5 VERHANDELINGEN

BUNDEL 7

van

RALPH ERSKINE

bedienaar van het Evangelie te Dunfermline - Schotland

SAMENGESTELD DOOR:

ENGBERT VAN 'T HUL

STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2019

INHOUD

1E VERHANDELING (SCHATKAMER DEEL 3)
Kolossenzen 2:6 De ware godsdienst voorgesteld naar de eis van het Evangelie, of de grote plicht om Christus aan te nemen en in Hem te wandelen
Gelijk gij dan Christus Jezus, de Heere, hebt aangenomen, wandelt alzo in Hem.

2E VERHANDELING (SCHATKAMER DEEL 1)
Psalm 46:5 Blijde boodschap in zware tijden, of de stad Gods, in tijden van benauwdheid, bevochtigd door de rivier der vertroosting
De beekjes der rivier zullen verblijden de stad Gods.

3E VERHANDELING (SCHATKAMER DEEL 1)
Jeremía 13:16 De tegenwoordige plicht voor de naderende duisternis
Geeft ere de HEERE uw God, eer dat Hij het duister maakt.

4E VERHANDELING (SCHATKAMER DEEL 1)
Hoséa 13:9 Het grote verderf en de uitnemende hulp, of de hulp van de hemel aan zelfbedervers op aarde
Het heeft u bedorven, o Israël, want in Mij is uw hulp.

5E VERHANDELING (SCHATKAMER DEEL 1)
Lukas 9:42 De strijd van de komende, of een eerstbeginnende ziel met de duivel, wanneer zij tot Christus wil komen door het geloof
En nog als hij naar Hem toekwam, scheurde hem de duivel en verscheurde hem.

1. De ware godsdienst voorgesteld naar de eis van het Evangelie, of de grote plicht om Christus aan te nemen en in Hem te wandelen

Kolossenzen 2:6. ***Gelijk gij dan Christus Jezus, de Heere, hebt aangenomen, wandelt alzo in Hem.***

Mijne vrienden! dit is zulk een bekende tekst, dat er mogelijk maar weinigen hier zullen tegenwoordig zijn, die niet bij de één of andere gelegenheid daarover zullen hebben horen prediken; en echter is dezelve nochtans zo ongemeen, dat wij nooit genoeg daarvan kunnen horen, noch deszelfs diepte ooit kunnen peilen. Daar ligt meer in opgesloten dan wij ooit gezien of ondervonden hebben. Hij bevat in zich een kort begrip van alle ware godsdienst, zowel van het hart als de wandel, en van al datgene hetwelk opzicht heeft tot ons geloof of tot onze zeden, namelijk een evangelisch grondbeginsel, om in Christus te geloven, en een evangelische beoefening daaruit voortvloeiende, hier uitgedrukt, door in Hem te wandelen. Gelijk gij dan Jezus Christus de Heere hebt aangenomen, wandelt alzo in Hem. De apostel is hier in deze zendbrief bezig, om aan alle leraren in Christus' kerk een goed voorbeeld voor te stellen, waarnaar zij zich in hun predicaties en het onderwijzen van de gemeente hebben te gedragen, namelijk:

1. Om het verstand van het volk behoorlijk te onderrichten, en een goede grondslag in hetzelve te leggen van de kennis van Christus.
2. Om hun genegenheden naar Christus op te wekken, en hen te doen ontwaken en aan te sporen, om overeenkomstig hun kennis en hun geloof een betamelijke wandel en levensgedrag te oefenen, als wetende dat er nooit een goed gebouw van een evangelische wandel kan plaats hebben, zolang er geen vaste en zuivere grondslag in een evangelisch grondbeginsel is gelegd. Dat de gelovige Kolossenzen hiervan wel onderricht en in onderwezen waren, wordt door de apostel, tot lof en roem van Gods vrije genade, ook aangemerkt; want hij vermaant hen om volstandig te blijven bij hetgeen zij van Épafras, die getrouwe dienaar van Christus, geleerd hadden (Kolossenzen 1:17), omdat er ook valse leraars onder hen ingeslopen waren, die hen 'met beweegredenen, die een schijn hadden, zochten te misleiden' (Kolossenzen 2:4), en welke reeds met de daad van de Galaten daardoor verleid hadden en doen afwijken van dat geloof, hetwelk zij voormaals hadden beleden (Galaten 1:6-7); daarom vermaant hij hen om standvastig te zijn in hun geloof en in die leer, welke hun zo getrouw en zorgvuldiglijk verkondigd was. De apostel prijst vervolgens de Kolossenzen wegens hun standvastigheid in het geloof, gelijk blijkt uit hetgeen er onmiddellijk in ons tekstvers vooraf gaat; en nochtans wekt hij hen meer en meer tot deze plicht op, gelijk te zien is in het volgende 7de vers, hetgeen ons in de zin en de bedoeling van onze tekstwoorden zelf kan inleiden; als te kennen gevende, dat de leer van Christus tot hen was gebracht geworden, en dat zij die geloofd en Christus in dezelve aangenomen hadden; en dat hoewel zulks goed was, het nochtans niet alles was wat van hen gevorderd werd; maar dat zij ook, door genade, in die leer moesten blijven volharden, voortgaande in de kennis van Christus en het Evangelie, en in de dadelijke beoefening van hetgeen zij daarvan hadden leren kennen.

Het even voorgaande vers voor onze tekstwoorden, levert ons twee voorname dingen op, welke de rechte aard en de goede gesteldheid van een ware en zuivere kerk, gelijk die van Kolosse was, ons aan de hand geven.

1. De eerste daarvan is derzelver orde; o wat maakt het een schone en gans heerlijke kerk uit, wanneer alle dingen geordend en geregeld zijn naar het voorbeeld hetwelk op de berg is vertoond; namelijk ten opzichte van derzelver leer, godsdienst, kerkelijke tucht en regering! Als de leer gezond en levendig, de godsdienst zuiver en geestelijk, de kerkelijke tucht krachtig en onzijdig, en het bestuur en de regering liefelijk en geordend zijn; maar wat geeft het in tegendeel een onaangenaam en droevig vooruitzicht in een gemeente, wanneer er met opzicht tot al deze dingen, de verwarring eenmaal de overhand genomen heeft.
2. De tweede was vastheid in het geloof. De apostel was blijde te zien dat er in de gemeente van Kolosse niet alleen een goede orde, maar ook een vastheid in het geloof van Christus, en in de leer van het Evangelie plaats had; want, wanneer het een gemeente hieraan ontbreekt, dan gaat alles ten verderf. Indien de apostel Paulus tegenwoordig op aarde was, en een zendbrief aan de kerk van Schotland schrijven moest, zou iemand van u kunnen denken dat hij zich verblijden zou over onze ordening, en de vastheid van ons geloof? O, hadden wij grond tot zulk een heerlijk vooruitzicht in dit koninkrijk, dat wij, die Korintiërs geweest zijn, ten opzichte van onze verwarringen en verdeeldheden, en Galaten, ten opzichte van onze onstandvastigheid in het ware geloof van Christus en in onze afwijkingen van zovele dierbare waarheden van onze hervormde leer, eens Kolossenzen mochten worden ten aanzien van onze goede orde en van onze vastheid in het geloof! Ik verblijd mij, zegt de apostel, ziende uw ordening en de vastheid uws geloofs in Christus.
Nu, gelijk er twee dingen in het voorgaande vers zijn, welke de goede gesteldheid van een kerk in het algemeen aanwijzen, zo zijn er ook twee dingen, in onze tekstwoorden zelf, die de goede staat en toestand van elk waar lid van de kerk, of van elk christen in het bijzonder, voorstellen en betogen; de eerste is, het aannemen van de Heere Jezus Christus; de tweede is, het in Hem wandelen. Deze twee dingen mogen wij hier aanmerken, als opzicht en betrekking hebbende tot de twee stukken in het voorgaande vers gemeld, namelijk: orde en vastheid; want, gelijk er geen orde, maar een volledige verwarring is in een ziel die het geloof mist of Christus niet aangenomen heeft, zo is er ook geen vastheid in het geloof, waar geen wandel in Hem gevonden wordt. En gelijk onze tekstwoorden nadrukkelijk met het vorige vers worden samengevoegd, door het koppelwoordje dan: gelijk gij dan Christus Jezus, de Heere, hebt aangenomen, wandelt alzo in Hem, zo kunnen wij ook daarom uit het verband van deze twee verzen met elkaar, aanmerken, ‘dat zelfs zulke kerken of gemeenten die wel gesteld zijn, zowel ten opzichte van haar orde, als van de vastheid van haar geloof, nodig hebben om vermaand en opgewekt te worden, dat zij aan haar grondbeginselen vasthouden, en blijven voortgaan op de weg die zij bewandelen’. Deze aanmerking schijnt mij toe dat klaarblijkelijk zal zijn, zelfs voor dezulken die ze met een enkele opslag van het oog beschouwen, omdat zij het ganse doelwit van de apostel behelst in hetgeen hij in dit hoofdstuk terneder stelt, om deze kerk te behoeden en te versterken tegen alles, dat haar kon doen omdolen en afwijken van de vastgestelde leer en waarheden van Christus. En waarom doet hij dit? Daarom, omdat de waarheid maar enkelvoudig is, en wanneer die op een rechte wijze omhelsd wordt, in dit ene woord: Christus Jezus, de Heere, Die het middelpunt van alle waarheid is, aan te nemen, ligt opgesloten. De waarheid, herzeg ik, is maar één, laten alle mensen die in de wereld zijn, zeggen wat hun behaagt, of derzelver onderscheidene delen uitleggen naar hun gevoelen, de waarheid op zichzelf is altijd enkelvoudig en één, maar de dwalingen zijn velen. En de apostel, opdat bij hen mocht versterken tegen allerlei omdolingen en afwijkingen van de waarheid, stelt hun verschillende vermaningen in dit ons

teksthoofdstuk voor. De eerste wordt gevonden in vers 4: ‘En dit zeg ik, opdat niet iemand u misleide met beweegredenen die een schijn hebben’. Beweegredenen die een schijn hebben zijn doorgaans het verleidende lokaas, waardoor eenvoudige en lichtgelovige mensen worden weggevoerd, gelijk de apostel van de zodanigen spreekt (Romeinen 16:17-18). De eenvoudigen zijn dezulken, die door dit lokaas van beweegredenen die een schijn hebben, gevangen worden door hen, die als kooplieden hun slechte en verdorven waren, door allerlei slinkse kunstgrepen van verleidende woorden opdringen. De tweede vermaning is in vers 8: ‘Ziet toe dat niemand u als een roof vervoere door de filosofie en ijdele verleiding, naar de overlevering der mensen, naar de eerste beginselen der wereld, en niet naar Christus’; en gelijk het vorige een lokaas voor de eenvoudigen was, zo was dit een strik voor de meer geleerden, waardoor de menselijke filosofie en de natuurlijke redeneringen, lijnrecht gesteld worden tegenover de waarheid, zoals die in Christus Jezus is. Een derde vermaning geeft de apostel in vers 16: ‘Dat u dan niemand oordele in spijze of in drank, of in het stuk des feestdags of der nieuwe maan of der sabbatten’, alwaar hij hen waarschuwt tegen alle wettische plichtplegingen en ceremoniën, als in zich bevattende de dwalingen van alle Joodsgezinde christenen, en van dezulken die de schaduwen met het lichaam vermengen wilden. De vierde vermaning die hij hun geeft, vindt men in vers 18 en 19: ‘Dat dan niemand u overheerse naar zijn wil in nederigheid en dienst der engelen, intredende in hetgeen hij niet gezien heeft, tevergeefs opgeblazen zijnde door het verstand zijns vleses; en het Hoofd niet behoudende, uit Hetwelk het gehele lichaam, door de samenvoegselen en samenbindingen voorzien en samengevoegd zijnde, opwast met Goddelijken wasdom’. Alwaar de apostel hen nadrukkelijk waarschuwt tegen vreemde verborgenheden en gevoelens in de godsdienst. De vijfde vermaning is tegen alle bijgelovige inzettingen der mensen (vers 21-23), hun bevelende: ‘Raak niet, en smaak niet, en roer niet aan; welke dingen alle verderven door het gebruik, ingevoerd naar de geboden en leringen der mensen, dewelke wel hebben een schijnrede van wijsheid in eigenwilligen godsdienst en nederigheid, en in het lichaam niet te sparen, maar zijn niet in enige waarde, maar tot verzadiging des vleses’. Deze bijgelovige inzettingen der mensen waren maar een verzoeken van God (Handelingen 15:10): ‘Nu dan, wat verzoekt gij God, om een juk op de hals der discipelen te leggen, hetwelk noch onze vaders, noch wij hebben kunnen dragen?’ De apostel spreekt aldaar van wettische ceremoniën, welke voormaals door God Zelf ingesteld, maar nu afgeschaft en vernietigd waren, en dit maakt zijn bewijs des te sterker; want indien het God verzoeken was, om gebruik van zulke ceremoniën te maken, welke de Heere Zelf oudtijds had ingesteld, welk een verschrikkelijke verzoeking van God was het dan, om zulke wettische en bijgelovige plechtigheden in de dienst van God in te voeren, die enkel en alleen uitvindingen van mensen zijn? Met één woord, de zesde vermaning is ingericht tegen alle afwijkingen (hoe ook genaamd) van Christus en Zijn ware leer, en dit is het oogmerk van het ganse hoofdstuk. Hij versterkt hen tegen alle afleiding en afwijken daarvan. En op welk een wijze doet hij dit? Op dezelfde wijze gelijk iemand doet met een huis dat naar de ene zijde overhelt; wat doet men daaraan? Voorzeker men arbeidt om het weder op te richten, en lijnrecht vast te zetten op zijn rechte fundament; zo is het ook hier: de apostel is hier bezig om de Kerk Gods op te richten en lijnrecht op haar ware Fundament, namelijk Christus en Zijn leer te gronden en te vestigen; haar daartoe vermanende onder de zinnebeeldige spreekwijze van het Hoofd te behouden (vers 19), en te verkrijgen ‘een rijkdom der volle verzekerdheid des verstands, tot kennis der verborgenheid van God en van de Vader, en van Christus’ (vers 2). Hetgeen, zo in de tekstwoorden als in derzelver

naaste en onmiddellijk daaraan verknochte verband, wordt uitgedrukt door een wandelen in Hem, en in Hem geworteld en opgebouwd te worden, en bevestigd in het geloof, gelijk zij geleerd waren. De apostel gebruikt hier verschillende zinnebeelden, en bijzonder gebruikt hij deze drie gelijkenissen met toespeling op de Middelaar des verbonds.

1. Dat Christus de Weg is; en dit ligt opgesloten in de vermaning: wandelt alzo in Hem.
2. Dat Christus de Wortel is, en dit wordt ondersteld in deze uitdrukking: geworteld in Hem.
3. Dat Christus het Fundament is; en dit is vervat in deze woorden: opgebouwd in Hem.

Maar, zult gij mogelijk vragen, hoe kan iemand geworteld en opgebouwd zijn, en nochtans wandelen? Wel, gij kunt immers wandelen, en echter uw weg vasthouden en op dezelve blijven voortgaan? Gij kunt bouwen, en echter hoog in Christus opgebouwd zijn? Gij kunt in Christus, de ware Wijnstok, geworteld zijn, en nochtans in Hem opwassen? Vanhier is de nadrukkelijke spreekwijze, die men vindt in het 6de en 7de vers: gelijk gij hebt aangenomen, en gelijkerwijs gij geleerd zijt. Sommigen zullen mogelijk denken, dat zij niet kunnen opwassen, zolang zij hun eerste grondbeginselen niet verwisseld hebben, en uit dezelve zijn uitgegroeid, gelijk een kind uit zijn oude klederen. Maar waarom zou iemand zijn weg niet kunnen verbeteren, en echter blijven voortgaan op het rechte pad? Kan iemand niet zeer hoog bouwen, en nochtans op het rechte Fundament? Kan iemand niet opwassen in de genade en in de kennis van Christus en van Zijn waarheden, en echter in wasdom toenemen op Zijn eeuwige en levendmakende wortel? O ja, gewis; wij moeten wandelen gelijk wij aangenomen hebben, en bevestigd worden zoals wij geleerd zijn. En dit strekt tot troost van alle kleingelovigen, die weinig kennis hebben om zich uit moeilijke twistvragen te kunnen redden; dat al de fundamentele leerstukken, zowel weinige als klaar zijn; zo weinig zijn ze, dat zelfs een zwak verstand, dat enigermate Goddelijk en geestelijk is verlicht geworden, die kan zien. Wenste gij te weten welke de hof is waarop al de bloemen der waarheid groeien? Het is het Woord Gods; vanhier zegt Christus: ‘Onderzoekt de Schriften, want die zijn het die van Mij getuigen’ (Johannes 5:39). De Schriftuur is Gods Woord, Gods hof en akker, en Christus is de schat welke in die akker verborgen is, en gij moet zolang in die akker zoeken, totdat gij die schat gevonden hebt, en dan zult gij ook vinden dat al de waarheid daarin ligt opgesloten. Hierom voegt de apostel (Éfeze 2:20), al de fundamentele waarheden voor de gelovigen tezamen; zeggende: Gebouwd op het fundament der apostelen en profeten, waarvan Jezus Christus is de uiterste Hoeksteen. Ja, diezelfde apostel leert ons alles in één woord tezamen voegen, zeggende: Christus is alles en in allen. God kan door een straal van Zijn heerlijkheid, in het licht van Zijn Woord en Zijn Geest, der ziel een gezicht van alles geven. De Heilige Schrift moet door een iegelijk geloofd en aangenomen worden, omdat zij van God Zelf afkomstig, ja door Hem ingegeven en dus een hof van Gods eigen planting is; Maar daar is nog een hof in die hof; het Evangelie is het paradijs van het ganse Woord Gods, en Christus is de Boom des levens, die in het midden van dit paradijs gevonden wordt. Maar behalve de fundamentele waarheden, die tot het leerstellige deel van Gods Woord behoren, zijn er ook dezulken, die wij praktikale fundamentele waarheden mogen noemen, als behorende tot en opzicht hebbende op de staat en toestand van een ware gelovige, en deze zijn twee, welke beiden in onze tekstwoorden gevonden worden; waarvan de één

is: de Heere Jezus Christus aan te nemen, en de andere: in Hem te wandelen. De eerste, namelijk Christus aan te nemen, is noodzakelijk tot de grond en het wezen van een christen; de laatste, namelijk in christus te wandelen, is noodzakelijk tot de groei, de voortgang en het welwezen van een christen.
Nu, in de woorden op zichzelf, kunnen wij deze vier dingen aanmerken:

1. Het karakter en voorrecht van een ware gelovige: Hij is één die Christus Jezus de Heere heeft aangenomen.
2. Zijn plicht: Het is in Hem te wandelen.
3. De regel en het richtsnoer van deze zijn plicht, welke is in Hem te wandelen gelijk hij Hem heeft aangenomen.
4. Het onderling verband, hetwelk er is tussen dit zijn karakter en deze zijn plicht; de ene en de andere veronderstellende, omdat het evangelische geloof de grond van een evangelische wandel is, en er daarom geen wandel in Christus kan zijn, zolang men Hem niet aangenomen heeft: gelijk gij Christus Jezus, de Heere hebt aangenomen, wandelt alzo in Hem. Deze bijzondere stukken nu, welke allen in onze tekstwoorden duidelijk begrepen zijn, zal ik, onder ‘s Heeren bijstand, trachten te verklaren langs deze volgende aanmerkingen.

LERING: Dat gelijk ware gelovigen de zodanigen zijn, welke Christus Jezus, de Heere, hebben aangenomen, zij ook alzo, gelijk zij Hem aangenomen hebben, in Hem moeten wandelen.

De wijze op welke ik deze leer, overeenkomstig de bijzondere delen van de tekst, zal zoeken te verhandelen, zal deze volgende zijn:
(1) Zal ik iets zoeken te melden van het karakter en de verhevenheid van een ware gelovige, zoals hij een aannemer van Christus Jezus, de Heere, is.
(2) Aantonen wat de plicht van een gelovige is; namelijk, om in Christus te wandelen.
(3) Iets spreken van de regel en het richtsnoer van deze zijn plicht, en van de evenredigheid die hetzelve met zijn aanneming van Christus behoort te hebben; namelijk, dat hij in Christus moet wandelen, gelijk hij Hem aangenomen heeft.
(4) Betogen het verband hetwelk er tussen zijn karakter en zijn plicht, of tussen Christus aan te nemen en in Hem te wandelen moet zijn; waarin wij dan tevens de orde van dit verband, en de reden en billijkheid daarvan zullen naspeuren.
(5) Eindelijk, enige gevolgen uit het gezegde afleiden, bij wijze van praktikale toepassing op het gemoed.

(1) Het eerste algemene hoofdstuk daar wij van spreken moeten, is het karakter van een ware gelovige; hij is één die Christus Jezus, de Heere, aangenomen heeft.
Christus aan te nemen en in Hem te geloven, zijn gelijksoortige uitdrukkingen die met elkaar verwisseld worden (Johannes 1:12): ‘Maar zovelen Hem aangenomen hebben, dien heeft Hij macht gegeven kinderen Gods te worden, namelijk die in Zijn Naam geloven’. En gelijk zij de macht of het voorrecht hebben, kinderen Gods te worden door in Hem te geloven of Hem aan te nemen, zo hebben zij ook macht verkregen om Hem aan te kunnen nemen, omdat zij ontvangen hebben de Geest des geloofs, door middel van de leer des geloofs of des Evangelies (Galaten 3:2): ‘Hebt gij de Geest ontvangen uit de werken der wet, of uit de prediking des geloofs?’ Maar om meer nauwkeurig na te gaan waarin het aannemen van Christus Jezus, de Heere, eigenlijk

bestaat, zo zullen wij naar de aanleiding die de tekstwoorden ons geven, deze drie dingen wat nader onderzoeken.

A. De daad des geloofs, zoals die een aannemen is.
B. Het Voorwerp daarvan, namelijk Christus.
C. De hoedanigheid of betrekking, onder welke dit Voorwerp aangenomen wordt, namelijk zoals Hij Christus Jezus, de Heere is.
Want omdat dit stukken van een zeer groot en alleruiterst gewicht zijn, zullen wij die onderscheidenlijk trachten te verhandelen.

A. Vooreerst, de daad des geloofs wordt hier een aannemen van Christus genoemd. Nu, om deze daad van Christus aan te nemen, zo klaar en duidelijk als het mij mogelijk is te verklaren, zal ik vooraf aanmerken, dat er iets ondersteld wordt daar zij opzicht en betrekking op heeft, en iets uitdrukt waarin zij eigenlijk bestaat.

1. Ik zeg dat er iets in ondersteld wordt daar zij opzicht en betrekking op heeft. Dit aannemen dan, heeft betrekking en opzicht op iets dat door Christus voorgesteld of aangeboden wordt, om aan te nemen. Want Christus is de zondaar van nature onbekend: hij kan Hem niet leren kennen door de rede, ja Hij is geheel bedekt en onbekend voor het verstand, zelfs van de meest wijze sterveling op aarde, zolang Hij niet aan hem geopenbaard en aangeboden wordt, omdat er geen de minste voetstap van het Evangelie in het hart van een enig mens van nature gevonden wordt; want hoeveel kennis zij ook hebben mogen van de wet, zij hebben echter geen de minste kennis van het Evangelie. Daarom, iets aan te nemen, heeft opzicht op iets dat aangeboden wordt; een aannemende hand heeft opzicht op een gevende hand: Christus aanbiedende om aangenomen te worden, en dit is alleen de hand van Gods vrije genade in de bediening van het Evangelie. Deze aanbieding nu van Christus aan zondaren in het Evangelie, ten einde hen gelovigen te maken, wordt somtijds in de heilige bladeren een geven van Christus genoemd (Johannes 3:27): ‘Een mens kan geen ding aannemen, zo het hem uit de hemel niet gegeven is’, en hierom zeggen wij, dat gelijk het de plicht is van allen die het Evangelie horen, om Christus aan te nemen en in Hem te geloven, het ook het voorrecht is van allen die het Evangelie horen, dat Christus in de aanbieding daarvan aan hen geschonken wordt. Het is waar dat de schenkdaad van bezitting volgt op het geloof; mijn Vader geeft u het ware brood. De aannemende hand des geloofs veronderstelt de gevende hand Gods. Gods belofte in het Evangelie is de gevende hand welke Christus aanbiedt; het zaligmakende geloof der werking Gods, is de aannemende hand welke zich uitstrekt naar de hand die aanbiedt; wanneer deze twee handen tezamen komen, dan is het werk voltooid door de aannemende daad. Maar opdat wij des te beter dit stuk van Christus aan te nemen mogen verstaan, zo zullen wij de aanbieding op zichzelf, waarop deze aanneming betrekkelijk is, nog wat nader overwegen, en daarin drie stukken naspeuren; namelijk:

1. Aan wat slag of soort van mensen deze aanbieding van Christus in het Evangelie geschiedt.
2. Op wat gronden dezelve plaats heeft.
3. En tot wat einden.

1. Aan wat soort van mensen deze aanbieding geschiedt. Aan wie wordt die door de hand der belofte voorgedragen? De personen aan welke die voorgedragen wordt, zijn verloren zondaren, verloren zielen; ‘Christus is gekomen om te zoeken en zalig te maken dat verloren was’ (Lukas 19:10). Ik meen niet alleen dezulken die gevoelig overtuigd zijn van hun verloren staat, maar allen die in een verloren staat zijn, hetzij zij die gevoelen of niet; indien het Evangelie tot hen komt, dan komt ook de aanbieding van Christus in hetzelve: ‘Tot u, o mannen, roep Ik, en Mijn stem is tot der mensen kinderen’ (Spreuken 8:4). Ons wordt bevolen: ‘Gaat heen in de gehele wereld, predikt het Evangelie allen creaturen’ (Markus 16:15). En daarom geschiedt de aanbieding van Christus bepaald aan u. Maar, zult gij mogelijk vragen, sluit de zonde ons van deze aanbieding niet uit? Geenszins: ‘Christus is gekomen om zondaren zalig te maken’ (1 Timótheüs 1:15). Indien zondaren uitgesloten werden, dan zouden alle mensen moeten uitgesloten worden, ‘want zij hebben allen gezondigd, en derven de heerlijkheid Gods’ (Romeinen 3:23). Maar is de aanbieding ook aan grove zondaren? O, ja! (Jesaja 1:18): ‘Komt dan, en laat ons tezamen rechten; al waren uw zonden als scharlaken, zij zullen wit worden als sneeuw; al waren zij rood als karmozijn, zij zullen worden als witte wol’. Dezulken zelfs, die de Heere der heerlijkheid gekruisigd hadden, zijn van deze aanbieding niet uitgesloten geweest (Handelingen 2:4). Maar zijn slechten en spotters ook onder deze aanbieding? Gewis ja, zoals te zien is in Spreuken 1:22-23. Maar als iemand geen belang in de aanbieding stelt, en zichzelf gelukkig genoeg schat buiten Christus, en meent dat hij het zonder Hem zeer wel stellen kan, zou de aanbieding van Christus ook aan zulk één zijn? Voorzeker ja; ‘waarom weegt gijlieden geld uit voor hetgeen dat geen brood is, en uw arbeid voor hetgeen dat niet verzadigen kan? Hoort aandachtiglijk naar Mij en eet het goede, en laat uw ziel in vettigheid zich verlustigen’ (Jesaja 55:2). Maar als iemand van geen zonde of ellende overtuigd is, noch enige noodzakelijkheid in Christus ziet, zou Christus echter aan zulk één aangeboden worden? Ja toch, buiten allen twijfel (Openbaring 3:18): ‘Ik raad u dat gij van Mij koopt goud, beproefd komende uit het vuur, opdat gij rijk moogt worden; en witte klederen, opdat gij moogt bekleed worden’. Laat anderen het wagen, indien zij willen, om de deur van de aanbieding des Evangelies toe te sluiten, wij moeten in tegendeel in Gods Naam die openzetten voor allen die dit Evangelie horen, en hun aankondigen dat Christus aan hen aangeboden wordt, opdat zij Hem dadelijk mogen aannemen; en indien er geen aanbieding was, zouden zij ook onder geen verplichting wezen om Hem aan te nemen, en daarom zou hun ongeloof ook geen zonde zijn. Laat allen wien het behaagt, de aanbieding van het Evangelie ontwijken en terzijde stellen, en wanen dat Christus hun niet aangeboden wordt: deze aanbieding zal nochtans in de dag des oordeels tegen hen getuigen indien zij dezelve niet aannemen; want die niet geloofd zal hebben, zal verdoemd worden. En één van beiden zal zekerlijk omtrent deze algemene aanbieding plaats hebben, of dat zij Christus zoals Hij in dezelve wordt aangeboden, zullen aannemen, of dat het wanneer zij zulks niet doen, voor hen onverantwoordelijk zal zijn; en ik ben wel verzekerd dat als wij het eerste einde niet kunnen bereiken, het tweede echter zekerlijk zal stand grijpen, al spraken wij buiten het reeds gezegde geen enkel woord meer. De Evangelie aanbieding bepaalt niet wie zij zijn die zullen komen, want tot velen komt de aanbieding welke nooit de gift aannemen die daarin voorgedragen wordt, maar zij bepaalt alleen wie komen moeten, en dat zijn alle mensen; Maar hoewel zij allen moeten komen, hetzij zij gevoel van hun verloren toestand dragen of niet, zo zijn echter degenen die zichzelf verloren zien, in de beste weg om de aanbieding van een Zaligmaker aan te nemen, omdat zij nooit in waarheid tot Christus komen zullen,

zolang God hen zelf niet doet zien dat zij buiten Hem geheel verloren en rampzalig zijn; gelijk gij allen, niemand uitgezonderd, wel waarlijk in uzelf verloren zijt, maar weinigen onder u er rechte indrukken van dragen; echter zeg ik tot u allen, die verloren zondaars zijt, dat Christus aan dezulken aangeboden wordt, die door het vonnis van de wet beschuldigd, overtuigd, veroordeeld en gedoemd zijn geworden; de hand van de evangeliebeloften biedt u een volle Christus als Zaligmaker aan; want, waar Mozes u gelaten heeft, daar vindt u Jozua weder; en waar de wet een einde neemt, daar begint juist het Evangelie; de wet eindigt met de zondaar schipbreuk te doen lijden, door hem te doen splijten op de rotsen van haar vloeken en verschrikkingen, hem als doende verzinken in de oceaan van de Goddelijke toorn en in de afgrond van wanhoop en verderf; en alhier vervangt juist het Evangelie de wet, daalt tot op de bodem van zonde en ellende in de ziel, en biedt haar een Christus als Zaligmaker aan. Dus waar Mozes haar gelaten heeft, daar vindt deze geestelijke en tegenbeeldige Jozua haar weder. Waar de wet eindigt, daar begint Christus; en wanneer de ziel dermate heeft schipbreuk geleden door de wet, dat zij, als het ware, geheel is in stukken geslagen, dan is zodanig één de aanbieding van het Evangelie alleszins welkom en alleraangenaamst; want na de schipbreuk, steekt dan Christus de hand der genade toe, als een plank, om er mee aan land te komen. Zulk een ziel wordt dan ter bemoediging te zien gegeven, dat er geen ander vereiste van haar gevorderd wordt om tot Christus te komen en Hem aan te nemen, dan alleen die, dat zij verloren is gelijk zij zichzelf nu ook bevindt; en er wordt ook geen andere voorwaarde of hoedanigheid vereist, dan dat iemand een verloren mens, een verdoemelijk en strafschuldig zondaar is. Sommigen bieden Christus aan, op zulke en zulke voorwaarden, zeggende: Gij moet zo en zo diep vernederd, zo en zo boetvaardig zijn, eer wij u Christus kunnen aanbieden; zodat iemand die zichzelf een verloren, zondig, verhard, onboetvaardig en ellendig schepsel bevindt, nooit binnen hun bereik kan komen of iets met hun aanbieding kan te doen hebben; evenals één die wel aan zijn vriend een beker uitnemende wijn komt aanbieden, maar die dezelve zo heet gemaakt heeft, dat degene dien hij aangeboden wordt, hem met zijn lippen niet durft aanraken; zo is het ook hier gelegen: velen bieden Christus wel aan en reiken de beker der zaligheid aan het volk wel toe, maar zij hebben deze hun evangeliedrank, als het ware, zo gloeiend heet gemaakt op het vuur van de wet, ik meen met zovele wettische conditiën; voorwaarden en vereisten voorgedragen, dat de arme ziel die zichzelf als een verloren zondaar, als enkel zonde en geheel ontbloot van alle goede gesteldheden en hoedanigheden beschouwt, niet durft naderen, omdat zij zich verbeeldt dat zij er met zijn lippen niet bij komen mag of moet, om dien te mogen te smaken. Wij behoeven geen moeite te doen om zondaren te verhinderen dat zij tot Christus komen en Zijn aanbieding aannemen, omdat zij onwillig genoeg in Zichzelf daartoe zijn, en behalve dit, ook nooit een enige goede hoedanigheid zullen hebben zolang zij niet tot Hem gekomen zijn, en Hem, benevens al Zijn heilgoederen, namelijk, alle genade, heerlijkheid, en gelukzaligheid die in Hem is, aangenomen hebben. Dus ziet gij aan wat soort van mensen deze aanbieding gedaan wordt, daar de dadelijke aanneming van Christus betrekking op heeft en rust.

2. Wij gaan over om te onderzoeken, op wat grond deze aanbieding plaats heeft, of welke de grond is waarop Christus wordt aangeboden? Hierop antwoord ik in het algemeen, dat de grond alleen soevereine en vrijmachtige genade Gods is in een gekruiste Christus. Van hier draagt het Evangelie de naam van genade (Titus 2:11): ‘De zaligmakende genade Gods is verschenen allen mensen’, of gelijk onze kanttekening heeft: de genade Gods, die de zaligheid tot alle mensen brengt, is

verschenen; zij brengt de aanbieding van Christus en van alle heil en zaligheid in Hem, tot alle mensen aan wie het Evangelie verkondigd wordt; en het is de Goddelijk genade die dit doet, zonder het minste opzicht op enige voorwaarden of vereisten aan onze zijde. Vrijmachtige genade is iets, hetwelk noch door onze goedheid kan bevorderd, noch door onze slechtheid kan verhinderd worden. De vrije genade maakt dat de aanbieding Gods het oog niet vestigt op enige waardigheid of onwaardigheid van de aannemer, noch op zijn verdienste of onwaardigheid in enige weg van zonde of deugd. Het is de hand der belofte, die Christus aan de verloren zondaar aanbiedt, alleen op grond van Gods eeuwige en vrijmachtige genade; en dit is de aller-uitlokkende bemoediging die er voor een arme en in zichzelf verloren gaande zondaar ooit kan zijn, dat, hoewel hij geen de minste waardigheid in zichzelf heeft om er op te kunnen pleiten, zijn onwaardigheid echter hem niet buiten sluit, want wanneer dit zo was, zo zou de genade ook in dit opzicht geen genade zijn, omdat, indien zijn waardigheid het kon teweegbrengen, het dan geen werk van barmhartigheid zou zijn; of indien zijn onwaardigheid het kon verhinderen, het dan ook geen daad van de Goddelijke genade kon wezen, ja de genade nooit iets zou kunnen doen, omdat wij allen diep onwaardig zijn; en daarom is hier een grote bemoediging voor alle zondaren om een aangeboden Christus aan te nemen. Maar wat is toch het beletsel waardoor de ziel in deze verhinderd wordt? Dit, dat wanneer zij geroepen wordt om Christus aan te nemen, het hart de vrijmachtigheid der genade in twijfel trekt, voor en aleer het de ziel daarop durft wagen. En hoe geschiedt dat toch? Door deze en gene hoedanigheden in zichzelf te zoeken als gronden waarop Christus haar aangeboden wordt; o zij moet eerst zo en zo gesteld zijn eer zij tot Christus mag komen; zo en zo diep vernederd en boetvaardig, eer zij zou durven denken dat de evangelieroeping tot haar geschiedt. Dus zoekt de arme mens van nature naar iets dat hij in zichzelf heeft, en zou blijde zijn indien hij het maar kon vinden, opdat hij aldus het Evangelie op de wet, God op de mens, Christus op het verdoemelijke eigen ik, en de vrije genade op de werken zou kunnen bouwen; want beter is het in deze zaak met hem niet gelegen; en dus wil de zondaar niet komen tot de vrije genade, maar in tegendeel de weg versperren, en blijft hij in dit modderige slijk zo lang liggen, totdat God hem zelf leert hoe hij tot de markt van vrije genade moet komen, namelijk zonder geld en zonder prijs, om alles om niet te ontvangen, omdat de grond van de aanbieding alleen soevereine en vrije genade is. En o! welk een grote menigte van verborgen beletselen zijn er niet in de ziel, welke haar verhinderen om van dit aanbod van Christus, door vrije genade een recht gebruik te maken! Want als de arme mens zichzelf als een verloren zondaar beschouwt, zo wijkt hij aanstonds terug, omdat hij meent dat hij te veel of te weinig verloren is. Hij denkt:

a. Of dat hij te veel verloren is, omdat zijn zonden zo groot zijn; en zegt dus in zijn hart, dat hij graag zijn pardon door zijn eigen deugd, indien hij die maar had, wilde kopen, opdat hij aan Gods vrije genade voor hetzelve niet behoefde verplicht te zijn; of hij verheft hierdoor de verdienstelijkheid van zijn zonden boven de verdienste van Jezus' bloed en offerande, hetwelk zekerlijk de grootste verontwaardiging en oneer te leggen is op het oneindig heerlijke genadeverdrag hetwelk hem aangeboden wordt.
b. Of hij denkt dat hij te weinig verloren is, zijn gevoel van zonde en vernedering is zo weinig, en dit is een ander beletsel. Hij wil eerst meer verbroken en verootmoedigd zijn, eer hij durft denken dat de aanbieding aan hem zou behoren; en dit toont duidelijk aan waar zijn hart vol van is, namelijk, dat hoewel hij al overreed mocht zijn dat hij Christus op de markt des Evangelies met zijn goede werken niet kan kopen, hij

echter Christus wil verdienen met zijn tranen, verootmoedigingen en soortgelijke dingen meer. Nu, dit kan in eeuwigheid niet zijn; het is maar een verrot voorwendsel; want wat zou het toch kunnen baten, dat de ziel zo verre inzonk in de diepte van een wettische overtuiging, dat zij geheel wanhopend werd? Zou die wanhoop iets bij God verdienen kunnen, of maken dat de Heere nu meer vergenoegd en tevreden was? Nee, geenszins; te wanhopen, zowel als vermetel te zijn, is de Heere te mishagen. En gelijk gij niet vermetel zult zijn, indien gij Hem zó wilt aannemen als Hij in onze tekstwoorden wordt voorgesteld, namelijk als Christus Jezus, de Heere (waarvan wij in het vervolg breedvoeriger zullen handelen) zo zult gij ook niet kunnen wanhopen, indien gij maar eenmaal recht overtuigd zijt dat de grond van deze aanbieding is de vrije en soevereine genade Gods. Wenste gij zo diep vernederd te worden, dat gij geheel mocht wanhopen aan alles in en bij uzelf en aan al uw pogingen om uzelf door iets hetgeen gij verrichten kunt, bij God te veraangenamen, dit zou zekerlijk een goede wanhoop zijn; maar indien gij verootmoedigd over uw zonde zoekt te worden, ten einde daardoor de gunst Gods te verwerven en vergeving van dezelve te mogen verkrijgen, zo is dit volstrekt onmogelijk.

Maar hier zou men mij een vraag kunnen doen, namelijk, wat trap en mate van vernedering moet de ziel hebben? Ik antwoord: juist zo veel vernedering als haar doet zien dat zij vernedering mist, en van alle deugden, genaden, vereisten en hoedanigheden in haarzelf volstrekt ontbloot is; zo veel vernedering als haar noodzaakt om haar eigen ingebeelde goedheid te verzaken, tot Christus om alles te komen, en Hem aan te nemen op de voorwaarde des Evangelies, welke alleen is vrije en eeuwige genade. Laat mij, door een gelijkenis, u eens voorstellen, welk een vernedering hier wordt vereist: wanneer is het goud of andere metalen genoegzaam gesmolten in de smeltkroes op het vuur? Het kan in het vuur gebrand worden, en echter te weinig gesmolten zijn; maar wanneer is het genoeg gesmolten? Ik antwoord: het blijkt genoegzaam gesmolten te zijn, wanneer het gemakkelijk in de vorm kan lopen; Maar het is de smelting niet die het zijn fatsoen of gedaante geeft, maar de vorm; zo is het ook hier gelegen: dan is de ziel genoegzaam vernederd en gesmolten, wanneer zij, als het ware, in de vorm van het Evangelie loopt. Daar zijn sommigen, die, om zo te spreken, te veel van het vuur hebben; namelijk, de zodanigen welke Zichzelf begrijpen te grote zondaars te zijn, om tot Christus te mogen komen. Daar zijn anderen wederom, die te weinig van het vuur hebben, namelijk die denken dat zij nog zo goed niet zijn als zij behoorden te wezen, en daarom niet durven komen; en daar zijn anderen, die niets van het vuur hebben, welke wanen dat zij goed en deugdzaam zijn, en daarom geen Christus nodig hebben. Maar dan alleen is de ziel door vernedering genoeg gesmolten, als zij in de vorm van het Evangelie loopt. En wat is de vorm van het Evangelie toch? Het is niets noch iemand anders dan Christus. En wanneer de ziel, gelijk gesmolten lood of andere metalen, in deze vorm loopt, dan en niet eer verkrijgt zij een rechte of goede gedaante; Maar het is de smelting niet die haar de rechte vorm of gedaante geeft, maar alleen de vorm. En daarom moet de zondaar nooit verwachten dat hij ooit een vorm, gedaante of hoedanigheid verkrijgen zal, zo lang zijn ziel niet in deze vorm van het Evangelie gekomen is, door Christus Jezus, de Heere, aan te nemen, zoals Die alleen op grond van Gods vrije en eeuwige genade aan hem aangeboden wordt. Dus hebben wij nu de grond van deze aanbieding verhandeld.

3. Wat is het einde van deze aanbieding? Wij antwoorden: Christus wordt aan de verloren zondaar aangeboden, op grond van Gods vrije en eeuwige genade, opdat Hij beide een Heere en Zaligmaker van hem zij. Gelijk Hij in die betrekking door hem

moet aangenomen worden (gelijk wij in het vervolg nog nader zullen betogen) zo wordt Hij ook als zodanig aangeboden; en hierdoor worden beide de zaligheid en heerschappij van Christus onafscheidbaar bij elkaar gevoegd, om aan te tonen dat Hij allen die Hij zaligt, ook wil heiligen; en dat Hij allen die hij door de prijs van Zijn dierbaar bloed heeft vrijgekocht, ook door de kracht van Zijn Geest zal overwinnen en beheersen, omdat Hij de Christus is, Die van God gezonden, gezalfd en verzegeld is om een Vorst en Zaligmaker te zijn, en daarom tot dat einde als zodanig ook de zondaar wordt aangeboden. Dit toont ons duidelijk aan, welk een gepaste aanbieding dit voor de arme zondaar is, die beide onder de toorn Gods en door de vloek der wet veroordeeld is, om naar het verderf te gaan, en die daarom een Christus, als Zaligmaker nodig heeft; alsmede omdat hij onder de macht der zonde en onder de slavernij van de satan en van zijn eigen lusten en begeerlijkheden is, en daarom een Christus ook van node heeft als Heere; en dus is dit een allersterkste bemoediging voor de arme ziel die zo graag zowel geheiligd als gerechtvaardigd wilde zijn, dat Christus haar aangeboden wordt tot wijsheid, rechtvaardigheid, heiligmaking en verlossing; niet alleen als Zaligmaker om haar van het verderf te behouden, maar ook als Heere om haar van de zonde te verlossen. Nu, wat is het grote beletsel toch, hetwelk haar verhindert deze aanbieding aan te nemen? O, het is haar vals en verdeeld hart, hetwelk door Christus zich te laten zaligen en door Christus zich te laten beheersen van één wil scheiden; dat wel behouden wil worden, maar de zonde niet wil ten ondergebracht hebben; dat Christus wel als Middelaar, maar niet als Heere begeert, en dus wel onder Zijn bedekking en bescherming, maar niet onder Zijn bestuur of regering wil zijn. In zulk een geval, haat de ziel zo zeer de zonde niet, als wel de straf; en heeft Christus Zelf niet, maar wel Zijn weldaden lief, omdat hij, om van zijn schuld ontheven te worden, wel zaligheid van Christus begeert, maar door zijn lusten en begeerlijkheden Hem tegenstaat en zich aan Zijn heerschappij niet wil onderwerpen; indien Christus alleen aangeboden werd als een mantel om de zonde te bedekken, dan zou de goddeloze en valse beschuldiging van hen die ons lasteren, waarachtig zijn, namelijk dat wij de mensen maar zoeken te bewegen tot het geloof; opdat zij zo losbandig zouden kunnen leven als zij wilden. En gewis, als Christus alleen als Jezus, dat is als Zaligmaker, en ook niet als Heere werd aangeboden, dan zou men dit kunnen onderstellen; Maar nu moet de mond van alle smaders en lasteraars voor eeuwig toegesloten zijn, omdat wij de zondaar Christus aanbieden, op grond van Gods vrije en eeuwige genade, zoals Hij beide een Zaligmaker en de Heere is; en ik daag de gehele wereld uit om mij aan te tonen, dat iemand deze aanbieding in waarheid kan aannemen, en echter wensen om te blijven leven in de zonde. Het is in de natuur van de zaak volstrekt onmogelijk. Want indien de taal van het hart is: Heere, laat mijn ziel behouden worden, maar mijn lusten blijven heersen, zo wordt in dit geval de aanbieding Gods niet aangenomen, maar dan zegt zulk één: Geef mij Christus als Zaligmaker, maar niet als Heere, en dus de aanbieding niet aangenomen wordende, is het ook geen geloof, maar alleen bedrog en louter inbeelding, omdat hij ten zelfde tijd dat hij zulk een heil begeert, de aanbieding van Christus tot zijn Heere weigert aan te nemen; ja, hierdoor de onwaarachtigheid van zijn geloof in Hem als Zaligmaker duidelijk bewijst, alzo hij zaligheid van heerschappij, en Christus' Priesterambt van Zijn Koninklijk ambt wil scheiden.

Als God daarom de zondaar bewerkt om Zijn aanbieding in het Evangelie aan te nemen, dan brengt Hij hem onder overtuiging van drie voorname stukken, welke allen bij elkaar gevonden worden (Johannes 16:8): 'Als de Geest zal gekomen zijn, Die zal de wereld overtuigen van zonde en van gerechtigheid en van oordeel'.

1. Hij overtuigt de ziel van zonde; zowel van haar zonde in het algemeen, bestaande in wederspannigheid tegen de Heere, en verachting van een gebiedend God in Zijn wet, als van de zonde van haar verdoemelijk ongeloof in het bijzonder, als waardoor zij de genade van een belovend God in het Evangelie veracht en verworpen heeft.
2. Hij overtuigt haar van gerechtigheid, dat is: dat zij de gerechtigheid van Christus als Zaligmaker, Priester, zoenofferande en als de HEERE ONZE GERECHTIGHEID ter rechtvaardiging volstrekt van node heeft; en dat zij zonder aandeel aan die gerechtigheid voor eeuwig moet verloren gaan.
3. Hij overtuigt haar van oordeel; dat is, van de heerschappij van Christus; de ziel zowel gewillig makende om aan Hem onderworpen te zijn, als om door Hem gerechtvaardigd te worden; zowel om onder de regering van Zijn genade, als om onder de bedekking van Zijn dierbaar bloed te zijn.
Nu, zolang de zondaar van deze drie stukken niet is overtuigd geworden, ligt hij nog opgesloten en gekluisterd in het ongeloof. Daar zijn twee voorname zaken, die, wanneer zij dadelijk plaats hebben, het hart zonderling doen uitgaan om de aanbieding des Evangelies aan te nemen; de ene is in ons, en de andere is in Christus. De eerste is de nood van de zondaar; de tweede is de uitnemende heerlijkheid van de Zaligmaker, of de noodzakelijkheid om Christus op verbeurte van leven en zaligheid te moeten hebben, en de uitnemendheid der kennis van Jezus Christus. De ene maakt de zondaar gewillig om door Hem gezaligd te worden, de tweede maakt de zondaar gewillig om aan Hem onderworpen te zijn. Zodanig, zegt de ziel, is mijn nood, en daarom, o ik moet Hem hebben tot mijn Jezus en volkomen Zaligmaker! Zodanig, zegt gij, is Zijn uitmuntendheid, en daarom ik moet Hem hebben tot mijn Heere! En dus wordt zij overgebracht om met het ware doelwit van de evangelieaanbieding in te stemmen, namelijk om de zalige Verbondsmiddelaar, als Christus Jezus de Heere aan te nemen.
Dus heb ik u nu iets ten opzichte van de aanbieding des Evangelies, waarop deze aanneming van Christus betrekking heeft, vertoond. En uit deze wijze van Christus aan te bieden blijkt zelfs duidelijk, dat, hoewel de aanbieding aan zondaren geschiedt, en alleen gegrond is op vrije genade, het echter een zeer moeilijke, ja onmogelijke zaak is om zonder de bewerking van Gods alvermogende kracht, de aanbieding aan te kunnen nemen, of in de Heere Jezus Christus te geloven. Wat een zwaar en aller-moeilijkst werk moet het zijn, daar zovele hinderpalen en beletselen zich in de weg opdoen en gevonden worden! Velen menen dat het voor iemand een lichte zaak is om te geloven, en dit kan men ook in waarheid zeggen, van een grote menigte belijders, die alleen een algemeen, oppervlakkig en letterkundig waangeloof hebben. Maar het zaligmakende geloof, hoewel het onder de leiding en bewerking van ‘s Heeren genade, en de trekking des Heiligen Geestes, het aller-gemakkelijkste en liefelijkste werk is, is echter zonder dat, de aller-zwaarste en onmogelijkste zaak. En vraagt gij, waarom? Ik antwoord:

1. Omdat het voor een verloren zondaar, die zich onder de vloek der wet bevindt, een zeer zware zaak is, te geloven dat de Heere zulk een goedertieren God voor hem wil zijn, als de beloften van het Evangelie getuigen, omdat hij vaak bevreesd is dat de beloften veel te groot en te dierbaar zijn, dan dat zij ooit bij hem waarheid zouden kunnen worden, en dit bewijst zijn gemis van geloof; want wat ook de werking van het ongeloof ooit mag zijn, het geloof trekt de waarheid van de Goddelijke beloften nooit in twijfel.

2. Omdat het voor de hoogmoedige mens een aller-zwaarste zaak is, om schuldenaar te worden aan Gods vrije genade, omdat hij altijd al zijn hoop gebouwd heeft op de één of andere goede daad of werkzaamheid die hij heeft verricht; want dat zulk een zondaar zichzelf geheel naakt moet uitschudden van alle eigen gerechtigheid, en die aanzien als een maanstondig en wegwerpelijk kleed, wat is dit een aller-hardste zaak, ja wat zeg ik? Hoeren en tollenaren zouden eerder ingaan in het Koninkrijk Gods.
3. Omdat het een aller-hardste zaak is voor de zichzelf zoekende zondaar, die met zoveel eigen liefde, eigen gemak, eigen wil, eigen wijsheid, eigen genoegzaamheid, eigen achting en eigen gerechtigheid vervuld is, zichzelf met al zijn zondig eigen ik, zijn natuurlijk eigen ik, zijn zedelijk, werelds en godsdienstig eigen ik geheel te verzaken en uit zichzelf uit te gaan, en geheel in Christus tot alles over te komen; dit, zeg ik, is een aller-hardste en moeilijkste zaak; en echter tot dit einde wordt Christus aan de ziel aangeboden, om door haar als zodanig aangenomen te worden, namelijk tot wijsheid, rechtvaardigheid, heiligmaking en volkomen verlossing; tot wijsheid, dat is als Profeet om haar te leren; tot rechtvaardigheid, dat is als Priester om haar te rechtvaardigen; tot heiligmaking, dat is als Koning om haar te heiligen; en tot volkomen verlossing, dat is opdat Hij haar alles en in allen zij, ja haar ganse zaligheid in tijd en eeuwigheid.
Nu, het zware en moeilijke om deze edelmoedige aanbieding gelovig te omhelzen en aan te nemen, is eigenlijk niet gelegen in het één of andere grote en gewichtige werk daar wij geen kracht toe hebben om het te doen, want het geloof en de werken staan hier lijnrecht tegenover elkaar; te geloven is hier niet te werken; ‘die gelooft, is één die niet werkt, maar gelooft in Hem Die de goddeloze rechtvaardigt’ (Romeinen 4:5). Maar de zwarigheid en moeilijkheid is gelegen in het één of andere ingebeelde goed of waardigheid welke de ziel waant te hebben en niet los wil laten, totdat een dag van des Heeren heirkracht haar gewillig maakt, namelijk, haar eigen wijsheid en verstand, waarmee zij Christus tegenstaat als Profeet; haar eigen werken en gerechtigheid, waarmee zij Christus tegenstaat als Priester; haar eigen kracht en sterkte, gepaard met eigenliefde en liefde tot de zonde, waarmee zij Christus tegenstaat als Koning, te verzaken. Want door deze aanbieding aan te nemen, verzaakt de zondaar niet alleen zijn lusten en begeerlijkheden, hetgeen op zichzelf een zware zaak is, maar ook zijn eigen werken en gerechtigheid, hetgeen alsnog veel zwaarder hier moet aangemerkt worden. Heb ik ook nodig om dit nader te verklaren, om misduidingen voor te komen, in deze bedilzuchtige eeuw, in welke de waarheid zo benadeeld en gelasterd wordt. Als ik zeg dat wij van onze eigen werken moeten afstaan en dezelve geheel verlaten, dan bedoel ik een verlaten, niet ten aanzien van verrichting, maar van vertrouwen; een verlaten van de wet, niet als regel van gehoorzaamheid, maar als grond van aanneming, of als een verbond der werken. Nu, ik herzeg nogmaals, dat het de aller-zwaarste en moeilijkste zaak voor een iegelijk mens is, om van zijn werken en gerechtigheden af te zien en die geheel te verlaten, zodat hij geen de minste hoop van gunst of aanneming bij God daarvan verwacht; want het licht der natuur leert wel dat hij zijn zonden moet verlaten, maar het licht der natuur en de overblijfselen van het werkverbond dat in hem is, kunnen noch zullen hem ooit leren dat hij zijn eigen werken en gerechtigheid moet verzaken; ja zij zullen hem rechtstreeks het tegengestelde leren, namelijk dat hij niet werkende, verdoemd moet worden; dat hij werken moet opdat hij leve, en dat hij zo en zo werkende, van God zal aangenomen worden.

Dit, mijn vrienden! is de weg der natuur, de weg van het verbond der werken; en die weg te moeten verlaten valt vrij hard en moeilijk voor het vlees, namelijk om alles te moeten laten aankomen op de werken en gerechtigheid van een ander; ja het is zo zwaar niet voor een kameel, om met de last op zijn rug, door het oog van een naald te gaan als het voor een rijke is, welke zich waant rijk te zijn, dat is, die zich inbeeldt rijk en verrijkt te zijn en geens dings gebrek te hebben, om zijn eigen ingebeelde gerechtigheid te verzaken en te verlaten; ja wat zeg ik? het is hem volstrekt onmogelijk om met zijn pak van eigen werken en gerechtigheden beladen, ooit in de hemel in te gaan. Sommigen verstaan hierdoor het oog van een naald, het klinkt of de kleine deur van de poort van Jeruzalem, welke zo klein was dat niemand met zijn last er kon doorgaan. Anderen verstaan door de kameel, een kabeltouw, gelijk het hun toeschijnt dat het woord kameel ook kan vertaald worden; en dan zou de zin zijn, dat, gelijk een kabeltouw niet door het oog van een naald kan gaan, tenzij hetzelve ontwonden en draad voor draad door het oog van de naald gestoken wordt, zo ook niemand, wie hij ook zij, ten hemel kan gaan, tenzij het kabeltouw van eigen gerechtigheid ontward en draad voor draad ontwonden wordt, omdat anders zijn kabeltouw nergens goed voor is, dan alleen om het anker van zijn hoop op de zandplaat van de wet uit te werpen, waar het schip der ziel voor eeuwig op moet verbrijzeld worden, en dus verzinken in de oceaan van de toorn en de wraak Gods; ‘want uit de werken der wet kan geen vlees gerechtvaardigd worden’ (Romeinen 3).

Ik zeg daarom nogmaals, dat de zwarigheid hier niet zozeer gelegen is in de één of andere grote zaak te doen, waartoe de mens geen kracht heeft, als wel, in zijn eigen werk en gerechtigheden te verzaken, waartoe hij alleszins onwillig is; daarom is het grootste einde van de godsdienst, om gewillig gemaakt te worden, en om dit te bereiken is er niet minder nodig dan het oneindige alvermogen van een Goddelijke hand; ‘Uw volk zal zeer gewillig zijn op de dag Uwer heirkracht’ (Psalm 110:3), en als die dag komt, dan is de aanbieding van Christus aan te nemen, tot al de einden waartoe Hij aangeboden wordt, zulk een lichte en gemakkelijke zaak voor de ziel als die tevoren zwaar en moeilijk was; en wat is de reden toch? Deze: de Goddelijke aanbieding neemt het hart in, en de aanbiedende Godshand grijpt de aannemende hand des mensen aan; evenals een kind dat nooit de pen in de hand genomen heeft en geen woord kan schrijven, maar welks hand door de vader vastgehouden en bestuurd wordt om het te doen. Zo is het ook hier: de Heere grijpt de hand van de arme zondaar aan, en stelt die in staat om zijn naam te schrijven, de aanbieding te ondertekenen, en te zeggen: ik neem het aan.

Nu, wat zullen wij tot ulieden zeggen? Is er ook iemand van onze toehoorders tot wie de aanbieding gekomen is in kracht? De uitwendige bediening van het Evangelie en de openbaring van deze aanbieding, maken het ontwijfelbaar tot de volstrekte verplichting van een iegelijk van u, om dezelve gelovig te omhelzen en aan te nemen; maar het is alleen de inwendige en krachtdadige openbaring van hetzelve, die u dadelijk bekwaam kan maken om die blijmoedig en gewillig, geheel om niet, aan te nemen, zonder geld en zonder prijs; zonder conditiën of voorwaarden aan uw zijde; met verzaking van alle hoedanigheden die gij voormaals waande te hebben om uzelf aan de Heere aan te prijzen, maar tot Hem komende om alles, om als een zwart en afschuwelijk monster in uzelf, gebruik van deze Zijn aanbieding te maken, als het enige hetwelk u schoon en zuiver maken kan. Het is een aanbieding van alles in Christus te hebben, en niets dan uw eigen ik maakt de aanneming zwaar en moeilijk, omdat gij een ‘alles’ dat in zichzelf niets is, niet wilt verlaten, en een ‘alles’ dat alle dingen is, in deszelfs plaats niet wilt aannemen. De natuurlijke mens vindt het zeker

een harde en moeilijke zaak, omdat het niet minder is dan een geheel verlaten van al het goede dat hij heeft; maar de van God verlichte ziel vindt het een lichte en gemakkelijke zaak, omdat het juist een aangrijpen van al die heilgoederen is, die zij mist; en wanneer zij alle dingen in Christus aanneemt, vindt zij het niet moeilijk om alles in zichzelf te verlaten, omdat zij alle dingen ziet schade en drek te zijn bij de uitnemendheid der kennis van Jezus Christus, en wanneer zij dit recht ziet, is het haar ook geen harde zaak om een hoop drek te verlaten voor een dierbare schat van juwelen, en voor een kostelijke parel daar onder, welke oneindig groot van waarde is. O, is hier iemand die geneigd is om Gods aanbieding blijmoedig in te willigen? Hier is Zijn aanbiedende, waar is uw aannemende hand? Hier is de band der genade welke u aangeboden wordt; waar is de hand des geloofs om die aan te nemen? Is hier iemand die Gods aanbieding uit ‘s Heeren eigen hand ontvangen wil? Ziet en gelooft gij dat de aanbieding aan u geschiedt, aan u in het bijzonder, o arm mens, man of vrouw, jong of oud, wie gij ook wezen mocht, tot u is het woord dezer zaligheid gezonden. Hoe groter de gift is die u aangeboden wordt, hoe minder gij die zult aannemen, zolang gij denkt: ‘het is te groot voor mij’. Maar ik zeg u bij herhaling, de belofte komt u toe, de aanbieding is aan u in het bijzonder, gij zijt dan ook wie gij zijt. Nu, wat zegt gij? Neemt gij Gods aanbieding blijmoedig en gelovig aan? Zo ja, dan kunt gij zeker en volkomen door genade weten of gij zulks waarlijk doet. Hoe weet gij, ten opzichte van het uitwendige, wanneer gij een gift aanneemt die u aangeboden wordt? Op deze wijze: als iemand de gift in zijn hand heeft en tot u zegt: ‘neem haar aan’, dan zult gij, die aannemende, uw hand uitsteken, en daardoor tonen dat gij wel tevreden en gewillig zijt; of indien uw hand te kort mocht zijn en zij zijn hand niet bereiken kon, die echter uitstrekken ten bewijze dat gij de gift aanneemt, zeggende: ‘wel, kom dan tot mij, om mij die te geven’. Zo is het ook hier gelegen in een geestelijke zin: indien gij Gods aanbieding aanneemt van Zijn hand, dan zal uw hart ook gewillig zijn om met vertrouwen en blijmoedigheid te zeggen: "Amen Heere! mij geschiede alzo! ik neem de onuitsprekelijke gift, die Gij mij aanbiedt, aan; of indien uw hand verlamd of kort mocht zijn, zodat gij de aanbieding zo volkomen als gij het wenste niet kunt omhelzen, zo zult gij echter uw hart en uw hand zo goed uitsteken als gij kunt, zeggende: Kom o Heere! en schenk mij hetgeen Gij aanbiedt, namelijk, een volle en algenoegzame Christus om wijsheid van God, rechtvaardigheid, heiligmaking en volkomen verlossing voor eeuwig voor mij te zijn. O, is het de taal van uw ziel: ‘Ik heb niets, maar laat Christus in mij wonen en alles voor mij zijn; ik kan niets, maar laat Christus tot mij inkomen en al mijn werk voor mij doen; ik heb een wereld vol eigenheid, vijandschap en ontelbare kwaden in mij, welke Christus’ heerschappij betwisten en tegenstaan; maar laat Christus binnen komen en al Zijn vijanden uit mijn ziel wegdrijven; ik kan Hem niet aannemen, maar laat Hij mij aannemen en mijn Deel zijn tot in eeuwigheid!’

Welnu, zo dit de taal van uw ziel is, dan hoop ik dat het blijken mag, dat het de uitwerking is van een verborgen werking des Geestes, welke uw hart tot dusverre gewrocht en gewillig gemaakt heeft om de aanbieding Gods aan te nemen. Dus zo klaar mij doenlijk was u voorgesteld hebbende wat er in deze daad des geloofs verondersteld wordt, waarop zij opzicht en betrekking heeft, namelijk, de aan bieding Gods, welke dit aannemen van Christus voorgaat, zo moeten wij volgens ons gemaakt bestek, nog kortelijk nagaan wat zij uitdrukt, en waar zij eigenlijk in bestaat. Maar reeds aangetoond hebbende waar dezelve opzicht op heeft, namelijk op de aanbieding Gods, zo gaan wij nu over om aan te tonen.

Ten tweede, waarin dezelve bestaat. Alhier zal het niet nodig zijn, breedvoerig aan te tonen, dat de Heere Jezus aan te nemen en in Hem te geloven één en dezelfde zaak is, volgens Johannes 1:12; en dit geloof is geen blote letterlijke bevatting of geen denkbeeldig gevoelen aangaande Christus, want deze dingen zijn veel te gering om als een aannemen van Christus geschat te worden; maar dit aannemen van Christus:

1. Zou, om het zo mogelijk in het algemeen, met één woord uit te drukken, kunnen genoemd worden (gelijk één van onze geleerde uitleggers het verklaart) een vaste en zekere kennis; dat is zulk een kennis van de Persoon des Middelaars, welke de ziel tot een verzekerd vertrouwen in Hem leidt. Onze kleine catechismus beschrijft het geloof als een aannemen van Christus, en een rusten op Hem tot zaligheid, zoals Hij ons in het Evangelie aangeboden wordt. En dit rusten is niet zozeer een geloofsdaad van het aannemen onderscheiden, als wel een voortgaande beoefening en verdere volmaking van dezelfde aannemende daad; want zodra wij de Heere Christus tot zaligheid aannemen, beginnen wij in Hem te rusten; en wanneer wij op Hem rusten tot zaligheid, blijven wij voortgaan Hem aan te nemen, of in Hem te geloven. De aanneming is een begonnen rust; en het rusten is een gedurige aanneming. En daarom, dezelfde gebruikmaking van Christus die door op Hem te rusten wordt uitgedrukt, wordt ook te kennen gegeven door Hem aan te nemen. Nu, gelijk Christus aan een iegelijk die het Evangelie hoort, in het bijzonder wordt aangeboden, zo is het ook de plicht van een iegelijk zonder onderscheid, om de aanbieding Gods gelovig aan te nemen, door Christus aan zichzelf toe te passen, tot zijn eigen nut en wezenlijk heil en zaligheid. Ik zou hier verschillende benamingen en uitdrukkingen kunnen opnoemen, waarmee dit geloof of die aanneming van Christus, in de heilige bladeren wordt uitgedrukt en voorgesteld, maar ik verkies liefst mij bij mijn voorgelezen tekstwoorden te bepalen. Christus aan te nemen, zegt dan: ‘een uitgaan van de ganse ziel, om zich voor haar zelf in het bijzonder, met Christus tot volkomen zaligheid te verenigen, zoals Hij in het Evangelie aangeboden wordt’. En dus is de taal van het geloof deze: ‘Hier is een aanbieding welke God aan mij doet, aan mij bepaald in het bijzonder; en daarom neem ik Christus met mijn gehele hart, overeenkomstig de aanbieding voor mijzelf tot zaligheid aan; want met het hart gelooft men ter rechtvaardigheid; mijn hart, zegt de psalmist, heeft op Hem vertrouwd, en Hij heeft mij uitgeholpen. Sommigen stellen dat het geloof alleen gelegen is in een daad van de wil, opdat zij de bewustheid van de natuur des geloofs zouden kunnen uitsluiten, die er echter nooit van kan gescheiden worden. Tot wederlegging van de zodanigen zeggen wij, dat overeenkomstig de leer van Gods Woord, het geloof een daad is van de ganse ziel, van verstand, wil en genegenheden; vanhier is het dat het geloof als een daad van de ziel, in deze en soortgelijke Schriftuurplaatsen wordt uitgedrukt, als Psalm 57:2: ‘O God, mijn ziel betrouwt op U!’; Psalm 16:2: ‘O mijn ziel, gij hebt tot de HEERE gezegd: Gij zijt de Heere’; Psalm 62:2: ‘Immers is mijn ziel stil tot God; van Hem is mijn heil’; Psalm 42:3: ‘Mijn ziel dorst naar God, naar de levenden God’; Psalm 116:7: ‘Mijn ziel, keer weder tot uw rust, want de HEERE heeft aan u welgedaan’, welke allen heerlijke en uitnemende uitdrukkingen des geloofs zijn. Nu, ik zeg dat dit aannemen van Christus bijzonder gelegen is in dat omhelzen van, en uitgaan tot en dadelijk overgaan in Hem, overeenkomstig de aanbieding van het Evangelie, zodat de ziel één geest met Hem wordt; evenals een rank, die, in de wijnstok ingeënt zijnde, één met dezelve en in dezelve wordt, omdat zij nooit anders haar sappen of voedsel daaruit zou kunnen trekken; zo wordt ook hier de ziel, door het geloof met Christus als haar wortel op het aller-nauwst verenigd, en in Hem ingelijfd,

opdat zij één in en met Hem zou zijn; want het ware geloof verenigt de ziel zo met Christus, dat zij niet alleen een Christus buiten zich, maar ook in zich heeft, en daarom door het geloof gedurig in Christus komt, niet alleen om haar van al haar schuld en zonde te ontlasten, en die op Hem als haar Borg neer te leggen, maar ook om zichzelf aan Hem over te geven, opdat Hij haar bezit en bestuurt als Zijn eigendom.
2. Maar om deze daad van Christus aan te nemen nog klaarder en breedvoeriger te ontvouwen, zal ik meer in het bijzonder de natuur daarvan trachten aan te tonen, uit haar voorname eigenschappen.

a. Deze daad van Christus aan te nemen is een geestelijke daad, in tegenstelling van alle natuurlijke daden die alleen door het natuurlijke verstand en natuurlijke vermogens worden verricht; de arme mens mag op zijn wijze een wieg-geloof, een natuurlijk geloof, een algemeen geloof hebben, en daarmee geloven ten verderve, maar hij zal er nooit mee kunnen geloven tot behoudenis en zaligheid van zijn ziel. Het ware zaligmakende geloof is een geestelijke daad, onder de invloed en de leiding van de Geest der genade, waarom het geloof als een vrucht des Geestes wordt aangemerkt (Galaten 5:22); en van de kracht des Geestes, die als een Geest des geloofs in deze werkt naar de uitnemende grootheid Zijner kracht (Éfeze 1:19). Het is de vrucht en uitwerking van een dag van Gods heirkracht, en van de openbaring van Zijn arm (Jesaja 53:1). Het is de gave Gods, en een zalig uitvloeisel van Zijn vrijmachtige genade; hierom lezen wij van de zodanigen die geloofden door de genade (Handelingen 18:27). De kracht van Christus' Geest werkt dit geloof waar het niet is; en diezelfde kracht des Geestes wekt het op waar het is. Dus is het een geestelijke daad.
b. Deze daad van Christus aan te nemen is een wijze en verstandige daad, in tegenstelling van alle duisternis en verwarring. De ziel, eenmaal door de Geest des geloofs gewrocht, handelt zeer verstandiglijk en onderscheiden, als in een zaak van het hoogste aanbelang, met oordeel en verstand, zeggende, zoals er is (Johannes 6:68): 'Heere, tot wien zullen wij heengaan? Gij hebt de woorden des eeuwigen levens; en wij hebben geloofd en bekend, dat Gij zijt de Christus, de Zoon des levenden Gods'. De ziel gelooft de beloften Gods en de leer van vrije genade en zaligheid met zoveel overreding van het verstand, dat het oordeel die volkomen goedkeurt als waarheid, en de wil die omhelst en aanneemt als goed, zeggende: 'Dit is een getrouw woord en alle aanneming waardig, dat Christus Jezus in de wereld gekomen is om de zondaren zalig te maken, van welke ik de voornaamste ben' (1 Timótheüs 1:15).
c. Deze daad van Christus aan te nemen is een daad waartoe de ziel recht en vrijheid heeft, in tegenoverstelling van vermetelheid en bedrog. Het ware geloof heeft altijd tot grondslag een onbetwistbaar en genoegzaam recht; het wordt geoefend op het recht van een voorwerpelijke genoegzaamheid; er wordt een algenoegzame Christus door God Zelf aan de arme zondaar aangeboden. Algenoegzaam in Zichzelf als zijnde God en mens in één persoon; algenoegzaam in Zijn ambten en bedieningen, zowel in het algemeen, als de Middelaar, Borg en Zaligmaker, als in het bijzonder, als Profeet, Priester en Koning van Zijn volk! Algenoegzaam in Zijn aangebrachte gerechtigheid, in Zijn doen en lijden, in Zijn gehoorzaamheid en voldoening die Hij heeft teweeggebracht! Algenoegzaam ten opzichte van Zijn macht, als kunnende volkomen zaligmaken die door Hem tot God gaan! Ja ook algenoegzaam ten aanzien van Zijn wil, omdat Hij laat bekend maken dat Hij in de mens een welbehagen heeft, en dat God in Christus de wereld met Zichzelf is verzoenende. En behalve dit, werkt het geloof ook op grond van een algemene toelating en toediening der genade, door

Christus, zoals die uitwendig in Gods Woord is geopenbaard, waarin de uitverkorenen van anderen niet onderscheiden worden, maar leven en zaligheid, door Christus, aan alle zondaren zonder onderscheid wordt aangeboden en voorgesteld, van wat natie, gesteldheid of hoedanigheden zij ook mogen zijn. Langs dit kanaal stromen al de beloften, alleen dezulken uitgezonderd die aan de ware gelovigen of reeds aanvankelijk begenadigden, in het bijzonder worden gedaan; tot hen gewisselijk, zijn de beloften bepaald en in het bijzonder, als mede ten opzichte van de uitverkorenen, met betrekking tot het raadsbesluit en voornemen Gods; maar ten aanzien van de uitwendige bediening van het Evangelie zijn dezelve onbepaald en algemeen, zie Handelingen 2:32 en Romeinen 9:4. En gelijk de belofte onbepaald is, zo is ook de roeping algemeen, hetzij dan dat dezelve door waarschuwingen, nodigingen, raadgevingen of bevelen geschiedt, aan allen en een iegelijk om tot Christus te komen, en Hem benevens al Zijn weldaden om niet aan te nemen. Op zulke en soortgelijke gronden rust het geloof.

d. Deze daad van Christus aan te nemen is een kloekmoedige daad, in tegenstelling van flauwhartigheid, wantrouwen en ongeloof; vanhier wordt het dan ook vrijmoedigheid genoemd (Hebreeën 10:19): ‘Dewijl wij dan, broeders, vrijmoedigheid hebben om in te gaan in het heiligdom door het bloed van Jezus’. Het is een gelovig verlaten van onze ziel, en van alles wat ons dierbaar is, op het bloed van de Zoon Gods en op de beloften Gods in Christus. Christus aan te nemen en in Hem te geloven, zal dan zakelijk uitdrukken: ‘Ik verlaat mijn ziel op niets dat in de wereld is, dan alleen op de belofte van een God Dien ik getergd, en Wiens vijand ik mijn ganse leeftijd door geweest ben; ik heb niets om op te rusten dan alleen het woord der toezegging van deze God, en daarop durf ik mij veilig met al mijn aanbelangen voor de eindeloze eeuwigheid vertrouwen’. Het is een verlatende en zich toebetrouwende genade, even gelijk Petrus deed, toen hij zich op de onstuimige baren van de zee begaf, met dit woord in zijn hart en mond: ‘Heere, behoud mij!’ (Mattheüs 14:30), zich geheel te verlaten op de beloften van een door ons getergde God, en te geloven dat Hij een God is in Christus ons met Zichzelf verzoenende, naar Zijn eigen beloften, en omdat Hij het rantsoen Zelf uitgevonden, en de verzoening in Zijn bloed ons Zelf voorgesteld heeft; dit is de kloekmoedigheid des geloofs, zich geheel op God in Christus betrouwende en verlatende.

e. Deze daad van Christus aan te nemen, is een evangelische daad, in tegenstelling van een wettisch geloof. Het is evangelisch ten aanzien van deszelfs grond; het wettische geloof wordt geoefend op grond van eigen kracht en persoonlijke gerechtigheid; maar het ware geloof op een ontleende kracht en toegerekende gerechtigheid van een ander, zeggende: ‘Gewisselijk, in de HEERE zijn alleen gerechtigheden en sterkte’ (Jesaja 45:24), en daarom is het een zelf-ledigende genade, de mens ten enenmale naakt uitschuddende van alle ingebeelde kracht en eigengerechtigheid, en hem tot de fundamenten toe ontblotende. Het is evangelisch ten opzichte van deszelfs orde, hem Christus eerst doende aannemen als Zaligmaker, en dan vervolgens als Heere, eerst tot rechtvaardiging, en dan tot heiligmaking; daar het wettische geloof in tegendeel de ganse orde des Evangelies verkeert, zoekende eerst geheiligd te zijn, en dan op die grond zijn rechtvaardiging te bouwen, en dus u de rechtvaardigheid, als het ware, zoekende uit de werken der wet’ (Romeinen 4:32). Het is evangelisch met betrekking tot deszelfs vruchten; het wettische geloof is een onvruchtbaar geloof; het brengt geen Gode welbehaaglijke vruchten voort, omdat het niet voortvloeit uit een recht grondbeginsel, noch werkt tot het rechte einde; en daarom zijn al de goede werken die hetzelve als vruchten waant voort te brengen, geheel ijdel en ten enenmale onnut;

maar het ware geloof brengt uit Christus, als deszelfs Voorwerp, de zondaar allerlei heil en nut toe, als gerustheid des gemoeds, vrede der ziel, heiligheid des harten en een schitterend en glans van ware ootmoed en heiligheid in zijn ganse levensgedrag en wandel; want zodra het geloof maar de zoom van Christus' kleed aanraakt, gaat er kracht van Hem uit om de ziel te genezen, de genade te doen uitspruiten, het hart te reinigen, ja alle goede vruchten van ware evangelische genade daarin te werken. 'Uit Zijn volheid hebben wij allen ontvangen, ook genade voor genade' (Johannes 1:16). Het geloof is een ontvangende genade, en de springbron van alle andere genaden in het hart; het haalt die allen uit de volheid van Christus; brengt vruchten voort die der bekering waardig zijn, en is daarom een ootmoedig en boetvaardig geloof; want evangelische bekering is in, met en na, maar nooit voor hetzelve. En gelijk het ware geloof een boetvaardig geloof is, zo is het tevens ook een nederig, blijmoedig, dankbaar, gehoorzaam en werkzaam geloof; ja dit geloof is de wortel van al die vruchten welke overeenkomstig derzelver aard en natuur er uit voortvloeien, en er onafscheidelijk mee gepaard en vergezelschapt gaan.

f. Deze daad van Christus aan te nemen is een bijzondere, toe-eigenende, en met verzekerdheid betrouwende daad, in tegenstelling van dat algemene en twijfelende geloof van de papisten, hetwelk wij eenmaal in ons nationale verbond afgezworen hebben. De zondaar die in waarheid gelooft, gelooft met bijzondere toepassing op zichzelf. Het hart dat Christus recht aanneemt, neemt Hem aan met een bijzondere toe-eigening voor zichzelf; even gelijk iemand in het natuurlijke eet en drinkt tot voedsel voor zichzelf in het bijzonder, zo ook wordt hier het geloof genoemd, 'een eten van het vlees en een drinken van het bloed des Zoons Gods' (Johannes 6:53); dat is, hij past Christus, Zijn verdienste, Zijn gerechtigheid, Zijn Middelaarswerk, en al Zijn verworven weldaden, door het geloof, op zichzelf in het bijzonder toe. Dus is dan ook het geloof een daad die met bewustheid geschiedt, insluitende, naar deszelfs kracht en mate, een verzekerd vertrouwen, in tegenstelling van een twijfelachtig geloof. Een twijfelend geloof is geen geloof waardoor men Christus aanneemt; ja wil men Gods Woord geloven, het is geen geloof waardoor het minste heil aan de ziel kan worden toegebracht (Jakobus 1:5-7): 'Indien iemand van u wijsheid ontbreekt, dat hij ze van God begere, Die een iegelijk mildelijk geeft, en niet verwijt; en zij zal hem gegeven worden. Maar dat hij ze begere in geloof, niet twijfelende; want die twijfelt, is een baar der zee gelijk, die van de wind gedreven en op en neder geworpen wordt. Want die mens mene niet dat hij iets ontvangen zal van de Heere'. Dus ziet gij dat een twijfelend geloof niets ontvangt, veel minder zulk een kostelijke parel als de Christus is.

Ik weet hoe sommigen wegens deze stelling (hoewel die gegrond is op de eenvoudige getuigenis van Gods Woord) gesmaad en gelasterd zijn, als hadden zij geen de minste ontferming met een arme zwakgelovige. Zeker, wij zouden geen ontferming met onszelven hebben, zo wij stelden dat een gelovige nooit kon twijfelen. Maar, zult gij mogelijk vragen, kan iemand die het geloof heeft niet weder twijfelen? O, ja! gewis; maar zijn twijfelingen behoren niet tot de natuur van zijn geloof, maar tot die van zijn ongeloof; en wie heeft ooit geleerd dat een gelovige niet met zijn ongeloof heeft te worstelen? Ik zou de zodanigen weleens willen vragen, of een begenadigde ook zijn verdorvenheden niet heeft, en of zij zelf niet erkennen, dat zijn verdorvenheid geen deel van zijn genade is, maar lijnrecht; daar tegenover staat. Zo is het ook hier: een gelovig mens kan wel zijn twijfelingen hebben, maar zijn twijfelingen behoren niet tot zijn geloof, maar wel tot zijn zonde en ongeloof, en maken dus rechtstreeks het tegengestelde van zijn geloof uit; er is daarom geen twijfel in zijn geloof, zoals er

verdorvenheden zijn in zijn genade; zij zijn tegenstrijdigheden met elkaar: en het is niet door zijn twijfelen, maar door zijn geloof dat hij iets van de Heere ontvangt. De Heere beware er ons voor, dat wij een twijfelend geloof rechtvaardigen, daar Christus Zelf het bestraft: 'Gij kleingelovige, waarom hebt gij gewankeld?' (Mattheüs 14:31). Sommigen stellen het twijfelen tot een kenmerk van het geloof; maar het is juist zulk een kenmerk van het geloof, als de verdorvenheid een kenmerk is van de genade; bijvoorbeeld, in het volgende geval: Daar is één, zult gij zeggen, die een openbaar, onheilig, goddeloos zondaar is, die zegt dat hij in zijn ganse leeftijd nooit getwijfeld maar altijd goede hoop gehad heeft; hetgeen immers een bewijs is dat hij het geloof mist; daar integendeel een arme ziel die onder duizenden van twijfelingen leeft, immers in de grond een waar gelovige kan zijn?

Ik antwoord: Het is gewis zo, en daarom, het is in dit geval juist zulk een kenmerk van het geloof als de verdorvenheid is van de genade; bijvoorbeeld: daar is een verhard en onboetvaardig hellewicht, die zegt dat hij nooit in zijn leven aan een enige verdorvenheid die bij hem zou zijn, is ontdekt geworden, en daarom dat hij God dankt dat hij een goed burger en een goed christen is, en dat hij altijd een goed hart voor God heeft gehad; dit is immers een zeker bewijs dat zulk één ware genade mist? Daar integendeel een arm zondaar welke de kracht der verdorvenheid in zich woelende en woedende vindt, echter een waar gelovige kan zijn. Dus, gelijk de verdorvenheid, wanneer die met aandoening gevoeld wordt, een kenmerk van genade kan zijn, omdat de genade strijd voert tegen de verdorvenheid, zo kan ook de twijfel, wanneer die met gevoelige aandoeningen gepaard gaat, een kenteken van het geloof zijn, omdat het geloof de twijfel bestrijdt en tegenstaat, als lijnrecht aanlopende tegen deszelfs aard en natuur. Maar moet iemand hierom de twijfel brengen tot de natuur des geloofs, alsof die als een wezenlijke eigenschap tot het geloof behoorde? Ofwel alle overreding uitsluiten van de natuur des geloofs, alsof die niet wezenlijk tot het geloof behoorde, omdat een ziel die het geloof heeft, somtijds aan deszelfs waarheid twijfelt en dus op dezelfde wijze redeneert, alsof het gezicht tot de natuur van het oog niet behoorde, omdat de man die ogen heeft somtijds slaapt; ja, wij zeggen ten besluit hiervan, dat te zien, overreed en verzekerd te zijn, bepaald eigen is aan de natuur des geloofs, omdat het geloof een daad is waarin de ziel met bewustheid en zekerheid verkeert; gelijk dit ten volle blijkt uit zulke en soortgelijke Schriftuurplaatsen, als Romeinen 4:20-21: 'En hij heeft aan de beloftenis Gods niet getwijfeld door ongeloof, maar is gesterkt geweest in het geloof, gevende God de eer; en ten volle verzekerd zijnde dat hetgeen beloofd was, Hij ook machtig was te doen', en Hebreeën 11:13, alwaar gezegd wordt van al de gelovigen van het Oude Testament, dat zij, niettegenstaande het Voorwerp des geloofs hun niet zo klaar als aan die van het Nieuwe Testament is geopenbaard, echter de belofte verkregen hebben. En wat soort van daad was hun aannemen daarvan? Dit wordt ons al aanstonds in het slot van het vers verklaard: zij hebben dezelve geloofd en omhelsd.

De gewone zin, die men onder ons mensen doorgaans aan het woord geloven geeft, is die van overreding. Ik geloof zulk een zaak, dat is: ik ben er van overreed en verzekerd; ik twijfel er niet aan; ik geloof zulk een man, dat is: ik ben overreed dat hij de waarheid spreekt; en zo hij mij nog daarenboven zijn woord, zijn eed, zijn handschrift geeft, dit bevestigt mijn overreding des te sterker, en verzekert mij op het volkomenst. Zo is het ook hier: te geloven is overreed, verzekerd en volkomen overtuigd te zijn, op grond van Gods Woord, eed, handschrift, belofte en verbond, bevestigd in het bloed en de gerechtigheid van de Zoon Gods; en allen die op zulk een grond geloven, gelijk alle ware gelovigen doen, kunnen niet anders dan met een

overredende verzekering geloven, overeenkomstig de trap en de mate van hun geloof; een sterk geloof, een sterke verzekering; een zwak geloof, een zwakke verzekering. Het is geen natuurlijke overreding, waardoor iemand zichzelf overreedt, maar het is een bovennatuurlijke overreding, die van God komt, en daarom van de eerste is onderscheiden (Galaten 5:8): 'Dit gevoelen is niet uit Hem Die u roept'; als te kennen gevende, dat de ware overreding van God komt.
Deze daad van Christus aan te nemen is daarom een geloofsdaad, een gelovige overreding, welke door sommigen genoemd wordt een verzekerd geloof. Ik weet dat een voorname oorzaak van misvatting en dwaling in dit stuk hierin gelegen is, dat men de verzekering des geloofs, met de verzekering der blijkbaarheid met elkaar verwart en vermengt.

1. De eerste is een verzekering die tot het wezen van het geloof behoort, en in deszelfs natuur ligt opgesloten; de laatste is een verzekering van het gevoel en een vrucht van het geloof, en is dus eigenlijk geen geloof, maar gevoel.
2. Zij zijn ook onderscheiden in hun daden: door het verzekerde geloof nemen wij Christus als de onze aan, maar door de verzekering van het gevoel, weten wij dat Hij de onze is; de eerste heeft elke gelovige, als hij het geloof oefent, de laatste missen vele gelovigen, zelfs dan wanneer zij gelovig werkzaam zijn; omdat, hoewel zij bewustheid hebben van de daad des geloofs die zij oefenen, zij nochtans onkundig kunnen zijn van derzelver natuur en hoedanigheid, en of dezelve zaligmakend is of niet.
3. Gelijk zij in hun daden onderscheiden zijn, zo ook ten opzichte van derzelver orde; wij geloven eerst met een verzekerd vertrouwen, en dan worden wij bevestigd door een gevoelige blijkbaarheid; het één is de oorzaak, de andere is de vrucht; de verzekering die er in het geloof is, is als de hitte in het vuur; de verzekering die er na het geloof is, is als een vuur hetwelk in de kamer brandt, en door de hitte van het eerste is aangestoken.
4. Zij verschillen in hun voorwerp; het voorwerp van het verzekerde geloof is buiten de mens en ziet op de beloften Gods en op de gerechtigheid van Christus, maar het voorwerp en de grondslag van deze verzekering der blijkbaarheid is binnen in de mens, en heeft het oog op al die genaden, genietingen en bevindingen, welke de Heere in hem heeft gewrocht.
5. Zij zijn onderscheiden ten aanzien van hun vruchten; de vrucht van het verzekerd vertrouwen is de rechtvaardigmaking; de vrucht van verzekerde blijkbaarheid is vertroosting, de zondaar wordt niet gerechtvaardigd door zijn kennis van blijkbaarheid, of door te weten dat Christus de zijne is, maar hij wordt gerechtvaardigd door zijn vertrouwende kennis, of door zijn aannemen van en rusten op Christus tot zaligheid, zoals Hij in het Evangelie wordt aangeboden: door Zijn kennis zal Mijn Knecht, de Rechtvaardige, velen rechtvaardig maken. Het geloof is een met verzekering betrouwende daad.
6. In één woord, dit aannemen van Christus is een inlijvende daad, waardoor de zondaar in Christus ingelijfd en al Zijn heilgoederen deelachtig wordt; dermate dat op zijn geloof, al zijn schulden betaald en op Hem, als de ware Zielsbruidegom overgedragen worden; evenals een vrouw die vele schulden heeft, wanneer zij met een rijk man trouwt, daarvan ontheven wordt; omdat aanstonds als zij trouwt de schuld op haar man wordt overgedragen; zo is het ook hier: zodra de ziel Christus trouwt en Hem tot haar Man aanneemt, zijn al haar schulden weggenomen, omdat zij nu onder de bedekking van haar Man gekomen zijnde, niet meer aansprakelijk is voor haar eigen

schuld, en geen verantwoording van haar zonden nodig heeft, omdat die door Christus reeds verantwoord zijn. Dus hebben wij nu de daad des geloofs, zoveel die een aannemen van Christus is, in derzelver bijzondere eigenschappen en hoedanigheden beschouwd; het is een geestelijke daad, een wijze daad, een daad waartoe de ziel recht en vrijheid heeft, een kloekmoedige, een evangelische, een met verzekerdheid betrouwende, en een Christus inlijvende daad.

B. Wij gaan nu over tot het tweede stuk dat voorgesteld is, te weten, om te spreken van het Voorwerp van deze daad, namelijk Christus: *gelijk gij Christus hebt aangenomen;* hetwelk een dubbele uitlegging toe laat. Door Christus kunnen wij hier verstaan de leer van Christus, of de leer van het Evangelie waarin Christus voorgedragen wordt. Of door Christus kunnen wij hier de Persoon van Christus verstaan, of Christus Zelf zoals Hij in en door die leer wordt aangenomen.

1. Door Christus kunnen wij hier verstaan de leer van Christus, of de leer des Evangelies, waarin Christus voorgedragen wordt, gelijk het zo genomen wordt (Éfeze 4:20): 'Maar gij hebt Christus alzo niet geleerd', dat is, gij zijt anders onderwezen geworden door de leer van het Evangelie. En wanneer men de samenhang nauwkeurig nagaat, zoals wij die verklaard en reeds geopend hebben, zal men duidelijk kunnen zien, dat zowel in het even voorafgaande, als het onmiddellijk volgende vers op onze tekstwoorden, door Christus, klaarblijkelijk de leer van Christus of de leer van het Evangelie moet worden verstaan. En zeker, niemand kan Christus aannemen, die Zijn leer verwerpt; maar die Christus aanneemt, moet eerst Zijn leer aannemen en Hem in dezelve opgesloten; en vanhier is het dat iemand die Christus aanneemt, gezegd wordt het Evangelie te geloven; want elk gelovig aannemer van Christus, is ook een aannemer van Zijn leer, omdat die het zaad is waardoor hij wedergeboren, en de melk waardoor hij gevoed wordt en in de genade opwast (1 Petrus 1:23 en 1 Petrus 2:2). Ik behoef hier niet de leer van het Evangelie aan te prijzen; het is genoeg er van te zeggen, dat zij onder 's Heeren zegen, het zaad der wedergeboorte is en de melk om in het geestelijke leven op te wassen voor alle kinderen Gods. Geen wonder, want het is het kanaal waarin de wateren des Geestes stromen (Galaten 3:2): 'Hebt gij de Geest ontvangen uit de werken der wet, of uit de prediking des geloofs?' Het is de bazuin van Gods oneindige en alvermogende kracht. Ik schaam mij het Evangelie van Christus niet; want het is een kracht Gods tot zaligheid een iegelijk die gelooft; Zijn kracht om het geloof te werken, de trap en de mate daarvan te bepalen, en zondaars in de weg des geloofs te zaligen, wordt alleen in en door het Evangelie bekendgemaakt en geopenbaard; 'want de rechtvaardigheid Gods wordt in hetzelve geopenbaard uit geloof tot geloof' (Romeinen 1:16-17). De wet heeft velen overtuigd, maar nooit een enige bekeerd; en een dienstknecht van Christus kan en moet de wet tot vele goede en zeer nuttige einden prediken, maar het is eigenlijk de prediking des Evangelies, die de ziel gewillig maakt om zich van God te laten zaligen, als des Heeren kracht er mee gepaard en vergezelschapt gaat; omdat het Evangelie het kanaal is waar al het water van des Geestes almachtige en bekerende werking alleen in stroomt en vloeit; het geloof is uit het gehoor, en het gehoor door het Woord Gods, in hetwelk Christus geopenbaard is, opdat Hij aangenomen worde. Het is niet het Evangelie op zichzelf aangemerkt, maar Christus Die daarin geopenbaard is, Die de arme en ten dood gedoemde zondaar geneest. Het is evenals de koperen slang die op een stang in de woestijn werd opgericht; de stang genas eigenlijk de gewonde Israëlieten niet, maar de koperen slang die op dezelve gesteld was, genas alleen de bete, en werd tot dat einde

aan het volk als in de hoogte opgericht vertoond; zo is het ook hier gelegen: het is niet de stang van het Evangelie welke de zondaar geneest, maar Christus verhoogd en verheven aan dezelve. Het is daarom Christus Zelf Die aangenomen moet worden, maar alleen zodanig als Hij in het Evangelie wordt aangeboden, en gelijk het Evangelie Hem voorstelt aan het oog des geloofs; het Evangelie is met opzicht op Christus, hetzelfde wat de stang ten aanzien van de koperen slang was; en daarom kan het niet anders zijn, of allen die de stang van het Evangelie, in welk opzicht het ook wezen mag, terneder werpen, nemen Christus van voor het oog van de gebeten en gewonde zondaar weg, en door de stang te verbergen, stellen zij de tegenbeeldige slang voor de arme gewonde zondaar ten enenmale buiten het gezicht, zodat hij die niet kan zien. Christus kunnen zij niet nederwerpen, maar zij zullen het de stang doen, en Hem dus buiten het oog van de zondaar stellen; allen die belang dragen om een Christus voor zichzelf te hebben, of aan anderen een gezicht van Hem mede te delen, zullen ook belang hebben om de stang waarop Hij gesteld is, zoveel in hen is, zichtbaar te vertonen; ik meen het Evangelie waarin Hij wordt voorgesteld, klaar en zuiver te verkondigen.

Nu, daar is niet één rechte koopman van het Koninkrijk der hemelen, die niet om wille van de schat, welke in de akker verborgen is, de gehele akker zelf zal kopen (Mattheüs 13:44): ‘Wederom is het Koninkrijk der hemelen gelijk een schat, in de akker verborgen, welken een mens gevonden hebbende, verborg dien, en van blijdschap over denzelven gaat hij heen en verkoopt al wat hij heeft, en koopt dienzelven akker’. Wel, wat dunkt u? Kocht die mens de schat alleen en niet de akker, gelijk velen wanen Christus aan te nemen, die het Evangelie verwerpen? Nee, geenszins; hij ging heen en kocht de akker, omdat de schat er in verborgen was. De schat is Christus, de akker is het Evangelie, welke hij kocht, en nam het Evangelie aan waardoor hij in het bezit kwam van de schat welke er in was opgesloten. Elk waar gelovige schat het Evangelie op een hoge prijs; en de reden is, omdat hij het als de akker beschouwt, daar Christus in verborgen is en alleen in kan gevonden worden. En echter kunnen velen desniettegenstaande de leer des Evangelies door een ingebeeld en bloot beredeneerd geloof omhelzen, zonder Christus in hetzelve te ontvangen of aan te nemen; een geloof waarmee duizenden verloren gaan; maar het ware geloof neemt het Evangelie, en Christus in hetzelve aan.

2. Daarom, door Christus moeten wij hier verstaan, Christus Zelf, zoals Hij, als het Voorwerp des geloofs, door ons moet aangenomen worden; namelijk Christus persoonlijk aangemerkt. Het Voorwerp des geloofs is Christus als de Zoon Gods, echter niet met uitsluiting van God de Vader of de Heiligen Geest; want elk Persoon in de Heilige Drie-Eenheid is het Voorwerp des geloofs, omdat Vader, Zoon en Heilige Geest de enige waarachtige God zijn; Maar deze God zou, indien er geen Christus was, voor ons ongenaakbaar zijn, evenals voor de gevallen engelen. Christus, weet gij, betekent Gezalfde, en Christus aan te nemen, is Hem aan te nemen als de Messias welke van God gezonden, verzegeld en gezalfd is (Jesaja 61:1). Zijn zalving geeft te kennen, Zijn bijzondere verordinering tot het Middelaarsambt, om het werk der verlossing voor ons uit te voeren; ‘want Hem heeft God de Vader verzegeld’ (Johannes 6:27). Verzegeld door de zalving des Heiligen Geestes boven al Zijn medegenoten, en door de voorverordinering des Vaders tot hetzelve; zodat Hij dit werk niet van Zichzelf of zonder daartoe geroepen te zijn, maar door de bestelling van God Zijn Vader heeft aangenomen. Dus, dat Hij de Christus is, wijst duidelijk aan, Zijn uitmuntende bekwaamheid en gepastheid tot dit werk der verlossing, als een Middelaar Die van God gezonden en door Hemzelf tot dat grote werk bekwaam

gemaakt en toegerust is; ‘Hij is de Held, bij Wien hulp besteld is’ (Psalm 89:20), Die èn van Zichzelf de macht heeft, èn door Zijn Vader bekwaam gemaakt is om het werk der verlossing en der zaligheid voor ons teweeg te brengen en uit te voeren; en daarom Hem als de Christus aan te nemen, is Hem aan te nemen als één Die van God gezonden, gezalfd en verzegeld is. Vanhier is het dat het geloof het Goddelijke gezag van Zijn zending daarin beschouwt; dat Hij van de Vader gegeven is tot Profeet, Priester en Koning, en daarom in Zijns Vaders Naam en gezag tot ons gekomen is. En hierom is er, naar de stijl van het Nieuwe Testament, niets waardoor Christus meer verheerlijkt wordt, dan door dit geloof, dat de waarheid van deze Zijn Goddelijke zending en aanstelling tot het Middelaarswerk volkomen aanneemt en gelooft; (Johannes 17:8): ‘Want de woorden die Gij Mij gegeven hebt, heb Ik hun gegeven, en zij hebben ze ontvangen, en zij hebben waarlijk bekend dat Ik van U uitgegaan ben, en hebben geloofd dat Gij Mij gezonden hebt’. Christus aan te nemen, is daarom Hem als Godsgezant en als de Gezalfde des Heeren aan te nemen, en dit is een edel en verheven geloof.

Maar wij moeten hier ook de eindpaal van dit geloof, zoals het omtrent dit heerlijke Voorwerp, de Christus, verkeert, nog wat nader beschouwen; de ziel die in Christus gelooft, neemt Hem aan, en als een levende wortel, en als haar heerlijk Hoofd; als een levende wortel in welke zij overgeplant, en als een heerlijk Hoofd waarmee zij verenigd wordt. Het geloof brengt de ziel in Christus over, en daarom wordt zij door het geloof Hem geestelijk ingelijfd, en zaligmakend met Hem verenigd, zodat zij door dit aannemen van de Christus, ook deel krijgt aan al de heilgoederen welke Hij verworven heeft. Indien iemand leven en gerechtigheid uit Christus wil verwachten, zonder dadelijk met Hem verenigd te zijn, die handelt evenals een vrouw die wanen zou een erfrecht te hebben op het goed van een man, met wie zij nooit getrouwd is geweest. Nu, God schenkt nooit enige weldaad aan zondaren, die zaligmakend is, dan alleen door huwelijksverbond en vereniging met Christus. Velen hebben zeker een grote verscheidenheid van gaven, vermogens en hoedanigheden, en van zulk een kennis die men mogelijk openbaring mag noemen, welke allen door Christus aan de mens gegeven worden. Maar het onderscheid is hier voornamelijk in gelegen, dat de één die van Christus als rentmeester, welke dezelve naar Zijn welgevallen uitdeelt, ontvangt, maar nooit dezelve door Hem geschonken worden als Hoofd, in Hem invloeiende als één van Zijn leden; aan natuurlijke en goddeloze mensen daarom worden deze dingen wel door Christus als rentmeester gegeven, maar geenszins als levendmakend Hoofd met hetwelk zij verenigd zijn; want dezulken alleen die met Hem door het geloof verenigd zijn geworden, worden geestelijke weldaden medegedeeld die tot hen als leden voortvloeien in vereniging met Christus als hun Hoofd. Wel is waar, dat verenigingen grote verborgenheden zijn; de vereniging van God en mens in een Christus, is een grote verborgenheid; de vereniging van Christus en al Zijn leden in een lichaam, is een grote verborgenheid; en vanhier is het dat de apostel zegt (Éfeze 5:32): ‘Deze verborgenheid is groot; doch ik zeg dit ziende op Christus, en op de gemeente’. De gelovige, Christus aannemende, wordt met Hem verenigd als een ledemaat met het hoofd, en als een rank met de wijnstok of met zijn wortel, en derwijze aan Hem ingelijfd, dat hij door het leven van Christus leeft, door de rechtvaardigheid van Christus rechtvaardig is, en door de Geest van Christus wordt bezield. Ook wordt deze vereniging met Christus, door het geloof, niet verminderd, hoewel Christus in de hemel is, en zij hier op de aarde zijn; want gelijk de vereniging tussen man en vrouw niet wordt verminderd of weggenomen omtrent elkaar, alhoewel zij duizend mijlen van elkaar afwezig zijn (hoewel zeker de gemeenschapsoefening

niet zo volkomen is), zo is het ook hier: de vereniging met Christus die zij eenmaal door het geloof in Hem deelachtig zijn geworden, wordt niet verminderd, omdat Hij in de hemel is, en zij hier op de aarde zijn; hoewel het waar is, dat de gemeenschapsoefening niet zo nauw en innig is, als die wel zijn zonde wanneer zij in dezelfde plaats met Hem verkeerden; maar de vereniging wordt echter daardoor niet verminderd; zij zijn en blijven verenigd en getrouwd met de Persoon van Christus, Welke zij door het geloof aangenomen hebben.

Nu, het Voorwerp des geloofs, zijnde de Persoon van Christus, en het aannemen van Christus, een vereniging zijnde met die Persoon, zo maakt dit de roem en eer uit van de heiligen; welk een troostrijke en verheven toestand is dit, als een lid verenigd te zijn met zulk een heerlijk en dierbaar Hoofd! En daarom, eer wij hiervan scheiden, moet ik u een zaak onder het oog brengen, die gij door eigen bevinding zult zien waarheid te zijn, namelijk, velen van u zijn onder veel belang en werkzaamheden om deze en gene weldaden van Christus te zoeken, bijvoorbeeld: vergeving van zonden, en doding van verdorvenheden; maar helaas! zij zoeken, maar vinden niet; en wat is er de reden van? Omdat zij het Evangelie omkeren, en aan de verkeerde zijde van de rechte godsdienst en van het ware christendom beginnen; omdat zij wel de heilgoederen van Christus, maar niet de Persoon Zelf zoeken; wel uitzien naar Zijn genade en weldaden, maar niet naar vereniging met Zijn Persoon. O, zegt de één, had ik maar die en die weldaad van Christus en zulke of zulke genaden van Zijn Geest, wat zou ik mij gelukkig schatten! Zeer wel, maar kunt gij die ooit door Christus deelachtig worden zolang gij met Hem niet verenigd zijt? Of zou het u genoeg zijn, weldaden van Christus te verkrijgen zonder Christus Zelf deelachtig te zijn? Wat zou het u toch baten kunnen deze of gene weldaad van Hem te ontvangen, indien gij buiten Hem leefde en zonder Hem stierf? O, zegt misschien een ander, genoot ik het voorrecht eens om met Christus gemeenschap in het Heilige Avondmaal te oefenen!

Zeer goed, maar hier is het bedrog gelegen; gij wilt gemeenschap oefenen zonder met Hem verenigd te wezen, en dit kan in eeuwigheid niet zijn; vereniging met Christus' Persoon is de grondslag van ware gemeenschapsoefening met Hem in Zijn weldaden; en daarom kunt gij nooit gemeenschap met Hem oefenen, zolang Hij het fundament van uw hoop niet geworden is. Gij kunt geen ware gemeenschap met Christus oefenen, zonder Hem eerst aangenomen te hebben en door het geloof met Hem verenigd te zijn; want gelijk de rank geen sappen uit de wortel kan halen, zolang zij niet in de wijnstok zelf is ingeënt, zo kunt gij ook die genade en vertroostingen, welke gij in een weg van gemeenschapsoefening met Christus begeert, niet deelachtig worden, zolang gij niet eerst in een weg des geloofs met Hem verenigd geworden zijt. En daarom, laat het eerst uw grootste en voornaamste aanbelang zijn, om door genade, met de Persoon van Christus Zelf, zoals Hij in de leer van het Evangelie wordt voorgedragen, verenigd te worden, en zoekt nooit te rusten zolang de aanbiedende hand des Evangelies en de aannemende hand des geloofs niet tot elkaar gekomen en met elkaar verenigd zijn; want als de ziel Christus door het geloof heeft aangenomen, dan en ook niet eerder, wordt er een ware vereniging gevonden; en deze is wederom de grond waaruit alle ware en geestelijke gemeenschap voortvloeit. Het gezegde nu zal genoegzaam kunnen zijn om ons eniger mate iets te doen verstaan van het Voorwerp des geloofs, namelijk Christus, of met opzicht op Zijn leer, of met betrekking tot Zijn Persoon aangemerkt; Maar dit zal nog nader opgehelderd worden, wanneer wij overeenkomstig ons bestek vervolgens overgaan tot ons:

Derde stuk, hetwelk is om te overwegen in welke hoedanigheden en betrekkingen Christus door ons moet aangenomen worden, namelijk als JEZUS en als HEERE Daar zijn drie omschrijvingen van de Naam van de Middelaar, welke hier in onze tekst gevonden worden, en Hem tevens uitbeelden als één die een Naam ontvangen heeft, welke boven allen naam is. Ik heb reeds aangetoond dat Hij in al die betrekkingen wordt aangeboden, en de eerste omschrijving van deze heerlijke Naam nu zo-even alreeds verklaard, namelijk dat Hij de Christus, de Gezalfde van God is; en zeker, het is geen gezond geloof hetwelk Hem niet aanmerkt als dengene Die van God gezonden en tot het werk der verlossing is gezalfd en bekwaam gemaakt; maar de twee andere omschrijvingen van Zijn Naam moeten wij nu nog verhandelen. En gelijk Hij ons vervolgens onder een tweeledige uitdrukking als Jezus de Heere in onze tekst beschreven wordt met opzicht op de tweeërlei betrekking in welke wij Hem moeten aannemen, zo zullen wij Hem nader trachten te beschouwen, zowel als Hij Jezus is en zowel als Hij is de Heere.

1. Zoals hij Jezus is, dat is de Zaligmaker. Dit is de eerste Naam die aan Christus in het Nieuwe Testament gegeven wordt (Mattheüs 1:21): ‘En gij zult Zijn Naam heten JEZUS; want Hij zal Zijn volk zalig maken van hun zonden’; en het is gewis de allerbeste naam welken de arme zondaar ooit kan horen; het is een Naam die boven alle namen is, zowel ten aanzien van de heerlijkheid van Degene Die hem draagt, als ten opzichte van de troost van degene die hem hoort. Nu, Christus als Jezus aan te nemen, is Hem aan te nemen als een Goddelijk en almachtig Zaligmaker, Die volkomen kan zalig maken, omdat Hij door Zijn lijden, gehoorzaamheid en bittere kruisdood een volkomen voldoening en verlossing heeft teweeggebracht; en daarom Hij, Die in staat was om een beledigde Godheid te verzoenen, en de satan te overwinnen, is ook volkomen bekwaam om zondaren te kunnen zaligen. Daarom Hem als Jezus aan te nemen, is Hem aan te nemen als een algemeen Zaligmaker tot alles; ik bedoel niet alleen in de zin van de apostel (1 Timótheüs 4:10), dat Hij een Behouder is aller mensen, maar allermeest der gelovigen, maar ik meen ten opzichte van de zaligheid welke Hij hun deelachtig maakt die in Hem geloven; en dus in die zin welke dezelfde apostel bedoelt (Handelingen 13:38-39): ‘Zo zij u dan bekend, mannen broeders, dat door Dezen u vergeving der zonden verkondigd wordt; en dat van alles, waarvan gij niet kondet gerechtvaardigd worden door de wet van Mozes, door Dezen een iegelijk die gelooft, gerechtvaardigd wordt’. Wat wet van Mozes? Wel, gelijk het de wet der schaduwen niet kon teweegbrengen, omdat het onmogelijk was dat het bloed van stieren of van bokken de zonden kon wegnemen, de gerechtigheid van een beledigd God voldoen of een gewonde consciëntie bevredigen, zo kon ook de wet der zeden in eeuwigheid geen zondaar rechtvaardigen, omdat wij die verbroken en overtreden hebbende, in plaats van gerechtvaardigd, er door veroordeeld worden; en daarom, hetgeen der wet onmogelijk was, omdat zij door het vlees krachteloos was, heeft Christus door het Evangelie voor ons gedaan, ons van alles rechtvaardigende, dat is van alle schuld, zodat een gelovige onder de vloek der wet niet weder komen kan. Er zijn sommigen welke de gelovigen alleenlijk, als het ware, willen gerechtvaardigd hebben van enige dingen, zodat zij aan de geselslagen van de wet nog zouden onderhevig zijn; Maar wij hopen altijd de leer der apostelen te verdedigen, en zeggen dat de gelovige van alles gerechtvaardigd wordt, zodat niemand iets tot zijn beschuldiging kan inbrengen, en omdat het God is Die rechtvaardig maakt, wie is het dan die verdoemt, of die hem aan de verdoemenis kan doen onderhevig worden? (Romeinen 8:33-34). Hem aan te nemen als de Jezus, is daarom Hem aan te nemen als

een volmaakte en volkomen Zaligmaker, Die ons verdienstelijk zaligt door de losprijs van Zijn bloed en Middelaars werk, en uitwerkelijk door de kracht van Zijn Geest en door Zijn krachtdadige bewerking van onze harten, die ons vrij maakt van de wet als een verbond, zowel ten aanzien van derzelver eisende als ten opzichte van haar verdoemende macht, en die ons daarom behoudt van hel, vloek en dood. Maar zaligheid is een zeer groot, dierbaar en uitmuntend woord, dat wij nu niet zullen uitbreiden; wij zeggen alleen, dat Christus als Jezus aan te nemen, is Hem alleen en geheel zo aan te nemen, dat wij volkomen op Hem rusten tot zaligheid, dat is tot alle zaligheid die wij van node hebben, zowel tijdelijk, geestelijk, als eeuwig aangemerkt, overeenkomstig Zijn belofte en aanbieding in het Woord.

2. Zoals Hij de Heere is; hetwelk insluit een begeerte om aan Hem, als Koning, onderworpen te zijn, zowel als door Hem gezaligd te worden. Christus heeft op Zijn dij en kleed deze Naam geschreven: Koning der koningen en Heere der heren; Hij is de Koning en het Hoofd van Zijn kerk; de heerschappij van alles is op Zijn schouders gelegd, bijzonder de regering van Zijn kerk, waarin Hij dienaren gesteld heeft om onder Hem te regeren, volgens de wetten van Zijn Koninkrijk, en overeenkomstig de vrijheden en voorrechten van Zijn onderdanen, zoals Hij die bepaald en vastgesteld heeft in Zijn Woord.

Maar meer in het bijzonder: Hem als de Heere aan te nemen, is zich met Hem te verenigen zowel tot heiligmaking als tot zaligheid, en Hem te verwelkomen in Zijn Koninklijk ambt, ten einde Hij de zonde aan Zich onderwerpen, de satan overwinnen, en al de werken des duivels geheel verbreken moge. Een waar gelovige neemt Christus niet alleen aan zoals Hij de Zaligmaker, maar ook zoals hij de Heere is. Toetst uw toestand eens aan beide deze betrekkingen, en zij zullen u de binnenste schuilhoeken van uw eigen hart ontdekken kunnen. Het oog van een verloren zondaar is eerst geslagen op Christus als de Zaligmaker; zo wordt Hij door God ons voorgesteld, en zo mogen wij tot Hem komen; Maar men moet aanmerken, dat er veel verkeerde eigenliefde kan zijn in ons zoeken naar Christus, als Zaligmaker, om zalig te mogen worden; want zaligheid kan begeerd worden alleen uit een grond van blote zelfliefde, gelijk dit klaarblijkelijk is in allen die Christus scheiden willen, Hem wel aannemende als Zaligmaker, maar niet als de Heere. Er zijn velen die Zijn zaligheid van Zijn heerschappij willen scheiden; die Christus wel als Zaligmaker begeren om hen van Gods toorn te bevrijden, maar niet als de Heere om te heersen over hun zonde en verdorvenheid; maar hierin zal het ware aannemen van Christus zich ontdekken, als de Heere de mens zo moe maakt van de last van zijn zonden, als hij het ooit van de last van de verdoemenis is geweest. De zondaar die alleen beangst en bekommerd is over de verdoemenis, zou graag Christus hebben tot Zaligmaker, maar één die vermoeid en belast is wegens zijn verdorvenheden, moet Christus ook hebben tot zijn Heere. Dus als het hart zowel water begeert als bloed, dan is het in de rechte gesteldheid, als de arme mens zowel water begeert om het hart te reinigen, als bloed om de consciëntie te bevredigen. Onze begeerten naar Christus tot zaligheid, kunnen wij aan deze toetssteen recht beproeven, door te onderzoeken of wij dezelfde begeerte naar Christus als Heere hebben, zoals wij die tot Hem hebben als Zaligmaker.

Mij dunkt dat het voor een oprechte onmogelijk is, om meer begeerte te hebben naar de zaligheid van Christus, dan naar Deszelfs heerschappij. Het geloof, waar hetzelve ook gevonden wordt, zal zowel de ziel vrij maken van de heerschappij der zonde, als van derzelver verdoemende kracht. En hoezeer een gelovige ook in het duister mag geraken, die ziel begrijp ik echter dat buiten gevaar is gesteld, welke gewillig gemaakt is om Christus beide tot Zaligmaker en Heere aan te nemen; en dus zich geneigd

bevindt, om van Zijn hand, zowel het bittere aan te nemen om haar lusten en begeerlijkheden te doden, als vergevende genade te ontvangen tot wegneming van haar schuld; de begeerten naar vergeving van zonde, en de begeerten naar reinheid des harten, zijn evenredig in de ziel, omdat niemand in waarheid Christus kan aannemen, als Zaligmaker, ter rechtvaardiging, of hij neemt Hem ook waarlijk als de Heere aan, tot heiligmaking. En hoe men deze leer ook mocht lasteren, wij betuigen, het is zonder grond, ten ware de grond deze ware, dat men geen behoorlijk onderscheid kon maken tussen een zaligmakend en een rechtvaardigend geloof; want het zaligmakende geloof (waarvan wij nu gesproken hebben) heeft opzicht op Christus in al Zijn ambten als Profeet, Priester en Koning aangemerkt; maar wanneer wij bloot van het geloof op zichzelf spreken, en het alleen aanmerken zoals het rechtvaardigend is, dan beweren wij tegen alle openbare en heimelijke papisten, dat het alleen opzicht heeft op Christus als de Hogepriester, en als een slachtoffer ter verzoening; maar niet op Christus als Koning. Want, om de daad des geloofs waardoor wij Christus als de Heere aannemen, tot de rechtvaardigende daad des geloofs te stellen, dit is de ziel van het pausdom dat zijn rechtvaardiging op de heiligmaking bouwt, of op zijn heiligmakend geloof; daar het aannemen van Christus als Hogepriester, eigenlijk alleen datgene is hetwelk de zondaar voor God rechtvaardigt. Wel is waar, het geloof in Christus als Zaligmaker en als Heere, gaat hand aan hand met elkaar tezamen gepaard, en deze zijn altijd onafscheidelijk aan elkaar verknocht en verbonden; even gelijk de ogen en het oor wel beiden in één en hetzelfde voorhoofd zijn, maar nochtans zo, dat het geen eigenschap van het oog is om te horen, noch van het oor om te kunnen zien, maar het is de eigenschap van het oog om te zien, en van de oren om te horen; zo is het ook hier gelegen: hoewel het geloof in Christus als Zaligmaker en als Heere, in één en dezelfde gelovige, op hetzelfde tijdstip met elkaar gepaard en vergezelschapt gaat, zo hebben zij nochtans hun onderscheiden betrekkingen en eigenschappen; Christus als Koning en Heere aangemerkt, is nooit als zodanig het Voorwerp van het rechtvaardigende geloof, maar Christus alleen in betrekking als Priester en Zaligmaker. Het is niet Christus in betrekking als de Heere, mijn zonden overwinnende, die de oorzaak is van mijn rechtvaardiging, maar Christus als de ware Hogepriester, al mijn schuld betalende; het is niet mijn persoonlijke gerechtigheid, zelfs dan niet wanneer ik door genade mij aan Christus als de Heere onderwerp, Die als de grond van mijn rechtvaardiging beschouwd moet worden, maar het is de gerechtigheid van Christus als Priester alleen, Zijn doen en lijden, die als de grond van mijn rechtvaardiging moet worden aangemerkt. En daarom neemt het geloof nooit Christus in zijn betrekking als Heere aan tot rechtvaardigmaking, maar wel Christus in betrekking van Priester en Zaligmaker, en als één die een eeuwige en volkomen gerechtigheid verworven heeft. Dit is de zuivere leer van Gods Woord, zoals onze hervormers het altijd geleerd en verkondigd hebben, hoewel zij daarom vaak zeer veel smaad en laster hebben ondergaan, alsof zij vijanden van heiligheid en goede werken waren; en zo dit, om die zelfde reden, ook ons lot in deze dagen moet zijn, dan wensen wij er met blijdschap onze roem en eer in te stellen.

Maar omdat wij nu spreken van het Voorwerp des geloofs zoals het zaligmakend is en in een meer ruime en wijd uitgestrekte zin hier wordt genomen, zeggen wij nu maar, dat het opzicht heeft op de Persoon van Christus in al Zijn ambten, en dat het in het bijzonder, naar de inhoud van onze tekstwoorden, Hem aanneemt beide als Zaligmaker en Heere; en voorzeker, het aannemen van Christus als Heere tot heiligmaking, is het allerbeste kenmerk dat men Christus waarlijk heeft aangenomen als Zaligmaker tot rechtvaardiging. Gij moet de waarheid van uw geloof en van deel

aan Christus te hebben, niet afmeten naar de trap en de mate van uw bekommering om Hem tot Zaligmaker te hebben, maar liever aan de krachten en overheersende werking van Zijn genade, als de Heere, in uw hart; het is beter en veiliger uzelf te schatten naar de diepte van Zijn werk in uw binnenste, dan naar de hoogte van uw vertrouwen op Hem, hetwelk beide hoogmoed en vermetelheid kan zijn. Als gij eens iemand op een weg ontmoette en hem vroeg hoe vele uren de zon reeds gerezen was, zo zoudt gij u niet moeten verwonderen, wanneer hij, in plaats van naar de zon op te zien hoe hoog zij was, integendeel naar de aarde zag om de kortheid van haar schaduw na te speuren; omdat hij daaruit met meerdere zekerheid de vraag zou kunnen beantwoorden, dan wanneer hij opzag naar de zon zelf. Zo is het ook hier: als iemand recht wil zien wat en hoeveel hij van Christus in zich heeft, dan is het beter dat hij nederwaarts dan opwaarts ziet; dat hij indaalt in zijn eigen hart, en aldaar beschouwt hoe zijn hoogmoed is verbroken geworden, en hoe zijn verdorvenheden zijn ten ondergebracht; want hoe korter deze donkere schaduwen in hem zijn, hoe hoger de Zon der gerechtigheid in hem is opgegaan. Nu, de voorname verdorvenheid van ‘s mensen hart, de grote wortelzonde die zich tegen Christus, als de Heere, verzet, is die bron van alle wangedrag, het verdoemelijke eigen ik, welke de opperheerschappij wil voeren in het hart, en waarvan al de andere zonden van verkeerde zelfliefde, hoogmoed en eigen gerechtigheid maar als zovele slaven en dienstknechten zijn. Een waar gelovige is alleen rechtvaardig door de rechtvaardigheid, leeft door het leven, en wordt bezield en beheerst door de Geest van een ander; en daarom betaamt het hem minder dan iemand zichzelf te zijn, omdat Christus als Heere, Zich regelrecht aankant tegen deze grote verdorvenheid welke Zijn hoofdvijandin is. En daarom, zo gij een uitmuntende weg begeert om te weten waaraan gij recht kunt beproeven of Christus in u is, het is deze: of gij wel verbreking van het verdoemelijke eigen ik ondervindt, en veel van uw onwaardigheid kent; want hoe meer iemand van het eigen ik vol is, hoe lediger hij is van Christus; en hoe voller hij van Christus is, hoe lediger ook in zichzelf: want Christus en het verdoemelijke eigen ik betwisten altijd elkaar de heerschappij, en kunnen nooit tezamen verenigd zijn; en daarom kan Christus opperheerschappij met de heerszucht van het eigen niet bestaan. Tot dusverre dan gesproken hebbende van het karakter en de hoedanigheid van een ware gelovige, zoals hij een aannemer van Christus Jezus de Heere is, zo moeten wij daarom volgens onze voorgestelde orde nu overgaan tot:

(2) Het tweede hoofdstuk was om de plicht van elke gelovige die Christus Jezus de Heere heeft aangenomen, aan te tonen, welke is in Hem te wandelen.

Gij weet dat er twee tafelen zijn in Gods heilige wet, en zo gij nooit gehoord hebt van de twee tafelen van het Evangelie, gij kunt die echter beiden in onze tekstwoorden vinden; de eerste is die van Christus aan te nemen, en de tweede is in Hem te wandelen. Hoewel ik, in een enge zin genomen, de geboden Gods niet breng tot het Evangelie, zo kunnen wij nochtans overal waar de wet is in de hand van Christus en waar Christus de Alfa en de Omega is, de twee tafelen van het Evangelie vinden; Christus is alles en in allen; en beide deze twee allen maken de tafelen van het Evangelie uit. Of zo de twee tafelen van het Evangelie moeten beantwoorden aan de tafelen der wet, dan kunnen wij de wet of als verbond, of als regel aangemerkt, volkomen vervuld krijgen in Christus; de wet als verbond wordt vervuld door Christus aan te nemen; de wet als regel wordt vervuld door in Hem te wandelen; en dus zijn de twee tafelen van de wet, in beide de genoemde opzichten, volkomen beantwoord, door

deze twee tafelen van het Evangelie: want Christus is het einde van de wet, tot rechtvaardigheid een iegelijk die gelooft.
Ik moet hier nog een weinig stil staan:

A. Bij de benaming van de plicht; het is een wandelen;
B. Bij de hoedanigheid of opzichtelijke betrekking in welke hij voorkomt; het is een wandelen in Christus.

A. Vooreerst de benaming van deze plicht; hij wordt genoemd een wandelen. Ik weet dat er veel met toespeling op het zinnebeeld gezegd kan worden; Maar ik ben niet voornemens, om mij verder daarin uit te laten, dan het oogmerk van de tekst vordert, maar zal integendeel mij stiptelijk bepalen bij hetgeen dezelve daarin bedoelt; en er zijn bijzonderlijk, naar mijn gedachten, drie voorname stukken welke klaarblijkelijk in hetzelve met toespeling op een weg liggen opgesloten, namelijk: gebruikmaking, voortgang en duurzaamheid.

1. Het geeft te kennen gebruikmaking of dadelijke bedrijvigheid. En dit staat over tegen een bloot historisch geloof, waarin geen oefening der godzaligheid plaats heeft. Allen die de Heere Christus hebben aangenomen, moeten werkzame christenen zijn, gelovigen met de daad; gelijk gij Christus Jezus de Heere hebt aangenomen, wandelt alzo in Hem; dat is: laat uw geloof een werkzaam geloof zijn. Gelijk wij door dezelfde hand waarmee wij iets aannemen, bedrijvig en werkzaam zijn, zo zal ons geloof ook, wanneer het zaligmakend is, op diezelfde tijd als het Christus aanneemt in de beloften van het Evangelie, ook door de liefde werken naar de regel en het voorschrift van Gods wet (Galaten 5:6): ‘Want in Christus Jezus heeft noch besnijdenis enige kracht, noch voorhuid, maar het geloof, door de liefde werkende’, en waarom? ‘Zijn geboden zijn niet zwaar’.
Vraag: Maar zo wij Christus hebben aangenomen, wat kan ons dan ontbreken? Christus heeft alles teweeggebracht, en daarom behoeven wij niets te doen.
Antwoord: Het is zeker, dat vele goede en rechtzinnige grondstellingen op een jammerlijke wijze, door de blinde wereld zeer misbruikt worden, bijvoorbeeld: Christus heeft alles voor Zijn volk in het stuk van verdienstelijkheid teweeggebracht, en Hij werkt alles in hen in het stuk van kracht; zodat zij zonder Hem niets kunnen doen; dit is een goede stelling; maar daaruit te besluiten dat wij niet verplicht zijn wettige middelen te gebruiken, is deze leer te misbruiken tot zorgeloosheid én losbandigheid. Dat waar de zonde te meerder is, de genade nog te overvloediger is geworden, is een goede leer; maar daaruit af te willen leiden: laat ons dan het kwade doen, opdat het goede er uit voortkome, is die goede leer misbruiken en de genade Gods veranderen in ontuchtigheid. Wij worden gerechtvaardigd uit het geloof, zonder de werken der wet; dit is een heerlijke en voorname grondstelling van het dierbare Evangelie; maar daaruit te besluiten, dat een gerechtvaardigd mens zijn leven niet behoeft te richten naar Gods wet, is deze goede grondstelling op een schandelijke wijze misbruiken; doen wij dan de wet teniet door het geloof? Dat zij verre, maar wij bevestigen de wet.
Daar zijn twee voorname dingen welke plaats hebben in een zondaar die gerechtvaardigd is, en die hem op het allersterkst tot een praktikale godsdienst nopen; de eerste is dat God hem verheerlijkt, en de andere dat hij God verheerlijken moet. God verheerlijkt hem; ‘want die Hij gerechtvaardigd heeft, dezen heeft Hij ook

verheerlijkt' (Romeinen 8:30). Maar dan moet God ook zowel als hij verheerlijkt worden, door de gerechtvaardigden; en dit kan niet geschieden dan door vruchten voort te brengen die der bekering waardig zijn. En daarom, o mocht het de Heere behagen ons te verlossen van zulk een dood, onvruchtbaar geloof, als er bij velen in onze dagen gevonden wordt!
Daar zijn vier voorname redenen waarom allen die door een waar geloof Christus aangenomen hebben, ook verplicht zijn om door een heilig levensgedrag naar de koers van het Evangelie in Hem te wandelen, namelijk:

a. Omdat hierdoor de kracht des geloofs meer blijkbaar wordt.
b. Dewijl dit de beproeving des geloofs als in een helder daglicht stelt.
c. Overmits hierdoor deszelfs schoonheid en uitnemendheid aan anderen wordt vertoond.
d. Omdat het alle heil en troost verschaft aan de gelovige zondaar zelf.

a. Wij zeggen dat de kracht des geloofs hierdoor meer blijkbaar wordt, als zij de ziel tot een heilige en evangelische wandel leidt. Maar hoe wordt deszelfs kracht daarin dan gezien en blijkbaar gemaakt? In het gedurig bestrijden en tegenstaan van al haar menigvuldige en grote verdorvenheden; hoewel zij die niet kan overwinnen, zij biedt die echter kloekmoedig tegenstand; en de zonde tegen te staan en te bestrijden, is naar de taal des geestes, die te overwinnen; en dus is het te strijden de goeden strijd des geloofs. De kracht des geloofs straalt altijd door in een heilige en naar de koers van het Evangelie gerichte wandel, omdat het geloof hierdoor blijken geeft, dat het de zoetste zonde zuur en bitter kan maken, dat het de allergrootste last kan dragen, en dat het het zwaarste gebod ligt en liefelijk kan doen zijn. Als de Heiland spreekt van grote en moeilijke dingen uit te werken, zo eigent Hij die zelfs aan het kleinste geloof toe; bijvoorbeeld als Hij spreekt van bergen te verzetten, dan vergelijkt Hij het geloof dat zulks doet, bij een klein mosterdzaad; en zeker, het geloof verzet bergen van hoogmoed in het hart van de mens, en doet hem haten wat hij tevoren beminde, en lief hebben wat hij voormaals met een bittere haat en gekantheid tegenstond. Hoe wordt een zwaar stuk lood ligt en gemakkelijk voor een kind, zodat het dit kan dragen? Op deze wijze, dat als men van het lood niet afsnijdt om het lichter te maken, men het kind ondersteunt en versterkt; en zodra het versterkt is geworden, hoewel men van het lood niets afsnijdt, is het voor het kind geen moeilijke zaak meer, omdat het nu kracht heeft verkregen om het te kunnen dragen; zo is het ook hier gelegen: de Heere maakt in het Evangelie Zijn gebod zeer gemakkelijk; en waardoor doet Hij zulks? Niet door het gebod of de regel te verminderen, af te snijden, of kleiner te maken (gelijk het onze verdorvenheid wil); maar Hij doet het door aan de ziel meer geloof en meer van Christus te schenken; en hierdoor wordt dan ook de kracht des geloofs meer zichtbaar bespeurd wanneer zij iemand staande doet blijven onder de grootste plichten en verzoekingen.
b. Hierdoor worden ook de beproevingen des geloofs als in een helder daglicht gesteld, namelijk door middel van een evangelische wandel. Velen beoordelen de waarheid van hun geloof naar de trap van hun vertrouwen; maar het beste oordeel is zulks te doen naar de trap en de mate van hun overwinning over zonden en verdorvenheden; evenals ik reeds gezegd heb, dat men beter kan oordelen over het rijzen van de zon, door derzelver schaduw op de aarde na te speuren, dan door regelrecht naar de hoogte op te willen zien. Hoe veel geloof oefent de arme christen

toch? Juist zoveel als het zijn hart reinigt, en zijn lusten en begeerlijkheden doodt; zoveel gelooft hij en niet meer. Het is waar, de ziel kan in Christus ter rechtvaardiging geloven en onder de bedekking van Zijn dierbaar bloed komen, en nochtans op diezelfde tijd, geen trap van heiligmaking in zich bespeuren; maar in tegendeel een hart dat vol van zonden en verdorvenheden is, maar dezelve recht beschouwt, wat is dat licht door hetwelk hij deze zijn vlekken ziet, toch anders dan heiligmakend licht? En wat is die genade waardoor hij van zichzelf walgt, en zichzelf verfoeit, toch anders dan heiligmakende genade? En daarom als het rechtvaardigende geloof dadelijk toevlucht neemt tot de zaligende bedekking van Jezus' dierbaar bloed, zo is de heiligmakende genade ook niet ledig; maar in tegendeel hoe meer het geloof werkzaam is op Christus ter rechtvaardiging, hoe meer zij ook werkt tot reinheid van de ziel.

c. Hierdoor wordt ook de schoonheid en uitnemendheid van ons geloof aan anderen vertoond, wanneer wij 'ons licht alzo voor de mensen laten schijnen, dat zij onze goede werken ziende God verheerlijken' (Mattheüs 5:16). De uitnemende schoonheid en heerlijkheid van het geloof wordt van anderen niet gezien in het geloof op zichzelf, maar in het heilige levensgedrag en wandel, naar de koers van het Evangelie, van de voorwerpen waarin hetzelve woont. Als een kundig mens in de morgenstond begeert te weten of de zon reeds in het oosten is opgegaan, zo zal hij zijn ogen naar het westen wenden, en zien of hij de weerkaatsing van de zonnestralen niet op de top van één of ander kruis of heuvel ontdekken kan, en in deze handelt hij zeer verstandig, hoewel hij een juist tegenstrijdige weg schijnt in te slaan; zo is het ook hier: als iemand de waarheid van uw geloof begeert te weten, zo moet hij naar uw geloof op zichzelf niet zien, maar hij moet de vrucht daarvan zoeken na te speuren in uw ganse wandel, of terug zien naar uw levensgedrag, en naspeuren wat kenmerken van geloof hij daar vindt; vanhier zegt de apostel: *Toon mij uw geloof uit uw werken*. Het geloof en de werken staan wel tegen elkaar over in de rechtvaardigmaking, maar zo iemand uw geloof wil zien, zo moet hij dat nagaan in deszelfs vruchten, en naspeuren hoe het zich in uw gedrag en wandel vertoont; en zo hij het daar niet vinden kan, kan hij ook deszelfs schoonheid niet zien.

d. Door een wandel naar de koers van het Evangelie, wordt aan de gelovige zondaar alle heil en troost verschaft; want allen 'die Gods wet beminnen, hebben groten vrede; en de vrucht der gerechtigheid zal vrede zijn', zie Psalm 119:165. Daar kan geen groter heil of troost in de ganse wereld zijn, dan dat iemand door het geloof de zonde overwint, en genade verkrijgt om voor God te leven; want wat hij ook voor God (in het verzaken van het verdoemelijke eigen ik) verricht, het zal hem altijd de alleraangenaamste troost verschaffen; al zijn doen en lijden, wordt ten enenmale hierdoor verzoet, dat hij het voor de Heere heeft gedaan en geleden. Het eigen ik zich mengende in enige plicht, hoe groot en nuttig die ook op zichzelf mag zijn, zal dezelve altijd zuur en bitter maken; hierom zegt de apostel zo nadrukkelijk (Galaten 6:4): 'Maar een iegelijk beproeve zijns zelfs werk; en alsdan zal hij aan Zichzelf alleen roem hebben, en niet aan een ander'. Dit zijn enige van de voorname redenen waarom een evangelisch geloof, waardoor men Christus aanneemt, gepaard moet gaan met naar de koers van het Evangelie in Hem te wandelen.

Velen spreken van een beoefenende godgeleerdheid in onze dagen, maar weinigen weten bij ondervinding wat het is in dezelve te wandelen; zij zijn evenals de leeuwerik die met de hoogste vogelen zingt, maar zijn nest met de laagste bouwt. Zo is het ook hier: velen zingen zulk een hoge toon, alsof zij bijna engelen waren; maar waar en hoe bouwen zij op het rechte fundament? Waar zijn hun harten, genegenheden,

bedoelingen en einden naar uitgestrekt? O, zij zijn laag, aardsgezind en vleselijk; en daarom, gij allen die uzelf voorgeeft vrienden van het Evangelie te zijn, o zoek toch zorg te dragen dat de monden van degenen die de ware godsdienst lasteren, gestopt mogen worden door de kracht van een uitblinkende godzaligheid in uw wandel, en laat de blinde wereld ons dan antinomianen noemen, wat zal het ons toch kunnen schaden? 'Want alzo is het de wil van God, dat gij wel doende de mond stopt aan de onwetendheid der dwaze mensen' (1 Petrus 2:15). Wij schatten het de grootste sterren te zijn die het grootste licht geven; en zo zullen het ook doorgaans de grootste christenen geschat worden, welke het grootste licht doen afstralen in een heilige en evangelische wandel voor God en in een rechtvaardig gedrag omtrent alle mensen: want indien gij geen betere dienstboden, kinderen, ouders, of meesters zijt dan gij voorheen waart, of dan anderen zijn, wat achting kan de godsdienst dan door u verkrijgen? En daarom, sta naar een beoefenend en praktikaal geloof, u leidende tot een evangelische wandel.

2. Deze wandel geeft niet alleen een beweging en werkzaamheid, maar ook een voortgang daarin te kennen; stilstaan, is niet wandelen; wandelen sluit in te groeien en voort te gaan van geloof tot geloof, van kracht tot kracht, van heerlijkheid tot heerlijkheid. Wij zijn wegens onze verdorvenheid, gelijk een roeischuit in de stroom; kunnen wij niet voortgaan met de riemen, wij zullen achterwaarts gaan met het getij; zo is het ook hier: gaan wij niet voorwaarts door de kracht van de genade, wij zullen achterwaarts gaan door de kracht van de verdorvenheid, evenals een roeischuit die de stroom geen tegenstand kan bieden, en daarom onvermijdelijk moet terug gaan. Het is waar, iemand kan in de godsdienst tot een hoogte komen, en daarin schijnen voort te gaan; hij kan al de plichten doorlopen, en er echter niet in wandelen; evenals een spinnenwiel, dat wel gedurig rond loopt, maar nochtans op dezelfde plaats stil blijft staan. Velen zou men oude sleurbelijders kunnen noemen; die nu nog dezelfde zijn die zij voor twintig jaren waren, en geen meerdere kennis, geen meerdere heiligheid, geen meerdere ondervinding hebben dan toen.

Vraag: Maar waarin bestaat deze groei en voortgang?

Antwoord: Het is niet als een wiel dat rond loopt en nochtans op dezelfde plaats blijft staan, maar naar mate er meerdere kennis van Christus, dieper inzien in de verborgenheden van het Evangelie, meer gevoelig ondervinden van deszelfs kracht, en meer overwinning van de zonden en verdorvenheden is, enz., naar die mate is er ook meerdere groei en voortgang. Het is waar, een kind van God kan niet alleen vallen, maar hersteld zijnde, weer vallen in diezelfde zonde van welke hij genezen was; zijn voeten kunnen zwak en kreupel geworden zijn, zodat hij niet kan wandelen; maar hierin is het geluk van een begenadigde gelegen, die Christus Jezus in waarheid aangenomen heeft, dat zijn zonden zelfs hem moeten mede werken ten goede; zodat hij, aangezien de genade die bestuurt, meer heiligheid verkrijgt door één zonde, dan een natuurlijk mens door honderd plichten; omdat zijn val is als het struikelen van een paard hetgeen hetzelve des te vaster en voorzichtiger dan voorheen doet gaan; dus valt een gelovige, maar loopt na zijn wederoprichting des te sneller voort, en maakt grotere voortgang in de wegen Gods, omdat zijn val hem verootmoedigt, en hem meer afhankelijk, meer wakend, en meer omzichtig voor het toekomende doet zijn.

3. Deze wandel drukt uit volstandigheid op de weg en in de leer van Christus; daarom wordt er in het volgende vers bijgevoegd: Geworteld en opgebouwd in Hem en bevestigd in het geloof. Te wandelen is niet een enkele stap te doen, maar voort te gaan in een gedurige beweging; en vanhier wordt het genoemd een bevestigd zijn in het geloof zoals wij geleerd zijn geworden. Maar mogelijk zult gij vragen: Hoe kan

iemand wandelen, en nochtans geworteld zijn; wandelen, en echter onbeweeglijk blijven? Dit zijn tegenstrijdigheden! De apostel beantwoordt dit (1 Korinthe 15:58): ‘Zo dan, mijn geliefde broeders, zijt standvastig, onbeweeglijk, altijd overvloedig zijnde in het werk des Heeren’; standvastig en echter altijd overvloedig in het werk; wandelen en nochtans onbeweeglijk, evenals een passer welke met de ene voet onbeweeglijk vast in deszelfs middelpunt blijft staan, en met de andere de cirkel trekt en rond gaat; zo is het ook met een gelovige: zijn geloof is als dat deel van de passer hetwelk vast in zijn middelpunt, namelijk Christus en Zijn leer staat; maar zijn evangelische wandel is aan het andere deel gelijk, dat gestadig voortgaat en de cirkel maakt, omdat het volstandig wandelt in de wegen des Heeren. Hij staat vast in het geloof en nochtans wandelt hij. Gelijk in het wandelen de ene voet stil staat wanneer de andere zich beweegt, want anders is het springen en geen wandelen, zo moeten wij ten zelfde tijd wanneer wij voortgaan op de weg van de evangelische gehoorzaamheid, ook vast en onbeweeglijk staan in het geloof; de voet des geloofs moet stil staan, terwijl de voet der gehoorzaamheid zich beweegt, of anders zijn wij meer gelijk aan dezulken die springen, dan die wandelen; ik bedoel de zodanigen welke van de ene leer tot de andere overspringen, omdat zij niet bevestigd zijn in het geloof van Christus, daar de apostel integendeel van de Kolossenzen in het voorgaande vers van onze tekstwoorden tot hun roem getuigt, dat zij een vastheid des geloofs in Christus hadden. Maar gelijk een boom die van tijd tot tijd gedurig wordt verplant, geen vrucht kan dragen, zo kan ook een ziel die ordening noch vastheid heeft, maar van leer tot leer, en van het ene gevoelen gedurig tot het andere overgaat, en dus onbestendig in de gronden van de godsdienst leeft, onmogelijk vruchtbaar zijn; vanhier is het dat de apostel zo nadrukkelijk vermaant (Éfeze 4:14-15): ‘Dat wij niet meer kinderen zouden zijn, die als de vloed bewogen en omgevoerd worden met allen wind der leer, door de bedriegerij der mensen, door arglistigheid om listiglijk tot dwaling te brengen; maar de waarheid betrachtende in liefde, alleszins zouden opwassen in Hem Die het Hoofd is, namelijk Christus’. En Hebreeën 13:9 waarschuwt: ‘Wordt niet omgevoerd met verscheidene en vreemde leringen; want het is goed dat het hart gesterkt wordt door genade’. Dus ziet gij wat dit wandelen uitdrukt en te kennen geeft.

B. Ten tweede. De hoedanigheid van deze plicht is: het is een wandelen in Christus. Dit is een krachtige uitdrukking waarvan veel gezegd zou kunnen worden; maar ik zal er nu alleen met twee korte woorden van spreken. In Christus te wandelen, is niet te wandelen in onszelf, maar buiten onszelf. Nu, er is een tweevoudige zelfverzaking; de één ten opzichte van de zonde, als wij alle goddeloosheid en wereldse begeerlijkheden verzaken, hetgeen ons de zaligmakende genade uitwerkelijk leert, en Gods heilige wet gebiedt; en de andere ten opzichte van de genade. En dan is er wederom een tweevoudige verloochening van zichzelf ten aanzien van de genade; de één is in het stuk van de rechtvaardigmaking, en de andere in het stuk van de heiligmaking. Laten wij die beiden eens wat nader overwegen, ten einde het ons blijkbaar mag zijn wat het is in Christus te wandelen.
Daar is een verloochening van onszelf ten aanzien van de genade in het stuk der rechtvaardigmaking; een zelfverzaking met opzicht op onze genaden om daarmee als gronden van rechtvaardiging voor de hogen God te kunnen bestaan. Ik moet u eens vragen: Hoe staat en leeft gij in een gerechtvaardigde staat? Zijt gij gerechtvaardigd geworden door het geloof in Christus zonder de werken der wet? Of hebben uw genaden en heiligmaking u gerechtvaardigd, en uw zonden weggenomen? Want hetzelfde dat u voor de eerste maal tot de gunst Gods heeft wedergebracht, moet u in

het vervolg daarin doen blijven. Gij dan, die wedergebracht zijt geworden in de gunst van God, hoe blijft gij in die gunst? Het is niet om de smakelijke spijze die gij zelf hebt toegebracht, maar om de klederen van uw oudsten Broeder; het is niet om uwe genaden of deugden, maar om het kleed van Jezus aangebrachte gerechtigheid, dat gij genade gevonden hebt en blijft vinden in de ogen Gods; en vanhier is het dat, hoewel Paulus kon zeggen, 'dat hij een vermaak in de wet Gods had naar de inwendigen mens' (Romeinen 7:22), hij aanstonds zijn verzaking hiervan als een grond om voor God te bestaan uitdrukt in die klagende uitroep: 'Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods?' Maar hoe handelt hij daaronder: 'Ik dank God', zegt hij, 'door Jezus Christus, onzen Heere' (vers 25), en daarom hij wacht zich nauwkeurig om zijn vordering in de heiligmaking te stellen in de plaats van Christus' gerechtigheid.

Daar is ook, in zeker opzicht, een verzaken van onze genaden, zelfs in betrekking tot het stuk der heiligmaking; hetwelk hier in onze tekst door een alzo in Christus te wandelen wordt uitgedrukt; omdat een gelovige niet bloot in Christus wandelt door de kracht van Zijn hebbelijke genade, maar niets met dezelve kan teweegbrengen, zonder de krachtdadige bewerking van des Heeren Geest, Die hem van boven moet geschonken worden; want, gelijk men gewoonlijk zegt: het schip gaat niet voort door de zeilen, maar door de wind; het is waar, de zeilen vatten de wind, maar het is eigenlijk de wind die het schip doet voortgaan; zo is het ook hier: als een gelovige in ware geestelijke gehoorzaamheid, hetzij in een weg van lijden of doen, de Heere welbehaaglijk wandelt, zo is het alleenlijk toe te schrijven aan de genade die uit de hemel tot hem nederdaalt als hulpbenden die het in hem werken. Dit is hetgeen de apostel noemt een genoegzame genade; 'Mijn genade is u genoeg' (2 Korinthe 12:9), en dit maakt een zwakgelovige, als in een ogenblik sterk, en stelt hem in staat tot alle goede werk: Mijn genade is u genoeg. Wel, had dan de apostel geen genade in zichzelf? Voorzeker ja, maar Gods Woord geeft ons grond om te onderscheiden de genade welke in de mens is, van die genade welke met hem is; genade in de gelovige, namelijk hebbelijk ingeplante genade, en genade met de gelovige, dat is dadelijk bekwaam makende genade welke hij ontvangt en die hem voort doet spoeden op zijn weg, en hierdoor wandelt hij dan in Christus, Zichzelf verloochenende ten aanzien van zijn eigen en hebbelijke genaden, en op Hem rustende ter dadelijke instaat stelling tot zijn werk. Nu, in Christus te wandelen, ten aanzien van beide deze opzichten, doet de ziel met de kerk zeggen (Jesaja 45:24): 'Gewisselijk, in de HEERE zijn gerechtigheden (daar is een verzaking van alle deugden en genaden als gronden in het stuk van rechtvaardigmaking) en sterkte (daar is een verloochening van alle eigen kracht en waardigheid in het stuk van de heiligmaking)'.

Maar om nog een weinig nader de hoedanigheid van dit wandelen in Christus te overwegen, zullen wij kortelijk nagaan:

1. Wat het onderstelt.
2. Wat het uitsluit.
3. Wat het insluit.
4. Wat het te kennen geeft.

1. Wat dit wandelen in Christus veronderstelt? Wij zeggen, twee voorname stukken: Dat Christus de Weg is en dat wij op die Weg gekomen zijn.

a. Dit wandelen in Christus veronderstelt duidelijk dat Hij de Weg is, waarom de Heiland Zelf getuigt (Johannes 14:6): ‘Ik ben de Weg’. Daar was voormaals eer het verbond der werken verbroken was, een andere weg naar de hemel, namelijk de weg van persoonlijke gehoorzaamheid, maar nu is er geen andere weg naar de hemel dan Christus alleen (Handelingen 4:12): ‘Want er is ook onder de hemel geen andere naam, die onder de mensen gegeven is, door welken wij moeten zalig worden’. Wat soort nu van weg Christus is, zal nader in het vervolg van deze tekst blijken; alleen zal ik er nu maar bijvoegen, dat wat het ook zijn mocht dat ooit de weg genoemd wordt, bijvoorbeeld de geboden der wet en derzelver gehoorzaming en heilige betrachting, zij samen nooit halverwege de hemel bereiken kunnen zo Christus uit die weg genomen wordt; neem Christus uit de Bijbel weg, en daar zal niet één pad voor de arme zondaar overblijven dan hetgeen hem zal doen aanlanden in de hel. Christus alleen is de goede oude weg, de versen en levenden weg, en de weg van ware heiligheid zelf; want er is geen heiligheid dan die in Hem is opgesloten en van Hem tot Zijn leden vloeit; en vanhier is het dat zeer geachte uitleggers de plaats Jesaja 35:8, van Christus Zelf verklaren: ‘En aldaar zal een verheven baan en een weg zijn, welke de heilige weg zal genaamd worden’. Daar is geen heiligheid waar geen wandel in Christus gevonden wordt; dus onderstelt het dat Christus de Weg is.
b. Dit wandelen in Christus veronderstelt ook dat wij dadelijk in Hem zijn, en dus op de Weg zijn gebracht geworden. Wij kunnen niet in Hem wandelen, tenzij wij in Hem zijn; en daarom wordt hier ondersteld dat wij Christus aangenomen hebben, omdat wij buiten dit nooit in Hem kunnen wandelen. Door Christus aan te nemen worden wij in Hem overgebracht, en dan eerst en niet eerder kunnen wij in Hem wandelen. De vereniging van stof en vorm maakt een lichaam; de vereniging van ziel en lichaam in één voorwerp maakt een mens; de vereniging van een mens en Christus maakt een christen; en zolang dit niet plaats heeft, is hij buiten Christus, en van alle goede werken, of een geestelijken wandel, ten enenmale ontbloot. Velen dwalen op een droevige wijze in deze zaak; zij nemen voor om in de weg van de plicht te wandelen voor en aleer zij Christus aangenomen hebben of met Hem verenigd zijn; zij willen zo en zo teder en heilig leven, opdat zij Christus mogen gewinnen en Hem verkrijgen tot hun deel. Dus keren zij de ganse orde van onze tekstwoorden om, en stellen het paard, als het ware, achter de ploeg; want Christus aan te nemen moet noodzakelijk eerst voorafgaan voor en aleer wij in Hem kunnen wandelen; ja wat zeg ik? Het is in de natuur der zaak volstrekt onmogelijk, dat wij in Christus zouden kunnen wandelen zolang wij Hem niet aangenomen hebben. Wij moeten niet menen dat wij op onze eigen benen kunnen staan, of dat die in staat zijn om ons tot Christus te brengen; o nee! wij moeten van onze oude wortel van Adam afgesneden en in Hem ingelijfd en overgeplant worden, voor en aleer wij in Hem vruchten kunnen dragen; daarom veronderstelt dit wandelen in Christus dat wij geestelijk met Hem verenigd zijn.
2. Wij gaan nu over om te onderzoeken wat dit wandelen in Christus uitsluit. Wij zeggen twee dingen: de zonde en het verdoemelijke eigen ik; een zondige en een zichzelf bedoelende wandel: want zoveel iemand in Christus wandelt, kan hij niet wandelen in de zonde of in zichzelf.

a. Het sluit uit een zondige wandel, een wandelen in de zonde of in het vlees; ‘want, degenen die in Christus Jezus zijn, wandelen niet naar het vlees, maar naar de Geest’ (Romeinen 8:1). Hoewel de zonde hen nog gedurig aankleeft, zo wandelen zij echter niet in dezelve, gelijk de blinde wereld doet, omdat zoveel als Christus tot hen ingekomen is, de zonde uit hen is uitgegaan. Er zijn sommigen welke spreken van

eerst hun zonde te verzaken, en dan tot Christus te komen; maar zij zullen het nooit op een rechte en evangelische wijze doen, zolang Christus niet is tot hen, en zij tot Christus niet zijn gekomen. Als Christus in Zijn tempel komt, zal Hij de kopers en verkopers spoedig daaruit drijven; en daarom indien gij Hem maar inlaat, Hij zal het huis der ziel wel reinigen. Zijn komst is als het aanbreken van de dageraad; zodra het licht inbreekt, verdwijnt de duisternis; zo is het ook hier: zodra de Zon der gerechtigheid de ziel bestraalt, moeten alle schaduwen van zonde en duisternis verdwijnen, waardoor zij dan ook al haar oude boelen met blijdschap en gewilligheid verlaat.

b. Het sluit uit een zichzelf bedoelende wandel. Dit wandelen in Christus sluit uit een wandelen in zichzelf; want hoe meer iemand in Christus wandelt, hoe meer hij ook van het eigen wordt ontdaan; als Christus inkomt, wordt het eigen ik uitgedreven; als Christus wordt aangenomen, wordt het eigen ik verzaakt. De zichzelf rechtvaardigende zondaar is als een ledige fles die enkel gevuld is met lucht; maar doe wijn in de fles en naarmate die er inkomt zal de lucht er uitgaan; zo is het ook hier: de ziel is van nature alleen met winderige denkbeelden, en een ijdel vals vertrouwen van zichzelf vervuld; maar zodra Christus er in nederdaalt, en de wijn des Geestes uitstort in het hart, vlieden naar mate die er inkomt alle waan en ijdele verbeeldingen weg; zijn hoogschatten van zichzelf wordt in zelfverfoeiing veranderd; zijn zelfrechtvaardiging in veroordeling van zichzelf verkeerd; zijn verkeerde eigenliefde in walging van Zichzelf; zijn eigen bedoeling in zelfonderzoek, en in een zoeken boven alles van God en van Zijn heerlijkheid. In plaats van zichzelf te dienen, is het nu zijn begeerte God te dienen als zijn enige en alles waardige Heere; in plaats van zichzelf te verhogen, zoekt hij nu God te verheerlijken als zijn hoogste einde; in plaats van zichzelf te behagen, zoekt hij nu Gods welbehagen te doen, niet als Rechter aangemerkt om Zijn recht te voldoen, want dit heeft de Borg gedaan, maar om Hem te behagen als een verzoend Vader; o hij durft nu niets ondernemen hetgeen hij vreest dat zijn lieve Vader mishagen zal; in plaats van in zichzelf te rusten, wil hij nu alleen rusten in de Heere, om Hem gedurig te genieten. O! zegt hij, kon ik Hem maar meer zien en genieten in de kracht van Zijn genade en in Zijn heerlijkheid! O mocht ik Hem maar meer in mijn ziel ontwaar worden onder deze en die plichtsbetrachting, onder deze en die instelling, totdat ik Hem eens hiernamaals in volkomen heerlijkheid genieten zal, dat zou een zalig voorrecht zijn!

Nu, wanneer een zichzelf bedoelende wandel hier uitgesloten wordt, zo wordt tevens uitgesloten een natuurlijke, een wettische en een geveinsde wandel. Er wordt uitgesloten:

Een natuurlijke wandel, welke alleen op het licht van de natuur gegrond zijnde, daarom ook niet meer dan een natuurlijke rechtvaardigheid teweegbrengen kan.

Een wettische wandel, die alleen op het licht van de wet, als verbond aangemerkt, haar grondslag hebbende, het nooit verder dan tot een wettische en onvolmaakte gerechtigheid brengen kan.

Een geveinsde wandel, welke alleen het uitwendige licht van het Evangelie tot deszelfs grondslag heeft, en de mens tot een ingebeelde rechtvaardigheid brengt, waardoor hij wel een gedaante van godzaligheid vertoont, maar de kracht daarvan verloochent.

Vele dingen zou men hier nog kunnen bijvoegen, maar omdat wij die tot de toepassing sparen, gaan wij over:

3. Om na te speuren wat deze wandel in Christus eigenlijk insluit; en, om niet vele bijzonderheden op te noemen, schijnt het ons toe dat deze wandel twee voorname stukken insluit, namelijk: Een wandelen in gelijkvormigheid met Christus, en een gedurig gebruikmaken van Hem.

a. Het is een wandelen in gelijkvormigheid met Christus, en dus in Christus te wandelen is Hem gelijk te zijn. In de hemel zullen de heiligen Hem gelijk zijn, want zij zullen Hem zien gelijk Hij is; zo is het ook hier: wanneer wij Zijn heerlijkheid aanschouwen, en naar datzelve beeld veranderd worden, dan is het dat wij in Hem wandelen, even gelijk het lichaam wandelt waar het hoofd wandelt, en waar het hoofd en het lichaam wandelen, daar wandelen ook de voeten en alles wat in het hoofd is. Dus is dit wandelen dan bestaande in een gelijkvormigheid met Christus' natuur, heilig zijnde omdat Hij heilig is; een gelijkvormigheid met Zijn weg, Zijn bedoelingen en wetten; een gelijkvormigheid met Zijn verscheidene betrekkingen die Hij tot ons genomen heeft, als Hoofd, Verlosser, Vader, Rechter, Wetgever en Koning; en met één woord, het is een wandelen in gelijkvormigheid met de voorrechten welke wij van Hem ontvangen hebben. Heeft Hij ons geestelijk verlicht en tot Zijn kennis gebracht? Dan zegt in Hem te wandelen, te wandelen als kinderen des lichts, en niet als dezulken die nog in een diepe duisternis van onkunde leven. Heeft Hij ons krachtdadig geroepen? Dan zegt in Hem te wandelen, om waardig te wandelen de roeping met welke wij geroepen zijn. Heeft Hij ons genade geschonken? Dan zal in Hem te wandelen zijn, dat wij, niet als onbegenadigde en natuurlijke, maar als begenadigde en geestelijke mensen moeten wandelen. Heeft Hij ons gerechtvaardigd, onze zonden vergeven, en ons in een staat van vrede en vrijheid gesteld? Dan zal in Hem te wandelen, zo veel zeggen als te staan in de vrijheid waarmee Hij ons vrijgemaakt heeft. Heeft Hij Zijn beloften in onze harten uitgestort? Dan is in Hem te wandelen, te wandelen als dezulken die, omdat zij deze beloften hebben, Zichzelf reinigen van alle besmettingen des vleses en des geestes, voleindigende hun heiligmaking in de vreze Gods. Heeft Hij ons erfgenamen der heerlijkheid gemaakt? Dan zal in Hem te wandelen uitdrukken, te wandelen als reizigers naar het hemels vaderland, als vreemdelingen en bijwoners hier op aarde, en dus als de zodanigen, wiens 'wandel in de hemelen is' (Filippenzen 3).
b. Het is een wandelen in gedurige gebruikmaking van Hem. In Christus te wandelen is gebruik van Hem door het geloof te maken tot al die einden waartoe wij Hem hebben aangenomen; het zegt Hem aan te nemen en gebruik van Hem te maken om licht, leven, sterkte, beweging, aanneming bij God, en allerlei zaligheid in en door Hem gedurig deelachtig te worden; Gij ziet welk een wijd en breed veld dit is om er over uit te wijden, en wat een oceaan van zaken er in dit wandelen in Christus ligt opgesloten! Het is een dagelijks gebruikmaken van Hem tot alles, als bezittende alles wat wij hebben alleen in Hem; Maar dit zullen wij nu niet nader uitbreiden, maar overgaan om te overwegen:
4. Wat dit wandelen in Christus te kennen geeft. Wij zeggen: Het geeft te kennen en brengt teweeg twee voorname dingen, namelijk een wandelen met Zijn Vader, en een wandelen door Zijn Geest.

a. Een wandelen met Zijn Vader, 'Henoch dan wandelde met God' (Genesis 5:24); 'Wandelt ootmoediglijk met uw God', is daarom de vermaning (Micha 6:8). En wat wil het toch anders zeggen met God te wandelen, dan te wandelen in gemeenschapsoefening met, en in de troostrijke genieting en nabijheid van de Heere?

In gemeenschapsoefening met Hem, in een blijvend welbehagen in Hem, heiligende de Heere in onze harten? In een bestendige en duurzame liefde tot Hem, als hebbende Zijn liefde in onze harten uitgestort door de Heiligen Geest; en in een gedurige afhanging van Hem, om alles door het geloof uit Hem te ontvangen, en alles weder tot Hem te brengen in een weg van liefde en dankbaarheid. Het is een wandelen in de troostrijke genieting van Hem, als ons enig, eeuwig, zalig, algenoegzaam deel, daar al onze begeerten, met verzaking van alles wat daar buiten is in hemel of op aarde, naar zijn uitgestrekt, verkiezende een God in Christus tot ons deel; en waarlijk, God te genieten is alles te genieten, ja veel meer dan het hart bedenken of de tong ooit uitspreken kan; het is niets minder dan een wezen te genieten, in Welks natuur alle denkbare en ondenkbare volmaaktheden opgesloten zijn.

b. Het geeft te kennen een wandelen door Zijn Geest; 'Wandelt door de Geest, en volbrengt de begeerlijkheid des vleses niet' (Galaten 5:16). En door de Geest te wandelen, om er kort iets van te noemen, is:

In het licht van de Geest, als een Geest der wijsheid en der openbaring in de kennis van Christus te wandelen.

Het is in de liefde van de Geest te wandelen, als een Geest der liefde in het hart, werkende liefde tot God en tot de evenmens.

Het is te wandelen in de vrijheid des Geestes, met een verwijd hart tot God en in de dingen Gods.

In de vertroosting van de Geest (Handelingen 9:31).

In de kracht en sterkte van de Geest (Romeinen 8:2).

En eindelijk, in al de genaden en vruchten des Geestes (Galaten 5:22-23).

(3) Het derde algemene hoofdstuk hetwelk wij hebben voorgesteld, was iets te melden van de regel of het richtsnoer waarnaar de plicht van een gelovige gericht moet zijn, en van de evenredigheid welke die moet hebben met opzicht op zijn aanneming van Christus, namelijk, dat hij in Christus moet wandelen gelijk hij Hem heeft aangenomen.

Daar zijn twee dingen die Gods Woord ons voornamelijk leert, namelijk: 'Wat wij geloven moeten ten opzichte van God, en welke plichten God van ons vordert ten aanzien van de mensen'. Geloof en beoefening zijn de twee stukken daar voornamelijk in de Heilige Schrift op aangedrongen wordt; wat wij moeten geloven, en wat wij moeten doen. Deze tekst daarom is een kort begrip van de gehele Bijbel; want hij bevat alles in zich wat tot het geloof en deszelfs beoefening behoort; ja hij leert ons niet alleen wat wij moeten geloven en wat wij moeten doen, maar ook hoe wij moeten geloven, en hoe wij moeten doen. Hoe moeten wij geloven? Door Christus Jezus de Heere aan te nemen; want geloven en aannemen is dezelfde zaak. 'Zovelen Hem aangenomen hebben, dien heeft Hij macht gegeven kinderen Gods te worden, namelijk die in Zijn Naam geloven' (Johannes 1:21). Dus is in Christus op een rechte wijze te geloven, Christus aan te nemen; en Hem in waarheid aan te nemen, is Hem aan te nemen als de Jezus en als de Heere; als Jezus, opdat wij gezaligd mogen worden door de losprijs van Zijn bloed; en als de Heere, opdat Hij ons regeert door de kracht van Zijn Geest. Maar hoe moeten wij dit nu beoefenen? Door in Hem te wandelen; en zo in Hem te wandelen, gelijk wij Hem aangenomen hebben. Nu, wat de regel en het richtsnoer van de wandel van een gelovige betreft, dit wordt allernadrukkelijkst in de tekst, door de woorden gelijk en alzo uitgedrukt: gelijk gij hebt aangenomen, wandelt alzo, hetgeen in het algemeen wil aanduiden, dat een evangelische wandel een wandel is door het geloof; want gelijk wij Christus Jezus de

Heere, door het geloof aangenomen hebben, zo moeten wij ook, namelijk door het geloof, in Hem wandelen. Daar kan geen recht wandelen of werken bij ons plaats hebben, dan alleen door de genade des geloofs, omdat die de fontein en springbron van het geestelijke leven in de ziel van Gods uitverkorenen is; 'de rechtvaardige zal uit het geloof leven' (Romeinen 1:17; Galaten 3:11; Hebreeën 10:38). En deze wandel wordt uitdrukkelijk een wandelen door het geloof genoemd (2 Korinthe 5:7): 'Want wij wandelen door geloof en niet door aanschouwen'. Gelijk gij Christus Jezus hebt aangenomen, wandelt alzo in Hem. Hebt gij Hem door het geloof aangenomen? Zoek dan ook door een gedurige geloofsaanneming in Hem te wandelen, en uit Hem kracht te halen om voort te gaan op uw weg. Maar meer in het bijzonder, omdat in onze tekst de grote klem en kracht van de redenering van de apostel gelegen is in de woorden gelijk en alzo, als aanduidende dat de wandel overeenkomstig moet zijn met de aanneming, zo zullen wij daarom nog wat nader onderzoeken, wat evenredigheid en overeenkomst er in onze wandel behoort te zijn, met betrekking op ons aannemen van Christus. En alhier moeten wij dan overwegen:

A. De evenredigheid of overeenkomst van deze wandel met de daad van aanneming, of de wijze op welke Christus door ons aangenomen wordt.
B. De evenredigheid of overeenkomst daarvan met het Voorwerp hetwelk aangenomen wordt, of de betrekkelijke hoedanigheden waarin wij Christus hebben aangenomen, namelijk, als Christus Jezus de Heere.

A. Vooreerst; de evenredigheid of overeenkomst van deze wandel met de daad van aanneming, of de wijze op welke wij Hem aangenomen hebben. En alhier zal ik mij regelrecht bepalen tot de gelovigen, omdat die alleen bekwaam zijn tot dit werk, als hebbende de Heere Jezus aangenomen, om bij hen te onderzoeken hoe zij Christus aangenomen hebben, en hen daaruit te besturen hoe zij in Hem moeten wandelen.

1. Hebt gij ooit Christus recht tijdig en gehoorzaam aangenomen, op het bevelschrift van een roepend en gebiedend God, u nodigende om tot Hem te komen en Hem aan te nemen? Waart gij niet overreed van het Goddelijk gezag hetwelk tussen beiden kwam, en u toeriep: 'En dit is Zijn gebod, dat gij gelooft in de Naam van Jezus Christus Zijn Zoon?' En werd gij in een dag van des Heeren heirkracht aan dit gezag niet onderworpen? Welnu, gelijk gij dan Christus gehoorzaam aan het Goddelijke bevel hebt aangenomen, wandelt alzo in Hem, om gedurig Gods wet uit Zijn mond en van Zijn hand te ontvangen, omdat dit de wil Gods en van Christus is (Mattheüs 17:5).
2. Hebt gij Christus nederig en ootmoedig aangenomen? Was uw ziel tot in het stof vernederd toen gij Hem aannam door het geloof? Wierp gij u voor Zijn voeten neder onder het gevoel van uw ledigheid, zwakheid en volkomen verdoemelijkheid? Verfoeide gij uzelf als het aller-walgelijkste en onreinste dier, als een kind des duivels en een klomp der hel, geen betrouwen hebbende in het vlees? Welnu, gelijk gij Christus in nederigheid en ootmoed hebt aangenomen, wandelt alzo in Hem; 'wandelt ootmoediglijk met uw God' (Micha 6:8). Wandelt in een ootmoedige afhanging van Hem, alles van Hem ontvangende door het geloof, en alles tot Hem wederbrengende in dankbaarheid.
3. Hebt gij Hem welberaden en met een vastbesloten hart aangenomen, met behoorlijk beraad, oordeel en overweging besloten hebbende alle gevaar en lijden met Hem uit te staan, alles om Hem te verlaten, Hem te volgen waar Hij ook heengaat, en zowel Zijn

kruis als Zijn kroon te verwelkomen? Welnu dan, wandelt ook alzo in Hem, namelijk met welberaden overweging; de voordelen van in Hem te wandelen in de ene schaal leggende en de nadelen die er tegenover zijn in de andere, en dan weet ik zeker, dat gij niets in deze weg ontmoeten zult; dan hetgeen gij reeds tevoren hebt overwogen, indien gij Hem in waarheid aangenomen hebt. Al waren er verliezen, allerlei kruis, ja de marteldood zelfs in de schaal geweest daar Christus in was, en de wereld met al haar voordelen, vermakelijkheden en genietingen in de andere schaal, zo hebt gij dan echter Christus verkoren? Welnu, wandelt dan ook in Hem, door duidelijk in uw levensgedrag te doen doorstralen, dat wat versmaadheden gij ook om Zijns Naams wil moet lijden, of wat beproevingen gij daarom moet ondergaan, gij gewillig zijt om dezelve te dragen. Daarom, hebt gij Christus welberaden aangenomen, wandelt ook alzo in Hem.

4. Hebt gij Christus oprecht aangenomen, dat is, met de uiterste oprechtheid, nauwkeurigheid en in waarheid? Wel wandelt dan ook alzo in Hem, door altijd diezelfde ongeveinsdheid en oprechtheid in uw ganse levensgedrag te vertonen: Die in oprechtheid wandelt, wandelt zeker; en vanhier zegt de apostel zo nadrukkelijk (Éfeze 5:15): ‘Ziet dan hoe gij voorzichtiglijk wandelt’; dat is, naar de kracht van het grondwoord: nauwkeurig, gezet, precies.

5. Hebt gij Christus gewillig, blijmoedig en met liefde aangenomen? Hebt gij Hem aangenomen met uw ganse hart en met al uw genegenheden? O! hoe zoet en beminnelijk is Hij u dan geweest in die dag toen God Hem in uw hart openbaarde, en toen gij op het aller-innigst door het geloof met Hem verenigd werd! Wel, wandelt dan ook alzo in Hem; dat is, tracht door genade die gesteldheid van het hart te bewaren, welke bij u plaats had, toen gij voor de eerste maal Hem aannam en verder uw levensgedrag ten enenmale te schikken naar de weg en de wijze in en op welke gij Hem aangenomen hebt, namelijk, door gewillig en blijmoedig in Hem te wandelen, zodat de blijdschap des Heeren uw sterkte is; u in Christus verblijdende, als die de vrolijke ontmoet, en die gerechtigheid werkt; en dus een gevoel van Zijn liefde dragende die gij genoot in de tijd des geloofs toen Hij van vrede sprak tot uw ziel, opdat Zijn liefde u moge dringen tot gehoorzaamheid en gij bevende tot de Heere en Zijn goedheid mocht komen, ja alle zondige moedeloosheid in uw ganse wandel mocht tegenstaan en uzelf bemoedigd toeroepen: ‘Wat buigt gij u neder, o mijn ziel, en wat zijt gij onrustig in mij? Hoop op God, want ik zal Hem nog loven; Hij is de menigvuldige Verlossing mijns aangezichts, en mijn God’ (Psalm 43:5).

6. Hebt gij Hem niet geestelijk aangenomen, namelijk door de kracht en onder de leiding van Zijn Geest, zonder Wiens invloed en werking gij niets kon doen? Wel, wandelt alzo in Hem, dat is op een geestelijke wijze, geheel afhangende van de kracht, genade, invloeden en leidingen van Zijn Geest; ten einde die u tot alle goede werk bekwaam moge maken en staande houden in de geestelijke strijd, opdat gij als de ware besnijding, God dienen en bidden mocht in de geest; gedurig smekende: ‘Neem Uw Heiligen Geest niet van mij; de vrijmoedige Geest ondersteune mij; Uw goede Geest geleide mij in een effen land’ (Psalm 143:10).

7. Hebt gij Christus niet snel en zonder uitstel aangenomen? O, niemand kan uitspreken hoe snel de arme ziel die zichzelf op het punt beschouwt van verloren te gaan, naar Christus, op de dag Zijner heirkracht vlucht. O, met welk een ijver en ernst vliedt de overtuigde zondaar naar Hem toe, en hoe vuriglijk komt hij dadelijk tot Hem en in Hem over! Wel, hebt gij Hem dan snel en zonder uitstel aangenomen, wandelt ook alzo in Hem, pogende door genade snel en vurig in al uw geestelijke bewegingen tot Zijn dienst te zijn; want dit is waardiglijk te wandelen der roeping waarmede Hij u

geroepen heeft. Traag en ledig in Zijn dienst u te gedragen, beantwoordt aan de natuur van een ware aanneming niet; maar in de weg van Zijn geboden te lopen, en te lopen zonder moede worden, dit is er een recht gepast uitdruksel van, want in de dag der ondertrouw is de ziel verre van moede te worden, omdat zij dan op de vleugelen van geloof en liefde vliegt.

8. Hebt gij Hem niet met een verzekerd vertrouwen aangenomen, zodat gij vrijmoedigheid verkreeg om in het binnenste heiligdom in te gaan door Jezus' bloed, en om toe te gaan in volle verzekerdheid des geloofs, en met enige mate van toepassing, toe-eigening en gevoelige overreding voor uzelf, zodat, welk een ongelovige moedeloosheid er ook bij u mocht plaats hebben, gij echter naar mate van uw geloof, ook zulk een mate van heilige vrijmoedigheid, vertrouwen en overreding ondervond, welke op Gods waarheid en getrouwheid in Zijn beloften gegrond en gevestigd was? Wel, wandelt dan ook alzo in Hem, wat tegenstand u op de weg ontmoeten mag, zeggende met Job: Zie, zo Hij mij doodde, zou ik niet hopen? Hierom vermaant de apostel zo nadrukkelijk (Hebreeën 10:35): 'En werpt dan uw vrijmoedigheid niet weg, welke een grote vergelding des loons heeft'. 'En houdt de vrijmoedigheid vast; want wij zijn Christus deelachtig geworden, zo wij anders het beginsel van dezen vasten grond tot het einde toe vast behouden' (Hebreeën 3:6,14).

9. Hebt gij Christus niet geheel en onverdeeld aangenomen, in alle drie Zijn ambten, en tot al de vier uitmuntende einden welke de apostel in 1 Korinthe 1:30 tezamen voegt, namelijk tot wijsheid, rechtvaardigheid, heiligmaking en verlossing? Hebt gij Hem aangenomen tot wijsheid, om u licht in de Heere te maken? Tot rechtvaardigheid, om u begenadigd te doen worden in de Geliefde? Tot heiligmaking, om u heilig te maken? En tot verlossing, om u gelukzalig te doen zijn? Wel, wandel dan alzo in Hem. Gij kunt niet wijs wandelen zo gij Hem niet tot wijsheid gebruikt; gij kunt niet Gode welbehaaglijk wandelen, zo gij Hem niet tot rechtvaardigheid gebruikt; niet heilig, tenzij gij gebruik van Hem maakt tot heiligmaking, noch veilig en zalig zijn, tenzij gij Hem tot volkomen verlossing aangenomen hebt.

10. Hebt gij Christus aangenomen in de rechte orde, en naar de koers van het Evangelie, namelijk, als de Heere uw gerechtigheid en sterkte? Eerst om uw gerechtigheid ter rechtvaardiging, en vervolgens om uw sterkte tot heiligmaking te zijn? De wettische weg keert deze orde ten enenmale om; eerst wil de arme mens iets doen door eigen sterkte, en dan gerechtvaardigd worden op zijn eigen doen. Maar het ware geloof neemt Christus aan in de weg en naar de orde van het Evangelie, te weten, eerst om gerechtvaardigd te worden door Zijn gerechtigheid, en dan om geheiligd te worden door Zijn genade en sterkte, als wetende dat geen verrichtingen kunnen aangenomen worden, of geen dienst ooit Gode kan welbehaaglijk zijn, zolang de zondaar zelf niet is begenadigd geworden in de Geliefde. Welnu dan, indien gij Christus in de rechte orde hebt aangenomen, wandelt dan ook alzo in Hem; 'want die zijn weg wel aanstelt, zal God Zijn heil doen zien' (Psalm 50:23); en wandelt in Hem op een evangelische wijze gelijk gij Hem aangenomen hebt, dat is uit een evangelisch grondbeginsel; namelijk de liefde van Christus u dringende tot een evangelisch einde: de heerlijkheid Gods in Christus; en dus voortgaande naar de koers van het Evangelie in de sterkte des Heeren, vermeldende Zijn gerechtigheid alleen.

1. Eindelijk, om alles met een woord te besluiten: Hebt gij Christus niet onafscheidelijk aangenomen, en om Hem nooit in eeuwigheid te verlaten? Wel, wandelt dan ook alzo in Hem, zeggende als Ruth eens deed tot Naomi: 'Val mij niet tegen, dat ik u zou verlaten, om van achter u weder te keren; want waar gij zult

heengaan, zal ik ook heengaan, en waar gij zult vernachten, zal ik vernachten; uw volk is mijn volk en uw God mijn God' (Ruth 1:16-17). Dus zien wij de evenredigheid welke onze wandel met ons aannemen van Christus behoort te hebben, met opzicht op de wijze van aanneming zelf.

B. Ten tweede; de evenredigheid of gepastheid van onze wandel ten opzichte van het Voorwerp zelf hetwelk wij aannemen, of van de hoedanigheid waarin wij Hem aangenomen hebben, is het naaste stuk waarvan wij moeten spreken. En hierin zullen wij twee zaken overwegen:

1. De drie betrekkelijke namen welke in de tekst hier uitgedrukt worden: Christus, Jezus, de Heere.
2. De veelvuldige bijzonderheden welke hier onder begrepen en er uit afgeleid kunnen worden; en in deze allen zullen wij dan kunnen zien de evenredigheid welke er in onze wandel behoort te zijn met ons geloof, voorwerpelijk aangemerkt.

1. De drie betrekkelijke namen, welke in de tekst hier worden opgenoemd om het Voorwerp des geloofs op het levendigst aan ons uit te beelden, zijn: Christus, Jezus, de Heere. En daarom:
Hebt gij Hem als de Christus, de Gezalfde des Vaders aangenomen? Wandelt dan ook alzo in Hem; namelijk in Hem als de Christus. Nu, gelijk ik in het verklaren van de vorige leerstukken reeds heb aangetoond, het woord Christus kan tweeledig hier genomen worden; of voor de leer, of voor de Persoon van Christus.

a. Neemt men het woord Christus hier leerstellig op, dan bevat het in zich de leer van Christus, welke gij, o gelovigen! hebt aangenomen toen gij Christus in Zijn Woord en in de leer van het Evangelie ontvangen hebt. Nu, gelijk gij de leer van Christus of de waarheden van het Evangelie hebt geloofd en aangenomen, wandelt alzo in dezelve. Indien gij de tekst met de samenhang, beide zoals die onze woorden voorgaat en volgt, vergelijkt, dan zult gij zien dat de leer van Christus hier in het bijzonder bedoeld wordt; echter niet met uitsluiting, maar met insluiting van de Persoon. En zeker, niemand kan Christus aannemen die Zijn leer verwerpt; want zo iemand voorwendt dat hij Christus heeft aangenomen, hoewel hij geen gebruik gemaakt heeft van het Evangelie, die is een leugenaar; omdat nooit iemand deel aan de schat kan hebben, tenzij hij ook de akker koopt waarin die schat verborgen is (Mattheüs 13:44). Nu, wat zegt uw hart? Hebt gij de leer van Christus aangenomen, door de waarheid aan te nemen zoals die in Christus is? Wel, wandelt dan ook alzo in Hem; namelijk, door te wandelen in de waarheid (2 Johannes:4): 'Ik ben zeer verblijd geweest dat ik van uw kinderen gevonden heb die in de waarheid wandelen'. 'Ik ben de Weg, en de Waarheid, en het Leven', zegt Christus (Johannes 14:6). Indien wij op deze weg wandelen dan zullen wij ook in de waarheid wandelen.
b. Neemt gij het woord Christus persoonlijk, dan zal het uitdrukken dat Hij is de Gezalfde des Vaders. Welnu, gelovigen! hebt gij Christus aangenomen als de Gezalfde van God? Dat is: hebt gij niet alleen geloofd dat Hij van de Vader verzegeld is tot dit Zijn Middelaarswerk, en daartoe door een zalving des Geestes, zonder mate, bekwaam is gemaakt; maar zijt gij ook door het geloof tot Hem als zodanig uit uzelf uitgegaan, en met Hem op het aller-nauwst verenigd geworden, zodat gij dadelijk aan diezelfde zalving des Geestes hebt deel gekregen, omdat gij Hem als de Christus

gelovig hebt omhelsd en aangenomen, want die de Heere aanhangt, is één geest met Hem? Wel, wandelt dan alzo in Hem, opdat gij in Hem zijnde, ook door een levendig geloof in Hem mocht blijven (Johannes 15:5). 'Geworteld en opgebouwd in Hem, en bevestigd in het geloof' (Kolossenzen 2:7); namelijk in Christus, 'op Welken ook gij medegebouwd wordt tot een woonstede Gods in de Geest' (Éfeze 2:22). Hebt gij Hem aangenomen als de Christus, de Gezalfde van God? Wandelt dan alzo in Hem, door gedurig gebruik van Hem te maken en Hem gelegenheid te geven dat Hij u zalft met diezelfde zalfolie waarmee Hij gezalfd is. Hebt gij Hem aangenomen als de Christus, Die van God Zijn Vader tot Middelaar is aangesteld? Wel, wandelt dan ook alzo in Hem, als in één die met een Goddelijk gezag bekleed is om u te kunnen zaligen, genezen en helpen te bekwamer tijd.
Hebt gij Hem aangenomen als de Jezus, de Zaligmaker? Dit is een andere eretitel welke Hem in onze tekst gegeven wordt, als één die u zaligen kan van de schuld van de zonde, de toorn Gods, de vloek van de wet, en van alles waar gij niet van kon gerechtvaardigd worden door de wet van Mozes. Wel, wandelt dan ook alzo in Hem; namelijk in Hem als Jezus, de Zaligmaker, als zijnde de betrekking waarin en waartoe gij Hem aangenomen hebt. Zijt dagelijks naar Hem uitziende om Zijn heil; gedurig vluchtende tot Zijn zaligende liefdesarmen, en toevlucht nemende onder de schaduw van Zijn dierbaar bloed en gerechtigheid; en laat uw wandel en gedrag voor God en mensen blijken geven dat gij Hem als Jezus, als de Zaligmaker aangenomen hebt.

a. Hebt gij Hem aangenomen als Jezus, als Zaligmaker? Zoek dan ook in Hem voor God te wandelen, door op Hem te rusten tot volkomen verlossing, en u in Hem te verblijden als in de zaligheid Gods, zeggende met de oude Simeon: 'Mijn ogen hebben Uw Zaligheid gezien?' (Lukas 2:30). Zoek nooit enig heil hetwelk gij ziet nodig te hebben door enig ander middel bij de Heere, dan alleen in en door deze Zaligmaker; want alle deugden en eigenschappen Gods zijn tegen u en tegen uw zaligheid op de volstrektste wijze aangekant, zolang gij die blijft zoeken buiten deze weg; maar in deze Jezus alleen kan en wil Hij u tot roem van Zijn volmaaktheden zaligen; omdat hierdoor de luister van Zijn rechtvaardigheid, de eer van Zijn waarheid, en de lof en heerlijkheid van al Zijn deugden blijkbaar vertoond en bevorderd wordt. 'Ik ben de Weg, en de Waarheid, en het Leven. Niemand komt tot de Vader dan door Mij', zegt daarom de Heiland Zelf (Johannes 14:6). En deze weg te bewandelen, gelijk gij Hem hebt aangenomen, is alleszins billijk en betamelijk, omdat gij Hem aangenomen hebt om de weg tot de Vader te zijn, ten einde gij in en langs dezelve nader en nader bij God zoudt komen, totdat uw gelukzaligheid volmaakt zal zijn, en gij bereiken zult het einde van uw geloof, de zaligheid van uw ziel.
b. Gelijk gij Hem als Jezus de Zaligmaker hebt aangenomen, zoek ook alzo in Hem voor het oog van de wereld te wandelen, door duidelijk in uw gedrag en levenswandel te doen doorstralen dat Hij u gezaligd heeft, en geroepen met een heilige roeping; en door Hem aan te prijzen aan allen die rondom u zijn, als een heerlijk en volkomen Zaligmaker; als blank en rood, dragende de banier boven tienduizenden; als een bekwaam en gepast Heiland, Die machtig is om te kunnen verlossen. Zeg uw kinderen, huisgenoten, bloedverwanten, vrienden, en allen daar gij toegang en gelegenheid toe hebt om hun nut te kunnen doen, dat de godsdienst geen droom of inbeelding is; maar dat gij hetgeen gij gehoord, gezien en gesmaakt hebt van het Woord des levens, aan hen verkondigt, ten einde zij naast u er deel aan mogen hebben; wanneer zij horen, dat gij een heerlijkheid in Christus gezien hebt die zij nimmer zagen, en een liefelijkheid ondervonden hebt die zij nooit gevoelden, namelijk

een zeer heerlijke en onuitsprekelijke vreugde, en een vrede Gods die alle verstand te boven gaat, waarvan zij nog geheel onkundig, vervreemd en afgescheiden zijn, en dus tot inkeer gebracht wordende, zeggen mogen: ‘Wij zullen met ulieden gaan, want wij hebben gehoord dat God met ulieden is’ (Zacharía 8:23). O mijn vrienden! een goed dienstknecht zal weleens tot lof van zijn meester spreken, hoewel deze weinig prijzenswaardig is; en zoudt gij dan een dierbare Jezus, Dien gij als Zaligmaker hebt aangenomen, niet als zodanig willen aanprijzen aan anderen en door het geloof in Zijn Naam wandelen? ‘Want alle volken zullen wandelen, elk in de naam zijns gods, maar wij zullen wandelen in de Naam des HEEREN onzes Gods, eeuwiglijk en altoos’ (Micha 4:5).

Hebt gij Hem ook aangenomen als de Heere? Dit is een andere omschrijving van Zijn Naam in onze tekst; en deze drie omschrijvingen van Zijn Naam als Christus, Jezus, de Heere, doen Hem uitmunten boven alle andere namen welke in de ganse wereld zijn. Hebt gij, vraag ik nogmaals, Hem aangenomen als de Heere? Wel, wandelt dan ook alzo in Hem, want anders wandelt gij niet in Hem gelijk gij Hem hebt aangenomen. Een waar gelovige neemt Christus niet alleen aan als de Jezus, de Zaligmaker, maar ook als de Heere en dus tot Zijn Koning. Velen willen Zijn zaligheid en heerschappij van elkaar scheiden, Hem wel begerende als Zaligmaker om hen van Gods toorn te verlossen, maar niet als Heere om hun verdorvenheden te doden; maar die Christus waarlijk aanneemt, is even vermoeid van het pak van zonde en verdorvenheden, als hij moe van de last van het eeuwige oordeel en de straf is; en daarom begeert hij Christus niet alleen tot Zaligmaker, maar ook tot Heere; en voorzeker, als het hart zowel water begeert als bloed, dan is het eerst in de rechte gesteldheid. Als de zondaar zowel water begeert om zijn hart te reinigen, als bloed om zijn consciëntie te bevredigen, dan bewijst het dat hij Christus recht heeft aangenomen; want Christus komt door water en bloed’ (1 Johannes 5:6). Hij komt niet alleen om te rechtvaardigen, maar ook om te heiligen; Hij komt niet alleen als Jezus, om de ziel door een volkomen losprijs te zaligen, maar ook als Heere, om haar, door Zijn heerschappij in haar op te richten, van de zonde te verlossen door Zijn kracht. Welnu, hebt gij Christus in betrekking als Heere aangenomen? Wandelt dan ook alzo in Hem. De blinde wereld die in het boze ligt, geeft blijken dat zij Hem nooit zodanig heeft gekend of aangenomen, omdat zij met sprekende daden als uitroept: Wij willen niet dat deze Koning over ons zij; maar weet, o arme mens! dat Jezus nooit u tot Zaligmaker zal zijn om u te behouden, indien Hij uw Heere niet wordt om over u te heersen; want gij kunt Hem nooit aannemen als Zaligmaker, zolang gij Hem verwerpt als Heere; maar hebt te verwachten dat Hij, met opzicht op beide deze betrekkingen, u ook verwerpen zal, omdat Hij geen Zaligmaker wil zijn, zonder tevens ook te zijn de Heere. Maar gij, gelovigen! die Christus tot uw Heere hebt aangenomen, wandelt gij ook wel alzo in Hem, door klare blijken en bewijzen voor God en voor de wereld te geven dat gij Hem waarlijk tot dit grote einde aangenomen hebt? Zeker, indien dit zo is, dan zal het enigermate moeten blijkbaar zijn beide in de taal van uw hart en van uw wandel. De taal van uw hart zal dan gedurig zijn: ‘O Heere, andere heren hebben over ons geheerst; maar door U alleen gedenken wij Uw Naam’. O mocht Christus maar Heere en Koning over mijn hart en over al mijn gedachten zijn, zodat zij gevangen werden onder Zijn gehoorzaamheid! O mocht Hij volstrekt heersen over al mijn genegenheden, en over al de begeerten van mijn hart, zodat zij alleen naar Hem uitgingen en in Hem eindigden!’ De taal van uw wandel zal hiermee dan ook gepaard en vergezelschapt gaan, om gedurig door het geloof uw tong, uw tijd, ja uw gehele ziel en uw lichaam aan Hem over te geven, opdat Hij de Heere van uw geweten en

licht, van uw wil, uw genietingen en vertroostingen in deze wereld, ja van al uw genaden, plichten, geloof en gehoorzaamheid moge zijn; zeggende met Jozua: Maar aangaande mij en mijn huis, wij zullen de HEERE dienen. Laat dus de taal van uw ganse levensgedrag en wandel hier op aarde, deze zijn, dat Christus uw Heere is, en dat gij Hem als zodanig hebt aangenomen; want dit kan nergens beter aan getoetst worden dan aan uw dadelijke onderwerping aan Zijn bestuur, en aan Zijn heerschappij voerende genade, u verlossende van alle zonden in uw harten. Hoe hoger de Zon der gerechtigheid over u is opgegaan, hoe korter de schaduwen van zonde en verdorvenheid zich zullen vertonen. Zal de blinde wereld ooit overtuigd worden van uw geloof, en dat gij Christus als de Heere waarlijk aangenomen hebt, zij zal het alleen kunnen oordelen uit uw werken en uit uw heilige wandel en gedrag.

2. Wij gaan nu over om te overwegen de veelvuldige bijzonderheden, welke uit de drie betrekkelijke Namen die onze tekst opgeeft, kunnen worden afgeleid en in dezelve liggen opgesloten, ten einde wij daaruit verder mogen zien de evenredigheid die onze wandel moet hebben met ons geloof, voorwerpelijk aangemerkt.
Nu, deze algemene hoofdnamen zoals die in de tekst hier worden uitgedrukt, begrijpen in zich al de bijzondere betrekkingen waarmee Christus voorgesteld wordt in het Evangelie; en die allen op te noemen, dit zou ons volstrekt onmogelijk zijn; daarom zullen wij enige van de voornaamste aanwijzen, ten einde wij deze Heere Jezus Christus als een volkomen Zaligmaker aan u mogen voorstellen, en als een gepast Heiland, Die al de noden en zwarigheden van arme zondaren beantwoorden kan.
Het is een bekende zaak bij velen van u, dat Christus door ons moet aangenomen worden, zoals Hij in het Evangelie aangeboden wordt, want dit is de leer van onze catechismus, welke zegt: ‘Het geloof in Jezus Christus, is een aannemen van en een rusten op Hem alleen tot zaligheid, zoals Hij ons in het Evangelie aangeboden wordt’. De aanneming heeft opzicht op de aanbieding; en Hij moet aangenomen worden gelijk Hij aangeboden wordt, en dan moet men in Hem wandelen zoals men Hem heeft aangenomen. De vraag is daarom: Hoe, of in wat betrekking, wordt Hij aangeboden in het Evangelie? Opdat wij nader mogen weten, hoe Hij moet aangenomen worden, ten einde wij Hem dus aangenomen hebbende, ook alzo in Hem mogen wandelen. Wij antwoorden, dat het aanbieden van Hem als Christus Jezus de Heere, gelijk wij nu reeds aangetoond hebben, deze volgende bijzonderheden in zich bevat; en terwijl wij u zullen voorstellen in welke betrekkingen Christus wordt aangeboden, o zoek tot de Heere op te zien dat Hij u genade moge schenken om Hem aan te nemen zoals Hij u aangeboden wordt; opdat gij, Hem in deze betrekking hebbende aangenomen, ook alzo in Hem mocht blijven wandelen.

1. Christus Jezus de Heere wordt in het Evangelie in hoedanigheid en betrekking van Profeet en Leraar aangeboden, ten einde wij, Hem als zodanig aangenomen hebbende, ook alzo in Hem mogen wandelen. Is er dan de één of andere arme, blinde, onkundige ziel hier opgekomen, die niets van God of Christus of van het verbond der genade kent? Hij weet dat Christus als de grote Profeet des Vaders, en Die medelijden met de onwetenden heeft, hem in het bijzonder wordt aangeboden, hem toeroepende: ‘Leert van Mij dat Ik zachtmoedig ben en nederig van hart’ (Mattheüs 11:29). Nooit zult gij dit kunnen leren zolang gij niet tot Christus komt en u aan Zijn voeten stelt om van Hem onderwezen te worden; ‘want, wie is een Leraar gelijk Hij?’ (Job 36:22). Leraren mogen prediken, maar zij kunnen u niet vatbaar maken; maar Christus kan u zowel een hart geven om te kunnen verstaan, als een oor om te kunnen horen; want Hij

schenkt ogen aan blinden, oren aan doven, en Hij doet de slechten wetenschap verstaan. Wat is de reden dat er zo vele predicaties zijn, en er nochtans zo weinig nut en geestelijk leven wordt gevonden? Het komt vandaar, dat Christus als de grote Profeet, zo weinig onder ons gevonden wordt. Wij lezen in 2 Koningen 4:31: 'Dat er geen stem of opmerking was', door middel van de staf van de profeet, totdat hij zelf kwam en zich uitstrekte over de dode jongen; zo is het ook hier: de staf van het woord der prediking kan niet één zondaar levend maken, zolang de grote Profeet niet Zelf tot hem komt. Nu, wat zegt gij? Hebt gij als leerlingen u eerbiedig aan Zijn voeten gezet? Hebt gij Hem als de grote Profeet des Vaders aangenomen? Zo ja? Wel wandelt dan ook alzo in Hem, door dagelijks in die betrekking van Hem gebruik te maken, opdat Hij uw onkundige ziel bij vermeerdering onderwijzen en uw duister verstand meer geestelijk verlichten moge, zeggende: 'O Heere! met het gehoor van de oren heb ik veel van U gehoord, maar tot nog toe heb ik weinig van U gezien met mijn ogen'. Ik heb lang in Uw school verkeerd, maar weinig vordering gemaakt: O, kom en leer mij tot mijn nut! Open mijn ogen opdat ik in de wegen van Uw instellingen, Uw eigen heerlijkheid, de afschuwelijkheid van de zonde, de uitmuntendheid van Christus, en de dierbaarheid van Zijn gerechtigheid moge zien. Dus dan Hem tot Profeet hebbende aangenomen, zoekt ook alzo in Hem te wandelen, door gedurig tot Hem te komen en gebruik van Hem te maken, om bij vermeerdering geestelijk licht en onderwijs te krijgen.

2. Christus Jezus de Heere wordt in het Evangelie aangeboden in hoedanigheid en betrekking van Priester, ten einde gij, Hem dus aangenomen hebbende, ook alzo in Hem mocht wandelen. Hoe zoet en liefelijk is deze aanbieding aan arme zondaren wanneer zij worstelen onder de schuld van de zonde, en niets bij zichzelf vinden kunnen ter voldoening aan de gerechtigheid Gods! Want het is in Christus alleen dat God een welbehagen heeft, 'omdat Hij Hem voorgesteld heeft tot een Verzoening door het geloof in Zijn bloed, tot een betoning van Zijn rechtvaardigheid, opdat Hij rechtvaardig zij, en rechtvaardigende dengene die uit het geloof van Jezus is' (Romeinen 3:25-26). Van allen die in Jezus, als de Verzoening die God voorgesteld heeft, geloven, zijn alle schulden betaald geworden, en de Goddelijke waarheid en getrouwheid is van die natuur, dat God nooit voor de tweede maal de schuld zal eisen. Christus wordt in het Evangelie niet alleen als Priester van verzoening, maar ook van voorbidding aangeboden, waaruit volgt, dat allen die Hem als zodanig aangenomen hebben, niets in de hemel te verrichten hebben hetgeen Hij voor hen niet doet, alzo Hij altijd leeft om voor hen te bidden. Wordt gij vaak aangevochten met verzoekingen, zodat gij nauwelijks een bedaarde gedachte in de plicht bevindt? O, hier is verkwikking voor uw ziel van de Heere, dat gij een Vriend en Voorspraak in de hemel hebt, Die altijd voor u bidt. Wel, hebt gij Christus als de ware Hogepriester aangenomen? Wandelt dan ook alzo in Hem, door dagelijks van Zijn voldoening en voorbidding gebruik te maken, als de grond van uw vrede, vergeving van zonde en ware aanneming bij God.

3. Christus Jezus de Heere wordt in het Evangelie aangeboden in hoedanigheid en betrekking van Koning, en als de overste Leidsman en Voleinder des geloofs, ten einde wij, Hem dus aangenomen hebbende, ook alzo in Hem mogen wandelen. Aanschouw Hem daarom als een Koning Die Zich alles kan onderwerpen door Zijn kracht; Die alles kan overwinnen door Zijn genade; Die alles regeert door Zijn voorzienigheid; en dus al Zijn volk onder uitwendige verzoekingen of tegen inwendige verdorvenheden volkomen ondersteunen en beschermen kan; en als een overste Leidsman onzer zaligheid, Die èn beleid heeft in de strijd om ze aan te voeren,

èn macht om de overwinning te bekomen. Hij heeft als zodanig ‘vleugelen waaronder gij betrouwen mag; Zijn waarheid is een rondas en beukelaar; gij zult daarom niet vrezen voor de schrik des nachts, noch voor de pijl die des daags vliegt’ (Psalm 91:4-5). Hij is een Overste Wiens Naam is: de Leeuw Die uit de stam van Juda is, de Sterke God, de Vredevorst, de Vorst en Zaligmaker, Welke de rechterhand Gods heeft verhoogd, om aan Israël te geven bekering en vergeving van zonde. Nu, hebt gij Hem als zodanig een Vorst, als zulk een overste Leidsman der zaligheid aangenomen? Wel, wandelt dan ook alzo in Hem, door gedurig van Hem gebruik te maken om uw zonden ten onder te brengen, en opdat Hij u bescherme tegen alle geestelijk en tijdelijk kwaad. Hij beschermt Zijn volk tegen alle geestelijk kwaad; ‘want de wapenen van onzen krijg zijn niet vleselijk, maar krachtig door God, tot nederwerping der sterkten’ (2 Korinthe 10:4). Hij beschermt hen ook tegen alle tijdelijke kwaden; Maar hier zou men billijk mogen vragen: Hoe beschermt deze overste Leidsman en Koning van Zijn kinderen tegen tijdelijke kwaden, ellenden en bezoekingen, welke zij nochtans moeten ondergaan? Ik antwoord: door er de prikkel uit weg te nemen. Sommigen zullen mogelijk denken: Hoe wordt des Heeren volk onder de tijdelijke kwaden, die zij hier ontmoeten, ondersteund? Ik zal het u zeggen: de Heere is hun tot eeuwige armen, en dit is hun genoeg; want als de Heere goed vindt hun tijdelijke bezittingen weg te nemen, dan geeft Hij hun honderdvoud geestelijke goederen in de plaats. Men zou het immers een zeer goed belang schatten als iemand tien ten honderd kreeg? Maar zie! Gods kinderen krijgen honderdvoud in dit leven, en vinden dus hun verlies van tijdelijke dingen, door geestelijke zegeningen overvloedig vergoed, want als God hun bekend maakt de vergeving van hun zonden, dan ontvangen zij, als het ware, goud voor koper. Velen weten niet hoe de Heere Zijn volk onder zware kruis- en proefwegen ondersteunt, maar Hij heeft er Zijn eer onder verpand om hen tegen alle geestelijke en lichamelijke kwaden te beschermen, en Zijn Woord zal nimmer feilen, waarin Hij hun toegezegd heeft, dat de plaats van hun toevlucht de Rotssteen der eeuwen zijn zal; nu, Christus aan te nemen als de Koning en overste Leidsman om door Hem geregeerd en beschermd te worden, is Hem aan te nemen zoals Hij ons aangeboden wordt; en dagelijks tot dit einde van Hem gebruik te maken, is in Hem te wandelen gelijk wij Hem hebben aangenomen.

4. Christus Jezus de Heere wordt in het Evangelie aangeboden in hoedanigheid en betrekking van een Ark en Schuilplaats; opdat wij, Hem dus aangenomen hebbende, ook alzo in Hem mogen wandelen. Nu, hebt gij Hem als zulk een ark en schuilplaats aangenomen, die u alleen en volkomen kon bewaren van om te komen in de vloeden van de Goddelijke toorn, zeggende: ‘Heere, daar is geen andere ark van behoudenis dan Gij; o, ik heb schipbreuk in Adam geleden, en daar is geen ander hulpmiddel om mij weer aan land te brengen, dan Christus, de Zoon Uwer liefde alleen?’ Hebt gij daarom de hand des geloofs naar Hem uitgestrekt, zeggende: Heere! behoud mij of ik verga? Welnu hebt gij Hem dus aangenomen? Wandelt dan ook alzo in Hem; houdt u binnen de Verbondsark en blijft in Hem, geen andere schuilplaats of toevlucht ergens anders zoekende; want dit is in Hem te wandelen zoals gij Hem aangenomen hebt. ‘En die Man zal zijn als een verberging tegen de wind en een schuilplaats tegen de vloed; als waterbeken in een dorre plaats, als de schaduw van een zwaren rotssteen in een dorstig land’ (Jesaja 32:2).

5. Christus Jezus de Heere wordt in het Evangelie aangeboden in hoedanigheid en betrekking van Losser of Borg; opdat wij, Hem dus aangenomen hebbende, ook in Hem mochten wandelen. Daar zijn twee dingen welke in een goede borg worden vereist, en die beiden in Christus gevonden worden; het ene is dat Hij in staat zij om de

ganse schuld te kunnen betalen, en het andere dat Hij volkomen gewillig zij om zulks te doen. Nu, Christus is bekwaam, want 'Hij kan volkomen zalig maken degenen die door Hem tot God gaan' (Hebreeën 7:25); en allen die tot Hem komen, worden welkom gemaakt; 'die wil, die kome' (Openbaring 22:17); dat is, het zal aan Mijn gewilligheid niet ontbreken, om hem gelukkig te doen zijn. Wel, wat zegt gij nu? Hebt gij als een geestelijk bankroetier, Christus tot uw Borg aangenomen, zeggende: 'Heere! ik ben duizenden ponden schuldig, welke ik niet betalen kan, maar Gij hebt een volkomen losprijs opgebracht, om al mijn schulden te betalen; daarom vlucht ik tot U als tot mijn Borg, opdat ik door het bevel van de Goddelijke gerechtigheid niet wordt aangegrepen, en voor eeuwig naar de gevangenis van de hel weggevoerd?' Hebt gij Hem dus als Borg aangenomen? Wel wandelt dan ook alzo in Hem door gedurig van Hem als uw Borg gebruik te maken, tot wegneming van uw schulden, en tot heiliging van uw plicht; om uw consciëntie te bevredigen ten opzichte van uw schuld, en uw ziel onder al uw plichten te bemoedigen, uit ondervinding dat Hij alles in u werkt en voor u doet.

6. Christus Jezus de Heere wordt in het Evangelie aangeboden in hoedanigheid en betrekking van Voorspraak of Advocaat, opdat wij, Hem zo aangenomen hebbende, ook in Hem mogen wandelen: 'Mijne kinderkens, ik schrijf u deze dingen, opdat gij niet zondigt; en indien iemand gezondigd heeft, wij hebben een Voorspraak bij de Vader, Jezus Christus, de Rechtvaardige' (1 Johannes 2:1). Welgelukzalig is de arme ziel, die onder alle beschuldigingen van het geweten wegens zonde en schuld, verwaardigd wordt haar zaak in handen te geven van Hem Die een Voorspraak is bij de Vader, en Welke alle zwarigheden en klachten die tegen haar ingevoerd worden, volkomen beantwoorden en wegnemen kan. Maar helaas! ik vrees dat er vele slapende consciënties onder ons zijn; en echter is er alleen vrijheid van alle beschuldigingen te verkrijgen door het bloed van Christus, en door het geloof dat Hij onze Voorspraak bij de Vader is. Gelukkig zijn wij, als wij zulk een rechtvaardige, onzondige Jezus (Die ons onder de grootste wederwaardigheden vertroosten en uit de diepste ongelegenheden verlossen kan, alzo Hij de verborgenste schuilhoeken van het hart weet) tot Advocaat en Voorspraak verkregen hebben, omdat Hij nooit een enige zaak die men Hem in handen geeft, verliezen kan. Welnu, hebt gij Hem als zodanig aangenomen? Wandelt dan ook alzo in Hem, door gedurig van Hem in die betrekking gebruik te maken, zeggende: 'Heere, mijn misdaden zijn groot, mijn staat en toestand is geheel bedorven, maar Gij hebt nooit een pleitgeding verloren, hetwelk men U in handen gaf; o, laat elk van Uw wonden als zovele voorspraken zijn om voor mij te pleiten; laat Uw dierbaar bloed mij ten goede spreken, dat 'bloed der besprenging, hetwelk betere dingen spreekt dan Abel' (Hebreeën 12:24).

7. Christus Jezus de Heere wordt in het Evangelie aangeboden in hoedanigheid en betrekking van Geneesmeester, opdat wij, Hem dus aangenomen hebbende, ook alzo in Hem mogen wandelen. Wij zijn allen van nature met allerlei plagen, krankheden, wonden en geestelijke kwalen vervuld; maar Christus wordt in Gods Woord ons voorgedragen als zulk een Medicijnmeester Die kundigheid van alle kwalen heeft, en Die, hoe zwaar of verouderd zij ook mogen zijn, dezelve volkomen kan genezen: 'Die al uw krankheden geneest' (Psalm 103:3). Hij weet volmaakt de rechte tijd wanneer Hij Zijn woord moet toepassen tot genezing van de arme ziel: 'Hij zond Zijn woord uit en heelde hen, en rukte hen uit hun kuilen' (Psalm 107:20). Hij geneest hen met Zijn eigen bloed, het met Zijn Woord tezamen mengende, opdat het een kostelijke en genezende zalf wordt; want, Hij verzegelt het Woord met Zijn eigen bloed. Velen zijn gezond, en hebben de medicijnmeester niet van node: zij zijn gezond van hart, omdat

zij nooit in een weg van ware overtuiging zijn gewond geworden door de pijlen van de Goddelijke wet. Maar zijt gij aan uw krankheid ontdekt, is het hulpmiddel bij u hooggeschat en gewaardeerd geworden, zodat gij Christus als de ware Genees- en Heelmeester hebt aangenomen? Wel, wandelt dan ook alzo in Hem, door u gedurig met al uw gebroken beenderen voor Zijn deur neer te leggen, en tot Hem te zeggen: 'Heere! hier ligt een Job, een Lázarus vol van striemen, zweren, wonden en etterbuilen voor Uw deur neer; hier is een verdorven hand, daar een blind oog, daar een verhard hart; hier is een ziel vol atheïsme, onkunde, vijandschap en ongeloof: o genees, genees mij toch; laat mij maar toe de zoom van Uw kleed aan te raken, en ik zal gewis genezen zijn'. Nu, van Christus als zodanig bij de voortgang van de weg gebruik te maken, is alzo in Hem te wandelen gelijk men Hem aangenomen heeft.

8. Christus Jezus de Heere wordt in het Evangelie aangeboden in hoedanigheid en betrekking van Hoofd en Man, opdat wij, Hem dus aangenomen hebbende, ook alzo in Hem mogen wandelen. Christus wordt ons, in het Evangelie als zulk een Vriend Die de plaats van alle andere vrienden vervult, aangeboden. Een Vriend Die ten allen tijd liefheeft, en meer dan een broeder welke in de benauwdheid wordt geboren; een Man der weduwen, een Vader der wezen, ja de zuigeling zelfs tot een stut; vanhier zegt de profeet (Psalm 27:10): 'Vader en moeder hebben mij verlaten, maar de HEERE zal mij aannemen'. En de Heere Zelf (Jeremía 49:2): 'Laat uw wezen achter, en Ik zal hen in het leven behouden, en laat uw weduwen op Mij vertrouwen', en nog eens (Jesaja 54:5): 'Want uw Maker is uw Man, HEERE der heirscharen is Zijn Naam'. Onze dierbare Heiland draagt een toegenegen hart tot weduwen en wezen; want Hij is een oceaan van liefde en een fontein van goedertierenheden, Die Zijn milde hand voor hen wil openen: 'Rijkdom en eer is bij Hem, om al hun schatkameren te vervullen' (Spreuken 8:18,21). Al het zilver en het goud dat in de wereld is, kan nooit het hart van een enige arme zondaar voldoening geven; maar bij Christus alleen is duurzaam goed en gerechtigheid, waarmee Hij belooft 'al de schatkameren van de ziel te vervullen' (Spreuken 8). Laat een genadeloos mens zeer vele en grote schatten in de wereld bezitten, wat is hij toch anders dan een diep ellendig schepsel met dit alles? Daar integendeel de armste ziel, welke Christus tot haar Hoofd en Man verkrijgt, deel heeft aan een duurzaam goed, ja aan onnaspeurlijke rijkdommen en schatten. Stelt u de grootste vorst en monarch voor, die er in de wereld is; enige weinige cijferletters zijn in staat, om alles wat hij heeft te waarderen en te begroten, maar alle cijferkunst is niet bekwaam om naar waarde te kunnen berekenen het kapitaal van een gelovige, hetwelk hij in Christus heeft, omdat het uitmaakt de 'onnaspeurlijke rijkdommen van Christus' (Éfeze 3:8). Allen daarom, die weinig goede vrienden in de wereld hebben, kunnen hier vervulling door verkrijgen, omdat Christus als Vriend, Hoofd en Man hun aangeboden wordt. Nu, hebt gij Hem als zodanig aangenomen, wandelt dan ook alzo in Hem. Is er niet de één of andere tijd geweest, dat gij Hem dadelijk aangenomen hebt, toen gij in diepe ootmoed verwaardigd werd u voor Zijn voeten neer te leggen en door een heilige liefdesdwang genoodzaakt werd te zeggen: 'O Heere, hoewel ik de allerzwartste, afschuwelijkste en onwaardigste bruid ben die er ooit gevonden kan worden, omdat ik niets heb dan armoede, schulden en ellenden, en daarom alles mis waarmee ik mij bij U aanprijzen kan; echter omdat Gij, Die de banier draagt boven tienduizenden, genegen zijt om U in een huwelijksverbond met mij in te laten, zo zeg ik er amen met mijn ganse hart op, begerig zijnde om al de voorwaarden van hetzelve in te stemmen en er mij naar te gedragen'. Hebt gij Hem dus, vraag ik nogmaals, als uw Hoofd en Man aangenomen? Wel, wandelt dan ook alzo in Hem door ten allen tijde die betrekking te erkennen en te zeggen: Mijn Liefste is de mijn en ik ben de

Zijne; en bij herhaling: ‘Ik ben mijns Liefsten, en mijn Liefste is mijne, Die onder de leliën weidt’ (Hooglied 6:3). O, laat mij maar meer en meer zien, dat noch dood noch hel, noch zonde noch satan, ooit in staat zullen zijn om de band van dit dierbare huwelijksverbond te verbreken; en laat mij maar innige verkering en zalige gemeenschapsoefening ervaren met dit mijn heerlijk Hoofd, en maar vele liefdesbezoeken en liefdesgenietingen van deze mijn dierbare Man en Bruidegom ondervinden! Zie, dus zoudt gij dadelijk in Hem wandelen, zoals gij Hem hebt aangenomen.

9. Christus Jezus de Heere wordt in het Evangelie aangeboden in hoedanigheid en betrekking van Uithelper en Verlosser, ten einde wij, Hem dus aangenomen hebbende, ook alzo van Hem gebruik zouden maken en in Hem wandelen. Hij wordt aangeboden, zeg ik, als een Uithelper van de nooddruftigen, en als een Verlosser van de belaste en beladen ziel; Hij wordt daarom gezegd ‘een krachtige Hulp ten tijde van benauwdheid te zijn’ (Psalm 46:2), Die hulp geeft ten bekwamen tijd; en met opzicht op al hun lasten en zwarigheden hun toeroept: ‘Wentel uw weg op de HEERE, en vertrouw op Hem, Hij zal het maken’ (Psalm 37:5). Nu, hebt gij Hem als zulk een Uithelper aangenomen? Wel, wandelt dan ook alzo in Hem, door steeds van Zijn hulp gebruik te maken, en Hem vuriglijk te smeken dat Hij u helpe, zeggende: ‘O Heere! ik heb mijzelf verdorven, maar in U alleen is mijn hulp; help mij, mij te verlossen uit het modderige slijk van de zonde waarin ik mij zo onzalig geworpen heb, en laat de kracht en volheid van Uw genade mij genoegzaam zijn, want nooit heeft een armer en ellendiger zondaar dan ik voor de deur van Uw vrije genade gelegen; niet één enkele penning is mij overgelaten om mijn schuld te betalen, geen kruimeltje brood om mij in het leven te behouden; o laat mij van Uw genadetroon niet heengaan zonder een aalmoes van U te ontvangen, want in Uw huis is overvloed van brood; en hoewel ik een hond ben, laat ons echter een kruimeltje ware genade van U ontvangen’. Zoek dus door bidden en geloven in Hem als uw Uithelper te wandelen, indien gij Hem als zodanig aangenomen hebt. Nog eens, hebt gij Hem als de Verlosser ook aangenomen? Wandelt alzo in Hem, door gedurig van Hem gebruik te maken, opdat Hij u van al uw zwarigheden en bekommeringen verlossen mocht, zeggende: O Heere! elke van mijn zonden is veel zwaarder dan een molensteen geworden, en hoe velen van deze molenstenen zijn er op mijn schouder gelegd! Engelen kunnen mij van deze mijn last niet ontheffen; want de last van één van dezelve heeft vele duizenden van hen doen neerzinken in de afgrond van het verderf; de heiligen kunnen het ook niet doen, want zij hebben lasten genoeg te dragen voor Zichzelf; ja het ganse schepsel kan mijn last niet dragen, alzo het onder het gewicht van mij en van hetzelve zucht; maar Gij, o Heere! zijt Gij niet de Rotssteen der sterkte, de Held bij Wien de Vader hulp voor arme zondaren heeft besteld? De Heere heeft al de ongerechtigheid van al Uw volk op U doen aanlopen, en daarom begeer ik al mijn lasten en zwarigheden op U als de grote Lastdrager voor eeuwig te wentelen; o laat mijn ziel er van verlost worden, want Gij zijt de Rotssteen Die ze gemakkelijk kunt dragen. In deze weg, Hem als de grote Verlosser en Lastdrager aangenomen hebbende, moet gij door gedurig gebruik van Hem te maken, ook als zodanig wandelen.

10. Christus Jezus de Heere wordt in het Evangelie aangeboden onder hoedanigheid en betrekking van Herder, opdat wij, Hem dus aangenomen hebbende, ook alzo in Hem mogen wandelen; ‘Hij zal Zijn kudde weiden gelijk een herder; Hij zal de lammekens in Zijn armen vergaderen en in Zijn schoot dragen; de zogenden zal Hij zachtkens leiden’ (Jesaja 40:11). Christus wordt in het Evangelie voorgedragen als de wijze Herder Die Zijn schapen kent, Zijn merk op hen stelt, en hen verzegelt: ‘Het

vaste fundament Gods staat, hebbende dit zegel: De Heere kent degenen die Zijne zijn' (2 Timótheüs 2:19); want, zij worden verzegeld door de Geest der belofte. Hij is de zorgvuldige Herder Die een schaapskooi voor hen heeft: 'Ik heb nog andere schapen, die van dezen stal niet zijn; deze moet Ik ook toebrengen; en zij zullen Mijn stem horen' (Johannes 10:16). Hij is de getrouwe Herder, Die Zich in het welvaren van Zijn kudde verblijdt, en Die een goede verantwoording van al Zijn schapen zal geven; hierom zegt Hij zo nadrukkelijk: 'En dit is de wil des Vaders, Die Mij gezonden heeft, dat al wat Hij Mij gegeven heeft, Ik daaruit niet verlieze, maar hetzelve opwekke ten uitersten dage' (Johannes 6:39); en Hij zal te dien dage Zijn schapen van de bokken scheiden. Hij is de goede Herder, Die Zijn kudde vergadert en de wacht over hen houdt; Die hen voedt en leidt aan stille wateren; Die hen geneest wanneer zij gewond zijn, en tegen al hun vijanden beschermt.
Nu; wat zegt gij? Hebt gij Christus als zulk een Herder aangenomen, opdat Hij u als één van Zijn schapen zo behandelen mocht? Wel, wandelt dan ook alzo in Hem, door gedurig hierin van Hem af te hangen, dat Hij deze Zijn herderlijke zorg bij vermeerdering aan u betonen mocht; het geloof wordt een bekering tot de Herder onzer zielen genoemd (1 Petrus 2:25): 'Want gij waart als dwalende schapen, maar gij zijt nu bekeerd tot de Herder en Opziener uwer zielen'. Nu, het leven des geloofs; en in die betrekking in Hem te wandelen, is juist een blijven in en afhangen van Hem als Herder.

a. Het is van Hem af te hangen als Herder om door Hem geweid te worden; want Hij weidt Zijn kudde als geen andere herder doet; Hij weidt haar langs grazige weiden, en die weide is Hij Zelf (Johannes 10:9): 'Ik ben de Deur; indien iemand door Mij ingaat, die zal behouden worden; en hij zal ingaan en uitgaan, en weide vinden', vergeleken met Johannes 6:51: 'Ik ben het levende Brood Dat uit de hemel nedergedaald is; zo iemand van dit Brood eet, die zal in der eeuwigheid leven. En het brood dat Ik geven zal, is Mijn vlees, hetwelk Ik geven zal voor het leven der wereld'.
b. Het is van Hem af te hangen als van een Herder om ons te leiden: De HEERE is mijn Herder, mij zal niets ontbreken. Hij voert mij zachtkens aan zeer stille wateren; Hij leidt de blinden in een weg dien zij niet geweten hebben. Hij maakt de duisternis voor hun aangezicht tot licht; Hij leidt hen door Zijn raad, en neemt hen daarna op in Zijn heerlijkheid; en daarom zo gij waarlijk in Hem wandelt, zult gij Hem geduriglijk aannemen tot, volgen als en gebruikmaken van Hem als van uw Leidsman om in alle duistere gevallen en ontmoetingen u raad te geven, want 'men noemt Zijn Naam Wonderlijk, Raad' (Jesaja 9:5).
c. Het is een vertrouwen op Hem als Herder om over u de wacht te houden; want Hij is de waakzame Herder Die Zijn kudde dag en nacht bewaakt: de Herder Israëls Welke niet slaapt of sluimert, en Die Zichzelf nooit tot de minste slaap begeeft, want anders zouden Zijn schapen gewis verloren gaan, omdat de satan nooit slaapt, de vijanden altijd gereed zijn om hen, ware het mogelijk, bij de ogenblikken te verderven.
d. Het is een betrouwen op Hem als op de goede Herder om hen te drenken en te bewateren; Hij drenkt zowel Zijn volk, als dat Hij hen weidt en voedt; en gelijk Hij hen voedt met Zijn vlees, zo drenkt Hij hen ook met Zijn bloed, en met de wateren Zijns Geestes; dit zijn de beekjes der rivieren die verblijden de stad Gods; het water en de stromen welke Hij uitgiet op de dorstigen en op het droge.
e. Het is een vertrouwen op Hem als Herder om hen te bewaren en te beschermen; want Hij beschermt Zijn kudde tegen alle wolven, en tegen alle beledigend kwaad.

Weet gij wat de satan, die, hoewel hij de vader der leugenen is, echter hierin de waarheid sprak, eens van Job zeide? Omdat hij graag gezien zou hebben dat de Heere de hand van Zijn bescherming aan hem onttrok (Job 1:9-10): ‘Is het om niet, dat Job God vreest? Hebt Gij niet een betuining gemaakt voor hem en voor zijn huis en voor al wat hij heeft rondom?’ Ik geloof dat er velen onder u zijn; welke weten dat de duivel rondom hen gaat, zoekende hen te mogen verslinden, maar het is het voorrecht van allen die Christus’ schapen zijn, dat hun dierbare Herder een betuining voor hen gemaakt heeft, opdat niets hen zou kunnen beschadigen noch verderven; ja dat niet het minste kwaad tot hen kan naderen, zonder Zijn bijzondere toelating en Goddelijk bevel, en tot hun wezenlijk nut en heil; ‘wij weten dat dengenen die God liefhebben, alle dingen moeten medewerken ten goede, namelijk dengenen die naar Zijn voornemen geroepen zijn’ (Romeinen 8:28).

f. Eindelijk, het is een betrouwen op Hem als op hun Herder om hen te vergaderen; de ‘lammekens zal Hij in Zijn armen vergaderen’ (Jesaja 40:11). Zij dolen vaak op ongebaande wegen, en dwalen soms wel eens zo ver af, dat zij schijnen ten enenmale verloren te zijn; maar Christus, als de goede Herder, Die gekomen is om te zoeken en zalig te maken wat verloren is, brengt hen weer terug, met een machtige hand en uitgestrekte arm, ten einde zij als Zijn gekochte schapen een merkteken zouden dragen van Zijn genadige zorg, in deze hun terechtbrenging zo levendig betoond; (Jesaja 62:12): ‘En zij zullen hen noemen de verlosten des HEEREN; en gij zult genoemd worden de gezochte, de stad die niet verlaten is’. Wel, hebt gij Hem als zulk een Herder aangenomen? Wandelt dan ook alzo in Hem, door gedurig van Hem gebruik te maken om u terecht te brengen van al uw afdwalingen; en van uw af- en omzwervende gedachten, woorden, genegenheden en wandel, zeggende met David (Psalm 119:176): ‘Ik heb gedwaald als een verloren schaap; zoek Uw knecht, want Uw geboden heb ik niet vergeten’, en met dezelfde dichter (vers 10): ‘En laat mij van Uw geboden niet afdwalen’, en wanneer ik mocht afdwalen, o breng mij weer terug! ‘En laat Uw hand zijn over de Man Uwer rechterhand, over des mensen Zoon, Dien Gij U gesterkt hebt. Zo zullen wij van U niet terugkeren, bekeer mij tot U, zo zal ik bekeerd zijn; trek mij, en ik zal U nalopen’. En om alles te besluiten, hebt gij Hem aangenomen tot Middelaar en Vredemaker; als de losprijs van de gevangenen, als de Zaligmaker, als de Zon der gerechtigheid; als een Patroon en voorbeeld ter navolging, en om niet meer op te noemen, als de Heere uw gerechtigheid en sterkte? Wel, wandelt dan ook alzo in Hem, door gedurig voort te gaan in de sterkte des Heeren, vermeldende Zijn gerechtigheid alleen. Gij kunt lichtelijk zien welk een wijde zee van zaken in al deze betrekkelijke Namen en hoedanigheden liggen opgesloten, die wij nu onmogelijk kunnen uitbreiden, met opzicht op de wandel van een christen in Hem als zodanig aangemerkt, en daarom gaan wij over tot:

(4) Het vierde algemene hoofdstuk hetwelk wij hebben voorgesteld, was om te betogen het verband hetwelk er is tussen het karakter en de plicht van een ware gelovige, of tussen Christus aan te nemen, en in Hem te wandelen, waarin wij dan tevens beloofden om de orde van dit verband, en de reden en billijkheid daarvan te zullen nagaan.

Nu, om dit te doen, zullen wij overwegen, eerst in het algemeen hoe deze tekst en de plichten welke daarin voorgeschreven worden, een aller-nauwst verband hebben met de samenhang; en ten tweede, in het bijzonder, hoe de delen van de tekst met elkaar in dezelve tezamen verbonden zijn, waaruit wij dan de orde van het verband met meer nauwkeurigheid zullen kunnen opmaken.

A. Vooreerst, laat ons wat nader overwegen om deze stukken in een helder daglicht te stellen en meer blijkbaar te doen zijn, hoe deze tekst en de plichten welke daarin voorgeschreven worden, een aller-nauwst verband hebben met de samenhang waarin die voorkomen. De korte tekstwoorden zullen wat langer en uitgebreider zijn, wanneer gij die opvat in hun verband met de voorgaande en de volgende; want Schriftuurplaatsen zijn doorgaans als schakels van een keten welke aan elkaar worden vastgehecht, de ene voor en de andere n

a. Beschouwt gij hetgeen onze tekstwoorden voorafgaat, dan zult gij vinden dat de apostel hier spreekt tot ware gelovigen, welke hij prijst ten aanzien van hun goede ordening, en wegens hun vastheid in het geloof; en vestigt gij het oog op hetgeen op onze tekstwoorden volgt, zo zult gij zien, dat Christus aan te nemen en in Hem te wandelen, tezamen gevoegd is met in Hem geworteld en opgebouwd te worden, en bevestigd te zijn in het geloof. En dus de tekst ten aanzien van deszelfs voorname doelwit rondom en aan beide zijden als het ware beschouwende, zullen wij deze twee aanmerkingen u zoeken mede te delen:

1. Aanmerking: dat de apostel zelfs dezulken welke hij geprezen had wegens hun vastheid in het geloof, echter vermaant om in Christus te blijven wandelen; zie vers 5, vergeleken met onze tekstwoorden zelf. En dit kan ons deze uitnemende les leren, dat wij Christus niet alleen kennen, maar ook voor Hem leven moeten, en zowel in Hem wandelen, als in Hem geloven; de beste gelovige heeft nog nodig een spoor van vermaning en opwekking van in Hem te wandelen; want naar de mate van kennis en geloof welke hij in Christus heeft, zal hij ook noodzakelijkheid van Christus vinden, en van in Hem te leven en voor Hem te werken, en daarom behoort de trap van zijn kennis en zijn geloof, ook overeenkomstig zijn levensgedrag en wandel in Hem te zijn. Daar zijn lusten en begeerlijkheden die in de gelovige gedood moeten worden zolang hij leeft; daar zijn driften en bewegingen die door de Geest ten ondergebracht, en genaden welke opgewekt en verlevendigd moeten worden, opdat zij niet sterven; dit kan de geestelijke mens zijn ganse leeftijd door gedurig bezig houden, omdat er geen einde aan dit werk is, zolang de zonde niet geheel vernietigd, en de genade niet tot volkomen volmaaktheid gekomen is. Dus heeft dan een gelovige werk genoeg voor al zijn leven; want hoewel hij in het geloof is bevestigd geworden, zal hij werk genoeg vinden om steeds te werken en gedurig daarin voort te gaan. Daarom hebben zelfs de beste gelovigen een spoor van vermaning nodig om hen op te wekken tot dadelijke gehoorzaamheid; veronderstelt iemand, die grote voortgang in de kennis van Christus heeft gemaakt, hoe meer kennis hij immers heeft, hoe dieper inzien in zichzelf en hoe meer verdorvenheid hij in zichzelf ontdekken zal, ja zelfs meer dan ooit tevoren; even gelijk wij, wanneer de zon op de volle middag in een kamer schijnt, de stof op en neer zien vliegen, die men buiten dat licht onmogelijk ontdekken kan. Hoe meer licht daarom, hoe meer inzien iemand in zichzelf heeft, en hoe meer verdorvenheid hij in zich zal bespeuren, zelfs veel meer dan hij ooit tevoren kon denken. Ja één die dit gemoedsbestaan heeft, hoe groter voortgang hij maakt, hoe lager denkbeeld hij ook hebben zal van zichzelf; want het is een zekere waarheid, dat, hoe meer hij vordert in zijn godsdienstplichten, hoe minder hij daaronder van zichzelf denkt; omdat, hoe nader hij bij God gebracht wordt, hoe groter hij ook God beschouwt, en zijn kennis vol van zulke verborgenheden; die hoe dieper hij die in wil zien, hoe meerder hij zichzelf verliest. En daarom, dezulken zelfs, die geprezen worden wegens hun

vastheid in het geloof, hebben echter nog nodig om vermaand en opgewekt te worden om in Christus te blijven wandelen. Zo iemand wilde zeggen, dat hij geen genade meer begeert als die hem in de hemel brengt, die zou hierdoor de verrotheid van zijn hart openbaren, als maar genade zoekende om zalig te worden, en niet om vruchtbaar te zijn. Het ontdekt een grote kloof en verdeeldheid in iemands hart, in het dadelijk begeren van de genade zelf, wanneer hij wel genade begeert om behouden en gezaligd te worden opdat hij in de hemel komt, maar geen genade om vruchten te dragen, waardoor hij God op aarde mag verheerlijken. Ik bepaal wel niet, dat er niets, ook van dit kwaad zelfs, in het hart van een ware gelovige kan zijn, maar ben zeker dat, waar het volkomen en in zijn heersende kracht gevonden wordt, het onbestaanbaar is met de stand van een begenadigde, omdat het klaar bewijst dat hij God wel zoekt om de hemel, maar geenszins om Zijns Zelfs wil en om Zijn eer en heerlijkheid te bevorderen.
2. Aanmerking: hetgeen op onze tekstwoorden volgt, namelijk dat wandelen in Christus, en geworteld en opgebouwd in Hem te zijn, en bevestigd in het geloof, met elkaar samengevoegd worden, gelijk blijkt uit de vergelijking van onze tekstwoorden met vers 7. En dus moeten wij nu de tekst van de andere zijde bezien, als behelzende in Hem te wandelen, geworteld en opgebouwd in Hem, en bevestigd in het geloof. En deze worden op tweeërlei manier samengevoegd, beide ten opzichte van de wijze, en van het einde van de wandel; de wijze van in Hem te wandelen moet zijn als geworteld in Hem; en het einde van in Hem te wandelen, als bevestigd te zijn in het geloof.

a. Zij worden tezamen gevoegd ten aanzien van de wijze op welke zij in Christus wandelen; want het is een wandelen als geworteld en opgebouwd in Hem. Maar hoe kan dit zijn, zult gij mogelijk vragen? Hier is een wandelen, en nochtans een stilstaan, een geworteld zijn! Wij antwoorden: het is hiermee gelegen, als met de punten van een passer; terwijl de ene vast is en in zijn middelpunt staat, gaat de andere rond en maakt de cirkel; zo is het ook hier met de gelovige gesteld: met de voet van zijn geloof staat hij vast en onbeweeglijk in de leer van Christus, maar met de voet van zijn gehoorzaamheid wandelt hij in Christus naar de koers van het Evangelie in al de geboden van Gods wet; dus beweegt zich een gelovige, en staat nochtans vast; hij wandelt, maar is geworteld en bevestigd in het geloof; gelijk iemand die wandelt met zijn ene voet stilstaat, terwijl de andere zich beweegt, want anders is het geen wandelen, maar springen, zo staan velen ook met de ene voet niet vast in het geloof en wandelen ook niet in de waarheid met de andere, maar springen van de ene leer tot de andere over, omdat zij niet bevestigd zijn in het geloof, noch in Christus wandelen als dezulken die in Hem geworteld zijn. Hieruit kunnen wij dan ook de zin van verschillende Schriftuurplaatsen verstaan, welke ons somtijds bevelen voort te wandelen, en wederom op andere tijden vast te staan; zo kunnen wij bijvoorbeeld, de ene plaats, welke ons vermaant om te staan in het geloof, gemakkelijk verenigen met de andere, die ons opwekt om te lopen de loopbaan welke ons is voorgesteld, namelijk op deze wijze, dat wij ten opzichte van de weg moeten lopen, maar ten opzichte van de waarheid moeten staan. Zo iemand stilstaat op de weg der gehoorzaamheid, dan staat hij stil als hij moest lopen, maar zo hij uit het geloof van de leer van het Evangelie loopt, dan loopt hij waar hij moest stilstaan. Als een boom gedurig van tijd tot tijd, en van plaats tot plaats wordt overgeplant, zo moet hij noodwendig verdorren, en kan geen goede vruchten dragen; zo is het ook hier gelegen: een christen die van leer tot leer gedurig overgaat en verandert, kan niet anders dan verdorren en

verwelken ten opzichte van zijn vruchtbaarheid; hij is los en niet bevestigd in het geloof, en daarom kan hij in Christus niet wandelen, omdat deze twee dingen, namelijk, in Hem te wandelen en geworteld en bevestigd te zijn in het geloof, onafscheidbaar met elkaar zijn verenigd, en altijd tezamen gepaard en vergezelschapt gaan. Dus zien wij dan, dat beide deze zaken met elkaar verenigd zijn, ten aanzien van de wijze van ons wandelen in Christus.

b. Zij worden tezamen gevoegd met opzicht op het einde van in Hem te wandelen; want, het einde van in Christus te wandelen, is om geworteld en bevestigd te zijn in het geloof. Het is een opmerkelijke belofte welke aan al de zwakgelovigen die tot Christus' huisgezin behoren, wordt gedaan (Johannes 7:17): 'Zo iemand wil Deszelfs wil doen, die zal van deze leer bekennen of zij uit God is'. Deze leer is niet uit de mens, maar uit God. Nu, hoe zal ik weten of deze leer uit God is of niet? Hieruit, indien gij Zijn wil doet, zo zult gij het weten; dat is, door in Christus te wandelen, zult gij er klare ondervinding van hebben; want gelijk ware kennis de weg tot ware beoefening baant, zo baant ook evangelische beoefening de weg tot meerdere kennis en ondervinding. O, een christen in de daad, is een christen die de meeste ondervinding heeft op deze wereld! Gij kunt zeer ligt begrijpen dat een boom niet geworteld wordt in één dag, maar hoe meer hij opwaarts schiet, hoe meer hij wordt geworteld, en hoe meer hij ook geworteld wordt, hoe beter hij draagt. Zo is het ook hier: naarmate iemand hier in Christus wandelt, wordt hij opgebouwd en bevestigd in het geloof. Gij zult nooit zien dat een bloot letterkundige de minste vastheid of wortel in het geloof heeft; daar het integendeel waar is van elk geoefend christen, dat hij meer en meer ondervinding van de wegen Gods verkrijgt. Hij die Zijn wil doet, zal Zijn leer bekennen; de zin is niet, dat onze kennis en ondervinding aan ons eigen doen en werk moet toegeschreven worden, maar deze, dat waar iemand door genade tot een beoefenende godzaligheid wordt gebracht, dermate dat hij zich met denkbeeldige begrippen en bevattingen niet kan vergenoegen, maar dadelijk onderworpen wordt gemaakt aan de gebiedende wil van de Heere, dat zulk één op de rechte weg gekomen is om verder op te wassen in de kennis en genade. Dus ziet gij dat de tekst een allernauwst verband heeft met de samenhang.

B. Ten tweede, laat ons nu eens overwegen wat verband de delen van de tekst met elkaar hebben: gelijk gij Christus Jezus de Heere hebt aangenomen, wandelt alzo in Hem. Gij ziet dat Christus aan te nemen en in Hem te wandelen, hier beiden tezamen gevoegd worden, en hetgeen God heeft tezamen gevoegd, mag niemand scheiden, of hij stelt zich in het uiterste gevaar. Maar hoewel deze twee, in het wezen van de zaak, nimmer van elkaar kunnen gescheiden worden, zo scheiden echter de meesten die van elkaar, ten opzichte van derzelver onderlinge invloed en vrucht. Er zijn sommigen, welke voorwenden dat zij Christus hebben aangenomen, die nochtans niet in Hem wandelen; en wederom anderen, die in Hem schijnen te wandelen, ten aanzien van hun uitwendige goede werken en levensgedrag, maar die echter Hem nooit hebben aangenomen.

Nu, wanneer gij deze tweeërlei soort van mensen afzondert van de overigen die in de zichtbare kerk zijn, zo zult gij spoedig bespeuren, dat er maar weinigen zijn die Christus waarlijk hebben aangenomen en in Hem wandelen; want gelijk maar weinigen van diegenen welke Abraham hun vader noemden, naar de getuigenis van Gods Woord, Zijn kinderen waren, zo leert ook datzelfde Woord, dat er maar weinigen van diegenen, welke voorwenden deel aan Christus te hebben, waarlijk christenen zijn. Beschouw het grootste werelddeel ten deze dage: het is buiten Christus, omdat zij

Hem niet aangenomen hebben; beschouw het grootste deel van het christendom: hun lot is juist hetzelfde omdat, niettegenstaande zij voorgeven Christus aangenomen te hebben, zij nochtans niet in Hem wandelen, hoewel deze twee zaken altijd gepaard moeten gaan, en die van elkaar te scheiden, alles bederft. Hij is daarom geen christen, die Christus niet heeft aangenomen, en hij heeft Christus niet aangenomen, die niet in Hem wandelt; maar in een waar christen gaan beide deze stukken, Christus aan te nemen en in Hem te wandelen, tezamen gepaard. Men mag in waarheid van velen van ons zeggen, dat zij Jakobs stem hebben, maar Ezaus handen. Hun stem is de stem van een christen, maar hun handen zijn de handen van een ongelovige of godverloochenaar. Waar Christus het meest genoemd en beleden wordt, zonder waarlijk aangenomen te worden, daar wordt Hij het allermeest verloochend en onteerd. Zoek de gehele wereld door, waar de hoogmoedigste, wreedste, eigenlievendste, vleselijkste, de meest goddeloze en wereldsgezinde mensen gevonden worden, en gij zult die het allermeest vinden onder letterkundige naamchristenen, die van Christus horende, belijden dat zij Hem aangenomen hebben, hoewel zij nimmer in Hem wandelen; of die zich inbeelden dat zij in Hem wandelen en Hem echter nooit hebben aangenomen.

Zo iemand mij vraagt, waar doorgaans de stinkendste mesthoop gevonden wordt, dien zal ik antwoorden: Waar de zon het heetst schijnt. Zo is het ook hier: waar worden, in onze dagen van het Evangelie, de grootste zonden en onreinste verdorvenheden begaan? Immers daar waar de zon het heetst schijnt en het Evangelie op de luisterrijkste wijze verkondigd wordt. Verwondert u niet, mijn vrienden! dat waar het Evangelie het helderst schijnt, aldaar de satan op het sterkst woedt, om deze gulden keten: Christus aan te nemen en in Hem te wandelen, te verbreken; omdat deze twee van elkaar gescheiden zijnde, alles ten enenmale verdorven wordt. Dit is genoeg van de samenhang op zichzelf beschouwd.

Wij moeten nu de orde van deze samenhang overwegen, welke is Christus aan te nemen, en dan in Hem te wandelen; Hem aan te nemen moet voorafgaan, in zoverre de rank in de wijnstok eerst moet worden ingeënt, voor en aleer zij vrucht kan dragen; wij moeten eerst in Christus zijn, en dan vruchten voortbrengen der bekering waardig. Is het in Johannes 15:1-5 de leer van Christus Zelf en hier van de apostel, dan moeten wij naar ons bestek nu naspeuren, de redenen van deze orde waarom dit aannemen vóór het wandelen en het wandelen na deze aanneming moet zijn. Wij zullen daarom zoeken aan te tonen:

Waarom dit aannemen van Christus vooraf moet gaan, eer wij in Hem kunnen wandelen.

Waarom wij in Hem wandelen moeten, nadat wij Hem hebben aangenomen.

Vooreerst. Waarom moet dit aannemen van Christus voorafgaan, eer wij in Hem kunnen wandelen?

1. Omdat dit aannemen van Christus, datgene is, hetwelk het zijn en wezen aan een christen geeft. Nu, het is een algemene grondstelling dat ‘esse’ vóór ‘operare’, dat zijn vóór werken, leven vóór wandelen moet gaan. Zo gij mij vraagt, wat het is dat het zijn en wezen aan een kind Gods, aan een christen, aan een ware gelovige geeft? Zo antwoord ik eenvoudig: Het is dit aannemen van Christus, want hierdoor worden wij kinderen Gods (Johannes 1:12): ‘Zovelen Hem aangenomen hebben, dien heeft Hij macht (of het voorrecht) gegeven kinderen Gods te worden, namelijk die in Zijn Naam geloven’. Het is hierdoor dat wij deel aan Christus hebbende, ook deel hebben aan

Zijn gerechtigheid (Filippenzen 3:9): ‘En in Hem gevonden worde, niet hebbende mijn rechtvaardigheid die uit de wet is, maar die door het geloof van Christus is, namelijk de rechtvaardigheid die uit God is door het geloof’. Wij moeten eerst in Hem gevonden worden, voor en aleer wij Zijn weldaden kunnen deelachtig zijn; en dit geschiedt door een geloof der werking Gods, welke, het zijn en wezen aan de christen geeft; want zolang wij Christus niet hebben aangenomen, zijn wij ook niet met Hem verenigd geworden, en hebben dus ook geen geestelijk leven. Het is waar, dat in de wedergeboorte de Geest des levens in het hart komt; maar het is ook waar, dat de eerste daad van het geestelijke leven het geloof is, waardoor de ziel zich met Christus verenigt en dus waarlijk een christen wordt. Gelijk de vereniging van stof en vorm een lichaam maakt, en de vereniging van ziel en lichaam een mens, zo maakt ook de vereniging van de ziel met Christus een christen, en de sappen en invloeden welke hij uit deze Zijn wortel haalt, doen hem bloeien en opwassen in de genade; dus is het de goede vrucht niet, die een goede boom maakt, maar het is de goede boom, welke goede vruchten voortbrengt; en gelijk het de sappen en invloeden zijn, welke van de wortel aan de ranken medegedeeld worden, die hen vrucht doen dragen, zo zijn het ook de vruchten van goede werken en gehoorzaamheid niet waardoor iemand een christen wordt of leven verkrijgt, maar het is door de genadige schenking en mededeling van een volle en algenoegzame Christus, en door het aannemen van Hem als Jezus de Heere; en daarom moet dit eerst voorafgaan.

2. Omdat Christus aan te nemen de grond en springbron is van in Hem te wandelen; en daarom moet dit aannemen in de orde van de natuur eerst plaats hebben, omdat de oorzaak altijd gaan moet vóór het gewrocht. Een mens mag door natuurlijke vermogens, en als uit zijn eigen stam en wortel, iets uitwendig zedelijk goeds verrichten, maar hij kan nooit in Christus wandelen, zolang hij Hem niet heeft aangenomen, en uit vereniging met Hem sappen en levensinvloeden van Hem ontvangt. Gelijk de vrucht van de boom de uitwerking is van de sappen van de wortel, zo is in Christus te wandelen en gelovig uit Hem te werken, de uitwerking van de sappen en levensinvloeden van de Geest, de ziel bewerkende tot evangelische gehoorzaamheid, en deze sappen moeten uit de wortel tot ons gebracht en door ons aangenomen worden, eer wij vruchten kunnen dragen; en daarom moet dit aannemen van Christus altijd vóór ons wandelen in Hem gaan. Niemand kan in Christus wandelen tenzij hij in Hem is; gelijk de rank geen vrucht in de wijnstok kan dragen, zolang zij er niet mee verenigd is. Werken en plichten, hoewel zij verricht worden in gelijkvormigheid met de wet, als haar regel en haar richtsnoer aangemerkt, kunnen echter geen wandelen in Christus genoemd worden, zolang zij niet in vereniging met Hem geschieden, en uit Hem, langs de weg van het geloof, afvloeien tot de ziel, door de werking en invloeden van de Geest. En hierdoor is de wandel van een christen onderscheiden van alle andere wandelingen die er in de wereld zijn, omdat hij bezield en werkzaam gemaakt wordt door het leven en de Geest van Christus, vruchten voortbrengende door de levendmakende sappen en invloeden welke hij uit de Boom des levens, waarmee hij verenigd is, haalt, en geenszins van de oude stam, uit welke hij is overgeplant geworden.

3. De derde reden waarom dit aannemen van Christus moet gaan vóórdat de ziel in Hem kan wandelen, is: omdat Christus aan te nemen één van die voorname dingen is, waardoor zij God op het allerhoogst verheerlijkt. De wereld bedenkt weinig, hoe God verheerlijkt wordt in een aangeboden Christus uit Zijn hand te ontvangen; en welk een eer Hem door deze daad van het geloof, in Christus aan te nemen wordt toegebracht; omdat wij onszelven hierdoor verzaken, en afzien van alle betrouwen in het vlees. Nu,

zolang iemand naar zijn eigen denkbeeld, nog iets anders waant te hebben om er op te kunnen betrouwen, zal hij nooit naar Christus zoeken als de Zaligmaker, maar als hij al zijn winst begint verlies te schatten, en zichzelf geheel en al verloochent, opdat hij Christus tot zijn enig deel gewinnen mocht, o, hoe wordt God hierdoor dan verhoogd en verheerlijkt! Of als een groot zondaar, welke onder een oneindig gewicht ligt van zonde en schuld, niettegenstaande al de beletselen die er uit de grootheid en veelheid van zijn zonden ontstaan, hoewel zij on-overzienlijk groot zijn, echter op de waarheid van Gods Woord, betrouwt, en zulk een gewicht op de waarachtigheid van Zijn beloften legt, dat hij door alle wantrouwende en moedeloze gedachten doorbreekt, en zijn ziel op Gods eeuwige heilbeloften en onberouwelijke toezeggingen durft verlaten, zeggende: wanneer ik dan omkom, zo kom ik om, o, welk een onwaardeerbare erekroon brengt dit de God des hemels toe! Of eindelijk, wanneer een ziel onder donkere proefwegen geen licht van vertroosting in de ganse wereld vindt, en echter zichzelf op een God des verbonds in Christus kan neerwerpen, zeggende: Zie, zo Hij mij doodde, zou ik nochtans op Hem hopen. Dit brengt gewisselijk God de hoogste eer toe; want dit behoren wij ten allen tijde op te merken, dat zulk een geloof, hetwelk de ziel onder de grootste benauwdheid en schijnstrijdigheden doet op God betrouwen, Hem ook de grootste eer en heerlijkheid geeft; want hoezeer wij God ook uitwendig verheerlijken mogen door onze goede werken, zo verkrijgt God nochtans altijd de meeste eer door het sterkste geloof. Abraham is gesterkt geweest in het geloof, gevende God de eer. En hoe toch heeft hij God in deze weg verheerlijkt? Door op Hem te betrouwen, tegen alle waarschijnlijkheden aan (Romeinen 4:19,21). Ja door het geloof wordt God dermate geëerd en verheerlijkt, dat zonder hetzelve Hem niets behagen kan, ‘want zonder geloof is het onmogelijk Gode te behagen’ (Hebreeën 11:6).

4. De vierde reden is, omdat zolang iemand Christus niet heeft aangenomen, hij noch kracht noch wil heeft om in Hem te wandelen, maar door Hem aan te nemen, verkrijgt hij beiden; voor en aleer hij Christus heeft aangenomen, mist hij alle vermogen en bekwaamheid tot enig waar geestelijk goed; maar door Hem aan te nemen, wordt hij dadelijk bezield en bekwaam gemaakt om in Hem te wandelen. Gelijk het in het natuurlijke voor een dood mens volstrekt onmogelijk is om te kunnen gaan, zo is het ook in het geestelijke volstrekt onmogelijk dat iemand in Christus zou kunnen wandelen, zolang hij Hem niet heeft aangenomen. Geen ongelovige, geen onwedergeborene kan of heeft ooit in Christus gewandeld; want omdat hij niet in Hem leeft noch met Hem verenigd is, zo zijn ook al zijn werken buiten Christus; daar in tegendeel, een iegelijk die Christus door het geloof heeft aangenomen, in Christus is; en daarom in Hem zijnde, ook alle gerechtigheid en sterkte in Hem deelachtig is, en dus bekwaam gemaakt wordt om in Hem te wandelen, ten einde hij sterk mocht zijn in de genade die in Christus Jezus is, en krachtig in de Heere, als hebbende nu een nieuw grondbeginsel verkregen, een zaad Gods hetwelk in Hem blijft. En gelijk hij vermogen heeft verkregen om te kunnen, zo heeft hij ook een neiging om in Hem te willen wandelen; want de tegen-gekantheid en vijandschap die hij tegen God en Christus had, is nu verbroken, zodat het hem nu even liefelijk en aangenaam is om in Christus te wandelen, als het hem tevoren onaangenaam en hatelijk was; dus, zeggen wij, is het gemoedsbestaan van elke ware gelovige, voor zoverre hij is onder de invloeden van de Geest der genade en wanneer die krachtdadig in zijn hart werkt. Uit het één en ander ziet gij nu waarom de aanneming vooraf moet gaan.

Laat ons nu ten tweede onderzoeken waarom er een wandelen in Hem moet zijn, nadat wij Hem aangenomen hebben? En dus gaan wij nu over tot de redenen, waarom de gelovigen in Christus moeten wandelen gelijk zij Hem hebben aangenomen; of waarom er met een waar geloof, een evangelische wandel of beoefening gepaard moet gaan? Wij zeggen dat het alleszins betamelijk en noodzakelijk is, en wel ten opzichte van God, van onze evenmens, van onszelf, en van ons geloof.

a. Het is noodzakelijk dat allen die Christus hebben aangenomen ook in Hem moeten wandelen, ten opzichte van God, opdat Hij verheerlijkt, en van Christus, opdat Hij geëerd mocht worden. Het is door in Hem te wandelen dat wij Hem eer geven; want de heerlijkheid van God, Vader, Zoon en Heilige Geest, heeft hierin het allergrootste en wezenlijkste aanbelang, omdat de heerlijkheid des Vaders als het einde, des Zoons als de weg, en des Heiligen Geestes als de Leidsman, allen op het hoogst door deze wandel naar de koers van het Evangelie verheerlijkt worden (Johannes 15:8): 'Hierin is Mijn Vader verheerlijkt, dat gij veel vrucht draagt; en Ik ben in hen verheerlijkt', zegt Christus (Johannes 17:10). En omdat elk gelovige een tempel van de Heilige Geest is, zo wordt die ontwijfelbaar ook verheerlijkt, wanneer door een zondige wandel Zijn tempel niet geschonden of ontheiligd wordt. In één woord, men kan geen grotere smaad en oneer op Christus leggen, dan door niet in Hem te wandelen gelijk men Hem heeft aangenomen, omdat dit de grootste belediging is die men Christus aan kan doen; 'door deze zaak geeft men de vijanden des HEEREN grote gelegenheid om Zijn Naam te lasteren' (2 Samuël 12:14). Een enkele misstap van een ware gelovige, kan grotelijks tot oneer van de Heere strekken, en gelegenheid geven dat Zijn heilige Naam door vijanden gehoond en gelasterd wordt.
b. Daarom, de tweede reden waarom al de zodanigen die Christus aangenomen hebben ook in Hem moeten wandelen, is ten opzichte van hun evenmens, opdat die door hen gesticht mocht worden en God daarom verheerlijken: 'Laat uw licht alzo schijnen voor de mensen, dat zij uw goede werken mogen zien, en uw Vader, Die in de hemelen is, verheerlijken' (Mattheüs 5:16). Niemand zal in uw hart zien, om uw geloof na te speuren, noch in uw hoofd, om daar te zien wat kennis gij verkregen hebt, maar elk zal trachten na te gaan hoe gij wandelt, om uit de vruchten over de boom te kunnen oordelen, en over uw geloof uit uw werken.
c. De derde reden, waarom allen die de Heere Jezus Christus hebben aangenomen, ook in Hem moeten wandelen, is ten opzichte van onszelven, in zoverre wij gelovigen zijn die Christus aangenomen hebben, ten einde wij in de staat der genade zouden opgebouwd en bevestigd worden; wij moeten de waarheid van ons geloof niet schatten naar de mate van ons vertrouwen, maar naar de trap van overwinning welke wij bekomen op onze vijanden, de satan, de wereld, en ons eigen vlees, door een betamelijke wandel naar de koers van het Evangelie; want hoe kunnen wij troost uit ons geloof hebben, indien wij, gelijk wij Hem hebben aangenomen, niet voor Hem leven en in Hem wandelen? Want door niet in Hem te wandelen, blijkt het dat wij nog in de duisternis zijn (Johannes 1:7).
d. De vierde reden waarom dezulken die Christus hebben aangenomen ook in Hem moeten wandelen, is ten opzichte van het geloof zelf; het geloof, waar hetzelve ook gevonden wordt, brengt altijd deze wandel teweeg met betrekking tot deszelfs noodzakelijkheid, overeenstemming, verplichting en bemoediging.

1. Met betrekking tot deszelfs noodzakelijkheid. Het is, gelijk wij reeds gezegd hebben, de mens die Christus in waarheid heeft aangenomen, als natuurlijk eigen

geworden om ook in Hem te wandelen; Hem aangenomen te hebben en nochtans niet in Hem te wandelen, is een klare tegenstrijdigheid; ‘wij die der zonde gestorven zijn, hoe zullen wij nog in dezelve leven?’ (Romeinen 6:2). De gelovige is ‘gestorven, en zijn leven is met Christus verborgen in God’ (Kolossenzen 3:3). Indien gij gestorven en begraven zijt, en met Christus verenigd in Zijn dood en begrafenis, hoe kunt gij dan nog leven in de zonde? Gij kunt er niet meer in leven, dan een dode kan doen, welke opstaat uit het graf, om in deze wereld te eten en te drinken. Dus, zo gij in Christus niet wandelt, geeft gij openlijk te kennen, dat al uw voorwenden van Hem aangenomen te hebben, maar louter bedrog en verbeelding is geweest; want die Hem aangenomen hebben, moeten, willen, ja kunnen niet anders dan in Hem wandelen; en wat is er de reden van? Deze, dat zij die Christus aangenomen hebben, Hem hebben aangenomen beide als Zaligmaker en Heere; hetwelk twee voorname delen van een praktikale of beoefenende godsdienst bevat; het betrouwende deel, hetwelk is Hem aan te nemen als Jezus, als de Zaligmaker, en het gehoorzamende deel, hetgeen is Hem aan te nemen als de Heere, en dus in Hem als onze Heere en Wetgever te wandelen, zodat allen die Hem aangenomen hebben, ook in Hem moeten wandelen.

2. Ten opzichte van overeenstemming; is het wel overeenstemmende met die daad van de ziel welke zij oefende toen zij Christus aannam? Nam zij Hem toen niet aan als de weg tot de Vader? Welnu dan, indien gij niet in Hem wandelt, zo verkiest gij een andere weg, en betreedt een ander pad. Is het ook wel overeenstemmende met het einde waartoe gij Hem aangenomen hebt? Hebt gij Hem aangenomen om u voor een korte tijd in Hem te verlustigen, en Hem dan weer te laten heengaan? Immers neen! want zo gij Hem ooit in waarheid hebt aangenomen, was het om altijd in Hem te blijven.

3. Ten aanzien van verplichting; er is de sterkste verplichting die bedacht kan worden op een iegelijk die Christus aanneemt, om in Hem te wandelen; even gelijk er, wanneer twee tezamen getrouwd zijn, een wederzijdse verbintenis is, waaronder zij komen, ter volbrenging van al die onderlinge plichten welke van hen gevorderd worden in het huwelijksverbond; zo is het ook hier gelegen: als iemand Christus aanneemt, wordt hij aan Hem getrouwd, en komt dus onder de sterkste en zaligste verplichtingen; want in de dag van ondertrouw, wordt de ziel bewerkt om te zeggen zoals er is (Jeremía 50:5): ‘Kom, en laat ons toegevoegd worden tot de HEERE, met een eeuwig verbond, dat niet vergeten wordt’. Het is een toegevoegd worden tot de Heere als onze Sterkte, om ons te helpen en te ondersteunen op de weg die wij moeten gaan; ten einde wij verhoogd mogen worden, ‘om op te vliegen met vleugelen als de arenden, te lopen zonder moede, en te wandelen zonder mat te worden’ (Jesaja 40:31).

4. Ten opzichte van bemoediging; de ziel die Christus aanneemt, heeft de grootste bemoediging en opwekking die bedacht kan worden om in Hem te wandelen; want, omdat zij Christus aanneemt, neemt zij alles aan, wat strekken kan om haar weg en wandel aangenaam te maken en te bevorderen. Wat neemt iemand aan, wanneer hij Christus aanneemt?

a. Hij neemt aan de vergeving van al zijn zonden; ‘in Hem hebben wij de verlossing door Zijn bloed, namelijk de vergeving onzer misdaden’ (Kolossenzen 1:14). En welk een bemoediging is dit, om ootmoedig in Christus te wandelen! Moet hier iemand niet veel liefhebben, omdat hem veel vergeven is?

b. Als hij Christus aanneemt, zo neemt hij ook de vrede en de verzoening met God in en door Hem aan; ‘wij hebben vrede met de Vader door het bloed des kruises’

(Kolossenzen 1:20). En wat een grote bemoediging is dit, te doen te hebben met een verzoende God en Vader! O allerkrachtigste bemoediging om in Hem te wandelen!
c. Als hij Christus aanneemt, neemt hij alle genaden in en met Hem aan; 'want uit Zijn volheid ontvangen wij allen ook genade voor genade' (Johannes 1:16). En welk een opwekkende bemoediging is dit om in Hem te wandelen, omdat Hij daartoe ons Zijn genade schenkt! Ja hebt gij Hem tot dit einde ook niet aangenomen, opdat gij genade in en door Hem verkrijgen mocht? En dit zo zijnde, wel, waarom wandelt gij dan niet in Hem, gelijk gij Hem hebt aangenomen?
d. Als hij Christus aanneemt, zo neemt hij ook de belofte aan; ja, wat zeg ik? hij neemt al de beloften aan van het nieuwe en welgeordineerde heilverbond; 'want al de beloften Gods zijn in Christus Jezus ja en amen!' (2 Korinthe 1:20). 'Hij heeft ons de grootste en dierbaarste beloften geschonken' (2 Petrus 1:4). En nu, zegt de apostel: 'Dewijl wij deze beloften hebben, zo laat ons onszelven reinigen van alle besmetting des vleses en des geestes, voleindigende de heiligmaking in de vreze Gods' (2 Korinthe 7:1).
e. Als hij Christus aanneemt, zo neemt hij de Geest aan, en hierin ligt de grondslag van een geheiligde wandel: Ik zal Mijn Geest in uw binnenste geven, en Ik zal maken dat gij in Mijn inzettingen zult wandelen. En is dit niet een allersterkste bemoediging om in Hem te wandelen gelijk gij Hem hebt aangenomen, dat gij de Geest der genade tot een zalig inwoner in uw ziel ontvangen hebt?
f. Als hij Christus aanneemt, neemt hij ook het geestelijke kindschap aan (Romeinen 8:15): 'Maar gij hebt ontvangen de Geest der aanneming tot kinderen'. En (Galaten 4:6): 'En overmits gij kinderen zijt, zo heeft God de Geest Zijns Zoons uitgezonden in uw harten, Die roept: Abba, Vader!' vergeleken met Johannes 1:12: 'Zovelen Hem aangenomen hebben, dien heeft Hij macht gegeven kinderen Gods te worden, namelijk die in Zijn Naam geloven'. En is dit niet een allersterkste bemoediging om navolgers Gods te worden, als geliefde kinderen?
g. Als hij Christus aanneemt, neemt hij ook recht en eigendom op de eeuwige heerlijkheid aan (Johannes 14:2-3): 'In het huis Mijns Vaders zijn vele woningen; anderszins zo zou Ik het u gezegd hebben; Ik ga heen om u plaats te bereiden. En zo wanneer Ik u plaats zal bereid hebben, kom Ik weder en zal u tot Mij nemen, opdat gij ook zijn moogt waar Ik ben'. En welk een opwekkende bemoediging is het om in Hem te wandelen, dat wij reeds hier de blijde hoop hebben, om eens hiernamaals voor eeuwig met Hem te zullen wandelen in witte klederen.
h. En eindelijk: Als hij Christus heeft aangenomen, heeft hij alles in Hem aangenomen. Ik kan u niet zeggen wat gij hebt aangenomen of hoeveel gij hebt aangenomen, toen gij Christus aannam, want 'Hij is alles en in allen; en in Hem woont al de volheid der Godheid lichamelijk' (Kolossenzen 2:9); 'Het is des Vaders welbehagen geweest, dat in Hem al de volheid wonen zou' (Kolossenzen 1:19); 'en dat al de schatten van wijsheid en kennis in Hem zouden verborgen zijn' (Kolossenzen 2:3). Hij is alles tot dadelijke hulp en ondersteuning hier, en wezenlijke gelukzaligheid hiernamaals, en daarom, indien Hij de uwe is, is alles het uwe. En wat grotere bemoediging of krachtiger opwekking kan er ooit gegeven worden om in Hem te wandelen, en gebruik tot alles van Hem te maken? Dus ziet gij waarom het wandelen in Hem, op het aannemen van Hem volgen moet; en waarom de gelovigen verplicht zijn om in Hem te wandelen. Nu, wat zegt gij van uw christendom, arme mens? Gij, die uzelf belijdt een christen, dat is een aannemer van Christus Jezus de Heere te zijn, wandelt gij ook alzo in Hem? Ik geloof dat het in deze dagen een zeer noodzakelijk werk zou zijn, om velen die voorwenden Christus aangenomen te

hebben, hun christendom te ontnemen; gij weet dat Christus in Zijn omwandeling op aarde, velen als het ware hun Jodendom ontnam, door hen als van tussen de vlerken van Mozes en Abraham, waaronder zij schuilden om goddeloosheid te doen, af te brengen; en door hun aan te tonen, dat zij onder die naam, de werken des duivels deden en dat zij daarom zijn kinderen waren, in plaats van Abrahams zaad; zo zou het ook nu een nuttige zaak zijn, om sommigen die zich voorgeven christenen te zijn, van hun christendom te ontzetten, omdat zij onder de naam en de vleugelen van Christus zich verschuilen, om allerlei werken des duivels te doen. Zeker, zo Christus ooit door hen was aangenomen, en zij door het geloof Hem waren ingelijfd, dan zou Hij ook die genaden aan hen mededelen, welke Hij Zelf bezit, en aan anderen gepredikt heeft toen Hij hier op aarde was; maar zolang iemand zijn christendom misbruikt, om daardoor zijn lusten en begeerlijkheden, zijn zondige einden en voornemens te bedekken, doet hij gewisselijk de Naam van Christus de allergrootste smaad en oneer aan. Het vaste fundament Gods staat, hebbende dit zegel: De Heere kent degenen die Zijne zijn', en daarom: 'Een iegelijk die de Naam van Christus noemt, moet afstaan van ongerechtigheid. Tot dusverre over het vierde algemene hoofdstuk, namelijk het verband hetwelk er tussen het karakter en de plicht van een gelovige, of tussen zijn aannemen van Christus en zijn wandelen in Hem moet zijn, gehandeld hebbende, gaan wij daarom nu over tot:

TOEPASSING

(5) Het vijfde stuk in onze orde, was de toepassing. Is het zo, dat het de grote en onvermijdelijke plicht is van alle ware gelovigen, die Christus Jezus de Heere hebben aangenomen, om in Hem te wandelen gelijk zij Hem aangenomen hebben?

Dan kunnen hier vele zaken uit aangetoond, en vele gebruiken uit afgeleid worden; maar ik zal mij echter thans in het bijzonder alleen tot deze vier volgende bepalen:

1. Tot een gebruik van onderrichting, om nader van enige dierbare waarheden onderwezen te worden.
2. Van bestraffing, om ons van deze en gene dwalingen te overtuigen, zowel ten opzichte van de leer als va de wandel.
3. Van onderzoek en zelfbeproeving, om ons geloof en onze gehoorzaamheid daaraan te toetsen.
4. En meer bijzonder van vermaning en opwekking, om ons aan te sporen en te besturen om Christus aan te nemen en in Hem te wandelen.

EERSTE GEBRUIK VAN ONDERRICHTING

Het eerste gebruik is dat van onderrichting. Is het zo, dat een evangelisch geloof het fundament en de grondslag is van een evangelische wandel? Zie hier dan uit:

1. De natuur en uitnemendheid van het Evangelie, als het middel waardoor God ons Christus en alle heil en zaligheid in Hem komt aanbieden; omdat het aannemen van Christus door hetzelve, betrekking en opzicht heeft op de aanbieding die van Hem aan ons geschiedt. Een aannemend geloof veronderstelt een aanbiedende hand. Nu, Christus wordt ons in het Evangelie aangeboden; daar is Gods aanbiedende hand; maar waar is de aannemende hand van ons geloof? Helaas! wat is de reden toch, dat wij Christus niet kunnen aannemen, hoewel Hij ons wordt aangeboden? Zij is deze, omdat onze handen vol zijn; de ledige hand is een aannemende hand, maar onze

handen zijn zo vol van zonde, wereld en onze eigengerechtigheid, dat wij geen ledige hand hebben om te kunnen aannemen hetgeen ons in een weg van vrije genade door het Evangelie wordt aangeboden; en ook geen wilsneiging hebben, om datgene los te laten, waarmee onze handen zijn vervuld, en wij daarom Christus door het geloof niet kunnen aangrijpen zoals Hij ons aangeboden wordt. Maar desniettegenstaande, hierin ligt echter de uitnemendheid van het Evangelie opgesloten, dat Christus Jezus als de Heere ons in hetzelve wordt aangeboden, en dat het hierom ook met zoveel kracht wordt aangedrongen, omdat allen die het verwerpen, Christus Zelf verwerpen, maar allen die het waarlijk aannemen ook daardoor in Christus geloven.

Alle menselijke leer, hoe waarachtig die ook zij, brengt op zijn best genomen een bespiegelende kennis voort; maar de leer van het Evangelie brengt de zaligheid tot ons, ja stelt de Zaligmaker, opdat wij Hem aannemen zouden, als het ware in onze handen; en wanneer de aanbiedende hand van het Evangelie en de aannemende hand van ons geloof tezamen gepaard en vergezelschapt gaan, dan wordt het goede werk Gods in ons begonnen.

2. Zie hier ook uit de natuur en uitmuntendheid van het geloof; het is een aannemen van Christus Jezus de Heere, zoals Hij aan ons in Gods Woord en in de bondszegelen wordt voorgesteld. Het is waar, daar is in zeker opzicht enig onderscheid tussen Christus in het Woord, of in het sacrament van het Heilig Avondmaal aan te nemen; omdat in het Woord meer algemeen alle zondaren geroepen en genodigd worden om tot Christus te komen, maar in het bondszegel van het Heilig Avondmaal de ware gelovigen alleen de voorwerpen zijn. Of wilt gij het nog meer bijzonder onderscheiden? In het Woord nemen wij Christus aan als ons aangeboden in de belofte; maar in het sacrament van het Avondmaal nemen wij Hem onder het teken aan, als een onderpand en zegel van de genade. Maar hoe men het ook neemt, hierin is de natuur en uitmuntendheid van het geloof gelegen, dat het een toebetrouwende aanneming van Christus Jezus de Heere is. Gij zegt mogelijk, arme mens! dat gij gelooft, maar ik vraag u, wat is toch uw geloof? Is het alleen dat God u Zijn Zoon aanbiedt ten einde gij in Hem zoudt geloven? Voorzeker, daar wordt meer vereist dan zulk een bloot geloof, dat Christus in het algemeen u aangeboden wordt; het kan immers op zichzelf een bedelaar niet rijk, of een veroordeelde misdadiger niet gelukkig maken, dat de één gelooft dat hem geld, en de ander dat hem pardon wordt aangeboden, zolang hij het niet dadelijk aanneemt en omhelst? Daarom is hier de grote vraag: hebt gij de aanbieding ook aangenomen? Het is waar, velen komen zelfs zo ver niet, dat zij geloven dat Christus hun van God in het bijzonder wordt aangeboden; en echter, zo zij dit al hebben en niet meer krijgen, is het maar bloot geloven van de waarheid waarmee de arme ziel verloren gaat; omdat hier niet een blote erkentenis en toestemming van de waarheid op zichzelf, maar een dadelijk aannemen van Christus in de waarheid door het geloof, de zondaar zaligen en behouden kan. Een vrijster kan geloven dat haar vrijer rijk en eerlijk en waarlijk welmenend is in haar tot vrouw te begeren; maar hoewel zij dit gelooft, maakt dit echter nog geen huwelijk uit, zolang zij haar dadelijke toestemming niet gegeven heeft, om hem tot haar man aan te nemen. Zo is het ook hier gelegen: Een ziel kan geloven dat Christus een volkomen, heerlijk en gepast Zaligmaker en Heere is, Die waarlijk welmeenend is om haar tot Zijn bruid en vrouw aan te nemen, maar dat geloof maakt eigenlijk geen huwelijksverbintenis of vereniging met Christus uit, maar wel haar dadelijke toestemming om Hem tot haar Zaligmaker en Heere aan te nemen.

3. Zie hieruit, wat het heerlijke Voorwerp des geloofs is, en in hetzelve ook het onderscheid tussen een zaligmakend en rechtvaardigend geloof. Christus Jezus de Heere is het Voorwerp des geloofs; en het geloof, zoals het zaligmakend is, omhelst Christus in al Zijn ambten en betrekkingen, als Christus Jezus de Heere. Maar omdat er twee bijzondere takken of delen van de zaligheid zijn, namelijk: rechtvaardigmaking en heiligmaking, en deze beiden twee onderscheidene zaken zijn, zo verkeert ook het geloof daaromtrent op een onderscheidene wijze. Het geloof verkeert omtrent Christus tot rechtvaardiging, zoals Hij de Jezus of Zaligmaker is, in Hem als zodanig aan te nemen; maar het verkeert omtrent Christus tot heiligmaking zoals Hij de Heere is; of door Hem als de Heere aan te nemen. In de rechtvaardigmaking nemen wij Hem aan als Jezus, de Zaligmaker, om vrijgemaakt te worden van de schuld; in de heiligmaking nemen wij Hem als de Heere aan, om verlost te worden van de smet en de kracht van de zonde. Nu, hoewel beide deze daden van het geloof tezamen gaan, om het geloof zaligmakend te maken, en dus onafscheidbaar met elkaar zijn in één en hetzelfde geloof, zo verschillen zij nochtans van elkaar, gelijk oog en oor, hoewel die in hetzelfde voorhoofd staan; want gelijk wij niet zien kunnen met het oor, noch horen met het oog, zo kunnen wij ook niet gerechtvaardigd worden door de daad des geloofs die Christus aanneemt als de Heere tot heiligmaking, maar alleen door de daad des geloofs welke Hem aanneemt als Jezus, de Zaligmaker tot rechtvaardiging; wij worden niet gerechtvaardigd door die daad des geloofs welke Christus aanneemt, als Koning, maar door die daad des geloofs waardoor wij Hem aannemen als de ware Hogepriester Gods. Nochtans, wanneer wij spreken van de zaligheid in het algemeen, zoals die opzicht heeft beide op de rechtvaardigmaking en heiligmaking, en op al de weldaden van het eeuwige heilverbond, zo is het zeker dat het Voorwerp des geloofs, in die betrekking de gehele Christus is, beide als Zaligmaker en als de Heere aangemerkt, om door Hem verlost te worden als Zaligmaker, en door Hem bestuurd en geregeerd te worden als Heere. Dat is het ware geloof niet, hetwelk hitte en koude blaast uit één mond; dat uitroept: Hosanna, gezegend is Hij Die komt in de Naam des Heeren; en tevens zegt: Wij willen niet dat deze Koning over ons zij.

4. Zie hier uit, welke de bron en wortel van de ware godsdienst is, en waar dezelve haar oorsprong neemt; en wat de wortel en ware grondslag is van evangelische gehoorzaamheid; zij heeft haar wortel in vereniging met Christus, door het geloof der werking Gods; want er kan geen wandelen in Hem zijn, zolang men Hem niet heeft aangenomen. De arme mens kan zedig in zijn wandel zijn, een stipt gedrag uitwendig in zijn levenskoers vertonen, een groot aantal deugden en hoedanigheden hebben, die in het stoffelijke goed en nuttig zijn, en in dat opzicht aangemerkt van goed allooi, maar evenals een munt die het beeld en opschrift van de koning mist, niet gangbaar zijn, omdat er niets van Christus in gevonden wordt. Ja, deze dingen, daar sommigen zo hun roem op dragen, zijn vaak de grootste hinderpalen tegen Christus, omdat de arme mens er hoogmoedig op wordt, omdat hij vol is van zichzelf en zijn eigengerechtigheid, en dus geen Christus tot zijn Zaligmaker nodig heeft. Maar hier zal mogelijk iemand vragen: Heeft ook een deugdzaam mens, die altijd goed van leven is geweest, bekering nodig? O ja, gewis; want daar is even zulk een groot onderscheid tussen een uitwendig zedig levensgedrag, en het leven der genade, als er tussen het licht van de sterren en dat van de dageraad is; en wanneer de genade zulk een mens verandert, is het een verandering die hem als van het sterrenlicht tot het daglicht brengt; laat hem ook nog zovele uitwendige deugden bezitten als hij hebben kan, al deze sterren zullen tezamen nooit daglicht maken. De ware onzichtbare kerk

wordt ons afgebeeld als ‘een vrouw die bekleed is met de zon’ (Openbaring 12:1); namelijk, met Christus als de Zon der gerechtigheid; hier moet daarom een overplanting in Christus, een dadelijk aannemen van Hem zijn voorafgegaan, eer wij naar de koers van het Evangelie in Hem kunnen wandelen. De ware godsdienst moet in dit aannemen haar eerste grondslag en beginsel hebben, en alle wandel die hetzelve voorafgaat, is op zijn best genomen maar bloot zedekunde; die, wat er anderen ook van denken mogen, niet één ziel tot troost of zaligheid verstrekken kan.

5. Zie hieruit, dat de leer van het Evangelie geen aanleiding geeft tot een losbandige wandel. Zij lasteren het Evangelie, die hetzelve beschuldigen als een leer die goddeloze en zorgeloze mensen maakt; want zij roept eerst de mens om Christus aan te nemen, en dan vervolgens om in Hem te wandelen. De vrijheid van het Evangelie, is geen vrijheid om te mogen zondigen, maar een vrijheid waardoor de ziel van de zonde wordt ontheven en dadelijk vrijgemaakt. Ware gelovigen zijn beoefenende christenen, die met dezelfde band des geloofs waarmee zij Hem aannemen, ook voor Hem werken door de liefde, en in de bevinding dat Zijn geboden niet zwaar zijn. En wat is hier toch de reden van? Deze, omdat het geloof eerst Christus en de beloften aanneemt, waaruit dan de ware gehoorzaamheid aan de Goddelijke wet, naar de koers van het Evangelie, in alle heilige plichtsbetrachtingen, zowel van ootmoedigheid voor God, als rechtvaardigheid omtrent de medemens, vanzelf voortkomt en voortvloeit. Ik zeg van ootmoedigheid voor God, of ootmoediglijk met Hem te wandelen; want welk een schande is het voor de godsdienst om te moeten horen: ‘Daar gaat een trots, een dronken, een losbandig of onheilig belijder!’ of dergelijke, daar integendeel een ootmoedig wandelen met God, de ware godsdienst eer geeft, en zelfverloochening de luister is van alle godsdienstplichten. De leer van het Evangelie is een leer die naar de godzaligheid is; die geen toegevendheid aan de zonde kan verdragen, en alle goddeloosheid op het sterkst verbiedt en tegenstaat. De ware godsdienst is een praktikale godsdienst, die niet gelegen is in Christus bloot te belijden, maar in naar de koers van het Evangelie in Hem te wandelen. Velen zijn, gelijk wij reeds gezegd hebben, als de leeuwerik die met de hoogste vogelen zingt, maar met de laagste bouwt: zij zingen in hun belijdenis op zulk een hoge toon alsof zij engelen waren, maar zij bouwen zo laag als duivelen in hun beoefening en praktijk.

In hun belijdenis zingen en vliegen zij, als het ware naar de hemel, maar in hun wandel en beoefening bouwen zij zeer laag op de aarde, omdat hun genegenheden en gevoelens geheel aardsgezind en vleselijk zijn. De vrijheid van het Evangelie is niet gelegen in zwakke voornemens uit wettische overtuigingen, maar in dadelijke beoefening door Christus’ genade, en uit kracht van met Hem verenigd te zijn door de Geest des geloofs, want zonder vereniging met Christus, kan er geen ware heiligheid zijn, of geen rechte wandel naar het Evangelie gevonden worden, omdat de prikkel van vijandschap altijd zal overblijven, hoezeer ook de zondaar door de hamer van de wet verbroken, of in het mortier van wettische overtuiging gestoten en verbrijzeld wordt. Laat ijzer in stukken gebroken worden, het zal echter hard blijven; zo kan ook het hart in stukken gebroken worden, en nochtans hard en onverootmoedigd zijn; maar dan is de ziel eerst recht als het ware gesmolten, wanneer zij in de vorm van het Evangelie loopt; dat is, wanneer zij Christus aanneemt en dadelijk in Hem wandelt.

6. Zie hieruit, dat de ware godsdienst een geregelde beweging is; want zij wordt genoemd een wandel.

a. Het is een voortgaande beweging, een gestadige voortgang; een jagen naar het wit, een gaan van kracht tot kracht, van heerlijkheid tot heerlijkheid, van geloof tot geloof.

Het is juist zo met ons gelegen, als het is met een roeischuit in de stroom: zo wij niet voortroeien met de riemen, wij zullen achterwaarts met het getij gaan, want stilstaan heeft geen plaats. Velen, gelijk ik reeds heb aangemerkt, zijn als een wiel, hetwelk rondgaande, gedurig echter weder op dezelfde plaats komt; zij gaan uitwendig al de plichten van de godsdienst rond, maar vereniging met Christus missende, kunnen zij niet voortgaan op de weg van heiligmaking. Maar de wandel van een ware gelovige is integendeel van een voortgaande aard; want hij wast op, beide in de genade en in de kennis van Christus.

b. Het is een standvastige en duurzame beweging; het is een beweging, en nochtans een vast staan, zoals wij in de verklaring reeds hebben aangemerkt, want de ziel staat vast in het geloof, en wandelt echter in ootmoedige gehoorzaamheid; zij wandelt in Christus, geworteld en bevestigd gelijk zij geleerd is. Het is vandaar, dat de apostel de Galaten zo nadrukkelijk vermaant, dat zij niet zouden afwijken van de eenvoudigheid van het Evangelie (Galaten 1:8), alsof hij zeggen wilde: Daar is geen andere Jezus dan die wij u gepredikt hebben; daar is geen andere Geest, dan die welke gij ontvangen hebt; daar is geen ander evangelie dan hetgeen wij u verkondigd hebben; indien er een ander was, zo zou het u vrij staan om hetzelve aan te nemen; maar omdat er geen ander is, zo moet gij u bij deze Jezus houden; daar is maar één Christus, en de waarheid is maar één of enkelvoudig; waren er meer waarheden of meer evangeliën, wij zouden u nooit hebben durven zeggen: Maar al ware het ook dat wij, of een engel uit de hemel, u een evangelie verkondigde buiten hetgeen gij ontvangen hebt, die zij vervloekt. Hoevele delen of hoofdstukken van de waarheid er ook mogen gevonden worden, de waarheid in en op zichzelf, en Christus als derzelver middelpunt beschouwd, is altijd maar één. Want, zo er meer waarheden of evangeliën waren, waarom zou de apostel de engelen vervloeken, wanneer zij een ander evangelie predikten, omdat hetgeen zij dan predikten ook waarheid zou zijn? Maar, zegt hij, nadat hij had aangetoond dat wij door Christus, en niet door de werken der wet, gerechtvaardigd worden, al ware het ook dat wij, of een engel uit de hemel, een ander evangelie predikten, die zij vervloekt. Deze leer moeten wij vasthouden; het is een standvastige en duurzame wandel.

c. Het is een aanhoudende en volhardende beweging, een beweging die gestadig is; wandelen is niet een stap of twee doen en dan ophouden, maar het duidt aan een volstandige aanhoudendheid; de rechtvaardige zal zijn weg vasthouden. Het is waar, zijn zonden doen hem weleens stil staan, en vaak denken dat hij nooit in Christus heeft gewandeld, omdat het hem voorkomt, dat hij geen genoegzame voortgang maakt, maar vaak op vele tijden en langs vele wegen daarin verhinderd wordt; maar dit moeten wij hier tot troost en bemoediging van een zwakgelovige zeggen, dat de zonde gevoeld kan worden, en dat echter de wandel kan volstandig zijn; de man kan verminkt en kreupel in zijn wandel zijn, en nochtans voortgaan; Jakob, worstelende met God, ging echter voort, hoewel hij hinkende was aan zijn heup. Paulus had een scherpe doorn in het vlees, die hem in de voortgang van zijn weg zeer verhinderde; maar de Heere deed er hem de nuttigheid van zien, en hoe het hem voor hoogmoed moest bewaren; vanhier zegt hij zo nadrukkelijk: ‘En opdat ik mij door de uitnemendheid der openbaringen niet zou verheffen, zo is mij gegeven een scherpe doorn in het vlees’ (2 Korinthe 12:7). Terecht zegt één van de oudvaders, ‘dat trotse harten de zonde nodig hebben, gelijk kwade zweren verterende pleisters’. En in zulk een geval is het beter de verdorvenheid te gevoelen, dan er geheel van ontslagen en bevrijd te zijn. Een kind van God zal somtijds zijn genaden zien, uit de ontdekking die hij heeft van zijn verdorvenheden; evenals één die de opgang van de zon in het oosten

willende naspeuren, naar het westen ziet of hij de terugkaatsing van haar stralen niet eerder op de top van een heuvel of hoge toren ontdekken kan; zo is het ook hier: Een waar gelovige kan vaak eerder zijn genaden zien en onderkennen door op zijn zonden te zien, dan op zijn genaden, hoewel dezelve lijnrecht met elkaar strijdig zijn; omdat het de genade meer eigen is de zonde te zien, dan zichzelf; want het oog dat andere dingen beschouwt, ziet vaak zichzelf niet; zo ziet de genade vaak ook zichzelf niet, maar zij beschouwt de zonden en verdorvenheden, en vernedert daardoor de arme mens, en leidt hem voort op zijn weg.

d. En eindelijk, het is een geregelde beweging; want het is een wandel naar de regel en het richtsnoer van Gods wet: een wandelen in Christus gelijk wij Hem hebben aangenomen, zoals wij reeds breedvoerig hebben verklaard.

7. Zie hier, welke de weg naar de hemel is; Christus is de weg, en de heiligheid is de wandel; en daarom is de heiligmaking even noodzakelijk om in de hemel te komen, als iemands wandelen op de weg noodzakelijk is om hem te brengen tot het einde van zijn voorgenomen reis; vanhier zegt de apostel (Hebreeën 12:14), ‘dat zonder heiligmaking niemand God zal zien’, want zij drukt uit, te wandelen op de weg des hemels; en wat haar uitmuntendheid nog meer vergroot, is dat zij een wandel is in Christus door het geloof. Christus is de weg alleen; en hij die waant buiten deze weg in de hemel te komen, zal dwalen als een blindeman en nooit Gods heerlijkheid zien. De tekst toont aan, hoe geloof en wandel in Christus als in hun middelpunt, tezamen komen. In ons aannemen van Christus is de daad, en in ons wandelen in Hem is het leven des geloofs opgesloten; Hij is het alles en in allen van al ons geloof en gehoorzaamheid. In ons aannemen is Hij het voorwerp dat aangenomen wordt; in onze wandel is Hij de weg waarop wij wandelen. Velen geven voor, dat zij christenen zijn; maar vervreemd van Christus zijnde, zijn zij monsters, want een christen zonder Christus, is een lichaam zonder hoofd.

8. Zie hieruit, dat het ware geloof nooit alleen is, maar altijd gepaard gaat met evangelische gehoorzaamheid; ‘gelijk gij hebt aangenomen, wandelt ook alzo’. Hij die het geloof van de gehoorzaamheid wil scheiden, is als iemand die met één voet wil wandelen, hetwelk volstrekt onmogelijk is. Het geloof en de werken, het geloof en de heiligmaking, zijn de twee voeten waarmee iemand in Christus wandelt; en als de Geest van Christus de ene voet doet voortgaan, doet Hij het ook de andere. Zo iemand wilde pogen om op één voet te gaan, zo zou hij hinken in plaats van wandelen en haast moede worden; daarom kan er geen gehoorzaamheid zonder geloof, noch ook geloof zonder gehoorzaamheid zijn; maar naar de trap en de mate des geloofs, is ook de voortgang in een evangelische wandel. Hoe voller een vat is, hoe meer het zal lopen; zo ook hoe ruimer en volkomener beschouwingen iemand van Christus heeft, hoe meer hij zal lopen in de weg van evangelische gehoorzaamheid. Toen aan Jakob dat heerlijke Godsgezicht te Bethel was ontdekt geworden, ‘toen hief hij zijn voeten op’ (Genesis 29:1), want het gaf hem als het ware Geest en leven. Zo is het ook hier: als de ziel Christus eenmaal door het geloof Zijner werking heeft aangenomen, zo loopt zij ook ‘den weg van Zijn geboden met een verwijd hart’ (Psalm 119).

9. En daarom, zie hieruit, dat een waar gelovige altijd veel met Christus te doen moet hebben, want Christus hebbende aangenomen, moet hij nog steeds gebruik van Hem maken, door in Hem te wandelen; geen hebbelijke genade kan uit of van zichzelf dit teweegbrengen, maar dadelijke genade moet er bij komen en er mee gepaard en vergezelschapt gaan. De gelovige is in deze als een schip; het is niet genoeg dat hij de zeilen der genade heeft ontvangen, maar hij moet ook de wind des Geestes hebben, om gedurig in die zeilen te waaien, zal hij gelukkig voortspoeden op zijn reis naar het

hemelse Jeruzalem. Hij is een rank, die geen sappen van genade in zichzelf heeft, maar alles uit en van de wijnstok moet ontvangen. Hij is gelijk de maan, die geen licht in of van zich zelf heeft, maar alles moet ontvangen van de zon. Laat niemand denken, dat een gelovige die eenmaal Christus aangenomen heeft, geen verder gebruik van Hem tot voortgang op de weg moet maken; het tegendeel is waar, want gelijk Hij de overste Leidsman is, zo is Hij ook de Voleinder des geloofs; en daarom, gelijk de ziel Hem heeft aangenomen, zo moet zij ook in Hem wandelen.

10. Hieruit zien wij ook, wat de beste versterking en het ware tegengif is tegen alle goddeloosheid en afval. Dit is een gevolg hetwelk wij afleiden uit het verband van onze tekst met deszelfs samenhang; omdat het voorkomt als een waarschuwing tegen het besmet worden door ijdele verleiding, want de apostel zegt duidelijk: 'Ziet toe dat niemand u als een roof vervoere door de filosofie en ijdele verleiding, naar de overlevering der mensen, naar de eerste beginselen der wereld, en niet naar Christus' (Kolossenzen 2:8, zie ook vers 16-18,20,23). Gij ziet daarom dat ik buiten het doel van mijn tekst niet handel, wanneer ik over dit onderwerp spreek, want hoe versterkt de apostel de Kolossenzen tegen deze kwaden? Het is hierdoor, dat gelijk zij Christus Jezus de Heere hadden aangenomen, zij ook alzo in Hem moesten wandelen; zodat Hem aan te nemen en in Hem te wandelen, het enige middel is om niet besmet te worden, en het ware tegengif om bewaard te worden tegen alle goddeloosheid en afvalligheid. Laat iemand Christus aannemen, en hij zal deze dingen snel verwerpen en verzaken; laat hij in Hem wandelen, en hij zal zich wel zorgvuldig wachten voor alle klippen van goddeloosheid en afvalligheid, hoe ook genaamd. En daarom, mijn vrienden! o tracht toe te zien dat uw geloof een oprecht geloof zij, waardoor gij Christus hebt aangenomen, en met Hem verenigd zijt geworden; en dus zulk een geloof, dat gedurig ook van Hem gebruik maakt, om ootmoediglijk in Hem te wandelen; want, zo gij zulk een geloof niet verkregen hebt, het zal u niet behouden, maar verdoemen. Velen hebben een geloof, dat hen van het ware geloof afhoudt, en hen vastgeketend in het ongeloof doet blijven. Al het donderen van de wet verschrikt hen niet; al de nodigingen van het Evangelie bewegen hen niet; en wat is de reden? Omdat zij onder de bedekking en beschutting van hun ingebeeld geloof liggen, hetgeen al wat wet of Evangelie getuigt, verbreekt tot die tijd toe, dat God hun de ogen opent om te kunnen zien. O sta er naar, dat God u Zelf een geloof schenkt om Christus aan te nemen en in Hem te wandelen! Het leven van een gelovige is na zijn bekering, een werkzaam leven; zodat hij niet meer zeggen kan: Ik heb niets te doen; o nee, geenszins! Nadat Israël de Rode Zee was doorgetrokken, hadden zij een ganse woestijn te doorwandelen; en zo is het ook gelegen met een iegelijk christen zolang hij op deze wereld is; maar hoewel hij een grote reis moet doen, zo heeft hij echter de allergrootste bemoediging om voort te wandelen, want hij is in Christus, in Wien hij alle volheid heeft; en daarom kan hij alle plichten, hoe zwaar en moeilijk ook, in Zijn kracht verrichten, door in Hem te wandelen gelijk hij Hem heeft aangenomen. Wanneer alle gelovigen in Christus wandelden met datzelfde gemoedsbestaan, hetwelk zij hadden toen zij voor de eerste maal in Hem geloofden, wat zou hun leven een alleraangenaamst en verkwikkelijkst leven zijn! O wat een heilige, ootmoedige en liefderijke hartgesteldheid had er bij hen plaats, toen zij Christus voor de eerste maal gelovig aannamen! Hoe uitnemend dierbaar, hoe zoet, hoe beminnelijk, ja hoe zalig was hun Christus op allerlei wijze en tot alle weg! Welke sterke begeerten naar vurige liefde tot en blijmoedig welgevallen in Hem, had er plaats in de dag van ondertrouw toen de ziel zich op het nauwst met Hem verenigde! En welk een zoet en aangenaam verkeer met Hem, zou zij nu ook ervaren, indien zij, door genade, in diezelfde

toestand en gesteldheid bleef, ten aanzien van haar ganse levenswandel en gedrag! Nu, dit is het, geliefden! daar gij toe geroepen wordt: Gelijk gij Christus Jezus de Heere hebt aangenomen, wandelt ook alzo in Hem.

TWEEDE GEBRUIK VAN BESTRAFFING

Ons tweede gebruik zal tot bestraffing en wederlegging van dwalingen zijn, hetzij die opzicht hebben op de leer of op de wandel. Wij zullen beginnen met de eerste, namelijk:

Dwalingen, ten opzichte van de leer; deze worden uit hetgeen wij reeds betoogd hebben beide bestraft en weerlegd.

1. Deze leer bestraft de dwaling van al de zodanigen, welke de betrouwende toe-eigening wegnemen uit de natuur van het rechtvaardigende geloof, hoewel onze tekst het geloof duidelijk beschrijft als een aannemen van Christus Jezus de Heere. Het rechtvaardigende geloof is niet alleen een toestemmen van de waarheden van het Evangelie, maar ‘een aannemen van, en een rusten op Christus en Zijn gerechtigheid, daarin voorgedragen, tot vergeving van zonde, en tot dadelijke aanneming en rechtvaardigschatting van onze persoon, in het oog Gods tot zaligheid’, zoals het onze Catechismus beschrijft, en deze beschrijving bewijst uit Handelingen 15:2: ‘Maar wij geloven door de genade des Heeren Jezus Christus zalig te worden, op zulke wijze als ook zij’. Zo dat iemands geloof, dat hij zal zalig worden door Christus’ genade, en door Hem aan te nemen en op Hem te rusten tot dat einde, door de zuiverste geloofsbelijdenissen van onze kerk, in overeenkomst met het geopenbaarde Woord van God, gehouden wordt voor het eigenlijke wezen van het rechtvaardigmakende geloof; en daarom hebben al onze reformateurs altijd gesteld zoveel verzekering en persoonlijke toe-eigening te behoren tot de natuur en het wezen des geloofs, als genoegzaam was om het ongeloof van het geloof weg te nemen, en geen enkele twijfeling daarin toe te laten. Wat twijfelingen er ook in een gelovige mogen zijn, daar is nochtans geen twijfel in het geloof; want het ongeloof alleen is de baarmoeder van zijn twijfelingen, maar geenszins zijn geloof. Het algemene twijfelende geloof van de papisten, is geen geloof, maar ongeloof; en daarom is het geen wonder dat onze voorvaderen hetzelve hebben afgezworen in ons nationaal verbond. Een vrouw wordt niet verbonden aan de man door haar geloof dat hij rijk en eerlijk is, maar door haar dadelijke toestemming om hem tot haar bruidegom aan te nemen, en dit maakt eigenlijk de huwelijksverbintenis uit. Nu, zo wordt ook de ziel met Christus niet verenigd, alleen door te geloven dat Hij een groot en heerlijk Zaligmaker is, maar door Hem dadelijk als haar Bruidegom en Man voor zichzelf aan te nemen, en dit maakt eigenlijk de geestelijke ondertrouw en huwelijksvereniging met Christus uit. De aanneming van Christus sluit even zulk een nauwe en bijzondere toe-eigening van Christus voor onszelf in, als zij van iemand doet, die spijs en drank gebruikt om zijn lichaam te verkwikken en te voeden; en vanhier wordt het genoemd, ‘een eten en drinken van het vlees en bloed van de Zone Gods’ (Johannes 6:53-57). ‘Tenzij dat gij het vlees van de Zoon des mensen eet en Zijn bloed drinkt, zo hebt gij geen leven in uzelven. Die Mijn vlees eet en Mijn bloed drinkt, die heeft het eeuwige leven; en Ik zal hem opwekken ten uitersten dage’, enz. Wat is meer het onze dan de spijs die wij eten? Weet echter, dat de beste spijs of drank ons van geen nut kan zijn, zolang wij die niet gebruiken voor onszelf in het bijzonder.

2. Deze leer bestraft en weerlegt de dwaling van dezulken, die het verbond der werken met het verbond der genade, de wet met het Evangelie, en de rechtvaardigmaking met

de heiligmaking onder elkaar verwarren en vermengen. De orde van het Evangelie, in onze tekstwoorden zo nauwkeurig bepaald, doet het rechtvaardigende geloof voorafgaan, in Christus aan te nemen, voor en aleer zij de heiligmaking of het wandelen in Hem stelt; en hierdoor verwerpt zij dan tevens de wettische vermenging, welke velen in onze dagen maken, wanneer zij hun doen in dezelfde rangorde plaatsen, die hetzelve eertijds onder het verbond der werken had; want de wettische orde was: 'Doet dit, en gij zult leven', eerst de plicht en dan de belofte; en dus werd de belofte aan de goede werken en aan een oprechte wandel vastgemaakt; maar de orde van het Evangelie is eerst de belofte en dan de plicht; eerst Christus aan te nemen en de belofte van leven in Hem te ontvangen, en dan de plicht van in Hem te wandelen, die vanzelf daaruit voortvloeit, omdat de ziel, door de belofte, krachtdadig en liefelijk wordt bemoedigd tot de plicht. De omkering nu van deze orde is buiten tegenspraak verkeerd en wettisch. Als iemand zich het leven belooft, op enig werk of plicht die hij verricht, al ware die door genade in hem gewrocht, wat doet hij toch anders dan het Evangelie verkeren in de wet, en het verbond der genade in het verbond der werken, omdat daar de belofte aan de mens gegeven wordt, op zijn eigen doen, uit hoofde van de kracht en genade, welke hij van God in zijn schepping verkregen had? Het is een nieuwe vorm van het oude werkverbond om de belofte van leven en zaligheid aan enig werk van ons, hoewel wij vernieuwde schepselen door de genade mochten geworden zijn, toe te schrijven, omdat in het nieuwe verbond, nooit de belofte aan enig werk van ons, maar alleen aan Christus, en in Hem aan ons wordt geschonken en overgedragen; en als deze belofte van leven en zaligheid in Christus aan ons ontdekt, en van ons door het geloof in Hem wordt omhelsd en aangenomen, dan eerst, en niet eerder kan iemand evangelisch werken en in Christus wandelen, op dezelfde wijze gelijk hij Hem aangenomen heeft.

3. Deze leer weerlegt de dwaling van al de zodanigen, die de gelovige onder een verplichting brengen, om aan de wet zoals zij enkel van God als Schepper komt, en dus buiten Christus is, te gehoorzamen: daar hij in tegendeel, in onze tekstwoorden, onder de verplichting wordt gesteld om alleen in Christus te wandelen; dat is, Gods wet in Christus te gehoorzamen, als niet meer te doen hebbende met een onverzoende God, maar met een God des verbonds in Christus; gelijk gij Christus Jezus de Heere hebt aangenomen, wandelt alzo in Hem. De gelovige heeft niet meer met een God, Die buiten Christus is, te doen, maar al het gezag en de majesteit Gods rust in Christus, in Welke al de volheid der Godheid lichamelijk woont. En door het gezag van God Zijn Vader, worden wij verplicht om de wet uit Zijn hand alleen te ontvangen, omdat Hij ten opzichte van Zijn Wezen, één is met de Vader, en als Middelaar als de ware God-mens, al Diens wezenlijke deugden en heerlijkheid bezit. 'Deze is Mijn geliefde Zoon, in Denwelken Ik Mijn welbehagen heb; hoort Hem' (Mattheüs 17:5), want, zegt de Vader, 'Mijn Naam is in het binnenste van Hem' (Éxodus 23:21), dat is, Mijn gezag, Mijn eer, Mijn opperheerschappij en al Mijn heerlijkheid; en daarom wordt de Vader grotelijks onteerd, wanneer wij de Zoon de eer niet geven dat wij de wet ontvangen van Zijn mond. Ja het is er zo ver van af, dat wij de Vader zouden onteren door zulks te doen, dat wij Hem in tegendeel, langs geen andere weg, dan alleen in en door Christus kunnen verheerlijken; want, daar is geen toegang tot de Vader dan door Hem, en er kan nooit een recht wandelen buiten Hem plaats hebben.

4. Deze leer bestraft en weerlegt de dwaling van dezulken, welke de gelovige, in wat opzicht het ook wezen mag, weer willen brengen onder het juk van de wet, als een verbond der werken aangemerkt; omdat hij, 'in Christus zijnde, geheel en al daarvan

verlost en ontslagen is; en met opzicht op zijn persoon nooit weer onder derzelver gebiedende of verdoemende macht gebracht kan worden, om er ooit door gerechtvaardigd of verdoemd te kunnen zijn', gelijk onze geloofsbelijdenis en formulieren van eenheid dit eenstemmig betogen. Zij kan hem uit kracht van zijn gehoorzaamheid niet rechtvaardigen, of uit kracht van zijn ongehoorzaamheid niet verdoemen, omdat hij, door het geloof Christus aangenomen hebbende, reeds gerechtvaardigd is voor en aleer hij door gehoorzaamheid in Hem kan wandelen, en daarom ook niet kan gerechtvaardigd worden door zijn gehoorzaamheid aan de wet; maar eens gerechtvaardigd zijnde, zo is zijn rechtvaardiging in Christus en Zijn aangebrachte gerechtigheid geheel volkomen; hij is van de verdoemenis bevrijd, en er wegens zijn ongehoorzaamheid niet meer aan onderhevig, wat tegenstrijdige bevattingen hij er ook van mocht hebben, ja zo min zelfs als de volmaakt gezaligde voor de troon. Het is waar, hij ligt bloot voor Gods Vaderlijke tuchtroeden en kastijdingen, zolang hij hier op aarde is, maar in Christus, zijn verheerlijkt Hoofd, en als lid van Zijn verborgen lichaam aangemerkt, is hij aan geen verdoemenis meer onderhevig, zolang hij met Hem verenigd blijft, en dit is altoos en eeuwiglijk. Als iemand Christus aanneemt, en afgaat van de wet als verbond der werken, dan wordt hij aan Christus getrouwd en als zodanig ontslagen van de wet (Romeinen 7:4): 'Zo dan, mijn broeders, gij zijt ook der wet gedood door het lichaam van Christus, opdat gij zoudt worden eens Anderen, namelijk Desgenen Die van de doden opgewekt is, opdat wij Gode vruchten dragen zouden'. Waaruit gij ziet, dat de vrijheid van een gelovige van de wet als verbond, hem op het aller-krachtigst verbindt om er als regel naar te wandelen; want, Christus is het einde der wet, tot rechtvaardigheid van een iegelijk die gelooft. Zijn gerechtigheid van verdienste, ter rechtvaardiging, is het einde der wet als verbond; Zijn gerechtigheid van geest tot heiligmaking, is het einde der wet als regel; en beide deze einden worden bereikt, door Christus aan te nemen en in Hem te wandelen.

5. Deze leer weerlegt en bestraft de dwaling van de zodanigen, welke de gehoorzaamheid van een gelovige doen voortvloeien, uit een wettische hoop op de hemel, of uit een slaafse vrees voor de hel; daar het nochtans zeker is, dat Christus aan te nemen als de Jezus, Hem is aan te nemen als de Zaligmaker, niet alleen om door Hem van de hel verlost, maar ook om door Hem in de hemel gebracht te worden; en dat in Hem te wandelen, zoals wij Hem hebben aangenomen, is in Hem te wandelen als Zaligmaker en dus van Hem als zodanig tot zaligheid gebruik te maken, beide om ons te verlossen van de hel en van alles wat ons daaraan onderhevig kan maken, en om ons dadelijk in de hemel in te leiden, en in het bezit te stellen van alles wat daartoe strekken kan; en daarom, zoveel wij geen gebruik van Hem tot beide deze einden maken, wandelen wij ook niet in Hem door het geloof, maar verwerpen Hem integendeel door ons ongeloof. In Christus te wandelen gelijk wij Hem aangenomen hebben, is Hem te gehoorzamen als Zaligmaker; en Hem te gehoorzamen als Zaligmaker Die de hemel voor ons verworven en de gerechtigheid Gods voor ons volkomen heeft genoeg gedaan, is onbestaanbaar met een grondbeginsel van wettische hoop op de hemel, alsof wij die door eigen gehoorzaamheid verkrijgen moesten, of met een slaafse vrees voor de hel om ons door eigen doen en werken daarvan te verlossen. Ik zeg bij herhaling, dat in Christus te wandelen, en Hem als Zaligmaker te erkennen, en echter door een wettische hoop of door slaafse vrees bestuurd te worden, geheel onbestaanbaar met elkaar zijn; want het ene is de plicht, het andere is de zonde van een gelovige; hij kan er door zijn ongeloof aan schuldig staan, maar het kan in eeuwigheid niet van Hem gevorderd worden.

Te geloven dat er een hel is, is de plicht, maar door een slaafse vrees voor hel en verdoemenis verschrikt te zijn, is de zonde van een ware gelovige, en doet zijn gehoorzaamheid in zoverre slaafs, in plaats van kinderlijk zijn; de hel te vrezen, is de wrekende gerechtigheid of de geduchte toorn van een heilig en rechtvaardig God als Rechter te vrezen, en staat daarom lijnrecht over tegen die heilige en kinderlijke vrees welke een gelovige oefent voor God als zijn Vader, hetgeen altijd als een plicht van hem gevorderd wordt. En zeker, in Christus te wandelen en echter de toorn van een onverzoend God te vrezen, is geheel onbestaanbaar met elkaar; want God in Christus te vrezen, is Hem te vrezen als een God Die met ons verzoend is in Christus, en niet als een Rechter, Die in toorn met ons handelt naar de inhoud van het verbond der werken. Daar kan vrees voor de hel zijn, waar geen vonkje van genade of van waar geloof is, gelijk wij zien kunnen in de duivelen en verworpelingen; daar kan vrees voor de straf der zonde in de ziel zijn, hoewel haar geneigdheid om in de zonde voort te gaan, blijft, en dus verandert deze vrees even weinig haar neiging om te willen zondigen, als een zweep of keten de natuur wegneemt van een vos of wolf. Het is de kinderlijke vrees alleen die een droefheid werkt welke naar God is, en deze droefheid naar God brengt wederom die zeven vruchten voort, van welke de apostel spreekt (2 Korinthe 7:2). En dus wordt de droefheid naar God, welke de gezegende moeder is van zovele rechtgeaarde kinderen, evenals die van Petrus, geboren uit het zien van Christus; de bestraffingen, het Vaderlijk ongenoegen, en de beledigingen die de ziel zulk een genadig en goedertieren God heeft aangedaan, doen haar als het ware wegsmelten in tranen en zouden zulks doen, hoewel er hel noch straf was, gelijk een rechtgeaard kind geen andere tuchtroede nodig heeft dan de beschouwing van het ongenoegen van zijn vader. Nog eens, de hoop op de hemel is de plicht van elke gelovige, wanneer hij die beschouwt als een genadeloon, en hij mag in deze ook zien op de vergelding des loons, voor zover die hem opwekt tot gehoorzaamheid; maar de wettische hoop welke iemand op de hemel heeft, zoals hij die verwacht, en waant te verkrijgen door zijn gehoorzaamheid en goede werken, is een genadeloze leer die buiten Christus is; want, te menen dat wij door onze werken kunnen behouden worden, is Christus als Zaligmaker verloochenen. Hoe kan hij uw Zaligmaker zijn, indien gij door uw goede werken kunt behouden worden? Of waarom zou Hij gestorven zijn om u te verlossen, indien uw eigen werk of deugd u zaligen en behouden kon? Vanhier zegt de apostel zo nadrukkelijk: Want, indien de gerechtigheid uit de wet is, zo is Christus dan tevergeefs gestorven. Daarom, indien gij goede werken doet om de hemel te verkrijgen, zo wandelt gij niet in Christus, want de genadegift Gods is het eeuwige leven door Jezus Christus onzen Heere; en zolang gij de zaligheid in die weg blijft zoeken, zult gij die niet ontvangen als een gave Gods, maar als een loon hetwelk de Heere aan u verschuldigd is, en dus stelt gij u in deze gelijk met God, omdat gij niets van Zijn hand om niet wilt ontvangen.

6. Deze leer bestraft en weerlegt de dwaling van dezulken, die de goeden werken en de heiligmaking stellen als het uitvloeisel van ‘s mensen vrije wil, van natuurkrachten, of ten minste van de algemene en helpende genade Gods; of alleen van Hem voortkomende als een zedelijke aanradende oorzaak, maar geenszins als de uitwerking van een Goddelijke en onweerstaanbare kracht. Zeker, de zodanigen dwalen hierin, wanneer zij zulk een gewicht op hun natuurlijke pogingen en zedelijke oprechtheid leggen, alsof er een noodzakelijk en onfeilbaar verband tussen dezelve en de zaligmakende genade was; gewis, de zodanigen overwegen niet recht, dat het geloof een gave Gods is, en een werk van Gods almachtige hand, waartoe dezelfde kracht vereist wordt die Christus uit de doden heeft opgewekt, en dat ware gehoorzaamheid

en goede werken een wandelen in Christus zijn; en dat in Christus te wandelen, is te wandelen in de kracht en sterkte van Zijn Geest, omdat Hij Zelf getuigt: ‘Want zonder Mij kunt gij niets doen’ (Johannes 15:5). De apostel verklaart ons, zowel van zichzelf, als in de naam van al de gelovigen, dat zij ‘niet bekwaam zijn iets goeds te denken, als uit Zichzelf, maar dat al hun bekwaamheid uit God is; en dat het God is Die in hen werkt, beide het willen en werken naar Zijn welbehagen’ (2 Korinthe 3:5; Filippenzen 2:13). Al het werk en al de wandel welke een mens doen kan of doet, zolang hij Christus niet heeft aangenomen, is geheel onrein, bezoedeld en walgelijk voor God, ‘want, zonder geloof is het onmogelijk Gode te behagen’ (Hebreeën 11:6); ‘En al wat uit het geloof niet is, dat is zonde’ (Romeinen 14:23). En daarom zolang iemand Christus niet heeft aangenomen, is hij geen gelovige en kan hij ook niet in Christus wandelen, of enig goed en Gode behaaglijk werk doen; maar als hij Christus heeft aangenomen, dan en ook niet eerder, is hij een geheiligd mens, die bekwaamgemaakt is om in Christus te wandelen en goede werken voort te brengen; ja uit Zijn aard en natuur brengt hij, als een goede boom, dan ook goede vruchten voort.

Wij gaan over, ten tweede, tot het andere deel van dit gebruik van bestraffing; namelijk zoals het opzicht heeft op de dadelijke beoefening en wandel. Deze leer bestraft daarom:

1. Al de zodanigen die nog in de duisternis wandelen; wij lezen van de goddelozen (Psalm 82:5), ‘dat zij steeds wandelen in de duisternis’, namelijk in een duisternis van onkunde, dwalingen, zonde en vleselijke gerustheid en ongevoeligheid. Maar kunnen zij wel in Christus wandelen, die in de duisternis wandelen? O nee! ‘want indien wij zeggen dat wij gemeenschap met Hem hebben, en wij in de duisternis wandelen, zo liegen wij’ (1 Johannes 1:6).
2. Dezulken die in ijdelheid wandelen (Jeremía 2:5): ‘Zo zegt de HEERE: Wat voor onrecht hebben uw vaders aan Mij gevonden, dat zij verre van Mij geweken zijn; en hebben de ijdelheid nagewandeld en zij zijn ijdel geworden’. O, de ijdelheid des gemoeds, de ijdelheid der gedachten, woorden en werken! Is dit in Christus wandelen? O, nee! geenszins: ‘Leert van Mij’, zegt Christus, ‘dat Ik zachtmoedig ben en nederig van hart’ (Mattheüs 11:29).
3. Zij bestraft de zodanigen die losbandig en in ontuchtigheid wandelen (1 Petrus 4:3-4): ‘Want het is ons genoeg dat wij de voorgaanden tijd des levens der heidenen wil volbracht hebben, en gewandeld hebben in ontuchtigheden, begeerlijkheden, wijnzuiperijen, brasserijen, drinkerijen en gruwelijke afgoderijen. Waarin zij zich vreemd houden, als gij niet medeloopt tot dezelfde uitgieting der overdadigheid, en u lasteren’. Nu, wandelen dezulken wel in Christus, die in dronkenschap, hoererij, zweren, sabbatschenden en dergelijke gruwelen wandelen? Och nee, ja het zou godslasterlijk zijn, zulks te denken.
4. Deze leer bestraft de zodanigen, welke in plaats van in Christus te wandelen, in de leugenen wandelen (Jeremía 23:14): ‘Maar in de profeten van Jeruzalem zie Ik afschuwelijkheid; zij bedrijven overspel en gaan om met valsheid, en sterken de handen der boosdoeners’. Zij die in geveinsdheid der leugenen wandelen, in plaats dat zij in Christus zouden wandelen, wandelen eerder in de duivel, die vader der leugenen, die een leugenaar was van de beginne. Gods kinderen zijn kinderen die niet liegen zullen.
5. Zij bestraft de zodanigen die als bedriegers en achterklappers wandelen (Jeremía 9:4-5): ‘Wacht u een iegelijk van zijn vriend, en vertrouwt niet op enigen broeder;

want elke broeder doet niets dan bedriegen, en elke vriend wandelt in achterklap'.
O, nare tong van een bedrieglijke achterklapper! Is dit de weg om in Christus te wandelen? Och nee, geenszins! Zie wat het karakter en kenmerk is van een ware godzalige, zoals Gods Woord het opgeeft (Psalm 15:1-3): 'HEERE, wie zal verkeren in Uw tent? Wie zal wonen op de berg Uwer heiligheid? Die oprecht wandelt en gerechtigheid werkt, en die met zijn hart de waarheid spreekt. Die met zijn tong niet achterklapt, zijn metgezel geen kwaad doet, en geen smaadrede opneemt tegen zijn naaste'.
6. Zij bestraft de zodanigen die in hoogmoed en trotsheid des harten wandelen; zulk een wandel wordt ons beschreven in de dochters van Jeruzalem (Jesaja 3:16-17): 'Verder zegt de HEERE: Daarom dat de dochteren Sions zich verheffen en gaan met uitgestrekten hals en lonken met de ogen, al gaande en trippelende daarheen treden, en alsof haar voeten gebonden waren. Zo zal de Heere de schedel der dochteren Sions schurftig maken, en de HEERE zal haar schaamte ontbloten'. Gij weet hoe Nebukadnezar onderwezen zijnde, deze leer predikte, nadat de Heere hem wegens zijn hoogmoed, zo laag als de beesten des velds vernederd had, zeggende: 'Hij is machtig te vernederen degenen die in hoogmoed wandelen' (Daniël 4:37).
7. Zij bestraft dezulken die in aardsgezindheid, of naar het vlees wandelen, en naar de lusten en begeerlijkheden van hun boze en verdorven harten, en dus ten opzichte van hun levenswandel geheel zich aankanten tegen God; zulk een wandel vindt men beschreven (Éfeze 2:2-3). Maar in Christus te wandelen is een geestelijke wandel; en zeker, zij wandelen in Christus niet, die 'in het vlees wandelen' (2 Korinthe 10:3).
8. Zij bestraft de zodanigen die in superstitie wandelen; namelijk, in een bijgelovige godsdienst van wettische gewoonten en plechtigheden. Wij lezen in Handelingen 21:21, van sommigen die naar de wijze van de wet wandelden, namelijk naar de Joodse wet der ceremoniën die reeds was afgeschaft: zeker, dezulken wandelen in Christus als het lichaam niet, welke in de schaduwen wandelen (Kolossenzen 2:17).
9. Zij bestraft al de zodanigen die in Zichzelf, of in hun eigengerechtigheid wandelen; 'die de rechtvaardigheid Gods niet kennende, hun eigen gerechtigheid zoeken op te richten, en der rechtvaardigheid Gods niet onderworpen zijn' (Romeinen 10:3-4). Dus stellen sommigen hun goede werken tot de grond van hun rechtvaardiging, en wederom anderen hun geloof; en in dit hun geloof wandelen zij, maar niet in Christus door het geloof; maar het is het geloof niet bloot en op zichzelf beschouwd dat de ziel behoudt, maar Christus door het geloof aangenomen. Gelijk in de heelkunde alleen het leggen van de pleister op zichzelf de wond niet geneest, maar de pleister zelf die er opgelegd wordt, zo is het ook ons geloof of aannemen van Christus op zichzelf niet, dat ons geneest, maar Christus alleen, door ons aangenomen door het geloof. Het is niet ons zien op de tegenbeeldige koperen slang hetwelk ons behoudt, maar de slang zelf, namelijk Christus, als wij Hem dadelijk aannemen door het geloof. Ik weet dat het verdoemelijke eigen ik zeer listig en bedrieglijk is; maar kenden wij onszelven, die kennis zou ons een tuchtmeesteres tot vernedering wezen. Eén van de allereerste dingen welke de Geest door middel van het Woord in de arme zondaar werkt, is hem licht te geven in de donkere afgrond van zijn eigen hart, om hem daardoor te leren zien en erkennen wie hij is; wij zijn trots en hovaardig omdat wij onszelf niet kennen; want kenden wij ons recht, wij zouden een walg hebben van onszelf; wij zouden onze noden kennende, vuriglijk tot de Heere bidden; wij zouden onze zwakheden en gevaren kennende, naar de rotssteen vluchten en ons in zulk een toestand bij de verkondiging van het Woord neerleggende, daaruit, als uit een hof, allerlei kruiden verzamelen tot gezondheid en genezing van onze zielen. Het is waar, het hart is

arglistig meer dan enig ding, ja dodelijk, en wie zal het kennen? Maar gelijk wij niet nodig hebben om al de druppelen van de zee te drinken, om te weten dat zij brak en zout is, noch al de appelen van de boom te proeven, om te weten welk een boom het is, zo kan ook de ontdekking van deze en gene boosheden van ons hart genoegzaam zijn, om ons recht aan onszelf bekend te maken, ten einde wij naar Christus vluchten mogen om er van bevrijd te zijn.

10. Deze leer, om alles met een woord te besluiten, bestraft alle libertijnen en vrijgeesten, welke wanen dat zij het geloof hebben, en daarom alles doen mogen wat hun behaagt; want Christus, naar hun gedachten eenmaal hebbende aangenomen, menen zij dat het in het geheel onnodig is om in Hem te wandelen, en vleien dus zichzelf met een los, denkbeeldig en dood geloof; maar weet, mijn vrienden! dat niemand zichzelf kan of mag beoordelen uit zijn geloof zonder de werken, of uit zijn werken zonder het geloof, maar alleen uit zijn geloof door de liefde werkende. De wettische huichelaar beoordeelt zichzelf uit zijn werken zonder het geloof. Maar, gelijk wij uit schone en goede kinderen niet kunnen oordelen dat zij uit een wettig huwelijk voortgekomen zijn, zo kan ook niemand uit zijn goede werken, op zichzelf beschouwd, besluiten dat hij wettig met Christus getrouwd is, omdat, zolang er geen toestemming tot de huwelijksverbintenis, of een dadelijk aannemen van Christus heeft plaats gehad, al het voorgeven van in Hem te wandelen een dodelijk zelfbedrog is. De evangelische huichelaar in tegendeel, beoordeelt zichzelf uit zijn geloof zonder de werken; hij geeft voor, dat hij Christus heeft aangenomen, maar hij wandelt niet in Hem. Iemand kan een rechtzinnig, en nochtans geen zaligmakend geloof hebben; hij kan een zuiver belijder, maar een ketters beoefenaar, een ergerlijk bewandelaar zijn; gezond in de leer, maar bedorven in de zeden, hetwelk de ondeugdzaamheid van zijn geloof bewijst, want het ware geloof werkt door de liefde; de Heere drukke het op ons hart.

DERDE GEBRUIK TOT BEPROEVING

Het derde gebruik hetwelk wij uit deze leer zullen afleiden, zal dat van zelfonderzoek en beproeving zijn.

Daar is maar één Wezen, in het ganse geschapen heelal, daar wij het allermeest mee te doen moesten hebben, en hetgeen nochtans door de meeste mensen verzaakt en op het schrikkelijkst verloochend wordt, en dat is God, de grote Wezen-ader van alle wezens; de Vader, Zoon en Heilige Geest, één Goddelijk Wezen in drie Personen. Daar is één van deze drie Personen, die een aller-nauwste betrekking op de mens genomen heeft; en nochtans zijn er weinigen onder de mensen die Hem kennen, namelijk de tweede Persoon in het Goddelijke Opperwezen, de Zoon Gods, die God en Mens is in één Persoon. God en de mens kunnen na de zondeval geen vrede met elkaar hebben, dan alleen in deze heerlijke Persoon, de Heere Jezus Christus, de ware God-mens, Die het middelpunt van alle vrede is; want zonder vereniging en gemeenschapsoefening met Hem, kunnen wij nooit barmhartigheid bij God verkrijgen. Nu, de weg om met Hem verenigd te worden, is door Hem aan te nemen; en de weg om gemeenschap met Hem te oefenen, is door in Hem te wandelen; en daarom ligt de ganse verborgenheid van de ware godsdienst hierin opgesloten, gelijk gij Christus Jezus de Heere hebt aangenomen, wandelt alzo in Hem.

Daar zijn twee voorname stukken, welke wij allen, met opzicht op onszelf, nauwkeurig hebben te onderzoeken en te beproeven, namelijk onze staat en onze wandel; ons geestelijk wezen, en ons geestelijk welzijn, welke ons beiden in onze tekstwoorden worden voorgesteld. De staat en het wezen van een christen, is hierin

gelegen, dat hij Christus heeft aangenomen; het gedrag en welzijn van een christen ligt daarin opgesloten, dat hij één is die in Christus wandelt; en daarom laten wij onszelf aan deze twee bijzonderheden beproeven:

A. Laten wij ons geloof hieraan beproeven, of wij Christus Jezus de Heere hebben aangenomen, en dus onze staat en ons geestelijk wezen daaraan ter toets brengen.
B. Laten wij onze evangelische gehoorzaamheid hieraan beproeven, of wij dadelijk in Christus wandelen, opdat wij van ons welzijn in de genadestaat mogen verzekerd zijn.

A. Vooreerst, laten wij ons geloof hieraan beproeven, of wij Christus Jezus de Heere hebben aangenomen, en daarom of wij waarlijk in de staat der genade zijn gekomen of niet. O arm mens! man of vrouw, diep ellendig sterveling, wie gij ook wezen mag, naar dat gij dit geloof hebt of mist, zal het u zekerlijk vergaan in de eeuwigheid; sterft gij in het ongeloof, 'gij zult in uw zonden sterven' (Johannes 8:24), en dan ware het u beter als een onredelijk dier gestorven of nooit geboren te zijn geweest. Indien gij in uw zonden sterft, zo zult gij ook in uw zonden opgewekt worden, ja voor de geduchte en ontzaggelijke rechterstoel van God in uw zonden staan; want gij kunt nooit vergeving van de schuld, of verlossing van de kracht der zonde verkrijgen, zolang gij Christus niet hebt aangenomen; en daarom, o arme mens! het is voor u een zaak van het allergrootste en wezenlijkste aanbelang, of gij Christus waarlijk aangenomen hebt of niet. Zo al de rijkdom die gij in de wereld bezat, bestond in een kostelijke steen, en die steen door een kundig juwelier ten opzichte van zijn zuiverheid of valsheid, en of hij onder het bearbeiden van de hamer het zou kunnen doorstaan of breken, getoetst moest worden, zo zoudt gij immers niet buiten alle belangstelling omtrent de uitslag van zulk een proef zijn? Welnu, mijn vrienden! alles wat gij hier in deze wereld hebt, of in de toekomende zult deelachtig wezen, hangt enkel en alleen af van de waarheid van uw geloof, waartoe wij u thans opwekken om hetzelve te beproeven, of het de hamerslagen van Gods Woord kan doorstaan of niet. Wel, hebt gij geen belang in deze zaak? Gij zoudt immers bevreesd zijn om met een oud lek schip in zee te steken, al ware het maar om een korte reis te doen? En zult gij dan uzelf op de oceaan van de eeuwigheid wagen, met een verrot hart en een vals geloof? O arme mens! kunt gij dan ook te nauwkeurig en zorgvuldig handelen omtrent datgene, daar al uw geluk of ongeluk, volstrekt voor eeuwig van afhangt. Maar mogelijk zult gij zeggen: Hoe zal ik weten dat ik Christus, door een zaligmakend geloof, heb aangenomen? Tot antwoord dient, dat ik niet geneigd ben om vele kenmerken op te geven; maar daar zijn twee voorname vragen die ik u voor zal stellen, ten einde gij u bij dezelve mocht neerleggen, en daaraan beproeven of gij Christus in waarheid hebt aangenomen, of wat hetzelfde is, of gij het zaligmakende geloof hebt of mist.
(1) Tracht te onderzoeken hoe dit geloof door Gods Geest in u is gewrocht geworden.
(2) Wat uitwerking het op uw ziel heeft gehad.

(1) Hoe is dit geloof door Gods Geest in u gewrocht geworden? Velen wenden voor, dat zij het geloof hebben, maar kunnen geen rekenschap geven hoe zij aan hetzelve gekomen zijn, of waar zij de hand des geloofs om Christus aan te nemen verkregen hebben; maar het is Christus Die de ziel aanneemt en omhelst, voor en aleer de ziel Hem aannemen en omhelzen kan. Het geloof is de vrucht van een scheppende kracht des Geestes; en vanhier wordt het geloof een vrucht des Geestes genoemd (Galaten 5:22), en een geloof der werking Gods (Kolossenzen 2:12). Ja zulk een krachtdadige

werking, als een vrucht is, ‘van de uitnemende grootheid Zijner kracht, naar de werking der sterkte Zijner macht, die Hij gewrocht heeft in Christus, als Hij Hem uit de doden heeft opgewekt’ (Éfeze 1:19-20). Maar omdat er sommigen zijn, die wel de krachtdadige werking des Geestes in de schepping van dit geloof in hun harten ondervonden hebben, maar echter niet in staat zijn om er onderscheid en rekenschap van te kunnen geven, zo zullen wij enige weinige dingen opnoemen, welke doorgaans plaats hebben, wanneer Gods Geest dit geloof, waardoor men Christus aanneemt, in de ziel werkt en schept.

1. Hij bereidt zich de weg tot dit geloof door een werk van overtuiging en wettische vernedering (Johannes 16:8). De Geest overtuigt eerst van zonde, en dan vervolgens van gerechtigheid; en zeker, het kind des geloofs wordt gewoonlijk niet zonder weeën en smarten geboren, hoewel die bij de ene meer en pijnlijker dan bij de andere zijn; maar echter is het van allen waar, dat zij een zekere trap en mate van overtuiging van zonde hebben, en diepe aandoeningen over hun verloren staat. Nu, zijt gij ooit gevoelig overtuigd en als in uw hart doorpriemd geworden, door het zwaard van de Goddelijke wet, zodat gij in verlegenheid moest uitroepen: Wat moet ik doen opdat ik zalig worde? Zijt gij ooit geheel radeloos bij uzelf geworden, zodat gij niets meer wist uit te vinden waarheen uzelf te keren of te wenden, en nochtans zodanig vermoeid en belast daaronder, dat gij wel duizend werelden, als het ware, zoudt hebben willen geven om licht en bestuur te krijgen om daarvan ontheven en verlost te mogen zijn? Zijt gij ooit onder zulke diepe aandoeningen en bekommeringen geweest, uit inzien van uw zonde, schuld, gevaar, en een geduchte en naderende eeuwigheid, dat het besef van geestelijke en eeuwige dingen met zulk een onweerstaanbare kracht op uw ziel werd gedrongen, dat gij rust noch vrede of vergenoeging kon vinden, zolang God in de weg van Zijn genade u geen redding en uitkomst geschonken had? Zijt gij ooit diep getroffen en gewond geworden wegens uw zonden? Waren die als een zwaard hetwelk doorging in uw ziel, of als een zware en ondragelijke last die op uw hart lag? Zeker, indien gij Christus ooit in waarheid hebt aangenomen, zo hebt gij Hem in Zijn volstrekte noodzakelijkheid voor uzelf in het bijzonder leren zien. Die ziek is, zal spoedig de noodzakelijkheid van een medicijnmeester bespeuren; die arm is, zijn gemis van rijkdom zien; die naakt is, van de noodzakelijkheid overtuigd zijn om klederen te moeten hebben, en die in het tijdelijke gebrek heeft, belang dragen om zijn behoeften vervuld te zien. Zo is het ook hier gelegen: zodra de Geest der overtuiging het hart heeft ingenomen, begint de ziel te zien dat zij genade, barmhartigheid, en een volle Christus van node heeft, om als een gepast en genoegzaam tegengif voor al haar wonden, striemen en etterbuilen te verstrekken, welke het Goddelijke licht haar nu heeft ontdekt.

2. De Geest de ziel nu overtuigd hebbende van zonde, ten einde haar de noodzakelijkheid van een Goddelijke Middelaar te doen zien, bewerkt haar nu verder tot een gehele radeloosheid, dat is, tot een heilige wanhoop in en bij zichzelf; dit ligt nadrukkelijk opgesloten in de taal van hen op het pinksterfeest, toen zij in diepe verslagenheid des harten uitriepen: ‘Mannen broeders! wat moeten wij doen?’ (Handelingen 2:37); te kennen gevende dat zij geheel verloren waren en geen weg van uitkomst wisten. Het is een allerkrachtigste uitdrukking welke de apostel om dit te betogen gebruikt (Galaten 3:23): ‘Maar eer het geloof kwam, waren wij onder de wet in bewaring gesteld, en zijn besloten geweest tot op het geloof, dat geopenbaard zou worden’. Besloten geweest tot op het geloof, als mensen welke besloten en benauwd

zijn in een belegerde stad, en die, ten tijde als er storm gelopen wordt en de vijand door de bres komt en hen overweldigt, niet meer dan één poort hebben om te kunnen ontvluchten, en daarom gedrongen worden om zo snel zij maar kunnen daar heen te lopen, omdat zij wanhopen hun leven te behouden langs een andere weg; zo is het ook hier: als de overtuiging de arme zondaar belegert en benauwt, hem afdrijft van al zijn vastigheden en sterkten, en hem besloten houdt tot op het geloof in Christus, als de enige weg, waardoor hij de Goddelijke wraak ontkomen kan. Tevoren dacht hij dat zijn plichten, verbeteringen en uitwendige bekering hem zouden behouden, of dat een nauwgezetter en godsdienstiger levensgedrag zulks zou kunnen doen, maar nu bevindt hij zich ten enenmale radeloos en geheel verloren; hij moet nu Christus hebben, of rampzalig zijn in alle eeuwigheid. O, nu wordt hij zo lang bij en in zichzelf gebracht, dat hij moet uitroepen: O, ik kan mijzelf niet verlossen uit die rampzalige staat waarin ik door de zonde gezonken ben; engelen noch mensen kunnen het ook niet doen, en al mijn vorige toevluchten kunnen mij niet beveiligen. Ik vind dat dit bed te kort, dit deksel te smal is, en dat, wanneer ik op deze rietstaven vertrouwen wil, zij mij niet alleen begeven, maar ook de handen doorboren en wonden zullen.

3. De Geest, in dit geloof, waardoor de zondaar Christus aanneemt, te werken, de ziel nu tot een ware overtuiging en heilige wanhoop bij zichzelf gebracht hebbende, bewerkt haar nu ook tot een grote bekommering, wezenlijke benauwdheid en diepere aandoening, dan zij ooit tevoren over een enige zaak in de wereld heeft gehad, gelijk te zien is in hetgeen ons van de bekering van de stokbewaarder wordt opgegeven (Handelingen 16:29-30). Hij werd bevend en vroeg: ‘Wat moet ik doen opdat ik zalig worde?’ En wat was er toch de reden van? Deze: de grote dag des oordeels lag, bij wijze van vooruitzicht, zeer zwaar op zijn hart en geweten. Bij velen komen dagelijks, en vaak met zeer veel bekommering en aandoening, zulke en soortgelijke vragen in het hart opwellen: Wat zullen wij eten? Wat zullen wij drinken? Waarmee zal ik mij voeden en kleden? Maar het veroorzaakt zeker veel diepere indrukken, wanneer de ziel onder de ontdekkende invloeden van de Geest der dienstbaarheid, zulke en soortgelijke vragen in haar boezem voelt opkomen: Wat moet ik doen opdat ik zalig worde? En wat zal er toch van mij worden in een eindeloze eeuwigheid? O, de arme mens wordt nu onder een diepe en kommervolle aandoening over zijn eeuwige staat gebracht! Al zijn vreugde en vrolijkheid zijn ten enenmale verdwenen, het zal verbeurde goedheid zijn zo God hem helpt; hij is dodelijk onmachtig om zichzelf te kunnen redden, volstrekt onwaardig dat de Heere het zou doen; hij heeft volkomen verdiend om in het eeuwige verderf geworpen te worden, en daarom hij erkent nu, dat het een wonder van genade en barmhartigheid zal zijn, zo God Zich over hem in medelijden ontfermt.

4. De Geest, in dit geloof, waardoor de zondaar Christus aanneemt, te werken, daalt in de ziel neder met een krachtige, zaligmakende en alles-overwinnende verlichting; namelijk als ‘een Geest der wijsheid en der openbaring in de kennis van Christus’ (Éfeze 1:17). Enige voorafgaande verlichting die Gods wet op het hart bindt, en de zonde ontdekt, baant de weg voor hetgeen wij reeds aangetoond hebben; maar nu heeft er een krachtdadige en zaligmakende verlichting plaats, welke het heerlijke en dierbare Voorwerp des geloofs, de Heere Jezus Christus, Goddelijk en bevindelijk aan de ziel ontdekt, want daar moet eerst een aanschouwen van de Zoon zijn, voor en aleer wij in Hem kunnen geloven (Johannes 6:40). Gelijk het geloof zonder de werken dood is, ten opzichte van deszelfs gevolgen, zo is ook het geloof zonder licht dat hetzelve voorafgaat, maar enkel blindheid en bedrog. Het geloof is de hand waarmee wij Christus aannemen, maar de kennis van Hem is het oog hetwelk die hand bestuurt.

Nu, mijn vrienden! heeft God ooit uw ogen geopend, en u zulk een ontdekking van Hem in uw harten gegeven, dat gij de Koning in Zijn schoonheid, veel schoner dan de mensenkinderen hebt gezien, oneindig heerlijker dan al de roofbergen, en veel luisterrijker dan de zon aan het firmament van de hemel, wanneer die op de volle middag schijnt? Hebt gij zulk een gezicht van Hem verkregen, dat zo God u Christus in de ene en duizend werelden vol van vermakelijkheden en genoegens in de andere schaal als het ware voorstelde, en tot u zeide: Wie van deze twee verkiest gij nu? Gij aanstonds, al wat buiten Hem was met verontwaardiging veracht, en Hem als uw Verlosser met open armen zou omhelsd en aangenomen hebben, en met uw ganse ziel gezegd: 'Ja gewis, ik acht ook alle dingen maar schade en drek bij de uitnemendheid der kennis van Jezus Christus mijn Heere?' Hebt gij ook zulk een heerlijke ontdekking van de genade en liefde Gods in Christus, door middel van het Evangelie gehad, dat uw hart door hetzelve getrokken werd om de aanbieding ootmoedig en gelovig aan te nemen? Het is alleen door het schijnen van dit Goddelijke evangelielicht, op de vrije en genaderijke beloften Gods in de harten van de mensen, dat de arme zondaar bekeerd wordt van de duisternis tot het licht. Het grootste natuurlicht kan de mens de grootheid en godonterendheid van de zonde niet recht ontdekken, of hem een gepast en genoegzaam inzien geven in de rijkdom der genade welke in Christus tot behoudenis en zaligheid van de arme en verloren zondaar is; deze dingen kunnen nooit gezien worden op de rechte wijze, zolang Gods Geest die Zelf niet aan het hart van de zondaar openbaart; 'vlees en bloed kunnen die niet openbaren' (Mattheüs 16:17). Het hart stond korte ogenblikken tevoren, zeer verre van Christus gescheiden, en vol van vijandschap waarmee het tegen Hem was aangekant; maar zodra daar een Goddelijke kracht, door het woord des Evangelies, zich werkzaam betoonde om de ziel van alle andere voorwerpen af te trekken, en het oog des geloofs op Christus alleen in de weg van vrije genade, tot zaligheid deed vestigen, zo nam zij aanstonds de heilvolle aanbieding aan, hoewel anders tot dit tijdstip toe, niets hoe genaamd haar kon overreden. Heeft de Geest van God uw ogen ooit geopend om de aanbieding van Christus in het Evangelie te zien, ten einde gij Hem als de gave Gods kon aannemen? Want, daarin wordt de rechtvaardigheid Gods geopenbaard van geloof tot geloof. Het is in de spiegel van het Evangelie alleen, dat de ziel een rechte ontdekking van Christus verkrijgt, en van die gerechtigheid welke Hij verworven heeft, zonder welke er geen zaligheid kan zijn. Deze eerste kennisneming van Christus, brengt uit kracht van het ontdekkende licht dat alle verstand te boven gaat en daarmee gepaard en vergezelschapt is, zulk een krachtdadige verandering teweeg in het hart van de zondaar, dat zij doorgaans de bewijzen van deszelfs Goddelijkheid doet doorstralen, door de ziel aller-krachtigst te overreden van de waarheid die zij in en onder hetzelve beschouwt. Ja deze eerste kennis laat gewoonlijk een merkteken na, en is van een alleraangenaamste aard en natuur, omdat zij het gemoed in zulk een zalige staat en toestand brengt, als zij nooit voorheen heeft ondervonden. Toetst en beproeft daarom de waarheid van uw geloof aan de weg en de wijze, langs en op welke Gods Geest het in u heeft gewrocht.

(2) Welke was de uitwerking van dit geloof in uw ziel, toen gij Christus hebt aangenomen? Of hoe en op wat wijze is hetzelve werkzaam geweest? In het algemeen kan men er van zeggen, dat het geloof nooit anders werkzaam is dan in en door de invloeden van de Heilige Geest Die hetzelve werkt; want gelijk Hij het werkt, zo doet Hij het ook werken, zodat de ziel onder Zijn besturende invloed Christus aannemende, op de volgende wijze werkt:

1. De ziel, in Christus aan te nemen, werkt op een ootmoedige wijze (Ezechiël 16:63): ‘Opdat gij het gedachtig zijt en u schaamt, en niet meer uw mond opent, vanwege uw schande, wanneer Ik voor u verzoening doen zal over al hetgeen dat gij gedaan hebt, spreekt de Heere HEERE’. O, als de ziel recht overtuigd is van haar diepe onwaardigheid, dat zij de hel verdiend heeft, en billijk niets anders dan een eeuwige verdoemenis kan verwachten, wat doet haar dan de eerste aankondiging van genade en goedertierenheid laag en ootmoedig voor de Heere zijn! O, zegt zij, vanwaar komt deze genade tot zulk een worm en made als ik ben! O, zij staat nu achter Christus, wenende en Zijn voeten als het ware wassende met haar tranen. Dus is het doorgaans het eerste werk van Woord en Geest, om aan de ziel licht te schenken in de afgrond van het duistere hart, en daar zulke krachtdadige ontdekkingen te maken, die haar doen verbaasd staan en over haar toestand beven; waarop het dan vervolgens ook het werk van de Geest is haar in te leiden in des Konings binnenkameren, en haar over te brengen van de duisternis tot het licht. En o, wat smelt dan zulk één als het ware weg onder de bevinding van ‘s Heeren genade en barmhartigheid in zijn ziel!

2. De ziel, in Christus aan te nemen, is werkzaam op een ernstige en vurig verlangende wijze, uitgaande met hartelijke en vurige begeerten naar Christus, hongerende en dorstende naar Zijn gerechtigheid; ja roepende om het geloof hetwelk weleens voor de ziel kan verborgen zijn, zodat zij zeggen moet: Heere! ik geloof, kom mijn ongeloof te hulp! Zij ziet haar eigen onbekwaamheid om te kunnen geloven en dat het werk des geloofs geheel bovennatuurlijk is; en daarom roept zij uit: O maak mij toch bekwaam om tot Christus te kunnen komen! O schenk mij die zalige Middelaar, of ik moet voor eeuwig verloren gaan! Het is Uw werk alleen, o Heere! och openbaar dan Uw arm! Welnu, arme mens! hetzij man of vrouw, of wie gij ook zijt, waar zijn de bedsponden en verborgen binnenkameren daar gij de hemel met zulke uitroepingen hebt bestormd en aangelopen, zeggende: Wie zal mij water uit Bethlehems bornput te drinken geven? O werd er maar één druppel van dit dierbare Middelaarsbloed aan mijn ziel toegepast! O, mocht ik maar één straaltje van het verzoende aanschijn Gods in Christus zien! ‘Gelijk een hert schreeuwt naar de waterstromen, alzo dorst mijn ziel naar U, o God!’ (Psalm 42:1-2).

3. De ziel in Christus aan te nemen, werkt geheel en onverdeeld, Hem aannemende als Christus Jezus de Heere. Gelijk de drie Middelaarsambten geheel en onverdeeld in Christus zijn, zo zijn zij zodanig in de aanneming van een iegelijk waar gelovige. O, zegt de ziel, mijn onkunde maakt Hem mij noodzakelijk en begeerlijk als Profeet! Mijn schuld maakt Hem mij noodzakelijk en dierbaar als de ware Hogepriester, en mijn zonden en verdorvenheden maken Hem mij dierbaar en noodzakelijk als Koning! Christus te omhelzen als de Jezus of Zaligmaker, door zich aan Zijn gehoorzamende rechtvaardigheid te onderwerpen, om aanneming bij God te verkrijgen, is te geloven ‘tot rechtvaardigheid’ (Romeinen 10:10). En Hem dadelijk aan te nemen als de Heere, om over ons te heersen, door Zijn inwonende Geest, is te geloven tot heiligmaking (Romeinen 8:9-11). Nu, hebt gij Christus alzo aangenomen?

4. De ziel, in Christus aan te nemen, werkt met vertrouwen; want in Hem hebben wij de vrijmoedigheid, door het geloof, met vertrouwen, als steunende op een onfeilbare getuigenis, namelijk de waarheid en getrouwheid Gods, verpand in het woord der beloften, hetwelk alleen de vaste grondslag is waarop het geloof is gebouwd; het geloof is een verzegelen dat God waarachtig is en wanneer hetzelve recht geoefend wordt, geeft God die mens een getuigenis. ‘Henoch heeft voor zijn wegneming de getuigenis gehad dat hij Gode behaagde, maar zonder geloof is het onmogelijk Gode te behagen’

(Hebreeën 11:5-6). Maar wat nog wonderlijker is, het geloof ontvangt niet alleen een getuigenis van God, maar het geeft ook een getuigenis aan de Heere, gelijk wij zo-even aanhaalden uit Johannes 3:33: 'Wie Zijn getuigenis heeft aangenomen, die heeft verzegeld dat God waarachtig is'. Het is een aannemen van de getuigenis Gods, door een vertrouwend en verzekerd geloof, overeenkomstig deszelfs trap en mate; en alle geloofsdaden welke dit missen, zijn maar als zovele pijlen, die in de open lucht tevergeefs afgeschoten worden.

5. De ziel in Christus aan te nemen, werkt op een krachtdadige en doorbrekende wijze; het Koninkrijk der hemelen wordt geweld aangedaan, en de geweldigers nemen het in door geweld. Zij handelt volstrekt, zeggende: 'Ik moet Christus hebben, kom ik dan om, zo kom ik om'. Zij handelt volstandig en vastbesloten, zeggende: 'Zie, zo Hij mij doodde, zou ik niet hopen? Ik zal U niet laten gaan, tenzij Gij mij gezegend hebt!' De ziel verlaat zich in en onder de grootste benauwdheden, op de vrijmachtige genade en getrouwheid Gods, en rust alhier, in zulke dagen van storm en onweersbuien, op dit anker der hoop (Hebreeën 6:19).

6. De ziel in Christus aan te nemen, werkt op een uitsluitende wijze, alle andere zaligmakers, uithelpers en steunsels buiten Hem geheel uitsluitende en verwerpende, en Hem alleen aannemende en op Hem rustende, zeggende: 'Ik zal Uw gerechtigheid vermelden, de Uwe alleen' (Psalm 71:16). 'En in Hem gevonden worde, niet hebbende mijn rechtvaardigheid die uit de wet is, maar die door het geloof van Christus is, namelijk de rechtvaardigheid die uit God is door het geloof' (Filippenzen 3:9). Ten dele op Christus en ten dele op onze eigengerechtigheid te vertrouwen, is de ene voet als het ware, te zetten op een rotssteen, en de andere op het zand; Christus moet in het stuk van rechtvaardigmaking, alles in allen voor ons zijn, of niets. Gelijk Hij het ganse werk der zaligheid alleen heeft uitgevoerd, zo wil Hij er ook alleen de eer van hebben; en indien Hij ons niet volkomen kan zaligen, waarom vertrouwen wij dan op Hem? Maar zo Hij zulks kan doen, waarom zouden wij dan iets anders buiten Hem tot onze grond stellen? Indien wij gedeeltelijk op Christus willen leunen, en gedeeltelijk op onszelf of op onze goede werken, daden, voornemens of begeerten, zo zullen wij onszelf onfeilbaar verderven. Als iemand zijn ene voet zet op het vaste land, en de anderen op het diepe water, en op die beiden met gelijk gewicht leunt, of iets van zijn gewicht aan het water geeft, zo moet hij noodwendig daarin vallen en verdrinken. Zo is het ook hier: als iemand gedeeltelijk op Christus' verdienste rust en gedeeltelijk of enigermate op zijn eigengerechtigheid om zalig te worden, hij zal er gewis mee moeten verloren gaan. Wel is waar, dat 's mensen gerechtigheid eertijds eenmaal in hemzelf was, omdat hij bij zijn eerste schepping begaafd was, met een volmaakte rechtheid der natuur, waardoor hij genoegzame bekwaamheid had om een volkomen gehoorzaamheid te kunnen opbrengen aan de eis van de wet, en daarop ook het eeuwige leven zou verkregen hebben, wanneer hij in zijn eerste oprechtheid was staande gebleven; maar na de val, hoe verdorven hij ook geworden is, is er echter een sterke geneigdheid in hem overgebleven om zijn gerechtigheid te blijven zoeken door de werken der wet, en zijn allerbeste daden zelfs zijn veelszins met dit wettische bestaan vermengd. Het is met alle Adams nakomelingen als met de honingbijen gesteld, die altijd gewoon zijn geweest om naar haar eigen bijenkorf te gaan en alles daar heen te brengen, welke, als de bijenkorf verplaatst wordt, gedurig naar de vorige plaats vliegen, en op en neer bij dezelve blijven omzwerven, ja liever zouden sterven dan naar een andere plaats gaan; zo is het ook met ons gelegen: God heeft de gerechtigheid die wij eertijds in onszelf hadden, in Christus verplaatst; maar wie is overtuigd om zichzelf en zijn eigengerechtigheid te verzaken? De verdorven natuur

wil liever gevaar lopen van verdoemd te worden, dan het te doen; het trotse, zichzelf verleidende hart wil zo laag niet bukken om te leven op de gerechtigheid van een ander; maar door het geloof, of in de welaangename tijd des geloofs, leert de ziel uitroepen: Gewis in de Heere HEERE zijn gerechtigheden en sterkte, en oefent zij een oprecht geloof op Christus, met volkomen uitsluiting van alle andere zaligmakers, en van alle andere gerechtigheden in het stuk van rechtvaardiging bij God, en tevens ook, met uitsluiting van alle andere heren in het stuk van heiligmaking; want, waar het ongeloof zegt: Wij willen niet dat deze Koning over ons zij, en waar huichelaren zeggen: Wij willen deze en de wereld, deze en onze lusten en begeerlijkheden, opdat die beiden koning over ons zijn, daar is integendeel de taal van het geloof: Wij willen niemand anders dan deze, niemand dan deze heerlijke God-mens, opdat Hij Koning over ons zij en ons beheerst. De mens kan even wettig engelen en mensen als zijn middelaars met Christus tezamen paren, als zijn genade. 'Het is, zegt Mr. Burges, een grove afgoderij om de werken van God tot een God te maken; maar het is een meer subtiele afgoderij, wanneer wij Christus' werken tot een Christus maken'. Tot dusverre die godzalige man.

7. De ziel, in Christus aan te nemen, werkt regelmatig of op een geregelde wijze, namelijk overeenkomstig de regel en het richtsnoer van het dierbare Evangelie: 'Alzo prediken wij, en alzo hebt gij geloofd' (1 Korinthe 15:11). Het geloof drukt de aanbieding van het Evangelie op de ziel over, gelijk het signet het beeld doet hetwelk het overdrukt op het was. Zoals Christus Zich aanbiedt, neemt het geloof Hem ook aan, namelijk tot 'wijsheid, rechtvaardigheid, heiligmaking en verlossing' (1 Korinthe 1:30).

8. De ziel, in Christus aan te nemen, werkt in de rechte orde, eerst neemt zij de Persoon aan en dan de weldaden. God schenkt eerst Christus, en dan met Hem alle dingen (Romeinen 8:32), en zo neemt ook het geloof eerst Christus, en dan in en met Hem alle dingen aan. Het is waar, zalig worden is en moet het meest in het oog van de zondaar zijn, wanneer hij voor de eerste keer gelooft, en vanhier zijn velen in hun eerste geloofsdaden niet zeer duidelijk en onderscheiden; maar dit is echter de rechte orde des geloofs, gelijk van achteren meer en meer, aan elke gelovige, wanneer hij bij herhaling en vernieuwing het geloof oefent, blijkbaar wordt, dat hij eerst in orde aanneemt de Persoon en dan vervolgens Zijn weldaden.

9. De ziel, in Christus aan te nemen, werkt op een zichzelf verloochenende wijze; want, 'hij neemt van de wateren des levens om niet' (Openbaring 22:17; Jesaja 55:1). De arme mens komt tot Christus, als tot één, Die de goddeloze rechtvaardigt, en neemt Hem aan met een ledige hand (Romeinen 4:5): 'Maar dengene die niet werkt, maar gelooft in Hem Die de goddeloze rechtvaardigt, wordt zijn geloof gerekend tot rechtvaardigheid'. Die niet werkt; niet te werken of niet volmaakt te werken is in het oog van de wet dezelfde zaak; nu, de arme mens wordt overtuigd, dat gelijk hij niet volmaakt en Gode-behaaglijk kan werken, hij ook niets wat goed is van en uit zichzelf kan doen, en daarom, hij komt tot Christus als een geheel goddeloze in en bij zichzelf, erkennende dat die gerechtigheid, in welke hij voor God kan bestaan, alleen in Christus, maar niet in hemzelf is, hetzij in het geheel of ten dele. Hij komt daarom als één die van alle deugd en waardigheid ten enenmale is ontbloot, en niets heeft om zich bij de Heere aan te prijzen; hij beschouwt zichzelf als één die de hel en verdoemenis heeft verdiend, en komt dus als een geheel ontblootte, om alles uit de volheid van Christus om niet te verkrijgen. Hij is een zondaar die ledige handen heeft, en daarom komt hij tot een Zaligmaker in Wiens handen alle dingen zijn gegeven, en Die daarom een onuitputtelijke volheid van genade heeft, welke nooit kan geledigd worden. Het

zalige engelendom heeft een volheid van genoegzaamheid, maar zij kunnen er niets van missen of ontberen voor anderen; maar Christus heeft een volheid van overvloed, die bijna een reeks van zesduizend jaren heeft overgevloeid, en nochtans niets verminderd is geworden, en Hij is het Die Zijn genade gepaard moet doen gaan met de prediking des Woords, zullen wij er de minste vrucht van hebben voor onze zielen.
10. De ziel, in Christus aan te nemen, werkt op een voorspoedige en vruchtbare wijze, en uit de vrucht kan het geloof ook gekend worden, want het ware geloof is een vruchtbaar geloof.

a. Het brengt voort de vrucht van evangelische boetvaardigheid (Zacharía 12:10): 'Zij zullen Hem aanschouwen, Dien zij doorstoken hebben, en over Hem rouwklagen'. Zodat het hart als het ware wegsmelt onder de indrukken van Gods goedertierenheid en van Zijn genade en barmhartigheid in Christus.
b. Het brengt voort de vrucht van liefde tot Christus en tot Zijn wegen en Zijn volk; 'het geloof werkt door de liefde' (Galaten 5:6). 'U dan, die gij gelooft, is Hij dierbaar' (1 Petrus 2:7). 'Wien heb ik nevens U in de hemel? Nevens U lust mij ook niets op de aarde' (Psalm 73:25).
c. Het brengt voort de vrucht van reinheid des harten en des levens (Handelingen 15:29): 'Gereinigd hebbende hun harten door het geloof'. De zedekunde moge de verdorvenheden beteugelen of verbergen, maar het geloof reinigt de handen en het hart, omdat de mens door het geloof hetwelk in Christus is, geheiligd wordt.
d. Het brengt voort de vrucht van ijver, namelijk van een heilige ijver voor 's Heeren Naam en eer en heerlijkheid. O, zulk één wenst vurig dat de ganse wereld Christus verheffen, zich over Hem verwonderen, Hem liefhebben en aanbidden moge! Hij is tevreden om alles voor Hem te doen en te lijden, om voor Hem te leven en voor Hem te sterven; mocht hij maar een getuige voor Christus wezen, al zou hij zelfs de marteldood ondergaan, dat zou zijn keuze en zijn voorrecht zijn; dit heeft plaats als het geloof werkt.
Nog eens, het brengt voort ijver tegen de zonde. O, hoe zoeter en liefelijker Christus voor de arme ziel is, hoe bitterder en meer gekant zij is tegen de zonde! O, zij beschouwt die nu als die gruwelijke zaak welke de Heere haat; zij is nu vastbesloten om die tot haar dood toe te vervolgen en te bestrijden; zij bekent die niet alleen, maar zij laat die ook, zij laat die niet alleen, maar zij haat die; zij haat die niet alleen, maar zij doodt en kruisigt ook dezelve; zij doodt die niet alleen, maar wenst dat die in eeuwige vergetelheid gesteld mocht zijn, ten einde zij daar van vrijgemaakt zijnde, als een zaad Gods in Christus' graf gelegd en begraven moge worden, en met Hem opgewekt in heerlijkheid.
Eindelijk; het brengt voort ijver voor Gods huis, en liefde voor al de geboden Zijner instellingen: hoe liefelijk zijn Uw woningen, o Heere der heirscharen! Als ik Uw woord vond, heb ik het opgegeten. Het Woord en de instellingen zijn het voedsel van het geloof, en de begeerte van een gelovige is naar hetzelve uitgestrekt, en hierom neemt hij het zorgvuldig en zeer vlijtig waar. Als wij de zorg en moeite die de mens zich geeft om lichamelijk voedsel te verkrijgen, eens in de schaal van het heiligdom zouden opwegen tegen die van zijn ziel, zo zou men gewis klaar ontdekken dat velen het geloof missen, of dat hun geloof lichter is dan ijdelheid. Wat moeite en arbeid zal iemand menigmaal niet aanwenden ter verkrijgen van een klein loon? Hoe zal hij 's zomers en 's winters, bij dagen en nachten, in brandende hitte of gure kou zich begeven om tijdelijke winst te doen en op hoop daarvan zeer vergenoegd en wel tevreden zijn? Maar vergelijkt men dit eens met zijn bedrijf in het geestelijke: men zal

al gauw het ijdele en indrukloze van zijn gedrag en wandelen kunnen zien ten opzichte van het gehoor van het Woord; de één zegt: 'Wie kan ter kerk gaan als het weer zo heet is, het is er ontzaglijk vol! En wie heeft lust om een ganse predicatie door te staan?' Een ander zegt: 'Wie kan het uithouden om een uur of nog langer in zulk een koude kerk te zitten? Het is genoeg voor iemand om het te besterven!' Wel, arme mens! kunt gij de hitte van de zomer, en de kou van de winter omtrent uw tijdelijke bezigheden wel verdragen, en een gehele dag in uw winkel, of op de open markt, zelfs in de koudste winter staan, maar niet een enkel uurtje in Gods huis? Kunt gij u vergenoegen met zes dagen te arbeiden om lichamelijk voedsel, en zult gij het een zware zaak schatten om u één dag op de markt des Evangelies bezig te houden, om geestelijk voedsel te verkrijgen voor uw kostelijke en onsterfelijke ziel? Wat bewijst dit van u, anders dan dat gij geen geloof hebt om door het Woord gevoed te kunnen worden, geen begeerte of geneigdheid hebt naar het Brood des levens, tot ondersteuning en bekwaammaking ten opzichte van uw geestelijk bestaan? Zo gij een brandende ijver had naar de dienst des Heeren, het zou in de hitte van de zomer u verkoelen, en in de kou van de winter u verwarmen; en koude en hitte, wind en weer, zouden van weinig belang bij u zijn, maar zij zouden gewisselijk voor deze uw ijver verdwijnen, gelijk de dauw 's morgens voor de zon; deze ijdele voorwendingen en verontschuldigingen zouden voor de ijver van Gods huis niet kunnen bestaan, maar door denzelven verteerd en weggenomen worden. Nu, beproeft u aan deze dingen. Maar mogelijk zal de één of andere zwakgelovige zeggen: 'Ik kan niet ontkennen dat ik sommigen van de voorgestelde kenmerken in waarheid ondervonden heb, maar de anderen zijn mij duister, en daarom vrees ik dat ik alles mis'. Waarop wij antwoorden: Indien gij waarlijk een recht zaligmakend kenmerk van genade in u bevindt en het voor uzelf met geloof kunt omhelzen, zo hebt gij reden om voldaan te wezen, hoewel de anderen u duister mochten zijn. Zo een kind niet gaan kan, indien het echter kan zuigen; als het niet zuigen kan, zo het nochtans kan roepen; zo het niet roepen kan, indien het maar kan ademhalen, zo is het een bewijs van leven; zo is het ook hier: daar kunnen ademtochten van geestelijk leven en geloof in de ziel zijn, hoewel er andere dingen kunnen wezen welke zich voor haar verbergen. O beproeft uzelf en ziet op tot de Heere, dat Hij u onderzoeken en beproeven moge, want het is naar het oordeel Gods dat gij in dezen staat of valt.

B. Ten tweede, laten wij onze evangelische gehoorzaamheid beproeven aan onze wandel in Christus. Christus is de weg naar de hemel, en het geloof is de weg tot Christus; en dit geloof heeft wederom twee delen: het ene is het aannemen, en het andere is het vertrouwen. O, welk een goedertierenheid is het, dat wij, die van nature de rechte weg missen, nochtans de weg naar de hemel, namelijk Christus, aan ons vinden voorgesteld, alsmede de weg tot deze weg, namelijk het geloof, en deszelfs natuur en delen; het eerste deel daarvan is Christus te ontvangen of aan te nemen; het tweede is op Hem te betrouwen of in Hem te wandelen, en deze beiden worden in onze tekstwoorden hier voorgesteld: Gelijk gij Christus Jezus de Heere hebt aangenomen, wandelt alzo in Hem. Hier is een zeer wijd uitgestrekt veld, dat niet mogelijk is om geheel te kunnen doorwandeld worden; omdat het zowel de inwendige gesteldheid van het hart, als het uitwendige verkeer en de wandel betreft, en deze beiden moeten wij onder het oog houden in de verdere loop van deze beproeving. Dit wandelen in Christus is eigenlijk de gehoorzaamheid van het geloof; en wanneer wij die voorstellen ter beproeving, is het dezelfde zaak alsof wij beproefden of wij het leven des geloofs leefden; want gelijk Christus aan te nemen, is tot Hem te komen

door het geloof, zo is ook in Hem te wandelen, in Hem te leven door het geloof; want in Christus te wandelen, is door het geloof te wandelen gelijk wij Hem aangenomen hebben, of overeenkomstig onze aanneming van Hem, gelijk wij breedvoerig in de verklaring hebben aangetoond, en bij wijze van beproeving zouden kunnen herhalen; maar omdat ik het toen zo uitgebreid behandeld heb, zal ik nu maar de voornaamste bijzonderheden kortelijk er van aanstippen. Zeker, de zodanigen wandelen althans in Christus niet, van welke ik in het gebruik van bestraffing gesproken heb, die in de duisternis van een diepe en dodelijke onkunde en dwaling wandelen, die in ijdelheid en losbandigheid wandelen; die in leugens en achterklap, in hoogmoedige zelfzoeking en bijgeloof, in brasserijen en dronkenschap, in slaapkamers en ontuchtigheden wandelen; en met één woord, allen die Christus niet aangenomen hebben, zijn ook niet bekwaam om in Hem te wandelen; en daarom de wortel van deze wandel is de aanneming van Christus, waarvan ik zo-even enige kenmerken heb opgegeven. Nu, de reden waarom ik nog langer bij dit gebruik van beproeving blijf staan, is niet alleen opdat wij onszelven daarbij zouden kunnen toetsen en beproeven, maar ook om daardoor nader onderwezen te worden omtrent de natuur en uitnemendheid van deze wandel. Daar zijn twee algemene hoofdstukken, die ik thans voornemens ben nog nader in dit gebruik van beproeving te onderzoeken: of wij weten, of niet, wat het is in Christus te wandelen, namelijk:
(1) Dit te beproeven uit deszelfs Schriftuurlijke hoedanigheden.
(2) Uit de geestelijken voorraad welke het Evangelie daarvoor verschaft.

(1) Beproeft deze christelijke wandel, of dit wandelen in Christus, uit deszelfs Schriftuurlijke hoedanigheden. Namelijk:

1. Het is een gemengde wandel; wij kunnen er in het algemeen van zeggen, dat het zulk een wandel is, die als vermengd en doorweven is met zeer vele wisselvalligheden, welke plaats zullen hebben, zo lang er gelovigen in dit jammerdal zijn. Soms wordt hun weleens vergund om in het licht van Gods vriendelijk aanschijn te mogen wandelen, maar op andere tijden moeten zij omdolen in duisternis en donkerheid (Psalm 89:16): ‘Welgelukzalig is het volk hetwelk het geklank kent; o HEERE, zij zullen in het licht Uws aanschijns wandelen’. ‘Wie is er onder ulieden, die de HEERE vreest, die naar de stem Zijns Knechts hoort? Als hij in de duisternissen wandelt en geen licht heeft?’ (Jesaja 50:10). Het is een wandel die aan verandering onderhevig is, niet met betrekking tot de staat of hebbelijke geneigdheid van een gelovige naar God en naar de hemel, maar ten aanzien van zijn inwendige gemoedsgesteldheid en van zijn uitwendige toestand waarin en waaronder hij verkeert; hij is als één die op reis zijnde, soms de ene berg op en de andere weer afgaat; soms is hij op de heuvel, en dan wederom in de vallei, soms gaande op modderig slijk en hobbelachtige wegen, en soms weer op een gebaand en effen pad. ‘Ik zeide wel in mijn voorspoed: Ik zal niet wankelen in eeuwigheid, want Gij hadt mijn berg vastgesteld door Uw goedgunstigheid, maar toen Gij Uw aangezicht verborgt, werd ik verschrikt!’
2. Het is een zichzelf verloochenende wandel; in Christus te wandelen is zo veel, als niet in onszelf te wandelen, en dus de toestand van één die aan zichzelf verloochend zijnde, zijn eigen wijsheid, gerechtigheid en sterkte verzaakt. Die Christus’ discipel wil zijn, moet zichzelf verloochenen en geen betrouwen hebben in het vlees; en vanhier wordt het genoemd, ‘een ootmoedig wandelen met onze God’ (Micha 6:8). Van Augustinus wordt verhaald, dat hij eens gevraagd zijnde welke de hoogste en

voornaamste genade was, ten antwoord gaf: ‘de ootmoed’. En wederom gevraagd zijnde: welke is de tweede, wederom antwoorde: ‘de ootmoed’, en eindelijk voor de derde keer gevraagd zijnde, welke de derde was, al wederom antwoordde: ‘de ootmoed’. En zeker de ware ootmoedigheid is de luister en het sieraad van al de genaden; en vanhier is het dat God de nederige genade geeft en lust heeft om de allerbeste en uitnemendste wijnen van Zijn genade te leggen in de laagste kelders van een arm, ootmoedig en boetvaardig hart. Het rechte opschrift en zinspreuk van elke ware heilige is hierin gelegen, dat hij ‘ellendig en nooddruftig, en dus een arme van geest is’ (Mattheüs 5:3). En hierom is het dat de allerarmste in de genade de allerrijkste christen is; hij is ledig in zichzelf, maar vol in Christus, zijn Hoofd en Borg, en is dus met zelfvernederende, God-verhogende en genadeverheffende gedachten vervuld, zeggende met Jakob: ‘Ik ben geringer dan al Uw weldadigheden’ (Genesis 32:10); met Job: ‘Daarom verfoei ik mij, en ik heb berouw, in stof en as’ (Job 42:6); met Asaf: ‘Toen was ik onvernuftig en wist niets, ik was een groot beest bij U’ (Psalm 73:22); met Agur: ‘Voorwaar, ik ben onvernuftiger dan iemand, en ik heb geen mensenverstand’ (Spreuken 30:2); met Jesaja: ‘Wee mij, ik verga, dewijl ik een man van onreine lippen ben’ (Jesaja 6:5); en met Paulus, dat hij ‘de voornaamste der zondaren, en de minste van al de heiligen is’ (1 Korinthe 15:9). En daarom, het is een ootmoedige en zelf-verloochenende wandel, waarin die mens aan zichzelf verloochend wordt, en uit zichzelf wordt gebracht.

3. Het is een betrouwende wandel; het is een leven door het geloof in de Zoon Gods, op Hem steunende en zich aan Hem toevertrouwende; evenals de bruid, opkomende uit de woestijn, en liefelijk leunende op haar Liefste. Evenals een vrouw die zich in het huwelijk begeeft, eerst haar toestemming geeft, en dan getrouwd zijnde, zich vervolgens op haar man verlaat, als op de enige persoon die haar onderhoudt, beschermt, vertroost en voor haar zorgt, zo is het ook met het geloof gelegen: het doet eerst de ziel in ondertrouw met Christus komen om Hem tot haar Heere en Man aan te nemen, en dan doet het al de bekommeringen van de ziel op Hem werpen, ten einde Hij voor haar zorgt en haar helpt, op Hem vertrouwende ter rechtvaardiging en om vergeving van zonde, genade, kracht, troost, licht en leven uit Hem te ontvangen, en alles aan Hem toe te betrouwen, zeggende met Paulus (2 Timótheüs 1:12): ‘Ik weet in Wien ik geloofd heb, en ik ben verzekerd dat Hij machtig is mijn pand, bij Hem weggelegd, te bewaren tot dien dag’. Als alle andere dingen aan de ziel ontvallen en begeven, zo betrouwt zij door het geloof nochtans op Christus. Hoewel het web van een spinnenkop is weggevaagd, zo blijft echter het huis vast en op zijn fundamenten staan; zo is het ook hier: als de spinnenwebben van vleselijk vertrouwen worden weggenomen, dan behoudt het geloof nog een vaste grond waarop het rusten en betrouwen kan. ‘Alhoewel de vijgenboom niet bloeien zal en geen vrucht aan de wijnstok zijn zal, dat het werk des olijfbooms liegen zal en de velden geen spijze voortbrengen; dat men de kudde uit de kooi afscheuren zal, en dat er geen rund in de stallingen wezen zal. Zo zal ik nochtans in de HEERE van vreugde opspringen; ik zal mij verheugen in de God mijns heils’ (Hábakuk 3:17-18). Als iemand een kruk of wandelstok in de hand heeft, daar hij echter niet op leunt wanneer hij wandelt, hij zal, hoewel die wordt weggenomen, nochtans blijven voortgaan; maar neem eens de kruk van een kreupele weg, zo zal hij aanstonds op de grond vallen. Zo is het ook hier: Indien wij niet als kreupelen op zulke uitwendige rietstaven steunden, wij zouden zo lichtelijk niet terneder worden geslagen wanneer die van ons worden weggenomen. In Christus te wandelen, is op Hem te betrouwen; het is daarom een betrouwende en gelovige wandel, alleen en enkel rustende op het waarachtige en onfeilbare Woord van God; en

zeker, aan een eerlijk man behoeft geen pand gevraagd om op zijn woord geloofd te worden, hij zou zulks voorzeker niet wel opnemen; en welk een oneer doen wij de hoge God aan, wanneer wij zonder pand te hebben, Hem op Zijn Woord niet durven betrouwen!

4. Het is een zeer wijd uitgestrekte wandel; hetgeen van Gods gebod gezegd wordt in het algemeen, mogen wij billijk ook van deze wandel zeggen in het bijzonder; 'in alle volmaaktheid heb ik een einde gezien, maar Uw gebod is zeer wijd' (Psalm 119:96). Het is zeker een nauwe weg en een eng pad op zichzelf, ten opzichte van deszelfs moeilijkheid voor de verdorven natuur, en van de gebreken van degenen die er op wandelen; maar hij is echter wijd ten aanzien van deszelfs uitgestrektheid, in en op zichzelf aangemerkt. Dit wandelen in Christus strekt zich uit tot al de geboden Gods; want, de mens die in Christus wandelt, heeft lust in alle geboden Gods. Hij strekt zich uit tot al de plichten van de godsdienst, en tot al de genaden van de Heiligen Geest; tot al de bewegingen van het hart, en tot al de daden van ons leven; tot al onze gedachten, woorden en werken zonder onderscheid, en met betrekking op die allen worden wij geroepen om in Christus te wandelen door het geloof. Ja, hij strekt zich uit tot al de omstandigheden en lotgevallen die een christen in zijn leven kunnen overkomen, tot al de behoeften van zijn lichaam, en tot al de noden van zijn ziel; 'want de rechtvaardige zal uit het geloof leven' (Romeinen 1:17). Daar is geen gelovige op aarde welke niet nu of dan gevoel heeft van drukkende benauwdheden, hetzij uitwendig naar het lichaam of inwendig naar de ziel; hetzij gevoel van zonde of van schuld, gevoel van verdorvenheid of van verzoeking, gevoel van verlating of van gemis, gevoel van bezoekingen Gods of gevoel van tegenspoeden in de wereld. Nu, in deze allen moet hij door het geloof leven en in Christus wandelen, als wetende dat Die een volle algenoegzaamheid bezit om alles te verantwoorden en te vervullen, dermate dat de ziel nooit in zulk een zee kan komen, waar Christus geen genoegzaam scheepje en geen veilige haven voor hem is. In Hem te wandelen, is gebruik van Hem in elke toestand te maken, en op Hem tot volkomen redding te betrouwen in alle nood. Iemand wordt gezegd te wandelen, niet zozeer omdat hij voeten heeft om zulks te kunnen doen, maar wanneer hij tot dat einde gebruik daarvan maakt, om zijn aangevangen reis daardoor voort te zetten. Zo is het ook hier: de ziel wandelt in Christus niet enkel en alleen wanneer zij het geloof verkrijgt en Christus daardoor heeft aangenomen, maar ook en aller-bijzonderst, wanneer zij door het geloof in alle noden en omstandigheden gebruik van Hem als Middelaar maakt, om leven, licht, vrijheid, troost, vergevende genade en gemeenschapsoefening met Hem te verkrijgen. Wat anders is de hebbelijkheid en hoedanigheid van het geloof, en wat anders deszelfs gebruik en dadelijke werking. Iemand wordt gezegd bij brood te leven, niet wanneer hij het in zijn voorraadkast heeft opgesloten, maar wanneer hij het neemt en eet; zo is het ook hier: door het geloof te leven, is het geloof ter dadelijke beoefening te brengen, de emmer van het geloof te brengen tot de bornput des levens, en wateren des heils daaruit te nemen om niet. Het leven des geloofs is daarom een gestadig en vermeerderend werk, een gedurig bij vernieuwing geoefende en herhaalde daad, welke de ziel gedurig doet werkzaam zijn om dezelfde en soortgelijke genaden als zij reeds heeft, bij vermeerdering in de voortgang op de weg te verkrijgen. Dus, door het geloof te leven, is in hetzelfde huisgezin met Christus te zijn en dagelijks door Hem als gast aan tafel onthaald te worden, op Hem te leunen en te steunen zo vaak als wij Hem nodig hebben, en uit Hem als de eeuwig levende Springbron en Fontein des heils, alle wateren van genade te scheppen.

5. Deze wandel in Christus is een evangelische wandel; ‘alleenlijk wandelt waardiglijk het Evangelie van Christus’ (Filippenzen 1:27). Hij wordt geoefend onder een evangelische leiding, naar een evangelische regel, uit een evangelisch grondbeginsel, op een evangelische wijze, tot een evangelisch einde en door een evangelische Geest; welke zaken allen uit te breiden ons een zeer wijd en ruim veld zouden verschaffen. Deze wandel naar het Evangelie, bevat een evangelische heiligheid in zich en is daarom een heilige wandel: Zijt heilig, want Ik ben heilig; de heiligheid is Zijn huize sierlijk tot in lengte van dagen; en zonder heiligmaking zal niemand God zien. Hij heeft een evangelische omzichtigheid in zich, en wordt daarom een voorzichtige wandel genoemd: ‘Ziet dan hoe gij voorzichtiglijk wandelt, niet als onwijzen, maar als wijzen. de tijd uitkopende, dewijl de dagen boos zijn’ (Éfeze 5:15). Hij is een waakzame wandel; want de arme reiziger weet dat hij een arglistig hart van binnen, een verleidende wereld van buiten, en een verzoekende satan rondom zich heeft, en daarom, dat hetgeen Christus tot één zegt, Hij dat tot allen zegt, namelijk: waakt. Hij heeft een evangelische oprechtheid in zich, en wordt vanhier een oprechte wandel genoemd: ‘Die in zijn oprechtheid wandelt, wandelt zeker. De weg des Heeren is de oprechte tot sterkte. De HEERE zal genade en ere geven; Hij zal het goede niet onthouden dengenen die in oprechtheid wandelen’ (Psalm 84:12). Hij bevat in zich een evangelische orde, en wordt hierom ook een welaangestelde wandel genoemd: ‘Wie zijn weg wel aanstelt, dien zal Ik Gods heil doen zien’ (Psalm 50:23). En gelijk een wandel recht geordend en geregeld is, wanneer iemand elke plicht ten behoorlijken tijd en plaats waarneemt, zonder die met of onder elkaar te verwarren en te vermengen, of de ene na te laten om de andere te doen, zo doet ook deze evangelische orde, wanneer die in iemands wandel plaats heeft, hem eerst alles uit Christus halen, en dan vervolgens, alles weer in Zijn dienst en tot Zijn heerlijkheid gebruiken; het doet hem op Christus leven als de Alfa, of het begin van zijn leven, en tot Hem wederkeren als de Omega, of het einde daarvan. In één woord, een evangelische wandel heeft een evangelische Geest die denzelven bezielt en invloed geeft, en is daarom een aangename en blijmoedige wandel, naar mate die Geest de ziel beheerst; de blijdschap des Heeren is de sterkte der ziel, en deze blijdschap is niet onbestaanbaar met evangelisch berouw, omdat het niet alleen kan plaats hebben, maar ook doorgaans plaats heeft, dat de ziel droefheid heeft, en echter op dezelfde tijd blijmoedig wandelt; want niemand heeft ooit voor God recht kunnen wenen als een kind, zolang hij Hem niet gezien heeft als zijn verzoende Vader; de genaderijke liefdeslonken van een Goddelijke en ontfermende Christus, zijn de ware en eigenlijke springbronnen van een heilig evangelisch berouw: ‘En zalig zijn zij die treuren, want zij zullen vertroost worden’ (Mattheüs 5:4).

6. Deze wandel in Christus is een hemelse wandel. De mens die in Christus wandelt, heeft zijn wandel in de hemelen, waar Christus is (Filippenzen 3:20). Hier is vaak een bezwaardheid van het gemoed, omdat hij met zijn gedachten niet zo hemelsgezind als hij wel wenste voor de Heere kan wandelen; maar daarin stelt hij al zijn heil en vergenoeging, wanneer hij met zijn ganse hart bij Christus in de hemel mag zijn. Daar is in zulk één een hemelsgezindheid in zijn taal en spraak, die hij op allerlei wijze in zijn wandel met Christus probeert uit te drukken; een hemelsgezindheid in zijn gevoelens en genegenheden, een hemelse koophandel als het ware, met Christus drijvende en gedurig wisselbrieven op Hem trekkende voor alles wat hij nodig heeft. Hoe onbetamelijk is het daarom voor de zodanigen die Christus Jezus de Heere hebben aangenomen, dat zij vleselijk en aardsgezind wandelen! Evenals de vogel welke men kievit noemt, die een kroon op zijn hoofd heeft, en echter op drek en

vuiligheid aast. Heeft de Heere, mijn vrienden! u met goedertierenheid bekroond, en zult gij echter op de drek van de wereld leven? Heeft Hij u tot erfgenamen van Zijn hemels Koninkrijk gemaakt, en zult gij u omwentelen en begraven in de lage aarde? Zo God u de fontein des levenden waters geschonken heeft, en gij nochtans angstvallig en bekommerd zijt over de druppelen van de gebroken bakken, dan is het voorzeker een klaar bewijs, dat gij niet in Christus wandelt. De godvruchtige ziel die niet boven de wereld leeft, leeft oneindig ver beneden zichzelf.

7. Het is een standvastige wandel; 'zo dan, mijn geliefde broeders, zijt standvastig, onbeweeglijk' (1 Korinthe 15:58). Hij is voortgaande en echter standvastig; want het woord wandelen, gelijk ik reeds tevoren heb aangemerkt, geeft voortgang en volstandigheid te kennen. Daar is een gedurige voortgang in denzelven; de rechtvaardige zal zijn weg vast houden, en die rein van handen is, zal in sterkte toenemen. Het pad der rechtvaardigen is als een schijnend licht, voortgaande en lichtende tot de volle middag toe. Ware genade is van een groeizame aard. Het is waar, een gelovige kan in zulk een toestand zijn, dat hij zijn groeien en wassen in de genade niet kan naspeuren of bemerken, gelijk wij onszelf of anderen niet kunnen zien groeien, hoewel het zeker is dat wij en zij zulks doen. Daarom, als de christen geen voortgang in zijn wandel maakt, zo wandelt hij ook niet in Christus; want wanneer hij in Christus wandelt, maakt hij altijd voortgang op de weg; en deze wandel in Christus, of dit leven door het geloof in Hem, is het enige standvastige en toenemende leven en wandel. Hoewel de scheepslieden, wanneer zij zich ter zee begeven, weldra het gezicht van het land verliezen, zij verliezen echter het gezicht van de lucht of de hemel niet; hoe ver zij ook zeilen mogen, of welk onweder hen ook mocht overkomen, zodra zij maar opzien, zien zij altijd dezelfde lucht, zo is het ook hier gelegen: als iemand in Christus wandelt en door het geloof in Hem leeft, verliest het geloof nooit het gezicht van Hem als haar rotssteen en sterkte; zij mag het gezicht van het land, het gezicht van vrienden, bekenden, bloedverwanten, ja van alle aardse genietingen en troost verliezen, maar wanneer het geloof dadelijk werkzaam is, verliest het nooit het gezicht van God, van Christus en van de beloften; en hoewel alle aardse genietingen ten enenmale verdwijnen mogen, zo verliest nochtans de ziel welke door het geloof leeft, niets; want wat kan haar ontbreken, die deel aan een God heeft Welke alles en in allen is?

8. Het is een zeer gemeenzame wandel; wandelt alzo in Hem. O wie toch kunnen meer gemeenzaam met elkaar wandelen, dan deze twee tezamen doen, want zij wandelen beiden in elkaar! Wandelt alzo in Hem! Hoe zullen twee tezamen wandelen, indien zij niet overeengekomen zijn! Hier is de alleraangenaamste en gemeenzaamste overeenkomst en samenstemming. Daar zijn verschillende daden van gemeenschapsoefening, waarmee in de heilige Bijbelbladeren de natuur van deze gemeenzame wandel en dit verkeer met elkaar wordt uitgedrukt, en elke daarvan zou tot onze beproeving kunnen verstrekken, om onszelf daar aan te kunnen toetsen of wij deze gemeenzame wandel kennen of niet.

a. Daar is een dadelijke en wederzijdse gemeenschapsoefening tussen Christus en elke ware gelovige; want 'zij hebben gemeenschap met de Vader en de Zoon, door de Heiligen Geest' (1 Johannes 1:3); 'Hij houdt avondmaal met hem, en zij met Hem' (Openbaring 3:20).

b. Daar is bekendmaking en mededeling, zelfs van de grootste geheimen en verborgenheden: 'De verborgenheid des HEEREN is voor degenen die Hem vrezen' (Psalm 25:15), en zij maken Hem ook al hun wegen en noden bekend.

c. Daar is een liefelijke samenwoning bij en met elkaar: Hij woont in hen door Zijn Geest; Ik zal Mijn Geest in uw binnenste geven. Ik in hen, en gij in Mij, opdat zij in Ons één zijn, en zij wonen in Hem door het geloof.
d. Daar is een onderlinge samenwandeling; Hij wandelt met hen en zij met Hem; Hij wandelt in het midden van de gouden kandelaren, en zij zullen met Hem wandelen de gansen dag.
e. Daar is onder hen een vriendelijke en aangename samenspraak; Hij spreekt met hen en zij met Hem, en oefenen dus een aller-innigst verkeer als boezemvrienden met elkaar; 'mijn hart zegt tot U: Gij zegt: Zoekt Mijn aangezicht; ik zoek Uw aangezicht, o HEERE' (Psalm 27:8).
f. Daar is onderling en wederzijds bezoek; Hij bezoekt hen in een weg van genade, en zij bezoeken Hem in een weg van plicht.
g. Daar is wederzijds onthaal en gastmaalhouding; 'Hij voert hen in het wijnhuis, en Zijn liefde is de banier over hen' (Hooglied 2:4).
h. Daar is onderlinge groetenis en omhelzing van elkaar: 'Zij groeten elkander met een heiligen kus'. Hij kusse mij met de kussen Zijns monds; want Uw uitnemende liefde is beter dan wijn' (Hooglied 1:2). En zij leren door genade, 'den Zoon te kussen, opdat Hij niet toorne' (Psalm 2:12). Maar dit zal ik niet verder uitbreiden. Maar nu, mijn vrienden! wat zegt uw hart op al deze dingen die wij als eigen aan een rechte wandel in Christus u hebben voorgesteld? O toetst er u aan, en legt u bij die Schriftuurlijke kenmerken neer!

(2) Beproeft deze christelijke wandel aan de geestelijke voorraad, welke het Evangelie daarvoor verschaft. Allen die kundigheid van deze wandel hebben en waarlijk in Christus wandelen, worden rijkelijk van alle nodige voorraad op deze hun reis verzorgd; de Heere doet niemand in de krijg dienen op eigen verdienste, noch roept ooit iemand om in Christus te wandelen, zonder hem te verzorgen van genoegzame voorraad op deze zijn weg. Daar zijn in het bijzonder acht voorname dingen welke in het natuurlijke reizigers op hun reis van node hebben, welke allen in het geestelijke, aan de reizigers die in Christus naar het hemelse Jeruzalem wandelen, op hun reis geschonken en aan hen door Hem medegedeeld worden, naar mate de moeilijkheid van hun reis zulks vereist.

1. De reiziger moet een gids of leidsman hebben om hem te onderrichten en te besturen op de weg. Zo is het ook hier gelegen: wanneer de ziel in Christus wandelt, heeft zij een Leidsman die haar onderricht. Christus Zelf is haar Leidsman; deze God is onze God eeuwiglijk en altoos; Hij zal ons geleiden tot over de dood. Hij is een wijs Leidsman, die elke stap die zij op de weg voortgaat, weet en gadeslaat. Een getrouw Leidsman, die nooit Zijn volk zal misleiden. Een teder Leidsman, die de arme zwakke reiziger in al zijn ontmoetingen ondersteunt en helpt. En eindelijk, een bijblijvend Leidsman, die hen op de weg niet begeven of verlaten zal. Nu, mijn vrienden! wat kent gij voor uzelf van deze leiding door Woord en Geest? Hebt gij ooit gehoord de stem die achter u is, u toeroepende: Dit is de weg, wandelt in denzelven, wanneer gij u wilde wenden ter rechter of ter linkerhand? En zijt gij ooit Goddelijk bewerkt geworden om uzelf aan deze leiding geheel over te geven?
2. Een reiziger moet licht op zijn weg hebben, want het is een allermeest bekommerende en moeilijke zaak, wanneer hij in het duister moet wandelen; en een goed gezicht, ten einde hij de weg in het oog kan houden. Want hoewel een reiziger al licht heeft, wanneer hij echter zijn ogen sluit, of die ginds en herwaarts laat

omzwerven zonder recht de weg in het oog te houden, zo ligt hij ieder ogenblik bloot om te struikelen of te vallen. Zo is het ook gelegen met de geestelijke reiziger die in Christus wandelt: hij verkrijgt beiden licht en gezicht op zijn weg. En voorzeker, Christus Zelf is zijn Licht, want Hij is het Licht der wereld, en Zijn Geest wordt aan elke gelovige geschonken, als een Geest der wijsheid en der openbaring; en deze is die grote Werkmeester welke hem zowel gezicht als licht geeft en hem het oog doet gevestigd houden op de rechte weg; vanhier is het dat de psalmist zo nadrukkelijk bidt: 'Wend mijn ogen af, dat zij geen ijdelheid zien; maak mij levend door Uw wegen' (Psalm 119:37). Een rechte wandel heeft invloed en bestuur van en door het licht van de kennis van Christus. Hoe meer de ziel van Christus kent, hoe meer zij in Hem wandelt, en hoe meer zij in Hem wandelt, hoe meer zij ook van Hem kent: Zo iemand wil deszelfs wil doen, die zal van deze leer bekennen dat zij uit God is; want het één heeft invloed op het andere. Gelijk het lichaam de klederen verwarmt, en de klederen het lichaam, zo leidt ook de kennis van Christus tot evangelische gehoorzaamheid, en die leidt wederom de ziel tot meerdere kennis.

3. De reiziger moet noodwendig een hartversterkende drank bij zich hebben, opdat hij niet uitgeput wordt en bezwijkt op de weg. Zo is het ook hier gelegen: allen die in Christus wandelen, vinden wijn van vertroostende en hartversterkende genade voor zich bereid. En zeker, Christus Zelf, die de Weg is, is ook de geestelijke zielendrank van een waargelovige, want Hij is de vertroosting Israëls, die hen somtijds zulk een sterke vertroosting geeft, dat de blijdschap des Heeren hun sterkte is, en het dus openbaar maakt dat Zijn wegen, wegen zijn van liefelijkheid, en al Zijn paden vrede, hoezeer de blinde wereld die als een zwaarmoedige weg bespotten en verguizen moge. Nu, wat kent gij van die hartversterkende genade van het Evangelie, of van die bekendmaking van de Goddelijke liefde? Heeft die ook weleens uw ziel met een heerlijke en onuitsprekelijke vreugde vervuld, en hebt gij ooit die vrede Gods, welke alle natuurlijk verstand te boven gaat, genoten? Dit is hetgeen Hij weleens aan Zijn kinderen schenkt, namelijk, aan de zodanigen die in Hem wandelen; Hij heeft herbergen en logementen tot hun verkwikking en onderhoud verzorgd, en deze zijn de openbare middelen der genade; die geestelijke wijnhuizen waarin Hij Zijn volk verkwikt en onthaalt op het vet vol merg, het ware brood dat uit de hemel is nedergedaald, en aldaar Zijn liefde de banier over hen doet zijn.

4. De reiziger moet een beurs vol reisgeld hebben om zijn onkosten te kunnen goedmaken en betalen. Zo is het ook hier: zij die in Christus wandelen, verkrijgen in en door Hem onnaspeurlijke schatten. 'Uit Zijn volheid ontvangen zij allen ook genade voor genade' (Johannes 1:16). Zij krijgen alles wat zij nodig hebben, hoewel niet altijd hetgeen zij begeren; maar Hij is een wijs uitdeler, en in Hem hebben zij genoeg; ja zij zijn in Hem volmaakt, omdat Hij een volheid van verdiensten bezit tot hun rechtvaardiging, en een volheid van Geest tot hun heiligmaking; geld dat alles verantwoordt, ja duurzaam goed en gerechtigheid; rijkdommen die in de aarde niet verderven, noch zich vleugelen des dageraads maken en snel wegvliegen, gelijk wereldse bezittingen en aardse genietingen doen; en daarom, hier is genoeg om alle onkosten te dragen, alle schuldeisers te voldoen, en al de eisen van de satan en het geweten, ja wat zeg ik, van de Goddelijke gerechtigheid en de wet te voldoen. Nu, mijn vrienden! wat zegt uw hart? Weet gij wat het is vervuld te worden met deze Goddelijke schat?

5. Een reiziger moet wapenen hebben op zijn reis; zo is het ook hier gelegen: zij die in Christus wandelen, krijgen wapenen om zichzelf tegen moordenaars of wild gedierte te verdedigen, wanneer die hen pogen te beroven van hun leven of van hun goed.

Beschouw eens aandachtig, de volmaakte wapenrusting van de christen, zoals de apostel die beschrijft (Éfeze 6:2-17): alwaar die bij stukken worden opgenoemd en derzelver gebruik nauwkeurig aangewezen; terwijl Christus Zelf het grote schathuis is daar al de geestelijke krijgsvoorraad in ligt opgesloten; hij wandelt in Christus en heeft ook in Hem alleen dit wapentuig, waarom het genoemd wordt, een krachtig worden in de Heere en in de sterkte Zijner macht. Nu, is deze wijze en manier van reizen u bekend, om gedurig in die wapenen te wandelen, en in vertrouwen op de kracht van een Goddelijke Middelaar, om onder Zijn banier, al uw oorlogen tegen de zonde en de satan te strijden?

6. Een reiziger moet een gordel om zijn lenden hebben, om zijn losse klederen op te schorten en zijn lenden vast te houden, opdat hij niet mat of moede wordt door de lengte van zijn reis. Zo hebben ook allen die in Christus wandelen, nodig op te schorten de lendenen van hun verstand, gelijk het de apostel zo noemt (1 Petrus 1:13); en ‘hun lendenen omgord te houden met de waarheid’ (Éfeze 6:14). Nu, gelijk Christus de Weg is, zo is Hij ook de Waarheid, die waarheid kan geven in het binnenste, en daarom Zijn arm volk de gordel der waarheid ook bezorgen zal; ‘Zijn waarheid is een rondas en beukelaar’ (Psalm 91:4). Geestelijke reizigers moeten daarom in de waarheid onderwezen worden zoals die in Christus is, beide ten opzichte van derzelver evangelische grondbeginselen en van de getrouwheid Gods in Zijn beloften.

7. Een reiziger moet ook schoenen aan de voeten hebben. Zo is het ook met degenen die in Christus wandelen, want hun voeten moeten ook geschoeid zijn met de bereidwilligheid van het Evangelie des vredes; dat is, met een hart hetwelk bereid is om het Evangelie aan te kleven en bij hetzelve te blijven: deze bereidwilligheid des harten is van de Heere. Nu, kunt gij in waarheid zeggen, dat gij uw hart bereid, bevestigd en versterkt vindt door Zijn genade, zodat gij, niettegenstaande al de moeilijkheden die zich op de weg opdoen, verwaardigd wordt Zijn waarheid, Zijn Evangelie en zaak in deze wereld aan te kleven, met een gewillig en volkomen hart?

8. De reiziger moet ook een staf in zijn hand hebben om met denzelven voort te gaan en daarop te leunen. Zo is het ook hier gelegen: allen die in Christus wandelen, krijgen een staf in de hand; ‘Uw stok en Uw staf, die vertroosten mij’ (Psalm 23:4). En welke is de staf toch waarop zij leunen? Christus Zelf is de voornaamste Staf; ‘wie is zij die daar opklimt uit de woestijn, en lieflijk leunt op haar Liefste?’ (Hooglied 7:5), meer bijzonder, daar is:

a. De staf van Zijn algenoegzaamheid: Ik ben God, de Almachtige of Algenoegzame, zegt de HEERE tot Abraham; ‘wandel voor Mijn aangezicht en zijt oprecht’ (Genesis 17:1).

b. De staf van Zijn beloften; bijvoorbeeld, als de HEERE eens zegt: ‘Ik ben uw Schild en Loon zeer groot’ (Genesis 15:1). ‘Vrees niet, want Ik ben met u; Ik ondersteun u met de rechterhand Mijner gerechtigheid’ (Jesaja 41:10).

c. De staf van Zijn Goddelijke macht, waardoor de Heere alles wat Hij beloofd heeft kan vervullen; en o welk een wonderbare staf is dit! En weet gij ook, mijn vrienden, wat het is met deze staf in de hand te wandelen?

d. De staf van Zijn getrouwheid; want al de beloften zijn door Gods waarheid verzegeld, als komende van een God Die niet liegen kan, maar de getrouwe blijft, om al hetgeen Hij beloofd heeft te vervullen; en Die zulks ook altijd doet op Zijn eigen tijd en in Zijn eigen weg.

e. En eindelijk, om niet meer op te noemen, Christus Zelf, Zijn eeuwige gerechtigheid, Zijn verdienstelijke gehoorzaamheid tot de dood, in welke God een welbehagen heeft en Zijn onafslaanbare voorbidding, welke de Heere altijd verhoort, is de staf waarop de geestelijke reiziger leunt; dezelfde Middelaar die de Weg is waarin zij wandelen, is ook de Staf waarop zij leunen en welke hen ondersteunt; want, in Hem zijn al de beloften Gods ja en amen, en een enkel woord van de beloften van een God in Christus, is genoegzame grond voor het geloof. Als een zeeman op de top van de mast geklommen, een stuk land kan ontdekken, hoewel van verre, zo is hij blij en zeer welgemoed; zo kan ook een gelovige, wanneer hij op een hoogte geklommen 'de beloften Gods van verre zien' (Hebreeën 11:13), zich in Christus als zijn staf verblijden, omdat hij hierdoor veilig op Hem leunen kan, en in benauwende omstandigheden zich tot Hem kan wenden; zeggende met Jósafat: 'In ons is geen kracht tegen deze grote menigte die tegen ons komt; en wij weten niet wat wij doen zullen, maar onze ogen zijn op U' (2 Kronieken 20:12).
Nu, mijn vrienden! dit zijn de hoedanigheden van deze wandel in Christus, en dit is de gewone voorraad die aan de geestelijke reizigers tot deze wandel wordt bezorgd: een Leidsman, licht, versterking, reisgeld, wapenen, een gordel, schoenen en een staf. Wat kent gij van deze wandel in Christus?
Dit zijn enige Schriftuurlijke kenmerken van denzelven, waaraan wij ons kunnen beproeven. Ik vrees dat deze wandel voor zeer velen van u verborgen is; want allen die Christus niet aangenomen hebben, kunnen er niets van kennen, en velen die Christus aangenomen hebben, kennen er maar zeer weinig van.
O, arme mens! wie gij ook zijt, wat dunkt u van de Christus en wat dunkt u van deze wandel? Is Hij u niet tot een oneindig beter deel geworden, dan al de ijdelheden van de wereld u ooit kunnen zijn? 'Jakobs Deel is niet gelijk die; want Hij is de Formeerder van alles, en Israël is de roede Zijner erfenis; HEERE der heirscharen is Zijn Naam' (Jeremía 51:19). Is deze wandel in Christus niet een veel betere wandel dan die van de blinde wereld, welke op de brede weg van het verderf wandelt, en deze dierbare Heiland verwerpt? Helaas, mijn vrienden! hoe licht gij Christus en Zijn weg nu ook mocht schatten, zo kunnen wij u echter verzekeren, dat indien gij niet sterft als een dwaas, gij anders zult denken als het klamme doodszweet u begint uit te breken; en dat gij dan wel duizend werelden, als het ware, zou willen geven om deel te hebben aan deze weg en wandel; maar het kan zijn, dat alles wat gij dan, in plaats van dit Evangelie, zult horen, zal zijn: 'omdat gij aan de satan de bloem en de fleur van uw leven hebt gegeven, zo geef hem het gruis en de zemelen er bij'. O, zoek daarom deel aan Christus te krijgen, opdat gij Hem kennen, Hem aannemen en tot zaligheid in Hem mocht wandelen.

Daar zijn twee voorname gaven, die alle mensen nodig hebben, en welke, gelijk God alleen hun die kan schenken, zij ook verplicht zijn vuriglijk bij Hem te zoeken.
De eerste is Christus, die uitdrukkelijk genoemd wordt, de Gave Gods (Johannes 4:10); en deze gift moet des te meer geschat worden, omdat als God die geeft, Hij ook Zichzelf en Zijn Geest daarbij schenkt. Want die Christus ontvangt, ontvangt ook de Vader in en door Hem, waarom de Heiland ook tot de zodanigen zegt: 'Mijn Vader is uw Vader, en Mijn God is uw God' (Johannes 10); en zodra hij Christus aanneemt, ontvangt hij ook in en met Hem Zijn Geest; 'want zo iemand de Geest van Christus niet heeft, die komt Hem niet toe' (Romeinen 8).
De tweede is het geloof, hetgeen mede uitdrukkelijk Gods gave genoemd wordt (Éfeze 2:8), en als God deze laatste gave schenkt, dan schenkt Hij juist genade om de

eerste aan te nemen. De oneindige Oppermajesteit kon nooit een grotere gift dan Christus schenken; en de lage, arme en van alles ontblote zondaar kon nooit een grotere en gepastere gift ontvangen; Christus is het grootste en heerlijkste geschenk dat ooit de hemel geven of de aarde ontvangen kon. Daar is een geven van Christus in de aanbieding van het Evangelie, hetwelk de plicht van Hem aan te nemen, teweegbrengt en veronderstelt, want 'Een mens kan geen ding aannemen, zo het hem niet uit de hemel gegeven is' (Johannes 3:27). Nu, het ganse wezen van de ware godsdienst ligt in deze twee dingen opgesloten:

a. In een geloofs-aannemen van de Heere Jezus Christus;
b. In een geloofs-gebruikmaken van Hem tot al die einden, waartoe men Hem aangenomen heeft; welke beiden onze tekst opgeeft: Gelijk gij Christus Jezus de Heere hebt aangenomen, wandelt alzo in Hem.

VIERDE GEBRUIK VAN VERMANING
Het vierde gebruik hetwelk wij uit deze leer zullen afleiden, zal dat van vermaning zijn:

A. Aan ongelovigen die nooit de Heere Jezus hebben aangenomen.
B. Aan gelovigen, welke Christus Jezus de Heere aangenomen hebbende, ook als de zodanigen met Hem wandelen.

A. Vooreerst. Het eerste deel van de vermaning strekt zich dan uit tot alle ongelovigen, die nooit in Christus geloofd hebben, ten einde zij Hem aannemen mogen en in Hem geloven, want dit is de grote roepstem van het dierbare Evangelie aan alle zondaren, die onder hetzelve leven. En hoewel ware gelovigen die Christus reeds aangenomen hebben, geroepen worden om gedurig bij vernieuwing in Hem te geloven, en dus zichzelf niet moeten buitensluiten, maar gebruik maken van dezelfde roeping die aan ongelovigen geschiedt, ten einde zij Christus meer en meer bij de voortgang op de weg mogen aannemen, echter omdat hetgeen ik hun wilde zeggen meer natuurlijk en als vanzelf zal invallen in het tweede deel van de vermaning, waarvan wij nog spreken moeten, zo zal ik nu, naarmate van licht en inzien, mij alleen bepalen tot de zodanigen die Christus nooit hebben aangenomen. O, ongelovige zielen! die verre van God zijt vervreemd en afgescheiden, laat u toch bewegen om Christus Jezus de Heere gelovig aan te nemen. En opdat ik deze vermaning des te beter mocht aandringen, zal ik:
(1) Aantonen wie de ongelovigen zijn, die Christus nog niet hebben aangenomen.
(2) Enige overwegingen en beweegredenen opgeven om hen op te wekken dat zij Christus aannemen.
(3) Enige besturingen aan hen geven, ten einde zij het op een rechte wijze doen.
(4) Eindelijk zal ik sommige beletselen trachten weg te nemen, en enige tegenwerpingen, die tegen deze aanneming worden ingebracht, beantwoorden.

(1) Moeten wij dan aantonen wie de ongelovigen zijn die Christus nog niet hebben aangenomen; want als ik alle ongelovigen vermaan en nodig om voor zichzelf in het bijzonder te geloven, dan is het billijk en noodzakelijk om te weten wie ik door dezelve bedoel; want het is een zeer groot beletsel en verhindering voor het geloof, in een menigte van mensen, dat zij wanen reeds gelovigen te zijn, die Christus hebben

aangenomen, en die daarom geen enkel woord, hoewel het rechtstreeks en op de man af tot hen gesproken wordt, op zichzelf toepassen, en dus onvatbaar zijn voor alle roepingen door het Woord, omdat zij menen het geloof reeds te hebben, en Christus reeds deelachtig te zijn. Maar opdat zij, die Christus door het geloof niet aangenomen hebben, zichzelf niet bedriegen mogen, zo zal ik enige kenmerken opgeven van een ongelovige. Gelijk de geleerden spreken van twaalf hemeltekenen, zo zal ik twaalf tekenen van het ongeloof aantonen, welke daar, waar zij in kracht heersen, bewijzen dat een zodanige de Heere Jezus niet heeft aangenomen, en daarom nog in de staat van het ongeloof is.

1. Het eerste kenteken of bewijs van het overheersend ongeloof, is een gehele verharding van het hart. Wanneer iemand niet in het minst bewogen of aangedaan wordt over zijn eigen ellende, noch over de weg ter zaligheid door Christus teweeggebracht, noch over de nodigingen der genade in het Evangelie; er wordt gezegd (Handelingen 19:9): ‘dat sommigen verhard werden en ongehoorzaam waren’. Een hard hart is één van satans ongenaakbare sterkten, het uithoudende tegen ‘s Heeren Woord, en al de aanbiedingen van Christus versmadende. De hardheid van het hart wordt gekend uit derzelver dwaasheid; wanneer wij ziende niet zien; of horende niet horen, wanneer wij wel een bespiegelende en letterkundige bevatting van zaken hebben, maar de geestelijke onderscheiding en kracht er niet van verstaan. Zij wordt ook gekend uit derzelver ongevoeligheid; wanneer iemand geen vrees of verschrikking heeft door de wet, noch gevoel van vrede, blijdschap of hoop door het Evangelie, en dus geheel geen smaak van het goede Woord Gods, maar als een steen gans ongevoelig onder alles wat er tot hem wordt gesproken, zulk een verharding, mijn vrienden! is een klaar bewijs dat gij nog ongelovigen zijt, en dat gij Christus nooit in waarheid hebt aangenomen. Gelovigen kunnen veel gevoel hebben van de hardheid van hun harten; maar deze verharding, daar ik nu van spreek, is van alle gevoel ten enenmale ontbloot: het is ‘een consciëntie die als met een brandijzer is toegeschroeid’ (1 Timótheüs 4:2).
2. Het tweede kenmerk of bewijs van een overheersend ongeloof, is een geheel verzuim van geestelijke en hemelse dingen; hetwelk dan plaats heeft, wanneer iemand er zijn werk nooit van maakt om dezelve na te speuren en te zoeken; ‘maar zij zulks niet achtende, zijn heengegaan, deze tot zijn akker, gene tot zijn koopmanschap’ (Mattheüs 22:5). Ontdekken duizenden hun ongeloof in deze niet, en dat zij Christus nooit in waarheid hebben aangenomen, omdat al hun zorg en bekommering alleen en geheel over het aardse en tijdelijke is? Zouden Christus en de dingen die des Geestes zijn, dermate wel van hen versmaad en licht geacht worden, wanneer zij op een rechte wijze in Hem geloofden of de getuigenis Gods aannamen? Zeker, als mensen de aardse goederen en tijdelijke genietingen tot hun voornaamste zorg maken, en geen acht geven op de grote aanbiedingen van het Evangelie, zo beschouwen zij het niet als een Goddelijke waarheid, wat zij zich ook inbeelden van hun geloof.
3. Het derde kenmerk of bewijs van een overheersend ongeloof, is een heimelijke verdenking te hebben van de waarheid des Evangelies, gelijk één die het Evangelie noemde: Fabula Christi, de fabel van Christus. Zij beschouwen het als een staatkundige vinding, een gouden droom, om er dwazen op te doen verlieven, en dat alle gevoelens van godsdienst maar een logomachie, enkel een woordenstrijd zijn; een leer die alleen geschikt is om de wereld in het harnas te jagen, en daar zij zich daarom niet mee behoeven te bemoeien; (zij mogen dus enig letterkundig begrip van de waarheid van het Evangelie hebben, maar geen ‘volle verzekerdheid des verstands’

(Kolossenzen 2:2). Het is waar, zulke gedachten kunnen ook in het hart van een godzalige opwellen, hoewel zij die verfoeien en met afkeer zoeken tegen te gaan. Maar in goddeloze mensen heersen zij en hebben daar haar zetel gevestigd omdat deze in zulke grondbeginselen leven; zij zijn van hun natuurlijke godverloochening niet genezen geworden, en het geloof dat zij voorwenden, is maar een los en twijfelachtig gevoelen, maar geenszins een gegronde en vaste overtuiging van het Evangelie; de verzekerdheid des verstands, daar wij zo-even van gesproken hebben uit Kolossenzen 2:2, rust op een bevindelijk en inwendig gevoel van de waarheid, omdat het Evangelie tot de ziel komt, niet alleen in woord, maar ook in kracht en in betoning van de Heilige Geest.

4. Het vierde kenmerk of bewijs van een overheersend ongeloof is ‘een heimelijk verwerpen van de raad Gods ter zaligheid’ (Handelingen 13:46). Alle natuurlijke mensen zijn kinderen der ongehoorzaamheid; die of uit hoogmoed de boodschappen Gods verachten, omdat die hun dwaasheid zijn, of Gods gezanten bespotten, omdat zij er laag van denken: Is Deze niet de Zoon des timmermans? Is niet die en die predikant een man van lage afkomst en geboorte? Dus worden de arme, blinde, ongelovige mensen, door hun eigen denkbeelden vervoerd, die zij verkeerdelijk van de weg der genade vormen.

5. Het vijfde bewijs van ongeloof is onheiligheid van het leven en de wandel. De waarheid des geloofs bewerkt de ziel tot ‘gehoorzaamheid des geloofs’ (Romeinen 16:26). Waar de vorst is, daar moet zijn stoet ook zijn; waar het geloof is, daar zal ook evangelische gehoorzaamheid wezen, maar waar ongeloof is, daar is ongehoorzaamheid; het geloof heeft zijn stoet van evangeliediensten; het ongeloof van allerlei goddeloosheid in de wandel. Als mensen zich toegeven in dronkenschap en hoererij, in sabbatschenden en vloeken, in liegen en achterklap, en zo vleselijk en losbandig leven als ongelovigen, wie zal hen kunnen schatten als ware gelovigen, laat hun belijdenis ook zijn zo die wil!

6. Het zesde bewijs van ongeloof, is wanneer mensen het Woord horen, zonder het ooit op zichzelf toe te passen. Want zonder dat het wordt toegepast, kan het geen uitwerking doen; het kan zonder dit niemand doen zien dat hij begrepen, ingewikkeld en opgesloten ligt in de algemene beloften of geboden, zoals die een bijzonder antwoord van hem vorderen, gelijk er is in Psalm 27:8; de roeping is in het meervoud: Zoekt Mijn aangezicht; het antwoord is in het enkelvoud: ik zoek Uw aangezicht, o HEERE! Zo is het ook hier: de roeping van het Evangelie is algemeen: Gelooft in de Heere Jezus Christus; maar het antwoord moet bijzonder zijn: Ik geloof, Heere, kom mijn ongeloof te hulp. Als de arme mens zeer weltevreden is wanneer de waarheden hem maar in de hersenen zweven, of dat hij die van buiten leert gelijk de kinderen hun catechismus doen, zonder ooit te vragen: Wie ben ik? Wat heb ik gedaan? Waar ga ik naar toe? Wat zal er van mij worden? Wat uitwerking heeft Gods Woord op mij? Dan zal het ongeloof ongestoord blijven en heersen.

7. Het zevende kenmerk of bewijs van een overheersend ongeloof, is een gehele en volstrekte afval van God; want gelijk wij door het geloof staan en volharden in goed doen, wanneer wij gelovigen zijn (Romeinen 2:7), zo vallen wij ook door ongeloof of wegens onze ongelovigheid, van God af. Wij worden vermoeid en verdrietig van de dienst Gods, en laten die eindelijk geheel varen.

8. Het achtste bewijs van ongeloof is een volstrekte en blijvende wanhoop. ‘Maar zij zeggen: Het is buiten hoop; maar wij zullen naar onze gedachten wandelen, en wij zullen doen een iegelijk het goeddunken van zijn boos hart’ (Jeremía 18:12). Als de arme mens denkt: ‘Het is toch buiten hoop, en daarom tevergeefs dat wij ons zouden

kwellen', wanneer zij menen dat hun verdoemenis een vastgestelde zaak is, en daarom een wanhopig besluit nemen om zo snel als zij maar kunnen de weg naar de hel in te slaan. Zulk een ontzettende goddeloosheid kan plaats hebben in het hart van de mens, gelijk wij de zodanigen beschreven vinden (Job 21:15): 'Wat is de Almachtige, dat wij Hem zouden dienen? En wat baat zullen wij hebben, dat wij Hem aanlopen zouden?'

9. Het negende blijk van ongeloof, is iemands wantrouwen van alle tegenwoordige middelen, zeggende: Zo er één van de doden opstond, wij zouden hem geloven. Dat is: Indien God hoorbaar uit de hemel tot ons sprak of wonderwerken deed, dan zouden wij geloven; maar, omdat zij in Mozes en de profeten een genoegzame grond voor het geloof hebben, en echter niet geloven, zo zouden zij ook niet geloven hoewel iemand opstond uit de doden. Buitengewone middelen zullen geen rechte uitwerking op de ziel hebben, wanneer de gewone middelen het niet doen.

10. Het tiende kenteken of bewijs van overheersend ongeloof, is een opschorting of uitstelling om zich met Christus te verenigen. Dit is een snode uitvinding van het verdoemelijke ongeloof; de zondaar schijnt de getuigenis van het Evangelie aan te nemen; hij heeft niets in te brengen tegen Christus, maar daar is echter een heimelijk verschuivende, opschortende en uitstellende geest die hem beheerst; hij heeft wel een neiging voor het toekomende, maar geen keuze voor het tegenwoordige naar Christus, omdat hij zijn geliefde boezemzonden tot nog toe niet kan verlaten, maar nog een weinig slaap, een weinig sluimer moet hebben in de schoot van zijn geliefde Delíl

a. Een bewijs hiervan vindt men in Lukas 9:59: Volg Mij, zegt Christus tot één; maar wat is zijn antwoord? Heere, zegt hij, laat mij toe dat ik heenga en eerst mijn vader begrave', verontschuldig mij voor een weinig tijds. En een soortgelijk in vers 61: 'Heere, ik zal U volgen', maar stel het nog een weinig uit: 'laat mij eerst toe dat ik afscheid neme van degenen die in mijn huis zijn'. Dus slaan ontdekte zondaren Christus' vriendelijke nodigingen door hun uitstel af, even gelijk Felix deed omtrent Paulus; en deze uitstellingen zijn in de grond niets anders dan een snode verwerping van Christus; een wil om in het vervolg te komen, is geen wil te hebben voor het tegenwoordige; en uw voornemen om naderhand te komen, is een bewijs dat gij geen hart daartoe voor het tegenwoordige hebt. Ja, hoe langer gij het uitstelt, hoe meer gij er afkerig van zult worden, en voor en aleer dat naderhand komt, kunt gij reeds gestorven en in de hel zijn.

1

1. Het elfde kenteken of bewijs van een overheersend ongeloof, is 's mensen aannemen van een valse Christus, een afgod van hun eigen vernuft, in plaats van de ware Middelaar. Allen die Christus vermengen, of iets anders met Hem samenvoegen, maken zichzelf een valse Christus en geven een duidelijk bewijs, dat zij Christus en de wereld beiden kiezen, Christus en hun verdorvenheden samen; zij moeten Christus hebben om hun consciëntie te voldoen, en hun lusten en begeerlijkheden om hun hart te vergenoegen. Vanhier peinzen zij zo lang, totdat zij een verdrag gesloten hebben tussen Christus en hun afgoden. Nu, zulk een gemengde Christus is een valse Christus. Dus maken velen hun eigen gerechtigheid, hun tranen en hartstochtelijke aandoeningen, indien al niet geheel, ten minste voor een groot gedeelte, tot hun Christus. Zo maakt de evangelische huichelaar zijn geloof, en de wettische huichelaar zijn plichten tot een Christus. De letterkundige huichelaar wil zijn vleselijke voorzichtigheid met Christus' wijsheid paren, en maakt er ook ten dele zijn Christus van. De meer gezuiverde huichelaar, rust op de algemene werkingen en invloeden van de Geest en stelt die in de plaats van Christus. Nu, mijn vrienden! zijn deze allen niet

zo vele valse christussen? En is een gedeelde Christus ook geen valse christus, als iemand Christus wel aanneemt als Zaligmaker, om hem van de hel te bevrijden, maar geenszins als Heere, om over zijn verdorvenheden te heersen, zodat hij wel deel wil hebben aan Zijn weldaden, maar niet aan Zijn Persoon? Daar is bij de zodanigen iets in Christus dat hun aanstaat, maar ook iets dat hun mishaagt; zij hebben een welgevallen in Zijn bloed, om daardoor van hun schuld ontheven te worden, maar een mishagen in het water dat tevens uit Zijn zijde vloeide, tot reiniging van het verdorven hart.

12. En eindelijk, het twaalfde kenteken en bewijs van overheersend ongeloof is ‘s mensen aannemen van een ware Christus, maar op een valse en verkeerde wijze; wanneer men Christus aanneemt, maar Hem niet in Zijn grootheid en heerlijkheid eerbiedigt gelijk het betaamt. Een vorst wordt dan, eerst op een rechte wijze aangenomen of ontvangen, wanneer men Hem aanneemt, of ontvangt zoals het zijn waardigheid betaamt. Indien een onderdaan zijn vorst zou ontvangen, maar hem op geen andere wijze onthalen dan hij het een landman of zijn medeburger zou doen, zo zou het voorzeker als een zware belediging worden opgenomen. Zo is het ook hier: als Christus niet wordt aangenomen overeenkomstig de waardigheid en heerlijkheid van Zijn Persoon en staat, zo schat Hij het meer een verachting te zijn, dan een ware aanneming. Christus moet in het geheel niet aangenomen worden, of Hij moet worden aangenomen als de Heere; Hij moet Koning over de zondaar zijn, of niets. Dit was de zonde van het blinde Jodendom; zij wilden Christus wel aannemen als een groot Profeet, gelijk ook de mohammedanen doen, maar zij wilden Hem niet aannemen in die grootheid en heerlijkheid waarin de Vader Hem gezonden had, en vanhier worden zij gezegd Hem niet aangenomen te hebben (Johannes 1:11): ‘Hij is gekomen tot het Zijne, maar de Zijnen hebben Hem niet aangenomen’. Daar de apostel integendeel van de gelovige Joden die Hem aannamen (vers 14) getuigt, ‘dat zij Zijn heerlijkheid hebben aanschouwd, een heerlijkheid als des Eniggeborenen van de Vader, vol van genade en waarheid’. Dat is, dat zij Hem aangenomen hebben in al die eer, majesteit, grootheid en heerlijkheid, welke Hij als de Eniggeborene des Vaders bezit. Dus neemt de waangelovige Christus niet aan, maar toont klaarblijkelijk zijn ongeloof, wanneer hij wel de ware Christus aanneemt, maar op een valse en verkeerde wijze. Wanneer Christus niet wordt aangenomen, zoals Hij in het Evangelie aangeboden wordt, dan wordt Hij op een valse en verkeerde wijze aangenomen. Hij wordt geheel, vrijwillig, hartelijk, volstandig en om niet aangeboden, en wordt zo ook aangenomen wanneer het op de rechte wijze geschiedt. Daarom, als de arme mens Hem aanneemt op een valse of verkeerde wijze, is het even zoveel alsof hij Hem verwerpt, hetwelk dan geschiedt, wanneer hij Hem niet geheel aanneemt, maar verdeelt; Hem niet om niet aanneemt, maar wil kopen; niet hartelijk aanneemt, zonder weerzin of het minste ongenoegen, en niet volstandig, zonder berouw te hebben van het gemaakte verdrag.

Nu, laten al deze twaalf kentekenen of bewijzen van een overheersend ongeloof recht overwogen worden, en dan zullen zij op het klaarst aantonen, hoe velen er zijn die voorwenden het geloof te hebben, en echter nog ongelovigen zijn; namelijk, allen die aan een gehele verharding van het hart zijn overgegeven, in verzuim van al de genademiddelen leven, verborgen verdenkingen hebben van de waarheid des Evangelies, die de raad Gods verwerpen, in een onheilig gedrag en losbandige wandel leven, het Woord horen zonder het op zichzelf toe te passen, zich overgeven aan een gehele afval van God, aan een wantrouwen van de tegenwoordige genademiddelen, aan een opschortend uitstel om zich met Christus te verenigen, en welke of een valse

christus aannemen, of de ware Christus op een valse en verkeerde wijze. Deze allen zijn ongelovigen, die Christus Jezus de Heere niet aangenomen hebben.

(2) Wij gaan nu over tot de tweede voorgestelde zaak, namelijk om u enige beweeg- en drangredenen voor te stellen, ten einde u op te wekken tot deze aanneming van Christus. Zo hier iemand is die graag weten wil welke de ster is, door welke hij geleid kan worden tot de plaats waar Jezus is, die moeten wij eenvoudig betuigen, dat het juist dit Evangelie der genade is, ons wijzende op Christus en zeggende: Ziet het Lam Gods. Daar zijn twee voorname dingen welke de Heere door dit heerlijke Evangelie van ons allen vordert; het eerste is, dat alle onbekeerde zondaren, wie zij ook mogen zijn, die dit Evangelie horen, de Heere Jezus Christus aannemen; en het tweede is, dat alle reeds bekeerde en ware gelovigen die Hem aangenomen hebben, ook alzo in Hem wandelen. Gelijk gij Christus Jezus de Heere hebt aangenomen, wandelt alzo in Hem. Maar het is zeker, mijn vrienden! dat geen drangredenen u ooit zullen kunnen bewegen, noch een bewijs hoe krachtig ook, u ooit zal kunnen overtuigen om de Heere Jezus aan te nemen, tenzij het tot uw hart gebracht en op hetzelve toegepast wordt door Gods almachtige hand en kracht; en daarom, zo gij de zaligheid een zaak van gewicht en oneindige waardij schat, o zoek dan vurige gebeden tot de God des hemels op te zenden, dat het Hem behagen mocht om dit Evangelie de kracht Gods tot uw zaligheid door Christus Jezus de Heere te maken. Wij roepen en nodigen u, heden in de Naam van de grote en eeuwige God, dat gij in Zijn Zoon de Heere Jezus Christus mocht geloven en Hem aannemen, om in Hem te mogen wandelen, totdat gij eens hiernamaals hier boven met Hem wandelt in witte klederen onder al de gezaligden voor de troon; en daar is deze algemene drangreden voor, die alleen zoveel als duizend anderen tezamen bij u moest gelden, en welke, wanneer gij die behoorlijk in acht nam, u ook alleen genoegzaam zou zijn, namelijk: het hoogst verbindende gezag van God de Vader, hetwelk dit geloof in Zijn Zoon op het aller-volstrekst gebiedt. ‘En dit is Zijn gebod, dat wij geloven in de Naam van Zijn Zoon Jezus Christus’ (1 Johannes 3:23). En zullen wij het dan een lichte zaak achten het gezag te vertreden en het gebod te versmaden van een God, Die elk ogenblik ons rechtvaardig naar de hel kan zenden? Alhier brengt God al de tien geboden van Zijn heilige wet, als het ware, in één somma tezamen, en zegt in het wezen van de zaak: Indien gij aan dit Mijn gebod gehoorzaam zijt, zo gehoorzaamt gij aan al de geboden; maar indien gij dit gebod verbreekt, zo verbreekt gij die allen. De zondaar die niet gelooft in de Zoon Gods, verbreekt op eenmaal de beide tafelen van de wet, en schendt elk gebod daarvan in het bijzonder op een aller-geduchtste en vreselijke wijze. Gij weet wel hoe Adams zonde, toen hij van de verboden boom at, op eenmaal al de tien geboden van de wet der zeden gelijkelijk verbrak; maar zijt gij wel ooit overtuigd geworden, dat de zonde van uw ongeloof, in Christus als de Zoon Gods niet aan te nemen, niet minder dan een openbare vertreding en schending van het Goddelijke gezag van elk van die geboden in het bijzonder is, en dat op een aller-beledigendste wijze?

1. De mens die Christus niet aanneemt, verwerpt God Zelf als zijn God, omdat Hij nooit de God van enig zondaar kan of wil zijn, dan alleen in en door Christus.
2. De godsdienst van de mens die Christus niet aanneemt, is op zijn best genomen afgoderij en bijgeloof; want de Heere kan nooit in een andere weg, op een Hem betamende en welbehaaglijke wijze gediend worden, dan alleen in Christus, Die het Beeld is des onzienlijken Gods.

3. Die Christus verwerpt, is een ontheiliger van de Naam Gods, want ‘Gods Naam is in het binnenste van Hem’ (Éxodus 23:21), en het is in Hem voornamelijk, dat God Zich aan de zondaar openbaart.
4. De mens die Christus niet aanneemt, kan de sabbatdag niet recht gedenken of heiligen; want zolang hij buiten Christus is, zijn al zijn dagen onheilige dagen, en zijn ganse leeftijd is een tijd van enkel zonde.
5. De mens die in Christus niet gelooft, onteert en is ongehoorzaam aan Zijn hemelse Vader, en kan daarom zijn aardse vader of moeder ook niet behoorlijk eren.
6. Hij doodt zijn eigen ziel, en kruisigt opnieuw de Heere der heerlijkheid, en kan daarom ook nooit een rechte liefde hebben tot de naasten.
7. Hij is schuldig aan het zwaarste geestelijke overspel, door van de Heere af te wijken, en zich niet te willen laten reinigen.
8. Hij steelt en berooft God van Zijn heerlijkheid, en kan daarom in andere opzichten niet geheel onschuldig zijn.
9. Hij geeft valse getuigenis tegen God, door Hem tot een leugenaar te maken, en te verwerpen de getuigenis welke God van Zijn Zoon geeft; en omdat hij zo weinig achting heeft voor de Naam des Heeren, zo kan hij die ook niet veel voor de goede naam van zijn naasten hebben.
10. En eindelijk, hij is schuldig aan gierigheid welke afgoderij is, en wel aan een gierigheid van de aller-afschuwelijkste aard, omdat hij door ongeloof en het verwerpen van Christus als de Zaligmaker, en door zijn pogen om de zaligheid door zijn eigen werken te verkrijgen, die eer en heerlijkheid welke alleen aan God in Christus toekomt, begeert toe te schrijven aan zichzelf; het verdoemelijke eigen ik is zijn god, en eigengerechtigheid is zijn christus; en welke zaak zal hij niet begeren, die begeert zich te stellen in de plaats van God?

Maar om nog nader enige meer bijzondere beweegredenen op te noemen; daar zijn zes voorname stukken, welke behoorlijk door ons overwogen zijnde, ons indien het de Heere behaagde die met geest en kracht te vergezellen, zouden overreden om de Heere Jezus Christus aan te nemen. Namelijk:
(a) Wie Hij is, waartoe wij geroepen worden om Hem aan te nemen.
(b) Hoe weinig er zijn die Hem aannemen.
(c) Wat men aanneemt, als men Christus aanneemt.
(d) Wat wij zullen moeten aannemen, zo wij Christus niet aannemen.
(e) Wat de boosheid en schadelijkheid is van het ongeloof als men Christus verwerpt.
(f) En eindelijk, wat de uitmuntendheid en noodzakelijkheid is van dat geloof, waardoor Christus door ons aangenomen wordt.
Nu, van elk van deze stukken zullen wij nu iets trachten te zeggen.

(a) Wij moeten overwegen wie Hij is tot welke wij geroepen worden om Hem aan te nemen. Het is niet minder dan de Heere der heerlijkheid; de HEERE, geweldig in de strijd; wij worden uit hoofde van deze zelfde overweging hier zo nadrukkelijk toe vermaand (Psalm 24:7-8): ‘Heft uw hoofden op, gij poorten, en verheft u, gij eeuwige deuren, opdat de Koning der ere ing
a. Wie is de Koning der ere? De HEERE, sterk en geweldig; de HEERE, geweldig in de strijd’. En o! wie zou de poorten en deuren van zijn hart niet wagenwijd openzetten om zulk een heerlijke gast te mogen ontvangen, want al wat aan Hem is, is gans begeerlijk! Misschien zult gij vragen: Wat is er dan in Christus? Wij antwoorden: Indien gij maar eenmaal recht zag en overwoog hetgeen er in Christus is, gij zoudt

Hem door ongeloof niet blijven verwerpen; want ‘God is in Christus de wereld met Zichzelf verzoenende’ (2 Korinthe 5:19). Hij is ‘God geopenbaard in het vlees; en dit is de verborgenheid der godzaligheid, die groot is’ (1 Timótheüs 3:16). Een Godheid wonende in het vlees, is een wonder van de ganse wereld; ja het is zulk een wonder, zulk een verborgenheid, dat de wereld die niet kan aannemen; en echter God is in Christus, zodat men Christus aannemende, God Zelf aanneemt. Maar mogelijk zal iemand al verder vragen: Wat is er toch van God in Christus? Wij antwoorden:

1. De autoriteit en het gezag van God is in Christus; ‘Mijn Naam’, zegt God, ‘is in het binnenste van Hem’ (Éxodus 23:21). God heeft Hem verzegeld en aangesteld tot Zijn Middelaars-ambt en bediening. ‘Want Dezen heeft God de Vader verzegeld’ (Johannes 6:27), en deze heerlijke Zaligmaker biedt Zich heden door Zijn dierbaar Evangelie, zowel in Zijns Vaders als in Zijn eigen Naam aan u aan, beide om u ‘te zoeken en te zaligen’ (Lukas 19).
2. De wijsheid Gods is in Hem; ‘Christus is de Wijsheid Gods’ (1 Korinthe 1:24), en ‘in Hem zijn al de schatten van wijsheid en kennis verborgen’ (Kolossenzen 2:3).
3. Gods macht is in Hem; want Hij is niet alleen de Wijsheid, maar ook ‘de Kracht Gods (1 Korinthe 1:24), en ‘Hem is gegeven alle macht in hemel en op aarde’ (Mattheüs 28:18).
4. De Geest Gods is in Hem: ‘Ik heb Mijn Geest op Hem gegeven’ (Jesaja 42:1). ‘God heeft Hem de Geest gegeven niet met mate’ (Johannes 3:34), maar heeft ‘Hem gezalfd met vreugdeolie boven Zijn medegenoten’ (Psalm 45:8), waardoor ‘Hij gaven heeft genomen om uit te delen onder de mensen’ (Psalm 68:19).
5. De gerechtigheid van God is in Hem, waardoor een arm zondaar alleen kan gerechtvaardigd worden; want Hij is ‘des Heeren knecht, de Rechtvaardige, Die een eeuwige gerechtigheid heeft aangebracht, opdat Hij velen zou rechtvaardig maken’ (Jesaja 53:11; Daniël 9:24). Wij worden ‘rechtvaardigheid Gods in Hem’ (2 Korinthe 5:21), en Hij is ‘de HEERE ONZE GERECHTIGHEID’ (Jeremía 23:6). De Jehovah Tsidkenu, de Heere welke ons rechtvaardigt en tevens onze rechtvaardigende gerechtigheid Zelf is.
6. De liefde en goedertierenheid Gods zijn in Hem; ja, wat zeg ik? De rommelende ingewanden van de Goddelijke liefde en barmhartigheid zijn in Hem opgesloten. Wat is Christus anders dan de liefde Gods omzwachteld en omwonden in een kleed van vlees en bloed? ‘Hierin is de liefde Gods jegens ons geopenbaard, dat God Zijn eniggeboren Zoon gezonden heeft in de wereld, opdat wij zouden leven door Hem’ (1 Johannes 4:9-10). Dit is de hoogste vlucht, die de Goddelijke liefde ooit kan nemen; en hoger dan deze is, kan die in eeuwigheid niet zijn.
7. De zaligheid Gods is in Hem: ‘De zaligheid is in geen ander’ (Handelingen 4:12). Christus is de deur der zaligheid, en het geloof is de sleutel waarmee men die deur opent en door dezelve ingaat; en daarom sluiten de zodanigen, die Christus niet aannemen, zichzelf buiten alle hoop van zaligheid, want de zaligheid Gods kan en moet men alleen in Christus vinden. ‘Waarlijk, tevergeefs verwacht men het van de bergen, of van de menigte der heuvelen; in de HEERE alleen is Israëls heil’ (Jeremía 3:22). En allen die Christus als de Zaligheid Gods hebben aangenomen, zullen bij de uitkomst van de zaak met de oude Simeon kunnen aanheffen: ‘Nu laat Gij, Heere, Uw dienstknecht gaan in vrede, naar Uw woord; want mijn ogen hebben Uw Zaligheid gezien’ (Lukas 2:29-30).
8. Al de volheid van God is in Christus; ‘want het is des Vaders welbehagen geweest, dat al de volheid in Hem wonen zou’ (Kolossenzen 1:19); ‘en in Hem woont al de

volheid der Godheid lichamelijk' (Kolossenzen 2:9). De volheid van al de Goddelijke deugden en volmaaktheden zijn in Christus: 'Hij is het Afschijnsel van des Vaders heerlijkheid, en het uitgedrukte Beeld van Zijn Zelfstandigheid' (Hebreeën 1:3). Daar is een verdienstelijke volheid van allerlei zegeningen en weldaden in Hem, om aan al de leden van Zijn geestelijk lichaam medegedeeld te worden, zijnde 'vol van genade en waarheid' (Johannes 1:14). O welk een volle en volkomen Zaligmaker! O welk een volle Christus Die u roept en nodigt om tot Hem te komen! Dus ziet gij wat er van God in Christus is, om ons op te wekken dat wij Hem aannemen zouden door het geloof; en wie het is tot wie wij geroepen worden om Hem aan te nemen; het is Christus Jezus, de Heere! En zullen wij zulk een heerlijke Persoon verwerpen?

(b) De tweede drangreden is deze: de overweging dat er maar zeer weinig mensen in de wereld zijn, die Hem waarlijk aannemen door het geloof. Want niettegenstaande al deze heerlijke uitmuntendheden welke in Hem gevonden worden, blijven echter verre de meesten Hem door ongeloof verwerpen: 'Hij is gekomen tot het Zijne, en de Zijnen hebben Hem niet aangenomen' (Johannes 1:11). De taal van de meeste mensen is deze: Wie is de Heere, dat wij Hem zouden dienen? Wij willen niet dat deze Koning over ons zij! Nu, gaat u dit niet aan, gij allen die voorbij gaat? Denkt gij dat het een geringe zaak is, om de Heere der heerlijkheid opnieuw te kruisigen, en Zijn dierbaar bloed te zien vertreden? En zoudt gij, mijn vrienden! wel deel willen hebben aan zulk een verschrikkelijke moord? Hoe meer er gevonden worden die Hem verwerpen, hoe meer gij Hem moet aannemen met een volkomen en blijmoedig hart. Wat! zult gij mogelijk zeggen, wie zou zulk een heerlijke Christus verachten? Is het mogelijk dat iemand zo dwaas zou zijn, om deze plant van naam ooit te kunnen verwerpen? Och ja! daar is meer dan één geslacht dat Christus verwerpt, en tracht toe te zien dat gij er niet onder mocht behoren.
Ik zal u een vertoning van dezelve geven in deze acht bijzonderheden.

1. Daar is een Gállio's geslacht, dat zich niets van deze dingen aantrekt. Zijn er niet velen onder ons, die bijna niets zouden willen geven voor de heerlijkste aanbiedingen van Christus in het Evangelie? Die geen belang stellen in de instellingen van Christus, en het nauwelijks de moeite waardig achten, om een straat ver uit hun huis te gaan, om een predicatie van Christus en Zijn dierbaar Evangelie te horen? Een zot verdichtsel van de één of andere roman zou hun veel beter aanstaan en behagen.
2. Daar is een Démas' geslacht. Démas heeft mij verlaten, hebbende de tegenwoordige wereld liefgekregen. Zij geven duidelijk te kennen dat zij Christus verwerpen, omdat zij de wereld in Zijn plaats stellen. En zo iemand de wereld liefheeft, de liefde des Vaders is niet in hem. Nu, die de Vader niet liefhebben, hebben ook de Zoon niet lief, wat zij ook mogen belijden en voorwenden; want een iegelijk die liefheeft Die geboren heeft, die heeft ook lief dengene die uit Hem geboren is. Het is daarom Christus niet, maar het is de wereld, daar zij mee zijn ingenomen.
3. Daar is een Pilatus' geslacht, dat, hoewel het geen schuld in Christus vindt, echter zegt: Neemt gij Hem, en kruisigt Hem. Zij vinden geen schuld in Hem, maar zijn wel tevreden dat Hij gekruisigd wordt; zij hebben niets tegen Hem in te brengen, maar zijn nochtans vergenoegd dat de wereld Hem versmaadt en verwerpt; zij hebben niets wezenlijks tot Hem te zeggen, maar het blijft hun welgevallen om buiten Hem te leven. Zeker, deze zijn vijanden en verwerpers van Christus.
4. Daar is een Felix' geslacht, hetwelk tot Christus zegt, gelijk deze vorst tot Paulus deed: voor ditmaal ga heen, en ter gelegener tijd zal ik u weder horen. Zij hebben geen

lust om juist nu van Christus te horen, maar zij zullen het op een andere tijd doen; maar die andere tijd zal mogelijk nooit komen. Heden, terwijl gij Zijn stem hoort, zo verhardt uw harten niet; want de gehele wereld kan u geen andere dag, of een andere aanbieding van Christus beloven. Hoe beklaaglijk is het daarom, dat de zondaar gedurig wil uitstellen om tot Christus te komen! Een uitstel op het toekomende, is een weigering voor het tegenwoordige, en de arme ziel blijft Hem zo lang verwerpen, als zij voor het tegenwoordige niet naar Hem hoort.

5. Daar is een Agrippa's geslacht: Gij beweegt mij bijna een Christen te worden. Zij die maar half bewogen zijn, zijn nochtans geheel verloren en rampzalig, tenzij zij geheel en volkomen worden overgebracht tot Christus, en dus ten enenmale overreed en bewogen worden. Zij die maar bijna bewogen worden om Christus aan te nemen, zijn maar nabij- en naamchristenen; en zij die maar nabij-christenen zijn, worden maar bijna gezaligd; en zij die maar bijna gezaligd worden, worden volkomen verdoemd, ja hebben grotere trap van verdoemenis dan anderen, welke nooit zo nabij de zaligheid zijn geweest. O staat er toch naar, om in waarheid te kunnen zeggen: Heere! Gij hebt mij overreed, en ik ben overreed geworden!

6. Daar is een Herodes' geslacht, dat het Woord graag hoort en vele dingen doet, maar een Heródias is hun dierbaarder dan Johannes de Doper, wiens hoofd hun in een schotel gebracht moet worden, om aan hun begeerte te voldoen. Zij zijn maar vijanden en versmaders van Christus, die liever dan dat zij één zonde en begeerlijkheid zouden kruisigen, de leraren die hen daartoe vermanen, hun vriendschap onttrekken, en eindelijk hen verdrukken en vervolgen, zowel met de mond als met het hart, door in elk ijdel gezelschap hen van hun goede naam te beroven, en hun personen en dienst te lasteren.

7. Daar is een Judas' geslacht, dat de Zoon des mensen verraadt met een kus; met een kus van belijdenis, met een kus van geveinsde onderwerping, met een kus van een bastaard geloof, hetwelk God nooit tot Zijn vader, noch het Woord tot Zijn moeder heeft gehad. Zij belijden dat zij God kennen met de mond, maar verloochenen Hem met de werken; hebbende een gedaante van godzaligheid, maar de kracht daarvan verloochenende. Hun ontbreekt de gelegenheid maar om Christus te verraden, wat voorgevingen en betuigingen van liefde zij Hem ook mogen doen; want zodra er maar de minste verzoeking komt, verraden zij aanstonds Zijn zaak, Zijn waarheid, Zijn volk en godsdienst, ja zijn gereed om liever alles te doen wat de wereld begeert, dan dat zij hun beurs verliezen zouden; al moesten zij Christus verkopen voor dertig zilverlingen, of als Ezau, het recht van hun eerstgeboorte voor een schotel moes. Zij willen liever Christus, Zijn zaak, en een goed geweten laten varen, dan de vriendschap missen van de wereld.

8. Daar is een Bíleam' geslacht, hetwelk begeert te sterven de dood der oprechten, en dat hun einde gelijk dat van de zodanigen mocht zijn, maar dat echter niet begeert alzo te leven. Zij willen als Christenen sterven, maar als heidenen leven, en verkiezen wel met Christus naar het graf te gaan, maar in hun leven geen gebruik van Hem te maken. Ja, velen zeggen in hun praktijk en wandel met de Joden: weg met Christus, maar geef ons Baráb bas! Geef ons onze lusten en begeerlijkheden! O dwaze, onzinnige en allerrampzaligste handel!

Zie daar, mijn vrienden, in deze acht bijzonderheden, als in een klein tafereel, het bestaan van het grootste gedeelte van de wereld vertoond, en hoe droevig Christus door de meeste mensen wordt verworpen en versmaad. En is dit uw gesteldheid ook? Kunt gij het van uzelf ook verkrijgen om uw hart van deze Koning der ere mee af te

trekken, gelijk de blinde wereld doet? O, hoe meer Hem anderen verachten en verwerpen, hoe meer gij Hem liefhebben en aankleven moest.

(c) De derde drangreden is om te overwegen, wat wij aannemen, wanneer Christus door ons aangenomen wordt. Ik heb in de verklaring verschillende redenen opgegeven, waarom de zodanigen, die Christus hebben aangenomen, ook in Hem moeten wandelen, door aan te tonen de uitmuntende bemoediging welke elk gelovig aannemer daartoe heeft. Ik heb toen acht stukken aangetoond die elk gelovige aanneemt, als hij Christus omhelst, namelijk dat hij dan aanneemt vergeving, vrede, genade, de beloften, de Geest, de aanneming tot kinderen, een gegrond recht op de hemel, ja, alle dingen. Maar dit alles, hetwelk hij in Christus aanneemt, kan in zeer vele bijzonderheden uitgebreid worden. Ik zal daarom nog maar enige bijzonderheden opnoemen, welke in dit aannemen van Christus opgesloten zijn, en er mee gepaard en vergezelschapt gaan.

1. Die Christus aanneemt, neemt ook Goddelijk licht in en door Hem aan; want ‘Hij is het Licht der wereld, en in Zijn licht zien wij alleen het licht’ (Psalm 36:10), zodat de ziel in waarheid kan zeggen: Dit weet ik, dat ik eertijds blind was, maar nu zie! Eertijds duisternis, maar nu licht in de Heere! En zolang men Christus niet heeft aangenomen, mist men alle geestelijk licht in zichzelf. O arme, duistere, blinde, en diep onkundige ziel, die bij ogenblikken bloot staat om in de eeuwige en buitenste duisternis te vallen, is het geen genoegzame drangreden voor u, om u aan te sporen en op te wekken om naar Christus te zoeken ten einde deel aan Hem te krijgen, dat indien gij Hem volgt, gij in de duisternis niet wandelen, maar het licht des levens zult hebben, ja de heerlijkheid Gods in het aangezicht van Christus zult zien? ‘Heb Ik u niet gezegd, dat zo gij gelooft, gij de heerlijkheid Gods zult zien?’ (Johannes 11:40), en dat gezicht zal een inleiding van het gezicht der heerlijkheid zijn, dat hiernamaals in de hemel volmaakt zal genoten worden; en voorzeker, zo gij niet ten enenmale blind was, zoudt gij dit heerlijke licht niet kunnen blijven verwerpen. Het licht van de natuurlijke zon is zeer begeerlijk en aangenaam voor allen die ogen hebben om hetzelve te aanschouwen, maar nog oneindig veel meer is dit waarheid van het licht van de Zon der gerechtigheid, hetwelk het licht der rede, of het licht der geleerdheid, ja het licht van alle menselijke wijsheid verre overtreft en alleszins te boven gaat; want gij zoudt al die soort van licht kunnen hebben, en echter in de grond een dood, blind en van alle heil ontbloot mens kunnen zijn; maar dit is het licht des levens (Johannes 8:12).
2. Daarom, die Christus aanneemt, neemt het leven aan; dat is, hij verkrijgt beide, het geestelijke en het eeuwige leven. ‘Voorwaar, voorwaar zeg Ik u: Die in Mij gelooft, heeft het eeuwige leven’ (Johannes 6:47). ‘Hij is de Opstanding en het Leven; en Hij is gekomen opdat zij het leven en de overvloed zouden hebben’ (Johannes 10:10). Ja Hij Zelf is het Brood des levens waar de ziel door gevoed moet worden; en om hun leven te behouden voedt Hij hen met het beste van de tarwe, en met honing uit de rotssteen. O arme mens! wat zoudt gij niet willen geven om uw leven in het natuurlijke te behouden, wanneer het aan enig groot gevaar was blootgesteld? Maar wat dunkt u toch van het geestelijke en eeuwige leven? Van het leven van rechtvaardiging en heiligmaking, het leven van blijdschap en vertroosting? Van het leven van gemeenschapsoefening en omgang met God? Van het leven van aanvankelijke heerlijkheid en om in staat gesteld te worden om te kunnen zeggen: het leven is mij Christus. Christus is de Alfa en Omega, de grote schenker en opwekker

van dit leven; Hij is er de bewaarder en onderhouder, het voedsel en het medicijn van. Ja wat zeg ik? Het leven van dit leven: ‘het leven is mij Christus’ (Filippenzen 1:21).

3. Die Christus aanneemt, neemt de ware vrijheid aan; want ‘indien de Zoon Gods ons vrijgemaakt heeft, zo zijn wij waarlijk vrij’ (Johannes 8:36). Dan zult gij vrij zijn van het ijzeren juk van de wet, in derzelver geduchte bedreigingen, wettische geboden en verschrikkelijke vloek daar gij van nature onder verzonken ligt; dan zult gij bevrijd worden van de toorn Gods en vrijgemaakt worden van uw afgoden, omdat Hij de gebondenen vrijheid uitroept en de sleutel van het gevangenhuis heeft, om al deszelfs deuren daarmee te kunnen openen.

4. Die Christus aanneemt, neemt al de voordelen van Gods instellingen aan, en wordt bijzonderlijk het goede en nuttige van Zijn Woord deelachtig: ‘Het woord der prediking deed hun geen nut, dewijl het met het geloof niet gemengd was’ (Hebreeën 4:2); maar wanneer het gemengd is met het geloof en met een waarachtig aannemen van Christus, dan doet het wezenlijk nut, en maakt de mens bekwaam om de pit en kern daaruit te verzamelen, en die te gebruiken tot voedsel van zijn ziel. Gelijk de honingbij honing uit dezelfde roos haalt, waar de spinnenkop vergif uit zuigt, zo is ook Gods Woord de ene een reuke des levens ten leven, maar de andere een reuke des doods ten dood.

5. Wie Christus aanneemt, neemt al het goede aan, hetwelk hem door elke voorzienigheid wordt toegebracht. ‘Wij weten dat dengenen die God liefhebben, alle dingen medewerken ten goede, namelijk dengenen die naar Zijn voornemen geroepen zijn’ (Romeinen 8:28). Goedertieren voorzienigheden maken hem dankbaar, en wegen van kruis en tegenspoed maken hem nederig, en dus verschaffen de ene en andere hem gelegenheid om van goedertierenheden en oordelen te zingen.

6. Wie Christus aanneemt, neemt gerechtigheid aan, namelijk het kleed en de mantel van Zijn aangebrachte gerechtigheid, waarmee hij bekleed zijnde, vrijmoedig voor de rechterstoel van de Goddelijke gerechtigheid en voor de troon van de vlekkeloze heiligheid kan staan, zonder enigszins bekommerd of bevreesd te zijn; omdat de gerechtigheid Gods voldaan, Zijn heiligheid verheerlijkt en Zijn wet verhoogd is geworden, door de lijdelijke en dadelijke gehoorzaamheid van Christus als Zijn Borg, aan hem toegerekend in de weg des geloofs, dermate dat hij in alle omstandigheden het hoofd bemoedigd kan opheffen en zeggen: ‘Gewisselijk in de Heere HEERE zijn gerechtigheden en sterkte’ (Jesaja 45:24).

7. Die Christus aanneemt, neemt ook sterkte aan. Sterkte om hem bekwaam te maken tot alle plicht; sterkte om hem te ondersteunen onder alle zwarigheden; zodat hij kan zeggen: Ik vermag alle dingen door Christus, Die mij kracht geeft; ja krachtig wordt in de Heere en in de sterkte Zijner macht, en sterk in de genade die in Christus Jezus is. Laat dit een krachtige drangreden en bemoedigende opwekking zijn, voor allen die van nature krachteloos zijn om Christus Jezus de Heere aan te nemen, ten einde zij bekwaam mogen gemaakt worden om ootmoedig en gelovig in Hem te kunnen wandelen.

8. Die Christus aanneemt, neemt ook een volkomen vervulling voor alle noden aan; want als ‘de HEERE zijn Herder is, zal hem niets ontbreken’ (Psalm 23:1). Hij zal niets missen dat wezenlijk goed voor hem is, maar de vervulling van al zijn geestelijke noden en behoeften uit de volheid van Christus volkomen ontvangen, en genade voor genade verkrijgen, want onze God zal onze noden naar de rijkdom van Zijn heerlijkheid in Christus vervullen; ja al zijn lichamelijke noden en verliezen zullen

hem rijkelijk vergoed worden met geestelijke zegeningen; omdat God in Christus hem beter dan duizend zonen, ja alles en in allen voor hem is.
9. En eindelijk, wie Christus aanneemt, neemt meer aan dan hetgeen het oog ooit gezien, of het oor gehoord, of in het hart des mensen is opgeklommen hier; en een kroon van eeuwige heerlijkheid hiernamaals. Ja hij die Christus ontvangt en aanneemt, ontvangt en neemt God Zelf aan. 'Die Mij ontvangt, ontvangt Hem Die Mij gezonden heeft' (Mattheüs 10:40). En wat kan er meer van gezegd of uitgedrukt worden, dan: hij is een erfgenaam Gods? Gelijk iemand die een boom gewint, niet alleen de vrucht geniet, maar de boom zelf met alles wat hij heeft en voortbrengt in wettig eigendom bezit, zo heeft ook één die Christus gewint, niet alleen het genot van al de vruchten die aan Hem als de Boom des levens groeien, maar hij bezit Christus Zelf met al wat in en aan Hem is tot zijn wettig eigendom; en omdat God in Christus is, zo neemt hij in Christus, God als zijn God ook aan. Gelijk iemand de vruchten van een boom kan eten, zonder deel te hebben aan de boom, zo kunnen velen de liefelijke vruchten van deze Boom des levens smaken in een weg van Gods algemene gunst en goedertierenheid; maar wie Christus recht heeft aangenomen, heeft deel aan Hem als aan de Boom des levens zelf, zowel als aan de vrucht. Ja, wat zeg ik? Hier groeit de gelovige eter als een levende rank in deze geestelijken boom; 'Ik ben de Wijnstok, en gij zijt de ranken' (Johannes 15:5), en hij vindt de Boom des levens in zijn hart geplant; 'want Christus woont in zijn hart door het geloof' (Éfeze 3:17). Het zou een diepe onkunde aantonen, als iemand wilde vragen, hoe Christus in de hemel en de gelovigen hier op aarde zijnde, zo nauw met elkaar kunnen verenigd zijn? Want man en vrouw zijn één vlees, hoewel duizenden uren van elkaar gescheiden; hoeveel te meer dan zijn Christus en de gelovigen één geest, hoewel de zichtbare hemelen tussen beiden zijn (1 Korinthe 6:17).

(d) De vierde drangreden is: Overweeg wat gij aanneemt zo gij Christus niet aanneemt. Daar zijn vier dingen die gij moet aannemen, zo gij Christus niet aanneemt: Gij moet uw lusten en begeerlijkheden tot uw wet aannemen, de duivel tot uw heer, de vloek Gods tot uw troost, en de hel tot uw deel en loon.

1. Indien gij Christus niet aanneemt, zo moet gij uw lusten en begeerlijkheden tot uw wet aannemen: gij moet Christus aannemen of Barábbas. Zo gij Christus niet aanneemt, dan neemt gij de zonde aan, en de zonde zal over u heersen, omdat gij de Zaligmaker verwerpt Die u alleen van dezelve kan verlossen; en welk een rampzalige inwoonster is de zonde, welke gij aanneemt in de plaats van Christus? Zij is een openbare beledigster en vijandin van de hoge God, want zij is vijandschap tegen God (Romeinen 8:7). Zij is een godtergende vijandin, want zij stelt u aan Zijn geduchte gramschap bloot. Zij is een ziel-besmettende vijandin, die het ganse huis waar zij woont, bevlekt en u geheel walgelijk maakt voor God. Zij is een zeer kostbare en dure gast, die gij tot geen mindere prijs kunt houden en onthalen, dan met het verderf van uw kostelijke, onsterfelijke en voor de eeuwigheid geschapen ziel.
2. Indien gij Christus niet aanneemt, zo neemt gij de duivel aan tot uw heer, want daar is geen tussenweg; Christus of de duivel moet één van beiden uw Heere en Meester zijn; en zo gij de satan in plaats van Christus in uw hart ontvangt, overweeg dan eens welk een verschrikkelijke gast gij hem zult bevinden? Hij is een gast die u verblinden zal; want, de god dezer eeuw verblindt de zinnen der ongelovigen. Hij is zulk een inwoner die u verharden en bedriegen zal, door u of te misleiden en in verbeelding te brengen dat gij Christus reeds hebt aangenomen, of door u verdoemelijke dwalingen

in te boezemen, en de leugen te doen geloven boven de waarheid. Ja hij is zulk één die u niet alleen misleiden en bedriegen, maar ook tevens verderven en verslinden zal; want, hij gaat om als een briesende leeuw, zoekende wien hij vinden kan om te mogen verslinden. En gelijk hij nu uw verzoeker is, zo zal hij hiernamaals uw aanklager en beschuldiger zijn.

3. Indien gij Christus niet aanneemt, zo zult gij de vloek tot uw troost moeten aannemen. Geen de minste troost, in het ganse Woord van God, behoort aan u, zolang gij verwerpers van Christus zijt, maar alleen de vloeken van de wet. 'Vervloekt is een iegelijk die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der wet, om dat te doen' (Galaten 3:10). Ja hoe langer gij in het ongeloof blijft, hoe meer dit vonnis van veroordeling, deze vloek, Gods toorn meer en meer over u brengende, zal plaats hebben; want 'die niet gelooft, is alrede veroordeeld, en de toorn Gods blijft op hem' (Johannes 3:18,36). En onder de toorn van een heilig en rechtvaardig God te liggen, wat is dit een geduchte en verschrikkelijke zaak! De toorn des konings is als het brullen van een leeuw, maar o! wat is dit bij de wraak Gods te vergelijken? Want 'wie kan de donder Zijner mogendheden verstaan' (Job 26:14).

4. Indien gij Christus niet aanneemt, zo zult gij de hel tot uw deel en uw erfportie moeten aannemen; 'want die niet geloofd zal hebben, zal verdoemd worden' (Markus 16:16). Denk niet dat dit enkel het zeggen van een leraar is, o nee, het is het onfeilbare Woord van God; en indien gij een God der waarheid op Zijn enkel woord niet wilt geloven, zo weet dat Hij het niet alleen gezegd, maar ook gezworen heeft: 'Hij heeft gezworen dat die ongehoorzaam zijn, in Zijn rust niet zullen ingaan' (Hebreeën 3:18). En o, wat dunkt u van deze verdoemenis, welke God u met een eed bedreigd heeft, indien gij Christus niet wilt aannemen? Het zal een verdoemenis zijn, welke evenredig is met de middelen der genade die gij hebt genoten; een verdoemenis die oneindig is en geschikt naar de waarde van het bloed van de Middelaar, dat gij door ongeloof vertrapt en vertreden hebt. En o, wat dunkt u van een schuld, zo groot als de losprijs van het bloed van Christus? Zult gij in staat zijn om die ooit of in eeuwigheid te kunnen voldoen? Och nee, geenszins! gij zult er voor eeuwig onder moeten verzinken! Het zal een wraak en toorn zijn die geproportioneerd of evenredig is met de grootheid van de zaligheid, welke gij moedwillig versmaad en verworpen hebt, zie Hebreeën 2:3 en 10:29,31.

Nu, mijn vrienden! het komt mij voor, dat er zo veel gewicht in hetgeen ik reeds gezegd heb, ligt opgesloten, dat het u tenminste behoorde te verplichten, om zodra gij thuis gekomen zijt, op uw knieën neer te vallen en uit te roepen: 'O Heere! wat is mijn staat diep ellendig, zolang ik buiten Christus ben! O, geef mij Christus of ik sterf! Schenk mij de Geest des geloofs, opdat ik Christus mocht aannemen, want zonder Christus moet ik eeuwiglijk verloren gaan!' Och mocht het de Heere behagen om uzelf hiertoe op te wekken en levend te maken.

(e) De vijfde drangreden welke wij hier bijvoegen, is deze: te overwegen de boosheid en moedwilligheid van het ongeloof in Christus te verwerpen, of Hem niet aan te nemen zoals Hij in het Evangelie aangeboden wordt. Gelijk het niet veilig is aan de zee te wandelen, wanneer derzelver onstuimige golven het strand bedekken, zo is het ook niet veilig naar de loop van de wereld op hetzelve te wandelen, wanneer de vloed van de Goddelijke wraak het dreigt te overstromen; maar het is dan het zekerst om binnen de ark te gaan en in dezelve te wandelen. In dit Evangelie nu is een Ark bezorgd, namelijk Christus; en daar is een venster om er binnen te komen aan de zijde van die Ark geopend; ja, wat zeg ik? Daar is een hand van genade aan dit venster uit-

gestrekt, om al de duiven die geen grond voor het holle van haar voet daarbuiten kunnen vinden, te trekken en schuilplaats te bezorgen; velen zwerven zo lang daarbuiten tot de zondvloed hen, als het ware wegspoelt van de Ark, en hen dus voor eeuwig doet omkomen en verloren gaan; maar gelukkig zijn zij, die geleerd worden om als geestelijke duiven te vliegen tot die vensteren der genade, door de vleugelen van het geloof; en dit is de voorname hoofdzaak waartoe wij allen geroepen worden, namelijk om Christus Jezus de Heere aan te nemen, en alzo in Hem te wandelen. Nu de boosheid en moedwilligheid van het ongeloof, zal ten klaarste blijken, wanneer wij beide de zondigheid en schadelijkheid van hetzelve overwegen.

De zondigheid van het ongeloof in Christus te verwerpen en Hem niet aan te nemen. Als iemand zich schuldig maakt aan doodslag, overspel of dergelijke kwaden, dan wordt hij aanstonds hatelijk, en billijk als een ontaard en gruwelijk monster aangemerkt. Maar de zonde van het ongeloof, wanneer die recht wordt overwogen, gaat nog oneindig verder; want als God de Heilige Geest gezonden wordt om ‘de wereld te overtuigen van zonde’ (Johannes 16:8-9), zo kiest Hij deze zonde in het bijzonder uit, alsof er geen andere van node was om de wereld te overtuigen; die zal de wereld, zegt Christus, overtuigen van zonde, omdat zij in Mij niet geloven. En wat is er de reden van? Omdat er meer zondigheid in die ene zonde is, dan in al de anderen tezamen. O welk een afgrond van ongerechtigheden is er in de ingewanden van het verdoemelijke ongeloof! Wat deed de eerste wereld zo zorgeloos en onbekommerd leven, eer de zondvloed kwam en hen verdierf, anders dan het boze en verdoemelijke ongeloof? En hoe komt het, dat nu beide wijze en dwaze maagden slapen vóór de komst van de Bruidegom, dan alleen door het snode en godonterende ongeloof? Het ongeloof is daarom de wortel van alle zonde. Schandelijke zonden doen iemand meer oneer aan, maar het ongeloof heeft meer schuld en verkeerdheid in zich, omdat het de allerheiligste wetten verbreekt en tegen de allergrootste verplichtingen zondigt. Maar, om de zondigheid van het ongeloof nog nader aan te tonen, zullen wij ons bij de volgende bijzonderheden nog wat moeten bepalen.

1. De zondigheid van het ongeloof, in Christus te verwerpen, zal blijkbaar zijn, wanneer wij het aanmerken met opzicht en betrekking tot God; want ongeloof doet God meer oneer aan dan enige andere zonde, omdat het al Zijn deugden loochent, en een blaam op al Zijn volmaaktheden legt. Geen groter smaad kan daarom Gods eer en heerlijkheid aangedaan worden, dan die welke het verdoemelijke ongeloof doet, als hebbende een mond met lasteringen tegen God vervuld. Het vertrapt het gezag en de autoriteit van God, welke ons gebiedt en verplicht om te geloven! Het verloochent Gods getrouwheid, en maakt Hem tot een leugenaar; ‘die God niet gelooft, heeft Hem tot een leugenaar gemaakt, dewijl hij niet gelooft de getuigenis die God getuigt van Zijn Zoon’ (1 Johannes 5:10). Het verloochent en ontkent de wijsheid Gods en beschuldigt Hem van dwaasheid, hoewel al de schatten van Goddelijke wijsheid en kennis in Christus, en in de weg van zaligheid in en door Hem verborgen zijn. Het ongeloof verloochent Gods macht, en trekt Zijn bekwaamheid om te kunnen verlossen in twijfel: ‘En zij spraken tegen God, en zeiden: Zou God een tafel kunnen toerichten in de woestijn?’ (Psalm 78:19). Het verzaakt Gods liefde en barmhartigheden, en beschuldigt Hem van wreedheid en gebrek aan goedertierenheid, even alsof Hij tiran en onverzoenlijk rechter was, die niet op de troon der genade gezeten was, of als een God in Christus de wereld met Zichzelf verzoenende. Ja, het ongeloof tast het aanwezen Gods zelf aan, en smeedt een aanslag op Gods eigen leven; zoveel atheïsme, godslastering en afgodendienst is er in het verdoemelijke ongeloof, dat het

zichzelf tot een god maakt, en de ware God verzaakt! Gelijk het geloof Gode eer geeft, zo doet het ongeloof niet anders dan God onteren. Hetgeen God aan het arme schepsel doet, hetzelfde doet het geloof ook aan God: God rechtvaardigt, heiligt en verheerlijkt het schepsel, en zo rechtvaardigt, heiligt en verheerlijkt het geloof God ook. Het geloof rechtvaardigt God (Lukas 7:29), en ontlast Hem van alle verkeerde verdenkingen, welke de blinde wereld en het vleselijk gezinde hart op Hem leggen. Het heiligt God (Numeri 20:12), door Hem boven alles te schatten, en te geloven dat Hij Zijn beloften en toezeggingen volbrengen zal, zelfs dan wanneer alles daartegen schijnt te strijden en aan te lopen. Het geeft God eer en heerlijkheid (Romeinen 4:20), de heerlijkheid Zijner volmaaktheden verheffende en openbaar makende, maar het ongeloof, in plaats van God te rechtvaardigen, beschuldigt Hem; in plaats van Hem te heiligen, lastert het Zijn Naam; in plaats van Hem te eren, onteert en beledigt het Hem op een geduchte wijze, en daarom is het ongeloof de allerverschrikkelijkste en hatelijkste zonde.

2. De zondigheid van het ongeloof zal klaarblijkelijk zijn, wanneer wij die overwegen met betrekking op Christus. Het ongeloof beschuldigt, verraadt, ja doodt en vervloekt Hem. Het ongeloof beschuldigt Hem alsof Hij een bedrieger was, want het zegt in zijn natuurlijke taal: Hij is geen Zaligmaker van zondaren. Het verraadt Hem, zeggende: ‘Meester! zij gegroet!’ maar het zoekt met een geveinsde Judaskus Zijn Naam en Zijn zaak ten enenmale te bederven. Het ongeloof doodt en kruisigt Hem opnieuw. ‘Als welke Zichzelf de Zone Gods wederom kruisigen en openlijk te schande maken’ (Hebreeën 6:6). Ja het ongeloof vervloekt Hem, Dien God nochtans gezegend heeft, en toegezegd dat in Hem zouden gezegend worden al de geslachten der aarde. Het is waar, gij zult mogelijk door diepe blindheid en onkunde deze beschuldiging van u trachten af te weren en zeggen, dat gij Christus nooit in uw ganse leven een vervloeking hebt genoemd; maar tevergeefs probeert gij uzelf in deze te veront-schuldigen, indien gij een ongelovige onder het Evangelie zijt; want een iegelijk die het Evangelie hoort, zegt óf door het geloof, dat Jezus de Heere is, Hem als zodanig aannemende, óf anders zegt hij door het ongeloof, in de grond van zijn praktijk, dat Hij een vervloeking is, en verwerpt Hem als een schandelijke bedrieger; ja elk ongelovige ‘vertreedt het bloed van de Zone Gods, en acht het bloed des testaments onrein’ (Hebreeën 10:29). En alle ongeloof heeft iets hiervan in en op zichzelf. De apostel toont duidelijk aan, hoe allen die van Christus horen, door het geloof Hem de kroon op Zijn gezegend hoofd zetten, of door het ongeloof Hem vervloeken, zeggende: ‘Daarom maak ik u bekend, dat niemand die door de Geest Gods spreekt, Jezus een vervloeking noemt; en niemand kan zeggen Jezus de Heere te zijn, dan door de Heiligen Geest’ (1 Korinthe 12:3). En o mijn vrienden! zullen wij het een lichte zaak schatten, het bloed van de Zoon Gods, het kostelijkste juweel hetwelk de Heere heeft, op zulk een hemeltergende wijze te vertreden, en te walgen van datgene, waarin God Zijn grootste welbehagen heeft, en dat Hij boven alle dingen bemint? Welk een verschrikkelijke ondankbaarheid is het, dit enige hulpmiddel, hetwelk de oneindige Wijsheid Gods met zoveel beleid heeft uitgevonden, zo kostbaar daar gesteld en dat Hem moeilijker was dan duizend werelden uit niet te scheppen, zo hardnekkig en moedwillig te verwerpen! En dat wij dit heerlijk Pronkstuk van Zijn handen, hetwelk Hij boven al Zijn andere werken oneindig bemint, op zulk een verschrikkelijke wijze blijven versmaden! Hoe strafschuldig is het daarom, deze kostelijke Zaligmaker niet te waarderen en hoog te schatten, maar integendeel, de satan en onze lusten en begeerlijkheden verre boven Hem te stellen!

3. De zondigheid van het ongeloof, door Christus niet aan te nemen, zal vervolgens nog al klaarder blijken, wanneer wij het beschouwen in deszelfs uitwerking, met opzicht op de Heiligen Geest; want het ongeloof bevat in zich een aller-verdoemelijkste tegenstand tegen het zalige Drie-Enige Opperwezen. Dus, ziende dat God in het Evangelie met mensen twist door Zijn Geest, zo kan het niet anders zijn, of de zondaar die Christus verwerpt, bezondigt zich zowel tegen de Geest en Deszelfs werking, als tegen de Vader en de Zoon. Het is waar, dat in dit opzicht aangemerkt, elke zonde ook een zonde tegen de Heiligen Geest is; echter is elke zonde die zonde niet, welke bij uitstek genoemd wordt de zonde in de Heiligen Geest; want daar zijn vele trappen in de zonde, die eerst plaats moeten hebben, voor en aleer iemand die onvergeeflijke zonde begaat. Daar zijn vijf of zes trappen van het ongeloof, die allen opzicht hebben op de Heiligen Geest, en elk van dezelve is groter en zwaarder dan de andere, en de laatste die wij zullen aanwijzen zal de ergste en verschrikkelijkste van allen zijn.

a. De eerste trap van ongeloof is die, waardoor de Geest gezegd wordt bedroefd te worden. ‘En bedroeft de Heiligen Geest Gods niet’ (Éfeze 4:30).
b. De tweede trap is die, waardoor gezegd wordt de Geest smart aangedaan te worden. ‘Maar zij hebben Zijn Heiligen Geest smarten aangedaan’ (Jesaja 63:10). O, de Heere smarten aan te doen is een allerverschrikkelijkste zaak!
c. Een derde trap van ongeloof is die, waardoor men gezegd wordt de Geest uit te blussen. ‘En blust de Geest niet uit’ (1 Thessalonicenzen 5:19). Wij zijn uit kracht van ons verdoemelijk ongeloof geneigd om het vuur dat God gedurig in ons wil ontsteken, uit te blussen.
d. Een vierde trap van ongeloof is die, waardoor de Geest gezegd wordt wederstaan te worden. ‘Gij hardnekkigen, altijd wederstaat gij de Heiligen Geest’, zeide Stéfanus tot zijn ongelovige hoorders (Handelingen 7:51).
e. De vijfde trap van ongeloof is die, waardoor Gods Geest gezegd wordt veracht te worden. En wanneer het eenmaal zo ver gekomen is, dan is een volk nabij de vloek: ‘Ziet, gij verachters, en verwondert u, en verdwijnt’ (Handelingen 13:41).
f. En eindelijk, de zesde en laatste, maar droevigste trap van allen, is wanneer het ongeloof tot die hoogte komt, dat het gezegd wordt ‘den Geest der genade smaadheid aan te doen’ (Hebreeën 10:29), zo dat het de arme zondaar met een verschrikkelijke boosheid vervult en de Geest der genade smaadheid aandoet. En dit is een uitdrukking, die gewoonlijk gebezigd wordt, om de onvergeeflijke zonde in de Heiligen Geest te beschrijven. Dit is, opdat ik het zo eens uitdruk, een zwarte en akelige opgang, met zes trappen; en indien wij geen lust hebben, om tot de hoogste toe te klimmen, zo moeten wij onszelven voor de laagste zoeken te wachten, want het ongeloof heeft iets van al deze kwaden in deszelfs eigenlijke aard en natuur. En o, welk een grote zondigheid kunnen wij in dezelve beschouwen!
4. De zondigheid van het ongeloof zal blijken, wanneer wij het beschouwen zoals het opzicht heeft op het Evangelie, waarin Christus voorgesteld en aangeboden wordt, ten einde de zondaar Hem aanneemt. Het ongeloof verzet zich tegen de bedoeling van het ganse Evangelie en neemt deszelfs vrucht en dierbaarheid voor de mens ten enenmale weg, want het doet hem ‘de genade Gods tevergeefs ontvangen’ (2 Korinthe 6:1), zodat het even goed, of beter, voor die mens was, dat Christus nooit in de wereld gekomen was, of dat Hij nooit van Hem iets had gehoord. Ja, het ongeloof verklaart de ganse bediening van het Evangelie een nutteloos ding te zijn, en zegt in de grond van de zaak niet alleen dat de leraars dwazen zijn die het prediken, maar dat het Evangelie

zelf enkel dwaasheid is. ‘Maar wij prediken Christus de Gekruisigde, de Joden wel een ergernis, en de Grieken een dwaasheid; maar hun die geroepen zijn, beide de Kracht en de Wijsheid Gods’ (1 Korinthe 1:24).

5. De zondigheid van het ongeloof, in Christus te verwerpen, zal klaar blijken, wanneer wij het beschouwen in deszelfs uitwerkselen, met opzicht op andere zonden. Gelijk het de moeder van alle zonden is, zo is het ook de bron van alle ellende. Velen zijn als het ware beschaamd over de dochter, maar niet over de moeder; zij zijn beschaamd wegens dieverij, doodslag en overspel, maar niet over het ongeloof, hetwelk nochtans de moeder van deze en alle andere gruwelen is. De eerste zonde was een vrucht van ongeloof, en die heeft vervolgens de deur voor allerlei zonden en ellenden geopend; want had Adam Gods Woord geloofd, hij had de satan geen gehoor gegeven, noch van de verboden boom gegeten; ook is zij nu nog de moeder van alle andere zonden. Het is de baarmoeder van ongelovigheid en hardheid des harten (Markus 16:14), van afwijking en afvalligheid (Hebreeën 3:12), van lauwheid in de godsdienstplichten (Openbaring 3:16), van zondige onreinheid in alle daden en bewegingen; ‘want de ongelovigen is geen ding rein, maar beide hun verstand en consciëntie zijn bevlekt’ (Titus 1:15). En gelijk het ongeloof alle plichten in zonden verkeert en dezelve bevlekt, zo verhindert het ook alle doding van de zonde; want, wat is de reden toch waarom wij de satan en onze verdorven lusten en begeerlijkheden niet kunnen uitwerpen? Het is wegens ons ongeloof; ik zinspeel op Mattheüs 17:20. Dus is het ongeloof de zonde van alle zonden, en de vruchtbare moeder van alle andere ongerechtigheden.

6. De zondigheid van het ongeloof, in Christus te verwerpen, zal ook klaar blijken, wanneer wij het beschouwen met betrekking tot zichzelf. Het is de dwaaste daad die er ooit bedacht kan worden, Christus niet aan te nemen, maar Hem te verwerpen. ‘Zie, zij hebben des HEEREN woord verworpen, wat wijsheid zouden zij dan hebben?’ (Jeremía 8:9). Al ware het de aller-verstandigste mensen in de wereld, wanneer zij Christus verwerpen zijn zij dwazen; want zij kunnen niet wijs zijn tot zaligheid, zolang zij in die toestand zijn. Wat grotere dwaasheid kan er toch ooit bedacht worden, dan een gepast hulpmiddel te weigeren als het ons aangeboden wordt? Als een gewond mens een geneesheer verwerpt, of een misdader het aangeboden pardon, zo zou men immers billijk zulk een mens als verstandeloos en krankzinnig mogen aanmerken? Niets kan er ooit dwazer of onredelijker zijn, dan Christus te verwerpen; want daar Hij de enige is, die een onbetwistbaar recht op uw ziel heeft, zo biedt Hij er ook meer voor, dan iemand anders; Hij biedt er meer voor, dan ooit de satan, de zonde, of de wereld geven kan. Kunnen die u wel meer dan Christus geven? Kan de wereld, ja kunnen zij allen, wanneer zij al hun schatten samenbrengen, u meer geven? Kunnen zij uw ziel verlossen? Kunnen zij u vergeving van zonden verwerven? Kunnen zij Gods toorn voor u voldoen? Kunnen zij u onbevlekt voor Gods rechterstoel stellen, of u het eeuwige leven doen verwerven? O nee! geenszins; dit alles kan Christus alleen doen, en buiten Hem niemand anders. Wat is het dan onredelijk Hem te verwerpen, en iets anders buiten Hem in plaats te kiezen! O, had gij een recht inzien in de dwaasheid van zulk een dierbaar Hulpmiddel te versmaden, gij zoudt u voor God verfoeien, en berouw hebben in stof en as! Dusverre dan nu de zondigheid van het ongeloof gezien hebbende, zo moeten wij nu ordeshalve overgaan om deszelfs schadelijkheid te beschouwen.

De schadelijkheid van het ongeloof, welke een ander gedeelte is van deszelfs verderfelijke aard en natuur, zal ons klaarblijkelijk zijn uit de volgende bijzonderheden.

1. Het ongeloof is alleszins mishagelijk aan God, en kan daarom niets anders dan ten uiterste verderfelijk en schadelijk zijn; want gelijk het de Heere op het hoogst onteert, zo moet het Hem ook het allermeest mishagen. De Heiland heeft nooit Zijn discipelen over een enig ding zo zeer als wegens hun ongeloof bestraft: 'Onverstandigen en tragen van hart om te geloven!' (Lukas 24:25). En toen zij bevreesd waren van door de stormwind om te komen, bestrafte Hij hen eerst, voordat Hij de wind bestrafte, zeggende: 'Gij kleingelovige, waarom hebt gij gewankeld?' (Mattheüs 14:31). Van Israël wordt hierom zo nadrukkelijk getuigd, dat zij 'door ongeloof zijn afgebroken' (Romeinen 11:20). Zo gij begerig zijt te weten welk gezelschap er in de hel zal zijn, zie Openbaring 21:8; het zijn de vreesachtigen en ongelovigen.
2. Het ongeloof is schadelijk, omdat in het ongeloof te blijven, een zeker kenmerk van de Goddelijke verwerping is; 'gij gelooft niet, omdat gij niet zijt van Mijn schapen' (Johannes 10:26). Het ongeloof is Gods gevangenhuis, waarin Hij de verworpen wereldlingen opsluit en bewaart; 'want God heeft hen allen onder de ongehoorzaamheid besloten' (Romeinen 11:32); dat is, Hij heeft ze allen besloten onder het ongeloof. 'Daar geloven er alleen maar zovelen als er verordineerd zijn tot het eeuwige leven' (Handelingen 13:48). 'De uitverkorenen hebben het verkregen, maar de anderen zijn verhard geworden' (Romeinen 11:7). Zolang gij daarom Christus versmaadt, vermeerdert gij uw boeien, en weeft gij voor uzelf een band, waarmee uw onsterfelijke ziel voor eeuwig zal gebonden worden in de onuitblusselijke vlammen van de hel. 'Nu dan, drijft de spot niet, opdat uw banden niet vaster gemaakt worden' (Jesaja 28:22). Want daar is geen achterdeur om Gods wraak te ontvluchten, wanneer gij Christus niet aangenomen hebt.
3. Het is schadelijk, omdat het de bewijzen van Gods liefde verhindert, en ons van zeer veel goeds berooft. Niets is er hetwelk meer Gods werk tot onze verlossing uitsluit en verhindert, dan deze verdoemelijke en godonterende zonde van het ongeloof: 'Hij kon aldaar niet vele krachten doen, wegens hun ongeloof', wordt er van de Heiland gezegd (Mattheüs 13:58). Het is waar, Hij kon door Zijn kracht het ongeloof verbreken; maar zolang hetzelve in hen overbleef, waren Zijn handen, als het ware gebonden: 'Heb Ik u niet gezegd, dat zo gij gelooft, gij de heerlijkheid Gods zult zien?' (Johannes 11:40). Het neemt de troost van alle instellingen Gods ten enenmale weg; 'het woord der prediking deed hun geen nut, dewijl het met het geloof niet gemengd was in degenen die het hoorden' (Hebreeën 4:2). Het sluit de deur van de hemels toe; het sloot Adam buiten het paradijs, de Israëlieten buiten Kanaän, en het zou ons gewis buiten de hemel houden, indien het van ons niet weggenomen werd (Hebreeën 3:2).
4. Het ongeloof is daarom ook hierin schadelijk, dat het de voornaamste moordenaar van onze ziel is; want, indien gij niet gelooft, gij zult in uw zonden sterven. Het verderf van arme zondaren ligt aan de deur van deze zonde, al ware er geen andere; en dit met het allergrootste recht en billijkheid; want zo eens een misdadiger leven en pardon werden aangeboden, op voorwaarde dat hij de vergeving van de koning aannemen moest, en hij bleef zulks nochtans weigeren, zo zou men immers billijk zeggen mogen, dat het zijn eigen schuld was als hij stierf? Zo is het ook hier: Die niet gelooft, is alreeds veroordeeld. Geen andere zonde zou u kunnen verdoemen, zo gij aan deze gruwelijke zonde niet schuldig was, maar deze is de zonde, welke de schuld van al uw andere zonden op het sterkst op uw ziel bindt, omdat gij, door het ongeloof, de voldoening verzaakt, welke voor alle zonden door Christus als Middelaar is teweeggebracht, en dit is een verzwaring van uw misdaad en uw verderf zelfs in de

allerhoogste trap; want, omdat wij nu de zondigheid van het ongeloof zo klaar en uitgebreid hebben aangetoond, is het zeker dat deszelfs schadelijkheid er noodzakelijk uit moet volgen en voortvloeien.

(f) De zesde drangreden is de rechte overweging van de uitmuntendheid en noodzakelijkheid van het geloof, in Christus aan te nemen. Wij hebben reeds aangetoond, wat de ziel al aanneemt, als zij Christus aanneemt, en het onuitsprekelijke voorrecht daarvan aangewezen; maar behalve hetgeen wij toen daarvan gezegd hebben, zullen wij deze zes volgende bijzonderheden er nog kortelijk bij doen.

1. Wanneer wij het geloof beschouwen zoals het opzicht heeft op Christus, dan vertoont zich deszelfs uitmuntendheid en noodzakelijkheid vooreerst hierin, dat het Christus' Naam verhoogt, en die dierbaar en heerlijk doet zijn in de ogen van de zondaar: U dan, die gelooft, is Hij dierbaar, ja veel heerlijker dan al de roofbergen. En hierin gaat het geloof alle begrip of geestelijke gevoel te boven, want:

a. Het gevoel mag ingenomen zijn met de heerlijkheid van Zijn daden, maar het geloof beschouwt de uitmuntendheid van Zijn Persoon.
b. Het gevoel mag de liefde beschouwen die er is in Zijn gunstbewijzen, maar het geloof beschouwt de liefde welke in Zijn hart is, zelfs dan wanneer het gevoel daarvan ontbreekt.
c. Het gevoel ziet op hetgeen Christus tegenwoordig dadelijk voor de ziel is, maar het geloof ziet op hetgeen Hij van eeuwigheid geweest is, en tot in alle eeuwigheid zal zijn; en dus maakt deze lange reis van het geloof, van de ene eeuwigheid als het ware tot de andere, dat de ziel wegzinkt in verwonderende aanbidding, en dat haar gedachten als in een oceaan van uiterste hoogachting voor Hem verzwolgen zijn.
d. Het gevoel, om het in één woord uit te drukken, volgt Christus om Zijn liefdeblijken en gunstbewijzen, maar het geloof schat en waardeert Hem om Zijns Zelfs wil. En daarom, Christus' eer en die van Zijn hemelse Vader, worden beiden wanneer Hij wordt aangenomen, bevorderd door het geloof.
2. De tweede uitmuntendheid van het geloof, heeft opzicht en betrekking op de gelovigen, in zoverre zij de gelovige tot de hoogste eer en waardigheid verheft, namelijk om een lid van Christus te zijn; want door het geloof worden Christus en de gelovigen zodanig met elkaar verenigd, dat zij niet meer twee, maar één Geest zijn. Die de Heere aanhangt, is één Geest met Hem; en vanhier is het dat het geloof op de aller-innigste en liefelijkste wijze werkt door de liefde; want het geloof is de nagel, welke de ziel vasthecht aan Christus, en de liefde is een genade, welke die nagel drijft tot in het binnenste heiligdom. Het geloof neemt Christus aan, en de liefde helpt het geloof om Hem vast te houden. Christus woont in de ziel van Zijn volk door het geloof, en Hij brandt als een vuur in hun harten door de liefde; het geloof legt als het ware de knoop, maar de liefde haalt die toe. Het geloof verheft de ziel tot de waardigheid van een kind Gods te zijn; want 'door het geloof zijn wij allen kinderen Gods' (Galaten 3:12). 'Zovelen Hem aangenomen hebben, dien heeft Hij macht gegeven kinderen Gods genaamd te worden, namelijk die in Zijn Naam geloven' (Johannes 1:12). En is dit een geringe zaak, een zoon te zijn van de Koning der koningen, en al de voorrechten van Zijn kinderen te genieten? 'Erfgenamen Gods en mede-erfgenamen van Christus te zijn?' (Romeinen 8:17). O, kenden wij maar recht de uitmuntendheid van deze waardigheid! Het zou ons meer leren uitzien naar de genade des geloofs.

3. De derde uitmuntendheid van het geloof, zoals het opzicht en betrekking heeft op al de andere genaden, is hierin gelegen dat het die allen bevordert, opwekt en levend maakt. Zij bevordert de liefde, en vanhier worden geloof en liefde zo vaak in de heilige bladeren bij elkaar gevoegd. Zij bevordert de doding van de zonde; want met dit 'schild des geloofs blussen wij de vurige pijlen van de satan uit' (Éfeze 6:16). 'En dit is de overwinning die de wereld overwint, namelijk ons geloof' (1 Johannes 5:4). Zij bevordert de boetvaardige ootmoedigheid. 'Door wat wet wordt de roem toch uitgesloten? Het is niet door de wet der werken, maar alleen door de wet des geloofs' (Romeinen 3:27). Zij bevordert wezenlijke vreugde en blijdschap in de Heere; want 'de God des vredes vervult haar met alle blijdschap en vrede in het geloof; in Denwelken gij nu, hoewel Hem niet ziende, maar gelovende, u verheugt met een onuitsprekelijke en heerlijke vreugde', zegt de apostel (1 Petrus 1:8). Daarom, hoe meer geloof, hoe meer vreugde. Zij bevordert de hoop. Wij kunnen niet hopen op een enige zaak die ons beloofd is, tenzij wij door het geloof de belofte aannemen; want het geloof legt zijn hand op de belofte, en hoopt op de zaak die ons beloofd en toegezegd wordt. En eindelijk in één woord: al de genaden van de Geest worden door het geloof bevorderd en opgewekt, zoals: vrede, lankmoedigheid, zachtmoedigheid, goedertierenheid en matigheid.

4. De vierde uitmuntendheid van het geloof, zoals het opzicht heeft op onze plichtsbetrachtingen, is hierin gelegen dat het onze plichten zowel als onze genaden bevordert, bijvoorbeeld: het gebed en de gehoorzaamheid. Het bevordert en wekt op de plicht van het gebed; een gelovig mens is een biddend mens: 'Heere! ik geloof', zegt de vader van het kind (Markus 9:24); daar is de openlijke belijdenis van zijn geloof; 'kom mijn ongeloof te hulp!' Daar is zijn gebed onmiddellijk daarop volgende. Het bevordert onze gehoorzaamheid, en doet die aangenaam en liefelijk zijn (Hebreeën 11:8): 'Door het geloof is Abraham, geroepen zijnde, gehoorzaam geweest om uit te gaan naar de plaats die hij tot een erfdeel ontvangen zou'. Waarom zijn Gods geboden een last? Omdat de mens het geloof mist; want de gehoorzaamheid kan nooit aangenaam zijn, zonder het geloof. Het geloof ontdekt de onwaardeerbare uitnemendheid die er in Christus is, en dit doet de ziel de plicht als haar voorrecht beschouwen. Het ontdekt het oneindige alvermogen dat in Christus is, en haalt kracht uit Hem om te kunnen gehoorzamen. Ja zonder geloof kan er geen heiligheid zijn! Het geloof maakt alle plichten licht en aangenaam, maar het ongeloof merkt die aan als een zware last welke door niemand kan gedragen worden.

5. De vijfde uitmuntendheid van het geloof, is hierin gelegen, dat het al onze plichten en daden bij God welbehaaglijk doet zijn; want dit kunnen zij nooit zijn dan alleen in en door het geloof. 'Door het geloof heeft Abel een meerdere offerande Gode geofferd dan Kaïn', te kennen gevende dat zonder geloof geen offerande Gode welbehaaglijk kan zijn (Hebreeën 11:4). En zeker, 'zonder geloof is het onmogelijk Gode te behagen' (Hebreeën 11:6), hetwelk insluit, dat wij door het geloof God bijzonder behagen. Vele gebeden zijn in de grond niet anders dan een verbreking van het derde gebod, door de Naam des Heeren ijdellijk te gebruiken, en welke de Heere ook geenszins zal onschuldig houden. De plichten van de meesten zijn een gruwel voor God, omdat 'den ongelovigen en de onreinen geen ding rein is' (Titus 1:15).

6. De zesde uitmuntendheid van het geloof, is met opzicht en betrekking tot onze gemeenschapsoefening met God. Het geloof is die genade, door welke de ziel het aller-innigste verkeer en omgang heeft met God, en een wandel in de hemelen, opdat 'Christus door het geloof in het hart wone' (Éfeze 3:17). Door het oefenen van de andere genaden is Christus als een vreemdeling, die slechts inkeert om te vernachten;

maar door het oefenen van dit geloof is Hij als één die tot ons komt, en Zijn bestendige woning bij ons maakt. De daden des geloofs zijn als zovele trappen van een ladder, langs welke wij ten hemel klimmen en verkeer met de triomferende Kerk hebben; ja zij brengen de gelovige voor de troon van God. Dus is het een genade waardoor de gelovige omtrent de verhevenste zaken verkeert, want het houdt het oog op het allerheerlijkste voorwerp gevestigd; het geeft de mens een klaar inzien in het beloofde goed: 'Het geloof is een bewijs van zaken die men niet ziet' (Hebreeën 11:1), gelijk zo Mozes zich door het geloof vasthield, 'als ziende de Onzienlijke (Hebreeën 11:27). Ja het geloof houdt het woord der beloften vast, zelfs dan, wanneer een samenloop van donkere wegen in de voorzienigheid daartegen schijnen te strijden, en het geweten gewond en overtuigd is van schuld: 'Hoewel mijn huis alzo niet is bij God, nochtans heeft Hij mij een eeuwig verbond gesteld, dat in alles welgeordineerd en bewaard is; voorzeker is daarin al mijn heil en alle lust, hoewel Hij het nog niet doet uitspruiten' (2 Samuël 23:5).

(3) De derde zaak, die wij in deze vermaning om Christus aan te nemen, hebben voorgesteld, was enige besturingen te geven om zulks op een rechte wijze te doen. Tot dat einde zullen wij ons bij de vier volgende stukken bepalen:

a. Tracht de ellendige staat na te speuren waarin gij zijt, zolang gij Christus en het geloof in Hem mist.
b. Zoek een recht gebruik te maken van de genademiddelen om tot het geloof gebracht te worden.
c. Sta er naar om al de verhinderingen en beletselen van het geloof uit de weg geruimd te krijgen.
d. En eindelijk, zoek bij God te pleiten, dat Hij u de genade des geloofs mocht schenken om Christus aan te nemen.

a. Tracht de ellendige staat na te speuren waarin gij zijt, zolang gij buiten Christus blijft, en het geloof mist om Hem aan te nemen. Zolang gij het geloof mist, zijt gij ook ontbloot van Christus en in uw zondige natuurstaat gebleven, en hebt daarom geen deel aan Hem; en daarom, o arme mens! wie gij ook mocht zijn, word toch eens recht gevoelig aangedaan over de droevige staat en toestand in welke gij u daarom bevindt; want gij zult nooit de Christus, of het geloof in Hem op een rechte wijze zoeken, zolang gij aan uw rampzalige natuurstaat niet ontdekt wordt, en de volstrekte noodzakelijkheid van Hem als Middelaar met overtuiging ziet. Want hoewel dit niet is de formele of wezenlijke oorzaak van het geloof, zo is het echter een krachtig middel om de ziel rusteloos te maken, zolang haar het geloof in Christus niet geschonken is; en vanhier wordt de wet gezegd haar een tuchtmeester tot Christus te zijn. Tracht daarom een recht inzien te krijgen in het diep ellendige van uw staat, zolang gij nog buiten Christus zijt. En zoudt gij niet, mijn vrienden? Want:

1. Uw staat, zolang gij buiten Christus zijt, is een zeer lastige staat, gij ligt onder de last van uw erf- en dadelijke zonden; onder de last van de schuld van al uw zondige gedachten, woorden en werken, die allen onverzoend op uw zielen liggen, omdat gij nooit in het geloof tot Christus met dezelve gekomen zijt; en zo gij niet eenmaal met deze lasten op een rechte wijze tot Hem komt, gij zult er voor eeuwig in de hel mee moeten verzinken.

2. Uw staat, zolang gij buiten Christus zijt, is een walgelijke staat. Al uw daden, hetzij die natuurlijk, burgerlijk of godsdienstig zijn, zijn vuil en walgelijk in het oog Gods; want zelfs het gebed van de goddelozen is zonde. Gij zijt van de hoofdschedel af tot aan de voetzool toe, vol striemen, wonden en etterbuilen. Daar is geen modderpoel zo onrein, geen uitbraaksel zo walgelijk, geen pest zo stinkend, geen dood kreng zo vuil en afschuwelijk, als gij zijt in het oog van een vlekkeloos heilig God, Die te rein van ogen is dan dat Hij het kwade zou kunnen zien, zolang gij buiten Christus zijt.
3. Uw staat, zolang gij buiten Christus zijt, is een arme, blinde en naakte staat. Uw ziel is naakt, en echter vol van allerlei onreine lusten en begeerlijkheden; gij mist een kleed om u te bedekken; ogenzalf om u te verlichten, en goud om u rijk te maken (Openbaring 3:18), in welke tekst er een toespeling schijnt te zijn op Christus' drieërlei ambten; als Profeet heeft Hij ogenzalf, als Priester witte klederen en als Koning goud; maar gij zijt van dit alles ontbloot, zolang gij Christus mist en zonder het geloof leeft.
4. Uw staat, zolang gij buiten Christus zijt, is een staat van slavernij. Gij zijt een slaaf van de satan, die in uw hart als in zijn huis en woning werkt (Éfeze 2:2), en tot u zegt: gaat, en gij gaat; doet dit en gij doet het. Uw staat is erger dan de staat van Israël was in het diensthuis van Egypte; want Israël zuchtte onder zijn last; maar helaas! gij gelooft noch gevoelt de last van uw zonden; de duivel weet dat, zo gij eenmaal recht besef van uw slavernij verkreeg, gij alles zou aanwenden om van hem te vluchten, en daarom doet hij u gerust en zorgeloos in zijn boeien zijn. Hij handelt met u gelijk de Filistijnen met Simson deden: hij steekt uw ogen uit, opdat gij uw ketenen niet mocht zien en met dezelve naar Christus vluchten.
5. Uw staat, zolang gij buiten Christus zijt, is daarom een aller-gevaarlijkste staat, waarin Gods wraak en toorn tegen u ontbrandende zijn, en het vlammende zwaard van Zijn gerechtigheid u bij de ogenblikken boven het hoofd hangt; want 'God is een rechtvaardige Rechter, en een God Die allen dag toornt' (Psalm 7:12); elke dag van de week, en elk uur van de dag; als gij uitgaat en als gij ingaat, als gij nederligt en als gij opstaat. De Heere is tot nog toe toornig op u; Hij heeft Zijn boog gespannen, en Zijn pijlen gereed gemaakt, en gij zijt het wit, dat door deze pijlen Zijns toorns bedoeld wordt; en zodra Hij die afschiet, zullen zij tot in het diepst van uw zielen doordringen. En wie zal u dan kunnen genezen van deze dodelijke wond? Wie zal u kunnen helpen, als Christus u verlaten heeft? O, daar is geen verzoening voor u te vinden, dan alleen in en door Hem!
6. Uw staat, zolang gij buiten Christus zijt, is een vervloekte staat. Al de vloeken van Gods heilige en geschonden wet rusten zich als in slagorde tegen u uit, en een vlekkeloos heilig en waarachtig God heeft met een eed gezworen dat Hij u zal verderven. 'En welken heeft Hij gezworen dat zij in Zijn rust niet zouden ingaan, anders dan dengenen die ongehoorzaam geweest waren?' (Hebreeën 3:18). Moesten de gedachten hieraan u niet doen beven? Was het maar de eed van een mens of van een gezelschap mensen, zoals van die veertig mannen, welke Zichzelf bij ede verbonden hadden om niet te zullen eten of drinken voordat zij Paulus gedood hadden, het zou u, zo gij het wist, ontwijfelbaar van uw slaap en rust beroven, zolang gij met die vijanden niet verzoend was; en zal dan de eed van de grote en geduchte God geen invloed of uitwerking op u hebben, om naar Christus te vluchten, ten einde Hij u van Zijn toorn verlost? Zoekt daarom, mijn vrienden! toch ernstig na te speuren de beklaaglijke en diep ellendige staat, waarin gij zijt; want het is een zwakke en machteloze staat, omdat gij van nature geheel krachteloos zijt om uzelf te kunnen

redden of helpen. Gij, noch enig schepsel buiten u, kan in eeuwigheid uw ziel verlossen of aan God het rantsoen voldoen.

b. Daarom, zoek een recht gebruik te maken van de middelen der genade, om tot het geloof gebracht te worden. Nu, wanneer wij spreken van het gebruik der middelen, dan moet gij het zo niet opvatten, alsof wij meenden dat het geloof een bloem of vrucht is, welke groeit in de hof van de natuur; o nee! 'uit genade zijt gij zalig geworden door het geloof, en dat niet uit u, het is Gods gave', zegt de apostel (Éfeze 2:8). Want hoewel een natuurlijk mens al de vermaningen en drangredenen van de ganse Bijbel bijeen verzamelde, zo zou hij nochtans zijn eigen hart niet tot het geloof kunnen bewegen of Christus kunnen aannemen. God is de schenker, Christus de verdienende oorzaak, en de Heilige Geest de werkmeester van het geloof; desniettegenstaande zijn er middelen, welke de Heere gewoon is te zegenen, opdat Hij het geloof in Zijn uitverkorenen werkt. En in het algemeen is het grote en voornaamste middel hetwelk Hij daartoe gebruikt, Zijn dierbaar Evangelie, hetwelk een land van behoudenis ontdekt voor de arme ziel die schipbreuk geleden heeft, en daarom ook terecht genoemd wordt een 'kracht Gods tot zaligheid' (1 Korinthe 1:18,21).
Maar nader en meer in het bijzonder: daar zijn gewoonlijk zes middelen welke de Heere tot bekering van de arme zondaar gebruikt, en die wij als in zovele woorden maar kortelijk zullen aanstippen.

1. Het lezen van Gods heilig Woord; want dit zijn de Schriften welke van Christus, het grote Voorwerp des geloofs, getuigen (Johannes 5:39).
2. Het horen van de prediking van het Woord; 'want het geloof is uit het gehoor, en het gehoor door het Woord Gods' (Romeinen 10:17).
3. Aanhoudende overdenkingen; want als iemand nooit zijn weg of toestand overdenkt, zal hij nooit de Heere kennen of in Hem geloven: 'Een os kent zijn bezitter en een ezel de kribbe zijns heren; maar Israël heeft geen kennis, Mijn volk verstaat niet' (Jesaja 1:3). En daarom, zoek veel uzelf bezig te houden met de overdenking van Christus' volheid, uw eigen noden, de gepastheid van de beloften, en het vrije van de genade.
4. Het gebed, dagelijks wakende aan de poorten van de opperste Wijsheid, smekende dat zij Haar stem verheffen, ons het verstand geven, vorstelijke dingen tot ons spreken, en dat de opening van Haar lippen voor ons vrede en gerechtigheid mocht zijn.
5. Verkeer en omgang met ware godvruchtigen; want, die met de wijzen omgaat, zal wijs worden.
6. Getrouw en onpartijdig zelfonderzoek: 'Onderzoekt uzelven of gij in het geloof zijt, beproeft uzelven. Of kent gij uzelven niet, dat Jezus Christus in u is? Tenzij dat gij enigszins verwerpelijk zijt?' (2 Korinthe 13:5). Velen geloven niet, omdat zij nooit onderzocht of in twijfel getrokken hebben, of zij het geloof zijn deelachtig geworden of niet. Nu, dit zijn enigen van de middelen; zoek er daarom een recht gebruik van te maken om tot het geloof te komen.
Vraag: Maar waarin bestaat het rechte gebruik van deze middelen?
Antwoord: Het is zeker, dat geen ongelovige deze middelen op een rechte wijze kan gebruiken, maar gij moet er nochtans het beste gebruik van maken dat gij kunt; en die recht te gebruiken, is er gebruik van te maken:

1. Ootmoedig, als wetende dat geen middelen op zichzelf in staat zijn om iets uit te kunnen werken, indien de Heere er Zijn zegen niet over geeft. Denk nooit dat God verplicht is u het geloof, op het gebruik van de middelen, te schenken, maar gebruik dezelve omdat zij door Hem zijn ingesteld; en stelt ze op derzelver eigen en niet in Christus' plaats, maar doe als een ervaren zeeman, die hoewel hij de wind niet kan gebieden, nochtans op dezelve wacht, om zodra die komt, de zeilen op te halen; dus, hoewel gij de wind des Geestes niet kunt gebieden, omdat die blaast waarheen hij wil, zoek echter ootmoedig op dezelve te wachten, totdat hij komt en de wateren beweegt.
2. Hopend en gelovig; want 'het is goed dat men hope en stil zij op het heil des HEEREN' (Klaagliederen 3:26). Indien God ons niet aanziet om iets dat in ons is wanneer Hij ons Christus schenkt, wie zou dan niet mogen hopen en verwachten tegen hoop, en geloven tegen ongeloof? En daarom moet een iegelijk daarop uit zijn, om de middelen zo gelovig te gebruiken als hij kan, door gedurig te beproeven waarin het de Geest des geloofs behagen zal hem te helpen; staande naar het geloof, met een oog gevestigd op de beloofde sterkte; trachtende het geloof te mengen met het gebruik van het Woord; want het woord der prediking kan geen nut doen, tenzij het met geloof gemengd zij in degenen die het horen. En het Woord, als het gelezen wordt, kan zonder het geloof ook geen heil verschaffen; ja wij kunnen geen het minste nut van onze gebeden of enige andere godsdienstplichten trekken, dan alleen door middel van het geloof. Daarom, mijn vrienden! leer roepen om de Geest des geloofs, opdat Die de middelen aan u zegene.
3. Veelvuldig en bij aanhoudendheid; zoek vaak uzelf in 's Heeren hand in en onder het gebruik van de genademiddelen te stellen, want welgelukzalig is hij die aan alle wateren zaait. Wij hebben tot een gewoon spreekwoord: een gaande voet wint altijd veld; en wanneer wij ons in de weg stellen, hebben wij grond om de één of andere zegen van de Heere te verwachten. Hoe naarstig en aanhoudend was Elía in het gebruik van de middelen! Hij ging op naar de berg Karmel, viel neder op zijn aangezicht en bad om regen; maar geen wolk zich vertonende, zond hij zijn dienstknecht wederom naar de zee, om te zien of er geen regen tevoorschijn kwam; en deze wedergekeerd zijnde en niets bespeurd hebbende, zo keert Elía wederom tot het gebed, en zendt zijn dienstknecht bij herhaling naar de zee, tot zevenmalen toe (1 Koningen 18:42-43). Dus is het voor ons ten hoogste nuttig en betamelijk, om de middelen naarstig en aanhoudend te gebruiken.
4. Vuriglijk; zijt vurig van geest, dienende de Heere; zijt ijverig in deze zaak, als in een zaak van het hoogste gewicht en aanbelang, daar leven en dood van afhangen; biddende om de Geest des geloofs, Die gij tot alles nodig hebt en niet kunt missen. 'Bidt, en u zal gegeven worden; zoekt, en gij zult vinden; klopt, en u zal opengedaan worden' (Lukas 11:9). Nu, al deze uitdrukkingen van bidden, zoeken en kloppen geven zowel vurigheid als aanhoudendheid in het gebruik van de genademiddelen te kennen. En welke is toch de grote en voorname hoofdzaak, die wij vuriglijk begeren moeten? Het is de Geest (vers 13): 'Indien dan gij, die boos zijt, weet uw kinderen goede gaven te geven, hoeveel te meer zal de hemelse Vader de Heiligen Geest geven dengenen die Hem bidden!'
5. Met lankmoedigheid; 'Zo zijt dan lankmoedig, broeders, tot de toekomst des Heeren. Zie, de landman verwacht de kostelijke vrucht des lands, lankmoedig zijnde over dezelve, totdat het de vroegen en spaden regen zal hebben ontvangen' (Jakobus 5:7). Zwijg de HEERE en verbeid Hem' (Psalm 37:7); 'want de HEERE is een God des gerichts; welgelukzalig zijn die allen die Hem verwachten' (Jesaja 30:18). De uitdrukking zal mogelijk vreemd schijnen; want het geeft zeker een sterke

bemoediging om op de Heere als een God van goedertierenheid te wachten; maar wat troost kan er toch in gelegen zijn om te wachten op een God des gerichts? Maar gericht staat hier niet tegen goedertierenheid, maar tegen dwaasheid over; Hij is een God des gerichts, dat is van oneindige wijsheid, die weet op welk een tijd en wijze Hij Zijn gaven schenken zal.
6. Volstandiglijk; 'Wacht geduriglijk op uw God' (Hoséa 12:7), totdat Hij komt en u wederbarende en hart-veranderende genade schenkt; stel toch de Heilige Israëls geen perk; want, het is billijk de bij Hem bepaalde tijd ootmoedig af te wachten, omdat Hij Zijn gaven soeverein en vrijmachtig schenkt; en zo de genade eens eindelijk komt, wat zwarigheid is het dat gij zo lang hebt moeten wachten? Zoek de middelen daarom recht te gebruiken, en niet te vertragen in wel te doen; want ten bekwamen tijd zult gij maaien, indien gij niet verslapt. Geef het gebruik van de middelen niet over, maar ziet op de Heere, Die wacht om genadig te zijn. Wij hebben nooit van iemand gehoord, welke in deze gesteldheid was, of hij heeft eindelijk ondervonden dat het niet tevergeefs was, op de Heere te wachten; de Heere ontfermde Zich over hem, en schonk hem een hart om te geloven en Christus aan te nemen. Dit is daarom de besturing die ik u geef, dat gij de middelen om tot het geloof gebracht te worden met opzien tot de Heere gebruikt.

c. Sta er naar om al de struikelblokken en beletselen, die u verhinderen om te geloven en Christus aan te nemen, uit de weg geruimd te krijgen; die beletselen zijn voornamelijk de zes volgende:

1. Het eerste beletsel van het geloof hetwelk de ziel verhindert Christus aan te nemen, is onze natuurlijke godverloochening en atheïsme: 'De dwaas zegt in zijn hart: Er is geen God' (Psalm 14:1). Een atheïstische geest heeft zeer lage en ongerijmde bevattingen van God; hij beschouwt Hem niet in de luister en heerlijkheid van Zijn natuur, noch in het gemoed-verbindende gezag van Zijn Woord; hij gelooft niet dat God God is, of de Bijbel Zijn Woord; de liefelijke beloften van het Evangelie zijn in zijn ogen maar geestledige bevattingen, en de scherpste bedreigingen van vloek en toorn een ijdele droom. O mijn vrienden! smeek toch de Heere dat Hij door almachtige genade dit beletsel weg mocht nemen, anders zult gij nooit Christus aannemen of geloven.
2. Het tweede beletsel is grove onwetendheid; een diepe en dodelijke onkunde van God en Christus. Velen hebben de dwaasheid en verkeerdheid, dat zij gedurig in twijfel trekken of zij deel aan Christus hebben, voor en aleer zij recht weten of er een Christus is. Zij zijn diep onkundig aan Christus, en Zijn aangebrachte gerechtigheid; onkundig aan de wet en derzelver gestrenge eis; onkundig aan het Evangelie en deszelfs zalige heilbeloften; onkundig aan zichzelf; aan hun zonde en ellende, en aan de volstrektste noodzakelijkheid om aan dit dierbare Middel van verlossing deel te hebben. Indien zij recht besef hadden, wat God is voor een zondaar, welke buiten Christus is, zij zouden rusteloos bij Zichzelf zijn, zolang zij zich blootgesteld zagen aan dat verterende Vuur, en aan de eeuwigen Gloed die bij Hem is. Indien zij niet onkundig waren aan hun staat en toestand van nature, zij zouden zo gerust en vergenoegd daaronder niet kunnen heengaan. Indien zij Christus kenden, zij zouden zonder Hem niet kunnen leven; 'Indien gij de Gave Gods kendet', zei Christus eens tot de vrouw van Samaria, 'en wie Hij is Die tot u zegt: Geef Mij te drinken, zo zoudt gij van Hem hebben begeerd, en Hij zou u levend water gegeven hebben' (Johannes 4:10). En daarom, o onkundige zielen! gij zijt veel nader bij de hel dan anderen zijn;

uw staat is duisternis, en grenst aan het uiterste verderf. Gij zweert en liegt en geeft u toe aan drank en sabbatschenden; gij bedrijft ontuchtigheid, veracht Gods instellingen en verzuimt de godsdienstplichten, zowel in uw verborgen binnenkameren, als met uw huisgezinnen in het openbaar; gij gaat voort in velerlei zonden, zonder naar Christus te vluchten; dit alles is een uitvloeisel van die nare en diepe onkunde welke op uw ziel ligt. 'Die Zijn Naam kennen, zullen op Hem betrouwen' (Psalm 9:11). Maar gij kent Hem niet, en daarom gelooft gij ook niet in Hem. Maar mogelijk zult gij zeggen: 'Daar zijn er velen, die wel een uitgebreide kennis hebben, maar nochtans van dezelve geen goed gebruik maken, omdat het blijkbaar is dat zij nog veel erger en losbandiger leven dan wij, die maar arme, onnozele mensen zijn!' Ik antwoord dat de kennis van de zodanigen maar een blote hersenkennis is, en geen geestelijke kennis, omdat die anders een geheiligde invloed op hun hart en hun leven zou hebben; ook zal van hen eens gestrenge rekenschap worden afgevorderd, omdat zij gezondigd hebben tegen zo veel licht. Maar wat kan het u baten dat zij door hun goddeloosheid verdorven worden, als gij om uw onkunde moet verloren gaan? Dat zij aan de ene kwaal sterven, en gij aan de andere? Wilt gij de kennis Gods verwerpen omdat die door sommigen wordt misbruikt? Wel, dat zou even zo bespottelijk zijn, alsof iemand zeide: omdat er velen sterven die voedsel en medicijnen gebruikt hebben om hun tijdelijk leven te onderhouden, zo wil ik in het geheel geen middelen gebruiken om zulks te doen; zij die voedsel en medicijnen gebruiken, kunnen sterven; maar zij die beiden missen gaan gewis naar hun dood, en daarom, zo iemand verloren gaat, het zullen onkundige mensen zijn, welke de middelen der genade verzuimen.

3. Het derde beletsel dat weggenomen moet worden, is eigen inbeelding. Velen verbeelden zich dat zij reeds deel aan Christus hebben, en dat zij Hem daarom niet weder behoeven aan te nemen, en dus willen zij niet tot die erkentenis komen dat zij tot nog toe de Heiland missen. Velen wanen dat zij een gerechtigheid in zichzelf hebben, gelijk diegenen waren tot wie Christus door een gelijkenis sprak, 'omdat zij bij Zichzelf vertrouwden dat zij rechtvaardig waren' (Lukas 18:9). Als een hovaardig mens geld in zijn huis heeft, zal hij het schande rekenen, zijn naasten daarom aan te spreken; zo is het ook met de hoogmoedige zondaar gesteld; zijn taal is: Ik heb niemand verongelijkt, niemand heeft iets op mij te zeggen, ik ben geen hoer of dief, ik heb een goed hart en dien God zo veel ik kan. Helaas! arm, blind, bedrogen schepsel! Zou die God, Welke op Zijn knechten, de engelen, niet zou vertrouwen, hoewel Hij in dezelve klaarheid heeft gesteld, en in Wiens ogen de hemelen niet zuiver zijn, niet één feil, ja wat zeg ik, geen miljoenen zonden in u kunnen zien? En is dit dan een genoegzame grond om u de begeerde haven te kunnen doen bereiken? O nee! daar is een lek in het schip, hetwelk u voor eeuwig zou doen verzinken in de afgrond van een geducht en eindeloos verderf. De ziel is de passagier, de genaden zijn de zeilen, de Geest is de wind, maar Christus alleen is het rechte schip, waarmee gij in de haven van eeuwige heerlijkheid kunt aanlanden.

4. Het vierde beletsel dat weggenomen moet worden, is de aardsgezindheid. De ijdelheden van de wereld bezetten dermate het gemoed van velen, dat er geen de minste plaats voor Christus overblijft; de gedachten over wereldse zaken en aanbelangen sluiten alle gedachten aan God ten enenmale uit. Gelijk Saul zichzelf achter de vaten verborg, zo verbergen en begraven velen zich in het midden van de wereld. En echter, de beste dingen van de wereld zelf, zijn maar als het schijnsel van de zon aan te merken, hetwelk het minste wolkje wegnemen kan; of als een hoop kaf

dat de wind weg kan waaien, en als Jona's wonderboom, die een enige worm verderven kon.
5. Het vijfde beletsel van het geloof is een gebondenheid van het hart aan de zonde, hetgeen de ziel verhindert om met Christus in het verbond te komen, omdat zij andere boelen en liefhebbers aankleeft, en liefde behoudt voor deze en gene zonde. Zegt gij: Christus is gekomen om Zijn volk zalig te maken van hun zonde? Welnu, zullen zij zeggen, Hij is welkom. Ja maar het is om u te zaligen van uw liefste zonden, van uw dronkenschap, hoererij en het gezelschap van losbandige mensen. O, hier stuift het hart tegen op! Och, zeg het, ik kan mijn natuur niet verzaken; ik kan niet scheiden van mijn geliefde zonden! Beproeft het wanneer het u behaagt; gij zult altijd vinden dat in de grond en wortel van het ongeloof, het hart gebonden ligt aan deze of gene zonde daar het niet van scheiden kan. Nu, zoek deze beletselen weggenomen te krijgen.
6. Het zesde beletsel van het geloof is de listige omleiding van het natuurlijke ongeloof. Het ongelovige hart heeft duizenden uitvindingen, waardoor het de arme mens van Christus houdt en hem verhindert om Hem aan te nemen. Soms stelt het ongeloof de onmogelijkheid van de zaak voor; o, zegt het, het is onmogelijk dat God u zou kunnen genadig wezen, of dat zulk één als gij zijt, naar de hemel zou kunnen gaan. Soms vertoont het ongeloof allerlei zwarigheden, die de ziel de moed benemen en haar mismoedig maken; 'daar is een leeuw op de weg'; gij zult nooit in staat zijn om te kunnen geloven of te bidden of aan Gods weg vast te houden. Het ongeloof verhardt het hart, en maakt het zo ongevoelig dat het niet meer door Gods Woord bewogen wordt, alsof het duizenden mijlen daarvan was gescheiden. Het ongeloof vervult het hart met traagheid, zodat de handen weigeren zich uit te strekken om een aangeboden Zaligmaker en de zaligheid in en door Hem aan te nemen. Ja, het ongeloof stelt, als het ware, een wereld van verkeerde voorwerpen des geloofs aan de ziel voor, die het ware geloof beletten en verhinderen om de Heere Jezus Christus aan te nemen, Die nochtans alleen het rechte Voorwerp is van het zaligmakende geloof.
Nu, mijn vrienden! Zoek al deze beletselen van het geloof weggeruimd te krijgen; hetzij die godverloochening, onkunde, inbeelding, aardsgezindheid, gebondenheid aan de zonde, of listige omleidingen van het natuurlijke ongeloof zijn, u verkeerde voorwerpen des geloofs voorstellende.

d. Zoek bij God te pleiten, dat Hij u de genade des geloofs mocht schenken om Christus aan te nemen. Het is waar, de Heere is niet verplicht om het gebed van een ongelovige te verhoren; maar omdat Hij een God is, Die zelfs de jonge raven hoort wanneer zij tot Hem roepen, zo zou Hij u ook kunnen horen wanneer gij om een zegen tot Hem riep. En zo gij de kunst van recht bij God te pleiten zou willen leren, dan zullen wij u zes pleitgronden of drangredenen aan de hand geven, die gij in uw smekingen, om bij de Heere ontferming te verkrijgen, betamelijk gebruiken mocht.

1. De eerste drangreden zijn 's Heeren toezeggingen en beloften (Ezechiël 36:26-27): 'En Ik zal u een nieuw hart geven, en Ik zal een nieuwen geest geven in het binnenste van u; en Ik zal het stenen hart uit uw vlees wegnemen, en Ik zal u een vlezen hart geven. En Ik zal maken dat gij in Mijn inzettingen zult wandelen en Mijn rechten zult bewaren en doen'. Het is een vrije en genadige belofte. O, smeek Hem daarom dat Hij die aan u vervult, omdat Hij Zelf zegt: 'Daarenboven zal Ik hierom van het huis Israëls verzocht worden, dat Ik het hun doe' (vers 37). Zeg Hem, dat gij tot dit grote einde nu gekomen zijt, om dit ootmoedig van Hem af te smeken.

2. De tweede drangreden is uw eigen onmacht en onbekwaamheid om uzelf te kunnen helpen of redden; dit was het waar die kranke aan het badwater te Bethesda op aandrong (Johannes 5:6-7): ‘Jezus ziende dezen liggen, en wetende dat hij nu langen tijd gelegen had, zeide tot hem: Wilt gij gezond worden? De kranke antwoordde Hem: Heere, ik heb niet een mens om mij te werpen in het badwater, wanneer het water beroerd wordt; en terwijl ik kom, zo daalt een ander vóór mij neder’. Zeg ook zo: Heere! ik heb reeds vele jaren gelegen met dit mijn kranke en melaatse hart aan de fontein van Uw dierbaar bloed; maar ik ben onmachtig om er mijzelf in te werpen, en ik heb niemand die het mij kan doen; de middelen kunnen het niet doen; de leraars kunnen het niet doen; Gij Zelf moet Uw helpende hand aan mij ten koste leggen, of ik moet omkomen en vergaan.
3. De derde drangreden is Gods macht, onder een diep en gevoelig besef van uw eigen onbekwaamheid. Gevoelt gij de kracht en veelheid van uw verdorvenheden in uw hart? Zodat gij met Jósafat moet zeggen: ‘O Heere, in ons is geen kracht tegen deze grote menigte die tegen ons komt; en wij weten niet wat wij doen zullen, maar onze ogen zijn op U’ (2 Kronieken 20:12); bij U zijn alle dingen mogelijk. Hoewel ik billijk moet wanhopen om enige hulp in mijzelf of bij anderen te vinden, Gij hebt mij nochtans verboden om aan Uw zijde, het moedeloos op te geven. Gij hebt maar te zeggen: daar zij licht, en het zal er zijn. O zeg eens: ‘daar zij geloof’, en het zal er aanstonds wezen; want het geloof te scheppen is Uw werk, en de gave Gods! Het is het werk Gods als wij geloven! ‘Uit genade zijt gij zalig geworden door het geloof, en dat niet uit u, het is Gods gave’ (Éfeze 2:8).
4. De vierde drangreden waarop gij pleiten moet, is uw diepe armoede en noden, uw gemis en de noodzakelijkheid van Christus en het geloof. O mijn vrienden! geen mens die van gebrek vergaat, heeft meer spijs en voedsel nodig in het natuurlijke, dan gij in het geestelijke een volle Christus tot uw Borg. Geen gewond mens heeft meer een geneesmeester, geen die schipbreuk geleden heeft meer een plank, geen stervend mens meer lucht om adem te halen van node, dan gij een Christus nodig hebt om voor God te kunnen bestaan. O roep dan vuriglijk: Geef mij Christus, of ik sterf! Ik kan leven zonder vrienden, zonder weelde, zonder eer en zonder de vermakelijkheden van het leven, maar niet zonder Christus en zonder het geloof. En daarom pleit op Zijn macht, en welk een lichte zaak het voor Hem is om u te helpen, zeggende met de dichter (Psalm 80:2): ‘O Herder Israëls, neem ter ore, Die Jozef als schapen leidt; Die tussen de cherubs woont, verschijn blinkende’. Het is voor U niet moeilijker om het geloof in mij te werken, dan het voor de zon is om haar stralen te doen schijnen op de aarde; en gelijk de zon, hoe meer zij schijnt, des te meer haar heerlijkheid vertoont, zo zal het U ook des te meerder eer en heerlijkheid geven, als Gij Uw hand uitstrekt tot mijn hulp.
5. De vijfde drangreden waarop gij pleiten mag, is Zijn goedertierenheid, en de vrijheid en mededeelzaamheid van dezelve. Pleit op het vrije van Zijn goedertierenheid, als welke niet door iets van buiten behoeft bewogen te worden, of enige wedervergelding verwacht, maar vrijwillig haar wateren doet heenvlieten; zodat geen bergen de loop daarvan kunnen ophouden, zo min als een rots het ebben en vloeden beletten kan van de zee. Pleit op het geschonken en medegedeelde van deze Zijn goedertierenheid aan anderen. Hij had medelijden met allen die tot Hem kwamen om van lichaamskwalen genezen te worden, en zou Hij dan geen ontferming oefenen omtrent zulke zielen die tot Hem komen om gered te worden van de dood? Is goedertierenheid te bewijzen niet een werk, waarin Hij Zijn welbehagen heeft? Ja is het die volmaaktheid van Zijn natuur niet, die Hij lust heeft te doen blijken aan de mensenkinderen?

6. De zesde drangreden waarop gij pleiten mag, is Zijn commissie en aanstelling om het werk der verlossing uit te voeren; dat Hij ‘gezonden is om de gevangenen vrijheid uit te roepen, en de gebondenen opening der gevangenis’ (Jesaja 61:1). O roep sterk: ‘Heere, hier is een arm gevangen, een gesloten en vastgebonden hart; hier is werk voor U; o maak toch mijn handen en boeien los, en voer mijn ziel uit de gevangenis! O hier is een naakt zondaar die Gij alleen bedekken kunt; een gewonde ziel die Gij kunt genezen; een verloren schaap dat Gij zoeken en zaligen kunt, en zijt Gij tot dat einde niet in de wereld gezonden? Zijt Gij niet gekomen om te zoeken en te zaligen wat verloren is? En wilt Gij van een arm verloren zondaar niet gevonden worden, die Gij door genade, naar U hebt zoekende en begerig gemaakt?’ Pleit dus en smeekt Hem dat Hij Zijn commissie, door het grote zegel van de hemel bekrachtigd, aan u moge uitvoeren; want Hem heeft God de Vader verzegeld. En pleit op de oneindige waardij van Zijn bloed en van Zijn aangebrachte gerechtigheid, als op de enige grond waarop alle genade verworven is; biddende om de genade des geloofs, om Hem als Christus Jezus de Heere aan te nemen.

En nu, mijn vrienden! na alles wat wij u voorgesteld hebben, wat is uw voornemen en besluit? Wilt gij Christus aannemen, of niet? Onze grote Heere en Meester heeft ons gezonden om u allen zonder onderscheid, in Zijn Naam af te vragen, of gij Hem aan wilt nemen of niet? Wat antwoord zullen wij Hem wederbrengen? Moeten wij heengaan, en tot Hem zeggen dat niemand van u Hem begeert; dat niet één ziel onder u Hem aan wil nemen? O dat zij verre! Zou Hij de arbeid van Zijn ziel niet zien, die door al de heirbenden van Gods toorn en wraak is doorgebroken, en Zichzelf tot een slachtoffer voor uw zonden heeft gesteld? O, geef liever uw ziel aan Hem, en zegt: ‘Heere! in spijt van duivel en ongeloof wil ik mijn hart voor U openen, en U met de armen van mijn liefde omhelzen als mijn Deel. De Heere schenke er u genade toe.

(4) De vierde zaak die wij in deze vermaning om Christus aan te nemen hebben voorgesteld, was enige tegenwerpingen te beantwoorden. Daar zijn twee voorname dingen, in welke het wezen van het gehele christendom en van de rechte wandel naar de koers van het Evangelie bestaat, en die beiden opzicht op de Heere Jezus Christus hebben; en deze zijn, om het maar met een enkel woord uit te drukken: Hem aan te nemen, en van Hem gebruik te maken. Nu, wij zien dat het geluid van Christus’ Naam in de oren klinkt van velen, die tot nog toe nooit zijn overreed geworden om Hem aan te nemen, en gebruik van Hem als Middelaar te maken, door Hem aan te nemen zoals Hij wordt aangeboden, en te gebruiken zoals men Hem aangenomen heeft; en echter is dit het grote stuk, waartoe wij van Godswege in onze tekstwoorden geroepen worden: ‘Gelijk gij dan Christus Jezus, de Heere, hebt aangenomen, wandelt alzo in Hem’; alwaar de weg des hemels ons beschreven wordt door Christus als de Zaligmaker en Heere aan te nemen, en door in Hem te wandelen en van Hem gebruik te maken gelijk men Hem aangenomen heeft. Omdat nu het aannemen van Christus de eerste grote hoofdzaak is die vooraf moet gaan, en zonder welke er geen wandel in Hem plaats kan hebben, zo heb ik mij met deze vermaning zo lang opgehouden, om er op aan te dringen dat gij Christus mocht aannemen. Maar mogelijk zal, na alles wat wij tot overtuiging, opwekking en besturing gezegd hebben, het hart van velen van mijn hoorders vervuld zijn gebleven met velerlei zwarigheden en tegenwerpingen, die zij tegen deze grote en noodzakelijke plicht van Christus aan te nemen, zullen invoeren. Wij kunnen de helft daarvan niet beantwoorden; ja engelen en mensen tezamen kunnen er geen van op een het gemoed voldoende en overredende wijze beantwoorden, zonder de Geest en de hulp van Christus. Alle tegenwerpingen en

zwarigheden echter zouden volkomen beantwoord en weggenomen worden door de genade van het Evangelie, indien hetzelve maar recht verstaan en krachtdadig aan de ziel van de hoorders toegepast werd. O mijn vrienden! Christus staat in het Evangelie gereed om al uw zwarigheden aan te horen en die volkomen te beantwoorden, en Hij kan dit doen, zelfs met het spreken van een enkel woord.
Zegt de ziel: Ik heb geen recht of grond om Christus aan te nemen, want ik ben een groot zondaar; zijn antwoord is gereed: Ik ben niet gekomen om rechtvaardigen te roepen, maar zondaren tot bekering. Voert zij aan: Mijn zonden zijn als karmozijn? Welnu, zegt Christus, Ik zal die maken als witte wol. Zegt zij: Ach! ik heb geen de minste reden om te kunnen of te durven hopen, omdat ik een diep ellendig en verloren zondaar ben? Geen zwarigheid! zegt Christus, want Ik ben gekomen om te zoeken en zalig te maken wat verloren is, en Ik heb menig verloren schaap gezocht en gevonden. Ja maar, zal een ander zeggen, mijn kwaal is zó verouderd, dat ik nooit kan genezen worden, want ik lig dood en begraven in het graf van de zonde. O, zegt Christus, wees goedsmoeds, want Ik ben de Opstanding en het Leven! Ja maar, zegt de ziel, ik ben een gebonden slaaf van de satan en de zonde, en een gevangene van de Goddelijke gerechtigheid! Welnu, zegt Christus, Ik ben gezonden om de gevangenen vrijheid uit te roepen, en de gebondenen opening der gevangenis. Ja maar, ik ben neergedrukt onder bergen van zonden, schuld en verwarring, en onder ontelbare en drukkende lasten, die ik zelfs niet opnoemen kan! Welnu, geen zwarigheid! zegt Christus, komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven. Och, zegt de ziel, mijn hand is verdord, ik kan de zalige Middelaar niet aannemen! Wel, in dit geval, gebiedt Christus u om de verdorde hand tot Hem uit te strekken, gelovende dat Hij machtig is, u genade te kunnen schenken om in Hem te geloven en tot Hem te komen, opdat Hij u recht komend maakt. Ja, zegt een ander, maar ik ben kreupel en lam, en kan daarom onmogelijk in Christus en Zijn wegen wandelen! Wel, Christus zegt: Ik zal Mijn Geest in uw binnenste geven, en Ik zal maken dat gij in Mijn wegen en inzettingen zult wandelen. O Hij mocht Zijn Geest aan mij onttrekken en mij geheel aan mijzelf overlaten! Nee, zegt Christus, Ik zal een eeuwig verbond met u maken. Ik zal van achter u niet afkeren, opdat Ik u weldoe. Ja, maar ik zal Hem mogelijk verlaten en van Hem afvallen! Nee, zegt Christus: ‘Ik zal Mijn vreze in hun hart geven, dat zij niet van Mij afwijken’ (Jeremía 32:40): ‘Gij zult tot Mij roepen: Mijn Vader; en gij zult van achter Mij niet afkeren’ (Jeremía 3:19). Ja maar misschien zal ik door de kracht van de verzoekingen overwonnen worden! Wel, zegt Christus, vreest niet, want Ik ben met u; Mijn genade is u genoeg. Helaas! maar ik ben alreeds zo diep en ver afgeweken! Welnu, zegt Christus, daar is een woord op hetwelk gij tot uw bemoediging volkomen staat kunt maken: ‘Ik zal al hun afkerigheden genezen, Ik zal hen vrijwilliglijk liefhebben’. En dus staat Christus, in het woord der genade en in het Evangelie der zaligheid, ter beantwoording en wegruiming van alle tegenwerpingen en zwarigheden, elk ogenblik gereed.
Maar laat ons, opdat wij dit stuk nog meer in het bijzonder beschouwen, eens kortelijk nagaan de gronden waaruit velen van de voornaamste tegenwerpingen en zwarigheden voortvloeien, welke zondaren inbrengen als redenen waarom zij Christus niet aannemen of in Zijn Naam geloven.

1. De eerste tegenwerping wordt gewoonlijk afgeleid van de grootheid en veelheid van de zonde; het is waar, er zijn velen die deze tegenwerping niet aanvoeren, omdat zij even zorgeloos, verhard en ongevoelig van hart zijn als een steen, zodat er zelfs geen hoop meer overblijft om iets te kunnen zeggen dat hen zal bewegen, tenzij de

Heere Zelf hen doe ontwaken. Maar zo er iemand in deze vergadering is, al ware het maar een enige, die daarom bekommerd en verlegen is, en zegt: 'Och mijn schuld voor God is zo zwaar, mijn zonden zo groot, en mijn ongerechtigheid zo menigvuldig, dat een iegelijk die het wist, zou moeten beven over de zonden die ik heb begaan, en over het verzondigen van zo veel licht als ik heb genoten; en dit doet mij het hart ontzinken; niemand dan God en mijn eigen consciëntie weten welk een gruwelijk zondaar ik ben, en zou Christus zulk één ooit nog willen aannemen?' Dan zouden wij antwoorden: De grootheid van uw zonden, in plaats van u van Christus af te houden, moest eerder een sterke drangreden zijn om tot Hem te komen en Hem aan te nemen. Uw zonden zijn niet groter dan Gods barmhartigheden, noch uw schuld groter dan Christus' verdiensten. Het is nauwelijks te geloven dat gij erger zijt dan sommigen die barmhartigheid verkregen hebben. Een Paulus toen hij een vervolger en lasteraar was, een Manasse die een moordenaar en tovenaar was, staande in een verbond met de duivel; een Maria Magdaléna, in welke zeven duivelen waren; en velen van de Joden die, niettegenstaande zij de Heere der heerlijkheid gekruisigd hebben, echter in het bloed des Lams, hetwelk zij vergoten hadden, gewassen zijn. De verdienste van Christus' bloed is oneindig; en hoewel uw zonden groter waren dan die van alle anderen, zo is er nochtans kracht genoeg in Zijn dierbaar offerbloed om die weg te nemen; want het reinigt van alle zonden. Alhoewel het zand aan de oever groot en veel is, zo kan echter een volle zee het op eenmaal geheel overstromen; zo is het ook hier gelegen: hoewel uw zonden groot en vele zijn, het bloed van Christus kan dezelve volkomen bedekken. In één woord, de vraag is niet hoe groot uw zonde, maar welke uw plicht voor het tegenwoordige is? Laten uw zonden zo groot en zwaar zijn als die ook wezen mogen, de Heere roept u om tot Zijn Zoon te komen en Hem aan te nemen; en alleen uw ongeloof, in Christus te verwerpen, is groter zonde dan al uw zonden tezamen; want het is een weigeren en verwerpen van het enige hulpmiddel waardoor gij van al uw schuld en zonden kunt ontheven zijn. Uw andere zonden zijn maar zonden die gij begaan hebt tegen de wet, maar deze zonde van Christus te verwerpen, is een zonde tegen Wet en Evangelie beiden. Andere zonden worden begaan tegen de hoge en geduchte God: maar als de ziel Christus verwerpt, zondigt zij tegen God en Christus beiden. Het is een grote zonde, de minste zonde klein te achten; maar het is een nog veel grotere zonde, de gerechtigheid van Christus niet meer te stellen dan alle zonden; want onze zonde is maar de ongehoorzaamheid van een mens, maar Christus' gehoorzaamheid is de gehoorzaamheid van de ware God; en daarom, ons geloven in Christus is Gode meer behaaglijk, dan of wij in de staat der rechtheid gebleven waren en nooit gezondigd hadden. De minste zonde is onvergeeflijk op zichzelf en buiten deze gehoorzaamheid en aangebrachte gerechtigheid van Christus beschouwd, maar de allergrootste zelfs kan daardoor vergeven worden. En daarom, o arme mens! zoek toch in Christus te schuilen, en met deze mantel van Zijn Goddelijke gerechtigheid bedekt en bekleed te zijn.

2. De tweede tegenwerping is genomen van de rechtvaardigheid Gods. 'O', zegt de zondaar, 'God is rechtvaardig, en zal de schuldige geenszins onschuldig houden; en daarom, ik vrees dat, hoewel ik al heen mocht vlieden om de hoornen van het altaar aan te grijpen, daar zelfs de gerechtigheid Gods mij zal vinden en de bloedwreker mij zal achterhalen'. Ik antwoord: dit is ook een drang- en beweegreden waarom gij Christus aan moet nemen, Gods gerechtigheid moet zekerlijk voldaan worden, en daar is geen ander middel om God voldoening te geven, dan door te geloven in Christus, Zijn eniggeboren en geliefden Zoon; want God is in Christus de wereld met Zichzelf verzoenende. Hij is het Die de toorn Gods heeft gedragen en daarom Hij is de enige

weg om aan het Goddelijke recht te kunnen voldoen; maar zo gij dit doet, zal Gods gerechtigheid niet tweemaal betaling vorderen, namelijk, eens van u en eens van de Borg. O nee, geenszins; Hij zal u niet in het verderf laten nederdalen, want Hij heeft de verzoening gevonden. Ook zou het onbestaanbaar met de natuur van Zijn Goddelijke rechtvaardigheid zijn, om een dubbele voldoening van de zondaar te eisen, omdat de voldoening die Christus voor hem heeft teweeggebracht, in alle opzichten volmaakt en oneindig is.

3. Een derde tegenwerping is genomen van de onwaardigheid van de zondaar. 'O', zegt hij, 'ik ben alleszins onwaardig, en heb niets om God te bewegen dat Hij Zich over mij ontferme; zou de Heere één als mij nog willen aannemen?' Ik antwoord: Wat dunkt u dat de kracht van deze ganse redenering is? Zij komt eigenlijk hierop uit: Ik heb geen verdienste, en daarom zal God Zich over mij niet ontfermen; daar is geen zaligheid voor mij door de wet, daar is ook daarom geen zaligheid voor mij door het Evangelie. Zo gij de Heere met een wettisch oog beschouwt, zal de minste zonde u onvatbaar voor Zijn barmhartigheid maken; maar indien gij Hem als een God in Christus, of met een evangelisch oog kunt zien, zo zal het u, al was gij de voornaamste der zondaren, bekwaam en vatbaar maken voor vrije genade; ja hoe groter gevoel van uw onwaardigheid, hoe gepaster. Het is een tegenwerping van geen het minste gewicht, en geeft een diepe en beklaaglijke onkunde van het Evangelie te kennen. Kom daarom tot Hem als één die niets verdient dan vloek en toorn, maar daarom uw toevlucht neemt tot de vrije genade Gods, tot Christus' volle heilverdienste, en tot de rijke en algenoegzame beloften des verbonds. Het is met het geloof gelegen, evenals met een vogel die in het water geworpen is: hij kan niet vliegen, het element is te zwaar; hij kan zijn vleugelen niet omhoog heffen; maar werp die vogel in de open lucht, hij zal aanstonds zijn veugelen verheffen en naar de hoogte vliegen. Zo is ook het geloof de vleugel van de ziel; wanneer het op de zondaar zelf, en op zijn diepe onwaardigheid ziet, zo wordt het belet om naar boven te vliegen; maar zodra het in de open lucht van vrije genade en eeuwige beloften komt, zal het aanstonds de vleugelen verheffen en opvaren; want de genade kan alleen in onwaardige voorwerpen uitgeoefend en verheerlijkt worden, zonder door iets bewogen te worden dat in het voorwerp is. De gerechtigheid Gods heeft het oog op de gesteldheid van de mens, ten opzichte van deszelfs beloning, maar de genade en barmhartigheid heeft alleen het oog op zichzelf. Dus, als een koning een kwaaddoener straft, is het een daad van zijn gerechtigheid, waarvan de oorzaak geheel bij de misdadiger moet gevonden worden; maar wanneer hij in tegendeel de misdaad vergeeft, zo is het een daad van genade die uit 's konings eigen liefdeshart vloeit, en niet in de waardigheid van het voorwerp gezocht moet worden; zo is het ook hier: eigen waardigheid is nooit vatbaar voor vrije genade. Zo er ooit een gave vrijwillig en zonder opzicht op enige verdienste geschonken wordt, het is door Christus; en zoudt gij dan weigeren Hem aan te nemen, omdat gij zo diep onwaardig zijt? Wel, indien gij geen onwaardige was, zo zou het geen vrije genadegift zijn. Ja, uw terugblijven van Christus, en uw weigeren om Hem aan te nemen omdat gij zo onwaardig zijt, is trotse verwaandheid en hoogmoed van het hart. Gij wilt doggen van uzelf maken om, als het ware naar de hemel te zwemmen, zonder aan Christus daarom enigszins verplicht te zijn. Als u eens een arm bedelaar ontmoette, die niets dan gebrek in gelaat en gewaad vertoonde, en gij wilde hem een aalmoes geven, zoudt gij niet verwonderd staan als gij hem hoorde zeggen: Nee, ik wil het niet hebben; ik ben er veel te onwaardig toe; maar daar staat een heer met sierlijke klederen, geef het hem, want hij is het waardig? Nu, even zo bespottelijk is de toestand waarin gij verkeert, zolang gij, omdat gij het onwaardig zijt, blijft

weigeren Christus aan te nemen. In één woord, Christus is waardig genoeg om door u aangenomen te worden. Als een vorst, hoewel hij de grootste monarch ter wereld was, bij de geringste bedelares, die noch schoonheid noch verdienste had, aanzoek deed om haar tot vrouw te nemen, zo zou zij, niettegenstaande zij in zichzelf ten enenmale onwaardig was dat zulk een voorstel aan haar geschiedde, echter wegens de waardigheid van de persoon die het aanbood, zeer billijk handelen in hetzelve aan te nemen; zo is het ook hier gelegen: zo Christus, de Vorst des levens en de Koning der ere, waardig is om aangenomen te worden, dan mag de ziel de aanbieding die Hij van Zichzelf doet, geenszins verwerpen; te meer, omdat alle waardigheid en heerlijkheid uit dit aannemen van Hem voortvloeien moet.

4. Een vierde tegenwerping is genomen uit de twijfel en de verdenking welke er in het gemoed oprijst omtrent de gewilligheid van Christus: 'O', zegt de arme ziel! 'Ik vrees dat Hij mij niet zal willen aannemen'. Ik antwoord: dat Hij in Zijn Woord heeft verklaard, dat Hij niet wil dat iemand verloren gaat; ja zweert, dat Hij geen lust heeft in de dood van zondaren. En o, arme zondaar! zoudt gij de Heere als het ware, onder de ogen durven zien, en tot Hem zeggen, dat hoewel Hij het gezegd en gezworen had, Hij echter niet gewillig was? Niemand zal ooit gewillig zijn om zich door Christus te laten zaligen, zolang Zijn gewilligheid de hunne niet eerst voorkomt. Want dat alle mensen, hoofd voor hoofd, niet zalig worden, levert evenmin een bewijs op, dat Hij gewillig is dat zij zouden verloren gaan, als dat een koning, omdat hij aan alle rebellen geen pardon geeft die tegen hem opgestaan zijn, daardoor een bewijs zou geven dat het hem aangenaam was dat er sommigen in wederspannigheid tegen hem zouden blijven leven, ten einde hij gelegenheid mocht hebben om hun zijn toorn en wraak te doen ondergaan. En hoewel het voor een aards vorst al eens mogelijk was om hen allen weer tot gehoorzame onderdanen te maken, zo zou het nochtans niet onbestaanbaar met een liefderijke gesteldheid zijn, dat hij sommigen toeliet in hun wederspannigheid tegen hem voort te gaan, opdat een iegelijk overtuigd mocht zijn hoe vijandig en hardnekkig zij in hun natuur en gesteldheid zijn, en hoe rechtvaardig en billijk hij handelt in het bestuur van zijn regering; want daden van rechtspleging omtrent sommigen te oefenen, is niet onbestaanbaar met de wil om aan allen goed te doen. Het vleselijk vernuft en ongeloof blijft echter Christus' gewilligheid verdenken; voornamelijk wegens het eeuwig raadsbesluit, omdat dit volgens de getuigenis van het Woord, de zaligheid maar tot sommigen bepaalt, waarvan zij misschien naar hun gedachten zullen uitgesloten wezen. Maar gelijk dit een boze en listige verzoeking van de satan is, de mens stoutmoedig en vermetel willende doen inzien in de verborgenheden des hemels, die voor engelen en mensen ten enenmale bedekt zijn, zolang het besluit niet heeft gebaard, zo is het ook een doorslaand bewijs van onze vervloekte gekantheid en vijandschap tegen God, dat wij ons van Zijn goede wil tot ons in Christus niet willen laten overtuigen, niettegenstaande Hij die in het Evangelie in zovele geboden, beloften, roepingen en nodigingen heeft geopenbaard. Ja, wilt gij een duidelijk bewijs en voorbeeld van Christus' ware menslievendheid en gewilligheid hebben? Ziet eens hoe hartelijk Hij over Jeruzalem weende, toen het zichzelf verwoestende, Hem en Zijn aanbieding verwierp (Lukas 19:41-42): 'En als Hij nabijkwam en de stad zag, weende Hij over haar, zeggende: Och, of gij ook bekendet, ook nog in dezen uw dag, hetgeen tot uw vrede dient! Maar nu is het verborgen voor uw ogen'. O, welk een bewegelijk en aandoenlijk gezicht was dit, de Zoon Gods als in een vloed van tranen te zien over verloren zondaren! Had men Hem gevraagd, gelijk Hij in een ander geval aan Maria Magdaléna deed: Heere, wat zoekt Gij? Waarom weent Gij? Hij zou aanstonds geantwoord hebben: 'Ik zoek Mijzelf niet,

en Ik ween niet over Mijzelf, want Ik zal heerlijk zijn in de ogen des Heeren, al werden er geen zondaren toegebracht; maar Ik ween omdat zondaars zo dwaas en onzinnig handelen dat zij liever Mij als hun Zaligmaker, en Mijn heil willen blijven verwerpen, dan dat zij van hun zonden en begeerlijkheden willen scheiden, hoewel er de verdoemenis mee gepaard en vergezelschapt gaat; Ik ween, omdat Ik hen zichzelf met zoveel vergenoeging in de handen van de duivel zie werpen, in plaats dat zij zich zouden overgeven in Mijn liefdesarmen, of Mij aannemen en omhelzen in het geloof'. O mijn vrienden! met welk een diep en innig medelijden is Christus' hart over u aangedaan! En zal dan uw hart niet in begeerte naar en liefde tot Hem ontstoken worden, daar Hij op allerlei wijze Zijn goedwilligheid om u te zaligen zo duidelijk te kennen geeft? Zie 2 Korinthe 5:20.

5. Een vijfde tegenwerping is genomen uit een twijfel en mistrouwen van onszelf, dat wij niet genoeg geschikt zijn om Christus aan te nemen. 'Och', zegt de zondaar die nu aan zichzelf is ontdekt geworden, 'ik ben niet genoeg vernederd; Christus is gekomen om de gebrokenen van hart te genezen; maar mijn hart is niet verbroken; om vreugdeolie te geven voor treurigheid; maar ik heb geen treurende of wegsmeltende geest, en daarom mag ik Christus niet aannemen of in Hem geloven'. Ik antwoord: Gij zult nooit uzelf genoeg vernederd rekenen, indien gij uw vernedering evenredig wilt hebben met uw zonde, want die is een oneindig kwaad. Wettische vernedering, hoe diep die ook wezen mag, al deed zij de ziel onder het gevoel van een schuldig geweten, en onder de vreselijkste bevattingen van Gods toorn, als het ware, brullen nacht en dag, zal haar nooit doen zeggen dat zij een gepast voorwerp is voor Christus, maar vloeit enkel voort uit een inzien van de straf, gelijk het plaats had in Kaïn en in Judas. Zoekt daarom nooit uw vernedering te stellen tot een koopgeld in uw hand; dat zou u des te onbekwamer maken; de beste vernedering is uw gemis van ware vernedering, en rechte geschiktheid en voorbereiding te zien, en dat gij al wat goed is in uzelf mist, en dat Christus aan te nemen, de enige weg is om recht evangelisch vernederd te worden. De wet is als een donderslag die wel verschrikt, maar het Evangelie is als een warme zon die het ijs doet smelten. Niets doet de ziel meer smelten, dan Christus door haar aangenomen door het geloof; 'zij zullen Hem aanschouwen, Dien zij doorstoken hebben; en zij zullen over Hem rouwklagen' (Zacharía 12:10). O het geloof beschouwt hier de grootste liefde en oneindige goedertierenheid, en dit doet het hart voor de Heere wegsmelten. De verloren zoon werd ongetwijfeld nog meer aangedaan en verbroken toen zijn vader hem zo liefelijk omhelsde, dan hij zelfs geweest was toen hij inzien en bepaling bij zijn vorige zondig en ellendig afdwalen verkreeg. 'Wat!' zal de taal van zijn hart geweest zijn, 'omhelst gij mij, zulk een diep onwaardig en wederspannig kind, dat al uw goed zo roekeloos heeft doorgebracht!' Zo is het ook hier: als Christus in het Evangelie zegt: Kom, o arme zondaar! die alle kwaad bedreven hebt; hoewel gij Mijn Vader, Mij, Mijn Geest en ook uzelf ten hoogste verongelijkt hebt, kom echter tot Mij, en Ik zal al uw zonden vergeven; vrees niet, Ik zal de uwe zijn om u te behouden! Mijn bloed zal voor u zijn om u te wassen, Mijn gerechtigheid om u te rechtvaardigen, en Mijn Geest om u te heiligen. O dit doet de ziel wegsmelten zodat zij uitroept: Vanwaar komt mij dit! O zulk een genade aan zulk een wederspannig en strafschuldig schepsel als ik ben, te bewijzen? Ja, zegt de Heere, het is voor u, omdat Ik lust heb om Mij vrijmachtig en genadig over u te ontfermen! Och wat smelt die ziel nu weg in tranen!

6. Een zesde tegenwerping is genomen van de vrees dat de dag der genade reeds voorbij is. 'Helaas!' zegt de arme ziel, 'ik heb zovele roepingen, nodigingen en aanbiedingen versmaad, dat ik vrees dat Christus mij niet zal willen helpen! Ik heb

menigmaal de aanbieding van het Evangelie veracht, en dus het dierbare bloed des Nieuwen Testaments vertreden, en hoe zou ik dan nu op Hem kunnen hopen?' Ik antwoord: Het is te hopen dat terwijl gij deze roeping van het Evangelie, om Christus aan te nemen nog hebt, het nu in het bijzonder de welaangename tijd en de dag van zaligheid voor u mocht wezen, en dus dat uw vorige weigering van Christus zozeer niet uit een boze en moedwillige kwaadaardigheid, als wel uit een ongelovige bekommering en onbedachtzaamheid is voortgevloeid, die hoewel zij een zware, echter geen onvergeeflijke zonde is; en nu, daar Christus Zelf u niet uitsluit van de aanbieding van het Evangelie, waarom zoudt gij dan uzelf buitensluiten? Hoe meer gij Zijn aanbieding voormaals verzuimd en verworpen hebt, hoe meer noodzaak gij hebt om daarvoor vergeving te verkrijgen. Gij behoort in deze het voetspoor van David te volgen en tot God te zeggen: 'Om Uws Naams wil, HEERE, zo vergeef mijn ongerechtigheid, want die is groot' (Psalm 25:11). Dit zou zeker een vreemde en wonderlijke pleitrede zijn bij de mens; maar het is een zeer goede en sterke drangreden bij de Heere, en zegt in het wezen van de zaak zoveel als: O God! mijn zonden zijn zwaar en veel, maar daarom heb ik des te meer vergeving nodig; zij zijn groot, maar daarom zult Gij des te meer eer hebben, wanneer Gij die vergeeft; evenals een geneesmeester die de grootste roem wegdraagt als hij een verouderde en boze kwaal geneest. Het zondigen tegen en het veronachtzamen van Christus' dierbaar bloed, is zeker een zeer gruwelijke en hatelijke zonde; maar hoe schrikkelijker die zonde is, hoe meer gij nodig hebt om zonder uitstel tot dit bloed te komen, als tot de enige fontein die u wassen kan van uw schuld. En al had gij dan zelfs met de Joden dit onschuldige bloed vergoten, gij zult, echter welkom zijn wanneer gij, om genade te verkrijgen, u tot hetzelve wendt. Beschouw een de last die Christus Zijn apostelen gaf (Lukas 24:47): 'Predikt in Mijn Naam bekering en vergeving der zonden onder alle volken, beginnende van Jeruzalem'. En waarom toch te Jeruzalem, waar Christus bespot, doorstoken en gekruisigd is? O, begin daar nochtans, omdat die Mijn bloed het meest nodig hebben om hen van hun gruwelen te wassen; en overeenkomstig dit bevel heeft Petrus onder anderen alzo gepredikt (Handelingen 2), waardoor aan velen de kracht van dit bloed tot zaligheid is toegepast.

7. Een zevende tegenwerping is genomen van het lange verblijf in de zonde. 'Ik ben een oud zondaar, die grijs geworden ben in de zonde; ik heb reeds zo vele jaren lang in het graf der zonde gelegen, dat ik nu al een oud en onherstelbaar zondaar ben!' Ik antwoord: Ik vrees waarlijk dat hier sommige oude zondaars zijn opgekomen, welke zeker nabij het verderf en de verdoemenis zijn, en daar de satan, gelijk hij het beste van hun leven heeft gehad, ook waarschijnlijk het overige van zal hebben. Maar ach, mocht de genade van het Evangelie u trekken, ik zou met blijdschap het snoer der liefde neerlaten, door u te zeggen, dat hoewel uw zonden oud zijn, zij echter zo oud niet zijn als Christus' goedertierenheden, omdat dezelve eeuwige goedertierenheden zijn. Het is de eerste verouderde kwaal niet die Christus genezen heeft; Hij wekte Lázarus uit de doden op met een enkel woord, hoewel hij reeds vier dagen in het graf gelegen had; Hij genas de vrouw welke twaalf jaren de bloedgang had gehad, door enkel het aanraken van de zoom van Zijn opperkleed; Hij maakte een arme vrouw los van de banden waarmee de satan haar achttien jaren gebonden had; Hij genas een kreupele die achtendertig jaren aan het badwater te Bethesda gelegen had; en zou Hij dan al uw zielsgebreken, hoe verouderd die ook mogen zijn, niet kunnen genezen? Hij ontving degenen die ter elfder ure tot Hem kwamen; ja nam dezulken in genade aan, die toevlucht tot Hem namen in hun laatste levensuur, gelijk bleek in de moordenaar aan het kruis, die de satan dacht en vaststelde dat zijn prooi zou zijn, omdat hij hem

reeds gebracht had tot voor de deur van de hel, en gereed stond om hem ogenblikkelijk daarin te werpen, maar nochtans tot zijn spot gewaar werd, dat hij op Christus in het geloof ziende, door Zijn liefdesarmen werd aangegrepen en van het verderf gered. Nu, mijn vrienden! dit moest voor u een grond van bemoediging zijn om u ook tot Christus te wenden.

8. Een achtste tegenwerping is genomen van de twijfel of vrees van een zondaar of hij wel recht heeft om Christus aan te nemen. 'Och' zegt hij, 'hoewel Christus mij kan zaligen, ik heb echter geen recht om Hem aan te mogen nemen; en alhoewel Zijn bloed mij wassen kan en reinigen, zo zou het nochtans in mij vermetelheid zijn om het daartoe te durven gebruiken'. Ik antwoord: Deze tegenwerping is van geen gewicht, omdat gij volkomen recht en vrijheid hebt, zelfs uit de roeping van het Evangelie, om tot hetzelve te mogen vluchten. Beschouw maar eens de last die Christus Zijn discipelen geeft (Markus 16:15): 'Gaat heen in de gehele wereld, predikt het Evangelie allen creaturen'. Biedt Mij en Mijn verworven heilgoederen aan allen en een iegelijk aan, van wat sekte, ouderdom of omstandigheden; hetzij zij mannen, vrouwen of kinderen zijn, zonder enige uitzondering. Laten geen kinderen welke hier mochten zijn opgekomen, denken dat zij nog te jong zijn om in deze roeping van het Evangelie om tot Christus te komen, begrepen te worden. O nee! het Evangelie wordt aan hen, zowel als aan oude lieden gepredikt; zij kunnen zowel in hun jeugd sterven, als anderen in hun ouderdom; en buiten Christus stervende, moeten zij zowel als die verloren gaan. Predikt het Evangelie allen creaturen, de voornaamste der zondaren zelfs niet uitgesloten; allen creaturen, hoe goddeloos en vijandig zij ook mogen zijn, al hadden zij als duivelen geleefd, echter zo het schepselen, zo het creaturen zijn, biedt hun Mijn bloed, Mijn genade, Mijn verdienste, Mijn gerechtigheid aan, en nodigt, ja dwingt hen om te komen en Mij aan te nemen, 'en die tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen' (Johannes 6:37). O arme zondaar! neem toch de aanbieding van het Evangelie aan, en gij zult vinden, wat gij ook voormaals geweest mocht zijn, dat er genade en liefde genoeg in Gods ingewanden is, om Zich over u te ontfermen; verdienste genoeg in Christus' bloed, om u vergeving te verwerven, en kracht genoeg in Zijn zalige voorbidding, om die Goddelijk toegepast te krijgen aan uw ziel. Wendt u daarom tot Hem, om deel te krijgen aan deze aangeboden genade, opdat gij de genade Gods niet tevergeefs ontvangt.

9. Een negende tegenwerping is genomen van de kracht van de zonde. 'Helaas', zegt de ziel, 'ik vind dat de zonde sterk in mij is; hoe zou ik dan in Christus kunnen geloven of Hem aannemen? Daar is niemand die zulk een gruwelijk en verdorven hart heeft; voorzeker, de Heere zal van mij walgen'. Ik antwoord, dat gelijk het beter is gevoel van de zonde te hebben dan zorgeloos en ongevoelig daaronder heen te gaan, het even zeker is dat de natuur van het ongeloof ons des te meer verhard zal maken in de zonde; want het is een boos en ongelovig hart dat kracht en sterkte aan de zonde geeft. Daar zijn twee voorname dingen, welke elke ziel in Christus nodig heeft; Zijn verdienste om de schuld van de zonde te verzoenen, en Zijn Geest om de kracht van de zonde weg te nemen. Daar is geen genezing dan alleen onder de vleugelen van Christus, en daarom moet gij daarom tot Hem gaan. Wat denkt gij van het geloof, o, arme zondaars? Zou het een vijand van de ware heiligmaking zijn? Och nee, geenszins; het is integendeel de weg om tot dezelve te komen. En vindt gij dat de zonde u sterke tegenstand biedt? Weet dan ook, dat een tijd van tegenstand weleens een tijd is voor het geloof om te werken. Als de arme mens zichzelf midden in de dood beschouwt, dan is het juist tijd voor het geloof om ten leven te betrouwen; als hij zichzelf in het graf der zonde ziet, dan is het juist de tijd om in Christus als de

Opstanding te geloven; als hij niets dan schuld en zonde ziet, is het tijd om Christus als de Zaligmaker aan te nemen, en op Hem tot vergeving daarvan te betrouwen; en wanneer hij woedende verdorvenheden in zijn hart beschouwt, dan is het tijd voor het geloof om Christus' sterkte aan te grijpen, en zich op Zijn onveranderlijke heilsbeloften neer te werpen ter verkrijging van vergevende en genezende genade. Gij mocht andere wegen beproeven, maar zij zullen u geen heil verschaffen; gij mocht u in andere wateren wassen, maar zij zullen u niet reinigen; gij mocht uw gedachten met duizenden andere toevluchten ophouden, maar het zal u niets kunnen baten, want in Christus alleen en in de belofte van het verbond, kan uw zondige natuur genezen worden, als het geloof dit dierbare Heelmiddel aan uw ziel toepast.

10. Maar om niet meer op te noemen, een tiende tegenwerping is genomen van de zwakheid van het schepsel en de middelen. 'O', zegt de zondaar, 'ik heb geen kracht om te geloven of te kunnen bidden, noch een hart om recht in de plicht te kunnen verkeren en werkzaam zijn; of zo ik het te enigen tijd al probeer te doen, ik heb er geen vrucht of voordeel van. Hier zijn twee bekommernissen, die ik elk op zichzelf en in het bijzonder zal beantwoorden.

Het eerste gedeelte van de tegenwerping is deze: 'Och ik heb geen kracht om te kunnen geloven, geen vermogen om Christus aan te nemen; ja geen hart om recht om het geloof te bidden'. Ik antwoord: Het is een voorrecht dat gij uw volkomen onmacht om te geloven kent; want allen die wanen dat zij van en uit zichzelf kunnen, geven duidelijk bewijs dat zij alleen een ingebeeld geloof hebben, dat hun in de hersenen zweeft, maar geenszins een geloof der werking Gods. Maar het is echter niet zozeer uw onmacht die uw hoofdkwaal uitmaakt, als wel uw diepe gekantheid en onwilligheid; want werd gij gewillig, gij zoudt ook ontwijfelbaar bekwaam gemaakt worden om te kunnen geloven; en daarom, roep om trekkende en almachtige genade des Geestes, opdat Die u 'gewillig maakt op de dag van 's Heeren heirkracht' (Psalm 110:3). En hoewel gij zegt dat gij niet kunt roepen, noch ook een hart hebt om te bidden, zo is dit mogelijk uw voorrecht dat gij ledige handen blijft behouden, opdat gij geen Christus zoudt maken van uw plichten, noch een Zaligmaker van uw gestalten; want die zouden dan misschien de grond van uw rust zijn. Maar wat hier ook van zijn mag, zo weet dat het rampzalige ongeloof de grootste oorzaak is van onze onbekwaamheid tot de plicht, omdat het de ziel vervult met harde gedachten van de Heere. 'O', zegt het ongeloof, 'God is zo heilig, dat Hij u nooit zal willen aanschouwen; en zo vlekkeloos rechtvaardig, dat Hij nimmer u verdragen zal'. Het ongeloof vertoont de Heere als vol van toorn en grimmigheid, waardoor het hart van de mens hem als het ware, ontzinkt in zijn binnenste; maar het geloof in tegendeel beurt de ziel weer op (Psalm 27:13): 'Zo ik niet had geloofd dat ik het goede des HEEREN zou zien in het land der levenden, ik ware vergaan'. Het geloof ontdekt de Heere als gezeten op de troon der genade, en dit beurt de arme ziel op. Ja het geloof geeft de zondaar, als hij bidt, de krachtigste drang en pleitredenen aan de hand, genomen van Gods Naam, van Christus' bloed, van de beloften des verbonds, de voorbidding van Christus en de getrouwheid en onveranderlijkheid Gods. Ondertussen, denk niet dat gij ooit recht zult bidden of geloven, zonder de minste tegenstand van de satan, van uw eigen boos en ongelovig hart, van de kracht van de zonde en van een verleidende wereld te ondergaan. O, nee! maar gij zult moeten strijden door de genade, de gehele weg totdat gij aanlandt in de heerlijkheid. Het Koninkrijk der hemelen wordt geweld aangedaan, en de geweldigers nemen het in met

geweld. Zijt sterk in de genade welke daar is in Christus Jezus. Jaag naar het wit tot de prijs der roeping Gods, die van boven is in Christus Jezus.
Het tweede gedeelte van de tegenwerping is deze, 'dat, hoewel gij nu en dan al pogende zijt om recht in de plicht te verkeren, gij er echter geen vrucht of voordeel van hebt, maar dezelfde blijft'. Ik antwoord: Het ware zoeken van God, vindt altijd iets. Het is enkel blindheid en hoogmoed, hetwelk de ziel moedeloos doet zeggen: 'Het is tevergeefs God te dienen' (Maleáchi 3:14-18, vergeleken met Jesaja 65:22-24). Want, God, Die het beloofd heeft, is getrouw. Het is waar, 'velen bidden, maar zij ontvangen niet, omdat zij kwalijk bidden, en niet in het geloof, maar twijfelende'. Wat vrucht of voorspoed kunnen wij op ons bidden verwachten, wanneer wij, o gruwel! de waarachtige God, als in het aangezicht zeggen dat Hij liegt, en dat Hij niet één van al Zijn beloften zal vervullen? Zoek daarom dit ongeloof in de eerste plaats weggeruimd te krijgen; en hoewel de Heere de deur van genade schijnt gesloten te houden, tracht des te harder aan te kloppen, totdat Hij u verhoort. Volg hierin het voorbeeld van de Kananése vrouw, die hoe meer de Heiland haar verzoek afsloeg, des te sterker bleef aanhouden, totdat zij eindelijk haar verzoek verkreeg en door het geloof overwon. Daarom, wat zwarigheid u ooit ontmoeten mocht, houdt echter niet op u neer te leggen voor de troon der genade, en uzelf in Christus' weg te stellen, en tot niemand anders buiten Hem om hulp te gaan, betuigende liever voor Zijn voeten te willen sterven. Laat Davids ondervinding u in deze tot een spoor en prikkel zijn (Psalm 40:2): 'Ik heb de HEERE lang verwacht; en Hij heeft Zich tot mij geneigd en mijn geroep gehoord'. Gij mocht vele moedeloosheden en verzoekingen ondergaan, en u mogen vele harde gedachten van de Heere ingeworpen worden, gij moet echter volstandig naar Christus' hulp blijven uitzien en wachten, redenerende bij uzelf, gelijk die vier melaatsen te Samaría in de belegering deden (2 Koningen 7:4), zeggende: Zo ik van Christus afblijf, zal ik onvermijdelijk sterven en dan is het eeuwig voor mij buiten hoop; zo het Christus, hoewel ik op Hem wacht, niet behaagt Zich te ontfermen, zo kan ik toch niet meer dan verloren gaan, maar daar is hoop dat Hij Zich nog eens zal ontfermen; en daarom; moet ik verloren gaan, dan wil ik liefst voor Christus' voeten verloren gaan, Die nog nooit een arm, boetvaardig zondaar heeft verstoten, en ik hoop, Hij zal het mij ook niet doen.
Dus heb ik gepoogd enige tegenwerpingen en zwarigheden op te lossen en weg te nemen; maar na alles wat ik gezegd heb, kunnen er nog duizenden tegenwerpingen overblijven, die de Heere alleen volkomen en krachtdadig wegnemen kan. Maar welke uw zwarigheden om Christus aan te kunnen nemen, ook mogen zijn, bid veel dat Christus Zelf die beantwoorden en wegnemen mocht; Hij is ook tevreden dat gij Hem tot dit einde aanneemt, opdat Hij al uw zwarigheden niet alleenlijk oplossen, maar ook al uw zonden vergeven en al uw verdorvenheden overwinnen mocht.

B. Ten tweede. Wij gaan nu over tot het tweede deel van de vermaning, hetwelk zich uitstrekt tot ware gelovigen, die de Heere Jezus Christus hebben aangenomen, namelijk dat zij in Hem moeten wandelen. De genade is geen werkeloze hebbelijkheid, maar een werkzaam grondbeginsel; en dus maakt de godsdienst geen luie of zorgeloze, maar naarstige en bedrijvige mensen. Als iemand eens in Christus geloofd of Hem aangenomen heeft, dan moet hij zich niet op een bed van zorgeloosheid neer gaan leggen, alsof hij nu niets meer te doen had. Och nee! hij heeft integendeel nog veel te doen, om de eer en heerlijkheid van God en zijn eigen heil in het bijzonder uit te werken; daar zijn nog vele plichten die hij te verrichten; nog vele kwaden, daar hij tegen te strijden heeft; daar zijn nog vele geboden welke hij moet betrachten; nog vele

hartzonden daar hij mee te worstelen heeft; nog vele verzoekingen die hij wederstaan, en nog vele vijanden, die hij overwinnen moet; nog vele genaden die tot beoefening gebracht, nog vele verdorvenheden die gedood en gekruisigd moeten worden, en nog veel gebruik dat hij van Christus als Middelaar moet maken, tot aan het einde van zijn leven toe; en daarom: Gelijk hij Christus Jezus de Heere heeft aangenomen, moet hij ook alzo in Hem wandelen. Het is een wandelen, en wel een wandelen in Christus, daar hij toe geroepen wordt. Ik heb in de verklaring van dit deel van de tekstwoorden reeds breedvoerig gesproken; de plicht van te wandelen aangetoond; deszelfs natuur en hoedanigheid beschreven, zoals het een wandel in Christus is; alsmede de regel waarnaar dezelve gericht moet zijn, of de evenredigheid die hij met ons aannemen van Christus moet hebben aangewezen, zoals die door de deelwoorden ‘gelijk’ en ‘alzo’ hier in de tekst worden uitgedrukt: Gelijk gij Christus Jezus de Heere hebt aangenomen, wandelt alzo in Hem. En daarom, alles wat er nu bij wijze van vermaning en besturing overblijft, is om het toenmaals gezegde nader toe te passen en aan te dringen; en opdat wij dit meer onderscheiden en in een regelmatige orde mogen doen, zullen wij:
(1) Enige aanmerkingen voorstellen om onze gedachten en bevattingen aangaande deze wandel nader op te klaren.
(2) Enige eigenschappen of hoedanigheden van deze wandel, en van de weg waarin wij moeten wandelen, aantonen.
(3) Enige beweeg- en drangredenen welke de gelovigen hebben, om in Christus te wandelen, opnoemen.
(4) En enige besturingen aan de hand geven, hoe onze wandel in Christus ingericht moet zijn.

(1) Wij moeten dan enige aanmerkingen voorstellen om onze gedachten en bevattingen aangaande deze wandel nader op te klaren, om daardoor de weg te banen tot hetgeen verder bij wijze van vermaning gezegd zal worden.

1. De eerste aanmerking die wij voorstellen is deze: dat deze christelijke wandel niet kan plaats hebben in iemand die door wederbarende en hart-veranderende genade nog geen christen is geworden; want het is onmogelijk dat iemand een christelijke wandel zou kunnen oefenen, zolang hij niet in daad en waarheid een christen is. Maar waarin bestaat het, christen te zijn? Hierin, dat Christus in zulk één woont door Zijn Geest; en dat hij in Christus is door het geloof.

a. Christus woont in die mens door Zijn Geest; en zeker, Christus moet eerst in ons zijn door Zijn Geest als een Geest der wedergeboorte, voor en aleer wij door het geloof tot Hem kunnen komen; en gelijk deze wandel de wederbaring allereerst veronderstelt, zo kan niemand in Christus wandelen, zo Christus niet in hem is en zolang hij, niet wedergeboren zijnde, in de natuurstaat verkeert; want de Geest der wedergeboorte is alleen de bronwel en oorsprong van deze wandel. De mens in zijn natuurstaat aangemerkt, is dood, en kan daarom niet wandelen. Ik heb eens van iemand gelezen, die kunstiglijk beproefd hebbende of hij een beeld kon doen spreken en wandelen, maar bevindende dat na al zijn pogingen, de kunst tekort schoot en de zaak ondoenlijk was, eindelijk genoodzaakt werd om uit te roepen: *Aliquod deest intus*, ‘daar ontbreekt iets van binnen’. En zo was het ook: daar ontbrak een ziel, een levend grondbeginsel van binnen. Zo is het ook hier gelegen: Een mens, zolang hij in de natuurstaat blijft, is niet anders dan een dood of levenloos beeld, waaraan een

levend grondbeginsel van binnen ontbreekt en dat daarom niet in Christus kan wandelen.
b. Om een christen te zijn, is het nodig dat die mensen, in Christus zij door het geloof; daar is geen wandelen in Hem, zolang men Hem niet heeft aangenomen, en door het geloof met Hem verenigd is; zolang daarom iemand niet in Christus is, kan hij ook niet in Christus wandelen. Want zonder geloof kan er niet één goede gedachte zijn, noch het minste rechte denkbeeld van een recht geheiligde christenwandel. Nu, rechte gedachten en geestelijke begrippen hiervan te hebben, is volstrekt noodzakelijk: 'Ik heb mijn wegen bedacht, en heb mijn voeten gekeerd tot Uw getuigenissen' (Psalm 119:59). 'Zonder geloof is het onmogelijk Gode te behagen' (Hebreeën 11:6). Maar in Christus te wandelen, is een wandel die Gode welbehaaglijk is; en daarom, zonder geloof is het onmogelijk in Christus te wandelen. Het geloof grijpt Gods sterkte aan, ten einde daardoor in staat gesteld te worden om alzo te kunnen wandelen; en zonder deze sterkte aan te grijpen kunnen wij het nimmer doen: Ik weet, o Heere! dat bij de mens zijn weg niet is; het is niet bij de man die wandelt, dat hij zijn gang richt. En daarom, zonder geloof en sterkte uit Hem te halen, kunnen wij niet in Hem wandelen. In één woord, alles komt hierop uit, dat wij nooit een wandel in Christus kunnen hebben, zolang wij in Christus niet zijn. O sta er dan naar om christenen in de daad te zijn! Dat is, dat Christus in u wone door Zijn Geest, en gij in Christus door het geloof; en dat gij dus niet alleen in Hem zijt door de hebbelijkheid van het geloof, maar ook dadelijk door het geloof en deszelfs beoefening in Hem blijvende; want, zonder dit 'kunt gij in Hem geen vruchten dragen' (Johannes 15:5).
2. De tweede aanmerking is deze: dat er zeer veel belijders zijn, die door hun wandel hun belijdenis verloochenen. Gelijk er van dezulken gesproken wordt (Psalm 78:34-37): 'Zij keerden weder, en zochten God vroeg, en gedachten dat God hun Rotssteen was, en God de Allerhoogste hun Verlosser. En zij vleiden Hem met hun mond, en logen Hem met hun tong. Want hun hart was niet recht met Hem, en zij waren niet getrouw in Zijn verbond'. Velen belijden dat zij God kennen met de mond, die Hem nochtans verloochenen met de werken. En velen zijn er die de naam van Christus belijden, maar nooit zijn vernieuwd geworden in de geest van hun gemoed, en die daarom in dezelfde toestand en gesteldheid zijn van dezulken die beschreven worden (Psalm 50:16-22), en van welke de Heere zegt: 'Wat hebt gij Mijn inzettingen te vertellen, en neemt Mijn verbond in uw mond? Dewijl gij Mijn kastijdingen haat, en Mijn woorden achter u heenwerpt'. Ja, velen wandelen dermate goddeloos en aan de zonde overgegeven, dat de apostel, over hen wenende zegt: 'Dat zij vijanden van het kruis van Christus zijn, welker einde is het verderf, welker god is de buik, en welker heerlijkheid is in hun schande, dewelke aardse dingen bedenken' (Filippenzen 3:18-19).
3. Onze derde aanmerking is, dat dezulken die zich voorgeven christenen te zijn, en nochtans geen christelijke wandel hebben, of niet weten wat het is in Christus te wandelen, zichzelf bedriegen met hun belijdenis, zodat zij voor zichzelf geen nut, noch God enige heerlijkheid, daardoor verkrijgen. Zij bedriegen zichzelf. Belijders zonder beoefening zijn maar zielsverleiders en zelfbedriegers; en die zichzelf bedriegt, is een bedrieger van de allerergste soort: 'Indien iemand onder u dunkt dat hij godsdienstig is, en zijn tong niet in toom houdt, maar zijn hart verleidt, dezes godsdienst is ijdel' (Jakobus 1:26). En daarom, indien iemand van u denkt godsdienstig te zijn, en zijn hart niet in toom houdt, maar zich toegeeft in alle vleselijke en wereldlijke gedachten, omdat God niet in zijn hart is, diens godsdienst is ijdel. Indien iemand van u denkt godsdienstig te zijn, en zijn onmatige keel- en eetlust

niet in toom houdt, maar zich overgeeft aan brasserijen en dronkenschap, deze godsdienst is ijdel. Indien iemand van u denkt godsdienstig te zijn, en zijn driften en hartstochten, zijn lippen en al de vermogens van zijn ziel en van de leden van zijn lichaam niet in toom houdt, maar zich integendeel aan toorn en wraak, aan trotsheid en nijdigheid, bij elke belediging die hem wordt aangedaan, overgeeft, de godsdienst van zulk één is ijdel, en hij wordt door zijn eigen hart verleid. Zij kunnen geen nut van hun belijdenis hebben, maar verkeren in hetzelfde geval van degenen die beschreven worden (Ezechiël 33:31): 'En zij komen tot u gelijk het volk pleegt te komen, en zitten voor uw aangezicht als Mijn volk, en horen uw woorden, maar zij doen ze niet; want zij maken liefkozingen met hun mond, maar hun hart wandelt hun gierigheid na'. Zij kunnen geen nut van hun belijdenis hebben, die niets weten van het leven en de kracht der godzaligheid; hun godsdienst is ijdel; zij vergenoegen zichzelf met de blote schil, zonder ooit iets van de pit en de kern te smaken. En gelijk zij geen nut van hun belijdenis voor zichzelf hebben, zo verkrijgt God daardoor ook geen heerlijkheid, en het Evangelie wordt er geen luister door toegebracht. Een belijdenis van Christus, zonder een christelijke wandel, kan nooit een sieraad voor de ware godsdienst zijn; wij moeten trachten 'de leer van God onze Zaligmaker in alles te versieren, en ons licht alzo te laten schijnen voor de mensen, dat anderen onze goede werken ziende, onze Vader Die in de hemelen is mogen verheerlijken'; en de mens, die niets hier van bezit, verdient de naam niet van christen. O, hoevele boezemzonden worden door ons aan de hand gehouden, die in plaats dat wij een eer voor de godsdienst zouden wezen, ons tot een vlek en smaad maken van de christen-naam, evenals dezulken waarvan de apostel zegt (1 Timótheüs 5:24): 'Van sommige mensen zijn de zonden tevoren openbaar, en gaan voor tot hun veroordeling, en in sommigen ook volgen zij na'; welke woorden voornamelijk op deze en gene kerkelijke censuren betrekking schijnen te hebben; van sommige mensen zijn de zonden openbaar klaarblijkelijk en zichtbaar, zelfs voor en aleer zij nog onder censuur worden gebracht; maar van anderen volgen zij ook na, omdat zij zelfs door generlei censuur verbeterd worden.

4. De vierde aanmerking is, dat dezulken die door genade een christelijke wandel oefenen, het aller-gelukkigste leven hebben, zowel als het Gode-behaaglijkste; vanhier zegt Christus tot Zijn discipelen (Johannes 13:17): 'Indien gij deze dingen weet, zalig zijt gij zo gij dezelve doet'. En David (Psalm 119:1): 'Welgelukzalig zijn de oprechten van wandel, die in de wet des HEEREN gaan'. Het is waar, de wandel van een christen is de verdienende oorzaak van deze gelukzaligheid niet, maar hij is echter het karakter, de hoedanigheid en eigenschap van alle gelukzalige en begenadigde mensen; allerlei zegeningen, beide geestelijke en lichamelijke, worden hieraan toegezegd; ja het zijn alleen de zodanigen die een welgegronde en verzekerde hoop hebben op de hemel, en vanhier worden deze wandel en hoop bij elkaar gepaard (Titus 2:11-13): 'Want de zaligmakende genade Gods is verschenen aan alle mensen, en onderwijst ons dat wij de goddeloosheid en de wereldse begeerlijkheden verzakende, matiglijk en rechtvaardiglijk en godzaliglijk leven zouden in deze tegenwoordige wereld; verwachtende de zalige hoop en verschijning der heerlijkheid van de groten God en onzen Zaligmaker Jezus Christus'. Hier zijn zij beiden aan elkaar geschakeld en vastgehecht; en wanneer die schakel eenmaal losgemaakt wordt, zo kan er maar zeer weinig hoop zijn. Dus als iemand, die de leer van het christendom belijdt, een dronkaard, vloeker, leugenaar, hoereerder en bedrieger is, die kan onmogelijk in zulk een staat een rechte hoop op de hemel hebben, omdat hij als zodanig niet beantwoordt aan het einde en oogmerk van Christus in het Evangelie, hetwelk is om Zichzelf een volk te reinigen, ijverig in goede werken. Want hoewel onze goede werken en

christelijke wandel, nimmer de grond van onze hoop kunnen zijn, want die is Christus alleen en Zijn aangebrachte gerechtigheid, zo zijn zij nochtans het kleed en de mantel die de ware hoop versiert, en waardoor dezelve gekend kan worden; en daarom, 'een iegelijk die deze hoop op Hem heeft, die reinigt Zichzelf, gelijk Hij rein is' (1 Johannes 3:3).

5. Onze vijfde aanmerking is, dat er alleszins in Gods Woord op deze christelijke wandel, op het allersterkst wordt aangedrongen. Hij wordt beide daarin bevolen en aangeprezen, en op het allersterkst door bedreigingen en beloften aangedrongen. De Heere beveelt en gebiedt deze wandel, zeggende: 'Wandelt waardiglijk der roeping met welke gij geroepen zijt' (Éfeze 4:1). Aan gelovigen in Christus wordt uitdrukkelijk bevolen: Gelijk gij Christus Jezus de Heere hebt aangenomen, wandelt alzo in Hem. En wij zien dat de Heere Zelf in Zijn eigen Naam en gezag deze wandel op het volstrekst gebiedt (Jeremía 6:16): 'Zo zegt de HEERE: Staat op de wegen en ziet toe, en vraagt naar de oude paden, waar toch de goede weg zij, en wandelt daarin; zo zult gij rust vinden voor uw ziel'. De Heere gebiedt die niet alleen, maar Hij prijst dezelve aan. Dus wordt tot lof van Noach gezegd (Genesis 7:1): 'Ga gij en uw ganse huis in de ark; want u heb Ik gezien rechtvaardig voor Mijn aangezicht in dit geslacht'. Zo wordt Henoch geroemd (Hebreeën 11:5): 'Door het geloof is Henoch weggenomen geweest, opdat hij de dood niet zou zien; en hij werd niet gevonden, daarom dat hem God weggenomen had, want vóór zijn wegneming heeft hij getuigenis gehad dat hij Gode behaagde'. En voorzeker, allen die dus wandelen, zullen ook zo weggenomen worden, hoewel juist in het eerst zo lichamelijk niet als hij. Het lichaam mag, gelijk Elía's mantel, nog een weinig achterblijven om in het graf te rusten, maar onmiddellijk na de dood wordt de ziel opgenomen bij God. En o! welk een zaligheid zal dit zijn. Nooit meer te zondigen; nimmer bedroefd te zijn; altijd God te prijzen; zich altoos in Hem te verheugen, en niets minder te genieten dan een eeuwig eindeloos gewicht van heerlijkheid! Dit zal het zalige lot en deel zijn van allen die in Christus wandelen, want 'zij zijn bekwaam gemaakt om deel te hebben in de erve der heiligen in het licht' (Kolossenzen 1:12). Anderen zijn voor de hemel niet bekwaam, en kunnen daarom daar niet in wonen. En deze wandel wordt op het allerkrachtigst, zowel door bedreigingen als beloften, in de heilige bladeren aangedrongen, gelijk uit Leviticus 26:2; Psalm 89:30-33 vergeleken met Ezechiël 36:27 zeer klaar en duidelijk blijkt.

6. De zesde aanmerking is, dat deze christelijke wandel een betrekkelijke invloed op al de plichten van de godsdienst, op al de genaden van de Geest, en op al de besturingen van het Woord, als regel daarvan heeft. Hij heeft, zeg ik, een betrekkelijke invloed op al de plichten van de godsdienst, en dus kan niemand in Christus wandelen, die de plicht van het gebed verzuimt, de plicht van waken nalaat, en 'zijn geloften de HEERE niet betaalt', zoals David (Psalm 116:9,14). Hij heeft ook een betrekkelijke invloed op al de genaden van de Geest, Christus is de weg in welke de gelovige wandelt; maar evenals op een brede weg verschillende voetpaden zijn, waarvan het ene aan deze, het andere aan gene zijde ligt, die men veilig kan bewandelen zonder van de rechte weg af te gaan, zo is het ook hier: de onderscheidene genaden van de Geest zijn als zovele wandelpaden van de rechte weg, waarop een gelovige veilig kan wandelen.

a. Daar is het wandelpad van het geloof, hetwelk dagelijks door de arme zondaar moet betreden worden, door geloof te oefenen op Christus' gerechtigheid als de grond van zijn aanneming bij God, gelovig gebruik makende van Zijn sterkte om bijstand, van

Zijn volheid om de vervulling van al zijn noden, van Zijn genade om de zonde te kruisigen en een blijmoedig opgewekt hart te verkrijgen, en door Hem bereid te worden voor een eeuwig leven in heerlijkheid.

b. Daar is het wandelpad van ware bekering, waarin de ziel 'Hem aanschouwt, Dien zij doorstoken heeft, en bitterlijk rouwklaagt' (Zacharía 12:10). O mijn vrienden! als de ziel een gekruiste Christus gelovig beschouwt, dan ziet zij meer van de vervloekte aard en natuur van de zonde, en van de geduchte straf welke zij daarom heeft verdiend, dan zij ooit bekwaam is om door woorden uit te drukken. Hij, Die een oneindig welbehagen had in Zijn eniggeboren en geliefden Zoon, kon nooit Zijn oneindige haat en ongenoegen tegen de zonde meer betonen, dan dat Hij Hem als Borg verbrijzelde, onder de zware en ondraaglijke last van Zijn Goddelijke en rechtvaardige toorn, welke Hij daardoor op Zich geladen had: 'Maar het behaagde de HEERE Hem te verbrijzelen, Hij heeft Hem krank gemaakt' (Jesaja 53:10).

c. Daar is het wandelpad van liefde (Éfeze 5:2): 'En wandelt in de liefde, gelijkerwijs ook Christus ons liefgehad heeft en Zichzelf voor ons heeft overgegeven tot een offerande en een slachtoffer Gode, tot een welriekenden reuk'. O, welk een vermakelijk en aangenaam wandelpad! 'God is Liefde; en die in de Liefde blijft, die blijft in God en God in hem' (1 Johannes 4:16). Velen wandelen nu in vrees en bekommernissen, maar indien wij meer op het aangename pad der liefde wandelden, wij zouden minder twijfelen; want vanhier wordt er in vers 18 gezegd: 'Er is in de liefde geen vrees, maar de volmaakte liefde drijft de vrees buiten; want de vrees heeft pijn, en die vreest, is niet volmaakt in de liefde'. En indien wij meer in dit hemelse vaderland van liefde tot God met onze harten verkeerden, wij zouden ook meerdere liefde hebben tot elkaar.

d. Daar is het liefelijke wandelpad van vreugde en blijdschap, hetwelk elk gelovige gedurig moest bewandelen; verblijdt u in de Heere, te allen tijd; wederom zeg ik, verblijdt u. De vreugde is niet alleen een voorrecht, maar ook een plicht; niet alleen een deel van onze gelukzaligheid, maar ook een deel van onze heiligmaking, een deel van deze wandel, een geboden plicht. De blijdschap des Heeren is de sterkte van de ziel, en deze wandel in heilige blijdschap, is niet onbestaanbaar met een wandel in heilige en kinderlijke vreze voor God; zij worden hierom beiden tezamen gevoegd (Handelingen 9:31): 'De gemeenten dan door geheel Judéa hadden vrede, en werden gesticht; en wandelende in de vreze des Heeren en de vertroostingen des Heiligen Geestes, werden vermenigvuldigd'. Zouden de gelovigen met Christus getrouwd zijn, en zich niet in Hem, gelijk een vrouw in haar man, verheugen? Hij verheugt Zich in hen, en zouden zij dan niet vrolijk zich in Hem verheugen? De gelovigen moesten ten allen tijde treuren over hun zonden, en echter hun ganse leven lang zich verblijden in Christus als hun Borg: 'Deze dingen heb Ik tot u gesproken, opdat Mijn blijdschap in u blijve en uw blijdschap vervuld worde' (Johannes 15:11). Het is Christus' blijdschap, te zien dat Zijn volk zich in Hem verblijdt; dat zij zich verblijden in Zijn liefde, in Zijn dood, in Zijn opstanding en voorbidding, in Zijn volheid en gerechtigheid, in Zijn verdiensten en Zijn Geest; want deze heilige en geestelijke wandel is van de Geest, als deszelfs grondbeginsel, in de Geest als deszelfs Werkmeester, en naar de Geest als de Leidsman op de weg. En eindelijk, deze wandel heeft een betrekkelijke invloed op al de besturingen van Gods Woord, als deszelfs regel aangemerkt. De mens die in Christus wandelt, houdt alle geboden Gods voor recht, en stelt het ganse Woord Gods tot het ware richtsnoer van zijn geloof en wandel: 'En zovelen als er naar dezen regel zullen wandelen, over dezelve zal zijn vrede en barmhartigheid, en over het Israël Gods', zegt de apostel (Galaten 6:16). O,

hoe weinigen vertonen een christelijke wandel, bijzonder hierin, dat zij zo onkundig zijn van ‘s Heeren Woord, dat alleen het richtsnoer van deze wandel is! Velen werpen deze regel achter hun rug, en achten het nauwelijks de moeite waardig om die in te zien. Maar zou zij niet een overspelige vrouw geacht worden, die van haar man, na een lange afwezigheid, een brief ontvangende, dezelve nadat zij die gelezen had, aan stukken scheurde en met voeten trad? En zeker, mijn vrienden! dit doet gij allen, zolang gij van sabbat tot sabbat verzuimers zijt van de Bijbel, en geen consciëntie maakt om te wandelen naar de regel van Gods dierbaar Woord.

7. De zevende aanmerking is, dat deze wandel oneindig te waarderen is boven allen andere wandel, de beste in de wereld zelfs niet uitgezonderd, van allen die maar blote voorwenders van godsdienst en van godsvrucht zijn. Gelijk dezulken die het beest aanbidden, het merkteken van het beest dragen, zo dragen Gods kinderen het zegel Gods (2 Timótheüs 2:19): ‘Evenwel het vaste fundament Gods staat, hebbende dit zegel: De Heere kent degenen die Zijne zijn; en: Een iegelijk die de Naam van Christus noemt, sta af van ongerechtigheid’. Gods zegel heeft een dubbel opschrift ten goede voor Zijn volk; het ene wijst hun veiligheid aan: De Heere kent degenen die Zijne zijn; en het andere hun heiligmaking: Zij staan af van ongerechtigheid. Daar zijn vele wilde bloemen in het veld, die een soort van gelijkheid met de bloemen van een hof vertonen, en nochtans van dezelve onderscheiden en verschillend zijn; zo is het ook hier gelegen: daar zijn vele dingen welke niet van nabij beschouwd, een zweem van heiligmaking en een christelijke wandel schijnen te vertonen, maar welke voor een keurig oog, daarvan zeer verschillend en onderscheiden zijn.

8. De achtste aanmerking is, dat deze christelijke wandel ten opzichte van de betrekking die hij op Christus heeft, van alles wat daar buiten is, is onderscheiden. En hij heeft voornamelijk een drieërlei betrekking op Christus. Gelijk uit Hem en door Hem en tot Hem alle dingen zijn, zo is ook deze wandel, als zijnde een wandel in Christus, uit Hem als de auteur en oorsprong, door Hem als de weg, en tot Hem als het einde; hij is uit Hem als de Alfa, door Hem als de weg van aanneming, en tot Hem als de Omega; hij is uit Hem als de werkende, door Hem als de verdienende, en tot Hem als de eindelijke oorzaak.

a. Deze christelijke wandel is uit Hem als de Alfa, het grondbeginsel, en de uitwerkende oorzaak en bron: ‘Ik leef’, zegt Paulus, ‘Maar niet meer ik, maar Christus leeft in mij’ (Galaten 2:20). Elke stap van deze wandel is een daad van de ziel, door Christus Gode levend gemaakt, en door de bovennatuurlijke en Goddelijke invloeden van Zijn Geest, zonder welke zij niets kunnen doen, gedurig bevloeid en onderhouden. Zonder Christus hebben wij noch leven noch voeten om te kunnen wandelen, want Hij is het alleen, ‘Die in ons werkt, beide het willen en het werken, naar Zijn welbehagen’. ‘Hij geeft de moede kracht, en vermenigvuldigt sterkte dengene die geen kracht heeft; zodat zij lopen zonder moede en wandelen zonder mat te worden’ (Jesaja 40), ‘en zij dus alles vermogen door Christus, Die hun kracht geeft’. O, nu worden alle zwarigheden die hun tevoren onoverkomelijk schenen, ten enenmale weggenomen. En hoewel de ziel de naaste oorzaak van haar eigen daden is, zo is echter de kracht en werking waardoor zij die uitvoert, van de Heere; want gelijk de ziel het lichaam door haar invloed opwekt en beweegt, zo wordt ook de ziel van de gelovigen door Christus’ invloed opgewekt tot deze geestelijke wandel. Dit is een verborgenheid, die in het oog van een blinde wereld, en bijzonder van werkheilige naamchristenen, louter dwaasheid is.

b. Deze christelijke wandel is ook door Hem, als het ware Altaar of het middel en de weg van onze aanneming bij God; want, wij worden begenadigd in Hem als de Geliefde. Het is door Hem alleen dat God een welbehagen in ons heeft; Hij is het Altaar op hetwelk onze gave en offeranden gelegd en geheiligd moeten worden. Gelijk een gelovige al zijn kracht en sterkte uit Hem trekt, zo is Hij ook de enige grond van zijn aanneming en van al zijn hoop en verwachting, omdat geen van zijn daden of plichten de Heere welbehaaglijk kunnen zijn, tenzij die welriekend gemaakt worden door Zijn verdienste en offerande. Ja, hoewel hun hart mocht wegsmelten in evangelisch berouw, zij durven er zonder Christus voor God niet mee opkomen als gronden van verwachting, omdat zij zien dat zelfs deze hun tranen nog nodig hebben om van derzelver smet gewassen te worden in Christus' reinmakend bloed, en daarom van geen waarde bij God kunnen zijn, en daarom alleen verwachten aanneming bij God te vinden op de oneindige waardij van het bloed des Lams, en op de kracht en verdienste van Zijn zalige voorbidding, hun ten goede, bij de Vader voor de troon.
c. Deze christelijke wandel is ook tot Hem, als de Omega en het einde van dezelve, omdat die gericht is tot roem van Zijn vrije genade, en tot heerlijkheid van een Drie-Enig Verbondsgod in Christus. Het blote denkbeeld van God van Zijn heerlijkheid te beroven, door zijn eigen eer te willen zoeken, kan op sommige tijden hem zelfs verschrikkelijk zijn, omdat het zijn doeleinde is God te verhogen, Christus te eren en de vrije genade luisterrijk en heerlijk te doen zijn. Hierin is de ware aard van een recht christelijke wandel gelegen, en datgene hetwelk het beeld Gods volmaakt, namelijk wanneer Zijn heerlijkheid, de verhoging van Zijn vrije genade en de openbaring van Zijn luisterrijke deugden en volmaaktheden, het allermeest in de gedachten, begeerten, voornemens en bedoelingen van de christen zijn. Als het de voornaamste wens en begeerte van de ziel hier op aarde is, om de eer en heerlijkheid van Zijn Naam te vertonen en te bevorderen, en zijn grootste boodschap in de hemel, om dit dierbare heerlijke Voorwerp te mogen zien en Zijn lof voor eeuwig uit te galmen. Dit is de wandel waartoe wij geroepen worden, en hierin is dezelve onderscheiden van alles wat een burgerlijk, uitwendig godsdienstig, wettisch of huichelachtig mens ooit ondervindt. Mocht dit gezegde maar de stof van uw ernstige overweging worden, en het de Heere behagen u de uitnemendheid van deze wandel in Zijn eigen licht te doen zien, ten einde gij, Christus aangenomen hebbende, ook alzo in Hem mocht wandelen.

(2) Ten tweede, wij gaan nu over om enige eigenschappen of hoedanigheden, van de weg waarin wij moeten wandelen, aan te tonen. Nu reeds breedvoerig van deze wandel op zichzelf gesproken hebbende, zal ik nu iets trachten van de weg te spreken in welke de christen wandelen moet; en zeker, elke eigenschap die ik van deze weg zal trachten voor te stellen, behoort een sterke drangreden te zijn om dezulken die nog buiten zijn, op te wekken om tot deze weg te komen, en om degenen die er reeds op gekomen zijn, daarin te doen wandelen. Alle mensen wandelen op de één of andere weg; en welke is toch de weg die de meesten bewandelen? Zij wandelen 'naar het vlees' (Romeinen 8:1). Zij wandelen 'in de wegen huns harten' (Prediker 11:9). Zij wandelen 'naar het goeddunken van hun eigen boze hart' (Jeremía 18:12). Zij wandelen 'naar de ijdelheid, naar dingen die geen nut doen' (Jeremía 2:5,8); en naar hun eigen zondige lusten en begeerlijkheden. Nu, dit verschilt veel van een wandel in Christus te hebben; en echter is dit de wandel van de meeste mensen in de wereld. De onkuise mens wandelt in zijn begeerlijkheden; de gierigaard in zijn rijkdommen, als in de stad zijner sterkte; de wellustige in zijn plezieren en vermaken, en de geveinsde in zijn ingebeelde godsdienstplichten die hij zonder geest en leven verricht. En daarom,

och hoe weinigen zijn het die in Christus wandelen! Die zulks doen, zijn maar een klein aantal, in vergelijking met anderen, maar enkele mensen, die met Kaleb een andere geest hebben (Numeri 14:24); en nochtans, dit is de wandel van ware gelovigen, en wanneer zij alzo niet wandelen, wandelen zij niet gelijk het hun betaamt. Christus zegt: 'Ik ben de Weg' (Johannes 14:6), en hier zegt de apostel: Gelijk gij dan Christus Jezus de Heere hebt aangenomen, wandelt alzo in Hem; in Hem namelijk, Die de Weg is, waarin gij behoort te wandelen. En om nu vervolgens aan te tonen wat soort van weg dit is, dit zou geen zware zaak voor ons zijn, indien wij onder de leiding en de invloed van het Woord en de Geest van Christus, Die alleen de Weg, de Waarheid en het Leven is, gebracht mochten worden. Daar zijn tien voorname eigenschappen of hoedanigheden die aan deze weg, waarin wij moeten wandelen, in het bijzonder eigen zijn, en welke meer zaligheid in zich bevatten, dan ooit het hart van de mens bevatten of begrijpen kan; al dat heil, dat recht beschouwd zijnde, de arme zondaar uitlokken kan om op deze weg gebracht te worden, of eenmaal daarop gebracht geworden zijnde, op dezelve met lust en opgewektheid te wandelen; en daarom, mijn vrienden! zoek, terwijl wij die aan u zullen trachten voor te stellen, er gebruik van te maken, hetzij zo gij nog buiten zijt, om er bij aanvang op gebracht te worden, of reeds daarop gekomen zijnde, in dezelve te wandelen.

1. Het is een vrije weg die voor een ieder open staat, om niet; daar elk die komen wil de vrije toegang heeft, en daar elk die reeds gekomen is veilig op mag wandelen. Hij is open voor elke komer die er gebruik van wil maken. Het is een weg van welke niemand, wie hij ook zij, wordt uitgesloten; een weg welks poorten dag en nacht wijd openstaan: Die wil, die kome, zonder geld en zonder prijs. Daar zijn in het natuurlijke soms wegen, sommige bruggen over zekere rivieren, die men niet passeren mag zonder tol te geven, om de onkosten van het bouwen of onderhouden goed te maken; maar dit is een weg, een brug, die over de oceaan van Gods toorn is gelegd, opdat zondaren de toegang zouden hebben tot God. Wel is waar, het is een kostbare weg aan de zijde Gods, die door de Heere Zelf met onschatbare onkosten is aangelegd; maar hij is echter geheel vrij ten opzichte van ons, zodat wij niets behoeven te geven om in dezelve te wandelen. Het was voorzeker een zeer kostbare weg voor de Vader, omdat hij Hem niets minder kostte dan Zijn eigen Zoon; niet om Hem voor altijd te verliezen, maar echter om Hem voor een tijd te doen sterven. Want hoewel iemand zijn eigen kind niet voor altijd verliest, het kan nochtans niet anders dan hem zeer ter harte gaan, wanneer hij ziet dat het wordt gepijnigd; en nog veel meer wanneer hij in de noodzaak gebracht wordt om zelf de pijniger te zijn. Christus was 's Vaders geliefde Zoon, Zijn Voedsterling en dagelijkse vermakingen (Spreuken 8:30), en echter 'behaagde het de HEERE Hem te verbrijzelen' (Jesaja 53:10). Hij beschouwde niet alleen het lijden dat Hij van de mensen moest ondergaan, maar Hij liet het toe. Ja wat zeg ik? Hij was de voornaamste auteur en oorzaak van hetzelve, want het behaagde Hem langs deze weg de zaligheid van zondaren teweeg te brengen. Hij was kostbaar voor Christus; Hij verliet de heerlijkheid van Zijn Godheid voor een tijd, hoewel niet derzelver Wezen; en nam, hoewel Hij de Koning der koningen was, nochtans de gestaltenis van een dienstknecht aan, ja stierf de bittere en vervloekte dood des kruises. Maar ten aanzien van ons, is het een kosteloze en schadeloze weg; Christus wordt, als een genadegift van de Vader, aan de zondaar om niet geschonken, opdat Hij voor hem de weg en toegang tot de Vader mocht zijn, Ik zal U geven tot een Verbond des volks, Ik doe het niet om uwentwil, maar Ik doe het om Mijn heiligen Naams wil. En daarom mag de grootste der zondaren van deze weg om niet gebruik

maken. ‘Uit genade zijt gij zalig geworden door het geloof, en dat niet uit u, het is Gods gave’ (Éfeze 2:8). Zo er iets van onze zijde moest toegebracht worden, om deel aan Christus te krijgen, dan was daar waarlijk roem; ‘want indien Abraham uit de werken gerechtvaardigd is, zo heeft hij roem’ (Romeinen 4:2); maar opdat die voor eeuwig zou uitgesloten zijn, schenkt ons God Zijn Zoon, zonder door iets dat in ons is, daartoe bewogen, of daarin verhinderd te worden, opdat alles zou zijn tot prijs der heerlijkheid van Zijn vrije genade, en opdat wij vrijmoedig tot Zijn genadetroon zouden naderen; want indien enig goed dat in ons was, bij God in aanmerking kwam, het zou voorzeker onze vrijmoedigheid storen; maar nu hebben wij vrijmoedigheid om in te gaan in het binnenste heiligdom; niet door Zijn bloed én onze goede werken, maar door Zijn bloed alleen. In dit opzicht worden zelfs de grootste der zondaren niet uitgesloten, maar op het vriendelijkst genodigd om tot Hem te komen, en eenmaal tot Hem gekomen zijnde, in nieuwheid des levens voor Hem te wandelen; en vanhier zegt de Heiland, dat ‘hoeren en tollenaars de farizeeën voorgaan in het Koninkrijk Gods’ (Mattheüs 21:31). Wandelen is een vrijwillige beweging, en elke ziel aan wie God wederbarende genade heeft geschonken, wandelt gewillig en blijmoedig, zonder daartoe genoodzaakt te worden door uitwendig geweld of dwang. ‘De liefde van Christus dringt haar’ (2 Korinthe 5:14). De liefde is als een gouden gewicht hetwelk aan de ziel hangt, en al derzelver raderen doet bewegen. Christus is zulk een gans liefelijke en aangename weg, dat al Zijn volk zich met de uiterste gewilligheid in Zijn dienst begeeft; ‘’Uw volk zal zeer gewillig zijn op de dag Uwer heirkracht’ (Psalm 110:3). Het is hun keuze, hun vermaak, en de wens en begeerte van hun harten. ‘Ik heb verkoren de weg der waarheid’ (Psalm 119:30).

2. Het is een veilige weg om op te wandelen; en daarom het is een vrije wandel, omdat het de aller-veiligste wandel is; vanhier wordt er van de mens, die deze weg bewandelt, zo verheven en nadrukkelijk gezegd (Jesaja 33:16): ‘Die zal in de hoogten wonen, de sterkten der steenrotsen zullen zijn hoog vertrek zijn’. In deze weg is de mens zó veilig, dat hij generlei kwaad behoeft te vrezen. O, hoe zoet en liefelijk is de wandel van hen, die zelfs wanneer zij de dood als van nabij beschouwende, met de dichter kunnen aanheffen uit Psalm 23:4: ‘Al ging ik ook in een dal der schaduw des doods, ik zou geen kwaad vrezen, want Gij zijt met mij!’ Daar is de allergrootste veiligheid op deze weg; want die in zijn oprechtheid wandelt, wandelt zeker. ‘Die in de schuilplaats des Allerhoogsten is gezeten, die zal vernachten in de schaduw des Almachtigen’ (Psalm 91:1). Wil iemand enige andere weg die buiten Christus in de wereld is bewandelen, hij zal bevinden dat die met duizenden gevaren en misleidingen gepaard en vergezelschapt gaat; maar slaat hij deze weg in, en wandelt hij op dezelve, ‘de poorten der hel zullen hem niet overweldigen’. Vanhier wordt er in Jesaja 35:9 van deze weg gezegd: ‘Er zal geen leeuw zijn, en geen verscheurend gedierte zal daarop komen, noch aldaar gevonden worden; maar de verlosten zullen daarop wandelen’. Die zich nauw aan deze weg vasthouden, worden buiten het bereik van de satan, die briesende leeuw, gesteld, die boze heeft geen vat op hen. Het is waar, zij zijn de voorwerpen van zijn haat en nijd, maar zij zijn buiten zijn bereik, zolang zij aan deze weg vasthouden. Zij die in hun zondige lusten en begeerlijkheden leven, zijn op de weg naar de hel, alwaar de satan hen in zijn strikken vastgebonden houdt. En zij, die wandelen in hun eigengerechtigheid, als in een weg die hen naar de hemel leidt, zullen ondervinden dat de vorst der duisternis een gedurig voordeel op hen heeft, omdat er zoveel zonde in al hun gerechtigheid, en zoveel van de satan in al hun goedheid is, dat zij niet buiten het bereik zijn van die helse en briesende leeuw; maar daar is geen leeuw op de weg van Christus, o nee, dit is een veilige weg om er op te

wandelen, en buiten dezelve kan niemand veilig zijn. Dit is de weg welks einde de zaligheid is, omdat hij de ziel tot de eeuwige gelukzaligheid en heerlijkheid leidt (Hebreeën 12:1-2): ‘Laat ons afleggen allen last en de zonde die ons lichtelijk omringt, en laat ons met lijdzaamheid lopen de loopbaan die ons voorgesteld is; ziende op de oversten Leidsman en Voleinder des geloofs, Jezus, Dewelke voor de vreugde die Hem voorgesteld was, het kruis heeft verdragen en de schande veracht, en is gezeten aan de rechterhand van de troon Gods’. Andere wegen leiden naar de hel, maar deze naar de hemel; want de belofte is aan deze weg vastgemaakt, en aan allen die in dezelve wandelen, omdat al de beloften Gods in Christus ja en amen zijn; en allen, die godzaliglijk in Christus wandelen, de belofte hebben, beide van dit en van het toekomende leven.

3. Het is een weg die licht en klaarheid heeft om daarop te kunnen wandelen, want daar is veel licht op deze weg; vanhier zegt de kerk (Micha 7:8-9): ‘Wanneer ik in duisternis zal gezeten zijn, zal mij de HEERE een Licht zijn; Hij zal mij uitbrengen aan het licht; ik zal mijn lust zien aan Zijn gerechtigheid’. En (Psalm 119:130): ‘De opening Uwer woorden geeft licht, de slechten verstandig makende’. Het ontdekt de zonde, zonde te zijn, en de plicht, plicht te zijn; en dus is het naar Sálomo’s zeggen, de ogen goed de zon te aanschouwen; want welk een droevige en moeilijke zaak is het voor een reiziger, wanneer donkerheid en duisternis hem omringen op zijn weg! Vanhier is het dat het zomergetijde de beste tijd is voor een reiziger, omdat de dagen dan het langst zijn, en de zon het meest schijnt. Nu, mijn vrienden! alle andere wegen die buiten deze weg zijn, zijn maar duisternis, want Christus is het Licht der wereld (Johannes 8:12): ‘Ik ben het Licht der wereld; die Mij volgt, zal in de duisternis niet wandelen, maar zal het licht des levens hebben’. Het licht van kennis, in tegenstelling van de duisternis van onwetendheid en dwaling, is op deze weg te vinden, omdat Christus Die de Weg is, ook de Leidsman is van al Zijn volk, Die hen overeenkomstig Zijn belofte onderwijst; zij zullen allen van de Heere geleerd zijn; geen leraar in de wereld kan de ziel in de rechte weg doen wandelen, dan Christus de ware Godmens alleen; zij dolen allen op ongebaande wegen die van Hem niet geleerd worden, welke Hij door Zijn Geest, als een Geest der wijsheid en der openbaring in de kennis van Christus, niet Zelf onderwijst; en zolang de Heere niet onder de bediening, door Zijn Geest, tot de ziel komt, kan zij niet één verborgenheid van het Koninkrijk der hemelen op een geestelijke wijze recht verstaan.

4. Het is een vaste en welgegronde weg om op te wandelen; men behoeft niet te vrezen om er in te zullen zinken; o nee! men is altijd veilig als men dit pad behoudt. Sterke en aanhoudende regenvlagen maken menigmaal moerassige wegen week en voor mensen en beesten zeer gevaarlijk; maar hier is een weg die zo vast als een rotssteen staat, en die het water dat er op valt gemakkelijk kan dragen. Het is een vast fundament, het is vast zowel in het slechtste als in het schoonste weer. Christus is een weg waarop niemand bedrogen uit zal komen die op dezelve wandelt; sommige wegen schijnen fraai en veilig voor het oog, die nochtans de mens misleiden en bedriegen, omdat hij er gebruik van makende, tot zijn verderf daarin nederzinkt; zo is het ook hier gelegen: daar is een weg van eigengerechtigheid en wettische gehoorzaamheid, die grond en vastheid aan de arme mens belooft; maar die er op wandelt, zal daarin nederzinken, en zo hij van Christus Zelf daar niet uitgetrokken wordt, zal hij ten enenmale tot zijn verderf daarin verloren gaan; daar Christus in tegendeel zulk een vaste weg is om op te wandelen, dat de ziel in eeuwigheid daar niet in verzinken kan, omdat Hij hem door de rechterhand Zijner gerechtigheid ondersteunt.

5. Het is een hoge en verheven weg (Jesaja 35:8): ‘En aldaar zal een verheven baan en een weg zijn, welke de heilige weg zal genaamd worden; de onreine zal daar niet doorgaan, maar hij zal voor dezen zijn; die dezen weg wandelt, zelfs de dwazen zullen niet dwalen’.

a. Het is een hoge en verheven weg, en die op dezelve wandelt, mag de hoogste wereldling in het stuk van adeldom de voorrang betwisten, want hij heeft gemeenschap met de Vader en de Zoon. Allen die op deze weg wandelen, ‘wonen in de hoogte, de sterkten der steenrotsen zijn hun hoog vertrek’ (Jesaja 33:16).
b. Het is een hoge en verheven weg; want het is een heilige weg, hetgeen ook Zijn verhevenheid aanduidt, van welke de Heere zegt, dat ‘zonder heiligmaking niemand God zal zien’ (Hebreeën 12:14). Zeker, niemand kan in ware heiligmaking wandelen, die niet in Christus wandelt; en niemand kan in de hemel komen, die niet geheiligd in Christus is. Geen man of vrouw, rijk of arm, overheid of onderdaan, leraar of gemeente kan zonder heiligmaking in de hemel komen, of zonder geroepen heiligen in Christus te zijn (1 Korinthe 1:2).
c. Het is een hoge en verheven weg, omdat hij de mens tot gerechtigheid leidt. ‘Hij leidt mij in het spoor der gerechtigheid om Zijns Naams wil’ (Psalm 23:3). En dus is het een eeuwige weg (Psalm 139:24): ‘Zie of er een schadelijke weg bij mij is, en leid mij op de eeuwigen weg’. Dit is de weg die eeuwiglijk waarachtig, eeuwig goed, eeuwig heilig, eeuwig Gode welbehaaglijk en de mens nuttig is, en die eindigt in het eeuwige leven. Het is een hoge weg; een weg die op zichzelf is en van alle andere wegen die in de wereld zijn, is onderscheiden; want het is een weg van afscheiding van, en van niet gelijkvormig zijn met deze wereld; de onreine zal daarop niet wandelen; namelijk de onwedergeborene en ongelovige, hetzij om dezelve te verontreinigen, of om dezulken die er in wandelen te verstoren; en zij die er op wandelen, zullen rein van hart zijn, die meer en meer de besmettingen van deze wereld ontvlieden; omdat er een rivier van levend water langs deze weg heenvloeit, welks stromen niet alleen verblijden, maar ook reinigen, die stad onzes Gods, namelijk de rivier van Christus’ bloed en de rivier van de invloeden van Zijn Geest, door welke zij gereinigd worden van al hun zonden. Dus is het in alle opzichten een hoge, heilige, verheven en aller-uitmuntendste weg.
6. Het is ook een lichte en zeer gemakkelijke weg; mijn juk is zacht, zegt Christus (Mattheüs 11), en de profeet zegt van deze weg: De dwaze zelfs zal daar niet op dwalen; hoe zwak ook zijn begrippen mogen zijn in andere dingen, hij zal echter zulke klare onderwijzingen door Woord en Geest ontvangen, dat hij daarin niet zal dwalen; niet dat hij nimmer feilen of nooit onder misvattingen zal zijn, maar hij zal nooit dermate dwalen, dat hij de weg geheel verliest, zonder er ooit weer op gebracht te worden om zijn reis te voleinden. Het is waar, voor de natuur is het een aller-zwaarste en moeilijkste weg, maar voor de genade is het een lichte en zeer gemakkelijke weg, en wel zulk een weg waarop niemand kan verloren gaan. In de weg van het werkverbond kan iemand aanstonds zichzelf verliezen; daar is niet één werk dat hij doet, of hij bedrijft er zonde in, en dus wijkt hij aanstonds bij zichzelf af; en zich zelf dus verloren hebbende, moet hij alweer van nieuws af aan beginnen, en het opvatten waar hij het in het eerst begonnen had; en wanneer hij alles verricht heeft, ondervinden dat hij niets heeft uitgevoerd, omdat de wet een volmaakte gehoorzaamheid eist, die hij alleen kan opbrengen in Christus.
7. Het is een goede oude weg (Jeremía 6:16): ‘Zo zegt de HEERE: Staat op de wegen en ziet toe, en vraagt naar de oude paden, waar toch de goede weg zij, en wandelt

daarin; zo zult gij rust vinden voor uw ziel'. De weg waarin gij wandelen moet, is geen nieuw opgemaakte, maar een oude en beproefde weg, waarin al de patriarchen en profeten gewandeld hebben; wij moeten daarom hier met de zuiverste oudheid raadplegen, en vragen naar de paden in welke Abraham, Izak en Jakob, en al de andere heiligen reeds meer dan vijfduizend jaren gewandeld hebben. Vraag naar de oude paden, waar toch de goede weg is. Wij moeten echter ons niet alleen naar de oudheid afmeten, even alsof die genoegzaam was ter rechtvaardiging van onze weg; o nee, geenszins! daar is ook een pad der eeuwen, hetwelk de onrechtvaardigen betreden hebben (Job 22:15). Maar als wij naar de oude paden vragen, moet het de goede oude weg zijn. Het Evangelie is geen nieuwe leer, maar Christus wordt de oude weg genaamd in deze vier volgende opzichten:

a. Het is een oude weg ten opzichte van deszelfs uitvinding; het is geen nieuwe uitvinding, maar zij is zo oud als de eeuwigheid zelf. Christus is het Lam Dat geslacht is van vóór de grondlegging der wereld, dat is: vóór alle eeuwigheid; Hij is voorgesteld van eeuwigheid, van de beginne, zelfs eer de wereld was. 'Gods weg om zondaren in Christus te zaligen, is naar het eeuwige voornemen dat Hij gemaakt heeft in Christus Jezus onzen Heere, vóór de tijden der eeuwen' (Éfeze 3:11; 2 Timótheüs 1:9).
b. Het is een oude weg, ten opzichte van deszelfs openbaring, want hij werd al geopenbaard en bekendgemaakt even na de val: 'Het Zaad der vrouw zou de slang de kop vermorzelen' (Genesis 3:15). Adam kende deze weg, en Abraham heeft Christus' dag gezien, en Christus was nochtans vóór Abraham; eer Abraham was, ben Ik.
c. Het is een oude weg ten opzichte van deszelfs nuttigheid en gebruik; het is geen weg die maar onlangs is gebruikt geworden; o nee, het is reeds lang geleden dat de heiligen dezelve hebben bewandeld; daar is nooit een andere weg ten hemel geweest, sinds de schending en verbreking van het verbond der werken; en allen die van het begin van de wereld af door het geloof naar de hemel gewandeld hebben, hebben in deze weg gewandeld (Hebreeën 11).
d. En eindelijk, het is een oude weg, omdat het zowel de weg van het Oude Testament als van het Nieuwe Testament is geweest. De kerk van het Oude Testament heeft hetzelfde geloof en dezelfde hoop in Christus gehad, als die van het Nieuwe Testament; maar met dit verschil alleen, dat haar geloof vooruit zag op een Messias die nog komen moest, daar ons geloof achterwaarts ziet op een Messias die nu reeds gekomen is. Dus het is de goede oude weg.
8. Het is een verse en levende weg (Hebreeën 10:19-20): 'Dewijl wij dan, broeders, vrijmoedigheid hebben om in te gaan in het heiligdom door het bloed van Jezus, op een versen en levenden weg, welken Hij ons ingewijd heeft door het voorhangsel, namelijk door Zijn vlees'. Maar hier zou men gevoegelijk twee vragen kunnen voorstellen.
Vraag
1. Waarom wordt hij een verse weg genoemd? Antwoord:

a. Hij wordt een verse weg genoemd, omdat hij gekomen is na de oude weg van het verbond der werken. Het is nooit Gods voornemen geweest om een enige ziel ten hemel in te brengen langs de weg van het oude werkverbond, hoewel Hij hetzelve voor een korte tijd had opgericht, om de luister en de heerlijkheid van het nieuwe verbond des te helderder en zichtbaarder te doen doorstralen. De voorwaarde van dat verbond was volmaakte gehoorzaamheid in eigen persoon, op straf van de eeuwige

dood; en hoewel door de zonde hetzelve geheel is verbroken geworden, zo is nochtans de dwaasheid zo groot van een blinde wereld die in het boze ligt, dat zij gedurig arbeidt om die oude brug weer te herstellen, niettegenstaande zij verrot is, en hen in eeuwigheid niet overbrengen kan.

b. Hij wordt een verse weg genoemd, ten opzichte van de nieuwe en klare openbaring van het Evangelie daarvan, onder de dagen van het Nieuwe Testament; want onder het Oude Testament, was ‘de weg des heiligdoms nog niet openbaar gemaakt’ (Hebreeën 9:8). De klaarste openbaringen van Christus, onder het Oude Testament, werden in deze of soortgelijke woorden voorgesteld, dat Hij ‘het Zaad der vrouw, de Zoon Davids, een Profeet als Mozes, het Kind dat ons geboren werd en Wiens Naam men zou noemen: Wonderlijk, Raad, Sterke God, Vader der eeuwigheid, Vredevorst’, zou zijn; maar wat kon dit alles tegen dit ene woord van Johannes de Doper opwegen: Zie, het Lam Gods, Dat de zonde der wereld wegneemt? Vanhier wordt Johannes de Doper gezegd de grootste te zijn van al de profeten; en echter is de minste in het Koninkrijk der hemelen, die met de apostel kan zeggen: hetgeen onze ogen gezien, en onze oren gehoord, en onze handen getast hebben van het Woord des levens, dat verkondigen wij u, nog groter dan hij, omdat die een gekruiste, gestorven, begraven, opgewekte, verhoogde en verheerlijkte Christus, Die een eeuwige gerechtigheid heeft aangebracht, in dadelijke vervulling nu kan prediken. Hierom wordt er gezegd: zalig zijn uw ogen omdat zij zien, namelijk hetgeen de heiligen van het Oude Testament verlangden te zien, maar niet hebben gezien, behalve een enige van hen, die met dit dierbare geluk is bevoorrecht geworden, te weten de oude Simeon, ‘die de dood niet smaakte voordat hij de Christus Gods had gezien’ (Lukas 2:26), en die daarom zowel als een heilige van het Nieuwe als van het Oude Testament kan worden aangemerkt. Zij hadden dus alleen maar vóórbeelden van Christus, en een schaduw van de toekomende dingen; maar het lichaam is Christus. Welk een groot onderscheid is er tussen het slachten van een lam door de priesters, en tussen Christus Zichzelf overgevende tot een offerande! Daarom wordt Hij met alle billijkheid een verse weg genoemd.

c. Het is een verse weg, omdat hij altijd nieuw is. Het bloed van Christus is alsof het gedurig vers wordt uitgestort; en daar is geen vermindering in de kracht van Zijn dood; Zijn bloed is zo warm, en roept zo luid in deze dagen, als toen hetzelve eerst werd uitgestort. Ja het is altijd vers, en daarom daar is of kan geen andere weg ten hemel zijn dan in en door dit bloed; en wij hebben toe te zien om er gedurig een recht betamelijk gebruik van te maken; ‘want indien wij willens en wetens zondigen’, door deze weg te verwerpen, ‘nadat wij de kennis der waarheid ontvangen hebben, zo blijft er geen slachtoffer meer over voor de zonden’ (Hebreeën 10:26). Dat is, God zal nooit, zolang de wereld staat, een andere weg bezorgen om voor de zonde te voldoen.

d. Het is een verse weg, omdat het een geschikte en wel-toebereide weg is, gelijk nieuwe wegen doorgaans zijn, en waarop wij tot verkwikking met vertrouwen kunnen wandelen; ja het is zulk een welaangelegde weg, dat iemand nauwelijks zijn voet er op heeft gezet om in dezelve te wandelen, of hij is bijna aan het einde van de weg; want die de Zoon heeft, die heeft het leven. Door Christus aan te nemen, verkrijgen wij het eeuwige leven, niet in deszelfs volkomen genieting, maar in een recht daarop, en in het ontvangen van een onderpand van hetzelve. Dus als de ziel Christus ziet, dan ziet zij ook de hemel; ‘uw ogen zullen de koning zien in zijn schoonheid; zij zullen een vergelegen land zien’ (Jesaja 33:17). Die Hem aanschouwt, ziet het land des hemels als van verre, omdat niemand Christus gelovig kan aanschouwen, of hij ziet de hemel en de zaligheid als in zijn aangezicht.

Vraag 2. Maar waarom wordt het een levende weg genoemd? Antwoord:

a. Het wordt een levende weg genoemd, omdat het leven in Zijn dood ligt opgesloten; het leven der verzoening met God; ‘want wij hebben vrede door het bloed des kruises’, omdat Hij hierdoor Gods recht voldaan, de wet verheerlijkt, en de zonde, die de oorzaak was van deze twist, volkomen heeft weggenomen en verzoend.
b. Een levende weg, omdat Christus het leven der wereld is en van allen die in deze weg wandelen, en omdat geen reiziger ooit kan omkomen of sterven op deze weg; die in Mij gelooft, zal niet sterven tot in eeuwigheid. En als de lichamelijke dood hun overkomt, ‘ontslapen zij in Christus, Die de Opstanding en het Leven is’ (Johannes 11:25).
c. Een levende weg, omdat Christus, die de weg is, leeft tot in eeuwigheid. Het eeuwige leven is één van de siernamen die Christus als de zalige Verbondsmiddelaar draagt: ‘Deze is de waarachtige God en het eeuwige leven’ (1 Johannes 5:20). ‘Die altijd leeft om voor ons te bidden’ (Hebreeën 7:25).
d. Een levende weg, omdat de arme reiziger alleen op deze weg kan leven; hij leeft zodra hij zijn voeten daarop heeft gezet, en zolang hij in dezelve verkeert; ja hij leeft van deze weg, en al zijn heil en al zijn welvaart is in Christus Zelf gelegen, omdat ‘Zijn vlees waarlijk spijs en Zijn bloed waarlijk drank is’ (Johannes 6:55). Dus, als de reiziger bijna, als het ware, van honger en vermoeidheid bezwijkt, zo moet hij zich naar Christus wenden en door het geloof op Hem leven; ‘het leven dat ik leef, is door het geloof des Zoons Gods’ (Galaten 2:20). Nooit wenst of begeert een kind van God een betere maaltijd of onthaal, dan dat hij meer van Christus, meer van Zijn genade, meer van Zijn volheid, meer van Zijn Geest, en meer van de sappen en invloeden van een gekruiste Christus mag ontvangen.
9. Het is een geheiligde en ingewijde weg (Hebreeën 10:19-20): ‘Dewijl wij dan, broeders, vrijmoedigheid hebben om in te gaan in het heiligdom door het bloed van Jezus, op een versen en levenden weg, welken Hij ons ingewijd heeft door het voorhangsel, dat is door Zijn vlees’, dat is, afgezonderd om de weg te zijn. Nu, Christus is geheiligd en ingewijd:
Door God de Vader om de weg te zijn, waarin wij moeten wandelen.

a. Hij is ingewijd door de eed van God (Psalm 110:4): ‘De HEERE heeft gezworen, en het zal Hem niet berouwen: Gij zijt Priester in eeuwigheid, naar de ordening van Melchizédek’. ‘Want de wet stelt tot hogepriesters mensen die zwakheid hebben; maar het woord der eedzwering, die na de wet is gevolgd, stelt de Zoon, Die in der eeuwigheid geheiligd is’ (Hebreeën 7:28). Hij is door de eed van Jehovah God, verordineerd en aangesteld als de enige weg om zondaren tot de heerlijkheid te brengen.
b. Door Hem een lichaam toe te bereiden (Hebreeën 10:5): ‘Slachtoffer en offerande hebt Gij niet gewild, maar Gij hebt Mij het lichaam toebereid’.
c. Door de bijzondere aanstelling en last welke Hij Hem gegeven heeft, om in Zijne menselijke natuur of lichaam te lijden en te sterven, opdat Hij het werk der verlossing mocht teweegbrengen voor al het uitverkoren volk. Dit gebod heb Ik van Mijn Vader ontvangen (Johannes 10:18).
d. Door de heilige zalfolie des Geestes (Psalm 45:8): ‘Gij hebt gerechtigheid lief en haat goddeloosheid; daarom heeft U, o God, Uw God gezalfd met vreugdeolie boven Uw medegenoten’.

e. Door Hem al de macht en het oordeel te geven en over te dragen; ‘want gelijk de Vader de doden opwekt en levend maakt, alzo maakt ook de Zoon levend die Hij wil’ (Johannes 5:21); ‘Gelijk Gij Hem macht gegeven hebt over alle vlees, opdat al wat Gij Hem gegeven hebt, Hij hun het eeuwige leven geve’ (Johannes 17:2).
Christus heeft Zichzelf geheiligd en ingewijd om de ware en enige weg voor zondaren te zijn, langs en door welke zij naar de hemel wandelen:

a. Door zich gewillig te onderwerpen aan des Vaders wil (Psalm 40:9): ‘Ik heb lust, o Mijn God, om Uw welbehagen te doen; en Uw wet is in het midden Mijns ingewands’. Een groot deel van Zijn heiliging is in de instemming van de Goddelijke wil gelegen, door welke wil wij geheiligd zijn.
b. Door Zijn gewillige gehoorzaamheid tot de dood (Johannes 17:19): ‘En Ik heilig Mijzelven voor hen, opdat ook zij geheiligd mogen zijn in waarheid’. Zodat Zichzelf te heiligen, in het wezen van de zaak, hetzelfde is als Zich toe te wijden, door Zichzelf over te geven om een slachtoffer voor Zijn schapen te zijn. Wij konden nooit in ware evangelische heiligmaking tot God gebracht zijn geworden, behalve indien Christus Zichzelf overgegeven had in de dood.
c. Door zijne Goddelijke macht en bekwaamheid om zondaren te kunnen zaligen aan ons te ontvouwen en te openbaren. Want, ‘gelijk er geen Heiland is dan Hij’ (Hoséa 13:4), zo is Hij ook ‘in de wereld gekomen om zondaren zalig te maken’ (1 Timótheüs 1:15), en om ‘Zijn volk zalig te maken van hun zonden’ (Mattheüs 1:21), omdat ‘Hij volkomen kan zalig maken’ (Hebreeën 7:25).
d. Door Zijn Middelaarsambt en bediening uit te voeren, in vele kinderen tot de heerlijkheid te leiden; want ‘van allen die de Vader Hem gegeven heeft, is niemand verloren gegaan’ (Johannes 17:12). Dus is Hij een geheiligde weg, en als zodanig moeten wij in Hem wandelen.
10. Het is een zeer aangename en lieflijke weg. Zeker, de wegen van de opperste Wijsheid zijn wegen van liefelijkheid; want de Wijsheid Zelf is hier de weg. Wat kan er dan aangenamer zijn dan in Hem te wandelen, Die het licht en de liefelijkheid Zelf is?
Tegenwerping. Maar de gelovigen worden vaak neergedrukt door velerlei bekommeringen en angstvalligheden, hoewel zij op deze weg zijn.
Antwoord. Zulks is dan alleen, wanneer zij van deze weg zijn afgeweken. Zij wandelen niet in Christus zoals zij moesten doen, die zich ten allen tijde niet in Hem verblijden; want het blijft altijd de plicht van de gelovigen, om zich in deze dierbare Heiland te verheugen.
Tegenwerping. Maar moet een gelovige dan niet over zijn zonden treuren?
Antwoord. Ja voorzeker, dit behoort hij gewis te doen; maar evangelisch berouw is niet zonder grote vreugde; daar is veel meer blijdschap in een evangelische droefheid naar God, dan in al de vermaken en losbandigheden van de goddelozen. Daar is zeer veel van een innige en verborgen vreugde, in een onder evangelisch berouw wegsmeltend hart, want God handelt met de gelovigen, gelijk Hij wil dat wij met onze vijanden zullen doen (Spreuken 25:21-22): ‘Indien degene die u haat, hongert, geef hem brood te eten; en zo hij dorstig is, geef hem water te drinken; want gij zult vurige kolen op zijn hoofd hopen, en de HEERE zal het u vergelden’. Waardoor te kennen gegeven wordt dat vriendelijkheid en goedertierenheid het beste middel is, zelfs om het hart van de verhardste zondaar te doen smelten. Nu, alzo handelt God in Christus ook met al Zijn arm volk. Zij zijn van nature vijanden, gelijk de anderen; maar Hij geeft hun brood wanneer zij hongeren, en drank wanneer zij dorstig zijn, en dus hoopt

Hij vurige kolen op hun hoofd; dat is, Hij doet hen als in berouw wegsmelten.
Hetgeen waar is van dronkaards en brassers, in een zondigen weg, dat zij nooit beter tevreden zijn dan in het wijnhuis, en wanneer zij aan hun gastmalen kunnen vrolijk zijn, dat is ook waar van een gelovige, in een geestelijke zin; want derwijze spreekt er de kerk zelf van (Hooglied 2:4-5): 'Hij voert mij in het wijnhuis, en de liefde is Zijn banier over mij. Ondersteunt gijlieden mij met de flessen, versterkt mij met de appelen, want ik ben krank van liefde'. O, de ziel is nooit beter tevreden, dan zolang dezelve bij Christus is! Zij is nooit vergenoegder dan wanneer Hij haar in Zijn wijnhuis brengt en van specerijwijnen geeft te drinken; ondersteunt mij met de flessen; het is niet met bekers of halve bekers, maar met gehele flessen. Daar is een soort van heilige dronkenschap, waarmee Christus in een geestelijke zin, de gelovigen die Hem gezelschap houden, geestelijk dronken maakt en verkwikt; Hij overheerst hen door Zijn wijn; en het is niet alleen wettig en betamelijk op deze wijze dronken gemaakt te worden, maar het is zelfs een geboden plicht: 'Eet, vrienden, drinkt, ja wordt dronken, o liefsten!' (Hooglied 5:1). Vanhier zegt de apostel: En wordt niet dronken met wijn; waarin overdaad is, maar wordt vervuld met de Heiligen Geest. Christus heeft stromen van vermakelijkheden en genoegens om Zijn volk te verkwikken, wanneer zij in Hem wandelen; en om dit wat nader te betogen, zullen wij zes voorname bijzonderheden aanstippen; die allen het hare toebrengen om deze weg aangenaam en vermakelijk te maken; want die er in wandelen, hebben: een aangename Leidsman, een aangename lijfwacht, een verkwikkelijke schaduw, een goed gezelschap, een voortreffelijk onthaal, en een aangename rust en vergenoeging.

a. Allen die in deze weg wandelen, hebben een aangename Leidsman, namelijk God Zelf; 'want deze God is onze God, eeuwiglijk en altoos; Hij zal ons geleiden tot de dood toe' (Psalm 48:15). De Geest Gods is hun Leidsman, Welke hen niet alleen op de weg brengt (gelijk de ene vriend de andere doet en hem dan verlaat), maar die ook niet ophoudt hen in al de waarheid te leiden, en hen te besturen door Zijn raad, totdat Hij hen in Zijn heerlijkheid heeft opgenomen, zeggende: Ik zal u niet begeven of verlaten.
b. Allen die in deze weg wandelen, hebben ook een aangename lijfwacht. Zij hebben een lijfwacht van heilige engelen om hen te beveiligen. 'De engel des HEEREN legert zich rondom degenen die Hem vrezen' (Psalm 34:8); 'Zijn zij niet allen gedienstige geesten, die tot dienst uitgezonden worden om dergenen wil die de zaligheid beërven zullen?' (Hebreeën 1:14). Ja zij hebben een lijfwacht van Goddelijke eigenschappen rondom zich: Rondom Jeruzalem zijn bergen; alzo is ook de Heere rondom degenen die Hem vrezen. De Heere Zelf ondersteunt hen door de rechterhand Zijner gerechtigheid. En o, welk een aangename wandel is het, om door Christus Zelf bij de hand gevat zijnde, met Hem te wandelen, en dus 'op te komen uit de woestijn, lieflijk leunende op haar Liefste' (Hooglied 8:5).
c. Allen die in deze weg wandelen, genieten ook een aangename en verkwikkelijke schaduw; want het is een beschaduwde en overdekte weg. Een overschaduwde plaats is zeer verkwikkelijk in hete en zomerse dagen. Hoe aangenaam en verkwikkelijk was Jona's wonderboom! Maar welk een liefelijke en loofrijke schaduw heeft een gelovige op de weg waarin hij wandelt, wanneer de brandende hitte van Gods toorn en wraak zich tegen een wereld die in het boze ligt, ontstoken heeft? 'En die Man zal zijn als een verberging tegen de wind en een schuilplaats tegen de vloed; als waterbeken in een dorre plaats, als de schaduw van een zwaren rotssteen in een dorstig land' (Jesaja 32:2). 'Als een appelboom onder de bomen des wouds, zo is mijn Liefste onder de

zonen; ik heb groten lust in Zijn schaduw, en zit er onder, en Zijn vrucht is mijn gehemelte zoet' (Hooglied 2:3).
d. Die in deze weg wandelen, hebben ook een goed en aangenaam gezelschap. Want die in Christus wandelt, die wandelt ook met God; en gewis, dit is het beste gezelschap dat bedacht kan worden: 'Ik zal dan geduriglijk bij U zijn' (Psalm 73:23). Zij hebben ook al de heiligen tot hun gezelschap, om met hen mee te wandelen in dezelfde weg, en deze zijn 'de heerlijken die op de aarde zijn' (Psalm 16:3).
e. Die in deze weg wandelen, worden voortreffelijk onthaald, en genieten het allerbeste tot verkwikking op hun reis; want zij liggen neder in grazige weiden (Psalm 23:3); en worden 'gespijsd met het vette der tarwe; en verzadigd met honing uit de rotsstenen' (Psalm 81:17). Zij hebben kostelijke schotels, die anderen nooit gesmaakt hebben, en een wel-toebereide tafel om er aan te zitten, die in luister en kostbaarheid al de tafelen van de grootste vorsten en monarchen oneindig verre overtreft. Daar is de schotel van de Goddelijke heilbeloften, die hun somtijds wordt voorgezet: de mens zal bij brood alleen niet leven, maar ook bij alle woord, dat uit de mond Gods uitgaat. En hoe aangenaam en kostelijk deze schotel is, verklaart ons de psalmist wanneer hij zegt: 'Het Woord Uws monds is mij zoeter dan honing en honingzeem' (Psalm 19:11). Daar is de schotel van de Goddelijke vrede: een vrede die alle verstand te boven gaat; ja een vrede Gods die de harten en zinnen bewaart door Christus Jezus: 'Die Uw wet beminnen, hebben groten vrede, en geen aanstoot' (Psalm 119:165). Daar is de schotel van vergevende genade: 'Ik ben het, Die uw overtredingen uitdelg om Mijnentwil, en Ik gedenk uwer zonden niet' (Jesaja 43:25). 'Zoon, zijt welgemoed, uw zonden zijn u vergeven' (Mattheüs 9:2). Daar is de schotel van de Goddelijke openbaringen (Johannes 14:21): 'Die Mijn geboden heeft en dezelve bewaart, die is het die Mij liefheeft; en die Mij liefheeft, zal van Mijn Vader geliefd worden; en Ik zal hem liefhebben, en Ik zal Mijzelven aan hem openbaren'. Daar is de schotel van de Goddelijke vertroostingen; als mijn gedachten in het binnenste van mij vermenigvuldigd worden, zo hebben Uw vertroostingen mijn ziel verkwikt. Daar is de schotel van een goede consciëntie, die een gedurige maaltijd is: En dit is onze blijdschap, namelijk de getuigenis van een goede consciëntie, dat wij in eenvoudigheid en ware oprechtheid, niet met vleselijke wijsheid, maar door de genade Gods, onze wandel gehad hebben in de wereld. Zij, die in Christus wandelen, worden met de kostelijkste lekkernijen, die geestelijk en hemels zijn, gespijsd; Hij onthaalt hen op een maaltijd van vet vol merg, en van reine wijnen die gezuiverd zijn; en schenkt hun een witte keursteen met een nieuwe naam daarop geschreven, die niemand kent dan die hem ontvangt. De zalige heilgoederen welke de ziel in Christus geniet, worden van niemand gekend dan van degenen die Hem aangenomen hebben, en in Hem wandelen; en vanhier dankt Christus de Vader, als Hij zegt (Mattheüs 11:25): 'Ik dank U, Vader, Heere des hemels en der aarde, dat Gij deze dingen voor de wijzen en verstandigen verborgen hebt, en hebt dezelve de kinderkens geopenbaard'. Hij dankt Zijn Vader niet, dat Hij die aan de wijzen, edelen en machtigen van deze wereld geopenbaard had, maar aan de kinderkens. Een kind is het allerzwakste schepsel onder de mensen; en dus drukt het uit, dat de zwakste gelovige die in Christus is, de kleinste zelfs niet uitgezonderd, zulke heerlijke en hemelse delicatessen, in en van Christus zal genieten, die de gehele wereld buiten hen kennen noch bevatten kan; en dat Christus Zelf zulk een vermaak schept in hen daarop te onthalen, dat Hij daarom Zijn Vader dankt dat Hij, om Zijnentwil, zoveel aan hen doet, boven alle anderen.

f. Allen die op deze weg wandelen, hebben ook een aangename rust en vergenoeging; zij hebben niet alleen koninklijke lekkernijen waarop zij onthaald en mee gespijzigd worden, maar zij hebben ook uitnemende en op het luisterrijkst versierde kamers en vertrekken die hun ter woning zijn toebereid. Een aards monarch, die genade mist, heeft zulke kostbaar behangen vertrekken niet tot zijn verblijf als zij, noch zulke heerlijke en prachtig gemeubileerde kamers: 'De Koning heeft mij gebracht in Zijn binnenkameren; wij zullen ons verheugen en ons in U verblijden' (Hooglied 1:4). O, de verborgen binnenkameren van de Goddelijke tegenwoordigheid, zijn alleraangenaamste vertrekken om daarin te wonen, en Christus' kostelijke liefdesschoot is het allerzachtste en liefelijkste bed om daarop te rusten! 'Ook groent onze bedstede' (Hooglied 1:16). Christus en de gelovigen rusten op één en hetzelfde bed, en Hij overdekt hen met het kleed van Zijn gerechtigheid; hetgeen zeer welriekend is, en 'vol van mirre en aloë en kassie; uit de elpenbenen paleizen' (Psalm 45:9). En hier zijn zij zeker, en kunnen zich veilig nederleggen om te slapen (Psalm 4:9): 'Ik zal in vrede tezamen nederliggen en slapen; want Gij, o HEERE, alleen zult mij doen zeker wonen'. En vanhier zovele troostrijke heilbeloften welke aan hen worden toegezegd, als (Jesaja 32:18): 'En mijn volk zal in een woonplaats des vredes wonen, en in welverzekerde woningen en in stille geruste plaatsen'. 'Maar die naar Mij hoort, zal zeker wonen, en hij zal gerust zijn van de vreze des kwaads' (Spreuken 1:33). En in Hooglied 1:7 wordt gezegd, dat Hij Zijn kudde legert in de middag. Dus terwijl zij 'in de goede oude weg wandelen, vinden zij rust voor hun zielen' (Jeremía 6:16). Hij verwarmt hen met het vuur van Zijn genade, Hij bedekt hen met de mantel Zijner gerechtigheid en bezorgt hun rust; Hij maakt hun harten brandende in hen, en geeft Zijn beminden alle heil als in de slaap, hen vervullende met een heilig kommerloos vertrouwen op Hemzelf. En o, wat kan er begeerlijker voor een arm vermoeid reiziger zijn, dan in een uitnemende en goede herberg of logement gebracht te worden, waar hij een wel-aangerichte tafel heeft, een goed vuur om er bij te zitten, en een goed bed om er zich op neer te leggen, want dit verkwikt zijn afgemat hart! En nu, mijn vrienden! wat dunkt u van deze heerlijke en aangename weg, die u zo liefelijk wordt voorgesteld in 's Heeren Woord? Wat hebt gij toch met billijkheid tegen deze weg en dit wandelen op dezelve, in te brengen? Komt de weg der zonde en de weg van eigengerechtigheid, die een weg des doods is, wel in vergelijking met deze weg? Of is uw oude zondige levenswandel beter dan dezelve? Indien gij u zulks verbeeldt, zo weet dat uw eigen hart en mond tegen u zal getuigen, en u veroordelen in de grote en geduchte oordeelsdag. Maar is deze weg de beste? Wel, waarom zult gij dan op deze weg niet komen? Of, zo gij reeds gekomen zijt, gelovigen! wel, waarom wilt gij dan op dezelve niet wandelen? Mocht het de Heere Zelf behagen om u Christus als de ware weg aan te prijzen, opdat gij in Hem als zodanig wandelt, totdat gij aanlandt in de eeuwige heerlijkheid.

(3) Wij gaan nu over om enige drang- en beweegredenen voor te stellen, ten einde een iegelijk te verbinden en op te wekken tot deze wandel in Christus. Nu, daar zijn talloze Schriftuurlijke drangredenen welke ons op het allersterkst tot deze wandel in Christus verbinden, die ik nu maar tot twee voorname hoofddelen zal brengen:
De overweging van hetgeen met deze wandel in Christus gepaard en vergezelschapt gaat, waaruit wij tevens deszelfs uitnemende voortreffelijkheid zullen kunnen zien.
De overweging van de zalige gevolgen die uit deze wandel voortvloeien, waaruit wij de noodzakelijkheid van dezelve zullen kunnen nagaan.

De overweging van hetgeen met deze wandel in Christus gepaard en vergezelschapt gaat, waaruit wij tevens deszelfs voortreffelijkheid zullen kunnen beschouwen. Daar zijn enige uitnemende en heerlijke zaken, die als zovele gezellinnen met deze wandel in Christus gepaard en vergezelschapt gaan; bijzonder die dingen welke in zich behelzen al die menigvuldige zegeningen en weldaden, welke de ziel verkrijgt, als zij de Geest van Christus ontvangt; want daar is geen wandel in Christus, dan door in de Geest van Christus te wandelen; en vanhier wordt er gezegd (Galaten 5:16): 'Wandelt door de Geest, en volbrengt de begeerlijkheid des vleses niet', en (vers 25): 'Indien wij door de Geest leven, zo laat ons ook door de Geest wandelen'. En (Romeinen 8:9): 'Zo iemand de Geest van Christus niet heeft, die komt Hem niet toe'. Deze wandel in Christus dan, is gepaard met de Geest in Deszelfs onderscheidene genaden en werkingen; en dit behoorde deze wandel op het aller-krachtigst aan te prijzen, en ons in Hem te doen wandelen. Maar meer in het bijzonder:

1. Deze heilige wandel in Christus gaat gepaard met de Geest der wijsheid en der openbaring (Éfeze 1:17). Als de Geest der heiligmaking en der heiligheid in ons is, zal Hij ook in ons, als een Geest der wijsheid en der openbaring wonen. Zij, die in Christus wandelen, hebben 'de zalving van de Heiligen Geest, en weten alle dingen' (1 Johannes 2:20). Elk mens is van nature, vóór zijn bekering, als het veulen van een woudezel; de god dezer eeuw, heeft zijn zinnen verblind; maar wanneer hij tot Christus gebracht wordt, om in Hem te geloven en te wandelen, dan wordt hij een 'licht in de Heere' (Éfeze 5:8), en bekeerd 'van de duisternis tot het licht' (Handelingen 26:18). Heiligmaking en verlichting zijn zo onafscheidelijk van elkaar, als licht en hitte in de stralen van de zon zijn.
2. Deze heilige wandel in Christus is vergezeld en gepaard met de Geest der gebeden; want waar de Geest een Geest der genade is, daar is Hij ook een Geest der gebeden (Zacharía 12:10). Alle jonggeboren kinderen laten doorgaans hun stem horen, als zij in de wereld komen; maar zo roept ook elk geestelijk nieuwgeboren kind, wanneer het in de wereld komt: 'Abba, Vader!' (Galaten 4:6). Het woord Abba betekent in de Syrische taal: Vader; hetgeen de apostel bij wijze van overneming hier ook gebruikt. Zo gij nooit de opwekkende, levendmakende, verwarmende en hart-veranderende bewerkingen van de Geest hebt ondervonden, zijt gij geenszins gelijkende naar één die in Christus wandelt; maar in de Geest te bidden is een kenmerk dat men uit de dood in het leven en uit de natuur in de genade is overgegaan. En hieruit is ook de uitnemendheid van deze wandel blijkbaar, dat hij met de Geest der gebeden is gepaard.
3. Deze heilige wandel in Christus is gepaard met de Geest des geloofs (2 Korinthe 4:13): 'Dewijl wij nu denzelfden Geest des geloofs hebben', door Welken de mens niet alleen meer en meer gelooft dat Jezus is de Christus, maar ook in deze Jezus gelooft en door het geloof op Hem rust tot wijsheid, rechtvaardigheid, heiligmaking en verlossing; Hem aanklevende, dagelijks kracht uit Hem trekkende, en al zijn lasten en zwarigheden op Hem werpende.
4. Deze heilige wandel gaat gepaard met de Geest van berouw en bekering; dit volgt onmiddellijk op de aanschouwing van het geloof; 'zij zullen Hem aanschouwen Dien zij doorstoken hebben, en rouwklagen' (Zacharía 12:10). De mens die in deze weg en onder dit geleide van de Geest wandelt, bewandelt zijn weg al wenende: heengaande en wenende, zullen zij de weg naar Sion vragen, en hun aangezicht zal daarheen gekeerd zijn. 'Die het zaad draagt dat men zaaien zal, gaat al gaande en wenende;

maar voorzeker zal hij met gejuich wederkomen, dragende zijn schoven' (Psalm 126:6), zich voor God vernederende in het stof, wegens zijn zonde en ongerechtigheid. 'Daarom verfoei ik mij, en ik heb berouw, in stof en as' (Job 42:6).
5. Deze heilige wandel in Christus is vergezeld met de Geest der blijdschap en vertroostingen. Gelijk Christus gezalfd is met vreugdeolie boven Zijn medegenoten, zo hebben Zijn kinderen ook gemeenschap met Hem, door deze vreugdeolie. Het treuren van de ziel en de droefheid naar God daar wij zo-even melding van maakten, kan zeer wel met deze geestelijke blijdschap en vreugde bestaan; de Geest der vernedering is niet onbestaanbaar met de Geest der vertroosting; want terwijl hij wenende is voor het aangezicht des Heeren, smelt zijn ziel als het ware in aanbiddende verwondering over de Goddelijke liefde weg; en er is meer vreugde in deze wegsmelting van een gelovige voor de Zon der gerechtigheid, dan in al de blijdschap van de goddelozen. Wij durven ons hier veilig beroepen op de ondervinding van allen, wiens harten ooit door het vuur van deze Goddelijke liefdes-vlammen zijn ontstoken geworden, of zij niet zulk een innige voldoening en wezenlijke vergenoeging daaronder genoten hebben, dat zij veel meer vreesden dat deze morgenstond zou veranderen, dan dat zij bekommering droegen dat die nog lang zou duren. Ja wat zeg ik? hij stort soms weleens een vloed van vreugdetranen, wanneer hij de volheid der Goddelijke liefde omtrent zulk één als hij is, met het oog des geloofs beschouwt.
6. Deze heilige wandel in Christus gaat gepaard met de Geest der kracht (2 Timótheüs 1:7): 'Want God heeft ons niet gegeven een geest der vreesachtigheid, maar der kracht'. Het is de Geest der kracht en der overwinning Die deze wandel vergezelt (1 Johannes 5:4): 'Want al wat uit God geboren is, overwint de wereld', namelijk de goddelozen van de wereld, de begeerlijkheid van de wereld en de god van deze wereld, de duivel. Godzaligen hebben een strijd met al deze vijanden, maar zij worden naar de mate van de genade hun gegeven, toegerust en bekwaamgemaakt om al hun verdorvenheden van binnen, en al hun verzoekingen van buiten, gelovig tegen te staan en te overwinnen. De gelovige verkrijgt enigermate de overhand, over al de listen en het geweld van een boze wereld, zodat deze hem daardoor niet kan afkeren van het geloof hetwelk in Christus is. Wanneer sommigen ten tijde van de hervorming, Erasmus wilden bewegen om aan of tegen Luther te schrijven, bekwamen zij van hem ten antwoord: 'Dat Luther voor hem te groot was om aan hem of tegen hem te schrijven'. Maar zo is ook één die in Christus wandelt een te grote geest om door de macht van de wereld te worden afgetrokken, omdat hij op zijn rechte plaats staat; en daarom laat hij zich door bedrog of geweld niet aftrekken van deze zijn vastheid, om met de vijanden samen te spannen in God van Zijn eer te beroven, en zijn geweten toe te sluiten voor zijn plicht.
7. Deze heilige christelijke wandel is met de Geest der liefde gepaard; 'Want God heeft ons niet gegeven een geest der vreesachtigheid, maar der liefde' (2 Timótheüs 1:7); der liefde tot God en tot de broederen. Nu, deze liefde is een bijzonder uitvloeisel en blijk van onze geestelijke besnijdenis of heiligmaking, zoals blijkt uit Deuteronomium 30:6, waar de Heere belooft, 'het hart te zullen besnijden om Hem lief te hebben'. De geestelijke mens bemint zichzelf, zijn bloedverwanten en tijdelijke genietingen, met een natuurlijke en algemene liefde, maar hij bemint God en Christus met een bijzondere en geestelijke liefde. Hij bemint God met een liefde van begeerte, dorstende naar Hem uit een liefde van vereniging, om met een voornemen des harten, bij de Heere te blijven; met een liefde van welwillendheid, wensende dat alle lof en heerlijkheid aan Hem moge toegeschreven worden; en met een liefde van vermaak en

welbehagen, rustende in Hem als in zijn God en algenoegzaam Deel. Deze Geest werkt in hem liefde tot de broederen. Daar zijn broederen in naam, geslacht en bediening, maar het zijn voornamelijk de broederen in de genade welke de geestelijke mens bemint: Die liefheeft Dengene Die geboren heeft, die heeft ook lief dengene die uit Hem geboren is. Een geest van haat en bitterheid tegen zijn evenmens, is geheel onbestaanbaar met deze wandel, bijzonder waar geen liefde is tot de heiligen en de heerlijken die hier op aarde zijn. Het is waar, een kind van God kan soms zijn medechristenen beminnen met een liefde die niet welgeregeld is, wanneer het bijvoorbeeld niet zo zeer is omdat zij meer van Gods beeld dan anderen bezitten of vertonen, maar omdat zij meer hun gunstelingen, navolgers en bewonderaars zijn, want zo zij zulks niet zijn, zullen zij hen mogelijk weinig met hun gezelschap vereren; gans anders dan David, die ‘een gezel was van degenen die de Heere vrezen’ (Psalm 119:63). De apostel geeft ons een proef van ware liefde tot de broederen, zeggende (1 Johannes 3:16): ‘Christus heeft Zijn leven voor ons gesteld, en wij zijn schuldig het leven voor de broeders te stellen’. Een waar gelovige moet niet alleen zijn leven voor Christus stellen, en voor Zijn zaak en Zijn Evangelie, wanneer hij daartoe geroepen wordt, maar ook in sommige opzichten voor de broederen; en hoewel dit een zeer hoge trap van liefde schijnt te zijn, zo meen ik echter, dat er iets van is in elke waargelovige. Hij heeft de broederschap zo lief, dat hij met Johannes de Doper wel wil minder worden, als Christus’ verborgen lichaam maar mag wassen; tevreden zijnde als het Koninkrijk van Christus uitgebreid, en het geslacht der rechtvaardigen vermenigvuldigd, luisterrijk gemaakt, en beveiligd mag worden, hoewel hijzelf, zijn naam, zijn eer en zijn leven zouden nederzinken in het stof.

8. Deze heilige christelijke wandel, of dit wandelen in Christus, is gepaard met de Geest der gematigdheid (2 Timótheüs 1:7). De heiligmaking is een gemoedelijke verkwikking en opbeuring van de ziel (Psalm 23:3): ‘Hij verkwikt mijn ziel’, het hart niet alleen tot blijdschap en gemoedigheid opwekkende, maar ook tot lofzangen en gejuich. Wat de krankheid voor het lichaam is, is de zonde voor de ziel; en gelijk één die ziek is, noch wandelen, noch werken kan, zo kan ook een onbegenadigde niet geestelijk in Christus wandelen; het pad van Zijn geboden niet lopen, noch zijn eigen zaligheid uitwerken met vrezen en beven. Een ziek mens kan geen behagen scheppen in spijs of drank, of in de genieting van het tegenwoordige leven; maar zo kan ook een onheilig, onbegenadigd mens geen behagen scheppen in de dingen die des Geestes zijn; maar wanneer hij een geheiligd mens in Christus wordt, dan ondervindt hij een onuitsprekelijke smaak en blijdschap in geestelijke werkzaamheden; want, hij is nu gezond in het geloof, en zijn hart is recht hij God. Het is waar dat gelijk een mens die in het natuurlijke gezond is, een kou kan vatten, en daardoor veelszins onbekwaam kan worden tot zijn werk, het ook alzo in het geestelijke met een begenadigde, ten opzichte van zijn werk, uit kracht van menselijke zwakheid en sterke verzoekingen, kan gelegen zijn, dermate zelfs dat hij verachtert in de genade voor een tijd; hij kan lauw worden; zijn ijver en zijn liefde kunnen verflauwen, zijn geloof verzwakken; hij kan een ongeregelde geneigdheid tot de schepselen hebben en onmatige zorgen; in zonden, ja in grote zonden vallen; maar desniettegenstaande zal het onvergankelijke zaad Gods dat in hem is, door de invloeden van de Geest des levens bevochtigd zijnde, hem wederom oprichten en doen herleven. Genade, gelijk het zuurdeeg, zal het gehele brood doen gisten, en het kwaad der zonde uit de ziel drijven, waardoor het verdorde grondbeginsel der genade, als een boom aan de rivier des levens geplant, wederom zal uitbotten, bloeien en vruchten dragen die Gode welbehaaglijk zijn.

9. Deze heilige wandel in Christus is gepaard met de Geest der aanneming tot kinderen en der vrijheid, welke beiden tezamen gevoegd worden (Romeinen 8:15,21). Zodra een zondaar een heilige wordt, zodra wordt hij in plaats van een kind des toorns, een kind van God. Zij, die kinderen Gods zijn door de wedergeboorte, zijn ook kinderen Gods door aanneming; en zij die uit God geboren zijn, zijn ook vrijgeborenen, die tot een heerlijke en uitmuntende vrijheid geroepen zijn; indien dan de Zoon u vrijgemaakt heeft, zo zijt gij waarlijk vrij. De Geest der aanneming is een vrijmachtig werkende Geest, en waar de Geest des Heeren is, aldaar is vrijheid. De ziel wandelt in de vrijheid en heeft vrijheid en vrijmoedigheid in al haar godsdienstplichten en in het gebed. O Heere! ik ben Uw knecht, ja ik ben Uw knecht; Gij hebt mijn banden losgemaakt; dit is de eer en roem van al de heiligen, en naar de mate van heiligheid die op hen gelegd en aan hen geschonken wordt, is ook de mate van hun vrijheid en vrijmoedigheid in het betrachten van al de godsdienstplichten.
10. Deze heilige wandel in Christus is gepaard met de Geest der volharding; want de Geest der heerlijkheid rust op hen, en zal hen nooit geheel begeven of verlaten. De ware heiligmaking is een vast en blijvend grondbeginsel; want, het vaste fundament Gods staat; en de genadegiften en roepingen Gods zijn onberouwelijk. Hij Die de overste Leidsman is, is ook de Voleinder des geloofs; en Hij Die het goede werk begonnen heeft, zal het ook voleindigen. Vanhier belooft de Heere (Jeremía 32:40), eerst met betrekking op Zichzelf, ‘dat Hij van achter hen niet zal afkeren, opdat Hij hun weldoe’, en dan vervolgens ten aanzien van Zijn volk: ‘dat Hij Zijn vreze in hun hart zal geven, dat ze van Hem niet afwijken’, en zij daarom, hoewel zij gevallen zijn, weder op zullen staan, en hoewel zij af mochten wijken tot de paden des doods, God echter hen weer terug zal brengen en bekering ten leven schenken. Het beeld van God, waar ook hetzelve ooit gevonden wordt, is van een toenemende en groeizame aard; het afbeeldsel van een mens op een schilderij zal niet groeien of groter worden; o nee! het blijft altijd hetzelfde; maar het levende beeld van een mens in zijn kind, is grotelijks hiervan onderscheiden; want het wast op, het neemt toe, en het is van een groeizame aard! Zo is het ook hier gelegen: de nagebootste schijnheiligheid van de huichelaren is grotelijks onderscheiden van het werk der heiligmaking in een kind van God; ‘het pad der rechtvaardigen is als een schijnend licht, voortgaande en lichtende tot op de vollen middag toe’. ‘Ik geef hun’, zegt Christus, ‘het eeuwige leven; en zij zullen niet verloren gaan in der eeuwigheid’ (Johannes 10:28). ‘Ontwaak, Noordenwind, en kom, Gij Zuidenwind, doorwaai mijn hof, dat zijn specerijen uitvloeien’ (Hooglied 4:16). Niet alleen de Noordenwind van prangende en overtuigende, en de Zuidenwind van liefelijke en vertroostende invloeden des Geestes, maar ook al de winden van de voorzienigheid; de Noordenwind van tegenspoed, de Zuidenwind van voorspoed; de Noordenwind van dreigende, de Zuidenwind van belovende voorzienigheden; de warme zomer van vreugd en blijdschap, of de koude winter van droefheid en verdriet; al de aangename koelten, of geduchte vlagen van stormwinden, zullen liefelijk tezamen lopen om de specerijen van Gods hof te doen uitvloeien; dat is om de genaden van de Geest tot rijpheid te brengen, ten einde zij haar welriekende geur verspreiden mogen in de harten van Gods volk.
Dus hebben wij u nu enige voorname dingen aangetoond, welke deze heilige wandel in Christus gewoonlijk vergezellen; hij gaat gepaard met de Geest der openbaring, der gebeden, des geloofs, der vernedering, vertroosting, kracht, liefde, gematigdheid, aanneming tot kinderen, en volharding tot het einde toe.

Wij moeten nu overgaan om te overwegen de uitvloeiselen en vruchten van deze wandel, waaruit wij dan tevens deszelfs noodzakelijkheid kunnen zien. Wij hebben reeds in het voorgaande gedeelte aangetoond, dat één van de voorname eigenschappen van deze weg ook is, dat hij is een geestelijke weg, omdat de Geest Gods daarin werkzaam is in al die onderscheidene betrekkingen, die wij nu zo-even opgenoemd hebben; en dus kan hetgeen wij nu vervolgens daarvan zeggen zullen, aangemerkt worden als het besturende deel, om hetgeen wij toen bij wijze van lering hebben ontvouwd, nader ter verbintenis om in deze weg te wandelen, aan te dringen. Daar zijn in het bijzonder drie voorname beweeg- en drangredenen, welke tevens zeer vele andere insluiten, die ons moesten aansporen en opwekken tot deze christelijke wandel, namelijk: de heerlijkheid van God, het nut van onszelf en van onze evenmens, de eer en luister van het Evangelie.

1. De grootste en voornaamste drangreden die ons tot deze christelijke wandel behoorde aan te sporen en op te wekken, is de heerlijkheid van God; hoewel de wandel van een christen hem voor God niet kan rechtvaardigen, omdat dezelve tot dat einde nimmer is bestemd; want onze rechtvaardigheid is en kan alleen gegrond zijn op de volmaakte gerechtigheid van Gods geliefden Zoon; en daarom, wanneer wij onze onvolmaakte heiligheid, hetzij in of door ons gewrocht, in derzelver plaats stellen, beroven wij Christus, als de HEERE ONZE GERECHTIGHEID, van Zijn eer; maar alhoewel de wandel van een christen hem voor God niet kan rechtvaardigen, zo verheerlijkt hij echter God voor het oog van de wereld. En dus vordert hier de eer en heerlijkheid van elke persoon van de Heilige Drie-Eenheid, Vader, Zoon en Heilige Geest, deze christelijke wandel, ieder in het bijzonder.

a. De eer en heerlijkheid van God de Vader, vordert deze christelijke wandel van een iegelijk gelovige, omdat hij hem tot dit einde heeft uitverkoren. ‘Gelijk Hij ons uitverkoren heeft in Hem, voor de grondlegging der wereld, opdat wij zouden heilig en onberispelijk zijn voor Hem in de liefde’ (Éfeze 1:4). ‘Zij zijn van de beginne verkoren tot zaligheid, in heiligmaking des Geestes’ (2 Thessalonicenzen 2:13). De gelovigen zijn tot deze hemelse en heilige wandel in Christus tevoren verordineerd: ‘Want wij zijn Zijn maaksel, geschapen in Christus Jezus tot goede werken’ (Éfeze 2:10). Zij zijn tot dit einde geroepenen des Vaders (1 Petrus 1:15): ‘Maar gelijk Hij Die u geroepen heeft, heilig is, zo wordt ook gij zelven heilig in al uw wandel’. Zij worden tot dit einde van Hem gekastijd, ‘opdat zij Zijner heiligheid deelachtig worden’ (Hebreeën 12:10), en die vertonen en uitdrukken zouden in een hemelsgezinde en christelijke wandel; ‘want dit is de ganse vrucht, dat Hij deszelfs zonde zal wegdoen’ (Jesaja 27:9). En zeker, dit is een liefelijke en alleraangenaamste vrucht, hoewel die aan de bitteren boom der verdrukkingen wast; wij worden gedorst, opdat wij zouden gezuiverd worden, en in het vuur geworpen, opdat het schuim van onze lusten en begeerlijkheden zou verteren; want God ziet ons liever in een staat van lijden, dan in een staat van zonde; Hij hoort ons liever tot Hem roepen, dan dat Hij ons besmet en verontreinigd ziet, en wil duizendmaal liever ons goed houden en van het verderf bewaren door de pekel van de verdrukkingen, dan dat Hij ons in de honing van de wellusten zou laten verrotten en verloren gaan. Zo dan, ik zeg, God verkiest, roept en kastijdt hen tot dit grote einde, opdat Hij hen heilige, ten einde zij daardoor bekwaam en vatbaar mogen zijn voor deze christelijke wandel, en opdat zij daardoor hun Vader Die in de hemelen is, mogen verheerlijken: ‘Hierin is Mijn Vader verheerlijkt’, zegt Christus, ‘dat gij veel vrucht draagt’ (Johannes 15:8). Door deze

wandel verheerlijken zij al de deugden en volmaaktheden Gods; Zijn heiligheid, rechtvaardigheid, goedheid, liefde, genade, getrouwheid en macht; wanneer zij in de liefde wandelende, daardoor tonen ‘navolgers Gods te zijn, als geliefde kinderen’ (Éfeze 5:1), die Hem uit een grondbeginsel van oprechte liefde dienende, en door het geloof op Zijn beloften en toezeggingen levende, van Hem afhangen ter verkrijging van alle nodige genaden; gelovende dat Hij de getrouwe Verbondsgod is, Welke hetgeen Hij beloofd heeft, ook doen zal; en vanhier wordt deze wandel ‘een leven uit het geloof’ genoemd (Romeinen 1:17).

b. De eer en heerlijkheid van God de Zoon, vordert ook van ons deze christelijke wandel; gelijk wij hierdoor de Vader eren, en Zijn uitverkorenen er niet door ontluisterd worden, zo eren wij daarmee ook de Zoon, zodat Zijn leden zich niet wanschapen vertonen; het hoofd en de leden behoren altijd geproportioneerd en evenredig met elkaar te zijn. Het zou geenszins tot eer van Christus strekken, het hoofd van zulk een wanschapen lichaam te zijn, gelijk Nebukadnézars beeld was, hetwelk hem in zijn droom werd vertoond; ‘het hoofd van goud, zijn borst en armen van zilver, zijn dijen van koper, en zijn voeten van ijzer en van leem’ (Daniël 2:32-33). En daarom, zo veel wij van de zonde in ons behouden, zo veel ook doen wij Christus oneer aan. Christus is tot dit einde Zelf in de wereld gekomen, opdat Hij Zijn volk zou reinigen en heiligen; Hij is gekomen om hetgeen wij door de val verloren hadden, weer te herstellen. Nu, door de val hebben wij niet alleen Gods gunst verloren, maar ook Zijn beeld; en daarom opdat de pleister zo groot als de wond mocht zijn, zo stierf Hij, niet alleen om ons met God te verzoenen, maar ook om ons te heiligen; ‘daarom heeft ook Jezus, opdat Hij door Zijn eigen bloed het volk zou heiligen, buiten de poort geleden’ (Hebreeën 13:12). Zijn bloed is niet alleen een rantsoen om ons te verlossen, maar ook een wasvat om ons te reinigen. Door deze christelijke wandel verkrijgt Christus de eer van al Zijn Middelaarsbedieningen. Wij verheerlijken Zijn profetisch ambt, door Zijn stem te horen, Zijn onderwijs aan te nemen, en de wet te ontvangen uit Zijn mond. Wij verheerlijken Zijn priesterambt, door gedurig door Hem tot God te gaan, om in en door Hem aanneming bij de Heere te verkrijgen. Wij eren en verheerlijken Zijn koninklijk ambt, door onze lusten en verdorvenheden in Zijn hand te stellen, opdat Hij die overwinnen en doden moge, en door een gehele en vrijwillige onderwerping van onze ziel aan Zijn gebod en heerschappij, zodat wij Gode niet zonder de wet, maar Christus onder de wet zijn. Door deze christelijke wandel verkrijgt Hij ook de eer en heerlijkheid van Zijn dood en lijdelijke gehoorzaamheid, wanneer wij voor Hem leven, Die voor ons gestorven is, en van Zijn dadelijke gehoorzaamheid, omdat wij die dan uitdrukken in een geheiligde wandel, zeggende met de dichter: ‘Ik zal heengaan in de mogendheden des Heeren HEEREN; ik zal Uw gerechtigheid vermelden, de Uwe alleen’ (Psalm 71:16). Hierdoor verkrijgt Hij de eer en heerlijkheid van al Zijn werk, dat Hij in ons, zowel als van al Zijn werk, dat Hij voor ons als Middelaar heeft gedaan; omdat wij dan, door het geloof Zijner werking in ons, ‘ons zelfs zaligheid uitwerken met vreze en beven; want het is God Die in ons werkt, beide het willen en het werken, naar Zijn welbehagen’ (Filippenzen 2:12-13). Door deze wandel verkrijgt Christus de eer van hetgeen Hij verworven heeft; ‘want Hij heeft Zichzelf een eigen volk verworven, ijverig in goede werken’, en omdat Hij tevens alle genade en heerlijkheid voor hen verworven heeft, zo wordt Hij ook bijzonder dan verheerlijkt, wanneer deze genaden luisterrijk uitblinken in een geheiligde wandel. Door deze wandel verkrijgt Hij ook de heerlijkheid van Zijn verbond en voorbeeld, omdat dezelve door de genade ligt opgesloten in Gods eeuwige heilbeloften, als de grond waaruit deze wandel voort-

vloeit, en verder voortgezet en volmaakt wordt. ‘Dewijl wij dan deze beloften hebben, geliefden, laat ons onszelven reinigen van alle besmetting des vleses en des geestes, voleindigende de heiligmaking in de vreze Gods’ (2 Korinthe 7:1). En als de bron waaruit de gelovigen alle troost en bemoediging scheppen in tijden van benauwdheid en van donkerheid: ‘Hoewel mijn huis alzo niet is bij God, nochtans heeft Hij mij een eeuwig verbond gesteld, dat in alles welgeordineerd en bewaard is; voorzeker is daarin al mijn heil en alle lust, hoewel Hij het nog niet doet uitspruiten’ (2 Samuël 23:5). Door deze wandel verkrijgt Christus de luister en de heerlijkheid van de wijze van zijn wandeling in de wereld; omdat het een wandel is in navolging van Christus, als het aller-volmaaktste voorbeeld van heiligheid, Die alles gedaan en geleden heeft naar het welbehagen en de wil Gods; en vanhier worden allen die in Christus wandelen, gezegd te wandelen gelijk Hij Zelf gewandeld heeft, en het Lam te volgen waar Hetzelve heengaat. In één woord: Door deze wandel verkrijgt Hij de eer en roem van Zijn gunst en vrijmachtige genade; want gelijk dezelve een heerlijke vrucht en uitvloeisel daarvan is, zo heeft hij ook beiden een natuurlijk en een door God bevolen einde, om te strekken tot prijs der heerlijkheid van Zijn vrije genade; en geheel de wandel van een ware gelovige behoort ook tot dit einde ingericht te zijn. Hier is daarom een allersterkste drangreden, dat namelijk deze wandel volstrekt noodzakelijk is om de heerlijkheid van Christus te bevorderen.

c. De eer en heerlijkheid van God de Heiligen Geest vordert ook billijk van ons deze christelijke wandel; omdat de Vader en de Zoon al de uitverkorenen tot dat einde aan de genadewerking en zorg van de Heiligen Geest hebben overgegeven, opdat zij van Hem geheiligd zijnde, ook heilig gemaakt mogen worden. Heiligmaking in hart en wandel is één van de bijzondere genadewerkingen van ‘s Heeren Geest; ‘zij zijn van de beginne verkoren tot zaligheid, in heiligmaking des Geestes en geloof der waarheid’ (2 Thessalonicenzen 2:13). Deze heilige christelijke wandel, behoort naar de huishouding der genade tot de Vader ten opzichte van die voor te nemen; tot de Zoon om die te verwerven, en tot de Heiligen Geest om die te werken. En is er des Geestes eer niet ten hoogste aan gelegen, dat ‘s Heeren hof en planting, die Hem bijzonder is toebetrouwd, vruchten voortbrengt en bloeit? Het is des Geestes eer niet om in bevlekte tempelen te wonen, of dat er iemand van degenen, die door de Vader en de Zoon aan Zijn zorg overgegeven zijn, zou verloren gaan of afvallen; hetzij geheel van alle genade, of eindelijk voor altijd. En dit of iets dergelijks dat er gelijkenis naar heeft, is daar zo ver van af dat het tot Zijn eer zou verstrekken, dat het integendeel de grootste oneer voor Hem zou zijn; ja, het is de Geest tot smart, als het werk der genade in de ziel niet groeit en bloeit en toeneemt, omdat Hij het is, Die het in het gemoed moet werken, en vanhier wordt Hij ook genoemd de Geest der heiligmaking. De Vader heeft de Zoon gezonden, opdat Hij de overste Leidsman onzer zaligheid zij, en vele kinderen tot de heerlijkheid zou leiden; de Zoon heeft de Geest gezonden, opdat Hij alle kinderen Gods zou leiden door Zijn raad, en daarna opnemen in heerlijkheid. De Vader, Zoon en Heilige Geest zijn één, en komen met elkaar overeen in onze heiligmaking. Het grote einde waartoe Christus Zijn Geest als Trooster zendt, is om Zijn volk te leiden in al de waarheid (Johannes 14:16). En hoe verkrijgt de Geest meer eer en heerlijkheid van al Zijn genaden, vertroostingen, invloeden en bewerkingen, dan wanneer wij klaarblijkelijk in onze wandel doen afstralen, dat Hij krachtdadig en Goddelijk Zijn werk in ons volmaakt, en onze zielen rijp maakt voor de hemel! En vanhier wordt deze wandel in Christus ook genoemd: een wandelen in de Geest. En nu, mijn vrienden! wat dunkt u van deze beweeg- en drangreden tot een christelijke wandel, de eer en heerlijkheid van een Drie-Enig zalig

Opperwezen, God, Vader, Zoon, en Heiligen Geest? Zeker, wat mij belangt, mij dunkt dat het onze harten behoorde te doen wegsmelten over de onchristelijke wandel die wij tot hiertoe gehouden hebben; en dat het al onze zielen moest opwekken om naar een tederder en heiliger levenswandel te staan; dat de eer en heerlijkheid van een Drie-Enig God ons zelfs verplicht tot deze wandel: 'Gelijk gij dan Christus Jezus de Heere hebt aangenomen, wandelt alzo in Hem'.

2. De tweede beweeg- en drangreden die wij opgaven om ons tot deze christelijke wandel op te wekken, was het nut van onszelven en onze evenmens.

Wij zeggen, hij is nuttig ten aanzien van onszelf, en het voordeel hetwelk aan Gods kinderen door deze wandel in Christus wordt toegebracht is onuitsprekelijk groot; wij bepalen ons tot deze volgende bijzonderheden:

a. Het eerste nut en voordeel van deze wandel in Christus is, dat dezelve ons leidt tot de gemeenschap Gods; want alleen de zodanigen, die in Christus wandelen, hebben gemeenschap met de Vader en de Zoon. Zolang iemand een goddeloos, onheilig mens is, kan hij geen gemeenschap met de Heere oefenen, want wat gemeenschap heeft het licht met de duisternis? God is licht, en een onheilig zondaar is enkel duisternis, op zichzelf en in het afgetrokkene beschouwd. Gelijk de mens geen gemeenschap heeft met de onredelijke dieren, omdat zij hetzelfde leven niet hebben, zo kan ook een natuurlijk mens geen gemeenschap met God hebben, omdat hij vervreemd is van het leven Gods; maar als iemand in Christus wandelt, dan wandelt hij met God en geniet Zijn zalige inwoning in het hart; 'want gij zijt de tempel des Zevenden Gods; gelijkerwijs God gezegd heeft: 'Ik zal in hen wonen en Ik zal onder hen wandelen, en Ik zal hun God zijn, en zij zullen Mij een volk zijn' (2 Korinthe 6:16).

b. De tweede nuttigheid van deze wandel in Christus is, dat hij iemand verheft boven zijn naasten, en hem boven de rang van anderen stelt: 'De rechtvaardige is voortreffelijker dan zijn naaste' (Spreuken 12:26). Een arm bedelaar die genade heeft, is oneindig voortreffelijker dan de rijkste mens op aarde, welke, niettegenstaande zijn rang en eretitels, Gods gunst en zalige gemeenschap mist. De heiligen zijn Gods juwelen en kleinodiën, maar de overige mensen in de wereld worden met al hun bezittingen bij de Heere geschat als niets en ijdelheid.

c. Een derde nuttigheid van deze christelijke wandel, is dat dezelve zedelijke deugden in ware genaden verkeert en verandert. Sommige mensen zijn van nature meer zachtmoedig, matig en lijdzaam dan anderen; en sommigen munten uit in zedigheid, eerlijkheid en rechtvaardigheid in hun gehele wandel en gedrag; hun woord is hun zegel; zij betalen wat zij schuldig zijn; zij betonen zich in alle opzichten eerlijke lieden; maar dit alles kunnen zij hebben en doen, en er nochtans voor eeuwig mee verloren gaan. Maar zodra de genade Gods in het hart komt, en deze wandel in Christus door de kracht der heiligmaking in de ziel werkt, dan verandert dit levendmakend grondbeginsel al de zedelijke deugden in genaden. O, zijn natuurlijke en zedelijke daden worden nu verricht uit een inwendig en vernieuwd beginsel van geestelijk licht en leven! Hij werkt nu, hetzij eet of drinkt of iets anders doet, uit en voor God. Gelijk aardsgezinde harten altijd vleselijk zijn, zelfs onder al hun verrichtingen van geestelijke dingen, want het gewrocht kan de oorzaak nooit te boven gaan, zo is integendeel een begenadigd hart geestelijk, zelfs in de natuurlijke en zedelijke daden welke het bedrijft; want die in Christus Jezus zijn, zijn nieuwe schepselen, omdat zij uit nieuwe grondbeginselen werken.

d. De vierde nuttigheid van deze wandel in Christus is, dat hij de stof van onze blijdschap is. Daar is de blijdschap en vrede van onze rechtvaardigmaking, die

gegrond is op de gerechtigheid van Christus' verdiensten voor ons; en welke de aller-voornaamste grond van blijdschap voor de ziel van een waargelovige is; benevens de blijdschap en vrede van de heiligmaking, voortvloeiende uit de gerechtigheid van Christus' Geest in ons, waarvan de apostel spreekt als hij zegt: 'Want onze roem is deze, namelijk de getuigenis onzer consciëntie, dat wij in eenvoudigheid en oprechtheid Gods, niet in vleselijke wijsheid, maar in de genade Gods in de wereld verkeerd hebben' (2 Korinthe 1:12); en de psalmist, wanneer hij zegt: 'Die Uw wet beminnen, hebben groten vrede' (Psalm 119:165); daar de goddeloze integendeel geen vrede heeft, zegt mijn God. En daarom zal in de dag van het gericht, Christus' komst ten oordeel hun geducht en verschrikkelijk zijn, omdat zij geen deel aan Christus of Zijn verdienste hebbende, van alle rechtvaardigheid en heiligmaking zijn ontbloot; want het zijn alleen de reinen van hart, die God zullen zien. O, in een dag van dood en oordeel zal een drupje ware genade meer gewaardeerd en troostrijker bevonden worden, dan duizenden van werelden met al haar volheid tezamen. O, als die Goddelijke roepstem, in de middernacht van dood en oordeel gehoord zal worden: Ziet de bruidegom komt, gaat uit hem tegemoet! Hoe verschrikkelijk zal het dan voor al de dwaze maagden zijn, die geen olie der genade in haar lampen of harten hebben! Helaas, onbekeerd mens! hoe ernstig zult gij dan roepen in die grote dag! Hoe treurig wenen! Hoe verschrikkelijk beven! Maar Christus zal u niet willen horen, omdat 'de deur dan zal gesloten zijn' (Mattheüs 25:10), en hoe hard gij dan ook roepen of kloppen mocht om ingelaten te worden, het zal tevergeefs en vruchteloos zijn.

e. De vijfde nuttigheid van deze christelijke wandel is hierin gelegen, dat dezelve ter bevestiging van ons geloof, een bewijs is dat wij in de staat der genade zijn; vanhier wordt van Abraham gezegd, dat hij zijn geloof getoond heeft uit de werken, omdat hij door dezelve openlijk gerechtvaardigd werd tegen alle verdenking en laster van een vals geloof (Jakobus 2:21-23). En dit brengt zeker zeer veel toe om deze heilige wandel een alleraangenaamste en troostrijke zaak te maken, omdat die een uitvloeisel, vrucht en blijk van onze rechtvaardigmaking is, want hoewel hij als het fundament of de grondslag daarvan niet moet aangemerkt worden, zo is hij echter daar een kenmerk van, en een zeker bewijs dat wij in de staat der genade zijn; want hoe zal iemand overtuigend tonen dat hij in waarheid Christus Jezus de Heere heeft aangenomen, dan door in Hem te wandelen?

f. De zesde nuttigheid van deze christelijken wandel is, dat hij een wandel is naar de hemel. De hemel is het einde van deze wandel, en hierom wordt er gezegd: 'Dat zonder heiligmaking niemand God zal zien' (Hebreeën 12:14), en dat 'niets dat onrein is, zal ingaan in de hemel' (Openbaring 21:27). Buiten zullen de onheiligen en de honden zijn; maar daar binnen de reinen van hart. Gelooft mij, mijn vrienden! zonder heiligheid op aarde, kan er geen gelukzaligheid in de hemel zijn. Deze wandel in Christus is zelfs een beginsel van de hemel, waar de heiligen met Hem in witte klederen zullen wandelen, en moet dezelve daarom in die betrekking als een voornaam deel van de hemel en de zaligheid worden aangemerkt. Dit is de reden waarom in die gouden keten (Romeinen 8:30): 'Die Hij geroepen heeft, dezen heeft Hij ook gerechtvaardigd; en die Hij gerechtvaardigd heeft, dezen heeft Hij ook verheerlijkt', niet één woord gemeld wordt van de heiligmaking; om aan te tonen, dat de heiligheid en heiligmaking een beginsel is van de hemel en de heerlijkheid; het is er niet alleen de weg toe, maar het is de hemel zelf. Hoe meer wij in Christus wandelen, hoe meer wij het leven Gods leven, en een voorsmaak hebben van dat heerlijke zalige leven, hetwelk de heilige engelen en de geesten der volmaakt

rechtvaardigen bestendig in heerlijkheid genieten voor de troon. Deze wandel in Christus maakt ons bekwaam om deel te hebben aan de erve der heiligen in het licht. Wat zou een vleselijk gezind hart (dat geen anderen hemel kent dan zich te vermaken met eten, drinken, en zijn ongebonden lusten de teugel te vieren) toch in de hemel doen? Wij moeten geen Turks paradijs in de hemel verwachten, maar een geheel zuivere en onzondige staat; volmaaktheid in de genade, verzadiging der vreugde, en het zalige genot van Gods heerlijke en liefelijke tegenwoordigheid zal de hemel in alle eeuwigheid voor Gods kinderen en gunstgenoten zijn. Een onheilig, goddeloos mens kan nooit in waarheid de hemel begeren; hij mag die begeren om van lijden en straf bevrijd te wezen, maar niet zoals dezelve een volmaking van de genade, een verlossing van alle zonden, en een ware en dadelijke volkomenheid van alle deugd en heiligheid is; maar zodra iemand door genade een heilige wordt, verkrijgt hij de beginselen van het eeuwige leven. Dit zijn dan enigen van de voorname en bijzondere nuttigheden, welke in deze christelijke wandel opgesloten liggen voor al de kinderen Gods.

Nu, mijn vrienden! mij dunkt dat de overweging van al deze voorrechten en nuttigheden ons op het aller-krachtigst behoorde op te wekken en aan te sporen tot deze christelijke wandel; te meer daar de wezenlijke onheilen en nadelen van een tegengestelde wandel even zo smartelijk, als de voordelen van een christelijke wandel dierbaar zijn. En hoewel wij, als wij spreken tot dezulken die in Christus zijn, de vloeken van de wet of van het verbond der werken tegen hen niet kunnen uitdonderen, omdat zij door genade daarvan zijn bevrijd geworden, zo zijn er echter, behalve die, vele andere dingen die beweeg- en drangredenen voor een gelovige ter opwekking van een heilige wandel moesten zijn. Is het een kleine zaak voor u, gelovigen! dat uw hemelse Vader u kastijdt, Zijn aangezicht verbergt, uw gebeden niet verhoort, de blijken van genade van u terughoudt, u overgeeft aan woedende lusten en begeerlijkheden, en dan eindelijk wraak over uw daden doet? O, Hij heeft Zich onder verplichting gebracht om uw overtredingen met de roede te bezoeken, indien gij in Christus en Zijn weg niet wandelt, hoewel Hij Zijn goedertierenheid van u niet weg zal nemen, of in Zijn getrouwheid niet feilen. Dusverre dan de nuttigheid van deze christelijke wandel aangetoond hebbende met opzicht op onszelf, zo gaan wij nu over om:

Deszelfs noodzakelijkheid aan te tonen met betrekking tot anderen; en de nuttigheid van deze wandel met betrekking tot onze naasten, hetzij die bekeerd of onbekeerd zijn, zal blijken uit het volgende:

a. Onze christelijke wandel kan van zeer groot nut en voordeel zijn, ten opzichte van onze onbekeerde naaste, omdat die als een middel in Gods hand verstrekken kan beide tot zijn overtuiging en bekering. Aan de ene zijde kan hij dienstbaar zijn tot zijn overtuiging en om zijn mond te stoppen (1 Petrus 2:15): ‘Want alzo is het de wil van God, dat gij wel doende de mond stopt aan de onwetendheid der dwaze mensen’, vergeleken met (1 Petrus 3:16): ‘En hebt een goede consciëntie, opdat in hetgeen zij kwalijk van u spreken, als van kwaaddoeners, zij beschaamd mogen worden, die uw goeden wandel in Christus lasteren’. En aan de andere zijde kan die ook strekken tot hun bekering (1 Petrus 2:12): ‘En houdt uw wandel eerlijk onder de heidenen; opdat in hetgeen zij kwalijk van u spreken als van kwaaddoeners, zij uit de goede werken die zij in u zien, God verheerlijken mogen in de dag der bezoeking’. De heerlijkheid van de belijders heeft soms tot de bekering van de goddelozen verstrekt, die in de dag van hun genadige bezoekingen, God daarom verheerlijkt hebben, zie 1 Petrus 3:1-2. En

hoe nuttig en voordelig zulk een wandel kan zijn, zegt ons de apostel zeer nadrukkelijk (Titus 3:8): ‘Dit is een getrouw woord, en deze dingen wil ik dat gij ernstiglijk bevestigt, opdat degenen die aan God geloven, zorg dragen om goede werken voor te staan. Deze dingen zijn het die goed en nuttig zijn de mensen’.
b. Onze christelijke wandel kan ook grotelijks tot nut en voordeel voor de godzaligen zijn, omdat zij daardoor opgewekt en aangemoedigd kunnen worden tot een meer gezet en heilig levensgedrag en wandel, wanneer zij de innige godsvrucht van de zodanigen beschouwen in al hun verkeringen en gedragingen, zodat zij uit overtuiging daarvan zeggen moeten: ‘Wij zullen met ulieden gaan, want wij hebben gehoord dat God met ulieden is’ (Zacharía 8:23). Waar een losbandig en onheilig levensgedrag de godzaligen innige smart en aanstoot geeft, daar verblijdt integendeel een christelijke wandel niet alleen hun hart, maar hij versterkt ook hun handen en die van Gods getrouwe knechten: ‘Ik heb geen meerdere blijdschap dan hierin’, zegt de apostel, ‘dat ik hoor dat mijn kinderen in de waarheid wandelen’ (3 Johannes:4).
c. Onze christelijke wandel kan nuttig en voordelig zijn voor allen in het algemeen, die bij ons zijn, ja voor het gehele geslacht waaronder wij leven; want in deze weg zouden wij van een algemeen nut kunnen zijn, niet alleen om onze naasten met wie wij verkeren, deelgenoten van het goede te maken, maar ook om gedreigde oordelen van hen af te keren, gelijk zo tien rechtvaardigen Sódom zouden behouden hebben, indien zij er waren geweest. En gewis, indien de Heere ons niet een overblijfsel, in dit geslacht had overgelaten, als Sódom en Gomórra waren wij geworden, ten opzichte van derzelver oordelen, gelijk wij ten opzichte van hen zouden zijn geweest, omdat het grootste deel van ons geslacht hun zonden als Sódom vrij uitspreken. Dus is dan het nut en voordeel van de mens, een grote drangreden om ons op te wekken tot deze wandel.
3. De eer en luister van het dierbare Evangelie is een andere drangreden, waardoor wij tot deze christelijke wandel worden opgewekt; hierdoor worden wij geroepen om ‘de leer van God onzen Zaligmaker in alle dingen te versieren’ (Titus 2:10); en door deze wandel wordt aan het Evangelie van Christus eer en luister toegebracht. Gelijk Gods eer en het nut van onze evenmens ons op het sterkst tot deze wandel verplichten, zo ook de eer en luister van het Evangelie; want het Evangelie verkrijgt eer door deze christelijke wandel, op meer dan één wijze.

a. De leer van het Evangelie verkrijgt eer en luister door deze wandel, omdat hieruit blijkt dat wij door hetzelve onderwezen worden op een Goddelijke en krachtdadige wijze: ‘De zaligmakende genade Gods onderwijst ons, dat wij de wereldse lusten en begeerlijkheden verzakende, matiglijk en rechtvaardiglijk en godzaliglijk leven zouden in deze tegenwoordige wereld’ (Titus 2:11-12). Elke leer van het Evangelie onderwijst ons van deze wandel. De leer der verkiezing (2 Thessalonicenzen 2:13), de leer der verlossing (Éfeze 5:25-27), de leer der roeping (1 Thessalonicenzen 4:7), de leer der rechtvaardigmaking, tot wegneming van de schuld (Romeinen 3:25), de leer der heiligmaking, tot wegneming van de kracht en smet der zonde (1 Korinthe 6:11), de leer der heerlijkmaking, die de zonde geheel wegneemt en geen de minste ongerechtigheid in Gods volk meer doet overblijven. Dus strekt elke leer van het dierbare Evangelie, om deze heilige en Gode welbehaaglijke wandel te bevorderen.
b. Aan de beloften van het Evangelie worden hierdoor eer en luister bijgezet, omdat deze wandel merkelijk wordt opgewekt door de kracht en de invloed van denzelven (2 Korinthe 7:1): ‘Dewijl wij dan deze beloften hebben, geliefden, zo laat ons onszelven reinigen van alle besmetting des vleses en des geestes, voleindigende de heiligmaking

in de vreze Gods'. De beloften zijn die zoete en zalige liefdekoorden, waarmee wij ons op een liefelijke wijze laten binden aan de dienst van God, en opgewekt worden tot een Gode welbehaaglijke betrachting van al de godsdienstplichten die Hij ons voorschrijft in Zijn Woord.

c. Aan de regel van het Evangelie (hetwelk Gods heilige wet is, als het richtsnoer van heiligheid en rechtvaardigheid, en als ontheven van het verbond der werken, ten opzichte van deszelfs eis als een voorwaarde ten leven) wordt ook veelszins eer en luister toegebracht door deze heilige en christelijke wandel; omdat wij door dezelve niet verplicht worden om iets te doen opdat wij daardoor leven mogen, maar in tegendeel te leven, opdat wij in Christus mogen wandelen. De wet is hierdoor ook ontheven van derzelver geduchte vloek en verdoemende kracht, en mag daarom voor de mens in Christus, terecht een wet der vrijheid genoemd worden, 'een zacht juk, en geboden die niet zwaar zijn' (Jakobus 1:25; Mattheüs 11:30; 1 Johannes 5:3).

d. Aan de voorbeelden en exempelen die ons in het Evangelie ter navolging worden voorgesteld, worden veelszins eer en luister toegebracht door deze wandel, omdat het een wandel overeenkomstig deze voorbeelden is; een wandel welke ingericht is naar het voorbeeld van Christus. Een evangelische wandel is een wandel naar God, als onze Vader; naar Christus als ons Hoofd en onze voorganger; naar de Geest als onze Leidsman en wegwijzer; en naar het voorbeeld der heiligen in zoverre zij navolgers van Christus zijn. Dus zijn wij navolgers 'van hen, welke door geloof en lijdzaamheid, de beloften beërven; en gaan uit op de voetstappen der schapen' (Hooglied 1:8).

e. Al de Evangelie-instellingen worden door deze wandel verheerlijkt, omdat wij alsdan zorgvuldig en teder zijn in het waarnemen van dezelve, en daaronder verkeren met het oog op God, om Zijn zegen daarover af te smeken, hetzij wij die verrichten in het verborgen of in het openbaar; bijzonder in en onder het geklank van het Evangelie en in de bediening van de sacramenten.

f. Aan de voorrechten van het Evangelie wordt ook eer en luister toegebracht door onze heilige en christelijke wandel; en voornamelijk, al die voorrechten welke gepaard gaan met een evangelische genadestaat, wanneer wij die waardiglijk bewandelen, en overeenkomstig de voorrechten die aan dezelve verknocht en vastgehecht zijn. Zijt gij gelovigen, die door een hemelse en krachtdadige roeping gebracht zijt in een evangelische genadestaat? Wel, dan betaamt het u immers, om waardiglijk te wandelen der roeping met welke gij geroepen zijt? Zijt gij in een gerechtvaardigde staat? Dan behoort gij immers door uw heiligmaking blijken van uw rechtvaardiging te geven? Zijt gij in een geheiligde staat? Wel, waartoe hebt gij toch anders een nieuwe natuur verkregen, dan om voor God in nieuwheid des levens te wandelen? Zijt gij tot kinderen Gods aangenomen? Wel, wat past u dan beter, dan om overeenkomstig die staat navolgers Gods te zijn als geliefde kinderen? O, mijn vrienden! indien wij in waarheid gelovigen zijn, behoorde dan schaamte onze aangezichten niet te bedekken, dat wij zo ongelijkvormig deze staat wandelen? Zal dit de erkentenis en vergelding zijn, die wij God voor zulke heerlijke weldaden toebrengen, dat wij Zijn Naam onteren, Zijn instellingen versmaden, Zijn wet verbreken en Zijn Geest bedroeven? Of zullen wij al die heerlijke liefdedaden die Hij ons bewezen heeft, met daden van vijandschap beantwoorden en vergelden? O, mochten wij er in diepe schaamte over wegzinken! En verkondigt het niet te Gath, noch boodschapt het op de straten van Askelon. Hoe zullen wij hoop op de heerlijkheid hebben, en zal die hoop ons niet onszelf doen reinigen, gelijk Hij rein is? Zijn wij afgescheiden van de blinde wereld, en zullen wij op de brede weg van de hel gelijk anderen wandelen? Heeft God Zich over ons ontfermd, en zullen wij niet trachten Hem in alles te behagen? Heeft Hij ons

gewassen in het kostelijke Godsbloed van Zijn geliefden Zoon, en zullen wij ons wentelen in de modderpoel van onze verdorven lusten en begeerlijkheden? Of zullen wij er niet liever naar staan om aan de ganse wereld te doen blijken, dat de kracht van Zijn bloed een geheiligde invloed heeft op al onze wandel? En daarom, mijn broederen! indien wij in Christus niet wandelen, zo doen wij het Evangelie ten opzichte van deszelfs leer, belofte, richtsnoer, voorbeelden, instellingen en voorrechten, de allergrootste oneer aan, en keren het ganse oogmerk, waartoe wij in de staat der genade geroepen zijn, ten enenmale om. Nu, dit zijn de drangredenen om ons op te wekken tot een evangelische wandel.

(4) Het vierde en laatste stuk van dit tweede gedeelte van de vermaning was het besturende deel daarvan, namelijk om enige besturingen op te geven, om onze wandel in Christus wel in te richten. In het algemeen zeg ik nu maar, dat ik niet denk dat het nodig zal zijn om u onder het oog te brengen, dat wij eerst in een evangelische staat moeten zijn, voor en aleer wij evangelisch kunnen wandelen; wij moeten eerst met Christus, als ons Hoofd en Man, verenigd zijn, eer wij Gode kunnen vruchten dragen (Romeinen 7:4). Eerst moeten wij in Hem als de ware Wijnstok zijn overgeplant, voordat wij goede vruchten kunnen voortbrengen (Johannes 15:5). En daarom laat dit, in de eerste plaats, uw voornaamste betrachting zijn, om te onderzoeken, of gij waarlijk van staat en hart veranderd zijt, en dus Christus Jezus de Heere hebt aangenomen, want anders kunt gij in Hem niet wandelen; en buiten dit, zijn alle andere besturingen van geen nut. En terwijl wij tot slot van al het gezegde nu zullen overgaan om de volgende besturingen en raadgevingen u onder het oog te brengen, o, zoek met uw hart de Heere aan te lopen, dat Hij die zegenen en aan u heiligen mocht!

De eerste en voornaamste zaak die wij met opzicht op deze wandel in Christus aan u hebben voor te stellen, is deze, dat gij u nauwkeurig moet wachten voor alle beletselen welke dezelve kunnen verhinderen. Ik zal mij maar bij enige weinigen daarvan bepalen, opdat gij u daarvoor mocht wachten, en trachten om er van bevrijd te zijn.

1. Het eerste beletsel hetwelk deze wandel verhindert, is duisternis. Een mens die licht ontbeert en in het duister is, kan niet veilig of met vergenoeging wandelen; zo is het ook hier: de duisternis van onkunde belet en verhindert deze christelijke wandel; die in de nacht wandelen, zullen zich stoten. O bid de Heere dat Hij uw diepe onkunde wegnemen mocht! Want in dit opzicht is het middernacht bij velen; geen wonder daarom dat zij struikelen en vallen, de één in het ene zichtbare kwaad, en de ander in het andere.
2. Het tweede beletsel is onachtzaamheid. Als iemand geen acht geeft op de weg, maar overal rondom heen ziet, zo brengt hij zich in gevaar, of om zijn voet tegen de één of andere steen te stoten en dus te vallen en zijn been te breken, of van de weg af te raken, omdat hij geen acht geeft op het pad; zo is het ook hier gelegen: Geestelijke onachtzaamheid en onwaakzaamheid is de oorzaak dat zovelen van Gods wegen dwalen. Waakt en bidt, zegt daarom Christus, opdat gij niet in verzoeking komt.
3. Het derde beletsel is zwakheid. Als iemand ziek en zwak is, kan hij nauwelijks en niet dan met veel moeite wandelen. Nu, gelijk er in het natuurlijke een zwakheid naar het lichaam is, zo is er ook in het geestelijke een zwakheid naar de ziel. Gelijk alle mensen van nature krachteloos zijn, zo kunnen ook in het geestelijke, zelfs de zodanigen, die soms gesterkt worden door de genade, weleens zwak en krachteloos worden, omdat daar, waar de verdorvenheden sterk zijn, het geloof en de genade

verzwakken. Zoek daarom dit beletsel weggeruimd te krijgen, ‘door krachtig in de Heere te worden’ (Éfeze 6:10); zeggende met de dichter: ‘Ik zal heengaan in de mogendheden des Heeren HEEREN; ik zal Uw gerechtigheid vermelden, de Uwe alleen (Psalm 71:16).

4. Het vierde beletsel zijn banden en boeien. Als iemand gebonden is, zal hij maar zeer langzaam kunnen wandelen. Velen zijn met de sterkste boeien als vastgekluisterd; ja de gelovigen zelfs kunnen onder het geweld en de invloeden van deze en gene verborgen lusten en begeerlijkheden zijn, en die kunnen hen dermate binden, alsof zij in boeien waren, omdat zij de bindende kracht hebben van een wet, en daarom genoemd worden: ‘Een andere wet die in hun leden is, en strijd voert tegen de wet van hun gemoed’ (Romeinen 7:23). En hierom zegt de apostel zo nadrukkelijk: ‘Zo vind ik dan deze wet in mij: als ik het goede wil doen, dat het kwade mij bijligt’ (vers 21). O sta er daarom naar, om te kunnen en mogen zeggen: ‘De wet des Geestes des levens, die in Christus Jezus is, heeft mij vrijgemaakt van de wet der zonde en des doods’ (Romeinen 8:2), en zoek van al uw banden en boeien ontslagen en losgemaakt te worden, zeggende met de dichter: ‘Och HEERE, zekerlijk ik ben Uw knecht, ik ben Uw knecht, een zoon Uwer dienstmaagd; Gij hebt mijn banden losgemaakt’ (Psalm 116:16).

5. Het vijfde beletsel dat deze wandel stremt en verhindert, zijn zware lasten. Als iemand een blok aan zijn voeten, of een zware last op zijn rug heeft, zal hij niet snel kunnen wandelen. Daar is een tweeërlei last die de voortgang van de wandel van een christen zeer verhindert.

a. De last van aardse bekommeringen, de zorgvuldigheden dezes levens, die als een dood gewicht aan de ziel hangen, en velen in hun wandel stremmen. O mijn vrienden! zoek u toch van deze last te ontdoen.

b. De last van geliefkoosde boezemzonden, maar wat ook deszelfs gewicht mocht zijn, wij moeten die trachten af te leggen, opdat wij in staat mogen zijn om recht te kunnen wandelen, en het pad van Gods geboden te lopen met een verwijd hart; ‘Laat ons dan afleggen allen last en de zonde die ons lichtelijk omringt, en laat ons met lijdzaamheid lopen de loopbaan die ons voorgesteld is; ziende op Jezus, de oversten Leidsman en Voleinder des geloofs’ (Hebreeën 12:1-2).

6. Het zesde beletsel is ijdel vermaak. Daar is een soort van gezelschap, hetwelk iemand, wanneer hij het op de weg die hij bewandelt, ontmoet, grotelijks kan stremmen en verhinderen, en hem ophouden in zijn reis; zo is het ook in het geestelijke, met opzicht op het gezelschap der lieden die van deze wereld zijn. Zij willen niet wandelen op Gods weg, maar houden de arme reiziger gedurig op, en geven hem aanleiding om bij goddeloze mensen te verkeren, die met God en godsdienst spotten, hun tijd verspillen, en het belang van hun kostelijke en onsterfelijke zielen voor een eindeloze eeuwigheid verwaarlozen en verzuimen.

7. Het zevende beletsel hetwelk deze wandel verhindert, is twist en onenigheid. Als mensen met elkaar verschil op de weg hebben, en tegen elkaar strijden, zo zal zulks hun wandel belemmeren en verhinderen. Ja, wat zeg ik? Zij kunnen elkaar buiten staat stellen om verder voort te gaan op de weg. Zo is het ook hier gelegen: verschil en onenigheid beletten de geestelijke reiziger in zijn wandel. Allen die in het vuur van twist en onenigheid leven, kennen weinig van het leven en de kracht der godzaligheid; en zij die strijd met hun naasten voeren op de weg, wandelen niet in denzelven; zij die zichzelf bezig houden met smaadredenen, achterklap en laster uit te spreken van en tegen hun naasten, en bijzonder tegen de godzaligen, niet in vrede met hen kunnen

leven, noch hen liefhebben, hun wandel is ijdel en bevlekt; en daarom, mijn vrienden! o zoek u toch voor twist en onenigheid te wachten, want waar veel verdeeldheid is, daar is weinig godzaligheid!

8. Het achtste beletsel dat deze wandel verhindert, is twijfel en mismoedigheid. Als iemand twijfelt of hij wel de rechte weg bewandelt, en of die hem zal brengen tot de begeerde haven of de plaats welke hij bedoelt, zo zal hij aanstonds voor diepe moedeloosheid blootliggen, en niet veel hart of lust hebben om die verder te bewandelen. Zo is het ook hier gelegen: wanneer wij twijfelen, in plaats van geloven, zal het onze wandel ten opzichte van ons geestelijk gemoedsbestaan beroeren, en de ziel vervallen met moedeloosheid en mismoedigheid. Hierom zocht David tegen deze ongestalte te waken, en zichzelf daaronder op te beuren, zeggende: 'Wat buigt gij u neder, o mijn ziel, en wat zijt gij onrustig in mij? Hoop op God, want ik zal Hem nog loven; Hij is de menigvuldige Verlossing mijns aangezichts, en mijn God' (Psalm 42:12). Velen, in plaats van zichzelf door het geloof op te beuren en aan te moedigen, dompelen integendeel zichzelf in een oceaan van moedeloosheid en ongeloof. Twijfelen is geen plicht; o nee, maar het is een zonde welke ons in onze wandel grotelijks stremt, ons moedeloos maakt, en op allerlei wijze in onze godsdienstplichten verhindert, daar integendeel de blijdschap des Heeren onze sterkte is.

9. Het negende beletsel is onmatigheid. Als iemand overmatig zich te buiten gaat in spijs of drank, is hij meer bekwaam om lui en vadsig op zijn bed neer te liggen, dan te wandelen. Het belet zijn wandel, en vanhier is het dat wanneer een dronkaard zich op weg begeeft, hij in plaats van wandelen, van de ene naar de andere zijde zal heen slingeren, of eindelijk neervallen, en zich blootstellen voor allerlei schande en onheil op de weg. Ja, deze onmatigheid is zulk een hinderpaal van alle geestelijke wandel, dat als iemand vol is van spijs en drank, en van onmatige zorgen, hij ten enenmale voor alle geestelijke godsdienst onbekwaam is; waarom Christus Zijn discipelen zelfs op het nadrukkelijkst vermaant, dat zij zich voor deze zonde zouden wachten (Lukas 21:34,36): 'En wacht uzelven, dat uw harten niet te eniger tijd bezwaard worden met brasserij en dronkenschap en zorgvuldigheden dezes levens, en dat u die dag niet onvoorziens overkome. Waakt dan te allen tijd, biddende dat gij moogt waardig geacht worden te ontvlieden al deze dingen die geschieden zullen, en te staan voor de Zoon des mensen'. Laten daarom dronkaards en wijnzuipers zichzelf ernstig vragen, of zij ook op de weg der gerechtigheid wandelen. Want zeker, die zich daaraan overgeven, wandelen niet in Christus, maar op de brede weg van de hel en het pad des doods. Laten, zeg ik, dezulken die op de openbare marktdagen geen koophandel drijven zonder zichzelf overmatig vol te drinken, gelijk velen doen, dit eens ernstig bij zichzelf overwegen.

10. Traagheid en luiheid verhinderen deze wandel. Wanneer mensen, als het ware, in hun binnenkamer zich opsluiten om te slapen en te sluimeren, zeker de zodanigen maken geen voortgang op de weg in hun wandel. Zo is het ook hier gelegen: niets verhindert deze christelijke wandel meer, dan geestelijke slaapzucht en sluimer. Nu, dat vleselijke gerustheid zelfs de gelovigen kan overkomen, is blijkbaar niet alleen uit de dagelijkse en gewone ondervinding, maar ook uit de parabel die de Heiland terneder stelt van de wijze en dwaze maagden (Mattheüs 25), alwaar van beiden gezegd wordt dat, terwijl de bruidegom vertoefde, zij allen in slaap gevallen waren; en daarom vleselijke gerustheid en gemak zijn geheel onbestaanbaar met deze wandel. O, sta er daarom naar, dat de Heere u voor geestelijke slaapzucht en zorgeloosheid mocht

bewaren; de slechte zegt: daar is een leeuw op de weg, en daarom durft hij op dezelve niet te wandelen.
Zie, dit zijn enige van de voorname beletselen, welke ons verhinderen om op deze weg te wandelen; tracht van dezelve toch ontslagen te worden en u nauwkeurig daarvoor te wachten, indien gij begerig zijt om in Christus te wandelen.

De tweede besturing om u tot deze wandel verder op te wekken, is deze: O, sta er naar door genade, dat elke daad die gij verricht, een stap mag zijn tot voortgang op de weg. Dan zouden wij eerst recht in Christus kunnen wandelen, wanneer elke daad van ons leven een stap van voortgang was op deze weg. Het is door genade mogelijk voor een kind van God, dat elke daad van zijn leven een deel uitmaakt van zijn christelijke wandel; zelfs ten opzichte van zijn natuurlijke daden van eten en drinken; wanneer hetzij dat hij eet of drinkt of iets anders doet, hij doet het alles ter ere Gods; want dan wandelt hij in Christus, zelfs als hij eet of drinkt. Maar ik bedoel nu voornamelijk onze godsdienstige en burgerlijke daden, en tot dat einde:
Laten al uw godsdienstige daden een deel uitmaken van uw wandel in Christus; want deze wandel strekt zich uit tot al onze godsdienstplichten. Als iemand het Woord met de Geest en het verstand leest, dan wandelt hij in Christus. Wanneer hij het Woord met geloof hoort en bidt in de Heiligen Geest, dan oefent hij ook deze geestelijke wandel. Wanneer hij in zijn hart God met psalmen en lofzangen verheerlijkt, en waardiglijk het bondzegel van het Heilige Avondmaal gebruikt, dan wandelt hij in Christus; want, dan eet en drinkt hij het vlees en bloed van de Zoon Gods. Dus is het klaarblijkelijk, dat dit een wandel van zulk een wijduitgestrektheid is, dat dezelve al onze godsdienstplichten insluit, zowel voor en onder, als na de bediening van het Heilig Avondmaal, en dat daarom het waardige gebruik daarvan een voornaam en bijzonder deel uitmaakt van deze christelijke wandel. Gelijk iemand in de kerk kan staan, en nochtans als hij het geestelijk oefent, in Christus kan wandelen; of met Paulus en Silas in de boeien en in de gevangenis zijn, en echter deze heilige wandel oefenen. Zoveel te meer kan iemand aan de heilige verbondstafel nederzitten, en desniettegenstaande in Christus wandelen, omdat deze wandel niet in enige lichamelijke bewegingen, maar in geestelijke en Gode welbehaaglijke werkzaamheden van de ziel gelegen is; zoals bijvoorbeeld in oefeningen van geloof, van liefde, van droefheid die naar God is, van bekering en van vreugde en blijdschap in de Heere; wanneer men in zulke en dergelijke oefeningen, onder de bewerkingen en invloeden van de Geest van Christus verkeert, dan wandelt men ook in Christus. En daarom vraagt iemand: Wat is de plicht van een recht avondmaalganger voor, onder en na de bediening van het Heilig Avondmaal? Wij antwoorden: Het is in Christus te wandelen.
Daar zijn twee voorname stukken, die ik u kortelijk zal zoeken voor te dragen: Dat niemand recht ten avondmaal kan gaan, zolang hij niet in Christus is, en door het geloof Christus Jezus de Heere heeft aangenomen, en dat iemand een gelovige kan zijn die Christus waarlijk heeft aangenomen, en echter onwaardiglijk ten avondmaal kan gaan, wanneer hij niet in Hem wandelt.

1. Ik zeg dat niemand recht ten avondmaal kan gaan, die niet in Christus is, of door het geloof Hem heeft aangenomen. Het is het brood der kinderen, dat eigenlijk niet geschikt is om zondaren te bekeren, maar om Gods volk te versterken in hun geloof. Wel is waar, de Heere zou onder deze plechtigheid ook mensen tot Zijn zalige gemeenschap kunnen overbrengen, en Hij heeft het mogelijk ook aan deze of gene

gedaan, echter is het nooit Gods voornemen geweest, om bepaald tot dat einde dit heilige bondzegel in te stellen. Laat ons daarom dan gedurig onder het oog houden, dat niemand op een rechte wijze kan avondmaal houden, die geen gelovige en dus waarlijk buiten Christus is.
2. Dat iemand een gelovige kan zijn, die Christus waarlijk heeft aangenomen, en nochtans onwaardiglijk kan eten en drinken, wanneer hij niet in Christus wandelt. Laat elk daarom zich door genade, recht onderzoeken en beproeven. 'Maar de mens beproeve Zichzelf, en ete alzo van het brood en drinke van de drinkbeker' (1 Korinthe 11:28).

Het derde bestuur, waarmee wij zullen eindigen, is dit: Zoek een naarstig en betamelijk gebruik van al de middelen te maken, die door genade strekken kunnen om deze heilige en christelijke wandel te bevorderen. Ik zal mij nu alleen maar, tot uw opwekking, bij de vier volgende bepalen.

1. Zoek nauwkeurig en gezet de openbare godsdienst waar te nemen, als het voorname middel hetwelk de Heere tot zaligheid heeft ingesteld. 'Welgelukzalig is de mens die naar Mij hoort, dagelijks wakende aan Mijn poorten, waarnemende de posten Mijner deuren' (Spreuken 8:34).
2. Zoek veel verkeer te hebben met ware godzaligen, die hun belijdenis van het Evangelie versieren door hun wandel: 'Die met de wijzen omgaat, zal wijs worden, opdat gij niet traag wordt, maar navolgers zijt dergenen die door geloof en lankmoedigheid de beloftenissen beërven' (Hebreeën 6:12).
3. Zijt veel aanhoudend in de gebeden (Kolossenzen 4:2): 'Houdt sterk aan in het gebed, en waakt in hetzelve met dankzegging'. Zoek de bijstand van 's Heeren Geest, Die alleen u bekwaam kan maken tot deze wandel (Lukas 11:13). Smeek Hem dat Hij als een Geest der kracht u mocht versterken; omdat Hij het is 'Die in u werkt beide het willen en het werken, naar Zijn welbehagen' (Filippenzen 2:13). Stort uw hart voor Hem uit als een Geest des geloofs, ten einde Hij u bewerke om door een levend geloof in Christus te blijven; want die in Hem niet blijft, kan geen vruchten dragen (Johannes 15); opdat gij, door het geloof gebruik makende van de beloften, uit deze fonteinen des heils met vreugde water mocht scheppen, en genade voor genade uit Christus' volheid ontvangende, in Hem mocht leven en voor Hem wandelen, als dezulken die der Goddelijke natuur zijn deelachtig geworden (2 Petrus 1:4).
4. Oefent u steeds in geestelijke meditatiën; zeggende met de dichter: 'Ik heb mijn wegen bedacht, en heb mijn voeten gekeerd tot Uw getuigenissen' (Psalm 119:59). Overdenk uw weg, hoe zondig en ondankbaar die is; hoe ongelijkvorming aan de weg van Gods kinderen, en van de zodanigen die zulke bijzondere gunsten hebben genoten; en in tegendeel zoek na te gaan hoe aangenaam, voordelig, vermakelijk en betamend 's Heeren weg u altijd is geweest; en daarom dat, hoewel gij door velerlei verdrukkingen moet ingaan in het Koningrijk Gods, gij altijd door een tweeledig kleed bedekt zult worden: het rode kleed van Jezus' bloed en aangebrachte gerechtigheid, en het witte kleed van de oneindige en volmaakte liefde Gods in Christus, zie Hooglied 3:10; ten einde deze heilige overdenking en overreding van de liefde Gods in Christus tot u in het bijzonder, u krachtig moge opwekken tot een evangelische wandel, want 'de liefde van Christus dringt ons' (2 Korinthe 5:14; zie ook Galaten 2:20).
Verzuim toch deze middelen niet, maar zoek die te gebruiken in afhanging van en met opzien tot de Heere, Die dezelve alleen kan zegenen; want anders zal alles wat wij over deze tekstwoorden gezegd hebben, als zovele sprekende getuigen bevonden

worden, tegen alle ongelovigen in deze gemeente, die Christus Jezus de Heere niet aangenomen hebben; en tegen alle gelovigen die Hem aangenomen hebbende, nochtans niet in Hem wandelen. Daarom, zoek rusteloos aan te houden, totdat Hij in uw hart gekomen is, en gij Hem aangenomen hebbende, ook in Hem mocht wandelen. De Heere zegene het gesprokene tot dat einde; en make het vruchtbaar aan uw zielen!

AMEN

2. Blijde boodschap in zware tijden, of de stad Gods, in tijden van benauwdheid, bevochtigd door de rivier der vertroosting

Psalm 46:5. ***De beekjes der rivier zullen verblijden de stad Gods.***

De springvloed van blijdschap en vertroosting komt nooit tot een grotere hoogte bij Gods volk, dan ten tijde der verdrukking en vervolging; dan zijn zij gewoonlijk de ijverigste christenen, die anders maar ware christenen zijn, en wanneer de ijver toeneemt en overvloedig is, dan nemen ook de blijdschap en de vrede in het geloof toe en zijn overvloedig. Ik herinner mij hier dat Moulin, sprekende van de Franse vervolging, zegt: 'Wanneer de papisten ons beschadigen, en ons om het lezen van de Schrift verdrukken, dan branden wij van ijver om ze te lezen; maar wanneer de vervolging over is, dan zijn onze Bijbels als oude jaarboeken'. Wanneer Gods volk door het vuur der verdrukking gaat, dan is Hij gewoon de stromen der rivier des levens uit te laten in hun harten, om de brandende hitte van het vuur te verzachten en te matigen, en om hun te geven 'vreugdeolie voor treurigheid' (Jesaja 61:3).
De psalmist drukt hier, uit naam van de Kerk, op een zeer zegepralende wijze, haar vertrouwen op God zeer krachtig uit, en dat ten spijt van alle bedenkelijke gevaren, gelijk wij zien kunnen (vers 3-4): 'Daarom zullen wij niet vrezen, al veranderde de aarde haar plaats, en al werden de bergen verzet in het hart van de zeeën. Laat haar wateren bruisen, laat ze beroerd worden; laat de bergen daveren door derzelver verheffing. Sela!' Door welke uitdrukkingen wij de schuddingen en bewegingen verstaan, die in de wereld zijn, met het geweld en de woede van de vijanden van de Kerk. En in onze afgelezen woorden voegt hij de stof van de vertroosting van de Kerk daarbij, te midden van al die schuddingen en bewegingen in de wereld, zeggende: *'De beekjes der rivier zullen verblijden de stad Gods'*.
In welke woorden ons voorkomen:

1. De benaming die aan de Kerk gegeven wordt; zij wordt genoemd een stad.
2. De eigenaar van dezelve, God; zij is de stad Gods.
3. De droevige omstandigheden van deze stad, welke hier verondersteld worden, terwijl alles in beweging en beroering is.
4. De verblijdende voorraad die er is voor deze stad, te midden van die droevige omstandigheden, onder derzelver inwoners: de beekjes der rivier zullen verblijden de stad Gods.

We zullen uit deze woorden de volgende leer trekken.

LERING: Dat de Kerk, die de stad Gods is, de uitnemendste en dierbaarste gronden van aanmoediging en vertroosting heeft, zelfs in de zwaarste en bedroefdste tijden. Dus wordt ons hierin, te midden van al de verwarringen die de Kerk Gods omringen, onderwezen dat de beekjes der rivier verblijden zullen de stad Gods.

Wij zullen hier spreken:
(1) Van de stad Gods.
(2) Van de zware en bedroefde tijden, welke de stad Gods in beroeringen en verwarringen brengen.
(3) Van die uitnemende en dierbare gronden, die de Kerk of de stad Gods heeft in die zware en bedroefde tijden, opgesloten in de woorden: de beekjes der rivier zullen verblijden de stad Gods.

(4) En dan zal ik uit het behandelde enige besluiten trekken tot toepassing.

(1) Het eerste hoofdstuk, door mij voorgesteld, is om te spreken van de stad Gods.

Daar zijn vele grote en beroemde steden in de wereld geweest. Tyrus was een grote en heerlijke stad; deze is door Alexander verwoest geworden. Ninevé was een grote en volkrijke stad, maar nu zou een reiziger bezwaarlijk kunnen aanwijzen waar dezelve gestaan heeft. Babylon was eertijds een grote stad, maar was is zij nu? Zij wordt genoemd het grote Babylon; maar de engel roept in één adem daarbij uit: Zij is gevallen, zij is gevallen! Maar deze stad Gods heeft, als het ware, over de graven van vele grote en aanmerkelijke steden heen gewandeld, die verschillende duizenden van jaren na dezelve haar begin gehad hebben. 'Zeer heerlijke dingen worden van u gesproken, o stad Gods' (Psalm 87:3). Vanwaar zij deze haar heerlijkheid afleidt, dat kunnen wij in het slot van ons tekstvers zien, alwaar gezegd wordt, dat zij is 'het heiligdom der woningen des Allerhoogsten'. Hier mogen wij dan onderzoeken:

A. Waarom de Kerk vergeleken wordt bij een stad.
B. Waarom zij genoemd wordt de stad Gods.

A. Betrekkelijk het eerste, te weten waarom de Kerk Gods vergeleken wordt bij een stad? Daarop antwoorden wij: zij wordt daarbij vergeleken om deze redenen.

1. Een stad is een plaats van veiligheid. Het doel waartoe de mensen steden hebben gebouwd, is opdat zij zich beveiligen mochten voor hun vijanden die hen mochten aanvallen. Maar zo is ook deze stad Gods van zulk een veiligheid en bewaring, dat buiten dezelve, elders geen heiligheid of beschutting te vinden is; daar is geen plaats die van de aanvallen van de duivel vrij is, dan deze stad alleen, waarin zijn werken verbroken en zijn vurige pijlen uitgeblust worden. De steden hebben gewoonlijk haar wallen en wachters op dezelve; maar evenzo is ook deze stad Gods 'een sterke stad, God stelt heil tot muren en voorschansen' (Jesaja 26:1); en op deze muren zijn 'wachters besteld, die geduriglijk al de dag en al de nacht niet zullen zwijgen' (Jesaja 62:6). God Zelf is de kracht en sterkte die dezelve beschermt, en hierom is zij onoverwinnelijk; 'God is ons een Toevlucht en Sterkte; Hij is krachtiglijk bevonden een Hulp in benauwdheden' (Psalm 46:2).
2. Een stad is een plaats van gemeenschap, zodat de één de behoefte van de andere vervult, omdat zij een onderlinge gemeenschap hebben met elkaar. Maar zo is het ook in de Kerk van Christus; daar hebben de leden met elkaar een aangename gemeenschap en omgang. De heiligen bidden voor elkaar, en zij vertroosten elkaar wanneer zij bij elkaar komen, gelijk de apostel beveelt (1 Petrus 4:8-10): 'Maar vooral hebt vurige liefde tot elkander; want de liefde zal menigte van zonden bedekken. Zijt herbergzaam jegens elkander, zonder murmureren. Een iegelijk, gelijk hij gave ontvangen heeft, alzo bediene hij dezelve aan de anderen, als goede uitdelers der menigerlei genade Gods'.
3. Een stad is een plaats van enigheid, opdat het volk daar met vrede en eendracht tezamen wonen mag. Zo is er ook in de Kerk Gods een heilige broederschap en overeenkomst in de waarheid; dit moet noodzakelijk plaats hebben, anders is het een samenzwering tegen de hemel. Een stad is een maatschappij van mensen die met elkaar leven en wonen, door een gemeen belang tezamen verenigd zijnde. Alzo is de

Kerk Gods een maatschappij van mensen, die door een onverdeeld belang verenigd zijn (Éfeze 4:4-5): ‘Eén lichaam is het’, waarvan Christus het Hoofd is; ‘één Heere, één geloof, één doop; één God en Vader van allen, Die daar is boven allen’, enz. ‘Jeruzalem is gebouwd als een stad die wel samengevoegd is’ (Psalm 122:3). Een stad is een maatschappij van mensen die tezamen onder dezelfde algemene wetten leven, onderworpen aan één en dezelfde regering en soevereine macht. Zo is het ook met de Kerk Gods; zij is een liefelijke maatschappij, hebbende een Vorst en Gebieder, namelijk Christus Jezus Zelf, de eeuwigen Zoon Gods, op Wiens schouder de heerschappij is. Deze macht over de Kerk Gods, kan geen schepsel zonder de blijkbaarste godslastering zichzelf aanmatigen; ‘Want de HEERE is onze Rechter, de HEERE is onze Wetgever; de HEERE is onze Koning, Hij zal ons behouden’ (Jesaja 33:22). ‘Rechtvaardig en waarachtig zijn Uw wegen, Gij Koning der heiligen’ (Openbaring 15:3). Het is de Heere Jezus Die wetten maakt en regeerders aanstelt in Zijn huis; ‘Zijt uw voorgangers gehoorzaam en zijt hun onderdanig; want zij waken voor uw zielen, als die rekenschap geven zullen’, enz. (Hebreeën 13:17).

4. Een stad is een plaats van handel en koopmanschap, waarin gekocht en verkocht wordt. Maar zo is ook de Kerk Gods een plaats van koopmanschap; hier is de markt van vrije genade; ‘O alle gij dorstigen, komt tot de wateren, en gij die geen geld hebt, komt, koopt en eet, ja, komt, koopt zonder geld en zonder prijs, wijn en melk’ (Jesaja 55:1). Hier is de parel van grote waarde te koop, om welke te verkrijgen de wijze koopman alles verkoopt wat hij heeft (Mattheüs 13:46). Hier zijn alle dingen die arme zondaren nodig hebben (Openbaring 3:18): ‘Ik raad u dat gij van Mij koopt goud, beproefd komende uit het vuur, opdat gij rijk moogt worden; en witte klederen, opdat gij moogt bekleed worden’, enz. En dit alles is om niet te verkrijgen: ‘Die wil, neme het water des levens om niet’ (Openbaring 22:17). Hier is dan een plaats van handel en koopmanschap; en wanneer gij maar op de rechte wijze handel drijft, dan kunt gij in korten tijd veel winst doen en zeer rijk worden.

5. De Kerk wordt bij een stad vergeleken, omdat zij ook een plaats van bevrijding en vrijheid is van de schuld der zonde, van de veroordelende toorn Gods, van de vloek der zedelijke wet, van deze tegenwoordige boze wereld, van de slavernij van de satan en de heerschappij der zonde, van het kwaad der verdrukking, van de prikkel des doods, van het geweld en de overwinning van het graf en van de eeuwige verdoemenis. Ook is er een vrijheid van toegang tot God, en van gehoorzaamheid aan Hem, niet uit slaafse vreze, maar uit kinderlijke liefde en een gewillige ziel.

6. Een stad is een plaats van orde en geregeldheid, hebbende haar constituties en ordonnantiën. Maar zulk een stad is ook de Kerk Gods, welker constituties zijn de genadige artikelen van het verbond, gelijk: ‘Ik zal het stenen hart uit uw vlees wegnemen, en zal u een vlezen hart geven’ (Ezechiël 36:26). ‘Ik zal Mijn wet in uw binnenste geven, en zal die in uw hart schrijven’ (Jeremía 31:33). ‘Zij zullen Mij tot een volk zijn, en Ik zal hun tot een God zijn. En Ik zal Mijn vreze in hun hart geven, dat zij niet van Mij afwijken’ (Jeremía 32:38,40). De stad Gods is geen stad zonder wet; want waar de indruk van de wet Gods aan Adam, door de zonde en de verdorvenheid geschonden is, daar wordt ze hier door de inhoud van het tweede verbond weer hersteld. Ook heeft de Kerk Gods haar instellingen en ordonnantiën; de Koning van deze stad zegt ons dagelijks in Zijn Woord, wat dienst Hij van ons gedaan wil hebben, alsook de wijze hoe Hij gediend wil zijn; hoe de zaken van deze stad bediend zullen worden en door wie; dat wij niet wijs zullen zijn boven hetgeen geschreven is, noch dat wij ons aan de ordonnantiën, overleveringen, uitvindingen en leringen van mensen zullen onderwerpen (Kolossenzen 2:20-23). Een stad is een

maatschappij van mensen, in welke wij op een geregelde wijze komen. Gij weet dat het een gebruik van alle steden is, dat vreemdelingen tot de voorrechten en vrijheden van dezelve worden toegelaten door haar burgerbrief; zo is er ook een geregelde weg, door welke wij de stad Gods ingaan. Daar is een deur; en ziet eens wie de deur is: 'Ik ben de Deur (zegt Christus); indien iemand door Mij ingaat, die zal behouden worden; en hij zal ingaan en uitgaan, en weiden vinden' (Johannes 10:9). Al wie in de zichtbare kerk komt, en hij gaat niet in door deze Deur, die is geen waar burger van de onzichtbare Kerk, en zal daarom ook geen deel hebben aan de zaligmakende voorrechten van dezelve.

7. Een stad is een plaats van rust en van gemak om in te wonen; dus wordt dezelve tegenover een woestijn of wildernis gesteld (Psalm 107:4): 'Die in de woestijn dwaalden, in een weg der wildernis, die geen stad ter woning vonden'. Evenzo is de stad Gods de enige plaats, waar een vaste en bestendige rust gevonden kan worden. Die buiten deze stad of Kerk gevonden worden, zijn in een woestijn, in een weg van wildernissen; daar is rust noch vaste vrede voor iemand, dan voor degenen die burgers gemaakt zijn van deze stad Gods.

8. Een stad is een plaats van voorrechten. Dus zijn de voorrechten zelfs van de zichtbare kerk veel en groot; hoeveel meer dan van de onzichtbare Kerk?

a. Daar zijn voorrechten van de zichtbare kerk; die daar zijn, hebben de fontein voor zich 'geopend tegen de zonde en tegen de onreinheid' (Zacharía 13:1). De genade wordt hun verkondigd, hetwelk aan heidenen en turken niet geschiedt. 'O alle gij dorstigen, komt tot de wateren', enz. (Jesaja 55:1). Zij hebben een recht tot Gods verbond, uit kracht van een algemene aanneming onder het Nieuwe Testament; zodat zij op hetzelve pleiten en het eeuwige leven aangrijpen mogen, als hun gegeven zijnde in het Evangelie (Romeinen 9:4; 1 Johannes 5:11). Dit recht tot Gods verbond is hun in de doop verzegeld en bevestigd; daarin geeft God hun, door de uiterlijke bediening van het Evangelie, 'de gewisse weldadigheden Davids' (Handelingen 13:34); 'Want u komt de belofte toe, en uw kinderen, en allen die daar verre zijn, zovelen als er de Heere onze God toe roepen zal' (Handelingen 2:39). Dengene nu, die het verbond en de belofte toekomen, die komt ook het zegel van het verbond der belofte toe. Vandaar is ook de deur van toegang tot God door Christus voor hen geopend, zodat zij met vrijmoedigheid mogen komen, 'om barmhartigheid te verkrijgen, en genade te vinden om geholpen te worden te bekwamer tijd' (Hebreeën 4:16). Nog eens, zij hebben uit kracht van hun algemene aanneming een aandeel in vele Vaderlijke handelingen van barmhartigheid, jegens hen als kinderen van het huisgezin, hoewel in een uitwendige zin; gelijk onderwijzing, kastijding en bestraffing. God onderwijst hen door Zijn Woord; Hij kastijdt hen door Zijn roede, en Hij bestraft hen door Zijn dienstknechten om hun zorgeloosheid, vleselijkheid, sleurgodsdienstigheid, ongelovigheid en alle andere zonden. God handelt zo goedertieren niet met de andere mensen in de wereld, die buiten de kerk zijn. Wanneer zij ter rechter- of ter linkerhand afwijken, dan horen zij de stem die achter hen is, zeggende: 'Dit is de weg, wandelt in denzelven' (Jesaja 30:21). Hun wordt de weg des levens en der zaligheid aangewezen. Kortom, zij hebben leraars, Woord, sacramenten en ordonnantiën, en vele andere voorrechten die andere mensen missen. Zij hebben opzieners in deze stad, en gelijk alle steden het recht hebben om haar opzieners en overheden te verkiezen, zo heeft ook de stad Gods zekerlijk het recht om haar eigen opzieners en bedienaars te verkiezen; indien zij hiervan worden beroofd, dan worden zij van hun vrijheid beroofd als burgers in de stad Gods.

b. Maar de onzichtbare Kerk heeft grote en vele voorrechten, welke aan al de burgers van de stad Gods toekomen, en waarop niemand recht heeft, tenzij hij medeburger der heiligen wordt en huisgenoot Gods (Éfeze 2:19). Zij hebben vele geestelijke voorrechten, als daar zijn vrede met de Koning; vergeving en verzoening in het bloed van Christus; de Vorst des vredes is de Heere van die stad. Zij zijn allen hun Koning gelijk, die in het midden van die stad woont, naar Zijn beeld veranderd zijnde; zij zijn allen 'koningen en priesters Gode' (Openbaring 1:6). Het Lam is het licht van die plaats, en zij zijn licht in de Heere (Éfeze 5:8). Die stad heeft een gelijkenis met het nieuwe Jeruzalem; daar is geen andere tempel in dan Christus, en ook geen ander licht dan Christus; 'De HEERE is hen tot een eeuwig Licht, en hun God tot hun Sierlijkheid' (Jesaja 60:19). Zij hebben vrede in de consciëntie, heiligmaking en het eeuwige leven. Zij hebben toegang tot des Konings tafel; ja zij ontvangen gehoor bij hun Prins, zonder een lastige opwachting aan het hof, gelijk het in de wereld gaat; 'in Christus hebben wij de vrijmoedigheid en de toegang met vertrouwen door het geloof aan Hem' (Éfeze 3:12). Kortom, zij hebben een voorrecht van een ongetwijfeld recht op de stad van het nieuwe Jeruzalem daar boven. Iedere ware burger ontvangt hier brieven van geleiding van zijn Prins, en dood noch hel kunnen hun weg verhinderen; zij hebben hun Konings paspoort, en daarom zullen zij voorwaarts gaan; zij zijn 'met alle geestelijke zegeningen gezegend in de hemel in Christus' (Éfeze 1:3).
9. Een stad is een plaats van pracht en luister, inzonderheid een hoofdstad; daar zijn de Koning, het hof en de troon. Maar in de Kerk is ook de Koning der koningen als in Zijn voldoening; hier is Zijn hof, waar alle gelovigen Hem oppassen. Hier is de troon der genade, en zij die in deze stad wonen, hebben gedurig gelegenheid om 'den koning te zien in zijn schoonheid' (Jesaja 33:17).
10. Eindelijk, een stad is een plaats van vermaak en schoonheid, boven alle dorpen en vlekken. Zie wat er van deze stad, de Kerk Gods, gezegd wordt (Psalm 48:3): 'Schoon van gelegenheid, een vreugde der ganse aarde is de berg Sion'. Hier worden ook de liederen Sions gehoord, het aangename en liefelijke geklank door de zilveren bazuin van het Evangelie.

B. Wat nu het tweede betreft, te weten, waarom de Kerk genoemd wordt de stad Gods, zo antwoord ik:

1. Zij mag de stad Gods genoemd worden, omdat Hij daarin woont, gelijk dit gezegd wordt in vers 6 van deze psalm: 'God is in het midden van haar'. De plaats waar iemand woont, wordt zijn stad genoemd; zo wordt het vlek Bethanië, 'het vlek van Maria en haar zuster Martha', genoemd (Johannes 11:1). Zo is ook de Kerk de stad Gods, omdat Hij daar Zijn verblijf en woonplaats genomen heeft; 'want de HEERE heeft Sion verkoren, Hij heeft het begeerd tot Zijn woonplaats, zeggende: Dit is Mijn rust tot in eeuwigheid, hier zal Ik wonen, want Ik heb ze begeerd' (Psalm 132:13-14). Hier is het, dat de Koning der heerlijkheid Zijn hof houdt; zij is 'de stad des groten Konings' (Psalm 48:3).
2. Zij wordt de stad Gods genoemd, omdat Hij dezelve gegrond en gebouwd heeft. Dit is het antwoord dat de boden des volks gegeven wordt: 'De HEERE heeft Sion gegrond' (Jesaja 14:32). Hij heeft het gegrond in Zijn eeuwig besluit, het fundament daarvan gelegd in het verbond der verlossing of der genade, en Hij heeft het 'gebouwd op het fundament der profeten en apostelen, waarvan Christus Jezus Zelf de uiterste Hoeksteen is' (Éfeze 2:20).

3. En dus mag zij de stad Gods genoemd worden, omdat zij al haar voorrechten en vrijheden van Hem ontvangt. De stad heeft haar grote dingen van Hem ontvangen; al wat zij geniet is door het bloed van Christus verworven, en is haar geworden door de belofte in Hem, 'in Wien alle beloften ja en amen zijn' (2 Korinthe 1:20). De genade hier en de heerlijkheid hierna, worden van God verkregen als vruchten van Zijn vrije genade; daarom mag de Kerk de stad Gods genoemd worden.
4. Zij mag de stad Gods genoemd worden, omdat Hij de voorname Regeerder en Bestuurder van dezelve is. Hij is de opperste Soeverein, Die het hoogste gebied in dezelve heeft. Hij is er de Wetgever van. Hier verkondigt Hij Zijn bevelen en Koninklijke ordonnantiën, en Hij zal eens al de burgers van dezelve tot rekenschap van hun gehoorzaamheid vorderen, want Hij zal een iegelijk oordelen naar Zijn werken.
5. Zij mag de stad Gods genoemd worden, omdat zij Zijn eigendom is. Hij bezit of fundeert, Hij bevoorrecht of regeert dezelve niet alleen, maar zij is Zijn rechte eigendom, zij komt Hem toe, en niemand anders; Hij heeft er een veelvoudig recht op. Hij heeft aan alle burgers van dezelve het wezen gegeven: 'Hij heeft ze gemaakt en niet zij' (Psalm 100:3). Hij heeft ze gemaakt als mensen en als gelovigen; Hij heeft ze gekocht met Zijn bloed.
6. Eindelijk, zij mag de stad Gods genoemd worden, omdat Hij er de inkomsten van ontvangt. Daar is een inkomst van lof en dankzegging die Hij van haar ontvangt, meer dan van al de anderen in de wereld; 'Dit volk heb Ik Mij geformeerd, zij zullen Mijn lof vertellen' (Jesaja 43:21). Om al deze redenen, mag de Kerk genoemd worden de stad Gods.

(2) Nu komen wij aan het tweede hoofdstuk dat door ons was voorgesteld, namelijk om aan te tonen, welke die zware en droevige tijden zijn, die de stad Gods in verwarring en beroering brengen.
Daar zijn zware tijden met betrekking tot de kerk in het algemeen, en met betrekking tot het volk Gods in het bijzonder.

A. Daar zijn enige zware tijden met opzicht tot de kerk in het algemeen; immers:

1. Het is een zware en droevige tijd voor de kerk, wanneer Gods bedelingen omtrent dezelve Zijn beloften schijnen tegen te spreken, als ook haar gebeden, haar hoop en verwachting, haar begeerten en worstelingen; wanneer het mes der voorzienigheid, als het ware, op de keel van Izak, op de keel van de belofte en de hoop van Zijn volk gelegd wordt.
2. Het is een zware tijd, wanneer de kerk door de goddelozen verdrukt, en om de waarheid vervolgd wordt; wanneer het braambos brandt en in volle vlam is; wanneer 'Hij Zijn volk een harde zaak doet zien, en hetzelve drenkt met zwijmelwijn' (Psalm 60:5). Wanneer 'de vijand Zijn volk verbrijzelt en Zijn erfdeel verdrukt' (Psalm 94:5); wanneer die verdrukkingen lange tijd duren, en die vijanden, hun voren lang maken, terwijl zij als ploegers op hun rug ploegen' (Psalm 129:3).
3. Het is een zware en droevige tijd, wanneer de Heere op het gebed en het geroep van Zijn volk geen acht schijnt te geven, maar veeleer op hetzelve vergramd schijnt te zijn (Psalm 80:4-5): 'O God der heirscharen, hoe lang zult Gij roken tegen het gebed Uws volks?' 'Ook wanneer ik roep en schreeuw, sluit Hij de oren voor mijn gebed' (Klaagliederen 3:8). Soms schijnt Hij onverbiddelijk te zijn, zodat Hij de bede van

Zijn bijzondere gunstgenoten niet vergunnen wil, wanneer zij ten goede van de kerk voorbidden; zelfs niet de bede van een Noach, Daniël en Job, noch van Mozes en Samuël enz.
4. Het is een zware en droevige tijd voor de kerk, wanneer de Heere toelaat dat de vijanden van binnen of van buiten Zijn werken overlopen; dat zij Zijn wijngaard uitplukken, 'dien Zijn rechterhand geplant heeft' (Psalm 80:9-17), dat 'zij Zijn heiligdommen in het vuur zetten, en derzelver graveerselen met houwelen en beukhamers in stukken slaan' (Psalm 74:4-7). Al wie maar voorbij loopt kan gemakkelijk zien en lezen, dat dit het droevige geval van de kerk is in deze onze tijd.
5. Het is een zware en droevige tijd, wanneer de zonden en de dwalingen al haar oevers als overstromen en de stad Gods inlopen, alsook wanneer de troon des satans in het midden van de stad is (Openbaring 2:13): 'Ik weet uw werken, en waar gij woont, namelijk waar de troon des satans is'; en (vers 15): 'Alzo hebt ook gij, die de lering der Nikolaïeten houden, hetwelk Ik haat'. Wanneer er in de kerk van Christus zijn die de lering van de arianen, de atheïsten, de deïsten, of de lering van de arminianen en de socinianen en dergelijke houden. O, het is een droevige tijd voor de kerk, wanneer het een tijd is, waarin de zonde en goddeloosheid en de dwaling in de leer, de overhand nemen.
6. Het is een zware en droevige tijd, wanneer getrouwe burgers en opzieners worden weggenomen, en er weinigen of geen worden overgelaten om hun plaatsen te vervullen; wanneer een nare afval plaats heeft; wanneer de gerichtsplaatsen van de stad bedorven, de kweekscholen van de geleerdheid bevlekt, en de predikstoelen en sabbatdagen ontheiligd worden; wanneer het werk der Reformatie gehaat wordt, in plaats van dat het verlevendigd zou worden; en wanneer de Geest wordt ingehouden, en er niets dan dorheid en onvruchtbaarheid in de kerk bespeurd wordt, zodat er weinig of geen ware bekeerden te zien zijn; wanneer er een schaarsheid wordt gevonden van getrouwe herders en van gezonde en rechtzinnige belijders; wanneer de leraars met losse beginselen besmet zijn, studerende om maar een gezwets van welsprekende vertogen voort te brengen, in plaats van een krachtige, evangelische en toepasselijke prediking; en wanneer 'de rechtvaardigen weinigen geworden zijn' (Psalm 12:2; Jesaja 57:1; Jeremía 5:1; Micha 7:2).

B. Daar zijn zware en droevige tijden, met betrekking tot Gods volk in het bijzonder, immers:

1. Het is een zware tijd voor hen, wanneer de HEERE Zijn aangezicht voor hen verbergt (Psalm 30:8): 'Toen Gij Uw aangezicht verborgt, werd ik verschrikt'; en wanneer zij moeten uitroepen: 'Hoe lang, HEERE, zult Gij mij steeds vergeten? Hoe lang zult Gij Uw aangezicht voor mij verbergen?' (Psalm 13:2).
2. Het is een zware tijd, wanneer de Heere met hen twist, en hun nochtans niet bekend maakt waarom Hij zulks doet; gelijk het zo met Job was, wanneer hij zeide: 'Doe mij weten waarover Gij met mij twist' (Job 10:2).
3. Het is een zware tijd voor hen, wanneer God hun tot een schrik is, en zij gedrongen wordt om te zeggen: 'Wees Gij mij niet tot een verschrikking', enz. (Jeremía 17:17). 'Ik draag Uw vervaarnissen, ik ben twijfelmoedig. Uw hittige toornigheden gaan over mij, Uw verschrikkingen doen mij vergaan' (Psalm 88:16-17).
4. Het is een zware tijd voor hen, wanneer zij in duisternis is; wanneer zij 'in de duisternissen wandelen en geen licht hebben' (Jesaja 50:10), wanneer zij omringd worden met de duisternissen van vreze, twijfelingen en nare gedachten.

5. Het is een zware tijd voor hen, wanneer de genade in een droevig verval komt in hun ziel, en zij gelaten wordt om ‘weg te smelten door het middel van hun ongerechtigheden’ (Jesaja 64:7). Wanneer zij in plaats van teder te zijn, verhard van hart wordt (Jesaja 63:17): ‘HEERE, waarom doet Gij ons van Uw wegen dwalen? Waarom verstokt Gij ons hart, dat wij U niet vrezen?’
6. Het is een droevige tijd voor hen, wanneer de verdorvenheid de overhand neemt; wanneer knechten te paard rijden in haar ziel, en daar niets gehoord wordt dan: ‘Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods?’ (Romeinen 7:24). Wanneer de verzoekingen velen zijn, en wanneer de inwendige helse inwerpingen, strekkende tot atheïsme, ongelovigheid, godslastering en onheiligheid, en vele doornen in het vlees hen als met vuisten slaan; wanneer hun niets gelaten is dan klachten van verharding des harten, van blindheid, van zwakheid, van onmacht, van trouweloosheid, van feilen en tekortkomingen, en een macht van verdorvenheden en verzoekingen.

(3) Het derde hoofdstuk door mij voorgesteld, is om te spreken van de uitnemende en dierbare gronden van bemoediging, die de Kerk of de stad Gods heeft in die zware of bedroefde tijden, uitgedrukt door de rivier; welker beekjes de stad Gods verblijden.
Hier zal ik aantonen:

A. Wat de rivier is;
B. Wat de beekjes der rivier zijn;
C. Waarom God bij een rivier vergeleken wordt;
D. En dan zullen wij de natuur van deze blijdschap kortelijk aanwijzen.

A. Wat is de rivier, die de stad Gods verblijdt? Ik antwoord: God Zelf is de rivier, gelijk in het volgende vers getoond wordt, God is in het midden van haar. God de Vader is de rivier (Jeremía 2:13): Hij is de Springader des levenden waters. God de Zoon is de rivier, de fontein des heils (Zacharía 13:1): ‘Te dien dage zal er een fontein geopend zijn voor het huis Davids en voor de inwoners van Jeruzalem, tegen de zonde en tegen de onreinheid’. God de Heilige Geest is de rivier (Johannes 7:38): ‘Die in Mij gelooft, gelijkerwijs de Schrift zegt, stromen des levenden waters zullen uit zijn buik vloeien’. ‘Maar zo wie gedronken zal hebben van het water dat Ik hem geven zal, dien zal in eeuwigheid niet dorsten; maar het water dat Ik hem zal geven, zal in hem worden een fontein van water, springende tot in het eeuwige leven’ (Johannes 4:14).

B. Welke zijn de beekjes van deze rivier? Ik antwoord: De volmaaktheden Gods; de volheid van Christus; de werkingen des Geestes, en die allen als lopende in het kanaal van het verbond der belofte.

1. De volmaaktheden Gods. O, wat is hier een oceaan van blijdschap en verheuging! Hier is wijsheid om te besturen; macht om te beschermen; heiligheid om te heiligen; rechtvaardigheid om te rechtvaardigen; goedheid om Zich te ontfermen, en getrouwheid om alles wat Hij beloofd heeft te vervullen. Daar is meer grond van troost in dat ene woord: Ik zal u tot een God zijn, dan er is in duizenden van werelden. Wat kan hun ontbreken, die een God hebben om naar Hem te gaan? Kan hun ook water ontbreken, die de oceaan hebben? Of licht, hun die de zon hebben? Behalve dat

deze God een oneindige en eeuwige Geest, en in al Zijn volmaaktheden onveranderlijk is. Hier is dan een geestelijkheid om de blijdschap en de gelukzaligheid voegzaam te maken voor de ziel; hoe geestelijker de blijdschap is, hoe zuiverder en aangenamer zij is. Hier is een oneindigheid, om dezelve onbepaald te maken. Hier is een eeuwigheid, om dezelve eindeloos en altijddurend te doen zijn; en hier is een onveranderlijkheid om ze vast en onbeweeglijk te maken.

2. De volheid van Christus is een ander beekje van deze rivier. De volheid van Zijn verdiensten; de volheid van Zijn wijsheid als Profeet; van Zijn gerechtigheid als Priester, en van Zijn macht als Koning; de volheid van Zijn genade als Borg om al onze schulden te betalen; de volheid van verstand als Medicijnmeester om al onze kwalen te genezen, en de volheid van Zijn schat om alle gebrek uit Zijn volheid te vervullen (Johannes 1:16; Kolossenzen 1:19; Kolossenzen 2:9-10).

3. De werkingen, genaden en invloeden van de Geest, deze zijn ook een beekje van blijdschap en troost; Hij is de Trooster, en Hij geeft soms sterke vertroostingen. Daar zijn in al Zijn verschillende werkingen veelvuldige vertroostingen; hierom wordt de werking des Geestes vergeleken bij een wind, om de slapende genaden te wannen en op te wekken (Hooglied 4:16): 'Ontwaak, Noordenwind, en kom, Gij Zuidenwind, doorwaai mijn hof, dat zijn specerijen uitvloeien'. Soms bij water, om het onreine hart te reinigen en af te wassen (Johannes 3:5): 'Zo iemand niet geboren wordt uit water en Geest, hij kan het Koninkrijk Gods niet ingaan'. Soms bij vuur om het koude harte te ontvonken (Mattheüs 3:11): 'Die zal u met de Heiligen Geest en met vuur dopen'. En soms bij olie, om het harde hart te verzachten (Psalm 45:8; 1 Johannes 2:27). Dit is de wind die haar ziel vervult, en haar reis voortzet naar de hemelse haven. Dit is de fontein van water, springende tot in het eeuwige leven. Dit is het vuur dat het hart van binnen brandende maakt en de vreugdeolie die de raderen der ziel zalft, om haar christelijke loop te lopen, omdat de blijdschap des Heeren haar sterkte is.

Deze allen lopen nu in het kanaal van het verbond der belofte; want wij 'ontvangen de Geest niet uit de werken der wet, maar uit de prediking des geloofs' (Galaten 3:2). 'Hoewel mijn huis alzo niet is bij God, nochtans heeft Hij mij een eeuwig verbond gesteld, dat in alles welgeordineerd en bewaard is', enz. (2 Samuël 23:5). 'Dit is mijn troost in mijn ellende; want Uw toezegging heeft mij levend gemaakt' (Psalm 119:50). Een Schriftuurlijke belofte is een hartsterking, die al de rijkdommen, vermaken en eerbewijzen van de wereld overtreft; die moeten allen vergaan, maar het Woord des Heeren blijft in eeuwigheid. Wat troost kunnen wij hebben zonder een belofte? En wat kan ons bedroeven, wanneer God een belofte geeft? Ziekte met een belofte is beter dan gezondheid; armoede met een belofte is beter dan rijkdom; een gevangenis met een belofte is beter dan een paleis; banden en hechtenissen met een belofte zijn beter dan vrijheid; ja de dood met een belofte is beter dan het leven. Al wat wij hebben zonder een belofte, dat kunnen wij in deze nacht verliezen, met onze ziel en al onze verwachting daarbij; maar al wat wij met een belofte hebben, dat hebben wij zeker. Ja, gelovigen! gij mag veel vaster gaan op, en meer verzekerd zijn van hetgeen gij in de belofte hebt, dan van hetgeen gij in bezitting hebt. De troost die gij in bezitting hebt, is maar als een stroom, die afgesneden kan worden; maar de troost die gij in de belofte hebt, is een fonteintroost die niet kan worden afgesneden; hierom wordt gij geroepen om 'te wandelen door het geloof en niet door aanschouwen' (2 Korinthe 5:7). Wij mogen in en door de dood gaan, al juichende met een belofte van leven in onze hand, terwijl de ongelovigen nederliggen in het stof met wanhoop.

C. Waarom wordt God in Christus door de Geest, lopende in het kanaal van het nieuwe verbond, bij een rivier vergeleken? Ik antwoord: het mag zijn om de volgende hoedanigheden van een rivier; te weten, de geopendheid, het voordeel, de overvloed, de kracht, de zuiverheid en de gedurigheid van een rivier.

1. Een rivier is geopend en gemeen voor allen die daar voorbijgaan. Maar zo wordt ook God in Christus door de Heiligen Geest in de bedeling van het Evangelie voorgehouden. Daar wordt niet een zondaar onder het mensdom uitgesloten; 'Gaat heen in de gehele wereld, predikt het Evangelie allen creaturen' (Markus 16:15).
2. Rivieren zijn ook profijtelijk of voordelig voor sommige steden, zowel ten aanzien van scheepvaart als tot versterking. Sommige rivieren zijn voordelig voor de handel en tot vervoer van rijke benodigdheden van het ene koninkrijk naar het andere. Evenzo is de Geest van God die 'zuivere rivier van het water des levens, klaar als kristal, voortkomende uit de troon Gods en des Lams' (Openbaring 22:1). Door Hem hebben wij handel op de hemel; hierom zegt Christus: 'Hij zal het uit het mijn nemen, en zal het u verkondigen' (Johannes 16:14). Daar is geen handel op de hemel, dan door het varen in deze rivier. Het scheepje des geloofs kan niet zeilen, wanneer het met deze wateren van het heiligdom niet wordt ondersteund. Sommige rivieren zijn ook voordelig voor steden tot versterking; maar zo is ook deze rivier de sterkte van de stad Gods; 'Niet door kracht, noch door geweld, maar door Mijn Geest zal het geschieden, zegt de HEERE der heirscharen' (Zacharía 4:6). 'Wanneer de vijand zal komen gelijk een stroom, zal de Geest des HEEREN de banier tegen hem oprichten' (Jesaja 59:19). Ook zijn sommige rivieren de behoudenis van de steden die van dezelve omringd worden. Maar zo is de Heere ook 'een plaats van rivieren en van wijde stromen; waarin geen roeischuitje zal doorvaren, en geen treffelijk schip zal daar overvaren' (Jesaja 33:21). Zij die aldus omringd zijn, behoeven niet te vrezen voor de bestorming van mensen of van duivelen. En gelijk sommige rivieren schepen van groot gewicht ophouden en ondersteunen, zo ondersteunt ook deze rivier het gewicht van de gehele kerk en het volk Gods, terwijl zij als een schip door deze wateren heenvaren.
3. De rivieren hebben ook een overvloed van water. Maar o, wat is er een oneindige volheid in God; of in God in Christus. O! wat is er een volheid des Geestes in Christus, ten behoeve van de stad Gods! 'Uit Zijn volheid ontvangen wij allen ook genade voor genade' (Johannes 1:16). 'In Hem woont al de volheid der Godheid' (Kolossenzen 2:9). Een vat kan snel leeggemaakt en uitgedronken worden, maar deze rivier is onuitputtelijk; hier is genoeg voor engelen en mensen tot in eeuwigheid.
4. De rivieren zijn krachtig en onweerstaanbaar in haar loop; zij kunnen door geen geweld van mensen teruggedreven worden. Evenzo zijn ook de invloeden van de Geest Gods, wanneer die belofte vervuld wordt (Jesaja 44:3): 'Ik zal water gieten op de dorstige en stromen op het droge'. Deze krachtige rivier maakt een weg door alle tegenstand heen, en drijft alles voor zich heen. Wat was het anders dan dit, hetgeen Paulus in de loop van zijn vervolging stuitte, en hem deed uitroepen: 'Heere, wat wilt Gij dat ik doen zal?' (Handelingen 9:6). O! wat zou een overvloedige uitstorting van de Geest het ongeloof, de atheïsterij, de vijandschap, de vleselijkheid en alle vleselijke redenering omverwerpen.
5. De rivieren zijn klaar en zuiverend; een snelle stroom reinigt en wast alle vuiligheid weg; zij zijn meer klaar en smakelijk, dan poelen of staande wateren. Waar deze rivier van het water des levens loopt, daar spoelt dezelve alle vuiligheid af, en zij reinigt van alle verdorvenheid; hierom wordt dezelve 'een zuivere rivier, klaar als kristal'

genoemd (Openbaring 22:1). O! hoe nodig is deze rivier om door dit geslacht te stromen, om hetzelve te reinigen van deszelfs onreinheid en besmetting.
6. De rivieren zijn in haar loop gedurig; zij zijn nooit stil, maar altijd in beweging. Dus heeft God ook beloofd om Zijn ware Kerk ‘alle ogenblik te bevochtigen’ (Jesaja 27:3). En Christus zegt: ‘Die in Mij gelooft, zal nimmermeer dorsten’ (Johannes 6:35); hij zal nooit een geheel gebrek hebben. En zegt Hij (Johannes 4:14): ‘Het water dat Ik hem zal geven, zal in hem worden een fontein van water, springende tot in het eeuwige leven’. Kortom, alle aards water heeft een begin, maar dit water is van eeuwigheid tot eeuwigheid, zonder begin of zonder einde. Andere rivieren worden gevoed door springbronnen en fonteinen, maar deze rivier is, gelijk ik gezegd heb, God Zelf en Zijn genadige uitvloeiingen; en daarom, al heeft God een kanaal van evangelische ordonnantiën verzorgd, om iets van dit water tot ons af te leiden, zo kan deze onmetelijke rivier nochtans niet bepaald of omschreven worden. Deze rivier zal door de stad Gods heenlopen tot in alle eeuwigheid.

D. Wat is de natuur van deze blijdschap, welke de beekjes van deze rivier aan de stad Gods toebrengen? Ik antwoord, die blijdschap is zodanig, dat die alle wereldse blijdschap oneindig overtreft. Want:

1. Het is een vaste, ware en dadelijke blijdschap; hierom wordt zij genoemd ‘een heerlijke en onuitsprekelijke vreugde’ (1 Petrus 1:8); daar de aardse vreugde en blijdschap maar een geringe, voorbijgaande en winderige blijdschap is; want ‘gelijk het geluid der doornen onder een pot, alzo is het lachen eens zots’ (Prediker 7:6). Zij is gelijk Jona’s wonderboom; God heeft een worm beschikt om dezelve aan te steken en te verdorren. De vertroostingen van schepselen worden, wanneer men zich het meest daarin verheugt, door een worm doorknaagd en met wortel en al opgegeten. Het zijn zulke vertroostingen die de wind verdorren, het water verdrinken, het vuur verbranden, de mot verteren en de dief doorgraven kan; ziekte kan ze wegnemen en de dood kan ze vernietigen; daar is altijd de één of andere worm die ze opeten kan. Maar de blijdschap en vreugde die deze rivier aanbrengt, is zo vast en wezenlijk, dat zij het water en het vuur, verdrukking en benauwdheid, honger en naaktheid, gevaar en zwaard, dood en leven, ja engelen en overheden kan uitdagen (Jesaja 43:1-2; Romeinen 8:35-39).
2. Deze blijdschap is redelijk en gegrond; niet gegrond op dwaling of inbeelding, maar op de belofte en de eed Gods, welke die ‘twee onveranderlijke dingen zijn, in welke het onmogelijk is dat God liegen zou’ (Hebreeën 6:18). Niemand dan een leugenachtige duivel, en een ongelovig hart zal het fundament van haar geloof, hoop en blijdschap in twijfel trekken; maar de goddelozen verheugen zich in hun eigen bedriegerijen; het is alleen hun onkunde en dwaling, welke zij voor hun blijdschap dank te weten hebben. Ik heb van zeker onkruid gelezen, hetwelk dengene die het eet, lachende doet sterven; zulk een onkruid eten de goddelozen, dat hen al lachende naar de hel doet gaan, en waartoe hun vleselijke vreugde hen snel doet heenlopen.
3. Deze blijdschap is geestelijk, zuiver en heilig; het is een geboden plicht: ‘Verblijdt u allen tijd’ (1 Thessalonicenzen 5:16). De liefelijkheid van de wegen der wijsheid is vast en zeker, en gaat vergezelschapt met een heilige vreze Gods (Handelingen 9:31): ‘De gemeenten dan door geheel Judéa en Galiléa en Samaría hadden vrede, en werden gesticht; en waren wandelende in de vreze des Heeren en de vertroosting des Heiligen Geestes’; haar blijdschap is geboden door Zijn gebod, en wordt voortgezet door Zijn belofte. Daar de blijdschap van de goddelozen een onheilige, zondige en verboden

blijdschap is; ‘De goddelozen, zegt mijn God, hebben geen vrede’ (Jesaja 57:21); zij worden geroepen tot geween en rouwklagen, en tot scheuring van het hart (Joël 2:12-13; Jakobus 5:1-5). Deze blijdschap geeft een geestelijke en heilige rust te midden van beroeringen; ‘Als mijn gedachten binnen in mij vermenigvuldigd werden, hebben Uw vertroostingen mijn ziel verkwikt’ (Psalm 94:19). Zij geeft hulp en bevrijding van tegenwoordige vrees voor gevaar en verdrukking, en van toekomende vrees voor de dood en de eeuwigheid, daar integendeel de vrees heel snel alle wereldse blijdschap bederven zal. Deze blijdschap is een heiligende blijdschap. Daar is niemand die de zonde meer haat, dan wie deze blijdschap gesmaakt heeft; die zich meest verblijden, zijn ook degenen die het meest de gerechtigheid doen; want de ‘blijdschap des HEEREN is hun sterkte’ (Nehémia 8:11); daar de vleselijke blijdschap besmettend in plaats van reinigend is. O! hoe weinig is er van God te midden van ‘s mensen jagen en valkenieren, dobbelen en spelen, drinken en dansen, slempen en brassen enz. Hoe weinig is er van de hemel in hun gemoed! Het hart wordt daardoor niet alleen besmet, maar versteend en verhard tegen het Woord en de waarschuwingen Gods; dan is het, dat ‘zij zijn onwijs, ongehoorzaam, dwalende, wanneer zij menigerlei begeerlijkheden dienen’ (Titus 3:3). Dezulken zijn onwillig om de dingen die tot hun eeuwige vrede dienen, ernstig te overwegen; en daarom worden zij gewoonlijk verachters en versmaders van de middelen der zaligheid. Deze blijdschap wordt gevoed en onderhouden door geestelijke, hemelse en hoge dingen; maar de blijdschap van de goddelozen wordt door beuzelingen gevoed, en is gelijk de kinderen die met poppen en kapellen spelen; maar geestelijke blijdschap wordt door de liefde Gods en de hoop der heerlijkheid Gods onderhouden.

4. Deze blijdschap is eeuwigdurend. Het is waar, de blijdschap van een gelovige wordt in deze wereld menigmaal gestoord door zijn inwonend vlees, de overmacht van de zonde en de verberging van Gods aangezicht; nochtans houdt de Heere haar vertroosting levendig, ten minste in derzelver wortel, en Hij zal dezelve doen uitspruiten wanneer wij dat nodig hebben en er voor bekwaam zijn; het is een ‘blijdschap die niemand van hen zal wegnemen’ (Johannes 16:22); de dood kan de blijdschap van een gelovige niet doden; ook kan het graf dezelve niet begraven en miljoenen van eeuwen kunnen die niet eindigen; want ‘onze Heere Jezus Christus, en onze God en Vader, Die ons heeft liefgehad, heeft ons gegeven een eeuwige vertroosting en goede hoop in genade’ (2 Thessalonicenzen 2:16). Het is geen veranderlijk goed, daar een gelovige zich in verblijd, maar het is een onveranderlijk goed, te weten in een onveranderlijke God, in een onveranderlijke liefde Gods, in een onveranderlijke belofte des verbonds, en in de hoop van een onbeweeglijk Koninkrijk; dit zijn ‘de liefelijkheden die eeuwiglijk aan Gods rechterhand zijn’ (Psalm 16:11). Maar de vleselijke blijdschap en vreugde zijn van een korte duur; zij kunnen niet bestaan voor een ernstige gedachte van de dood. Hoe dwaas en onzinnig zijn zij dan, die de genieting van de zonde verkiezen, welke maar voor een tijd is. Die blijdschap zal haast veranderd worden in een eeuwige droefheid. Indien de dwaasheid en ongevoeligheid niet de overhand gekregen hadden, zo zou het een wonder zijn, dat een goddeloos mens vrolijk of blij zou kunnen zijn, terwijl zijn consciëntie hem zegt, dat hij niet zeker is van een uur uit de hel te zijn, en dat hij het zaad van een eeuwige droefheid zaait; daar de blijdschap, welke besproeid wordt met de stromen van deze rivier, het zaad is van een eeuwige blijdschap en verheuging. De beenderen van duizenden, die menige vrolijke dag gehad hebben, liggen nu op het kerkhof; maar wat zijn zij er nu beter om? Ja wat zijn ze niet oneindig erger, dat zij in zondige vermakelijkheden geleefd hebben, en nu in de eeuwige vlammen hun deel moeten

hebben! Daar die geestelijke vertroostingen, welke door de beekjes van deze rivier veroorzaakt worden, allen die in Christus sterven, voeren in de oceaan van een eeuwige blijdschap; ‘want liefelijkheden zijn aan Gods rechterhand eeuwiglijk’ (Psalm 16:11).

TOEPASSING

(4) Nu komen wij tot het vierde hoofdstuk, dat door ons was voorgesteld, namelijk de toepassing.

EERSTE GEBRUIK VAN ONDERRICHTING

Het eerste gebruik zal zijn tot onderrichting. Hetgeen ik hiervan zeggen zal, zal volgens de drie hoofdstukken zijn, daar ik van gehandeld heb.

A. Vooreerst. Is het zo, dat de Kerk Gods een stad is, dan mogen wij daaruit besluiten:

1. Dat de Kerk een geregelde maatschappij is, en dat dezelve een vorm van regering heeft. Daar is een vastgestelde vorm van kerkregering, en Christus Jezus is het Hoofd en de Heere van dezelve, en niemand mag zo stout zijn om die te veranderen, op het hoogste gevaar. Christus is het Fundament van deze stad, en 'niemand kan een ander fundament leggen dan hetgeen gelegd is', enz. (1 Korinthe 3:11).
2. Indien de Kerk een stad is, dan is het de plicht van alle burgers om het algemene belang daarvan te bevorderen. Daar is een gemeen belang, dat zij tezamen moesten voortzetten; namelijk, de heerlijkheid van God, de Bouwmeester van deze stad, en hun eigen eeuwige zaligheid. O mijn vrienden! laat ons tezamen door onze gebeden arbeiden, om alles tegen te staan, wat tot nadeel van de welvaart van deze stad strekken kan.
3. Indien de Kerk een stad is, dan moesten alle burgers elkaar liefhebben. O! laat ons tezamen in eenheid en vrede, in eendracht en eensgezindheid leven; want een stad die tegen zichzelf verdeeld is, kan niet bestaan. 'Zie, hoe goed en hoe lieflijk is het, dat broeders tezamen wonen' (Psalm 133:2).
4. Indien de Kerk een stad is, dan moeten degenen, die de liefelijke orde van deze stad zoeken te verstoren, aangezien worden als stokebranden in dezelve. De apostel zegt: 'Neemt acht op degenen die tweedracht en ergernissen aanrichten tegen de leer, enz. Want dezulken dienen onzen Heere Jezus Christus niet, maar hun buik, en verleiden door schoonspreken en prijzen de harten der eenvoudigen' (Romeinen 16:17-18). Wie zijn het die tweedracht aanrichten, en de vrede van de stad verstoren? Is het Elía die de beroerder Israëls is? Och nee! hij is het niet, hoewel hij zo genoemd wordt. Is het ook Micha, die niet met de gemene hoop kon meelopen, noch zich voegen bij de vierhonderd profeten, die de koning en zijn groten vleiden, maar zich afgezonderd houden moest? O nee! Of zijn het Christus en Zijn apostelen, van welke gezegd werd, 'dezen, die de wereld in roer hebben gesteld, zijn ook hier gekomen?' (Handelingen 17:6). Immers nee! Wie zijn ze dan die tweedracht aanrichten? Ik spreek niet graag in de lucht, en daarom denk ik dat het dezulken zijn:

a. Die niet ingaan door de deur van de stad, maar elders inklimmen; die in de Schrift genoemd worden dieven en moordenaars; deze zijn de verstoorders van de vrede in de stad.
b. Zij die ambten in de stad aannemen en verkrijgen, uit eigenbelang en zelfbedoelende oogmerken om een stuk brood, niet ten goede van de stad of om de kudde te weiden, maar om Zichzelf te weiden; die 'zich bekleden met de wol, maar de schapen niet weiden' (Ezechiël 34:3).

c. Zij die de muren van de stad afbreken, en ‘derzelver graveerselen tezamen met houwelen en beukhamers in stukken slaan’ (Psalm 74:6), die haar leer, dienst, tucht en regering zoeken te verwoesten.
d. Zij die de burgers van de stad slaan en verwonden. Velen van Gods kinderen hebben waarlijk reden om tegenwoordig van de wachters van de stad te zeggen: ‘Zij sloegen mij, zij verwondden mij; de wachters op de muren namen mijn sluier van mij’ (Hooglied 5:7).
e. Zij die als Gállio zich niets aantrekken, maar koel en onverschillig zijn, of de muren omvergeworpen worden of niet; of de burgers van de stad verwond worden of niet, en of hen hun voorrechten worden afgenomen of niet. Wij hebben waarlijk nodig ijverig te zijn in de zaak van Christus en van Zijn Kerk; wat zou er van ons geworden zijn, indien Christus voor ons niet ijverig was geweest in onze zaak, toen Hij in de raad des vredes tot Zijn Vader zeide: ‘Verlos hem, dat hij in het verderf niet nederdale; Ik heb verzoening gevonden?’ (Job 33:24); dan had de verdoemenis de overhand gehad. Wij hebben dus toe te zien, hoe wij ons gedragen in Zijn zaak.
f. Zij die geheel stil zijn, wanneer de stad in gevaar is. ‘O gij die des HEEREN doet gedenken, laat geen stilzwijgen bij ulieden wezen’ (Jesaja 62:6). Hoe zal alles gesust worden, zelfs dan wanneer de stad in het uiterste gevaar is? Dit gelijkt niet naar onze reformatiedagen, in welke kerkelijke akten werden gemaakt, om leraren te schorsen en van hun ambt af te zetten, die niet naar de gelegenheid van de tijden spraken. Wij mogen hier op Esther zinspelen, tot wie Mórdechai zeide: ‘Indien gij enigszins zwijgen zult te dezen tijde, zo zal de Joden verkwikking en verlossing uit een andere plaats ontstaan, maar gij en uws vaders huis zult omkomen; en wie weet, of gij niet om zulken tijd als deze is, tot dit koninkrijk geraakt zijt?’ (Esther 4:14).

B. Ten tweede. Is de Kerk de stad Gods, zie hier dan uit:

1. Dat God de absolute bestelling en regering heeft van alle belangen van deze stad. Hij is Zelf het Hoofd en de Regeerder van dezelve, omdat zij Zijn eigendom is. Het is een hoogte van verwaandheid, dat enig sterveling zich vermeten zou om opperhoofd van dezelve te zijn. Christus heeft geen collega nodig, wegens de grootheid Zijner heerschappij, geen regent in Zijn minderjarigheid, noch onderkoning in Zijn afwezigheid.
2. Indien de Kerk de stad Gods is, dan heeft niemand enige macht om zonder Zijn bevel wetten te maken in Zijn stad, of om zonder Hem enige zaken vast te stellen. De burgerlijke wetten van mensen, en de wetten van de stad Gods staan op onderscheidene fundamenten; en wanneer dan de menselijke wetten strijdig zijn met de voorrechten en vrijheden van de Kerk, zo zijn die een openbare indringing in, en versmading van het Koninklijke voorrecht van de grote Bouwmeester van deze stad; want de Kerk of gemeente ‘is de stad des levenden Gods’ (Hebreeën 12:22).
3. Indien de Kerk de stad Gods is, zie hier dan uit, dat de Kerk een heerlijke maatschappij is, ‘schoon van gelegenheid, een vreugde der ganse aarde is de berg Sion, de stad des groten Konings’ (Psalm 48:3). Het is waar, zij worden bij het grootste gedeelte van de wereld veracht, maar nochtans zijn ze ‘de heiligen en de heerlijken die op de aarde zijn’ (Psalm 16:3); ‘geheel verheerlijkt inwendig’ (Psalm 45:14). En zij zullen te dien dage nog meer verheerlijkt worden, wanneer een iegelijk van hen zal blinken als de sterren des hemels in heerlijkheid. Zij hebben een heerlijken Koning en heerlijke voorrechten: ‘Waarom springt gij op, gij bultige

bergen? Dezen berg heeft God begeerd tot Zijn woning; ook zal er de HEERE wonen in eeuwigheid' (Psalm 68:17).
4. Indien de Kerk de stad Gods is, dan is zij een aller-veiligste stad. En waarom? 'God is in haar paleizen; Hij is er bekend voor een hoog Vertrek' (Psalm 48:4). Zij is omschanst met de wijsheid, macht en andere eigenschappen Gods. Het is een sterke stad; 'Rondom Jeruzalem zijn bergen; alzo is de HEERE rondom Zijn volk, van nu aan tot in der eeuwigheid' (Psalm 125:2). Zij kan van buiten niet benauwd worden wegens zwakheid en gebrek aan veiligheid, noch ook van binnen uit vrees of gebrek aan leeftocht; 'De sterkten der steenrotsen zullen haar hoog vertrek zijn; haar brood zal haar gegeven worden en haar wateren zijn gewis' (Jesaja 33:16).
5. Indien de Kerk de stad Gods is, dan mogen wij ook tot haar duurzaamheid besluiten. Zo het de stad Gods is, dan zal zij nooit geheel verdorven worden. De grootste steden zijn tot ruïne en verwoesting gebracht; *Jam seges ubi Troja fuit*, nu is het zaailand waar eertijds Troje was. Maar dit is vastelijk bepaald, dat 'de poorten der hel haar niet zullen overweldigen' (Mattheüs 16:18). Want 'God is in het midden van haar, zij zal niet wankelen' (Psalm 46:6).
6. Indien de Kerk de stad Gods is, dan kunnen wij hieruit zien, wat de gesteldheid moest zijn van al haar burgers. Wij behoorden gewisselijk Hem gelijk te zijn, Wiens stad het is, om heilig te zijn gelijk Hij heilig is; wij moesten Hem, Die de Koning is van de stad, gelijkvormig trachten te zijn; 'Weest dan gijlieden volmaakt, gelijk uw Vader, Die in de hemelen is, volmaakt is' (Mattheüs 5:48).

C. Ten derde. Heeft de stad Gods uitnemende en dierbare gronden van bemoediging, te midden van al de beroeringen en verwarringen in de wereld? Dan mogen wij hieruit besluiten:

1. Dat het niet tot verderf van de Kerk is, dat zij uitwendige verdrukkingen en verwarringen ondergaat. Wanneer menselijke sterkten weg zijn, dan moeten wij onze vrijmoedigheid en hoop niet wegwerpen, want de Kerk heeft ganselijk geen afhankelijkheid van het schepsel. Daar is altijd grond van bemoediging in God, van Wien zij afhangt. Het gebeurt gewoonlijk, dat de staat van de onzichtbare Kerk het best is, wanneer de staat van de zichtbare kerk het slechtst is. Lacedæmon won altijd met zijn oorlogen. Daar wordt van de stam van Levi gezegd, dat 'hij geen erfenis had met zijn broederen, omdat de HEERE zijn Erfdeel was' (Deuteronomium 10:9). Dat was hem waarlijk geen nadeel, want indien hij een ander erfdeel had gehad, dan zou hij mogelijk geen deel in de Heere hebben gehad.
2. Zie hier ook uit, wat de plicht is van het volk Gods onder de schuddingen en verwarringen van deze tijd. O, volk van God! wees niet moedeloos; gij zijt gekomen tot de berg Sion, tot de stad des levenden Gods; daar is een rivier welker beekjes de stad Gods verblijden. O! wat bemoediging en troost hebben sommige martelaren gehad in het omhelzen van de vlam! Vincentius sprak met deze woorden, zeggende: Raast en doet vrij het ergste waartoe de geest der boosheid u kan aanzetten; gij zult voor uw ogen zien, dat de Geest van God de gepijnigde meer zal versterken, dan de duivel de pijniger versterken kan. Een ander blijmoedig martelaar had deze zegepralende en stervende woorden, zeggende: Het is maar een kleine zaak eenmaal voor Christus te sterven; maar indien het mogelijk was, zo zou ik wel duizend doden voor Hem willen sterven. O! wat zijn de harten van Gods volk met blijdschap en gejuich vervuld geweest, niet alleen in het vooruitzicht van gevaar, maar zelfs in het

vooruitzicht van de dood! En dat alles, omdat de beekjes der rivier verblijden de stad Gods.
3. Indien de beekjes der rivier de stad Gods verblijden; laten dan de burgers vrezen voor alles wat de beekjes van deze rivier van hun zielen afwendt. Wacht u voor de zonde, welke God vertoornt om het kanaal van deze beekjes te veranderen; dan zult gij droefheid hebben in plaats van blijdschap. Tergt Hem niet om het gevoel van Zijn gunst in te trekken.

TWEEDE GEBRUIK VAN BEPROEVING
Het tweede gebruik zal zijn tot beproeving. Indien gij een waar burger zijt, dan zult gij niet alleen uw burgerbrief, te weten de doop, ontvangen hebben; (velen zijn gelijk eerlijke burgers die een burgerbrief ontvangen, en mogelijk nooit de stad weer zien, noch zich aan de welvaart van dezelve gelegen laten liggen) maar gij zult beproeven wat kennis of bevinding gij hebt:

1. Van de doortocht of toegang die tot de stad heen leidt; ik meen de overtuiging en de verootmoediging (Johannes 16:8). De Geest overtuigt ten dele door de wet te openen, beiden in haar geestelijkheid als reikende tot aan het hart (Mattheüs 5:28), en in haar gestrengheid, als sprekende een vloek tegen de zonde (Galaten 3:10), en ten dele ook door onze zonden te ontdekken, als een overtreding van de wet en een blootstelling aan de gedreigde vloek en toorn. De Geest vernedert als een Geest der dienstbaarheid, hetwelk ten dele een begrip van onze tegenwoordige kwade en zondige toestand te kennen geeft, als een bedorven, verslaafde en gevaarlijke staat en toestand, en ook ten dele van het kwaad, dat wij te wachten hebben. De ziel wordt beroerd over hetgeen zij tegen God begaan heeft, en over hetgeen zij van God te verwachten heeft, en Hij rechtvaardig tegen haar mag uitvoeren.
2. Welke kennis hebt gij van de deur of poort van de stad, ik meen de waarachtige bekering? Hier is het dat de Geest de deur opent; ten dele door het Evangelie, en de gronden des geloofs en der hoop, in de aanbieding van het Evangelie te openen; ten dele ook door de twijfelingen en vrezen, welke uit voorgaande ongerechtigheid, of tegenwoordige onwaardigheid en onbekwaamheid voortvloeien, te beantwoorden; deze beantwoordt de Geest door het hart te openen en te overwinnen, hetzelve tot Christus trekkende, zodat het door geloof, liefde, begeerte en vermaak met Hem verenigd wordt.

a. Dus wordt de dode ziel levend gemaakt, en nu is de mens bekeerd van zijn eigengerechtigheid, tot een vertrouwen op de HEERE ONZE GERECHTIGHEID. De mensen vertrouwen natuurlijk op een gerechtigheid van henzelf; iets dat door hen of in hen gewrocht is, is de grond van hun hoop en vertrouwen. Sommigen vertrouwen hierop, dat zij goede christenen zijn; sommigen, dat zij goede protestanten zijn; sommigen, dat zij een goed hart en oogmerk hebben; sommigen, dat zij deze en gene goede plicht gedaan hebben, of nog doen; sommigen, dat zij goede naburen zijn en niemand verongelijken; sommigen, dat zij ijverig zijn voor een goede zaak, en dat zij altijd aan de beste zijde zijn; sommigen, dat zij bij tijden goede bewegingen en verruimingen hebben; zij kunnen soms een traan laten onder het horen van het Woord, en soms hebben zij er blijdschap in, enz. Elk vertrouwt zo op het één of het ander. Maar de evangelische bekering brengt een mens af van die gronden, en van alle vertrouwen in het vlees.

b. Deze bekering bevrijdt de mensen ook van al hun zonden en drekgoden, zodat zij alles niets achten bij de parel van grote waarde. Nu belijdt de ziel niet alleen de zonde, maar zij verlaat dezelve; zij verlaat dezelve niet alleen, maar zij is er bedroefd over; zij is er niet alleen bedroefd over, maar zij haat ze; zij haat ze niet alleen, maar zij vervolgt ze tot de dood, en zij zoekt haar gehele ondergang, zeggende: O! mocht de zonde gedood en gekruist, en mocht ik eens aan deze Filistijnen gewroken worden; niet alleen om mijn twee ogen die zij uitgestoken hebben; niet alleen om het nadeel dat zij mij hebben toegebracht; maar om de oneer die zij God hebben aangedaan.
3. Hebt gij enige kennis aan de straten van de stad? Inzonderheid aan die twee grote straten, waarin de burgers wandelen; te weten, gehoorzaamheid aan de gebiedende wil Gods, en onderwerping aan de wil van Zijn voorzienigheid?

a. Een mens die de gebiedende wil Gods gehoorzaamt, redeneert niet tegen enige van Zijn geboden, maar hij staat Zijn gehele wil toe, en verfoeit zichzelf wegens zijn gebrek aan gelijkvormigheid aan Hem. Hij is met zichzelf ontevreden en onvergenoegd, zeggende: Ik ellendig mens! enz. Hij heeft een verborgen goedkeuring in zichzelf, wanneer hij bevindt dat er een gelijkvormigheid aan denzelven in hem gewrocht wordt. Hij heeft er behagen in, als zijnde een blijk van zijn aandeel in de gerechtigheid van Christus. Wanneer hij zichzelf gebracht vindt onder de macht van heiligheid, en van de macht der zonde verlost, dan is hij best met zichzelf tevreden, alzo hij dan in de straat wandelt van gehoorzaamheid aan de gebiedende wil Gods.
b. De andere straat van de stad is onderwerping aan de wil van Gods voorzienigheid. Zij, die weten wat het is in deze straat te wandelen, worden gebracht tot onderwerping aan Gods voorzienigheid. Wie hier niet wandelen kan, is met elke voorzienigheid onvergenoegd, zeggende: Waarom laat God de verwarring in de wereld geschieden? Waarom laat Hij de zonde in mij en in de wereld blijven? Waarom wreekt een heilig God Zich niet haastiglijk over Zijn vijanden? Waarom word ik niet terstond van mijn droefheid hersteld? Waarom worden mijn gebeden niet terstond verhoord? De mens kan hier Gods tijd niet afwachten, maar hij stelt de heiligen Israëls een perk, en is met elke voorzienigheid onvergenoegd. Maar nu, wanneer hij gebracht is om een waar burger te zijn, en kennis verkregen heeft van de straten van de stad, is hij gereed om te zeggen: O! ik schaam mij wegens mijn ongeloof, wegens mijn helse hoogmoed, en al die opkomingen van mijn hart tegen Gods wil. Nu begeert hij gedurig te zeggen: Heere, wat wilt Gij dat ik doen zal? Wat wilt Gij dat ik lijden zal? Laat mij maar doen wat U behaagt, als Gij mij maar bijstaat; laat ik lijden al wat U behaagt, als Gij mij maar ondersteunt. Ik geef mij geheel en al aan de Heere over. Laat ik gehaat en gesmaad worden, indien Hij zulks voor mij goed oordeelt; laat ik arm zijn en vertreden worden; ja indien Hij het goed vindt om soms Zijn aangezicht te verbergen om mij ledig te houden, en mij die zoete invloeden te weigeren die ik graag ten allen tijde zou willen hebben; indien het tot Zijn eer en mij ten goede is, dat deze dingen mij onthouden worden, laat Hem maar de heerschappij hebben, en de zaken regeren naar Zijn eigen goedvinden; laat ik maar niet naar de regering staan; laat de Heere Zijn eigen weg van mij te onderhouden hebben, en om mij als van de hand in de tand te ondersteunen; ik weet, Hij zal mij niet van honger laten vergaan, maar Hij heeft mijn voordeel en welzijn in alles voor; ‘Hij is een God des gerichts; welgelukzalig zijn allen die Hem verwachten’ (Jesaja 30:18). O! hoe onaangenaam waren deze Zijn voorzienigheden mij voormaals; maar nu heeft Hij mij gebracht om de straten van de stad te kennen.

4. Hebt gij enige kennis aan de tempel van de stad? ‘En ik zag geen tempel in dezelve; want de Heere, de almachtige God, is haar Tempel, en het Lam’ (Openbaring 21:22). Wat kennis hebt gij aan deze tempel, en aan het zien en wederzien naar Zijn heiligen tempel in al uw noden en zwarigheden? ‘Zij hebben op Hem gezien, ja, Hem aangelopen als een waterstroom; en hun aangezichten zijn niet schaamrood geworden’ (Psalm 34:6). Wat kennis hebt gij van de handel van de stad, van het handelen op de hemel, van het leven op Christus en Zijn volheid? Tracht gij de muren van de stad, te weten de leer, de godsdienst, de tucht en de regering van Gods huis, te ondersteunen? Zoekt gij het goede van de stad en haar burgers? ‘Indien ik u vergete, o Jeruzalem, zo vergete mijn rechterhand zichzelve; mijn tong kleve aan mijn gehemelte, zo ik aan u niet gedenke, zo ik Jeruzalem niet verheffe boven het hoogste mijner blijdschap’ (Psalm 137:5-6).

5. Indien gij een waar burger zijt, dan zult gij iets hebben van de gestalte van, en gelijkvormigheid met het hemelse Jeruzalem; want ‘gij zijt gekomen tot de berg Sion en de stad des levenden Gods, tot het hemelse Jeruzalem’, enz. (Hebreeën 12:22). De strijdende en de triomferende Kerk zijn maar één huis, het ene het lager- en het andere het hoger-huis. In die stad is een volmaakt aanschouwen; ‘zij zullen Hem zien gelijk Hij is’ (1 Johannes 3:2). Wat begonnen gelijkvormigheid hebt gij daarmee? Wat gezicht hebt gij van Christus ontvangen? In die stad is een volle genieting; wat gelijkvormigheid hebt gij daarmee? Wat gemeenschap hebt gij met de Vader, en met Zijn Zoon Jezus Christus? In die stad is een volmaakte gelijkheid met Christus; wat bezit gij hiervan? Zijt gij door Zijn heerlijkheid te aanschouwen, naar hetzelve beeld in gedaante veranderd? Wat heiligheid hebt gij? Of wat klagen over uw onheiligheid, of verlangen naar dezelve? In die stad is een volmaakte blijdschap; wat beginselen hebt gij hiervan, door aandeel te hebben aan de beekjes der rivier, welke de stad Gods verblijden? Welke druppeltjes van Goddelijke blijdschap ontvangt gij bij tijden om u te versterken? Want hoewel gij gewoonlijk droefheid hebt, zo zegt Christus nochtans: ‘Maar Ik zal u wederom zien, en uw hart zal zich verblijden’ (Johannes 16:22). Bevindt gij, dat Zijn weder en wederzien en bezoeken van u, enige blijdschap geeft? Ik spreek niet van de mate, maar van de waarheid van de zaak.

6. Beproef ook of gij een burger van deze stad zijt, uit de liefde die gij uw medeburgers toedraagt. Dit is een klaar gevolg uit de vereniging, die er is tussen de leden van dit samengevoegde lichaam; en hoewel sommige munt minder doet dan andere munt, indien deze nochtans het opschrift van de keizer draagt, zo moet men die voor gangbaar houden. Indien wij het beeld van Christus zien, zo moeten wij het beminnen, hoewel er enige kleine verschillen mogen zijn. Sommigen hebben een grotere trap van genade, en anderen hebben een kleinere trap. ‘Wij weten dat wij overgegaan zijn uit de dood in het leven, dewijl wij de broeders liefhebben’ (1 Johannes 3:14).

7. Indien gij onder de burgers van de stad Gods zijt, dan zijt gij ook van de andere mensen in de wereld onderscheiden in uw kleding, in uw taal en in uw ijver. In uw kleding zijt gij in een zeker opzicht geheel verheerlijkt, inwendig bekleed zijnde met de toegerekende en inhangende heiligheid van Christus. In uw taal zult gij beminnen om te spreken van Sions Koning en van de voorrechten van de stad, de taal van Asdod vergeten hebbende; een vervloekte vloeker, en hij die niet bemint om te spreken of te horen spreken van de stad Gods, is geen burger of inwoner van deze stad. Ook zult gij in uw ijver onderscheiden zijn; de belangen van de stad zullen u nabij aan het hart liggen.

DERDE GEBRUIK VAN VERMANING

Het derde en laatste gebruik zal zijn tot vermaning.

A. Aan dezulken, die geen burgers zijn van deze stad Gods.
B. Aan dezulken, die immers burgers daarvan zijn.
C. En aan allen in het algemeen.

A. Vooreerst, aan dezulken, die geen burgers zijn van de stad Gods. Dat zal u geen burger maken, dat gij in de stad woont, dat gij u belijdt burger te zijn, of dat anderen u daarvoor aanzien. O! benaarstigt u, om burgers te zijn van deze stad Gods. En op om deze vermaning aan te dringen, zo overweegt:

1. De grote bewegingen en beroeringen, die er tegenwoordig in onze tijd zijn; de aarde schijnt te veranderen uit haar plaats, en de bergen verzet te worden in het hart van de zee; de wateren bruisen en de bergen daveren. ‘De heidenen woeden, en de volken bedenken ijdelheid’ (Psalm 2:1). Daar zijn vele verborgen en openbare aanslagen tegen de Heere en tegen Zijn Gezalfde.
2. Overweeg ook, dat niettegenstaande alle verwarring en wanorde in de wereld, er nog grotere te verwachten zijn, indien God dezelve niet voorkomt, wegens onze onvruchtbaarheid onder het Evangelie. Daar zijn een vreselijke zorgeloosheid en vele andere tekenen van ‘s Heeren ongenoegen, welke nog grotere verwarringen voorzeggen. En wat zult gij dan gaan doen, indien gij geen aandeel hebt in deze stad, in welke alleen veiligheid en vrede is?
3. Overweeg verder de ellende van degenen die buiten deze stad zijn. De voorsteden zijn een gevaarlijke post ten tijde van oorlogen; want zij zullen zekerlijk vernield worden, of door de vijand, of door de burgers. Hoewel gij door de belijdenis van de godsdienst, nabij de ark zijt, zo kunt gij zowel verloren gaan, als degenen die er honderd mijlen van af zijn. En indien gij, die op zo grote zaligheid geen acht neemt, door te weigeren om in de stad te gaan, het niet ontvlieden zult, wat zal er dan van diegenen worden, welke de muren van de stad omver halen en afbreken, gelijk velen tegenwoordig doen; ‘God zal de wraak op Zijn tegenpartijen doen wederkeren’ (Deuteronomium 32:43).
4. Overweeg ook de gelukzaligheid van degenen die ware burgers zijn van deze stad. Zij zijn bevrijd van de zonde, bevrijd van de satan, bevrijd van de wet, bevrijd van de dood, bevrijd van de hel, en ook van alle verdrukkingen, een zalige rust genietende in het midden van dezelve; want in de grootste bewegingen zullen nochtans de beekjes der rivier verblijden de stad Gods, enz.

Indien gij nu mocht vragen: Wat zullen wij doen om burgers te worden? Zo antwoord ik, dat niemand een vrij burger is van deze stad door geboorte. Zij die onder de uitwendige voorrechten van deze stad geboren zijn, hebben daarom geen recht op de bijzondere voorrechten van haar burgers: maar indien gij burgers wilt worden, dan moet gij:

1. Wedergeboren worden. Het is niet uw natuurlijke geboorte, maar de wedergeboorte die u een vrije burger zal maken van deze stad; ‘want van Sion zal gezegd worden: Die en die is aldaar geboren’ (Psalm 87:5).
2. Gij moet andere steden verlaten. Gij moet de wereld en haar besmettingen verlaten, en gij moet uit Sodom, Tyrus, Babylon en Jeruzalem die nu in dienstbaarheid zijn,

uitgaan en tot de berg Sion komen; wij moeten alles verlaten, en tot de stad Gods, de Heere Jezus, komen. Verbreek dan uw gemeenschap met de zonde en de satan; uw verbond met de hel en uw voorzichtig verdrag met de dood moet vernietigd worden, en gij moet tot het gezelschap van de godzaligen komen, hoe gering gij dezelve ook voor het tegenwoordige achten mocht; wijk af van de tenten der goddelozen. 'Daarom, gaat uit het midden van hen en scheidt u af, zegt de Heere' (2 Korinthe 6:17).

3. Arbeid om uw burgerbrief verzekerd te krijgen. Brengt gij tot hetzelve ook alle naarstigheid, om uw roeping en verkiezing vast te maken. Wanneer gij dit klaar hebt, dan mocht gij met blijdschap door de woestijn gaan, wat zwarigheden zich ook op uw weg mogen opdoen; gelijk Hábakuk toen hij zeide: 'Alhoewel de vijgenboom niet bloeien zal en geen vrucht aan de wijnstok zijn zal, dat het werk des olijfbooms liegen zal en de velden geen vrucht of spijze voortbrengen, enz. Zo zal ik nochtans in de HEERE van vreugde opspringen; ik zal mij verheugen in de God mijns heils' (Hábakuk 3:17-18).

4. Zoek een grondige kennis te verkrijgen van de wetten van de stad; ik meen van de Heilige Schrift. Hij heeft Zijn inzettingen aan Jakob, en Zijn getuigenissen aan Israël gegeven: 'Onderzoekt de Schriften, want gij meent in dezelve het eeuwige leven te hebben' (Johannes 5:39).

5. Gij moet de gift van vrijheid, die Christus u aanbiedt, aannemen. Hij wil u allen vrije lieden maken van deze stad: 'Indien dan de Zoon u zal vrijgemaakt hebben, zo zult gij waarlijk vrij zijn' (Johannes 8:36). Neem dan Christus Jezus met al Zijn volheid om niet aan; zeg van ganser harte: Welaan, ik neem Hem, gelijk Hij mij in het Evangelie wordt aangeboden.

6. Gij moet onder de eed komen van deze stad. Dit is een eed, mijn vrienden! die gij vrijelijk doen mag. Daar zijn sommige verstrikkende eden in deze tijd, die onvoegzaam zijn voor en onbestaanbaar met deze stad; maar de eed van deze stad Gods daar mag ik u vrijelijk toe aanzetten. Kom onder de invloeden der genade met Hem in een verbond; maak met Hem een 'eeuwig verbond, dat niet vergeten zal worden' (Jeremía 50:5). Zweert in de Naam des Heeren; zweert door de hulp van Zijn genade en in de kracht van Jehovah, dat gij voor Hem en niet voor een ander zult zijn. Neem ook de eed aan van al Zijn vijanden af te zweren, de zonde, de satan en de wereld, die een recht voorwenden te hebben op de troon van uw hart. Kom onder een eed van getrouwheid aan de Zoon Gods, om Hem het koninkrijk te geven, en om Hem te gehoorzamen; want Zijn recht op de kroon is ontwijfelbaar.

De voornaamste vermaning en raad die ik u aanbied, is om tot de Koning van deze stad te komen; want Hij is een machtig Koning; neem daarom nog dienst onder Hem. Zie op Hem, als op één die volkomen kan zaligmaken, niettegenstaande alle krachtige verhinderingen die in de weg mogen staan. Zijt gij onder de macht des doods? Ziet 'Hij is de Opstanding en het Leven' (Johannes 11:25), een God 'Die de doden levend maakt, en roept de dingen die niet zijn, alsof zij waren' (Romeinen 4:17). Zijt gij onder de macht der duisternis? Ziet 'Hij is het Licht der wereld'. Zijt gij onder de macht van het ongeloof? Ziet Hij is de Auteur, de 'overste Leidsman en Voleinder des geloofs' (Hebreeën 12:2). 'Hij kan volkomen zaligmaken degenen die door Hem tot God gaan', als de Weg en Leidsman (Hebreeën 7:25). Zijt gij onder de macht van verharding des harten? O! wanhoop daarom niet; de hulp is nabij, want Hij kan zelfs 'uit deze stenen Abraham kinderen verwekken' (Mattheüs 3:9). O! geef dan werk aan Hem Die gezegd heeft: 'Ik zal het stenen hart uit uw vlees wegnemen' (Ezechiël 36:26). Wat ook uw kwaal mag zijn, hier is de genezing daarvoor. O, vermetele atheïst, deze almachtige genade kan u overwinnen.

B. Ten tweede. Aan degenen die waarlijk burgers zijn van de stad Gods, is mijn vermaning:

1. Dat gij de uniform draagt van de stad; namelijk, de heiligheid. Laat het aan de wereld blijken, dat gij burgers zijt, door uw heilige wandel.
2. Draag toch zorg dat gij de taal spreekt van de stad, en niet de taal Asdods; laat uw samenspreking openbaar maken dat gij burgers van Sion zijt.
3. Zie toe dat gij de lasten draagt van de stad. Wees tevreden om de algemene last, te weten het kruis van Christus, te dragen; 'Zo iemand achter Mij wil komen, die verloochene Zichzelf, en neme zijn kruis op en volge Mij' (Mattheüs 16:24). Arbeid om de dwalingen en ketterijen ten onder te brengen, door uw gebeden en betrachtingen.
4. Zie toe dat gij de corporatie of gemeenschap bemint, en dat gij gereed zijt om uzelf uit te leggen ten goede van de stad; 'Bidt om de vrede van Jeruzalem; wél moeten zij varen die u beminnen' (Psalm 122:6).
5. Zie toe dat gij u aan de regering van de stad onderwerpt, aan de instellingen van de kerk, zo ver en niet verder dan zij overeenkomen met en beschreven zijn in de Schrift. 'Jaagt de vrede na met allen, en de heiligmaking, zonder welke niemand de Heere zien zal' (Hebreeën 12:14). De vrede, gegrond zijnde op de waarheid en heiligheid, is de voorname instelling en ordonnantie van de stad: 'Koop de waarheid voor enige prijs, en verkoop ze niet' (Spreuken 23:23), zelfs niet voor de vrede.
6. Draag zorg dat gij de handel drijft van de stad. Werkzaam te zijn in uw geestelijke handel, zal getuigenis geven dat gij ware burgers zijt van deze stad. Nu is de dagelijkse handel van dezelve, om dagelijks te waken aan de poorten van de opperste Wijsheid, waarnemende de posten van haar deuren; te komen met vrijmoedigheid tot de troon der genade, en te leven door het geloof des Zoons Gods. O! waardeer het veel, dat gij vrije lieden zijt in de stad, en denk veel aan de voorrechten die gij geniet, inzonderheid dat God op u geschreven heeft, 'den naam der stad Mijns Gods, namelijk des nieuwen Jeruzalems, dat uit de hemel van Mijn God afdaalt, en ook Mijn nieuwen Naam' (Openbaring 3:12). 'Houdt het daarvoor, dat gij wel der zonde dood zijt, maar Gode levend zijt in Christus Jezus, onzen Heere' (Romeinen 6:11). Dat is de ware ootmoedigheid, om niet alleen uw natuurlijke ellendigheid en zondigheid te erkennen, maar ook om uw geestelijke voorrechten en weldaden te erkennen, die gij in Christus geniet.
7. Nog eens, zijt gij burgers? Maak dan dagelijks gebruik van de rivier die de stad Gods verblijdt. Zijt vrolijk en verblijdt u in de Heere, ten allen tijd, hoe droevig uw geval of omstandigheden wezen mogen. O! zult gij zeggen, is er enige grond van vreugde of blijdschap voor mij, wanneer ik mij ontstoken vind door de toorn Gods, die gereed is mij te verbranden? Ja, laat het geloof tot deze rivier komen, en dan zult gij bevinden, dat haar beekjes een verkoelende en blussende kracht hebben. 'Wij roemen ook in God door onzen Heere Jezus Christus, door Welken wij nu de verzoening gekregen hebben' (Romeinen 5:11); en door Hem behouden zijn van de toorn. O! kan daar enige grond van blijdschap voor mij zijn, waar ik anders niets vind dan onreinheid en besmetting? O ja, laat het geloof tot de rivier komen, dan zult gij bevinden dat dezelve een reinigende kracht heeft, om alle vuiligheid en besmetting weg te nemen, want 'het bloed van Jezus Christus, de Zoon Gods, reinigt van alle zonden' (1 Johannes 1:7). 'Ik zal rein water op u sprengen en gij zult rein worden; van al uw onreinheden en van al uw drekgoden zal Ik u reinigen' (Ezechiël 36:25). O! is er

enige grond van blijdschap voor mij, daar ik vol wonden en striemen ben, geheel overladen met kwalen en krankheden? O ja, laat het geloof maar tot de rivier lopen, en gij zult bevinden dat haar beekjes een genezende kracht hebben. Hier zijn de genezende wateren van het heiligdom; 'Ik ben de HEERE, uw Heelmeester' (Éxodus 15:26). Is er ook enige grond van blijdschap voor mij, waar ik mij als dood in de zonde gevoel, hebbende een dood hart, een dode gestalte, en niets dan het beeld des doods rondom mij? O ja, laat het geloof tot de rivier komen, dan zult gij bevinden dat haar beekjes een levendmakende kracht hebben; 'het zal leven, alles waarheen deze beek zal komen' (Ezechiël 47:9). Het is het water des levens; 'die in Mij gelooft, zal leven, al ware hij ook gestorven' (Johannes 11:25). Wat grond van blijdschap kan er voor mij zijn, daar mijn hart zo hard en ongevoelig is als een rotssteen, en harder dan een diamant? Ja, laat het geloof tot de rivier gaan, dan zult gij bevinden dat het water een verzachtende kracht heeft; God kan uit stenen Abraham kinderen verwekken, en het stenen hart wegnemen, alsook het diamanten hart versmelten. Wat grond van blijdschap kan ik hebben, daar ik geen vrucht vind, maar wel de vloek van onvruchtbaarheid? Och! laat het geloof tot de rivier gaan, want haar beekjes zijn van een vruchtbaarmakende kracht; 'dan zult gij zijn als een boom, geplant aan waterbeken, die zijn vrucht geeft op zijn tijd' (Psalm 1:3). O! kan er ook grond van blijdschap zijn voor mij, daar mijn sterkte vergaan is, en ik geen kracht in mij bevind voor enige plicht? Ik ben niet machtig mij te bewegen, noch om te kunnen opzien. Och ja, laat het geloof lopen tot deze rivier, dan zult gij bevinden, dat de beekjes daarvan een versterkende kracht hebben; dan zult gij door de Geest versterkt worden in de inwendige mens, en wanneer gij zwak zijt, dan zult gij sterk zijn (Psalm 84:6-8): 'Welgelukzalig is de mens wiens sterkte in U is. Als zij door het dal der moerbeziebomen doorgaan, stellen zij Hem tot een Fontein; ook zal de regen hen gans rijkelijk overdekken. Zij gaan van kracht tot kracht, een iegelijk van hen zal verschijnen voor God in Sion'. Kan er ook enige grond van blijdschap voor mij zijn, waar ik bevind dat ik geen troost ontvangen kan? Ik ben als in de put van droefheid, en in de diepte van wanhoop. Och! laat het geloof maar komen tot de rivier, dan zult gij bevinden dat haar beekjes een verkwikkende, een verlevendigende en vertroostende kracht hebben; zij zijn van een verblijdende hoedanigheid. Wat ook de grond van droefheid wezen mag, hier is een eeuwige grond van blijdschap, want de beekjes der rivier zullen verblijden de stad Gods, enz.

C. Nu zal ik ten derde een kort woord spreken tot allen in het algemeen. Ik vermaan u dan, om te komen en te drinken uit de beekjes van deze rivier, welke lopen in het kanaal van het verbond der belofte. Hier is een beek van genade voor u allen; een beek van levendmakende genade voor een dode zondaar, van vergevende genade voor een schuldige zondaar, van reinigende genade voor een onreine zondaar, van genezende genade voor een kranke zondaar, en van trekkende genade voor een afkerige zondaar. Gelijk de rivieren open liggen voor alle reizigers, zo ligt deze rivier open voor alle arme zondaren. Het is geen verzegelde, maar een geopende fontein die wij ulieden verkondigen; die wil, die kome. Gelijk een iegelijk uit een rivier drinken mag, zoveel als hem zal lusten, zonder dat er iets gemist zal worden, alzo is het ook hier; kom maar met uw ledige vaten, gij die niets hebt, te weten: geen genade, geen kracht, geen gerechtigheid; Christus heeft genoeg voor u: 'Die dorst heeft, kome; en die wil, neme het water des levens om niet' (Openbaring 22:17), dat is, al wie maar drinken wil. O! alle onkundigen, gij hebt een dronk van onderwijzende en verlichtende genade nodig; Christus is een Profeet om u dat te geven. O! alle gij schuldigen, gij hebt een dronk

van vergevende genade nodig, en Christus is een Priester om u dat te geven. O! gij allen die onder de macht en heerschappij van de zonde en de satan zijt, Christus is een Koning om u een dronk van vrijmakende genade te geven.
Het is de eerste nodiging om tot Christus te komen die gij van ons ontvangen hebt, en het zal naar alle waarschijnlijkheid de laatste zijn; zal deze aanbieding dan veracht worden? Zeg niet dat gij niet aangenaam zult zijn; o! beproef het eens; ja Hij zal blij met u wezen, wat gij ook tot heden toe geweest mocht zijn; Christus zegt: kom maar tot Mij zonder enig uitstel; kom tot Mij, wat gij ook geweest mocht zijn; hetzij gij een dronkaard of vloeker, een hoereerder, een overspeler, of een sabbatschender zijt geweest; ja al was gij een gevleesde duivel geweest, hier is een Zaligmaker om u zalig te maken van uw zonden, een mens-geworden God, om vleselijke duivels te behouden. O! hier is een verborgenheid van liefde, dat Hij tevreden is om een zondaar aan te nemen op het einde van zijn leven, zelfs wanneer hij de bloem van zijn tijd aan de drekgoden gegeven heeft, en de kracht van zijn hart en zijn genegenheden aan de ijdelheid. O! wat is de liefde van Christus een verborgenheid, omdat Hij tevreden is om u op het laatst en op het slimst te willen nemen; om u te willen hebben wanneer uw drekgoden u verlaten hebben en wanneer gij niet beter kunt. O! kom dan tot de rivier: die wil, die kome. Waartoe komt gij hier, indien gij niet tot Christus komt? Ik mag zeggen: Wat zijt gij uitgegaan om te zien of te horen? Velen zijn gekomen om hun nieuwsgierigheid te voldoen, om twee vreemdelingen te zien en te horen; maar is dat het al? Och armen! dan hebt gij niets gezien, indien gij Christus niet hebt gezien in dit Evangelie; gij hebt niets gehoord, indien gij de stem van Christus niet gehoord hebt. Sommigen zullen mogelijk voldaan heengaan met de predicaties die zij gehoord hebben; maar wat is dat een geringe zaak? Zijn wij daarom een zo grote reis komen doen, alleen om uw oren te strelen? Wij achten onze boodschap verloren, indien wij geen harten voor Christus gewonnen hebben. Wij achten al onze moeite tevergeefs, indien wij niet een ziel voor Christus gewonnen hebben, noch de reuke Zijns Naams verder hebben bekend gemaakt. Maar indien heden enige vervreemden van Christus Hem mochten zoeken, enige vijanden tot vrienden zijn gemaakt, enige spotters tot treurigen veranderd werden, enige onbegenadigde personen en families onder u, tot biddende personen waren gemaakt, en dat biddende personen worstelaren werden; indien zij, die alleen een gedaante van gebed en godzaligheid hebben gehad, bekeerd waren tot de kracht daarvan; indien enige verachters van Christus en van het Evangelie tot gelovigen in Christus, en tot navolgers van het Lam gemaakt waren; o, dan zouden wij onze moeite wel besteed achten, en ook onze reis wel betaald, al was het honderd mijlen verder. O! dat alle vreemdelingen van het burgerschap Israëls, eens burgers mochten worden van de stad Gods, en dat alle burgers van dezelve, deze tekst met zich mee mochten nemen, en zich verblijden in dit woord Gods, dat hoewel de wereld in verwarring en wanorde vervallen zou; dat hoewel de zaken er nog zo duister en wanhopig uitzien; dat hoewel de vijanden van de Kerk, of van deze stad Gods, hetzij ze buiten of binnen haar muren zijn, brullen mochten als de zee, en tot de uiterste palen van verwoedheid komen, de beekjes der rivier nochtans zullen verblijden de stad Gods.

AMEN

3. De tegenwoordige plicht voor de naderende duisternis

Jeremía 13:16. ***Geeft ere de HEERE uw God, eer dat Hij het duister maakt.***

Deze woorden zijn een gedeelte van een wenende profetie, in welke de profeet het zorgeloze en hardnekkige volk zoekt op te wekken tot bekering, uit aanmerking van de oordelen Gods, die over hetzelve komen zouden, van welke wij in het voorgaande gedeelte van het hoofdstuk lezen. En nu komt hij het een goede en tijdige raad geven, zeggende (vers 15): 'Hoort en neemt ter ore, verheft u niet; want de HEERE heeft het gesproken'. God heeft Zijn Woord gepasseerd, en Zijn besluit laten uitgaan; en dan roept Hij ze tot bekering, en om 'den HEERE hun God ere te geven, eer dat Hij het duister make'.
Uit het verband en de samenhang mogen wij deze weinige dingen aanmerken.

1. Dat God in Zijn aller-gestrengste bedreigingen en vreselijkste voorzienigheden, 's mensen bekering tot Hem bedoelt.
2. Zij, die de bedreiging van de Goddelijke toorn verachten, moesten stilstaan en horen wat God tot hen spreekt; gelijk wij zien kunnen (Spreuken 1:25-27,33): 'Maar die naar Mij hoort, zal zeker wonen, en hij zal gerust zijn van de vreze des kwaads', daar de Heere integendeel, wanneer zij niet horen, 'in hun verderf lachen zal, en spotten wanneer hun vreze komt'; daarom 'verheft u niet; want de HEERE heeft het gesproken'.
3. Wat is het dat de mens belet om te horen, wanneer God tot hem spreekt door het Woord of door de roede? Immers anders niet dan de hoogmoed; 'verheft u niet'; denk niet dat gij te goed zijt om onderwezen te worden. Wees niet spotachtig, wees niet eigenzinnig, wees niet zorgeloos, wanneer God dreigt, noch onlijdzaam wanneer Hij slaat; want de hoogmoed ligt aan de wortel van die beiden.
4. Wij behoorden op te merken, wie het is die tot ons spreekt door Zijn Woord en door de roede. De Heere heeft het gesproken; Hij, Wiens gezag en macht onweerstaanbaar zijn. Wil daarom uw stijve nekken en stoute harten buigen, welke uit verharding en uit een gewoonte van te zondigen voortkomen. Overweeg, wil hij zeggen, dat het Jeremía niet is daar gij mee te doen hebt, het is niet met de leraar daar gij mee te doen hebt, maar het is met de grote God. 'En verheft u niet; want de HEERE heeft het gesproken'. Wanneer gij u tegen het Woord en de roede verhardt, dan verhardt gij u tegen God Zelf. Een andere raad ligt in de woorden van onze tekst: *'Geeft ere de HEERE uw God, eer dat Hij het duister make'*.
In welke woorden wij acht te geven hebben op een vermaning en op een beweegreden. De vermaning is: *Geeft ere de HEERE uw God*. Dit is een ontfermende raadgeving die God geeft, zeggende: *Geeft ere de HEERE uw God*; waardoor Hij nog een deur van hoop voor hen opent. En hier is ook een genadige benoeming, daar Hij Zichzelf mee benoemt, de *HEERE uw God*. Hieruit mogen wij aanmerken, dat God, te midden van Zijn bedreiging, niet vergeet dat zij Zijn volk zijn, en Hij hun God is; zie Jeremía 3:12-14. Hij noemt Zichzelf de HEERE hun God, opdat Hij ze wegens hun verlaten van Hem beschamen mocht, en hen tevens nodigen om tot Hem weder te keren. *Geeft ere de HEERE uw God*; niet aan uw afgoden, niet aan andere goden; geeft Hem eer, door een belijdenis van zonde, door bekering en verbetering. Dit is een plicht die alle andere plichten in zich vervat. De beweegreden tot deze plicht is, *eer Hij het duister make*; eer Hij zulke oordelen over u brengt, die gij geenszins zult kunnen ontwijken. Duisterheid en benauwdheid zullen het deel zijn van dezulken die zich niet bekeren en

God ere geven. Toen zij, die door de vierde fiool met grote hitte verhit werden, zich niet bekeerden, om God heerlijkheid te geven, werden zij door de naastvolgende fiool met duisternis vervuld (Openbaring 16:9-10). Hieruit ontstaat deze lering, namelijk:

LERING: Dat het de plicht is van een zondig volk, om God ere te geven, eer Hij het duister maakt; dat het zich bekere, eer Hij Zijn oordelen over hetzelve brengt. Wij moesten God dadelijk verheerlijken in een weg van gehoorzaamheid en plicht, eer Hij Zichzelf lijdelijk over ons komt verheerlijken in een weg van toorn.

Dit is de grote roeping Gods in Zijn Woord (Jesaja 55:6-7): 'Zoekt de HEERE terwijl Hij te vinden is; roept Hem aan terwijl Hij nabij is. De goddeloze verlate zijn weg, en de ongerechtige man zijn gedachten; en Hij bekere zich tot de HEERE, zo zal Hij Zich zijner ontfermen, en tot onzen God, want Hij vergeeft menigvuldiglijk'. 'Geeft de HEERE de eer Zijns Naams, brengt offer en komt voor Zijn aangezicht; aanbidt de HEERE in de heerlijkheid des heiligdoms. Schrikt voor Zijn aangezicht, gij gehele aarde!' enz. (1 Kronieken 16: 29-30). 'Indien gij het niet zult horen, en indien gij het niet zult ter harte nemen, om Mijn Naam eer te geven, zegt de HEERE der heirscharen, zo zal Ik de vloek onder u zenden, en Ik zal uw zegeningen vervloeken; ja, Ik heb ook alrede elkeen derzelve vervloekt, omdat gij het niet ter harte neemt' (Maleáchi 2:2). 'Vreest God en geeft Hem heerlijkheid, want de ure Zijns oordeels is gekomen' (Openbaring 14:7). 'En de mensen werden verhit met grote hitte, en lasterden de Naam van God, Die macht heeft over deze plagen; en zij bekeerden zich niet om Hem heerlijkheid te geven. En de vijfde engel goot zijn fiool uit op de troon van het beest; en zijn rijk is verduisterd geworden, en zij kauwden hun tong van pijn' (Openbaring 16:9-10). Zo ook (Psalm 96:7-9): 'Geeft de HEERE, gij geslachten der volken, geeft de HEERE eer en sterkte. Geeft de HEERE de eer Zijns Naams, brengt offer en komt in Zijn voorhoven. Aanbidt de HEERE in de heerlijkheid des heiligdoms; schrikt voor Zijn aangezicht, gij ganse aarde'.

De orde die ik door 's Heeren bijstand, in het verhandelen van deze stof houden zal, is deze:
(1) Zal ik een weinig spreken van deze heerlijkheid of eer, die men God moet geven; en wat het is Hem te verheerlijken.
(2) Zal ik onderzoeken: Hoe wij Hem eer moeten geven, of door welke middelen wij Hem te verheerlijken hebben.
(3) Zal ik aanwijzen wat er in de uitdrukking: *'Geeft ere de HEERE uw God'*, opgesloten is.
(4) Zal ik een weinig handelen van de beweegreden, eer Hij het duister maakt.
(5) En dan zal ik eindelijk enige besluiten trekken tot toepassing.

(1) Betrekkelijk het eerste hoofdstuk, namelijk om een weinig te spreken van die eer, die men de HEERE geven moet, en wat het is Hem te verheerlijken.
Gods heerlijkheid is of wezenlijk, of verklarender-wijze. Zijn wezenlijke heerlijkheid is de onbegrijpelijke majesteit Zijner Godheid. Deze heerlijkheid is niet vatbaar om vermeerderd of verminderd te worden; want onze hemelse Vader is volmaakt, en 'onze goedheid raakt niet tot Hem' (Psalm 16:2). Zijn verklarende heerlijkheid is, wanneer Hij Zelf door Zijn Woord, door Zijn werken of door Zijn Geest, Zijn heerlijkheid verklaart en aan engelen of mensen openbaart; of wanneer zij trachten te

verklaren hoe heerlijk Hij is, door Hem te kennen, lief te hebben, te vrezen, te dienen, te gehoorzamen, te loven en te prijzen; alsook door Hem te aanbidden, in Hem te geloven, op Hem te vertrouwen, van Hem af te hangen en Zijn heerlijkheid te bevorderen door hun gedachten, woorden en werken.
Wij kunnen God niet verheerlijken door Hem enige heerlijkheid toe te brengen. Het is Zijn prerogatief of voorrecht, om ons aldus te verheerlijken; en dit heeft Hij gedaan in de eerste schepping, toen Hij de mens 'met eer en heerlijkheid gekroond heeft' (Psalm 8:6); en dat doet Hij ook in de tweede schepping en herstelling van onze gevallen staat, wanneer Hij ons het beginsel der heerlijkheid geeft in de wedergeboorte; want de genade is de heerlijkheid in het zaad, en de heerlijkheid is maar genade in de bloem. Hierom worden wij gezegd 'veranderd te worden naar hetzelfde beeld in gedaante, van heerlijkheid tot heerlijkheid, als van des Heeren Geest' (2 Korinthe 3:18); en dit zal Hij ook doen in de volmaking van onze heiligheid en gelukzaligheid in de hemel; gelijk Christus gezegd heeft (Johannes 17:1): 'Vader, de ure is gekomen, verheerlijk Uw Zoon'; alzo zal God ook, wanneer de ure van een gelovige, de ure des doods gekomen is, hem met Zichzelf verheerlijken, gelijk er staat (vers 5): 'En nu, verheerlijk Mij, Gij Vader, bij Uzelven, met de heerlijkheid die Ik bij U had eer de wereld was'. Zo zullen de gelovigen ook verheerlijkt worden met de heerlijkheid, welke Hij voor hen bereid heeft voor de grondlegging der wereld. Het is, zeg ik, Gods voorrecht om ons te verheerlijken. Maar in deze zin kunnen wij God niet verheerlijken; even weinig als wij een nieuwe Godheid kunnen scheppen; maar onze verheerlijking van Hem is niet anders, dan Hem heerlijk te verklaren. Wij geven Hem heerlijkheid en eer, wanneer wij Hem heerlijkheid toeschrijven. De onredelijke schepselen verheerlijken Hem lijdelijk; maar de redelijke schepselen behoorden zulks dadelijk te doen. De goddelozen verdonkeren Zijn verklarende heerlijkheid door hun zonden, waardoor zij nochtans zichzelf groter ongelijk doen, dan Hem; want gelijk de zon, wanneer zij verduistert, door tussenkomst van de maan, nochtans vol licht is in zichzelf, omdat zulks eigenlijk geen verduistering is van de zon, maar van de aarde, alzo wordt ook de heerlijkheid Gods verdonkerd door de zonde en goddeloosheid van de mensen, niet door Hem te beroven van enige Zijner volmaaktheden, maar zij beroven zichzelf, omdat hun hoogste einde en hun grootste volmaaktheid is om God te verheerlijken, en gelijkvormig gemaakt te worden met Hem. Dus is God te verheerlijken, Zijn heerlijkheid te verkondigen.

(2) Het tweede hoofdstuk, dat ik voorgesteld heb, is om te onderzoeken: Hoe wij God eer geven, of door welke middelen wij Hem te verheerlijken hebben.
In het algemeen moeten wij God verheerlijken met onze gehele mens, met ziel en lichaam (1 Korinthe 6:20): 'Gij zijt duur gekocht; zo verheerlijkt dan God in uw lichaam en in uw geest, welke Godes zijn'; dat is, beiden met de inwendige en met de uitwendige mens. Met de inwendige mens, door Hem met de grootste liefde te beminnen; door te arbeiden om Hem meer en meer te kennen; door naar Hem te verlangen; door ons in Hem te verblijden; door Zijn Naam te vrezen en door Hem aan te kleven. Met de uitwendige mens, en dat beiden met onze lippen en met ons leven. Met onze lippen en monden behoorden wij God te bidden en te prijzen, sprekende tot Hem, van Hem en voor Hem; onze tongen moesten als penselen zijn, om de heerlijkheid Gods af te malen en uit te drukken; daar zijn velen wiens tongen als sponzen zijn, om Zijn heerlijkheid uit te wissen en te verdonkeren; die anders zelden van God spreken, dan in een eed, of Zijn Naam vermelden, dan wanneer zij bij dezelve vloeken en zweren. Wat zijn zij niet reeds de hel gelijk, die geen ander ge-

bruik van God maken, dan Hem te lasteren? Zo deze zich niet bekeren en Hem eer geven, dan zal God te lasteren hun eeuwig werk in de hel zijn. O! hoe weinigen spreken er tot eer van God in de gezelschappen waarin zij verkeren, hoewel Hij steeds tegenwoordig is bij hen, en één van het gezelschap is! Nee, ijdel geklap en gekscheren is het werk van hun tongen (Psalm 12:2): 'Zij spreken valsheid, een ieder met zijn naaste, met vleiende lippen; zij spreken met een dubbel hart', enz. Nog eens, wij moeten God verheerlijken met ons leven en met onze daden. Hierom lezen wij in Mattheüs 5:16: 'Laat uw licht alzo schijnen voor de mensen, dat zij uw goede werken mogen zien, en uw Vader, Die in de hemelen is, verheerlijken'. 'Hierin is Mijn Vader verheerlijkt, dat gij veel vrucht draagt' (Johannes 15:8). Daar zijn vele ledige mondbelijders, die graag als bomen der gerechtigheid willen doorgaan, en die nochtans niets dan bladeren dragen, een uitwendige vertoning naar buiten; die bladeren dragen zij voor hun eigen heerlijkheid en sieraad, maar zij zijn geheel gebrekkig in datgene hetwelk het meest toebrengt tot heerlijkheid van God, te weten: vruchten des Geestes en 'der gerechtigheid, die door Jezus Christus zijn, tot heerlijkheid en prijs van God' (Filippenzen 1:11). Wij hebben de Goddelijke volmaaktheden te verheerlijken, door te zoeken gelijkvormig te worden met dezelve; om heilig te zijn gelijk Hij heilig is, enz. En door die plichten te doen, daar Zijn volmaaktheden ons toe verplichten; want Zijn onmededeelbare eigenschappen, gelijk Zijn oneindigheid, eeuwigheid, enz. zijn onnavolgbaar; nochtans verbinden ze ons tot plichten ten aanzien van Hem.

Welke zijn nu de bijzondere plichten, door welke wij in deze tekst geroepen worden, om God ere te geven? Ik antwoord: Het blijkt uit het verband van de tekst, dat het geloof en bekering zijn, gelijk wij zien kunnen uit het voorgaande 15^{e} vers. Geloof, hoort en neemt ter ore, want de HEERE heeft het gesproken. Bekering en verootmoediging van onszelven onder Zijn krachtige hand: 'Verheft u niet; want de HEERE heeft het gesproken'. Dus worden wij heden geroepen God eer te geven, en Hem te verheerlijken. Wij zullen daarom onderzoeken:

A. Wat dit geloof is, en hoe het God ere geeft.
B. Wat deze bekering is, en hoe die God ere geeft.

A. Vooreerst: Wat dit geloof is en hoe het God ere geeft? Wat dit geloof is, mogen wij opmaken uit het verband van de tekst (vers 15): 'Hoort en neemt ter ore, want de HEERE spreekt'. Het is een horen en ter ore nemen van hetgeen God spreekt in Zijn Woord. Het ongeloof stopt onze oren, en maakt ons als een dove adder, 'die niet hoort naar de stem der belezers' (Psalm 58:5-6). Maar het geloof is een openen van het oor, om God Zelf te horen spreken. Door het ongeloof horen wij alleen wat een mens tot ons spreekt, maar door het geloof horen en nemen wij ter ore wat God spreekt, en wij geloven hetgeen Hij ons zegt in Zijn bedreigingen en beloften. Wij geven God geen eer, totdat wij Hem horen door het geloof. Wanneer wij God horen spreken in de wet, dan geloven wij de wet, en worden daardoor opgewekt; en wanneer wij God horen spreken in het Evangelie, dan geloven wij het Evangelie, en worden daardoor levend gemaakt. Wanneer wij een bedreigende God waarlijk horen, dan geloven en vrezen wij, en wanneer wij een belovende God waarlijk horen, dan geloven en hopen wij in de genade Gods door Christus. En dit is het geloof waartoe wij heden geroepen worden, opdat wij God ere geven en Hem verheerlijken mogen.

Maar, hoe geeft nu het geloof God eer? Ik antwoord, door aan Gods getrouwheid te beantwoorden; hierom wordt van Abraham gezegd, dat hij ‘gesterkt geweest is in het geloof, gevende God de eer’ (Romeinen 4:20). Maar meer bijzonder geeft het zaligmakende geloof God eer.

1. Omdat het niets tot Hem brengt, dan armoede, gebrek en ledigheid. Andere genaden brengen Hem, als het ware, iets toe; maar het geloof brengt niets. De liefde brengt Hem vuur, de bekering brengt Hem tranen, en de gehoorzaamheid brengt Hem werken; maar het arme geloof niets dan een blote hand en een ledige schotel. Wij zijn, wanneer wij iets tot God brengen, genegen om iets van de eer weg te dragen, die Hem alleen toekomt; maar het geloof brengt niets om de ziel bij God aan te prijzen, en hoe armer iemand nu tot God komt, hoe meer hij Hem dan verheerlijkt.
2. Het geloof geeft God de eer, omdat het in en van Hem alles zoekt. Gelijk het niets tot Hem brengt, zo verwacht het alle dingen van Hem, zeggende: van Hem is al mijn verwachting; ik heb geen hoop, dan alleen in U; al mijn noden zijn op U.
3. Het geloof geeft God de eer, door alles op Zijn Woord te wagen. Indien dat Woord mij begeeft, zegt het geloof, dan ben ik verloren; maar ik hoop op Uw Woord. Het geloof hangt aan de gordel Zijner lendenen, te weten Zijn getrouwheid, gelijk die verpand is in Zijn Woord en aan Zijn Woord, gelijk dat ja en amen is in Christus, en dit geeft God meer eer, dan alle andere dingen; want ‘al de beloften zijn in Hem ja, en zijn in Hem amen, tot heerlijkheid Gods door ons’ (2 Korinthe 1:20).
4. Het geloof geeft God de eer, omdat alle andere daden Hem maar zo ver verheerlijken, als er geloof in is, en als zij uit het geloof voortkomen; want ‘zonder geloof is het onmogelijk Gode te behagen’ (Hebreeën 11:6). Daar is geen werk dat God behagen kan zonder het geloof; neem maar het geloof weg uit uw gebeden, dan ontvangt God geen eer, en gij ontvangt geen troost uit dezelve; zie Jakobus 1:5-7: ‘Indien iemand van u wijsheid ontbreekt, dat hij ze van God begere, Die een iegelijk mildelijk geeft, en niet verwijt; en zij zal hem gegeven worden. Maar dat hij ze begere in geloof, niet twijfelende; want die twijfelt, is een baar der zee gelijk, die van de wind gedreven wordt. Want die mens mene niet dat hij iets ontvangen zal van de Heere’. Laat het geloof van uw horen afgescheiden zijn, dan zal God van uw horen geen eer ontvangen; ja, ‘al wat uit het geloof niet is, dat is zonde’ (Romeinen 14:23).

B. Ten tweede. Wat deze bekering is, en hoe dezelve God ere geeft? Wat deze bekering is, wordt ons ook geleerd (vers 15): ‘Verheft u niet; want de HEERE heeft het gesproken’. Een hoogmoedige ziel is een onboetvaardige ziel; een hoogmoedig mens veracht en verwerpt het Woord Gods, en hij wil niet horen naar, noch acht geven op hetgeen God spreekt. Een hoogmoedig mens is een wederspannig mens, één die met Farao zegt: ‘Wie is de HEERE, Wiens stem ik gehoorzamen zou?’ (Éxodus 5:2). Deze bekering staat recht tegen de hoogmoed over; recht boetvaardig te zijn is waarlijk vernederd te zijn onder de krachtige hand Gods, en daarop aan God onderworpen te zijn. Dus heeft dan deze bekering twee delen, te weten verootmoediging en verbetering, en tot beiden worden wij heden geroepen, en door beiden moeten wij God ere geven.
Hoe geven wij God ere door verootmoediging? Ik antwoord:

1. Door een ootmoedige belijdenis van zonde geven wij Hem de eer van Zijn heiligheid, erkennende dat Hij een heilig God is, en dat wij onheilige zondaren zijn, zeggende: ‘Gij zijt te rein van ogen dan dat Gij het kwade zoudt zien’ (Hábakuk 1:13).

2. Door ootmoedigheid geven wij Hem de eer van Zijn heerschappij en oppermacht; omdat wij daardoor onze eerbied en onze onderwerping betuigen aan Zijn wetten, als heilig, rechtvaardig en goed, en Zijn autoriteit erkennende. Zolang wij het tegen God uithouden, zolang ontkennen wij Zijn heerschappij; maar wanneer wij voor Hem buigen, dan erkennen wij Zijn oppermacht over ons, en onze onderwerping aan Hem.
3. Door ootmoedigheid geven wij Hem de heerlijkheid van Zijn rechtvaardigheid en gerechtigheid, erkennende dat Hij rechtvaardig is in hetgeen Hij doet jegens ons; zie Daniël 9:14, Nehémia 9:23; Psalm 22:4.
4. Door ootmoedigheid geven wij Hem de eer van Zijn macht, dat Hij ons kan straffen wegens onze zonden, dat Hij autoriteit en macht heeft om zulks te doen (Daniël 4:34-35). Wij erkennen dan, dat Hij macht heeft om ons onder Zijn voeten te verpletteren, en durven ons dan niet tegen Hem verharden.
5. Door ootmoedigheid geven wij Hem de eer van Zijn waarheid in Zijn bedreiging. Zo deden de Ninevieten (Jona 3:5): 'En de lieden van Ninevé geloofden aan God; en zij riepen een vasten uit', zij geloofden zekerlijk dat, indien zij niet geloofden, en zich vernederden, het woord van de profeet geschieden zou, door hetwelk hun ondergang bedreigd werd. Zo was het ook met Josía (2 Koningen 22:19).
6. Door ootmoedigheid geven wij Hem de eer van Zijn geduld en Zijn verdraagzaamheid over ons. Wanneer er een geheel register van zonden vertoond en voor onze ogen gesteld wordt, dan staan wij verbaasd over Gods verdraagzaamheid, zodat wij dan moeten zeggen: 'Het zijn de goedertierenheden des HEEREN, dat wij niet vernield zijn, dat Zijn barmhartigheden geen einde hebben' (Klaagliederen 3:22). Dus zien wij dan, hoe dit deel van de bekering, God en Zijn volmaaktheden ere geeft.
Maar hoe geven wij God eer door verbetering? Door verbetering versta ik niet alleen het laten van het kwaad, maar ook het doen van het goede, hetwelk uit dat geloof en die ootmoedigheid voortvloeit, waarvan reeds gesproken is. Hier is een voortbrengen van de vruchten der heiligheid en der gerechtigheid, tot verheerlijking van God. Deze verbetering geeft Hem nu ere op verschillende wijzen.

1. De heiligheid en verbetering is een erkennen, dat het onze hoogste eer en gelukzaligheid is, dat wij in Zijn dienst gebruikt worden; en dus ook een verklaren, dat Hij een goed en milddadig Heere en Meester is. Hierdoor worden de mensen genoodzaakt te geloven, dat wanneer zij naarstig en arbeidzaam zijn in Zijn dienst, er een groot vermaak in wezen moet en een grote beloning voor te wachten is.
2. De heiligheid en verbetering verheerlijken de macht van Zijn genade, omdat zij de vruchten daarvan zijn. Onze harten van nature afkerig en ongehoorzaam zijnde, wordt de kracht der genade openbaar, in dezelve onderworpen, gewillig en gehoorzaam te maken, en hierom zullen alle gelovigen met Paulus moeten zeggen: 'Door de genade Gods ben ik wat ik ben' (1 Korinthe 15:10). 'Ik vermag alle dingen door Christus, Die mij kracht geeft' (Filippenzen 4:13).
3. Door de heiligheid en de verbetering verheerlijken en verhogen wij de krachtdadigheid van Christus' dood en voorbidding, de kracht van Zijn bloed en van Zijn lijden, Die voor ons gestorven is, 'opdat wij niet onszelven zouden leven, maar Hem Die voor ons gestorven en opgewekt is' (2 Korinthe 5:15). Wij verheerlijken dus Zijn volheid; want indien ons zoveel genade wordt medegedeeld, dat wij daardoor bekwaam gemaakt worden om vruchten voort te brengen, tot verheerlijking van Hem, wat moet er dan niet in Hem zijn, Die de oceaan is? De gedurige vervulling van genade dient om hoge gedachten van Hem te verwekken.

4. Door de heiligheid en de verbetering verheerlijken wij Gods getrouwheid in het waarmaken van Zijn belofte; God heeft beloofd: ‘Ik zal Mijn Geest geven in het binnenste van u; en Ik zal maken dat gij in Mijn inzettingen zult wandelen’ (Ezechiël 36:27). Wanneer wij dan daarin wandelen, zo wordt de getrouwheid van God in het vervullen van Zijn belofte verklaard.
5. Door de heiligheid en de verbetering verheerlijken wij God, door Zijn volmaaktheden uit te drukken in onze wandel, want daardoor is het beeld Gods in ons leven openbaar, en wordt in onze wandel uitgedrukt (1 Petrus 2:9): ‘Gij zijt een uitverkoren geslacht, een koninklijk priesterdom, een heilig volk, een verkregen volk; opdat gij zoudt verkondigen de deugden Desgenen Die u uit de duisternis geroepen heeft tot Zijn wonderbaar licht’.
6. Door de heiligheid en de verbetering verheerlijken wij God, door anderen op te wekken om Hem te verheerlijken (Mattheüs 5:16): ‘Laat uw licht alzo schijnen voor de mensen, dat zij uw goede werken mogen zien, en uw Vader, Die in de hemelen is, verheerlijken’. Ziet ook 1 Petrus 2:12: ‘Houdt uw wandel eerlijk onder de heidenen; opdat in hetgeen zij kwalijk van u spreken als van kwaaddoeners, zij uit de goede werken die zij in u zien, God verheerlijken mogen in de dag der bezoeking’. Terwijl anderen door hun kwade werken de mensen van God aftrekken, zo moesten wij door onze goede wandel hen tot Hem trekken.

(3) Het derde hoofdstuk dat door ons was voorgesteld, is om aan te tonen wat er in de uitdrukking: *Geeft ere de HEERE uw God,* opgesloten is.
Hier mogen wij acht geven, wat dezelve te kennen geeft:

A. Met betrekking tot de daad, *geeft ere*.
B. En met betrekking tot het voorwerp, aan hetwelk deze eer gegeven moet worden: de *Heere uw God*.

A. Vooreerst. Met betrekking tot de daad, *geeft ere,* daarop zeggen wij:

1. Het is geven, niet alleen belijden of beloven, maar geven van eer aan God. Dit geven van eer aan God is niet alleen gelegen in een besluit voor het toekomende, dan of dan zal ik zo of zo doen; maar het is een tegenwoordige vernedering, waartoe Hij ons roept; nu is het de welaangename tijd; geeft Hem ere, eer het besluit baart, en eer Hij de duisternis aanbrengt.
2. Het is geven, niet afpersen; want gelijk het een tegenwoordige vernedering moet zijn, zo moet het ook een gewillige vernedering wezen. Farao werd eindelijk vernederd, wanneer hij zeide (Éxodus 10:16): ‘Ik heb gezondigd tegen de HEERE uw God en tegen ulieden’, maar hij was gedwongen. De spranken komen natuurlijk van het vuur, maar niet uit een keisteen, tenzij men daarop slaat, en dezelve met geweld daaruit drijft. Dan is onze vernedering recht, wanneer zij natuurlijk en gewillig is: Geeft ere de HEERE, enz.
3. Het is geven, niet gebieden dat anderen dat zullen doen, maar dat wij zelf God ere geven; te kennen gevende, dat het niet alleen een tegenwoordige en gewillige, maar ook een persoonlijke vernedering is (Zacharía 12:14): ‘Elk geslacht bijzonder en hunlieder vrouwen bijzonder’; elk mens bijzonder. Dit is de roeping Gods tot ons, wanneer er gezegd wordt: Geeft ere de HEERE.

4. Het is geven, niet lenen voor zekere tijd; te kennen gevende, dat het een oprechte en edelmoedige vernedering moet zijn; niet ‘een kwellen van zijn ziel voor een dag, of zijn hoofd te krommen gelijk een bieze’ (Jesaja 58:5), maar het moet een vast werk zijn, gelijk dat hetwelk gemeld wordt (Nehémia 9:38): ‘En in dit alles maken wij een vast verbond’, enz.
5. Het is geven, niet verkopen, te kennen gevende, dat het een vrije vernedering, niet een vernedering uit zucht tot loon is, die de Heere van ons vordert. Daar zijn sommige mensen, die wel enige eer aan God willen geven, mits zij daardoor enige eer voor henzelf mogen verwerven, gelijk Saul (1 Samuël 15:30): ‘Ik heb gezondigd; eer mij toch nu voor de oudsten mijns volks’. Maar wij worden geroepen om God ere te geven, en schaamte voor onszelf te nemen, en om met Daniël te erkennen en te zeggen: ‘Bij U, o Heere, is de gerechtigheid, maar bij ons de beschaamdheid der aangezichten, om onze overtredingen waarmede wij overtreden hebben. O Heere, bij ons is de beschaamdheid der aangezichten, omdat wij tegen U gezondigd hebben. Bij de Heere onzen God zijn de barmhartigheden en vergevingen, alhoewel wij tegen Hem gerebelleerd hebben’ (Daniël 9:7-10).
6. Eindelijk, het is geven aan, niet delen met God; te kennen gevende, dat het een volkomen en een gehele vernedering moet zijn. De mensen willen nog wel hun zedelijk kwaad belijden, maar niet het kwaad van hun verstand en vernuft, het kwaad dat opzicht heeft op hun zedelijke bedrijven, gelijk hun dronken drinken, hun hoererij en dergelijken, maar het kwaad dat opzicht heeft op hun beginselen, dat willen zij niet graag belijden, gelijk hun dwalingen en onwetendheid; zij willen niet erkennen dat zij dwazen zijn. Maar zij, die God ere geven, maar die ook alleen, erkennen en belijden de gehele verdorvenheid van hun hart, zowel als van hun wandel. Dus ziet gij, wat er in de woorden: *Geeft ere de HEERE*, ten aanzien van de daad *geven* opgesloten is, en te kennen gegeven wordt.

B. Nu mogen wij ook, ten tweede, overwegen wat de woorden te kennen geven, ten aanzien van het voorwerp: *Geeft ere de HEERE uw God*.

1. Het geeft te kennen, dat wij Hem ere geven en verheerlijken in Zijn oppermacht; geeft ere de HEERE, gelijk Hij is de Heere van hemel en aarde, de Heere der heren, de Heere der engelen, de Heere van duivelen en van mensen, de Heere van ons leven en van onze adem, de Heere van onze tijd en van onze talenten, de Heere van onze gezondheid; welvaart en genietingen; de Heere van alles wat wij hebben of zijn; de Heere van ons huis, van ons land en van onze kinderen; de Heere, bestuurder van alle dingen, aan wiens regering wij ons behoorden te onderwerpen. Wij geven Hem geen eer, indien wij Zijn heerschappij niet praktikaal erkennen, en Hem houden voor onze Heere en Soeverein.
2. Het geeft te kennen, dat wij Hem ere geven en verheerlijken in Zijn eigendom aan ons, als de Heere onzen God. Dit is het wat ons geboden wordt te doen in het eerste gebod van de wet: gij zult geen andere goden voor Mijn aangezicht hebben; waardoor van ons gevorderd wordt, dat wij God kennen en erkennen zullen als de Heere onzen God en Verlosser, en dat wij Hem als zodanig ook dienen en verheerlijken. Nooit zullen wij recht vernederd worden, noch Hem de eer geven die Hem toekomt, tenzij wij tot Hem komen als tot de Heere onzen God, en Zijn verbond aangrijpen, hetwelk zegt: Ik zal u tot een God zijn. Het geloof van deze betrekking in Christus wordt in ons komen verondersteld (Jeremía 3:22): ‘Keert weder, gij afkerige kinderen; Ik zal uw afkeringen genezen’. O! het geloof van deze barmhartigheid Gods in Christus zou

ons doen wederkeren tot Hem, als tot onze barmhartige God, zeggende: ‘Zie hier zijn wij, wij komen tot U, want Gij zijt de Heere onze God’. Tot dusverre wat de uitdrukking: *Geeft ere de HEERE uw God*, te kennen geeft.

(4) Nu komen wij tot het vierde hoofdstuk dat door ons was voorgesteld, namelijk om een weinig te spreken van de drang- of beweegreden eer Hij het duister maakt.
Ik zal omtrent dit hoofdstuk:

A. De onderscheiden betekenissen aanwijzen van de duisterheid waarvan in de Schriftuur wordt gesproken.
B. En zal ik enige aanmerkingen voordragen, omtrent de duisternis die hier gemeend wordt.

A. De onderscheiden betekenissen van de duisternis, waarvan in de Schriftuur wordt gesproken, zijn:

1. Soms betekent de duisternis in het algemeen, de zonde en het rijk des satans (Kolossenzen 1:13): ‘Die ons getrokken heeft uit de macht der duisternis, en overgezet heeft in het Koninkrijk van de Zoon Zijner liefde’. Het Evangelie wordt gezonden om der mensen ‘ogen te openen, en hen te bekeren van de duisternis tot het licht, en van de macht des satans tot God’ (Handelingen 26:18). Wanneer wij het nu in deze zin verstaan, dat wij God ere zullen geven, eer Hij het duister maakt, dan geeft het te kennen, eer Hij ons overgeeft aan de macht van de zonde en de satan, door ons geheel te laten onder de heerschappij der zonde. Het is waar, God is niet, noch kan de Auteur van de zonden zijn; ook kan Hij eigenlijk de oorzaak daar niet van wezen; evenmin als de zon de oorzaak kan zijn van de duisternis; maar gelijk wanneer de zon zich onttrekt, de duisternis daarop dan volgen moet, zo moeten ook, wanneer God wijkt, de zonde en de satan de heerschappij hebben.
2. Soms betekent de duisternis, de onkunde, de blindheid van het verstand en de ongelovigheid (Johannes 1:5): ‘En het Licht schijnt in de duisternis, en de duisternis heeft Hetzelve niet begrepen’. Zo ook (Mattheüs 4:16): ‘Het volk dat in duisternis zat, heeft een groot licht gezien’. Dan is de mening in deze zin: Geeft ere de HEERE uw God, eer Hij u overgeeft aan een rechterlijke blindheid van het gemoed, en aan een eindelijk ongeloof, volgens de bedreiging (Jesaja 6:9): ‘Ga heen en zeg tot dit volk: Horende hoort, maar verstaat niet, en ziende ziet, maar merkt niet. Maak het hart dezes volks vet en maak hun oren zwaar en sluit hun ogen, opdat het niet zie met zijn ogen, noch met zijn oren hore, noch met zijn hart versta, noch zich bekere, en Hij het geneze’. O, naar en vreselijk oordeel!
3. Soms betekent duisternis, de dwaling en goddeloosheid, in tegenstelling van de waarheid en heiligheid (1 Johannes 1:5-6): ‘God is een Licht, en gans geen duisternis is in Hem’, dat is, geen onwaarheid of onheiligheid. En wederom: ‘Indien wij zeggen dat wij gemeenschap met Hem hebben, en wij in de duisternis wandelen, zo liegen wij, en doen de waarheid niet’. In deze zin is de mening: Geeft ere de HEERE uw God, eer Hij u overgeeft aan de dwalingen van de tijd, en aan een geest der verleiding, gelijk er gedreigd wordt (2 Thessalonicenzen 2:10-12): ‘Daarvoor dat zij de liefde der waarheid niet aangenomen hebben, om zalig te worden; daarom zal God hun zenden een kracht der dwaling, dat zij de leugen zouden geloven, opdat zij allen veroordeeld

worden die de waarheid niet geloofd hebben, maar een welbehagen hebben gehad in de ongerechtigheid'.
4. Soms betekent de duisternis, droefheid en rouw (Micha 7:8): 'Wanneer ik in duisternis zal gezeten zijn, zal mij de HEERE een Licht zijn'; dat is, wanneer ik met droefheid en rouw als overladen ben, dan zal de Heere mij tot troost zijn; gelijk alzo gezegd wordt: 'Het licht is voor de rechtvaardige gezaaid, en vrolijkheid voor de oprechten van hart' (Psalm 97:11). Daar zien wij, dat licht en vrolijkheid dezelfde dingen betekenen; gelijk alzo de duisternis en droefheid ook dezelfde dingen zijn. In deze zin is de mening: Geeft ere de HEERE eer Hij droefheid en rouw over u doet komen.
5. Soms betekent de duisternis het verlies van Christus en het Evangelie; alsook de blinde en ellendige staat die daarop volgt. Zo spreekt Christus (Johannes 12:35): 'Jezus dan zeide tot hen: Nog een kleinen tijd is het Licht bij ulieden; wandelt terwijl gij het licht hebt, opdat de duisternis u niet bevange'. En (vers 36): 'Terwijl gij het licht hebt, gelooft in het licht'. In deze zin is de mening: Geeft ere de HEERE, door te geloven en te wandelen in het licht, eer Hij zulk een vreselijke duisternis over u zal brengen, als het wegnemen van de kandelaar, of de middelen der genade en der zaligheid. Dit is één van de grootste plagen en oordelen, die iemand overkomen kunnen; maar de geestelijke oordelen, hoewel die de zwaarste zijn, worden doorgaans het minst gevoeld of verstaan.
6. En daarom wordt soms de duisternis genomen voor grote verdrukkingen en zware ellenden; gelijk Ezechiël 32:8 enz.: 'Alle lichtende lichten aan de hemel, die zal Ik om uwentwil zwart maken; en Ik zal een duisternis over uw land maken, spreekt de Heere HEERE'. 'De dag des HEEREN komt, want hij is nabij. Een dag van duisternis en donkerheid, een dag van wolken en dikke duisterheid, als de dageraad uitgespreid over de bergen; een groot en machtig volk, desgelijks vanouds niet geweest is, en na hetzelve niet meer zal zijn tot in jaren van vele geslachten. Voor hetzelve verteert een vuur, en achter hetzelve brandt een vlam', enz. (Joël 2:1-5). Zie ook Zefánja 1:14-17: 'De grote dag des HEEREN is nabij, hij is nabij en zeer haastende; de stem van de dag des HEEREN; de held zal aldaar bitterlijk schreeuwen. Die dag zal een dag der verbolgenheid zijn; een dag der benauwdheid en des angstes, een dag der woestheid en verwoesting, een dag der duisternis en der donkerheid, een dag der wolk en der dikke donkerheid. Een dag der bazuin en des geklanks, tegen de vaste steden en tegen de hoge hoeken. En Ik zal de mensen bang maken, dat zij zullen gaan als de blinden, want zij hebben tegen de HEERE gezondigd; en hun bloed zal vergoten worden als stof, en hun vlees zal worden als drek'. Zo ook (Klaagliederen 3:1-2): 'Ik ben de man die ellende gezien heeft door de roede Zijner verbolgenheid. Hij heeft mij geleid en gevoerd in de duisternis en niet in het licht'. In deze zin is het inzonderheid dat sommigen de woorden van de tekst verstaan; en dan is de mening: Geeft ere de HEERE uw God, eer Hij nog zwaardere bedelingen en verdrukkingen, vreselijker ellenden en persoonlijke oordelen, alsook oordelen over de kerk en over het land zendt.
7. Soms betekent de duisternis de dood en het graf, gelijk als Job 10:21-22: 'Eer ik heenga, en niet wederkom, in een land der duisternis en der schaduw des doods. Een stikdonker land, als de duisternis zelve, en schaduw des doods en zonder ordeningen, en het geeft schijnsel als de duisternis'. In deze zin is de mening: Geeft ere de HEERE uw God, eer Hij het duister maakt, dat is, eer Hij Zijn bode, de dood, zendt om uw ziel van uw lichaam te scheiden; want indien gij sterft, zonder God ere te geven door

geloof, bekering, vernedering en vernieuwing van hart en leven, moet gij voor eeuwig verloren gaan.
8. En daarom betekent ook de duisternis soms wel de hel (Judas:13): ‘Denwelken de donkerheid der duisternis bewaard wordt’. ‘En werpt de onnutten dienstknecht uit in de buitenste duisternis; daar zal wening zijn en knersing der tanden’ (Mattheüs 25:30). ‘Bindt zijn handen en voeten, neemt hem weg, en werpt hem uit in de buitenste duisternis; daar zal zijn wening der ogen en knersing der tanden’ (Mattheüs 22:13). Geeft dan ere de HEERE uw God, eer Hij het duister maakt, en de schaduw van de eeuwige nacht over u uitgespreid wordt; wanneer Hij Zichzelf voor eeuwig over u verheerlijken zal, indien gij Hem nu in de tijd geen eer geeft. Hier in de tekst schijnt de duisternis gemeend te worden van verwoestende oordelen en ellenden; nochtans zo, dat geen van de andere gemelde betekenissen uitgesloten wordt.

B. Betrekkelijk de tweede zaak, zal ik enige aanmerkingen voordragen omtrent de duisternis waarvan hier gesproken wordt.

1. Merkt op dat men hier, gelijk ik gezegd heb, inzonderheid oordelen en verdrukkingen te verstaan heeft; God zou Israël rechten en verdrukken, en hetzelve onder een zeventigjarige gevangenis brengen. Dus worden de oordelen menigmaal door duisternis uitgedrukt in de Schriftuur, gelijk Psalm 107:10: ‘Die in duisternis en de schaduw des doods zaten, gebonden met verdrukking en ijzer’, zie ook Joël 2:2.
2. Merkt ook op dat de verdrukkingen om verschillende redenen bij duisternis vergeleken worden; ten dele wegens haar vreselijkheid; zij zijn verschrikkelijk, gelijk de mensen zijn in de duisternis, en ten dele ook wegens haar gevaarlijkheid; daar is een groot gevaar van in het donker te struikelen en te vallen, zoals wij in het laatste gedeelte van ons tekst vers kunnen zien: ‘Eer uw voeten zich stoten aan de schemerende bergen; dat gij naar licht wacht, en Hij datzelve tot een schaduw des doods stelle, en het tot een donkerheid zette’.
3. Merkt ook op dat er tekenen van duisternis zijn, eer dezelve komt, of wanneer dezelve komt. Gelijk zwaarmoedigheid en sluimerigheid, waarmee de mensen bevangen worden, wanneer de donkere nacht komt. O! wat een naar teken van duisternis is de tegenwoordige zorgeloosheid van deze tijd. Wanneer de mensen roepen: ‘Vrede, vrede en zonder gevaar!’ dan is er een haastig verderf voor de deur (1 Thessalonicenzen 5:3). In de donkere nacht worden wij van kou bevangen; maar zo is ook de koude genegenheid tegenover God en Christus een blijk van de duisterheid van onze tijd; de zon is ondergegaan en de sterren worden gezien. O! wanneer de Zon der gerechtigheid verborgen is, en de sterren slechts alleen gezien worden; wanneer de leraars alleen gehoord en hun gaven alleen gezien en onderscheiden worden, welk een duisterheid moet er dan niet zijn! Wanneer het wild gedierte uit zijn holen komt, dat is een teken van duisternis; maar wanneer de kerk met vossen en wolven bezet is, dan is het ook een tijd van duisternis; zie tot dit einde Handelingen 20:29-30: ‘Want dit weet ik, dat na mijn vertrek zware wolven tot u inkomen zullen, die de kudde niet sparen’, enz. ‘Vangt gijlieden ons de vossen, de kleine vossen, die de wijngaarden verderven’ (Hooglied 2:15, zie ook 2 Petrus 2:1-3).
4. Merkt ook op, dat de duisternis van verdrukking en van toorn, de kerk niet overkomt zonder een oorzaak. Geeft Hem ere, eer Hij het duister maakt. De verdrukkingen komen uit het stof niet voort. God erkent Zichzelf als de Auteur daarvan: ‘Zal er een kwaad in de stad zijn, dat de HEERE niet doet?’ (Amos 3:6).

Daar is een aaneenschakeling van oorzaken, maar Hij is de opperste oorzaak; Hij is het die het duister maakt.
5. Merkt ook op dat de zonde de Heere noodzaakt om het duister te maken. Geeft de HEERE ere, eer Hij zulks doet; te kennen gevende, dat de ontering van God door de zonde de verdienende oorzaak is van de verdrukking en de duisternis, hoewel God de uitwerkende oorzaak is van dezelve. De duisternis van de zonde is de onze, maar de duisternis van oordelen wegens de zonde is des Heeren; zie Jesaja 42:24: 'Wie heeft Jakob tot een plundering overgegeven, en Israël tot rovers? Is het niet de HEERE, Hij tegen Wien wij gezondigd hebben?'
6. Merkt eindelijk op dat God niet wil dat de duisternis onvoorziens zal komen over Zijn kerk of Zijn volk, maar eer Hij het duister maakt, wil Hij ze nog eerst waarschuwen, en hun laten aanzeggen: Geeft ere de HEERE, eer Hij het duister maakt; Hij is niet gewillig om te verderven; 'zo waarachtig als Ik leef, spreekt de Heere HEERE, zo Ik lust heb in de dood des goddelozen! Maar daarin heb Ik lust, dat de goddeloze zich bekere van zijn weg en leve. Bekeert u, bekeert u van uw boze wegen, want waarom zoudt gij sterven, o huis Israëls?' (Ezechiël 33:11).
Maar zult gij mogelijk zeggen: indien de duisternis al bepaald is, waarom roept God dan de zondaars om zich tot Hem te bekeren, en om Hem ere te geven? Wat vrucht zal dat doen, wanneer de duisternis en het oordeel al over hen bepaald zijn? Ik antwoord: indien wij God ere geven, dan zal zulks, of:

1. De gedreigde duisternis en het oordeel voorkomen, als in het geval van de Ninevieten; en dus teweegbrengen, dat de Heere Zijn hand, hoewel niet Zijn besluit verandert.
2. Of de duisternis uitstellen, zodat er vrede en waarheid zijn in onze dagen.
3. Of de duisternis verzachten, en dezelve gemakkelijk en niet zo vreselijk doen zijn.
4. Of zulks kan de duistere nacht van het oordeel verkorten; gelijk er gezegd wordt (Mattheüs 24:22): 'Maar om der uitverkorenen wil zullen die dagen verkort worden'.
5. Of zulks zal dienen, om ons te versterken tegen de beproeving van de duisternis, wanneer die komt, en ons bekwaam maken om dezelve te kunnen dragen.
6. Of zulks zal dat oordeel doen veranderen in een zegen, en de duisternis tot een licht; 'want wij weten dat dengenen die God liefhebben, alle dingen medewerken ten goede, namelijk dengenen die naar Zijn voornemen geroepen zijn' (Romeinen 8:28), en die Hem ere geven. Deze zijn de oprechten, van welke gezegd wordt: 'Den oprechten gaat het licht op in de duisternis' (Psalm 112:4).

TOEPASSING
(5) Het vijfde of laatste hoofdstuk door mij voorgesteld, is de toepassing, welke wij in een gebruik van onderrichting, beproeving en vermaning zullen voordragen.

EERSTE GEBRUIK VAN ONDERRICHTING
Indien het zo is dat wij God ere moeten geven, door geloof, bekering en vernedering eer Hij het duister maakt, dan mogen wij hieruit zien:

1. De uitnemendheid van Christus, in Wien al de eer en heerlijkheid Gods afstraalt, en door Wien God al de eer ontvangen heeft die Hij zoekt. Hierom zingen de engelen voor Zijn menswording (Jesaja 6:3): 'De ganse aarde is van Zijn heerlijkheid vol'. De hemel, ja de ganse hemel is tevoren daarvan vol geweest, maar nu ook de ganse aarde.

En hierom zingen ook de engelen na Zijn menswording: ‘Ere zij God in de hoogste hemelen, en vrede op aarde, in de mensen een welbehagen’ (Lukas 2:14).
2. Ziet hier ook uit, de uitnemendheid van de christelijke godsdienst, omdat dezelve daartoe leidende is, om de groten God eer te geven en te verheerlijken, en ook de uitnemendheid van het Evangelie, hetwelk de weg aanwijst, hoe God Zijn eer verkrijgen kan. Hierom hebben wij de paapse godsdienst te verwerpen, welke God berooft van de eer van Zijn vergevende genade, die toeschrijvende aan de paus, evenals of hij macht had om de zonden te vergeven; zij berooft Christus van de eer Zijner gerechtigheid, die toeschrijvende aan de verdiensten van de werken; ook berooft zij Hem van de eer van Zijn voorbidding, die toeschrijvende aan engelen en heiligen. Wij hebben hierom ook de arminiaanse leer te verwerpen, omdat die Christus berooft van de ere Zijner vrije genade in de verkiezing van eeuwigheid, en in de krachtdadige roeping in de tijd, omdat ze zo veel toeschrijven aan ‘s mensen vrije wil. De socinianen en arminianen beroven Christus van de eer Zijner Goddelijke natuur, en van de verdienste en waardigheid van Zijn bloed, als een voldoende offerande aan de Goddelijke rechtvaardigheid.
3. Ziet hier ook uit, het oneindige kwaad van de zonde, die God van Zijn eer berooft. Ieder zondaar is een rover, en iedere zonde is een beroving van God. Het is een beroving van Zijn alwetendheid en alomtegenwoordigheid, alsof Hij noch zag, noch tegenwoordig was; het is een beroving van Zijn rechtvaardigheid, alsof Hij geen acht nam; en van Zijn macht, alsof Hij niet kon straffen; de taal van de zondaar is: God is ten enenmale als ik ben.
4. Ziet hier ook uit, dat het grote einde van het Evangelie is om het eigen ik terneder te werpen, omdat dit de grote afgod is, die tegen God opstaat. ‘Zo iemand achter Mij wil komen, die verloochene Zichzelf’, enz. (Mattheüs 16:24). Het eigen ik is de grootste vijand in de wereld tegen de ere Gods. Men zou veeleer de twee uiterste aspunten van de hemel tezamen brengen, dan dat iemand zichzelf zou kunnen dienen, en nochtans de ere Gods op het oog hebben; want niemand kan twee heren dienen, enz.
5. Ziet hier ook uit, dat de duisternis het lot zal zijn van al degenen, die God geen eer geven. De duisternis van de dood en het verderf zal zekerlijk komen over alle zulke onnutte personen, die geen schatting van eer en heerlijkheid brengen in de schatkist des hemels. De onnutte dienstknecht, die zijn talent verborgen had, moest uitgeworpen worden in de buitenste duisternis.
6. Ziet hier ook uit, hoezeer zij te bestraffen zijn, die ganselijk geen eer aan God geven, maar onnut zijn op de aarde. Het is niet genoeg dat een dienstknecht zegt: ik heb geen kwaad gedaan; nee, hij is een onnutte dienstknecht, indien hij geen goed doet. Een negatieve heiligheid zal u geen nut doen; gij moet niet alleen kunnen zeggen: ik ben geen dronkaard, geen zweerder, enz. geweest; maar gij moet positief en dadelijk heilig zijn, of anders ontvangt God geen eer.
Ook zijn hier te bestraffen ‘allen die God van Zijn eer beroven’ (Maleáchi 3:8). Dus beroven de huichelaren Hem van Zijn alwetendheid, alsof God het hart niet beproefde; het ongeloof berooft Hem van Zijn getrouwheid, alsof Hij een leugenaar was; de epicuristen, de overdadigen in spijs en drank, beroven Hem van Zijn heerlijkheid, omdat zij hun buik maken tot hun God; de gierigaards beroven Hem, omdat zij het goud stellen tot hun God; hierom wordt de gierigheid afgoderij genoemd. O! hoe wordt Hij door de arianen, socinianen en deïsten van deze tijd van Zijn eer beroofd!
Ook zijn hier te bestraffen allen die Zijn eer zichzelf aanmatigen; die, in plaats van God eer te geven, die eer voor zichzelf nemen. Dus schrijven sommigen hun voorspoed in de wereld aan zichzelf toe, daar het ‘God is, Die kracht geeft om

vermogen te verkrijgen' (Deuteronomium 8:18). Sommigen schrijven de eer van hun plichten, wanneer zij ondersteuning krijgen, aan zichzelf toe; zij doen alles om van mensen gezien te worden, zoekende de 'eer van mensen, meer dan de ere Gods' (Johannes 12:43). De olie van ijdele eer geeft aan de lamp van vele belijders het voedsel; kom, zie mijn ijver aan voor de Heere der heirscharen. De wind van ijdele eer heeft velen in de hel gewaaid. Dus zoeken de eerzuchtige Hamans en Herodessen van de aarde, dat men hun Goddelijke eer zal geven, nemende alzo de eer Gods voor Zichzelf, terwijl zij die van het geweten van de mensen willen afpersen, en meer gehoorzaamd willen zijn dan God. Zo zijn er ook velen die zich aanmatigen heren te zijn van het erfdeel des Heeren, en dat zij de macht hebben om over de geestelijke voorrechten en vrijheden van de kerk te beschikken, gelijk daar is de verkiezing der leraren, hetwelk een voorrecht is dat alleen een christelijke gemeente toekomt, maar niet aan enig patroon of beschermheer, hoe ook genaamd; God alleen is een Heere van het geweten.

TWEEDE GEBRUIK VAN BEPROEVING

Nu komen wij tot een tweede gebruik, te weten van beproeving. Gij mocht u beproeven of gij God eer geeft uit deze twee dingen.

A. Vooreerst, dan zullen er enige dingen zijn die u tot last zullen wezen, gelijk:

1. De zonde, omdat die God zo grotelijks onteert; de zonde van uw natuur, van uw hart en uw wandel (Psalm 51:6): 'Tegen U, U alleen, heb ik gezondigd, en gedaan wat kwaad is in Uw ogen'.
2. Uw eigen ik; gij zult gebracht worden om het eigen ik te haten en te verfoeien, omdat het met God in beding wil komen; gij zult menigmaal moeten uitroepen: o, dat mijn oog eenvoudig ware! O, ik ellendig mens! enz.
3. Dat gij God niet zo eren en verheerlijken kunt als gij doen moest, en dat gij zo ver tekort schiet van Hem te verheerlijken, dat zal u tot last zijn. Ach! zult gij zeggen, dat ik Hem zo weinig eer en verheerlijk!
4. Wanneer God in de wereld onteerd wordt, dat zal u tot last en tot smart zijn? 'Ik heb gezien degenen die trouweloos lijk handelen, en het verdroot mij' (Psalm 119:158). Wanneer gij ziet dat God onteerd, en Zijn Naam ontheiligd wordt, dat zal u grieven: 'De smaadheden dergenen die U smaden, zijn op mij gevallen', zegt David (Psalm 69:10).

B. Ten tweede, daar zullen enige dingen zijn die gij begeren, en waarnaar gij verlangen zult, gelijk:

1. Gij zult begeren en verlangen dat gij Zijn Koninkrijk in de wereld bevestigd mocht zien; gij zult voor Sion, en de ere Gods enig belang hebben. 'Indien ik u vergete, o Jeruzalem, zo vergete mijn rechterhand zichzelve' (Psalm 137:5).
2. Dan zult gij verlangen om Zijn Koninkrijk binnen in u te hebben; dat Zijn troon in uw harten opgericht, en dat alle gedachten gevangen geleid mogen worden onder de gehoorzaamheid van Christus.
3. Gij zult verlangen, dat het werk der heiligmaking voortgezet mag worden, zonder in enige trap van genieting te kunnen rusten, 'Jagende naar het wit tot de prijs der

roeping Gods, die van boven is in Christus Jezus' (Filippenzen 3:15). Ook zal 'de rechtvaardige zijn weg vasthouden' (Job 17:9).
4. Gij zult ook verlangen om bij Hem te zijn, om Zijn heerlijkheid te aanschouwen. O, wanneer zal die dag eens aanbreken, en zullen de schaduwen wegvlieden! O, dat die dag eens kwam, wanneer ik Hem gelijk zal wezen, Hem zien gelijk Hij is, en Hem eens recht verheerlijken!

DERDE GEBRUIK VAN VERMANING
Het derde gebruik is tot vermaning. O, wordt eens vermaand om God heerlijkheid en ere te geven, eer Hij het duister maakt. En wil tot dit einde overwegen:

1. Dat de heerlijkheid Gods veel verduisterd is geworden door onze zonde, en door de zonden van dit geslacht; en dat wel tot zulk een hoogte, dat dit Hem rechtvaardige reden geeft om het duister te maken. Hoe is Hij onteerd geworden door onze voorvaders en door ons! Hoe wordt Hij onteerd door grove ongelovigheid, dwaling, onkunde en ongodsdienstigheid van deze tijd, door het grote verzuim en de verachting van de dierbare Christus, en Zijn heerlijk Evangelie! Door de nare onvruchtbaarheid van het Evangelie en de ordonnantiën! Door de lauwheid en de onverschilligheid in de zaken Gods! Door de beklaaglijke afwijkingen en het verval van Zijn wegen en waarheid; door al die geveinsdheid, vleselijkheid en aardsgezindheid! Doordat een iegelijk zoekt hetgeen het zijne is, en niet hetgeen Christus' is! Door grove onzedelijkheid, vloeken, zweren, overspel bedrijven, dronkenschap, ontheiliging van Gods Naam en sabbat, bedrieglijk handelen met God, en versmading van onze plechtige nationale en persoonlijke verbonden! En door ons afwijken van onze verbond-makende ijver, beginselen en praktijken! Hoe wordt Hij onteerd door ons zondigen tegen zoveel licht, tegen zovele weldaden en waarschuwingen!
2. Overweegt ook, hoe de duisterheid van de zonde in het onteren van God vergezeld gaat met de duisterheid van oordelen, welke een nog grotere duisternis voorspellen. O! hoevele avondschaduwen zijn al over ons uitgespreid! De schaduw van geestelijke oordelen en plagen; gelijk blindheid van het verstand, hardheid van de harten, ongevoeligheid, zorgeloosheid, doodsheid en het overgeven van mensen aan de begeerlijkheid van hun harten in het rechtvaardig oordeel Gods! De schaduw van verlating Gods, omdat de Heere Zijn genadige tegenwoordigheid zichtbaar onttrekt aan Zijn ordonnantiën, en aan de vergaderingen Zijner knechten en van Zijn volk! De schaduw van verschillen en verdeeldheden onder de leraren en het volk, omdat de Heere ons verdeelt in Zijn toorn! De schaduw van zware droefheid over Zijn kerk, niettegenstaande de arbeid die gebruikt wordt tot haar hulp en ondersteuning. Wat is de zichtbare heerlijkheid van de kerk, haar leer en godsdienst, haar tucht en regering jammerlijk bedorven door vleselijke staatkunde, de tabernakel Gods geheel anders toestellende, dan volgens het voorbeeld dat daarvan gegeven is op de berg! De onzichtbare heerlijkheid daarvan is zo zeer ingetrokken, dat er maar weinige blijken van Gods krachtige tegenwoordigheid bespeurd worden, en er een grote hongersnood van geestelijke invloeden gevonden wordt. Welk een schaduw van duisterheid is de overlating van dat overblijfsel (Jesaja 1:9), wanneer de rechtvaardigen worden weggeraapt, en wanneer er maar weinig getrouwe leraars en oprechte belijders overgelaten zijn. 'Behoud, o HEERE', zegt de psalmist, 'want de goedertierene ontbreekt; want de getrouwen zijn weinig geworden onder de mensenkinderen' (Psalm 12:2). Daar zijn er maar weinigen om voor God te getuigen; wanneer de kandidaten voor de bediening los en rekkelijk zijn in hun beginselen, niets behartigende dan

nieuwe modes van zwier en sierlijke vertogen, zonder het leven, de kracht en de verborgenheden van het Evangelie te bestuderen!

3. Overweegt ook, hoeveel belang wij hebben om God ere te geven; want God te verheerlijken is het grote einde van onze schepping en ons aanzijn: 'De HEERE heeft alles gewrocht om Zijns Zelfs wil' (Spreuken 16:4). Indien Hij dan alles tot dat einde gewrocht heeft, inzonderheid dan ook de mens, dat grote meesterstuk van de zichtbare schepping. Tot dit einde is het dat God ons edele zielen, edele vermogens en de middelen der genade gegeven heeft, en dat alles opdat dit einde bereikt mocht worden. De verheerlijking van God is het hoogste einde van al Zijn werken, de schepping, de voorzienigheid en de verlossing. Al die andere schepselen, de zon, maan en sterren, ja ook de onredelijke dieren, verheerlijken God, naar derzelver natuur en vatbaarheid; en wat doen wij dan? Wij hangen volstrekt van Hem af; van Hem moeten wij ieder ogenblik van ons leven, onze adem en ons aanzijn hebben: 'Want in Hem leven wij en bewegen ons en zijn wij' (Handelingen 17:28). Is het dan niet ten hoogste billijk en redelijk, dat wij voor Hem leven? De eer en heerlijkheid Gods is alleruitnemendst; Zijn heerlijkheid is boven de hemel en de aarde; Zijn heerlijkheid gaat de gedachten van engelen en mensen te boven. Dezelve is meer waard dan de hemel, en meer dan de zaligheid van alle mensen. Zijn heerlijkheid is Hem dierbaar. Hij heeft Zijn kinderen vele uitnemende gaven gegeven, maar 'Zijn eer en heerlijkheid wil Hij aan geen ander geven' (Jesaja 42:8). Indien Hem Zijn eer dan zo waardig en dierbaar is, moest dezelve dan ook voor ons niet dierbaar zijn? En moesten wij die niet zoeken te bevorderen? Ons niet verheerlijken van God zal een zware rekenschap hebben, want de grote rekenschap daar wij toe geroepen zullen worden, is: Wat eer en heerlijkheid hebt gij Mij toegebracht? En indien wij God geen heerlijkheid geven, zo zal Hij Zichzelf over ons verheerlijken; indien wij Hem niet dadelijk verheerlijken, zullen wij Hem lijdelijk verheerlijken moeten. O! hoe naar zal het voor dezulken zijn, die geen ander einde zullen dienen, dan de eer van Zijn wraakvorderende rechtvaardigheid te verkondigen tot in alle eeuwigheid. Kortom, het zal ons onuitsprekelijk voordeel zijn Hem ere te geven, want dan zullen wij van Hem geëerd worden; 'die Mij eren, zal Ik eren', zegt God (1 Samuël 2:30). O! hoe zoet en dierbaar zal het in de ure des doods zijn, wanneer gij zult kunnen zeggen: Vader, ik heb U verheerlijkt op de aarde, en nu, verheerlijk mij bij Uzelven, met de heerlijkheid die Gij voor mij bereid hebt vóór de grondlegging der wereld.

4. Overweegt ook, wie het verschuldigd zijn, om God ere te geven? Schuif het niet van uzelf af. Zijn niet de overheden verplicht om Hem ere te geven, door goede wetten te geven, en door dezelve getrouwelijk uit te voeren? Zie Jeremía 13:18. Zijn niet de leraars verplicht om God ere te geven, door de ware leer, godsdienst, tucht en regering van Zijn huis te leren en voor te staan? Om de waarheid te kopen, en die niet te verkopen, hoewel het ons leven mocht kosten, gelijk het velen waardige leraren en martelaren het leven heeft gekost? Is niet het volk verplicht, elk in zijn bijzondere standplaats, om God ere te geven, het Koninkrijk van Christus Jezus te bevorderen, en zijn penning uit te delen, al was hij nog zo arm of gering, tot opbouwing van de tabernakel? Gelijk als toen Hij in de woestijn opgericht werd, gaven sommigen, die vermogen hadden, goud, zilver, kostelijk gesteente, scharlaken en fijn lijnwaad; die onmachtig waren om grote dingen te geven, gaven dassenvellen en bokkenhaar; zo moest gij ook naar uw vermogen God ere geven, en bidden om de komst van Zijn Koninkrijk, wanneer gij anders niet kunt doen.

Vraagt gij: Hoe zal ik God ere geven, eer Hij het duister maakt! Indien de vraag omtrent de middelen geschiedt, dan zeg ik, dat ik daarvan reeds gesproken heb in de

verklaring. Maar indien de vraag is omtrent de kracht en het vermogen, dan zeg ik, dat gij Hem waarlijk geen eer kunt geven, indien Hij u geen genade geeft; gij kunt Zijn Naam niet verheerlijken of heiligen, tenzij Hij uw hart heiligt. Gij kunt u niet vernederen over de zonden, tenzij Hij Zijn belofte aan u vervult: 'Ik zal rein water op u sprengen en gij zult rein zijn', enz. 'Ik zal u een nieuw hart geven, en zal een nieuwen geest geven in het binnenste van u', enz. 'En Ik zal Mijn Geest geven in het binnenste van u; en gij zult een walging van uzelven hebben over uw ongerechtigheden en over uw gruwelen', enz. (Ezechiël 36:25-27,31). O, zoek dan de beloofde zegeningen en genaden van het verbond te ontvangen, de beloofden Geest over u uitgestort te krijgen, opdat gij ootmoediglijk uw zonden belijden en God ere geven mocht; zonder dit zal uw vernedering en belijdenis gebrekkig zijn. Daar zijn vier opzichten waarin de belijdenissen gebrekkig zijn. Of wij komen niet ver genoeg, om een persoonlijke belijdenis te doen, daar elk geslacht en elk persoon in het bijzonder rouwklagen moest. Of wij gaan niet diep genoeg tot onze hartzonden, maar blijven bij uitwendige en algemene zonden staan. Of wij gaan niet genoeg terug, gelijk David deed, die de zonden van zijn jonkheid, ja van zijn natuur, voor God beleed (Psalm 25:7). Of wij gaan niet gestadig genoeg voort, maar wij doen belijdenis en lopen zo weer tot de zonden, zonder dat de minste indruk van de belijdenis op onze wandel blijkbaar is, en zonder dat wij onder een gevoel van zonden blijven, gelijk David, toen hij zeide: 'Mijn zonde is steeds voor mij' (Psalm 51:5); en zonder 'al zoetkens voort te treden al onze jaren', gelijk Hizkía (Jesaja 38:15), opdat onze belijdenis en vernedering recht mogen zijn. O! laat ons de Geest aller genade afsmeken, opdat wij in staat mogen zijn om God ere te mogen geven. En ten einde wij de Geest en de genade mogen hebben om God te verheerlijken, zo laat ons door genade tot Christus komen, Die de Geest ontvangen heeft niet met mate, en Die de schatkamer is van alle genade. Door het geloof in Christus, geven wij God meer eer, dan wij op enige andere wijze doen kunnen. Door sterk in het geloof te zijn, geven wij God de eer van al Zijn volmaaktheden, omdat in de weg der zaligheid door Christus, al de volmaaktheden Gods klaarblijkelijk schijnen; daarom is het, dat wanneer wij in Christus geloven, en met deze weg der zaligheid verenigd worden, wij Hem de eer geven van die allen.

Hierdoor verheerlijken wij de wijsheid Gods, die zulk een weg van zaligheid heeft uitgevonden, waarin de veelvuldige wijsheid Gods geopenbaard wordt, in het verenigen van degenen, die op de allergrootste afstand van elkaar waren, en om een God-mens te stellen tot het centrum waarin God en de mens elkaar ontmoeten. Wij verheerlijken daardoor Zijn macht, door welke Hij datgeen, hetwelk de wijsheid zo wonderlijk uitgevonden heeft, uitvoert en voleindigt, ons zaligmakende, niettegenstaande al de krachtige tegenstand die er in de weg is. Dus verheerlijken wij ook de heiligheid Gods, nademaal God in Christus betoond heeft dat Zijn heiligheid en haat tegen de zonde zo groot zijn, dat Hij Zijn eigen Zoon niet gespaard heeft, daar Hij maar alleen de zonde door toerekening op Hem gehad heeft. Ook verheerlijken wij in deze weg de Goddelijke rechtvaardigheid, omdat er aan Hem een voldoening gegeven is van een oneindige waarde, door een almachtige Verlosser, zodat God daardoor 'Zijn rechtvaardigheid betoont door de vergeving der zonden en rechtvaardig is in het rechtvaardigen van degenen die uit het geloof van Jezus zijn' (Romeinen 3:25-26). Ook verheerlijken wij in deze weg de waarheid Gods, wiens getrouwheid ten volle bevestigd is; alsook de waarheid van al de bedreigingen van de wet, in zoverre Hij de gedreigde straf uitgevoerd heeft, en zo heeft Christus ook te dienzelfde tijd al de beloften van het verbond der genade verzegeld, in zoverre zij 'allen in Hem

ja en amen zijn' (2 Korinthe 1:20). Dus verheerlijken wij ook de goedheid en de barmhartigheid Gods; Zijn goedheid vertoont zich in haar luister, in het bezorgen van een Verlosser voor dezulken die zichzelf bedorven hebben; en de grootste zegeningen worden vrijelijk besteed en geschonken aan de aller-onwaardigsten. Zijn barmhartigheid toont zich in haar hoogte, omdat daardoor bezorgd is, dat zondaren gebracht zullen worden tot die gelukzaligheid, welke zij verbeurd hebben; en nu 'heerst de genade door rechtvaardigheid tot het eeuwige leven, door Jezus Christus' (Romeinen 5:21), en dus is er een weg bezorgd in welke de rechtvaardigheid en heiligheid niet verongelijkt, en nochtans de genade en barmhartigheid uitnemend verhoogd worden. Dit is dan de redelijkste en betamelijkste weg in de wereld, welke strekkende is om al de volmaaktheden van de grote God te verheerlijken. O! indien wij dan God eer willen geven, zo laat ons door het geloof tot Christus komen; want gelijk deze weg meest dient om God te verheerlijken, zo is hij ook het best tot onze behoefte. Zeg mij, zondaar, hebt gij geen zonden waarvan gij bevrijd moet worden? Zo ja, waar zult gij dan anders gaan dan tot Hem, Die het 'Lam Gods is, Dat de zonde der wereld wegneemt?' (Johannes 1:29). Hebt gij geen ziel om behouden te worden? Waar zult gij dan anders gaan dan tot de Zaligmaker van zielen? Is er niet een toekomend leven? O! waar zoudt gij dan anders gaan, dan tot Hem 'Die de woorden des eeuwigen levens heeft?' (Johannes 6:68). Is er niet een toekomende toorn? Waar zult gij dan anders gaan, dan tot Hem 'Die ons verlost van de toekomenden toorn?' (1 Thessalonicenzen 1:10). Meent gij dat Hij onwillig is u te ontvangen? O, hoe kan dat zijn! Indien Hij Zichzelf overgegeven heeft in de handen van degenen die Zijn leven zochten, zal Hij Zich dan onttrekken aan de harten van degenen die Zijn genade zoeken? Was Hij gewillig om aangegrepen te worden door de handen van geweld? En zal Hij dan niet veel gewilliger zijn om aangegrepen te worden door de hand des geloofs? Mist gij het geloof? O, zie dan op Hem, als 'den oversten Leidsman des geloofs' (Hebreeën 12:2). Hoewel gij niet tot Hem kunt komen, laat dat nochtans een boodschap zijn tot Hem, zeggende: Heere! ik kan niet komen, maar ik kom tot U om genade om te kunnen komen; o! trek mij, trek mij door Uw genade! Zeg niet: ik ben onwaardig, want indien gij niet anders wilt hebben dan hetgeen gij waardig zijt, dan moet gij niet anders hebben dan de hel.

Zegt gij: Ik heb een hoogmoedig en hard, een dood en goddeloos hart. O! wil dit maar stellen bij uw andere zonden, en tot Hem komen om van die allen behouden te worden. Daar is nooit iemand tot Hem gekomen om genezen te worden, die zonder genezen te worden van Hem is weggegaan. Gij zoudt graag iets in uzelf willen vinden; maar het is het best dat gij niets vindt, dan hetgeen waarover gij u schamen moet, opdat gij tot Christus komen mocht om alles, en opdat gij u alleen in Hem beroemen mocht. Laat uw ledigheid, uw komen tot Hem om alles, bevorderen, in plaats van u te verhinderen. Komt zoals gij zijt; kom zo arm, zo nooddruftig, zo naakt, zo ledig en ellendig als gij zijt; want het is Zijn blijdschap en kroon u te ontvangen.

O! hoe noodzakelijk is het dan, dat gij tot Hem komt; want daar is geen andere Zaligmaker dan Hij; en zo gij niet komt, dan moet gij verloren gaan. Komt dan, geeft de Heere ere, eer Hij het duister maakt. Geeft Hem ere, eer Hij Zijn oordelen over u uitstort. Geeft Hem ere, eer Hij de kandelaar van het Evangelie wegneemt. Geeft Hem ere, eer Hij de leraars en de predicaties van u wegneemt. Geeft Hem ere, eer Hij u op een ziek- of doodsbed legt. Geeft Hem ere, eer Hij dat vreselijke vonnis over u uitspreekt: 'Mijn Geest zal niet meer twisten met de mens' (Genesis 6:3). 'Die vuil is, dat hij nog vuil worde' (Openbaring 22:11). 'Efraïm is vergezeld met de afgoden, laat hem varen' (Hoséa 4:17). Geeft Hem ere, eer Hij dat eindelijke vonnis over u

uitspreekt: ‘Gaat weg van Mij, gij vervloekten, in het eeuwige vuur, hetwelk de duivel en zijn engelen bereid is’ (Mattheüs 25:41).
5. Overweegt ook eindelijk, dat de duisternis reeds gedreigd is; en daar zijn ook reeds vele tekenen van duisternis en van verdere oordelen, gelijk:

a. De toeneming van alle soorten van zonden, zie Hoséa 4:1-3.
b. Deze worden grotelijks verzwaard, zijnde tegen zo veel licht, liefde en barmhartigheid, zodat de verdraagzaamheid van God misbruikt wordt; zie Romeinen 2:4-5: ‘Of veracht gij de rijkdom Zijner goedertierenheid en verdraagzaamheid en lankmoedigheid, niet wetende dat de goedertierenheid Gods u tot bekering leidt? Maar naar uw hardigheid en onbekeerlijk hart vergadert gij uzelven toorn als een schat in de dag des toorns en der openbaring van het rechtvaardig oordeel Gods’.
c. Dan is het een teken van duisternis, wanneer Gods verdraagzaamheid niet alleen misbruikt, maar ook versmaad en belachen wordt (2 Petrus 3:3-4): ‘Dit eerst wetende, dat in het laatste der dagen spotters komen zullen, die naar hun eigen begeerlijkheden zullen wandelen, en zeggen: Waar is de belofte Zijner toekomst? Want van dien dag dat de vaders ontslapen zijn, blijven alle dingen alzo gelijk van het begin der schepping’. En (vers 9-10): ‘De Heere vertraagt de belofte niet (gelijk enigen dat traagheid achten), maar is lankmoedig over ons, niet willende dat enigen verloren gaan, maar dat zij allen tot bekering komen. Maar de dag des Heeren zal komen als een dief in de nacht’, enz.
d. Wanneer er weinigen zijn om in de bres te staan (Ezechiël 22:30): ‘Ik zocht nu een man uit hen, die de muur mocht toemuren en voor Mijn aangezicht in de bres staan voor het land, opdat Ik het niet mocht verderven; maar Ik vond niemand’.
e. Wanneer de rechtvaardigen worden weggenomen (Jesaja 57:1): ‘De rechtvaardige komt om, en er is niemand die het ter harte neemt; en de weldadige lieden worden weggeraapt, zonder dat er iemand op let dat de rechtvaardige weggeraapt wordt vóór het kwaad’.
6. Wanneer het Evangelie veracht, en Christus verworpen wordt bij de menigte (Mattheüs 21:42-43): ‘De Steen Dien de bouwlieden verworpen hebben, Deze is geworden tot een Hoofd des hoeks; van de Heere is dit geschied, en het is wonderlijk in onze ogen. Daarom zeg Ik ulieden, dat het Koninkrijk Gods van u zal weggenomen worden, en een volk gegeven dat zijn vruchten voortbrengt’. O, geeft dan de HEERE eer, eer Hij het duister maakt.
Geeft Hem ere:

1. Door een belijdenis van zonden (Jozua 7:19): ‘Geef toch de HEERE, de God Israëls, de eer en doe voor Hem belijdenis’. Belijdt uw verborgen zonden in het verborgen, en wanneer gij kerkelijk bestraft en beschuldigd wordt, zo wil uw zonden niet bedekken.
2. Door dankzegging (Psalm 69:31): ‘Ik zal Gods Naam prijzen met gezang, en Hem met dankzegging grootmaken’. ‘Wie dank offert, die zal Mij eren’, enz. (Psalm 50:23). Wanneer wij bidden, dan handelen wij als mensen; wanneer wij danken en loven, dan handelen wij gelijk de engelen.
3. Door Gods Naam aan te roepen (Psalm 50:15): ‘Roep Mij aan in de dag der benauwdheid; Ik zal er u uithelpen, en gij zult Mij eren’.
4. Door voor Hem te lijden, wanneer Hij u daartoe roept (Jesaja 24:15): ‘Daarom, eert de HEERE in de valleien, of in de vuren’. Onteert God niet door dan te klagen en te murmureren (Klaagliederen 3:39): ‘Wat klaagt dan een levend mens? Een ieder klage

vanwege zijn zonden'. Gedenkt dat gij een mens zijt, en dat een mens tot moeite geboren is. Gij zijt nog een levend mens, en dat is een grote goedertierenheid, want dus zijt gij nog in het land der hoop. Gij zijt een zondig mens die de hel verdiend hebt, en een mens die maar om zijn zonden lijdt. Laten dit allen redenen zijn tegen de murmurering.
5. Geeft Hem eer door tot Zijn heerlijkheid te leven, en door een vruchtbaar leven te leiden. 'Hierin is Mijn Vader verheerlijkt, dat gij veel vrucht draagt' (Johannes 15:8). Leeft een heilig leven, door de heiligheid te betrachten en de zonden te haten en te vermijden, overal waar gij dezelve vindt, en inzonderheid in uzelf. Gij zult immers een slang of een pad haten, overal waar gij die ziet of vindt; maar veel meer, wanneer die in uw eigen boezem kruipt; zo ook hier, enz. Verheerlijkt Hem door een ijverig leven, door te strijden voor het geloof, en door consciëntieus te zijn in de uitvoering van uw betrekkelijke plichten, opdat de Naam Gods niet gelasterd, maar de leer Gods versierd wordt.
6. Geeft Hem eer door te leven door het geloof des Zoons Gods; gij kunt God niet eren, indien gij Christus niet eert (Johannes 5:23): 'Die de Zoon niet eert, eert de Vader niet, Die Hem gezonden heeft'. O, geeft dan Christus:

a. De ere Zijns Naams, door die te stellen tot uw sterke toren. Geeft Hem de eer van Zijn Naam Jezus, door op Hem te zien om de zaligheid. Geeft Hem de eer van Zijn Naam Christus, de Gezalfde, door op Hem te zien om de Geest en om Zijn zalving. Geeft Hem de eer van Zijn Naam, de Zon der gerechtigheid, door tot Hem te bidden dat Hij over u opga met genezing onder Zijn vleugelen. Geeft Hem de eer van Zijn Naam, de Opstanding en het Leven, door op Hem te zien om het leven voor uw dode ziel.
2. Geeft Hem de eer van al Zijn ambten. Iemand die enig ambt of bediening heeft, die acht het een eer te zijn om veel gebruikt te worden. Geeft Christus dan de eer van Zijn Profetisch ambt, door gebruik van Hem te maken tot onderwijzing en tot verdrijving van de duisterheid van uw verstand. Geeft Hem de eer van Zijn Priesterambt, door gebruik van Hem te maken om uw zonden te vergeven, en om u te wassen in Zijn bloed. Geeft Hem de eer van Zijn Koninklijk ambt, door gebruik van Hem te maken om al uw ongerechtigheden te dempen, al uw bedorvenheden te doden en al uw geestelijke vijanden te verbreken. Geeft Hem eer als een Medicijnmeester, door gebruik van Hem te maken om alle krankheden te genezen. Geeft Hem eer als de oversten Leidsman, door Hem te gebruiken om al uw strijd voor u te strijden. Geeft Hem eer als de Schatmeester, door Hem te gebruiken om al uw noden uit Zijn volheid te vervullen. Geeft Hem eer als de zaakbezorger, door Hem te gebruiken om al uw zaken voor u te verrichten, zeggende met de Psalmist: 'Ik zal roepen tot God, de Allerhoogste, tot God, Die het aan mij voleinden zal' (Psalm 57:3). Indien gij geloven noch Hem gebruiken kunt, o! wil Hem dan eer geven als de Auteur van het geloof, door tot Hem te bidden dat Hij het geloof in u moge werken. Geeft Hem de eer van Zijn trekkende genade, zeggende: Heere, trek mij en ik zal u nalopen, bekeer mij en ik zal bekeerd zijn. Gedenkt dat gij geroepen wordt om Hem ere te geven, eer Hij het duister maakt. De duisternis zal komen of gij wilt of niet; de duisternis van verdrukking, de duisternis van een ziek- en doodsbed, of ook wel van de dood zelf en van een oordeelsdag. Indien gij de duisternis tot licht wilt hebben, o geeft Hem dan ere, eer Hij het duister maakt. O! zoek dan wedergeboren te worden, want zolang gij in het vlees zijt, kunt gij Gode niet behagen. Wie kan druiven lezen van doornen? Zoek kennis aan Christus te krijgen, en met Hem verenigd te worden; gij kunt God

niet anders verheerlijken dan in Christus; zoek kennis te krijgen van de regel, waardoor God verheerlijkt wordt, en zoek Hem te genieten. Zoek het Woord in uw hart verborgen te hebben, en inzonderheid een grondige kennis te krijgen van het evangelische verbond; pleit op de belofte daarvan; want ‘in Christus zijn al de beloften ja, en zij zijn in Hem amen’ (2 Korinthe 1:20).

AMEN

4. Het grote verderf en de uitnemende hulp, of de hulp van de hemel aan zelfbedervers op aarde

Hoséa 13:9. ***Het heeft u bedorven, o Israël, want in Mij is uw hulp.***

Hoe ongemakkelijk het ook de mensen vallen mag om hun zonden en hun gevaar uit het Woord van God te horen, zolang zij zich echter nog van de zonden kunnen bekeren en het gevaar kunnen voorkomen, is het noodzakelijk dat zij van beiden horen. In dit hoofdstuk worden de kinderen Israëls bestraft wegens hun afgoderij, niettegenstaande de zorg die God genomen had om hun vallen daarin voor te komen, van vers 1-4. Dan worden zij bestraft en bedreigd wegens hun dartelheid, hoogmoed, weelde en andere misbruiken van hun voorspoed, van vers 5-8. Hoewel nu de toorn die hun bedreigd was, om deze en andere zonden zeer vreselijk is, zo is God nochtans te midden van de toorn nog des ontfermens gedachtig, en daarom is het dat Hij, te midden van de woorden des toorns, niet vergeet woorden van barmhartigheid daaronder te mengen, zeggende: Het heeft u bedorven, o Israël, want in Mij is uw hulp.
Daar zijn twee bronnen van evangelische bekering. De één is een waar gevoel van zonden; en de andere is een rechte bevatting van de barmhartigheid Gods in Christus, tot beiden worden wij nu hier in de tekst geleid. Ten einde wij een recht gevoel van de zonde mochten hebben, wordt ons geleerd hoe wij onszelf daardoor bedorven hebben; en opdat wij rechte bevatting mochten hebben van de barmhartigheid Gods in Christus, zo wordt ons geleerd dat in Hem alleen onze hulp is.

In deze woorden mogen wij acht geven:

1. Op de personen of het volk waartegen God hier spreekt, en hoe Hij tot hen spreekt. Het is Israël, en wel, *o Israël*. Het is met een toegenegen belangstelling dat God met zondaren handelt tot hun overtuiging en bekering.
2. Op de zaak die Hij tot hen spreekt: *Gij hebt uzelf bedorven*, (want zo hebben het de Engelsen overgezet) maar in Mij is uw hulp. Hier hebben wij:

a. De bron van hun bederf, die is uit henzelf; *Gij hebt uzelf bedorven*, of het heeft u bedorven; dat is, uw kwaad, uw zonde en dwaasheid, uw eigen goddeloosheid heeft u bedorven. Moedwillige zondaren zijn zelfbedervers. De hardnekkige onboetvaardigheid is de grofste zelfmoord; uw bloed zij op uw eigen kop.
b. De bron van hun hulp, maar *in Mij is uw hulp*. Hier wordt als het ware, een plank uitgeworpen, na schipbreuk geleden te hebben. In Mij is hulp, zelfs voor degenen die zichzelf bedorven hebben; in Mij, die de Heiland en Zaligmaker ben.
Ook kunnen wij de woorden dus lezen: O, Israël! gij hebt uzelf bedorven, want in Mij is uw hulp. Dat is, zeg niet dat Ik het ben, die u dus met Mijn toorn bedreig, die u bedorven heeft; nee, uw eigen zonde heeft het gedaan. Het is de rebel zelf die zichzelf bederft, hoewel hij door het zwaard valt van zijn ontstoken Soeverein. Gij zijt de oorzaak en auteur van uw eigen bederf, want in Mij is uw hulp; Ik ben altijd machtig en gewillig geweest om u te helpen, en om u voor eeuwig te behouden; maar uw zonden en goddeloosheid hebben u tot andere hulp de toevlucht doen nemen, welke maar toevluchten der leugenen en een ijdel vertrouwen waren. Ik heb u willen helpen en genezen, maar gij hebt niet gewild. Dus zijn dan deze woorden, want in Mij is uw hulp, een bewijs dat zij Zichzelf bedorven hadden. Gij hebt uzelf bedorven, want Ik

ben uw Helper, Die u Mijn hulp heb aangeboden, welke gij verworpen hebt, en uzelf dus bedorven door Mijn hulp te weigeren, en door tegen Mij, uw hulp, te rebelleren. In God alleen, en niet in ons zelf, is onze hulp; daarom is ook in onszelf alleen, en niet in God, de oorzaak van ons verderf. In onze (te weten de Engelse) lezing schijnen de woorden niet bewijs-gevend, maar tegenstellend te liggen: Maar in Mij is uw hulp, als het tegenovergestelde van het eerste deel van de tekst; nochtans heeft het dezelfde zin als de andere lezing, en het verheft niet alleen de macht van God die helpen kan, wanneer de zaken op het ergst zijn, en hen kan helpen die zichzelf niet helpen kunnen, maar ook de barmhartigheid en de genade Gods, die hen wil helpen die zichzelf hebben bedorven, en niet geholpen willen zijn, maar die in tegendeel Zijn hulp lang verworpen hebben. Ons geval zou waarlijk voor eeuwig ellendig zijn, indien God niet genadiger was omtrent ons, dan wij omtrent onszelven.
Uit de woorden mogen wij nu deze algemene dingen aanmerken.

1. Dat, gelijk de zonde een verderfelijke zaak is, dezelve ook alzo het verderf aanbrengt, niet alleen over bijzondere personen, maar zelfs over gehele volkeren en gemeenten die daaraan schuldig zijn. Gij hebt uzelf bedorven.
2. Merkt ook op dat Gods handeling met de mensen tot hun overtuiging, op de man aan is; gij hebt uzelf bedorven, o Israël! En gelijk God nu de mens particulier overtuigt, gij man, gij vrouw, hebt dit en dat gedaan, en uzelf door de zonde bedorven! Zo wil Hij ook dat gehele volkeren, steden en gemeenten, overtuigd en vernederd zullen zijn over hun bijzondere zonde en schuld; gij hebt uzelf bedorven, o Israël!
3. Merkt ook op dat Gods genadige handelwijze tegenover zelf-bedervende zondaren, nadat Hij ze van zonde overtuigd heeft, is om dan Zijn gedachten van liefde te openbaren. Zijn woorden zijn een beschutting tegen twee uitersten, te weten, tegen vermetelheid en tegen wanhoop. Om vermetelheid te voorkomen, zegt Hij, Gij hebt uzelf bedorven, o Israël! En om wanhoop te voorkomen, voegt Hij er bij: Maar in Mij is uw hulp. Met dezelfde adem maakt Hij ons het bederf en de hulp bekend; met dezelfde hand reikt Hij ons de slag en de zegen toe, of Hij geeft ons de wond en de genezing.
4. Merkt ook op dat de barmhartigheid Gods zo onuitsprekelijk groot is, dat Hij meer medelijden en ontferming heeft met ons, dan wij met onszelf hebben. Onze onnatuurlijke wreedheid omtrent onszelf is als een spiegel, om daarin de rijkdom van Gods barmhartigheid te zien (Ezechiël 16:5,16): ‘Geen oog had medelijden over u’, ook gij met uzelf niet, enz. ‘Als Ik bij u voorbijging, zo zag Ik u, vertreden zijnde in uw bloed, en Ik zeide tot u in uw bloed: Leef; ja, Ik zeide tot u in uw bloed: Leef’. Toen gij in uw bloed waart, ja vertreden in uw bloed, en gij uw bloed gebracht had op uw eigen kop, heb Ik Mij uwer ontfermd. De mensen zeggen gewoonlijk, indien iemand het één of ander doen wil, laat het hem doen; maar God zegt: Ik wil hem genadig zijn.
5. Merkt ook op dat er niets is, hetwelk de zondaars meer bederft, dan hun verachting van de barmhartigheid Gods, hun tegenstaan van Zijn aanbieding, en hun weigering van Zijn hulp. Gelijk God Zijn hulp, welke Hij besteld heeft bij een held, aanbiedt, in zoverre de oorzaak van ons bederf niet in God maar in onszelf is, alzo is ook de grote zaak, door welke wij onszelf bederven, ons weigeren van Gods hulp, het versmaden van Zijn Christus, en ons zoeken van hulp en gelukzaligheid in andere dingen, dan in Hem. Gij hebt uzelf bedorven, o Israël, want in Mij is uw hulp. Gij hebt Mij verworpen, door tot schepselen te lopen om hulp, ondersteuning en troost; en dus hebt gij Mij, de Springader des levenden waters, verlaten.

6. Merkt eindelijk op dat, gelijk ‘s mensen verderf alleen uit hemzelf en uit zijn zonden is, zijn hulp en verlossing ook zo uit God en Zijn vrijmachtige genade en barmhartigheid zijn. Gij hebt uzelf bedorven, o Israël, maar in Mij is uw hulp. Van deze laatste aanmerking zal ik alleen spreken.

Deze tekst en de aanmerking zijn als een boom met twee takken.
(1) En daarom zal ik eerst de ene tak overwegen, te weten: Dat ‘s mensen bederf alleen uit hemzelf en uit zijn eigen zonde is; alsook wat vrucht van deze tak der waarheid geplukt kan worden tot ons nuttig gebruik, gepast aan het werk van deze dag.
(2) En dan zal ik ten tweede, ook de andere tak van de tekst en de aanmerking overwegen, te weten: Dat onze hulp en verlossing alleen uit God en Zijn vrijmachtige genade is; alsook, wat vruchtbare en nuttige lessen wij hieruit kunnen ontvangen tot ons gebruik.

(1) Dat ‘s mensen verderf alleen uit hemzelf, en uit zijn eigen zonde is.
Zulks is overvloedig klaar uit de Schriftuur; zie Jeremía 2:17,19: ‘Doet gij u dit niet zelven, doordien gij de HEERE uw God verlaat, ten tijde als Hij u op de weg leidt? Uw boosheid zal u kastijden en uw afkeringen zullen u straffen; weet dan en zie, dat het kwaad en bitter is dat gij de HEERE uw God verlaat, en Mijn vreze niet bij u is, spreekt de Heere, de HEERE der heirscharen’. Zo ook Ezechiël 33:11: ‘Zeg tot hen: Zo waarachtig als Ik leef, spreekt de Heere HEERE, zo Ik lust heb in de dood des goddelozen! Maar daarin heb Ik lust, dat de goddeloze zich bekere van zijn weg en leve. Bekeert u, bekeert u van uw boze wegen, want waarom zoudt gij sterven, o huis Israëls?’ Nog eens (Mattheüs 23:37): ‘Jeruzalem, Jeruzalem, gij die de profeten doodt, en stenigt die tot u gezonden zijn, hoe menigmaal heb Ik uw kinderen willen bijeenvergaderen, gelijkerwijs een hen haar kiekens bijeenvergadert onder de vleugelen, en gijlieden hebt niet gewild. Zie, uw huis wordt u woest gelaten’. Maar tot verdere verklaring van deze zaak, zal ik de navolgende stellingen voordragen.

1. Dat de zonde een dodende en verdervende zaak is. Daardoor zijn de dood en het verderf in de wereld gekomen, ‘want de bezoldiging der zonde is de dood’ (Romeinen 6:23). ‘Daarom, gelijk door één mens de zonde in de wereld ingekomen is, en door de zonde de dood, en alzo de dood tot alle mensen doorgegaan is, in welken allen gezondigd hebben’ (Romeinen 5:12). De zonde heeft onze voorouders in het paradijs gewond en gedood; zij heeft hen bedorven. Zij heeft hen bedorven, vooreerst ten aanzien van de vrede van hun geweten, ‘zodat zij zich voor het aangezicht van de HEERE God verborgen in het midden van het geboomte des hofs’ (Genesis 3:8). Ten anderen heeft zij hen bedorven, ten aanzien van de staat van hun zielen; want daardoor zijn ze geworden dood onder het vonnis van de wet, en dus onderworpen gemaakt aan de eeuwige dood, en zijn ook geworden geestelijk dood onder de macht van de zonde (Éfeze 2:1) volgens de bedreiging (Genesis 2:17): ‘Ten dage als gij daarvan eet, zult gij de dood sterven. En eindelijk heeft hen de zonde bedorven ten aanzien van het leven van het lichaam; want zij zijn terstond sterfelijk geworden, onderworpen aan alle uitwendige ellende, welke is de tijdelijke dood, en aan de ontbinding van ziel en lichaam, welke is de natuurlijke dood; en eindelijk is hun lichaam in het stof vervallen, volgens het woord (Genesis 3:19): ‘Gij zijt stof en gij zult tot stof wederkeren’. Gelijk nu de zonde hen bedorven heeft, zo ook al hun nakomelingen; en hun zondige nakomelingen bederven ook zichzelf door hun eigen zonde. Dus is elk

bijzonder zondaar een zelfbederver. Zo wordt een luiaard een doodslager genoemd (Spreuken 21:25): ‘De begeerte des luiaards zal hem doden’. Zo is een overspeler een doodslager van zichzelf; ‘Die met een vrouw overspel doet, is verstandeloos; hij bederft zijn ziel, die dat doet’ (Spreuken 6:32). Een dronkaard is een doodslager (Spreuken 23:29-30): ‘Bij wie is wee? Bij wien och arme? Bij wien kijverijen? Bij wien het geklag? Bij wien wonden zonder oorzaak? Bij wien de roodheid der ogen? Bij degenen die bij de wijn vertoeven, bij degenen die komen om gemengden drank na te zoeken’. Hoe liefelijk het ook mocht ingenomen worden, zo zal het eindelijk evenwel als een slang bijten en steken als een adder. De onderdrukker is een doodslager van zichzelf (Jakobus 5:3-4). De wellustige doorbrenger is een doodslager van zichzelf (Jakobus 5:5): ‘Gij hebt lekkerlijk geleefd op de aarde en wellusten gevolgd’, en dan volgt er, ‘gij hebt uw harten gevoed als in een dag der slachting’. Zij die het vlees verzorgen tot begeerlijkheid, voeden zichzelf maar tot de dag der slachting. De valse profeet en leraar doodt zijn eigen ziel, zowel als de zielen van anderen; hierom worden dezulken gezegd ‘een haastig verderf over Zichzelf te brengen, en velen hun verderfenissen navolgende’, brengen zij over Zichzelf ‘het oordeel dat van overlang niet ledig is, en hun verderf sluimert niet’ (2 Petrus 2:1-3). Kortom, alle onboetvaardige zondaren worden gezegd ‘Zichzelf toorn te vergaderen als een schat in de dag des toorns en der openbaring van Gods rechtvaardig oordeel’ (Romeinen 2:5). Dit alles toont, dat de zonde een dodende zaak is, en dat de zondaren doodslagers en bedervers zijn van zichzelf. En het kan ook niet anders wezen, omdat de zonde een overtreding is van de wet; en de overtreders van de wet zijn onderworpen aan alle tijdelijke oordelen hier, en aan de eeuwige dood hiernamaals. ‘De begeerlijkheid ontvangen hebbende, baart zonde; en de zonde voleindigd zijnde, baart de dood’ (Jakobus 1:15).

2. Gelijk de zonde een schadelijke en verderfelijke zaak is, zo is ook het verderf dat zij aanbrengt, zeer uitgebreid. De zonde bederft alle dingen; zij brengt een algemeen bederf teweeg; en geen wonder, want zij is een ontering Gods, en indien zij kon, zo zou zij zelfs Hem doden en bederven; daarom noemen wij dezelve een ‘Deicida’, een Godsmoord. Zij wil God als van Zijn troon halen; zij misbruikt Zijn gezag dat in de wet is; zij misbruikt Zijn rechtvaardigheid, alsof Hij niet zou straffen, en Zijn almacht, alsof Hij niet kon straffen; zij schendt en misbruikt Zijn wijsheid, alsof Zijn wet niet goed of redelijk was; Zijn kennis en alwetendheid, alsof Hij noch zag, noch opmerkte; zij misbruikt Zijn lankmoedigheid en verdraagzaamheid, Zijn genade en goedertierenheid. Wanneer zij nu God, het hoogste goed, schendt en misbruikt, zo moet ze alle andere dingen misbruiken. Zij misbruikt en schendt Zijn bedreigingen, alsof die niet te vrezen waren; Zijn beloften, alsof die niet te achten waren; Zijn heiligheid, zijnde direct strijdig tegen Zijn natuur en Zijn wil; ja zij valt zelfs Zijn Wezen aan; ‘De dwaas zegt in zijn hart: Er is geen God’ (Psalm 14:1). Hij wenst dat er geen God mocht zijn. De zonde is een misbruik van Christus; zij is een verwerping en versmading van Hem; zij misbruikt Zijn Persoon, Zijn naturen en Zijn ambten; zij misbruikt Zijn dood, Zijn bloed en Zijn gerechtigheid; zij verwerpt de grote Zaligmaker en de grote zaligheid. De zonde is ook een misbruiken van de Heiligen Geest; zij is een wederstaan, een uitblussen, een smart aandoen, en een versmaden van de Geest. Zij is zulk een algemeen misbruik van God, Vader, Zoon en Heiligen Geest, dat degenen die met de psalmist de zonde zien, moeten uitroepen: ‘Tegen U, U alleen, heb ik gezondigd, en gedaan wat kwaad is in Uw ogen’ (Psalm 51:5). Wanneer de zonde dus de God des hemels onteert en schendt, is het dan wel wonder dat zij de mens op aarde schendt en verongelijkt? Uw zonde, o mens! is een schending van uw

redelijke ziel, welke vatbaar en bekwaam is voor een heerlijk werk in de hemel; maar door de zonde kruipt ze op de aarde in het stof, en zij wentelt zich als in het slijk om. De zonde is een schending van het lichaam, hetwelk een tempel des Heiligen Geestes moest zijn, en nu geworden is een tempel van de satan. Zij is een schending van de tijd, die kostelijke tijd, welke besteed moest worden met voor een eeuwigheid te zorgen. Zij is een schenden van gezondheid en kracht; God verleent ons die beiden, maar wij gebruiken ze tegen God; ja 'vreemden (gelijk de profeet spreekt) verteren uw kracht' (Hoséa 7:9). Mogelijk hebben vreemde vrouwen, vreemde begeerlijkheden, vreemde boelen uw krachten verteerd. De zonde is een schending en misbruik van rijkdom en wereldse voorspoed. God geeft, als het ware, rijkdom en wereldse voorspoed, opdat de rijken Hem gehoorzaam zouden zijn; maar als zij met Jeschurun vet worden, dan slaan zij achteruit (Deuteronomium 32:15). 'Als Ik hen verzadigd heb, zo bedrijven zij overspel en verzamelen bij hopen in het hoerenhuis, enz. Zou Ik over die dingen geen bezoeking doen? spreekt de HEERE. Of zou Mijn ziel zich niet wreken aan zulk een volk als dit is?' (Jeremía 5:7,9). Dit was een verzwaring van Israëls zonde, dat zij alles aan de Baäl, en aan hun begeerlijkheden gaven (Hoséa 2:7-8): 'Zij bekennen toch niet dat Ik hun het koren en de most en de olie gegeven heb, en hun het zilver en goud vermenigvuldigd heb, dat zij tot de Baäl gebruikt hebben', enz. Sommigen geven al het zilver en het goud dat God hun gegeven heeft, ja meer dan zij wel besteden kunnen, aan hun goddeloze vermakelijkheden, ijdele en wellustige tijdverkwistingen. Nog eens, de zonde is een schenden en misbruiken van de waarschuwingen, verdrukkingen en oordelen. Zij misbruikt het licht en de kennis; zij verdwarst beiden het licht van de natuur en de Schriftuur. De mensen kunnen nu, als het ware, zo goedkoop niet zondigen, als ten tijde van de antichristelijke duisternis, toen het licht van de Schriftuur opgesloten was in een vreemde tafel; 'Indien ik niet gekomen was en tot hen gesproken had, zij hadden geen zonde; maar nu hebben zij geen voorwendsel voor hun zonde' (Johannes 15:22). Kortom, de zonde is een schending en een misbruiken van het Woord, beiden van het gepredikte en van het beschreven Woord; zij doet de mensen de Schriften verdraaien tot hun eigen bederf, alsook de noodzakelijkheid van de Goddelijke openbaring bestrijden; zij doet hen deïsten, arianen, atheïsten en gevleesde duivels worden. Zij is een schending en misbruiken van verstand, rede, talenten, predicaties, sabbatten en alle andere dingen.

3. Dit zekere en algemene bederf, hetwelk de zonde teweeg brengt, is bij trappen. De zonde bederft de mens, gelijk een tering, bij trappen; hoewel zij eindelijk een haastig en vreselijk verderf aanbrengt (1 Thessalonicenzen 5:1), zo brengt zij nochtans het zwaarste verderf langs verschillende trappen aan (Spreuken 29:1): 'Een man die, dikwijls bestraft zijnde, de nek verhardt, zal schielijk verbroken worden, zodat er geen genezen aan zij'. 'Nemo repente fit turpissimus', niemand komt tot de uiterste snoodheid dan bij trappen (Jakobus 1:15): 'Daarna de begeerlijkheid, ontvangen hebbende, baart zonde; en de zonde voleindigd zijnde, baart de dood'. Daar zijn in de bedorven natuur nog enige sprankjes van Goddelijk licht overgebleven, enige betoning om de mens van bloedige, vuile en gruwelijke zonden terug te houden, te weten: vrees en schaamte, welke de verspiedsters zijn van de natuurlijke consciëntie; deze moeten met weinig en weinig verminderd worden, eer iemand stout kan worden in de zonde, en dezelve vrij uitspreken met Sodom. Iemand die een christelijke opvoeding heeft gehad, begint mogelijk eerst geen zin meer te hebben in de plichten van de godsdienst, en zo gaat hij voort om dezelve te verzuimen; dan begint hij te wensen dat er tot zulke plichten geen gebod was; daarna begint hij te twijfelen of er wel zulk een hemel of hel is, als de leraars hem verkondigen; vervolgens begint hij al

de bewijsredenen te overwegen, die voor het heidendom bijgebracht kunnen worden tegen het christendom, of tegen de Goddelijke openbaring; dan begint bij verder naar niets te willen horen dat tot zijn overtuiging dienen kan, en verkiest veel met dezulken te handelen die voor hem te zwak zijn; want hij haat het licht en is er voor bevreesd. Na dit alles neemt hij de vrije toom, zich vervoegende bij zulke gezelschappen die goddeloosheid bedrijven, en met hem overeenkomen in zijn dwaasheid; en dan begint hij eindelijk te spotten en te lachen met al de dienaren van het Woord; nu is hij gekomen tot zijn hoogte in goddeloosheid; nu volgt hij gieriglijk zijn begeerlijkheden op, besloten zijnde, indien hij verloren gaat, dat hij dan niet om niet zal verloren gaan, gelijk dezulken van wie men leest (Jeremía 18:12), welke zeiden: 'Het is buiten hoop; maar wij zullen naar onze gedachten wandelen, en wij zullen doen een iegelijk het goeddunken van zijn boos hart'. Dus zijn er verschillende trappen van satans ladder; zie Psalm 1:1; daar wordt de mens voorgesteld, eerst 'te wandelen in de raad der goddelozen'; dan 'te staan op de weg der zondaren'; en eindelijk 'te zitten in het gestoelte der spotters'. De satan leidt de mens de trappen van zijn ladder op, totdat hij van boven neervalt, en de hals breekt. Nadat de verzoeking voorgesteld is, komt er een goedkeuring in het verstand; daarna toestemming in de wil; dan komt er een oefening in de genegenheden; vervolgens komt er een gewoonte in de herhaalde daad; verder komt er een vermaak in die zondige weg; daarna komt er een verdedigen van dezelve, met al de kracht van reden, die de hel kan uitvinden; dan komt er een stoutheid in het zondigen met een hoerenvoorhoofd; en eindelijk komt er een spotten en een 'trekken van de ongerechtigheid met koorden der ijdelheid', enz. (Jesaja 5:18), zich beroemende in de goddeloosheid en zijn heerlijkheid stellende in zijn schande.

De satan handelt eerst als een kruipende slang, en dan als een vliegende draak. Zijn eerste verzoek schijnt zedig en beleefd, even als Semiramis van Ninus maar begeerde om één dag te regeren, en om op die dag aan alles te mogen doen, wat haar behagen zou; hetwelk haar toegestaan zijnde, sloeg zij hem op die dag het hoofd af. De zonde verleidt de mens, totdat hij verhard wordt door haar bedrieglijkheid. Eerst schijnt zij maar klein in de fontein, te weten, het hart en de gedachten; dan borrelt ze uit in een stroom van kwade en zondige woorden; vervolgens wast zij aan tot een beek van zondige werken, en dan zwelt zij eindelijk zo hoog dat zij een gehele rivier wordt, en overvloeit in een gewoonte van zondigen, totdat zij de mensen doet verzinken in verderf en ondergang; zo bederft zij hen bij trappen.

4. Dit verderfelijke kwaad is van onszelf en van onze boze wil. De mensen zijn genegen om God dwaselijk te beschuldigen, alsof Hij de auteur en oorzaak was van hun zonde en van hun bederf, hoewel Hij plechtig met een eed verklaart, dat Hij er geen hand in heeft (Ezechiël 33:11): 'Zo waarachtig als Ik leef, spreekt de Heere HEERE, zo Ik lust heb in de dood des goddelozen! Maar daarin heb Ik lust, dat de goddeloze zich bekere van zijn weg en leve', enz. 'God wil niet dat enigen verloren gaan, maar dat zij allen tot bekering komen' (2 Petrus 3:9). Wanneer Gods toorn uitbreekt als een vuur tegen onboetvaardige zondaren, zo is het hun eigen hand die dezelve aansteekt (Jeremía 17:4): 'Gijlieden hebt een vuur aangestoken in Mijn toorn; tot in eeuwigheid zal het branden'. Het was het geroep van Sodoms zonden, hetwelk de Almachtige vuur en zwavel over hen deed regenen. God bederft de zondaar niet, eer hij Hem in Zijn geduld als vermoeid heeft; hierom zegt Hij (Jeremia 15:6): 'Gij hebt Mij verlaten, spreekt de HEERE, gij zijt achterwaarts gegaan; daarom zal Ik Mijn hand tegen u uitstrekken en u verderven, Ik ben des berouwens moede geworden'. God verdraagt de zondaar, totdat Hij hem niet langer verdragen kan; zie Jeremía

44:22: ‘Zodat het de HEERE niet meer kon verdragen’, en waarom? ‘vanwege de boosheid uwer handelingen, vanwege de gruwelen die gij deedt; daarom is uw land geworden tot een woestheid’, enz.
Gelijk nu ons verderf niet uit God is, alzo is nog veel minder onze zonde uit Hem; maar die is geheel uit en van onszelf (Jakobus 1:13): ‘Niemand, als hij verzocht wordt, zegge: Ik word van God verzocht. Want God kan niet verzocht worden met het kwade, en Hij Zelf verzoekt niemand. Maar een iegelijk wordt verzocht als hij van zijn eigen begeerlijkheid afgetrokken en verlokt wordt’. Wanneer de mensen uitbreken in liegen, bedriegen, stelen, doodslaan, zweren, hoereren en dergelijke, zo vloeit zulks voort ‘uit hun wellusten, die in hun leden strijd voeren’ (Jakobus 4:1), alsook uit ‘de bewegingen der zonden, die in hun leden werken’ (Romeinen 7:5). Zij vloeit voort uit de verdorven fontein van het hart (Mattheüs 15:19): ‘Uit het hart komen voort boze bedenkingen, doodslagen, overspelen, hoererijen, dieverijen, valse getuigenissen, lasteringen’; zie verder Jesaja 59:7: ‘Hun voeten lopen tot het kwade’. En waarom? Vanwaar komt dat? Dat volgt: ‘Hun gedachten zijn gedachten der ongerechtigheid’, en hierom word ook gezegd (vers 6): ‘Hun werken zijn werken der ongerechtigheid’. Men mag nu ook van de wereld zeggen, hetgeen van de oude wereld gezegd werd (Genesis 6:5): ‘En de HEERE zag, dat de boosheid des mensen menigvuldig was op de aarde’. En vanwaar kwam dit? Omdat ‘al het gedichtsel der gedachten zijns harten te allen dage alleenlijk boos was’. Daar waren kwade bewegingen die geduriglijk wrochten in hun leden, en daarom werden zij zo monsterachtig boos en goddeloos.
‘s Mensen zonde is uit hemzelf wegens de aangeboren of natuurlijke verdorvenheid, die gedurig aan de zonde leven, kracht en voedsel geeft. Indien het hierom niet was, zo zouden de kwade gewoonten van de wereld, noch de verzoekingen van de satan zo veel vat op ons hebben. Hierom zien wij, dat onze Heere Jezus, hoewel Hij geleefd en gewandeld heeft onder alle soorten van mensen in de wereld, nochtans niet verlokt kon worden tot zonde, ook viel Hem de satan tevergeefs aan met al zijn verzoekingen, omdat Hij geen vuur van verdorvenheid in zich had, om die lont aan te steken, gelijk Hij Zelf zegt: ‘De overste dezer wereld komt, en heeft aan Mij niets’ (Johannes 14:30); daar was geen verdorvenheid, waarop hij werken kon; hij mocht zijn pijlen schieten, maar die keerden tot zijn eigen beschadiging weer op hem terug. Was het dan niet door de verdorvenheid van onze zondige natuur, zo zou noch de duivel, noch de wereld, ons tot de zonde kunnen trekken. Dit weet de satan ook zeer wel, en daarom schikt hij zijn verzoekingen naar onze natuurlijke genegenheden.
Gelijk ‘s mensen zonde en bederf uit hemzelf is, zo is zulks inzonderheid ook uit zijn wederspannige wil (Johannes 5:40): ‘Gij wilt niet tot Mij komen’, zegt Christus, ‘opdat gij het leven moogt hebben’. Daar is niets van binnen of van buiten, dat zozeer de oorzaak is van ‘s mensen bederf, als zijn wil. Wat het lichaam betreft, dat is maar een klomp leem, hetwelk zonder de wil niet werken kan; de hand kan zich niet roeren zonder de toestemming van de wil; het oog kan niet zien, de voet niet wandelen, noch de tong spreken, zonder dat de ziel haar toestemming geeft; en zo worden ook alle vermogens van de ziel bewogen volgens de beweging van de wil. Men vindt de onkunde van het verstand aan de wil toegekend (2 Petrus 3:5): ‘Want willens is dit hun onbekend, dat door het woord Gods de hemelen van overlang geweest zijn’. De mensen haten het licht, en willen niet tot hetzelve komen, opdat hun werken niet bestraft mogen worden. ‘Het Licht is in de wereld gekomen, en de mensen hebben de duisternis liever gehad dan het licht; want hun werken waren boos’ (Johannes 3:19). Ook zijn de genegenheden onder het gebied van de wil; de vrees, de liefde, de blijdschap, het vermaak en de begeerte zijn als lakeien van dit gebiedend vermogen,

de wil. Het geheugen wordt door de wil bestuurd; het onthoudt die dingen het best, daar de wil het meeste genoegen in heeft; maar waarin deze geen behagen heeft, dat zal het geheugen niet bewaren. Al de gedachten zijn onder de macht en het gebied van de wil; al de inbeeldingen van de ziel bepalen zich tot dit of dat voorwerp, zoals de wil daarin behagen of geen behagen neemt. Dus is er niets, van binnen of van buiten, dat zozeer de oorzaak van ‘s mensen verderf is, als zijn eigen wil. Het is de wil die het Woord van God verwerpt (Spreuken 1:30-31): ‘Zij hebben in Mijn raad niet bewilligd, al Mijn bestraffing hebben zij versmaad. Zo zullen zij eten van de vrucht huns wegs, en zich verzadigen met hun raadslagen’. ‘De goddeloze valt door zijn goddeloosheid’ (Spreuken 11:5). ‘Mijn volk heeft Mijn stem niet gehoord, en Israël heeft Mijner niet gewild’ (Psalm 81:12). ‘Hoe menigmaal heb Ik u willen vergaderen, maar gij hebt niet gewild’ (Mattheüs 23:37; zie ook Jesaja 30:15; Jeremía 6:17-18). Zo verkeerd is de wil en zo krachtig zijn de mensen op een eeuwig verderf gezet, dat zij veel meer willen doen om een tijdelijk gevaar te ontgaan, dan een eeuwig; meer om een tijdelijk vuur te ontwijken dan een eeuwig vuur, ja zij willen veel meer doen om verdoemd, dan om behouden te worden; ook willen zij liever alles doen, dan tot Christus de Zaligmaker komen. Dit is dus de grote zielsbedervende zonde, namelijk de gewillige verwerping van de barmhartigheid Gods in Christus. Hierom worden de mensen gezegd de dood lief te hebben (Spreuken 8:36): ‘Die tegen Mij zondigt, doet zijn ziel geweld aan; allen die Mij haten, hebben de dood lief’. Vandaar ook de vraag: ‘Waarom wilt gij sterven?’ (Ezechiël 18:31). ‘s Mensen ongewilligheid om tot Christus te komen om zalig te worden blijkt, onder vele andere dingen, ook uit deze twee volgende zaken.

(a) Zij zijn van nature onwillig om tot de uitwendige middelen der genade te komen (Psalm 50:17): ‘Dewijl gij de kastijding haat, en Mijn woorden achter u heenwerpt’. Deze haat tegen de uitwendige middelen, waardoor zij zakelijk zeggen: ‘Wijk van ons, want aan de kennis Uwer wegen hebben wij geen lust’ (Job 21:14), en met de verloren zoon weigeren weder te keren, eer dat zij gedrongen worden. Deze natuurlijke haat, zeg ik, tegen de uitwendige middelen, blijkt uit de keuze die zij doen omtrent uitwendige dingen, gelijk bijvoorbeeld, de plaats die zij verkiezen; zij willen veel liever overal zijn, dan waar het Evangelie in kracht bediend word; zij verkiezen veel liever de herberg dan de tempel, de plaats van ijdelheid en dwaasheid liever dan de plaats van Gods ordonnantiën en dienst; uitgenomen dan, wanneer zij komen om een predicatie te horen als tijdverdrijf en uitspanning, en dus om de één of andere begeerlijkheid te koesteren, maar niet tot voedsel en stichting voor hun zielen. Zeg mij eens, welke familie zoudt gij verkiezen? Zij, die de bestelling over Zichzelf hebben, zouden liever in een familie zijn, waarin niets dan goddeloosheid en dartelheid gepleegd wordt, dan in een zodanige waar de vreze Gods geleerd, en waar God ‘s morgens en ‘s avonds gezocht en gediend wordt. Nog eens, welke dienst verkiest gij? Sommigen willen liever de ergste slavernij ondergaan, dan in geestelijk werk gevonden te worden. Ja men zou, zegt iemand, een natuurlijk mens, aan een paal gebonden, met bidden en prediken kunnen doden. Wat blijdschap en vermaak verkiest gij? Zijn het niet ijdele en vleselijke vermaken, maar niet de blijdschap in Goddelijke dingen? Welke boeken verkiest gij? Zoudt gij niet menigmaal liever een ijdele roman lezen, dan dat gij de Schriftuur ernstig zoudt onderzoeken? Zoudt gij niet liever alle andere boeken willen lezen dan het boek Gods? Kortom, welk gezelschap verkiest gij? Is het niet liever het gezelschap van vleselijke mensen, dan het gezelschap van de godzaligen? Liever een goddeloos, dan een geestelijk en stichtelijk gezelschap? ‘Die recht is van weg, is de goddeloze een gruwel’ (Spreuken 29:27). Gij zoudt liever alle

soorten van samensprekingen verkiezen, dan dezulken die tot onderwijzing in de religie zijn. Zo iemand dit in sommige gezelschappen wilde doen, die zou zich in deze goddeloze eeuw blootstellen om uitgemaakt te worden voor onbeschaafd en onfatsoenlijk. Indien het geweten maar op deze en dergelijke vragen wil antwoorden, dan zal het getuigenis geven van deze waarheid, dat de mensen van nature onwillig zijn om zich te onderwerpen aan de uitwendige middelen der genade.
(b) Het blijkt ook hieruit: omdat wanneer zij onder de middelen zijn, zij onwillig zijn om door dezelve bewerkt te worden; onwillig om verlicht, en onwillig om getrokken te worden.

1. Zij zijn onwillig om verlicht te worden, ja 'zij haten het licht' (Johannes 3:20). Dit tegenwoordige geslacht haat het licht van een getuigenis geven voor de waarheid, en tegen het verval waarin het is; gelijk zo Amázia, de priester te Bethel, het vrijmoedig spreken van Amos haatte, zeggende: 'Het land zal al zijn woorden niet kunnen verdragen' (Amos 7:10). Deze onwilligheid om verlicht te worden blijkt:

a. Omdat zij hun ogen sluiten voor het licht, en goede gedachten van zichzelf hebben, niettegenstaande al hun goddeloosheid, waaraan zij schuldig zijn, en wat zonde men hun ook aanwijst.
b. Indien zij het licht niet geheel ontwijken kunnen, laten zij het maar ten halve op hen schijnen, alle list gebruikende om hun zonden te verkleinen, en hun schuld te verminderen, opdat zij zo te betere gedachten van zichzelf mochten hebben; zij zullen, indien het mogelijk is, de schuld op iemand anders leggen, gelijk Adam die op Eva lag, en Eva op de slang.
c. Indien het licht zo ver ingang krijgt, dat de mens begint in te zien, dat hij een ellendig schepsel is, dan doet hij al wat hij maar kan om zich van de kracht van de overtuiging, en van het gevoel van de zonde te verlossen; ja, indien hij zijn zondige wil verkrijgen kan, dan zal dat licht niet lang bij hem vernachten, noch ook zo krachtig op hem werken, om hem te noodzaken om tot Christus te komen.
d. Wanneer de overtuiging zo ver bij hem de overhand genomen heeft, dat hij enige gedachten heeft om tot Christus te komen, juist dan zal hij het door de kracht van afkerigheid en vijandschap uitstellen; en zo stellen het velen uit tot hun eeuwig bederf.
e. Indien het licht nog een stap nader komt, om hem te doen oordelen dat hij in gevaar is van verloren te gaan, indien hij niet terstond tot Christus komt; indien God nochtans maar toelaat dat de vrees vermindert, zo zal terstond zijn besluit ook verminderen, en hij zal tot dwaasheid wederkeren.
f. Of eindelijk, indien zijn vrees met meer kracht op hem aanvalt, zodat hij rust noch vrede kan krijgen, hoe onwillig is hij nochtans om tot Christus te komen? Indien hij niet verder door een Goddelijke kracht bewerkt wordt, blijft hij onwillig, of maar half gewillig, zodat hij Christus wel wil hebben als Zaligmaker, om hem te bevrijden van de hel, maar niet als Heere om over Hem te heersen, en hem te bevrijden van de zonde. Dus is een mens onwillig om verlicht te worden, en afkerig om het licht te ontvangen.
2. Hoewel hij al verlicht is, zo kan hij nochtans onwillig zijn om tot Christus getrokken te worden. Daarom wederstaat hij vele bewegingen van Gods Geest. Zo kan iemand veel en lang ondervinding hebben van de bitterheid van de zonde, en nochtans onwillig zijn om tot Christus te komen om er van verlost te worden. Hij kan niet alleen weten dat de zonde hem veel kwaad gedaan heeft, maar ook dat ze hem nog meer kwaad doen zal, en nochtans onwillig zijn om tot Christus te komen. Hij kan de

dierbare beloften en de heerlijke dingen, die in een weg van tot Christus te komen, verkregen kunnen worden, in zijn oog hebben, ja zelfs de krachten der toekomende eeuw smaken, en het Woord met vreugde ontvangen, en nochtans onwillig zijn om tot Christus te komen. Verder, God kan hem de schrikkelijke bedreiging van de eeuwige dood en de verdoemenis voor ogen stellen, en hem zelfs een voorsmaak geven van de toekomende toorn, gelijk Kaïn en Judas; en nochtans zal hij, als hem God daar laat, onwillig zijn om tot Christus te komen, en voor eeuwig verloren gaan.
De mensen kunnen gebracht en bekeerd worden tot een soort van algemene goedkeuring van, en liefde tot de religie, en nochtans vijanden in hun harten blijven van de kracht der godzaligheid, hebbende een directe vijandschap tegen de godsdienst in haar hoogte en diepte, en tegen haar lengte en breedte. Vijanden tegen haar hoogte, of tegen een hoge belijdenis, inzonderheid in een tijd wanneer het gevaarlijk is Christus openlijk te belijden voor de wereld; zij achten dat dit maar henzelf bloot stellen is voor gevaar. Vijanden van de diepte van de godsdienst, en de verborgenheden van dezelve; zij houden daar niet van, om in de diepte daarvan te duiken, maar om alleen zo wat bij het buitenste te blijven staan. Vijanden tegen de lengte van de godsdienst; de huichelaren willen niet altijd God aanroepen; altijd te waken en te bidden, dat is ondragelijk. Ook vijanden tegen de breedte van de godsdienst; gelijk die zich uitstrekt tot al hun gedachten, woorden en werken; tot alle tijden, plaatsen en gezelschappen; ook is dit voor hen ondragelijk. Dus ontdekken de mensen hun haat en hun vijandschap tegen de godsdienst, hoewel zij evenwel niet voor ongodsdienstigen willen aangezien zijn, en zo bederven zij Zichzelf gewilliglijk.

Ik zei ook, dat wij enige vrucht van deze tak van de tekst zouden zien te plukken. Vele nuttige lessen zouden hieruit geleerd kunnen worden; maar ik zal uit het gezegde alleen enige dingen afleiden tot onderrichting en vernedering.

A. Vooreerst, tot onderrichting. Zie hier dan uit:

1. In welk een verloren staat de val van Adam ons gebracht heeft. Wij zijn van God af gelopen, en zijn onwillig om tot Hem weder te keren. De mensen zijn zo dwaas en onzinnig geworden, dat zij de dood verkiezen, en de zonde, die hun doodvijand is, lief te hebben; ‘dit is het oordeel, dat het Licht in de wereld gekomen is, en de mensen hebben de duisternis liever gehad dan het licht’ (Johannes 3:19). Niemand is een groter vijand van de zondaar, dan hij van zichzelf is; de zondaren zijn doodslagers en beulen van zichzelf. Zij willen toch naar de duivel, naar hun zonden en begeerlijkheden lopen; hun eigen voeten brengen hen naar de hel. De Bijbel noemt ze zwijnen en honden, omdat ze als honden lopen tot hun uitbraaksel, en als zwijnen tot de wenteling in het slijk (2 Petrus 2:22).
2. Zie hier ook uit, dat het geen gemakkelijke zaak is om een zondaar te bekeren. De ware bekeerden hebben reden om God te danken en te verheerlijken voor hun bekering; ‘want die hen tot ditzelve bereid heeft, is God’ (2 Korinthe 5:5), en daarom moeten wij het de vrije wil geen dank toeschrijven. Laten de arminianen beproeven wat zij daarvan maken kunnen. De mens heeft in de staat der rechtheid een vrije wil gehad, beide tot het goede en tot het kwade; maar nu heeft hij in zijn bedorven staat geen andere vrije wil, dan tot het kwade. Hij heeft een hart vol vijandschap tegen God, en tegen al de middelen van zijn eigen zaligheid.

3. Zie hier ook uit, wie de zondaren te beschuldigen hebben voor hun bederf, alsook hoe ijdel hun uitvluchten en verontschuldigingen voor hun zonden zijn, nademaal dezelve zulk een gevaarlijke en verderfelijke zaak is. Noemt dan geen zonde klein, omdat de bezoldiging van de minste zonde, dood en verderf is. Gij mag de zonde een naam geven die gij wilt, en de dronkenschap, goede gemeenschap, de hoogmoed, deftigheid, de gierigheid, spaarzaamheid of zuinigheid noemen; maar zo vele zonden als gij doet, zo vele wonden geeft gij uw arme ziel. Wat genoegen of nut kan er zijn in datgene hetwelk in het einde bitterheid zal zijn? In datgene hetwelk honing in de mond, en vergif in de buik is?

4. Zie hier ook uit, hoe onverschoonbaar de zondaars zullen zijn, wanneer God zal opstaan om hen te oordelen. Omdat zij zichzelf moedwillig bederven, zo zal alle mond gestopt worden. God biedt hun de zaligheid aan, maar zij willen dezelve niet hebben; daarom zal God rechtvaardig zijn in Zijn richten, en rein in Zijn spreken, en de zondaars zullen de vrucht van hun arbeid eten; ook zal het geweten van een zondaar hem voor eeuwig pijnigen. Indien de zondaren nu doodslagers van zichzelf zijn, is het dan wel wonder dat zij hierna hun eigen pijnigers zijn zullen? Hoewel zij nu hun best doen om het geweten in slaap te wiegen, zo zal het nochtans zekerlijk over hen ontwaken, en hen beschuldigen, dat zij zichzelf voor eeuwig bedorven hebben. Dit zal een worm zijn in hun boezem die nooit zal sterven. O! hoe zeer zijn ze dan te beklagen, daar zij, in plaats van zich te beklagen, de handen als aan zichzelf slaan door hun dodelijke goddeloosheid.

5. Zie hier ook uit, hoe weinig reden een zondaar heeft om blij en vrolijk te zijn in een weg van zonde. Ziet gij niet hoe de goddeloze spotters met God en de godsdienst al dansende huppelen naar de binnenkameren des doods? Helaas, verdient ook de zelfmoord een lied van vreugde? ‘Gelijk een die zich veinst te razen, die vuursprankels, pijlen en dodelijke dingen werpt; alzo is een man die zijn naaste bedriegt, en zegt: Jok ik er niet mede?’ (Spreuken 26:18-19). O! wat zijn dat dwaze en razende lieden die dus zichzelf bedriegen en bederven, en nochtans zeggen: Zie, jok ik er niet mede? Het is een wonderlijke raad die Sálomo zijn jongeling gaf, na een droevige ondervinding van zijn eigen dwaasheid (Prediker 11:9): ‘Verblijd u, o jongeling, in uw jeugd, en laat uw hart u vermaken in de dagen uwer jongelingschap, en wandel in de wegen uws harten en in de aanschouwing uwer ogen; maar weet dat God om al deze dingen u zal doen komen voor het gericht’. Hier is een blijspel in het eerste deel van het vers; maar een treurspel in het laatste deel. Wanneer de ongerechtigheid haar rol gespeeld heeft, dan klimt de toorn op het toneel. Verblijd u, o jongeling! Dit is een ruime vergunning; ja maar, gedenk ook aan het gericht waarvoor gij komen zult: neem uw vermaak, maar denk ook aan uw oordeel. Zondig maar voort, indien gij durft: het blijspel is kort, maar het treurspel zal lang zijn. Stel het ‘verblijd u’ en het ‘weet’ enzovoort, tegen elkander over, en kies dan, of gij u verblijden, dan of gij weten wilt; of gij uw korte hemel nu wilt hebben, of uw lange hel hiernamaals; of gij de genieting der zonde verkiezen wilt voor een tijd, die de dood en de eeuwigheid niet in het aangezicht kan zien zonder vrees, of de genieting en de blijdschap van de godsdienst, met al de verdrukkingen die daarmee gepaard mochten gaan, welke de dood en het oordeel met blijdschap verwachten kan. Och, armhartige blijdschap, die voor geen ernstige gedachte van de dood en het oordeel bestaan kan. Gedenk of weet, dat God, om al deze dingen, enz. De Rechter schrijft ze allen op in Zijn gedenkboek; zo veel voor uw dronkenschap; zo veel voor uw hoererij; zo veel voor uw zweren; zo veel voor uw sabbatschenden; zo veel voor uw spotten, en voor duizend andere dingen; om al deze dingen zal God u doen komen voor het gericht. Wat hebt gij uzelf

dan teweeggebracht, dat gij voor alles zult moeten antwoorden, daar gij nochtans niet op één ding zult kunnen antwoorden? Verblijd u, maar weet: O, hier is een droevig 'maar', dat de gehele blijdschap bederft. Een schuldig geweten mag van het gericht niet horen, omdat dan een zondaar zijn eigen veroordeling hoort. O zondaar lach dan spaarzaam, opdat God dan ook niet over u en 'in uw verderf lacht', volgens Spreuken 1:24-26. Sommigen lachen om het Woord, hetwelk nochtans over hen zijn vervulling krijgt; want het zegt: 'Dat er in het laatste der dagen spotters zullen komen, die naar hun eigen begeerlijkheden zullen wandelen, en zeggen: Waar is de belofte Zijner toekomst?' (2 Petrus 3:3-4). Zij achten Zijn bedreigingen in een gepredikt woord niets meer, dan een bliksem of een donderslag in een toneelspel. Maar de dood en een vreselijk oordeel zullen bevonden worden geen spel te zijn; hoe meer iemand de gedreigde toorn gevreesd en daarvoor gebeefd heeft, hoe minder hij daarvan gevoelen zal. 'Op dezen zal Ik zien, op de arme en verslagene van geest en die voor Mijn woord beeft' (Jesaja 66:2). Maar hoe minder hij voor Gods toorn vreest, hoe meer hij daarvan zal gevoelen (Psalm 90:11): 'Wie kent de sterkte Uws toorns, en Uw verbolgenheid naar dat Gij te vrezen zijt?' Naar dat zijn vreze is, alzo is ook zijn toorn.

6. Hieruit kunnen wij ook zien, wat het is dat beroemde kerken of gemeenten bederft. Het heeft u bedorven, o Israël! Wat heeft hun verderf en verwoesting anders aangebracht, dan hun zonde? En inzonderheid hun gewillig afwijken van God en het weigeren van Zijn hulp en Zijn aangeboden zaligheid (Psalm 81:12-13): 'Mijn volk heeft Mijn stem niet gehoord, en Israël heeft Mijner niet gewild. Dies heb Ik het overgegeven in het goeddunken huns harten, dat zij wandelen in hun raadslagen'. 'Jeruzalem, Jeruzalem, hoe menigmaal heb Ik uw kinderen willen bijeenvergaderen?' Hoe menigmaal heb Ik dat willen doen? 'Maar gijlieden hebt niet gewild. Zie, uw huis wordt u woest gelaten' (Mattheüs 23:37-38). Het wordt u ledig gelaten; ledig van die grote menigte, die op plechtige feesttijden daarin placht op te komen (Klaagliederen 1:4). Ledig van zuivere ordonnantiën, hoewel eertijds de stad van onze bijeenkomsten; ledig van de krachtige invloeden van Mijn Geest, en daarom wee u als Ik van u geweken zal zijn; ledig van naarstige arbeiders en getrouwe leraars, hebbende, in plaats van leraars, verleiders; in plaats van herders en opzieners, bedriegers, en in plaats van arbeiders, luie lediggangers. Zie, uw huis wordt u woest gelaten; het wordt aan u gelaten, omdat het van God verlaten is, zo wordt het aan u overgegeven. De steden en gemeenten die van God verlaten zijn, worden aan de slimste zondaren overgelaten; wat zullen nu deze met de heilige dingen, met de heilige plaatsen, met de heilige sabbatten en heilige ordonnantiën doen, wanneer die aan hen gelaten zijn, en God Zelf weg is? Hoe zullen zij Zijn sabbatten ontheiligen, Zijn ordonnantiën bevlekken, de leer, godsdienst, tucht en regering van de kerk bederven, en hun graveerselen met houwelen en beukhamers in stukken slaan, en het huis des gebeds maken tot een moordenaarskuil! Zie, uw huis wordt u woest gelaten.

B. Nu gaan wij er ten tweede toe over, om iets te spreken tot vernedering. Behoorden wij ons op deze dag niet voor God te verootmoedigen, en overtuigd te zijn dat dit ons geval is; en dat God tot ons zegt, gelijk Hij eertijds tot Israël zeide: O Schotland, gij hebt uzelf bedorven! O Edinburg, gij hebt uzelf bedorven! O zondaar, gij hebt uzelf bedorven! O, laten de leraars en het volk deze beschuldigingen ter harte nemen: Gij hebt uzelf bedorven! Laat ons hier treuren en vernederd zijn voor God.

Op hoevele wijzen heeft Schotland zichzelf al bedorven sinds onze heerlijke reformatie van het pausdom? Inzonderheid door het verbreken van ons nationaal

verbond met God. Wij hebben plechtig aan God de hand gegeven, en nu hebben wij Hem verlaten, en de hand gaan geven aan de lieden van deze wereld, om in publieke besluiten ons met hen te verenigen. Ja, wij hebben Hem onteerd door ons verbond, dat met de Koning der koningen gemaakt was, te verbranden, en door een heilloze hulde te bewijzen aan de koningen van de aarde, alsof zij de opperste besturing hadden over alle personen en over alle zaken, hetzij burgerlijke of kerkelijke. Ook door onszelf te verontreinigen door vele eden, die strijdig zijn tegen de eed Gods, en door involgingen aan te nemen, welke op dat goddeloze opperhoofdschap over het huis Gods, gegrond zijn. Door ons te wikkelen in de schuld van hun bloed, die voor de getuigenis van Jezus Christus, als Koning over Sion, geleden hebben, in tegenstelling met degenen die Hem van Zijn Koninklijke kroon wilden beroven. Door bij de genadige omwenteling van zaken de schoonste gelegenheid te verzuimen, om een gezworen reformatie te doen herleven, en Zijn huis weder op te bouwen op het rechte fundament. Maar in plaats van dit alles, mogen wij wel zeggen: ‘Wij hebben gezondigd, mitsgaders onze vaderen; wij hebben verkeerdelijk gedaan; wij hebben goddelooslijk gehandeld; wij hebben niet gelet op Uw wonderen, noch zijn aan de menigte Uwer goedertierenheden gedachtig geweest, maar zijn Hem wederspannig geweest aan de zee, bij de Schelfzee’ (Psalm 106:6-7); op diezelfde tijd en plaats van onze verlossing van de tirannie en van een willekeurige macht.

Maar hoe hebben wij ons in latere tijden al meer en meer bedorven? Ik zal eens enige zonden melden, welke volken en gemeenten bederven, en dan mogen wij overwegen, of wij onszelf daarmee bedorven en verwoest hebben of niet.

1. De lauwheid en onverschilligheid in de godsdienst is een bedervende en verwoestende zonde. ‘Zo dan, omdat gij lauw zijt, en noch koud noch heet, Ik zal u uit Mijn mond spuwen’ (Openbaring 3:15-16). Dit deed God de gemeente van Laodicéa verwerpen. En is dit ook de zonde niet van dit geslacht, hetwelk als het ware, hangende is tussen hemel en hel, tussen God en de Baäl; de ijver voor de eer, voor de zaak en voor het Koningrijk van Christus, neemt zoal bij trappen af.

2. De afval van God is voor een kerk en een volk, een bedervende en een verwoestende zonde. ‘Ik heb tegen u, dat gij uw eerste liefde hebt verlaten. Gedenk dan waarvan gij uitgevallen zijt, en bekeer u, en doe de eerste werken; en zo niet, Ik zal u haastelijk bijkomen, en zal uw kandelaar van zijn plaats weren’ (Openbaring 2:4-5). De kandelaar is de kerk, en de zonde die de kandelaar van zijn plaats weert, is afval. Zijn wij ook in dit land niet schuldig aan afval in het oordeel? Hebben wij niet de oude waarheid Gods verlaten voor nieuwe dwalingen; voor nieuwe goden, maar die waarlijk oude duivelen zijn? (Deuteronomium 32:17-18); nieuwe lichten, maar verdoemelijke dwalingen en leringen van de duivelen, van welke velen door onze kerkelijke rechtspraken toegelaten en niet gestraft worden? Aan afval in onze genegenheden, hebbende onze eerste liefde verlaten, ‘de liefde van onze ondertrouw’ (Jeremía 2:2); toen ons land met God getrouwd was door een plechtig verbond? En aan afval in onze praktijk en onze wandel, gelijk velen van Christus’ discipelen Hem verlieten, toen Hij gevangen genomen werd; ja velen, die voor een tijd schijnen te lopen, blijven stil staan en worden zorgeloos; ‘zij beginnen met de Geest, en eindigen met het vlees’ (Galaten 3:3).

3. Onvruchtbaarheid onder de middelen der genade, die God in overvloed geeft, is ook een bedervende en verwoestende zonde. Dit wordt ons voorgesteld door het vervloeken van de vijgenboom (Lukas 13:7): ‘Houw hem uit; waartoe beslaat hij ook

onnuttelijk de aarde?' 'En is ook alrede de bijl aan de wortel der bomen gelegd; alle boom dan die geen goede vrucht voortbrengt, wordt uitgehouwen en in het vuur geworpen' (Mattheüs 3:10). Indien wij onder Sions zegeningen, Sódoms vruchten voortbrengen, zie dan wat God doen zal (Jesaja 5:5-6): 'Ik zal ulieden nu bekendmaken wat Ik Mijn wijngaard doen zal: Ik zal zijn tuin wegnemen, opdat hij zij tot afweiding; zijn muur zal Ik verscheuren, opdat hij zij tot vertreding; en Ik zal de wolken gebieden dat zij geen regen daarop regenen', enz.

4. Vereniging en gemeenschap met een goddeloze wereld, is een kerk- en zielsbedervende zonde; want 'die der zotten metgezel is, zal verbroken worden' (Spreuken 13:20). Daar zijn zondige verenigingen en maatschappijen, waardoor kerken en volken bedorven worden; zodanig is onze inlijvende vereniging met Engeland, op voorwaarden die strijdig zijn met onze voorgaande vereniging met hetzelve, op welke toegepast mag worden, hetgeen men leest in Psalm 106:28,35-36: 'Ook hebben zij zich gekoppeld aan Baäl-Peor, en zij vermengden zich met de heidenen, en leerden derzelver werken', enz. Wij hebben menige kwade en bedroefde les van onze naburen geleerd, en vele droevige gevolgen zijn uit deze inlijving en vereniging voortgekomen. Ik wijd met opzet over deze dingen niet verder uit, omdat dezelve meer ten volle reeds vertoond zijn in een publieke getuigenis, welke onder andere ook door ulieden is aangenomen, die mij heden tot het werk van deze dag alhier geroepen hebt.

5. Hoogmoed op voorrechten en vertrouwen op kerk en tempel, gelijk de Joden welke zeiden: 'Des HEEREN tempel, des HEEREN tempel, des HEEREN tempel zijn deze' (Jeremía 7:4); alsof een bevestigde kerkstaat veiligheid kon zijn. Maar wat kan de naam van een kerk baten, wanneer de heerlijkheid geweken is? Het is niet het vertrouwen dat de Heere met hen is, omdat zij een kerk zijn, dat hen beveiligen zal, och nee, zie dat in Micha 3:10-12. 'Daarom zegt de Heere, gij zult u voortaan niet meer verheffen om Mijns heiligen bergs wil' (Zefánja 3:11).

6. Grove en vervloekte huichelarij is ook een bedervende en verwoestende zonde. Hierom wordt in Mattheüs 23, van vers 13 en vervolgens, achtmalen het wee over de geveinsden uitgesproken. De geveinsden spotten met God, en bederven Zichzelf; zij belijden zich iets te wezen, daar zij waarlijk wat anders zijn; gelijk 'de lastering dergenen welke zeiden dat zij Joden waren, en waren het niet, maar waren een synagoge des satans' (Openbaring 2:9). Zij beleden een ware kerk te zijn, daar zij een boze synagoge waren; even alsof sommigen zouden willen belijden dat zij een ware Presbyteriaanse kerk waren, daar zij nochtans inderdaad antichristelijk of erastianistisch waren. Gij hebt uzelf bedorven, o Israël!

7. Hardnekkigheid en onverbeterlijkheid is ook een bedervende en verwoestende zonde; wanneer noch het Woord, noch de roede de mensen bewegen kunnen om hun zonden te verlaten, en zich tot God te bekeren, dan brengt dit verwoesting over de kerk, alsook zwaardere en zwaardere lichamelijke oordelen (Leviticus 26:23-24): 'Indien gij nog door deze dingen Mij niet getuchtigd zult zijn, maar met Mij in tegenheid wandelen, zo zal Ik ook met u in tegenheid wandelen, en Ik zal u ook zevenvoudig over uw zonden slaan'. Ik heb u zo en zo gestraft, zegt God, 'nochtans hebt gij u niet bekeerd tot Mij, spreekt de HEERE. Daarom zal Ik u alzo doen, o Israël; omdat Ik u dan dit doen zal, zo schik u, o Israël, om uw God te ontmoeten' (Amos 4:11-12).

8. Verbondbreking met God is ook een bedervende en verwoestende zonde. Zie dat ook in Leviticus 26:25: 'Want Ik zal een zwaard over u brengen, dat de wrake des verbonds wreken zal', zulk een wrekend zwaard hangt nog over Brittannië en Ierland,

om het breken, verbranden en vergeten van het verbond, dat tussen God en onze vaderen gemaakt was; hoewel velen nu zeggen: Wat hebben wij te doen met hetgeen onze vaderen voor honderd jaren hebben gedaan? Maar zie wat God hiervan zegt (Deuteronomium 29:24-25,27): 'En alle volken zullen zeggen: Waarom heeft de HEERE aan dit land alzo gedaan? Wat is de ontsteking van dezen groten toorn? Dan zal men zeggen: Omdat zij het verbond des HEEREN, des Gods hunner vaderen, hebben verlaten, dat Hij met hen gemaakt had, als Hij hen uit Egypteland uitvoerde; daarom is de toorn des HEEREN ontstoken tegen dit land' (Zie ook 2 Koningen 17:13-15,18).

9. Onkunde van God en onheiligheid van het leven, welke altijd tezamen gaan, is ook een bedervende en verwoestende zonde. 'Hoort des HEEREN woord, gij kinderen Israëls; want de HEERE heeft een twist met de inwoners des lands, omdat er geen trouw, noch weldadigheid, noch kennis Gods in het land is, maar vloeken en liegen, en doodslaan, en stelen, en overspel doen; zij breken door, en bloedschulden raken aan bloedschulden' (Hoséa 4:1-2,6). Zie nu vervolgens wat er gezegd wordt (vers 3): 'Daarom zal het land treuren, en een iegelijk die daarin woont', enz. 'Mijn volk is uitgeroeid, omdat het zonder kennis is; dewijl gij de kennis verworpen hebt, heb Ik u ook verworpen'. Hier zien wij, dat een onheilig volk, hoewel het nog zulk een groot verstand heeft, en nog zo veel hersenkennis, nochtans onkundig van God is, en dat het hun onkunde is die hen bederft.

10. De verwerping van Christus, als Koning en Heere, is ook een kerk-bedervende en verwoestende zonde. Christus wil alleen Koning zijn, en wil niemand op Zijn troon hebben dan Zichzelf; wanneer een kerk Hem dan verwerpt als Koning, dan verwerpt Hij ook haar als kerk. Dit werd in het voorbeeld van de Joden op een vreselijke wijze verklaard, toen zij zeiden: 'Wij willen niet dat deze koning over ons zij. Wij hebben geen koning dan de keizer' (Lukas 19:27; Johannes 19:15). Dus hebben zij met hun eigen mond de waarheid erkend, dat die oude voorzegging van vader Jakob nu vervuld was: 'Dat de scepter van Juda niet zou wijken, noch de wetgever van tussen zijn voeten, totdat Silo komt' (Genesis 49:10). Maar nu was de Silo, de ware Messias gekomen, en zij hebben Hem verworpen dat Hij hun koning niet zou zijn, en daarom heeft Hij ook hen verworpen, dat zij Zijn Kerk niet zijn. Wat is een lichaam zonder hoofd? Maar wat is dat ook voor een gemeente, die het hoofd niet behoudt? Christus is het Hoofd van het lichaam, namelijk der gemeente; zal dan Christus zulk een kerk voor Zijn lichaam houden, die Hem niet behoudt als haar Hoofd en Koning?

Men zal mogelijk verwachten, dat ik hier van enige praktijken spreken zal, welke onlangs door de meeste leraars in Schotland zijn ingeslagen; waardoor zij, wat ze ook voor het tegendeel belijden mogen, het opperhoofdschap van onze Heere Jezus, als het enige Hoofd van Zijn Kerk, praktikaal ontkennen. Maar ik zal alleen maar zeggen, dat de algemene loop, van zich te verenigen met deze erastiaanse acte of besluit, zulk een oneer is voor onze heerlijke Koning Jezus, dat hoewel onze rechtspraken tezamen mochten spannen om het in vergetelheid te begraven, en het te bedekken met een schoon masker van onderlinge verdraagzaamheid, en broederlijke liefde, ik nochtans geenszins twijfel, of gelijk het door de nakomelingschap opgemerkt zal worden, als het voornaamste stuk van Schotlands tegenwoordige afwijking en verval, het zal ook alzo, nevens andere verongelijkingen Hem aangedaan, van de Heere gewroken worden, wanneer Hij komt om Zijn twist te twisten.

Onze rechtspraken hebben onlangs geweigerd een getuigenis aan te nemen, welke hun is aangeboden, maar die nu voor God en voor Zijn waarheid gemeen gemaakt is; en daarom is het niet te verwonderen, dat zij die openbare versmadingen van de

Koninklijke kroon van Koning Jezus begunstigen. Dit heeft ook veel toegebracht om sommigen te bevestigen in de weg waarin zij geleid werden, van te getuigen tegen dezulken die in een weg van opvolging nu zo lange tijd, en door zo vele akten en besluiten, het volk Gods onderdrukt hebben, huurlingen indringende in de gemeenten, waardoor zij de kudde van Christus verstrooien als schapen die geen herder hebben, zich een macht aanmatigende, strijdig tegen het Woord van God. Indien deze en dergelijke dingen bij de rechtspraken in opkomst komen, en zij in deze omstandigheden zijn, dan behoeft niemand het vreemd te achten, dat sommigen op zich genomen hebben, om te getuigen tegen het verval waarin zij nu zijn. Ook moest niemand dit aanzien als een weg van scheurmakerij; want hoewel niemand zichzelf vrij verklaren kan, van niet schuldig te zijn van zijn heerlijke Koning oneer aangedaan te hebben; laten die nochtans het meest van scheuringen en verdeeldheid beschuldigd worden, die het meest afwijken van het Hoofd Christus Jezus, en van de waarheid gelijk die in Hem is. Niemand denke, dat zij de scheurmakers zijn, die maar een klein getal uitmaken, en een andere weg houden dan de grote menigte. Toen de gehele kerk, als het ware, ariaans werd en zich van Christus het Hoofd afscheidde, uitgenomen Athanasius, zo durf ik vrijmoedig zeggen, dat zij allen scheurmakers waren, behalve hij alleen. Laat de ware natuur van de scheuring maar aangemerkt worden, en dan mogen wij de laster verachten, of zo lang de Heere met ons is, mogen wij dezelve gemakkelijk dragen. Wij zijn geen goede krijgsknechten van Christus, noch navolgers van Hem, indien wij geen smaad verdragen kunnen voor Hem, ‘Die voor ons het kruis verdragen en de schande veracht heeft, en nu gezeten is aan de rechterhand van de troon Gods’, als de heerlijke Koning van Sion (Hebreeën 12:2).

Dit zijn enigen van de zonden, die volken en kerken bederven en verwoesten; en ik zou nog veel meer kunnen noemen, maar indien wij maar op de genoemde acht geven, en hoezeer wij aan die allen schuldig zijn, mogen wij dan deze overtuiging niet ontvangen: o Israël, o Schotland, gij hebt uzelf bedorven! Magistraten, leraars en volk, allen hebben Zichzelf bedorven. Zulk een beschuldiging vinden wij op vele plaatsen, gelijk Micha 3:1-7 en Ezechiël 22:25 tot het einde van het hoofdstuk.

Maar omdat de meesten die hier tegenwoordig zijn, van de naburige stad zijn, zo hebben wij gelegenheid om meer bijzonder te zeggen: O Edinburg, gij hebt uzelf bedorven. Zijn niet al de verdervende en verwoestende zonden, welke ik reeds gemeld heb, in u te vinden, door welke gij uzelf hebt bedorven of nog bederft? En bij de gemelde kunnen nog enige anderen genoemd worden, met welke gij beschuldigd kunt worden, en waarover gij behoorde vernederd te worden op deze dag.

Is niet hoogmoed, zatheid van brood, en de stille gerustheid, welke de ongerechtigheid van Sodom was, in u te vinden? (Ezechiël 16:49). De steden worden verwoest door dartelheid en brooddronkenheid, wanneer de Heere dezelve roept tot rouwklagen (Jesaja 22:12,14): ‘En te dien dage zal de Heere, de HEERE der heirscharen, roepen tot geween en tot rouwklage en tot kaalheid en tot omgording des zaks. Maar zie, er is vreugde en blijdschap met runderen te doden en schapen te kelen, vlees te eten en wijn te drinken, en te zeggen: Laat ons eten en drinken, want morgen zullen wij sterven. Maar de HEERE der heirscharen heeft Zich voor mijn oren geopenbaard, zeggende: Indien ulieden deze ongerechtigheid verzoend wordt totdat gij sterft’, enz. Onderzoek voor de Heere, of dit niet de zonde van de stad is? De steden worden verwoest wegens hun onderdrukking van de armen, hun woeker, hun onrechtvaardigheid, en hun bedrieglijk handelen de één tegen de ander (Jeremía 5:1): ‘Gaat om door de wijken van Jeruzalem, en ziet nu toe en verneemt en zoekt op haar straten, of gij iemand vindt, of er één is die recht doet, die waarheid zoekt; zo zal Ik haar genadig zijn’, te

kennen gevende, hoe bezwaarlijk het was om een waar rechtvaardig en vroom mens te vinden, en hoe bloot daarom de stad moest zijn voor ‘s Heeren toorn. De steden worden verwoest wegens het verzuim van een huiselijke godsdienst, in het Woord te lezen, in God te prijzen door psalmgezang, en door aanroeping van Gods Naam; indien dit verzuim de zonde is van de stad, zo zal het zekerlijk haar bederf zijn (Jeremía 10:25): ‘Stort Uw grimmigheid uit over de heidenen, die U niet kennen, en over de geslachten die Uw Naam niet aanroepen’. De steden worden verwoest wegens haar verachting van de waarschuwingen van het Woord, en van de getrouwe leraars die zij onder zich gehad hebben, die hen getrouw gewaarschuwd hebben. Edinburg is van tijd tot tijd met dezulken bevoorrecht geweest; maar hoe getrouwer en vrijmoediger sommigen zijn geweest, hoe meer zij mogelijk veracht en gehaat zijn geworden. Jona predikte maar één predicatie aan de mannen van Ninevé, en zij hebben zich bekeerd; maar o! hoe vele getrouwe predicaties heeft Edinburg gehoord, zonder dat het zich tot nog toe heeft bekeerd? En mogelijk heeft zij degenen, die het aller-getrouwst met haar gehandeld hebben, het aller-smadelijkst behandeld; gelijk Paulus ook een pest genoemd werd (Handelingen 24:5). De stad Northampton in Nieuw-Engeland heeft niet lang het Evangelie gehad; nochtans horen wij dat het Evangelie aldaar, door de uitstorting van Gods Geest, wonderen heeft gedaan. Wat zullen wij zeggen? Wij hebben de Bijbel in onze eigen taal gehad, en de leer van het Evangelie is al tweehonderd jaren onder ons bediend; maar met hoe weinig vrucht! Hoe groot is onze onkunde! Hoe bedorven zijn onze zeden! En hoe weinig christelijkheid is er onder een christenvolk! O, hoe naar zal het zijn, indien God nu tot ons zegt: Mijn Geest zal niet meer twisten met de mens, Hij zal niet meer twisten met Edinburg; Hij zal niet meer twisten met Schotland. ‘Het Koninkrijk Gods zal van u weggenomen worden, en een volk worden gegeven dat zijn vruchten voortbrengt’ (Mattheüs 21:43).

Verder, de steden zijn verwoest geworden om haar doodslagen en bloedstorting; want het bloed heeft een sterk geroep tot de hemel om wraak (Genesis 4:10). Ook is het zeker dat Edinburg, om deze oorzaak reden heeft te rouwklagen wegens al die bloedstortingen die daarin gepleegd zijn, en die tot nog toe niet betreurd zijn geworden. Ik meen niet alleen het bloed van kindertjes, die heimelijk verdaan zijn; ook meen ik niet alleen het bloed van de onschuldigen, welke niet lang geleden, schielijk gedood zijn geworden in het gericht van Wilson, om hetwelk de Heere met de stad zal twisten, indien dezelve niet behoorlijk gereinigd is door de openbare justitie. Veel minder behoef ik te spreken van hetgeen daar reeds te veel van gesproken is, tot schande van de predikstoel, en tot ontheiliging van de sabbat. Maar ik meen inzonderheid het bloed van de martelaren, hetwelk in latere tijden gestort is op het plein en op de grasmarkt, van hetwelk de stad nog niet gereinigd is. Over dit bloed is nog nooit behoorlijk rouw gedragen door openbare vernedering; en daarom roept het om wraak tegen de stad en tegen het land. Wat zou het zijn, indien de Heere eens gebieden mocht, dat de predikstoelen van Schotland weer klinken zouden, door een verhaal van het geraas en geweld van de doodslagers; als een rechtvaardig oordeel over het verzuim van het bloed van de martelaren, hetwelk tevoren in en omtrent deze plaats gestort is? Hoe zou dit ons vernederen en doen treuren!

Ook worden de steden verwoest om haar gruwelijke hoererij en overspel, van welke de Heere zegt (Jeremía 5:8-9): ‘Zou ik over die dingen geen bezoeking doen? spreekt de HEERE. Of zou Mijn ziel zich niet wreken aan zulk een volk als dit is?’ Indien het volk tegenwoordig zijn zonde vrij uitspreekt, gelijk Sodom; indien de bordelen worden geduld, en de werken der duisternis bedekt gehouden worden; indien de

kerkelijke censuur en tucht met geld afgekocht wordt, hoe Godtergend moet zulks dan niet zijn? En hoe gelijk aan de praktijk van de papisten in hun boek van de prijzen: zoveel voor hoererij, zoveel voor overspel, zoveel voor doodslag; te kennen gevende dat zulke gunstbewijzen niet gegeven worden aan de armen; is dit niet genoeg om de mensen tot de zonde te trekken, daar zij de prijs weten voor welke zij van alle kerkelijke straffen bevrijd kunnen worden? Indien iets dergelijks te enigen tijd onder ons plaats gehad heeft, zal dan de Heere over die dingen geen bezoeking doen?

Nog eens de steden worden verwoest om haar sabbat-schenderij, gelijk wij zien kunnen in Amos 8:5,7-8; waar het volk zeide: 'Wanneer zal de nieuwe maan overgaan, dat wij leeftocht mogen verkopen? En de sabbat, dat wij koren mogen openen? enz. De HEERE heeft gezworen bij Jakobs Heerlijkheid: Zo Ik al hun werken in eeuwigheid zal vergeten! Zou het land hier niet over beroerd worden, en allen wie daar in wonen treuren?' Zij allen die hun eigen lust of vermaak nemen op die dag, ontsteken 's Heeren toorn tegen henzelf; hierom gebood de Heere, dat die man, die op de sabbat hout sprokkelde in de woestijn, gedood moest worden (Numeri 15:35).

Kortom, de steden worden verwoest om haar misbruiken van de overvloedige zegen Gods (Hoséa 13:6-7): 'Daarna zijn zij, naar dat hunlieder weide was, zat geworden; als zij zat zijn geworden, heeft zich hun hart verheven; daarom hebben zij Mij vergeten. Dies werd Ik hun als een felle leeuw; als een luipaard loerde Ik op de weg'. 'Als nu Jeschurun vet werd, zo sloeg hij achteruit' (Deuteronomium 32:15). Toen hun lichaam met overvloed opgevuld was, is hun ziel verheven geworden in hoogmoed, vergetende God, en Zijn goedheid misbruikende tot dartelheid en losbandigheid, hun tijd doorbrengende met ijdele schouwspelen, verenigingen, bals, en ik weet niet met wat een menigte van dwaze tijdkortingen om het vlees te koesteren; totdat hun overvloed veranderd wordt in armoede, en hun dartelheid in wee en in ellende, en totdat hun tijd door de eeuwigheid verzwolgen wordt. Gij hebt uzelf bedorven, o Israël! Laat dan een iegelijk de beschuldiging op zichzelf toepassen. O zondaar! gij hebt uzelf bedorven door deze of dergelijke zonden, als ik gemeld heb; maar inzonderheid ook door uw gewillige verwerping van Christus, en door uw onwilligheid om tot Hem te komen; hetwelk tegen u bewezen zou kunnen worden, ten dele uit uw onwilligheid, om u aan de uitwendige middelen der genade te onderwerpen; en ten dele ook uit uw onwilligheid om er door bewerkt te worden; zo krachtig is uw natuurlijke vijandschap, dat indien gij aan uzelf overgelaten wordt, zij u voor eeuwig zal doen verloren gaan.

Maar laten hier de godzaligen zelf deze beschuldiging op zich nemen en voor God vernederd worden, omdat gelijk zij zulke grote zelfmoordenaars zijn van nature als alle andere mensen, de overblijfsels van die zelf-bedervende geneigdheid in zovele opzichten, sinds dat God door genade met hen begonnen heeft te handelen, ook zodanig zijn, dat men zelfs van hen die het ware Israël zijn, zeggen mag: Gij hebt uzelf bedorven, o Israël! En al ware het ook dat God geen andere twist had met Schotland dan alleen de ongerechtigheid Zijner zonen en dochteren, zo ware het overvloedig genoeg; te weten hun onwaakzaamheid, hun ontederheid, hun verzuimen van een evangelische wandel en van opzichtelijke plichten; hun hatelijke onverschilligheid in de zaken van God; hun droevige ongevoeligheid van de oneer die Christus aangedaan wordt; hun kleine liefde tot en medelijden met elkaar; hun bitterheid en vooroordeel tegen elkaar; hun zelfzoeking en eigenbehaaglijkheid; hun koesteren van hun eigen nest, Zichzelf huizen bouwende van cederhout, terwijl het huis des Heeren woest ligt, en hun vleselijk gemak, wanneer zij moesten strijden voor

de Heere, en tot Hem uitgaan buiten de legerplaats. Toen David Uría aanried om naar huis te gaan, en de geoorloofde gemakken van zijn bed te genieten, weigerde hij zulks te doen, zeggende: ‘De ark en Israël en Juda blijven in de tenten, en mijn heer Joab en de knechten mijns heren zijn gelegerd op het open veld, en zou ik in mijn huis gaan om te eten en te drinken en bij mijn huisvrouw te liggen? Zo waarachtig als gij leeft en uw ziel leeft, indien ik deze zaak doen zal’ (2 Samuël 11:11). Dus gaf hij te kennen, dat hij een man was die een waar belang had voor de ark en voor het Israël Gods. Velen van ons willen zelfs hun zondige vermaken van hoogmoed en dartelheid niet verlaten. Hoewel de ark Gods in tenten blijft, en hoewel de kerk uitgaat naar de woestijn, om te legeren in het open veld, zo blijven velen nochtans in hun bedden van gemak, plezier en zorgeloosheid. Maar God wil geen vrolijkheid, wanneer Hij tot rouwklagen roept, noch traagheid, wanneer Hij tot waken roept en om voor Hem uit te komen en openlijk te verschijnen.

Nog eens, de godzaligen hebben Zichzelf bedorven door hun verdeeldheden onder elkaar. Mag ik niet met de apostel zeggen: ‘Ik hoor dat er scheuringen zijn onder u, en ik geloof het ten dele?’ (1 Korinthe 11:18). Ook weten wij enige droevige gevolgen van dezelve. Maar o, mijn vrienden! wat schande is het voor onze christelijke godsdienst, dat men horen moet van biddende vergaderingen, welke verdeeld zijn tegen biddende vergaderingen? Het is tevoren tot roem van de eerste christenen opgemerkt, zelfs van hun vijanden, wat liefde zij tot elkaar hadden; zie! zeiden zij, hoe zij elkaar liefhebben. Helaas! hoe schandelijk is het, wanneer het tegendeel van ons gezegd moet worden, ziet! hoe zij elkaar haten, bijten en verteren. O, wat een droevige zaak is het, dat de christenen, in zaken die bijgelegd of die verdragen zouden kunnen worden, zichzelf en elkaar vereten en verteren! Hoe wordt onze God daardoor onteerd, het Evangelie veracht, de godsdienst gewond, en de handen van de getuigen voor de reformatie verzwakt!

Kortom, de kinderen Gods hebben Zichzelf tegenwoordig bedorven door het verlaten van hun eerste liefde, door vleselijkheid in hun woorden en in hun wandel, en door hun boos en ongelovig hart, afwijkende van de levenden God; door deze dingen bederven zij zichzelf, hun vrede, hun troost, hun verzekering, hun vrijmoedigheid in tot God te naderen, ja hun eigen naam en achting. Zij bederven hun schoonheid en levendigheid, en zij verwekken en noodzaken God om bittere dingen tegen hen te schrijven. Ja, de kinderen der genade kunnen door een losse en niet omzichtige wandel hun hemelse Vader tergen, om hen te slaan met breuk op breuk, en om zware tijdelijke en geestelijke plagen over hen te brengen (Deuteronomium 28:58-59). Dat dan niemand van Gods kinderen zegt: zulke of zulke middelen hebben ons bedorven; de leraars en de rechtspraken hebben onze kerkelijke voorrechten en vrijheden bedorven, en ons van dezelve beroofd. Hoeveel waarheid hierin zij, zo is zulk een spreken nochtans een bewijs dat wij niet behoorlijk voor God vernederd zijn, want deze zijn maar de vruchten van Gods ongenoegen tegen ons, om onzer zonden wil (Jesaja 64:5): ‘Zie, Gij waart verbolgen, omdat wij gezondigd hebben’. Het is een vertoornd God die een geslacht van zondaren overgeeft om elkaar te bederven. Laat ons daarom onszelf beschuldigen, omdat wij gezondigd en al dit verderf over onszelf gebracht hebben. Het zou naar ware vernedering gelijken, indien een iegelijk van zichzelf zei: ik ben de Achan die het leger Israëls beroerd heb; ik ben de Jona, die God getergd heb om de leraars en rechtspraken aan henzelf te laten, en om Zijn huis woest te laten; ik ben het, die Hem getergd heb om een losse en bedorven bediening te zenden, hier en daar, door het gehele land; ik ben het, die Hem getergd heb om enige goede leraars te laten komen in een droevig verval; want Israëls zonden kunnen God

wel tergen om een leraar, die zo goed is als Aäron, die heilige man Gods, te verlaten, om een gouden kalf op te richten aan Horeb. Laat een iegelijk van ons dan niet alleen de beschuldiging horen: Gij hebt uzelf bedorven, o Israël! maar laat ons de beschuldiging voor onszelf erkennen, en zeggen: Wij zijn het die onszelven en dit geslacht bedorven hebben, en onze zonden hebben God getergd, om ons nog meer te bederven, om ons vreselijk te verwoesten; want indien elke zonde Gods schrikkelijke toorn verdient, waartoe hebben onze verzwarende zonden Hem dan wel getergd? Wij zullen nooit meer blootliggen voor de barmhartigheid, of voor de genade van het Evangelie, dan wanneer wij de beschuldiging van de wet erkennen, en op de stem Gods: Gij hebt uzelf bedorven, o Israël! antwoorden en zeggen: Het is waar Heere! wij hebben onszelven bedorven. Zo gij hier nu toe gebracht zijt, hoort en overweegt dan ook het tweede deel van de woorden: In Mij is uw hulp.

(2) Het andere deel van de tekst, in Mij is uw hulp, geeft te kennen, dat onze hulp en verlossing alleen uit God en Zijn vrije oppermachtige genade is.
Zie Daniël 9:9: 'Bij de Heere onzen God zijn de barmhartigheden en vergevingen, alhoewel wij tegen Hem gerebelleerd hebben'. Omdat wij allen onszelven nu bedorven hebben, zo kan niemand anders dan in een weg van vrije genade behouden worden, gelijk God tot Mozes zeide (Éxodus 33:19): 'Ik zal genadig zijn wien Ik zal genadig zijn, en Ik zal Mij ontfermen wiens Ik Mij ontfermen zal'. Hij zou ons allen in Zijn rechtvaardigheid voor eeuwig onszelf kunnen laten bederven; maar gelijk Hij in het Evangelie Zijn genade verkondigt, zo moet Hij aan allen aan wie Hij Zijn genade mededeelt, zulks doen door een daad van vrije genade, hen verlossende uit hun eigen zelfmoordende handen.
Dit, mijn vrienden, is een ander deel van de ware bekering en vernedering; het eerste is een waar gevoel van zonde, als verderf; het andere is een begrip van de barmhartigheid Gods in Christus, als Zaligmaker en als de enige hulp; in Mij is uw hulp. De wortel van de ware godsdienst ligt in een rechte kennis van onszelf en van onze zondigheid; en dan ook in een rechte kennis van God en van Zijn genade. Om deze zaak nu wat nader te verklaren, zal ik enige weinige aanmerkingen voordragen.

1. Merkt op: God neemt uit onze zonde gelegenheid om Zijn genade te verklaren. De mens is omtrent zichzelf zeer onbarmhartig, maar God is barmhartig omtrent hem; zo wreed is de mens, dat hij zichzelf bederft, en zo ontfermend is God dat Hij Zijn hulp aanbiedt, en ook hulp besteld heeft bij een Held, Hij Zijn eeuwige Zoon, Die Hij gegeven heeft tot een Helper en Zaligmaker om Zijn barmhartigheid te tonen. Uit dit voorbeeld kunnen wij zien, dat God duizendmaal meer wil doen om Zijn barmhartigheid te betonen aan zondaren, dan om Zijn toorn te betonen tegen hen. Hij heeft Christus voorgesteld tot verzoening, om het betonen van Zijn barmhartigheid bestaanbaar te doen zijn met de eer van Zijn rechtvaardigheid (Romeinen 3:25-26). Het is waar, dat sommigen dan zullen zeggen: hoe komt het, dat er dan meer verdoemd dan behouden worden, gelijk Christus zegt: 'De poort is eng en de weg is nauw, die tot het leven leidt, en weinigen zijn er die denzelven vinden?' Maar men heeft omtrent de weinigen die zalig worden, aan te merken, dat gelijk het niet onwaarschijnlijk is, dat er meer heerlijkheid zal zijn onder die weinigen die zalig zullen worden, dan toorn onder de velen die verdoemd zullen worden, er alzo ook meer barmhartigheid betoond wordt in het zaligmaken van weinigen, daar Hij ze allen had kunnen verdoemen, dan er rechtvaardigheid wordt betoond in het verdoemen van velen, daar Hij ze allen had mogen verdoemen. Nog eens, de barmhartigheid is

volstrekt, hebbende haar opzicht op niets in ons; maar de rechtvaardigheid heeft haar opzicht op de verdienste van de zonde, welker bezoldiging de dood is. God is in het betonen van Zijn barmhartigheid geheel uit Zichzelf werkzaam, maar wij banen voor Zijn rechtvaardigheid als het ware de weg door onze zonden. De verdoemenis is een daad van rechtvaardigheid, waartoe onze zonde Hem verbindt; maar de zaligheid is een daad van barmhartigheid, waartoe Hij onder geen verbintenis is; hoe zondig wij nochtans zijn, zo wil Hij desniettegenstaande Zijn gewilligheid en gereedheid om ons te helpen en te behouden, openbaren. Hierom denk ik, dat het zeer opmerkelijk is, dat er na het bedrijven van de grootste zonden, terstond de grootste ontdekkingen van de barmhartigheid geweest zijn. Alzo is de eerste zonde, door welke het gehele menselijke geslacht bedorven is geworden, terstond achtervolgd met de eerste belofte, waarin de genade en barmhartigheid verkondigd zijn geworden. Dit was de grootste zonde, ja de wortel en oorsprong van alle zonden onder de mensen; en nochtans werd daarop de grootste ontdekking van barmhartigheid gedaan. Dat ook de zonde der Joden in het kruisigen van de Heere Jezus de grootste zonde is, zal lichtelijk erkend en toegestaan worden, en nochtans wordt die met de grootste ontdekking en verkondiging van genade en barmhartigheid achtervolgd. Hierom gebood Christus Zijn discipelen ‘de bekering en vergeving der zonden te prediken in Zijn Naam onder alle volken, beginnende van Jeruzalem’ (Lukas 24:47). Hoe, te beginnen van Jeruzalem, hetwelk nog zo-even zijn handen gedoopt had in Zijn bloed? Ja, het had de genade het meest nodig, en de aanbieding van dezelve zal het oppermachtige daarvan openbaren. O! wie zou dan niet begeren aandeel te hebben in de barmhartigheid Gods door het bloed van Christus? Waarom zouden wij de barmhartigheid over ons van de hand wijzen? Hier is water; wat verhindert ons gedoopt te worden? Hier is bloed; wat verhindert ons gewassen te worden? Niets dan onze eigen moedwillige verwerping daarvan, en ons aanhouden om onszelf te bederven. De mensen willen deze aanbieding van genade niet omhelzen, maar zij blijven dezelve verwerpen, totdat God het willen in hen schept, en hen op een dag van Zijn heirkracht gewillig maakt. En daarom moeten allen welke geholpen en behouden worden, door een daad van vrije genade geholpen en behouden worden; want in Mij is uw hulp.

2. Merkt ook op, dat Gods natuur vordert, dat in het helpen en zaligmaken van zondaren, Zijn genade vrij en soeverein is, omdat Hij een soeverein God is, oneindig gelukzalig zijnde in Zichzelf zonder ons. Het stond Hem even vrij, of Hij Zijn barmhartigheid bewijzen wilde of niet, als het Hem vrij stond, of Hij de mens wilde scheppen of niet. ‘Hij doet naar Zijn wil met het heir des hemels en de inwoners der aarde’ (Daniël 4:35). Hierom oefent Hij Zijn soevereiniteit in de oorzaak waarom Hij barmhartigheid bewijst; Hij ontfermt Zich diens Hij wil; Hij oefent Zijn soevereiniteit ook in de personen die Hij zalig maakt, in de tijd wanneer, in het instrument waarmee, en in de middelen waardoor Hij ze zalig maakt. Ik zou dit in het brede kunnen aanwijzen, hoe Hij dit alles doet naar Zijn vrijmachtig welbehagen: ‘Naar Zijn wil heeft Hij ons gebaard door het Woord der waarheid’ (Jakobus 1:18).

3. Merkt ook op, dat de ’s mensen natuur vordert, indien hij behouden zal worden, dat zulks moet geschieden door de vrije soevereine genade en barmhartigheid Gods. Wat is de mens? Hij is een verachtelijk schepsel, een worm; vrees niet, gij wormken Jakobs! Indien Israël, dat zulk een grote menigte was als de sterren van de hemel, het talrijke Jakob, maar een worm is in Gods ogen, wat is dan een enkel mens? ‘Ja alle volken zijn als niets vóór Hem; en zij worden bij Hem geacht minder dan niet en ijdelheid’ (Jesaja 40:17). Welk een klein stukje van dat niet zijn wij, dat God Zich onzer ontfermen zou! De mens is een wanschapen schepsel, dat niet de walgelijke

melaatsheid van de zonde als overspreid is; indien er dan enige hope voor hem is, zo moet het uit de vrije genade Gods zijn. Ja de mens is een weerspannig schepsel, gelijk ik tevoren getoond heb; hij kan, noch wil zichzelf behouden, maar hij is werkzaam en gewillig om zichzelf te bederven. Hij veracht en wederstaat al de liefelijke drangredenen en nodigingen om met God verzoend te worden (2 Korinthe 5:20). En omdat wij tot God zelf niet kunnen genaken, zo kruisigen wij de Zone Gods, gelijk de Joden deden toen Hij met de boodschap van zaligheid in de wereld kwam. Dit is de gestalte van al de kinderen Adams, totdat de genade hun vijandschap verbreekt. Is hier dan wel iets, om God te bewegen om ons zalig te maken? O! indien de vrije genade zichzelf niet bewoog, zo zouden wij voor eeuwig in onze vijandschap moeten blijven. De zaligheid die God ons toebrengt, is niet door ons verdiend, noch wordt van ons begeerd. Zij kan door ons niet worden verdiend, omdat wij zulk een verdienste van hel en toorn hebben; begeren kunnen wij ze niet, tenzij God die begeerte tot de zaligheid door Christus schept in ons, die van nature Hem gewillig verwerpen.

4. Merkt ook op, dat de natuur van die hulp die Hij geeft en aanbiedt, zodanig is, dat die duidelijk verklaart, dat onze hulp alleen in Hem is. Ik zal die krachtige hulp, die wij nodig hebben, maar eens voorstellen, ten aanzien van de rechtvaardigende en heiligende genade. Daar zijn twee grote eigenschappen van de zonde, te weten, haar schuld en haar macht.

a. Wie kan de schuld van de zonde weg helpen, dan een God van oneindige kracht? Daar wordt een grotere kracht vereist om de zonde te vergeven, dan om een wonderteken te doen aan het lichaam (Mattheüs 9:5-6): ‘Want wat is lichter, te zeggen: De zonden zijn u vergeven; of te zeggen: Sta op en wandel? Maar opdat gij moogt weten dat de Zoon des mensen macht heeft op de aarde de zonden te vergeven’, enz. De farizeeën hadden tegengeworpen: Wie kan de zonden vergeven dan God alleen? Nu neemt Christus hun eigen argument, en Hij gebruikt het tegen henzelf, tonende dat Hij God was, omdat Hij de zonde vergeven kon. Waarom kan God alleen helpen en verlossen van de schuld van de zonde? Omdat de schuld van de zonde de gehele kracht van Gods wet heeft, om dezelve te versterken; en Gods wet heeft de gehele kracht van een oneindige rechtvaardigheid om haar te ondersteunen; daarom moet er enige oneindige kracht zijn om de schuld van de zonde weg te nemen, te weten, diezelfde kracht die een oneindige rechtvaardigheid voldoen kan.

b. Wie kan de macht van de zonde weg helpen? De zonde is niet alleen een vijand, maar ze is vijandschap. Om nu de vijandschap en tegenstand tegen God te doden, zulks is meer dan een gehele wereld te scheppen uit niet, want daar is niets om te kunnen weerstaan. Om de zonde weg te nemen, en de genade aan te brengen, daartoe wordt een oneindige kracht vereist. Daar is in het verstand een onvermogen om Goddelijke dingen te verstaan; want ‘de natuurlijke mens begrijpt niet de dingen die des Geestes Gods zijn; want zij zijn hem dwaasheid’ (1 Korinthe 2:14). Hierom zijn ook de wapenen van de krijg des Evangelies krachtig door God, tot onderwerping der sterkten, om alle overleggingen terneder te werpen, en alle hoogte die zich verheft tegen de kennis Gods, en om alle gedachten gevangen te leiden tot gehoorzaamheid aan Christus, welke miljoenen van tegenwerpingen tegen Hem inbrengen; wanneer God nu de ziel helpt, dan moet Hij al die hoge bergen gelijk maken: ‘Uw volk zal zeer gewillig zijn op de dag Uwer heirkracht’ (Psalm 110:3). Hierom is het, dat diezelfde kracht vereist wordt, die Christus uit de doden opgewekt heeft, om een zondaar op te wekken uit het graf der zonde. Laten de mensen zeggen van de natuur wat zij willen,

laten ze mij eens doen zien dat zij zichzelf levend maken (Éfeze 1:19-20). De veranderingen die God werkt, wanneer Hij de macht van de zonde wegneemt, is van de duisternis tot het licht, van de dood tot het leven; en, als het ware, van een dier tot een mens (Jesaja 43:20): 'Het gedierte des velds zal Mij eren, de draken en de jonge struisen'. Dit gedierte zijn mensen, die elders bij het veulen van een woudezel worden vergeleken. 'Dit volk heb Ik Mij geformeerd, zij zullen Mijn lof vertellen' (Jesaja 43:21). Om een zondaar tot een heilige te maken, is zo veel als een dier tot een heilige te maken, of om uit een steen een kind Abrahams te verwekken. En daarom is onze hulp alleen in God.
Om dit gedeelte van de tekst nu toe te passen, zo zie hieruit:

1. Waarin de hulp van een bedorven kerk gelegen is. Schotland heeft zichzelf bedorven, maar waar ligt zijn hulp? 's Mensen heil is ijdelheid, ijdel is de hulp van vorsten en van parlementen; ijdel is ook de hulp van kerkelijke rechtspraken. De arme verstrooide kudde in Schotland, die door het geweldig indringen van huurlingen verdrukt wordt, heeft tot de rechtspraken geroepen om hulp, maar ganselijk tevergeefs; hun barmhartigheden zijn wreed geweest. Ja ijdel is de hulp van alle schepselen, zelfs van die, op welke sommigen nu hun ogen geslagen hebben, ik meen op een handje vol leraars, die zich verenigen tot hulp van het verdrukte volk Gods; ijdel, zeg ik, is hun hulp, tenzij de Heere Zijn hand verleent. 'Zo de HEERE het huis niet bouwt, tevergeefs arbeiden deszelfs bouwlieden daaraan; zo de HEERE de stad niet bewaart, tevergeefs waakt de wachter' (Psalm 127:1). 'De Man, Wiens Naam SPRUITE is, Die moet alleen de tempel des HEEREN bouwen, en het sieraad dragen' (Zacharía 6:13). 'Onze hulp is in de Naam des HEEREN, Die hemel en aarde gemaakt heeft' (Psalm 124:8).
2. Zie hier nochtans uit, dat het de Heere alleen is, Die helpers of heilanden verwekken kan op de berg Sion; daarom hebben wij alleen op Hem te zien, ten einde Hij de middelen en pogingen, die tot reformatie worden aangewend, mocht zegenen. Onze hulp alleen in de Heere zijnde, sluit het gebruik van de middelen niet uit, maar zulks verplicht ons in tegendeel om ze te gebruiken, met een oog op Zijn helpende hand. Het is zeker, dat de Heere ons tot wat anders roept, dan tot hetgeen de tegenwoordige rechtspraken doen. Is het tegenwoordig onze plicht niet, om uit te gaan om enige dingen te doen, die de rechtspraken van Schotland niet willen doen? Is het tegenwoordig onze plicht niet voor God, om die Goddelijke waarheden openlijk staande te houden en te verdedigen, en om door Zijn kracht de kroon van onze koninklijke Koning Jezus te trachten op te heffen, die op de aarde verontreinigd en ontheiligd ligt? Is het onze plicht niet, om volgens het Woord van God te belijden, dat wij en onze vaderen gezondigd hebben en om de zonden en afwijkingen te ontdekken en open te leggen, waarom de toorn Gods over zulk een geslacht komt, als wij zijn? Hetwelk onze rechtspraken niet willen doen, maar die veeleer bedekken en verbergen, verklarende dat zij langs deze weg, van al hun bijzondere zonden en afwijkingen te belijden, tot God niet willen wederkeren. Omdat nu de rechtspraken het niet willen doen, zal het daarom van niemand worden gedaan? Wanneer God zegt: 'Ik zal heengaan en keren weder tot Mijn plaats, totdat zij Zichzelf schuldig kennen en Mijn aangezicht zoeken' (Hoséa 5:15), behoorden wij dan ook niet heen te gaan wanneer God heengaat, en hen te verlaten die God verlaat? Ten minste tot Gods bepaalde tijd toe, te weten, 'totdat zij Zichzelf schuldig kennen en Zijn aangezicht zoeken', ten minste om een andere weg te nemen, namelijk van vasten, van vernedering en plechtige erkentenis van zonde, niettegenstaande de rechtspraken zeggen, dat zij geen

vastendagen beschikken willen, en dat zij er geen reden voor zien? Is het volgens Gods Woord onze plicht niet, om Christus' lammeren te weiden, welke de rechtspraken van honger laten vergaan, en Zijn kudde te vergaderen, die zij verstrooien en verdrukken, door huurlingen onder hen in te drijven, en de deur te openen voor zware wolven om in te komen? Is het niet onze plicht, om niet alleen de Heere des oogstes te bidden, dat Hij getrouwe arbeiders uitstoot in Zijn oogst, maar ook om de handen ineen te slaan met dezulken, die gewillig zijn om werkzaam te wezen in deze zaak, en om hulpzaam te zijn in dit werk, waarbij de ere Gods en het welzijn van de zielen zo veel belang hebben? Is het onze plicht niet, om zo plechtig en rechterlijk voor Christus te getuigen, als de Goddelijke voorzienigheid gelegenheid geven zal, wanneer de rechtspraken onwillig zijn om voor Hem te getuigen; ja wanneer zij getrouwe getuigenissen, die aan hen zijn voorgesteld, over de balie hebben geworpen, behalve hun weigeren van instructies, verzoeken en een menigte van remonstranties, welke hun vele jaren achtereen zijn voorgesteld? Is het onze plicht niet, ja van allen die voor de zaak van Christus een goede genegenheid hebben, hoe weinig in getal dezelve ook mogen zijn, om het bevel van hun allerhoogste Heere te gehoorzamen, wanneer de grote menigte tezamen spant om Hem ongehoorzaam te zijn? Is het niet zo klaar als de dag, dat het kleinste gedeelte van de kerk, al waren het maar twee of drie, aan welke de belofte gedaan is, (ja al waren het maar twee of drie in de gehele algemene kerk) recht heeft om het werk Gods te doen, dat anderen niet willen doen; het gevolg daarvan moge dan zijn wat het wil? Al ware het ook, dat de mensen deze onze praktijk met de naam van separatie mochten bestempelen.

3. Zie hier ook, welke deur hier geopend wordt voor arme, verloren-gaande en zelf-bedervende zondaren en zelfs voor de allergrootste zondaren, voor tollenaren en vervolgende Saulussen, voor zulken als Manasse en Maria Magdalén

a. God kan van kwastig hout gebruik maken, om Zijn tempel op te bouwen; Hij kan vuurbranden uit het vuur rukken, die de rook van de hel rondom zich hebben. O Israël! gij hebt uzelf bedorven, maar in Mij is uw hulp. Hier wordt dan geen plaats gelaten, voor wanhoop noch voor vermetelheid.

a. Wacht u voor vermetelheid. Sommigen zouden vermetel kunnen zeggen: Indien onze hulp alleen in God ligt, dan behoeven wij geen middelen te gebruiken; alsof iemand zeide: de wind kan alleen het schip doen zeilen, daarom hebben wij niet nodig aan de wal te liggen om er op te wachten. Zeg dan niet: indien mijn werken mij niet kunnen behouden, zo zal ik maar voortgaan in mijn zonden; want hoewel uw goede werken u niet kunnen behouden, zo kunnen uw kwade werken u nochtans verdoemen; hoewel gij uzelf niet behouden kunt, zo kunt gij uzelf nochtans meer en meer bederven: wacht u dan voor vermetelheid.

b. Wacht u ook voor wanhoop, wanneer er nu zulk een deur van hoop voor u geopend is. Hoewel gij niets zijt dan dode en dorre beenderen, zo kan God nochtans die dorre beenderen doen leven. God kan, niettegenstaande uw zonden u niet alleen helpen en behouden, maar Hij kan wegens de grootheid van uw zonde, zelfs de grootheid van Zijn genade bewijzen; hierom zegt de psalmist: 'Vergeef mijn ongerechtigheid, want die is groot' (Psalm 25:11). God wacht maar 'opdat Hij ons genadig zij' (Jesaja 30:18). Hij kan uit uw zondigheid gelegenheid nemen om Zijn genade te verhogen en groot te maken; 'Ik zie hun wegen en Ik zal hen genezen' (Jesaja 57:18). Hij kan uw zonde, hoewel die Hem rechtvaardige reden geeft om u te verdoemen, nochtans een reden doen zijn om u te behouden en zalig te maken; zie Hoséa 2:13-14.

O zondaar! gij, die uzelf bedorven hebt, kom, neem dan de aanbieding van Gods genade en hulp aan; want in Hem alleen is uw hulp. Omhels de aanbieding van Christus, die machtige Helper, bij Wien God al uw hulp besteld heeft; alle moedbenemingen zijn uit de weg geruimd; alle verhinderingen aan de zijde Gods zijn dadelijk weggenomen; de wet is vervuld, Gods rechtvaardigheid is voldaan, een eeuwige gerechtigheid aangebracht; ook zijn alle verhinderingen aan uw zijde krachtdadig in de verwerving, die Christus door Zijn bloed verkregen heeft, weggenomen. Het zal uw ellende voor eeuwig verzwaren, indien gij deze genade verwerpt; ja dit is een behandelen van God, veel erger dan de ergste mensen elkaar behandelen zullen. Deze zullen goed doen aan degenen die hun goed doen; maar zult gij dan de genade verachten en aan God kwaad voor goed vergelden? God gebiedt u om tot Zijn Christus te komen, om Zijn genade en hulp aan te nemen; want dit is Zijn gebod, dat gij gelooft in de Naam Zijns Zoons Jezus Christus; ook is Zijn gebod krachtig om het uit te werken; want het geloof komt door het gehoor van Zijn Woord en gebod. Zo zal het met allen zijn die Hij voorheeft Zijn hulp te bewijzen. Ook bedriegt Hij anderen niet door hun te gebieden en hen te roepen, omdat Hij langs deze weg hun geweten aanraakt en hun vijandschap ontdekt, omdat zij door het Woord overtuigd, en nochtans niet overwonnen worden; hetwelk te klaarder aantoont, dat het verderf uit henzelf is. O zondaar, gij hebt uzelf bedorven; ja uw ongeloof is de zonde, die, wanneer het maar in haar macht was, God Zelf zou bederven. Het ongeloof bederft Zijn waarheid, en maakt Hem tot een leugenaar; het bederft Zijn barmhartigheid, en het zegt dat Hij wreed is, niettegenstaande al Zijn aanbiedingen van genade. Door het ongeloof, waardoor gij Gods hulp verwerpt, verduistert en wederstaat gij op een uitnemende wijze de heerlijkheid van alle heerlijke volmaaktheden Gods, welke luisterrijk schijnen in het aangezicht van Jezus Christus, bij Wien uw hulp is besteld; ook wederstaat gij Zijn hoogste voornemen tot verheerlijking van Zijn volmaaktheden (Éfeze 1:11-14). Uw ongeloof is een directe doodslag, door welke gij, meer dan door al uw andere zonden, uzelf bederft, omdat het een zonde is die het enige geneesmiddel verwerpt. Daar is geen andere balsem in Gilead, en geen andere heelmeester aldaar, dan Christus Jezus alleen; zie Handelingen 4:12; en deze Christus verwerpt gij. Het is een zonde die al uw andere zonden op u laadt. Hoewel alle zonden verdoemelijk zijn, zo zal nochtans geen zonde u verdoemen, indien gij de zonde van het verwerpen van Gods hulp en genade, die Hij in Christus aanbiedt, daar niet bij doet. Waarom worden diegenen niet veroordeeld die in Christus geloven? Is het omdat zij geen zonden hebben om hen te veroordelen? Immers nee, maar omdat zij, door in Christus te geloven, al hun zonden vergeven krijgen; maar die niet gelooft, is reeds veroordeeld. En waarom? Is het omdat hij een zondaar is in het algemeen? Of omdat zijn zonden velen en groot zijn? Nee, maar omdat hij niet heeft geloofd in de Naam van de eniggeboren Zoon Gods.

4. Zie hier dan uit, dat de onmiddellijke oorzaak van de verdoemenis niet deze of gene zonde is, maar de verwerping van Christus door het ongeloof. Daardoor verwerpt een zondaar een gehele eeuwigheid van heerlijke en onuitsprekelijke gelukzaligheid, en hij verkiest de zonde en de dood. Het ongeloof stelt u buiten alle verschoning, en buiten de minste schaduw van onschuld (Johannes 15:22). Gij zult ten gene dage verstommen moeten, en gij zult niet kunnen zeggen, dat u de vergeving en de zaligheid niet was aangeboden, noch ook dat de aanbieding niet vol en vrij geweest is, of dat gij met een harde en strenge Heere te doen gehad hebt. En gelijk het u zonder alle verontschuldigingen stellen zal, zo ook zonder het minste appel. Hier mogen wij dan zeggen gelijk er in 1 Samuël 2:25 staat: ‘Wanneer een mens tegen een mens

zondigt, zo zullen de goden hem oordelen; maar wanneer een mens tegen de HEERE zondigt, wie zal voor hem bidden?' Indien een mens tegen de wet zondigt, zo kan hij nog tot het Evangelie en de genade Gods in Christus de toevlucht nemen; maar indien hij Christus en de genade des Evangelies verwerpt, waar zal hij dan de toevlucht nemen? Daar is waarlijk geen hulp voor hem te vinden. Een zondaar kan en mag van de vierschaar der rechtvaardigheid, zich beroepen op de vierschaar der genade, maar indien hij de aanbieding van genade verwerpt, dan kan hij zich nergens op beroepen, waarvan hij enige hulp verwachten kan; maar hij werpt zakelijk, door dit zijn ongeloof, de troon der genade omver.

Laat ik u dan, o zelf-bedervende zondaar, vermanen om tot Christus te komen, opdat gij niet voor eeuwig bedorven wordt. Gelijkt dat naar een redelijke ziel, dat zij gewillig in zulk een staat zou leven, waarin zij op het kantje van de hel staat te schudden, of met vrolijkheid te dansen naar het eeuwige verderf? Om gedurig te leven op de genade van de dood, of van elke kwaal die daartoe leidende is, die wanneer ze u maar overvalt, u terstond zal zenden naar de poel die van vuur en sulfer brandt? Stel, gij zag eens een veroordeeld schepsel over Nebukadnezars oven hangen, aan een enkele getwijnde draad, die elk ogenblik gereed was te breken; zou uw hart over zulk een mens niet ontroeren? Maar nu zijt gij die mens, die nog oneindig ellendiger zijt; dit is uw geval, die nog nooit tot Christus zijt gebracht door al het prediken dat gij ooit gehoord hebt. Indien nu eens de draad van uw leven afbreekt, hetwelk gij niet weet of het deze nacht, of op de dag van morgen, of ook wel met het eerste volgende ogenblik kan zijn, waar zoudt gij dan vallen? Zie, bij het breken van deze levensdraad, moet gij vallen in de poel die van vuur en sulfer brandt, alwaar gij liggen en sterven en brullen zult voor eeuwig, zelfs zo lang als God leeft, indien gij in deze staat komt te sterven; en nochtans beeft uw ziel niet, en gij begint niet op uw borst te slaan, noch te bedenken hoe nodig gij deze Jezus hebt, Die u wordt aangeboden, en Die u gebiedt tot Hem te komen. O! wat hebt gij voor een hart, dat niet alleen alle ontzag voor God verloren heeft, maar ook alle liefde tot, en medelijden met uzelf? Och! indien gij uw ellende kende, dan zoudt gij veel meer om Christus roepen, dan ooit een gewond mens geroepen heeft om een chirurgijn, of een mens, in gevaar van te verdrinken, om een boot of om hulp. Indien er enige wijsheid of redelijkheid in de wereld is, zo is het dit, dat gij u tot God bekeert, en tot Jezus komt om het leven, en om behouden te worden van de zonde en van de toorn. Indien er iets is dat dwaasheid mag genoemd worden in de wereld, iets dat onredelijk en ongerijmd is, zo is het dit, dat gij in uw zonde en buiten Christus blijft leven.

Maar indien harde redenen niet vermogen, gelijk ook waarlijk niets dan een dag van Gods heirkracht op u vermogen zal, zeg mij dan, is er geen kracht in een dag van genade, of in een aanbieding van genade? Ik zeg u dan, dat gij welkom zijt om tot Christus te komen, niettegenstaande alles wat gij gedaan hebt, of tot hier toe geweest zijt; die wil die kome, en die tot Hem komt, zal Hij geenszins uitwerpen. De dag des toorns is nog niet gekomen, maar de dag der genade wordt nog aangehouden, niettegenstaande al de aanbiedingen van genade die gij tot hiertoe versmaad hebt. Soms maakt God degenen die grote zondaars zijn, tot grote heiligen, gelijk Paulus, Manasse en Maria Magdalén

a. Wat dan uw zondigheid en onreinheid mogen geweest zijn, daar 'is een fontein geopend voor het huis Davids en voor de inwoners van Jeruzalem, tegen de zonde en tegen de onreinheid' (Zacharía 13:1). Hoewel gij de Zone Gods gekruisigd hebt, hier is Zijn bloed dat van alle zonde reinigt. Al is uw hart zo hard als een keisteen, zo kan God nochtans uit stenen Abrahams kinderen verwekken. O, jonge zondaar! kom tot de

Heere Jezus, want Hij ontvangt en verwelkomt degenen die Hem vroeg zoeken, zeggende: 'Die Mij vroeg zoeken, zullen Mij vinden' (Spreuken 8:17). O, oude zondaar! die lang dood geweest zijt in de zonde; gij, die als het ware hebt liggen verrotten in het graf van verdorvenheid, begraven zijnde onder het stof van deze wereld; o! sta toch op uit uw graf, want de Meester roept u. Kom! kom! zoek Hem door gebeden, opdat Hij Zijn Naam in uw zaligheid verheerlijken moge. Wat reden heeft Hij, meent gij, dat Hij zulke verloren zondaren, als gij zijt, roept om tot Hem te komen? Het is niet anders, dan dat Hij Zichzelf moge verheerlijken in uw zaligheid.

a. Het is tot verheerlijking van de genade Gods, opdat 'waar de zonde te meerder is, ook de genade veel meer overvloedig mocht zijn' (Romeinen 5:20).
b. Tot verheerlijking van het bloed van Christus, hetwelk zulke karmozijnrode zonden, als de uwe zijn, af kan wassen.
c. Tot verheerlijking van de macht van Zijn Geest, Die zulke hardnekkige zondaren, als gij zijt, tot Zich trekken en bekeren kan. O! verenig u dan met het hoge einde Gods, Hem biddende, dat Hij Zichzelf moge verheerlijken, dat Vader, Zoon en Heilige Geest verhoogd en verheerlijkt worden in uw zaligheid. O, ellendig zondaar! wilt gij God de eer niet laten hebben die Hij vordert, noch uw ziel de zaligheid die haar ontbreekt? Dat niemand hier dan zegge: deze hulp is verre van de hand; want God zegt, dat die in Hem is; in Mij is uw hulp. God spreekt hier in de tegenwoordige tijd, omdat Hij een tegenwoordige hulp is in benauwdheid. Christus onze Helper is niet ver af; Hij is Immánuël, God met ons; gij behoeft niet te zeggen: wie zal ten hemel opklimmen, om Hem van boven af te brengen? Of wie zal in de afgrond nederdalen, om Hem van daar op te brengen? Want Hij is nabij in dit Woord, en gij wordt geroepen om Hem op Zijn woord te geloven, en om Zijn hulp aan te nemen, die u aangeboden wordt in dit woord: In Mij is uw hulp.
Laat niemand hier ook zeggen: Deze hulp is niet voor mij; en mogelijk is dezelve nooit voor mij beoogd; mogelijk zal Hij mij niet helpen. Maar, arme mens! hoe zult gij Gods wil kennen anders dan uit Zijn Woord? Zult gij dan de God der waarheid direct tegenspreken, door te zeggen: het is niet voor mij, daar Hij duidelijk zegt: In Mij is uw hulp? Uw hulp, o mens, uw hulp, o zelf-bedervende zondaar! Wil dan door het ongeloof God niet tot een leugenaar maken, zeggende: In Hem is mijn hulp niet, wanneer Hij zo uitdrukkelijk zegt: In Mij is uw hulp. Hoe zal dit uw verdoemenis verzwaren, indien gij op deze grote zaligheid geen acht geeft, wanneer het woord dezer zaligheid tot u gezonden wordt! Tot u is deze hulp gezonden; o, weer die dan niet van uzelf af.
Niemand zegge hier: Hoe is het mogelijk, dat ik behouden zou kunnen worden, omdat het God is Die het werk onderneemt, en duidelijk zegt: In Mij is uw hulp. 'Wendt u naar Mij toe, wordt behouden, alle gij einden der aarde; want Ik ben God en niemand meer' (Jesaja 45:22). Is er iets voor Hem te wonderlijk? Zeg niet: Ik ben zonder kracht, ik kan niets tot hulp voor mijzelf doen, alleen kan ik mijzelf maar bederven. Het is waar, en daarom zegt God niet: In u is uw hulp, maar: in Mij. Zoek nooit een grond van geloof of van hoop in uzelf, want gij zult die nooit elders vinden dan in Mij, in Mijn Naam, in Mijn bloed, in Mijn belofte, in Mijn macht, in Mijn vrije en soevereine genade, welke door een Gode voldoende rechtvaardigheid, heersende is tot het eeuwige leven; In Mij is uw hulp. Kom, neem dan wat u door Mijn soevereine gift in dit Woord der genade vergund wordt, en neem het, door Mijn Goddelijke getuigenis te geloven, en door die te geloven met een bijzondere toepassing op uzelf, dat in Mij uw hulp is. Wie alzo gelooft, zal zalig worden. De Heere Zelf, Die gezegd

heeft: ‘Gij hebt uzelf bedorven, o Israël, want in Mij is uw hulp’, overtuige u om tot Hem om hulp te komen.

AMEN

5. De strijd van de komende, of een eerstbeginnende ziel met de duivel, wanneer zij tot Christus wil komen door het geloof

Lukas 9:42. ***En nog als hij naar Hem toekwam, scheurde hem de duivel en verscheurde hem.***

Hier ontmoet ons een geschiedenis van Christus' genezen van een maanziek kind, welks vader eerst tot de discipelen gekomen was, en die, daar zij hetzelve niet konden genezen, nu tot Christus komt. Gelijk wij zelf tot Christus moesten komen om genezen te worden, zo moesten wij ook onze kinderen tot Hem brengen; en wanneer de dienaren en andere middelen ons geen goed kunnen doen, dan behoorden wij tot de Meester te gaan, en over alle middelen en leraren heen te zien. Nadat de Heere Jezus Zijn discipelen bestraft had over hun ongeloof, geeft Hij deze arme man een woord van bemoediging omtrent zijn kind, zeggende: Breng uw zoon hier; breng hem tot Mij. Wij moesten onze zonen en dochteren tot Christus brengen, alsook al onze kwalen en onderscheiden gevallen. Maar na deze aanmoediging volgt er een beproeving in de woorden van onze tekst. *'En nog als hij naar Hem toekwam, scheurde hem de duivel en verscheurde hem'*. Hier hebben wij dan:

1. Een uitnemende plicht, te weten, het komen tot Christus.
2. Een uitnemende beproeving en zware ontmoeting die de komende overkwam: De duivel scheurde hem, en verscheurde hem.
3. De tijd wanneer hem deze grote beproeving overkwam: *En nog als hij naar Hem toekwam*, enz.

Merkt hieruit op:

1. Dat de beste weg die iemand kan inslaan, om hulp te verkrijgen in alles wat hem mocht overkomen, is tot Christus Jezus de Zaligmaker te komen.
2. Dat zij, die tot Christus om hulp komen, een hartzeer voor de hel en de duivel zullen zijn; hij zal ze gewisselijk aanvallen.
3. Dat, hoewel degenen die tot Christus om hulp en genezing komen, verzekerd mogen zijn dat Hij hen helpen en zaligmaken zal, zij nochtans hun geval wel eens erger kunnen gevoelen, eer de hulp komt; zij kunnen wel gescheurd en als tot stukken verscheurd worden, als zij in het komen zijn. Of dus, Christus kan weleens de verlossing van een ziel ondernemen, en haar kwaal nochtans onder de hand toenemen, voordat haar verlossing komt. Hier is Christus' onderneming: *Breng uw zoon hier*. Hier is de persoon die met hoop van verlossing komt: hij is op weg om tot Christus te komen. Zie nochtans wat harde stoot, en wat krachtige beproeving hier voor het geloof en de hoop gaan, beiden voor de vader en voor de zoon; zelfs nadat hij al tot de Medicijnmeester gekomen, en het genezende woord gesproken was, gelijk wij zien kunnen in Markus 9:25-26; alwaar deze zelfde historie met andere omstandigheden beschreven wordt: 'En de onreine geest roepende en hem zeer scheurende, ging uit', zodat hij als een dode was, in zoverre, 'dat velen zeiden dat hij gestorven was'. Zij die tot Christus komen, en die Hij onderneemt te helpen en te genezen, kunnen dikwijls ondervinden dat hun ellende toeneemt, eer hun verlossing komt, welke verlossing nochtans zekerlijk komen zal.

Het is in dit geval, gelijk het met Israël was in Egypte. God zag hun verdrukking en Hij ondernam hen te verlossen; maar zie, eer hun verlossing kwam, werd hun

dienstbaarheid veel zwaarder dan tevoren. De donkerste ure van de nacht kan even voor het aanbreken van de dag zijn. Dus was het ook met Israël in deszelfs wederkering uit Babel, om de tempel te herbouwen, in de dagen van Ezra en Nehémi a. De koning gaf hun bevel om heen te gaan en te bouwen, en God verwekte de burgerlijke overheid om hen aan te moedigen; maar zij die Sion slecht gezind waren, het werk ten kwade duidende, verkregen wel haast order om hetzelve te doen staken. Deze leer wordt dan bewaarheid, zowel met betrekking tot Gods gemene werk omtrent de kerk, als omtrent zijn bijzonder werk met de ziel van het volk; gelijk wij zien kunnen in die overste van de synagoge, te weten Jaïrus, welke ten behoeve van zijn dochtertje tot Christus kwam, toen zij op het uiterste lag, opdat Hij haar behouden en genezen zou (Markus 5:23). Christus ging met hem; maar ziet wat tijding hij uit zijn huis ontvangt: Uw dochter is gestorven; wat zijt gij de Meester nog moeilijk? En nu zagen zij de zaak aan als hopeloos, hoewel Christus op weg was om haar te behouden.

De orde, die ik in het verhandelen van deze tekst zal houden is deze:
(1) Zal ik een weinig spreken van het komen tot Christus.
(2) Zal ik onderzoeken, in wat opzicht de zaken erger kunnen worden, wanneer men dus in het komen is tot Christus.
(3) Zal ik de redenen aantonen, vanwaar het komt, dat degenen die tot Christus komen om hulp en wiens hulp Hij ook op Zich neemt, hun ellende vinden toenemen, eer hun verlossing komt.
(4) En dan zal ik enige toepassing maken.

(1) Aangaande het eerste hoofdstuk, te weten, het komen tot Christus, daar zijn hier alleen twee dingen waarop ik acht geven zal.

1. Dit komen tot Christus om hulp, geeft te kennen een gezicht, dat alle menselijke hulp, de hulp van alle schepselen, van alle leraren, middelen en ordonnantiën op zichzelf tevergeefs is. Dus was het hier met de vader van het kind, toen hij zeide: ‘Ik heb Uw discipelen gebeden dat zij hem zouden uitwerpen, en zij hebben niet gekund’ (vers 40). Zo is het met allen die tot Christus komen; zij bevinden dat alle andere toevluchten hun begeven; zie Psalm 142:5-6: ‘Ik zag uit ter rechterhand, en zie, zo was er niemand die mij kende, er was geen ontvlieden voor mij; niemand zorgde voor mijn ziel. Tot U riep ik, o HEERE; ik zeide: Gij zijt mijn Toevlucht, mijn Deel in het land der levenden’. Andere medicijnmeesters waren van geen nut. Niemand zal tot Christus komen, totdat zij niet beter kunnen; en nochtans is Hij met zulke komers tevreden, welke zien dat er geen andere toevlucht voor hen is.
2. Dit komen tot Christus geeft te kennen een geven van het werk in Zijn hand. Zo was het met deze man, wanneer hij zeide: ‘Meester, ik bid U, zie toch mijn zoon aan’, hij bidt en hij brengt hem tot Christus op zijn roeping. Zij, die waarlijk tot Christus om hulp komen, geven Hem het werk in Zijn hand, en gebruiken Hem in Zijn zaligmakende ambten, Hem aanziende als gewillig en bekwaam om hen te zaligen; de kwaal is half genezen, wanneer dezelve voor Christus’ voeten neder wordt gelegd. Gelukkig zijn ze, die dus tot Christus komen, en Hem hun ziel en al hun gevallen toebetrouwen; zie Psalm 37:5: ‘Wentel uw weg op de HEERE, en vertrouw op Hem, Hij zal het maken’.

(2) Het tweede hoofdstuk door mij voorgesteld, is om te onderzoeken, in wat opzicht de zaken erger kunnen worden bij de ziel, terwijl zij dus tot Christus komt.

Hier worden twee dingen genoemd: de duivel scheurde hem, en hij verscheurde hem.

1. Zij die tot Christus komen, kunnen, alvorens zij de verlossing verkrijgen die hun verzekerd is, met vele scheurende bedelingen van de voorzienigheid behandeld worden; zij kunnen met moedeloosheid en vertwijfeling voor een tijd worden terneder geworpen, ook met vrezen en twijfelingen, met droevige bevattingen en ongelovige gedachten. Gelovige zielen kunnen, na haar komen tot Christus, veel meer dan als zij eerst tot Hem komen, grotelijks terneder worden geworpen (Psalm 42:6): 'O, mijn God! mijn ziel buigt zich neder'. Zij kunnen met een menigte ontroerende en twijfelmoedige gedachten terneder geworpen worden; hun hart geeft een menigte van tegenwerpingen en twijfelingen op, of liever, het ongeloof verwekt dezelve in hun binnenste.
2. Zij kunnen niet alleen gescheurd en terneder geworpen worden, maar ook in het komen verscheurd worden. De duivel scheurde en verscheurde hem. Zo snel iemand begint tot Christus te komen, en de duivel vreest dat hij zijn bezit verliezen zal, dan woedt hij tegen zulk een mens, om hem te verscheuren. Verwondert u dan niet, dat eerstbeginnenden, en zulken die op weg zijn om te komen, of die eerst tot Christus gekomen zijn, en zelfs die tevoren tot Hem gekomen waren, maar nu weder tot Hem komen, krachtig worden aangevallen van al de machten van de hel. Zo lang een mens van Christus afblijft, valt de duivel hem niet lastig, maar hij bewaart het huis in vrede. Maar als hij tot Christus komt, dan mag hij wel staat maken om gescheurd te worden door kwellingen, vrezen en godslasterlijke ingevingen; ook mag hij wel staat maken op vurige pijlen van de satan. Wanneer wij verwachten dat de Heere op weg is om de ene zwarigheid weg te nemen, dan kan de satan ons een andere opleggen, opdat de Heere Zich over ons te meer ontfermen mocht.

(3) Het derde hoofdstuk door mij voorgesteld, is om de redenen aan te tonen, vanwaar het komt, dat al degenen die tot Christus komen om hulp, en wiens hulp Hij ook op Zich neemt, hun ellenden vinden toenemen, eer hun verlossing komt.

Wat boze hand de duivel hier ook in hebben mag, zo heeft God nochtans een heilige hand daarin om het toe te laten. Hij laat zulks toe:

1. Om Zijn wijsheid en macht te openbaren. Zijn wijsheid in het bevorderen van Zijn werk, door de verhinderingen die er in de weg komen; Hij wil Zijn volk rijk maken door hen te verarmen, verruimen door het in gevangenis te brengen, en het spijze geven uit de eter, en zoetigheid uit de sterke. Zijn macht, in hen te ondersteunen onder, en in het te verlossen uit deszelfs ellende, hetwelk niet zo klaar gezien zou kunnen worden, indien deszelfs engte niet tot een hoogte kwam. Hij laat ze terneder geslagen en verscheurd worden, opdat Zijn wijsheid en macht te meer openbaar mochten worden, in hen op te beuren en te genezen.
2. Hij laat zulks toe, om het ongeloof te bestraffen, hetwelk ons geloof in het komen tot Christus vergezelt. Wanneer wij somtijds ons geval door het geloof Hem aanbevelen, zo oefenen wij dit geloof niet in een lijdzaam wachten op de Heere. Christus' eerste woord tot Zijn volk is: 'Komt tot Mij' (Mattheüs 11:28), en Zijn laatste woord is: 'Blijft in Mij' (Johannes 15:4). Het is wel gedaan tot Hem te komen; maar helaas! wij blijven niet in Hem. En om ons ongeloof in het komen te bestraffen,

alsof het maar een komen was met de ene stap, en een weer heengaan met de andere stap, zo toont Hij ons de noodzakelijkheid van voort te gaan, door de vijand los te laten, en door toe te laten, dat de zaken erger met ons gaan.
3. Hij laat zulks toe om de waarde en hoogachting van Zijn genade te vermeerderen, in het hart van degenen die tot Hem komen. Wij kennen gewoonlijk de waardij niet van enige weldaad, totdat wij van dezelve beroofd worden; noch ook de waarde van verlossing, totdat de ellende uitnemend groot is. Dan wordt de hulp en redding hoog gewaardeerd, wanneer wij zeggen kunnen: 'Ik was uitgeteerd, maar Hij heeft mij verlost' (Psalm 116:6).
4. Hij laat zulks toe, om ons geloof te beproeven, of wij ook dezulken zijn die niet alleen tot Christus willen komen, maar ook bij Hem willen blijven, totdat Hij de verlossing werkt; en of wij ons oog kunnen houden op de Verlosser, wanneer de verlossing wordt uitgesteld, en op de belofte, wanneer er schijn-strijdige voorzienigheden zich opdoen; alsook of wij geloven kunnen tegen hoop op hoop. De Heere bedoelt de beproeving des geloofs voor het tegenwoordige en een veel heerlijker uitkomst te geven in het toekomende.

TOEPASSING
(4) Het vierde of laatste hoofdstuk door mij voorgesteld, is de toepassing.

EERSTE GEBRUIK VAN ONDERRICHTING
Is het zo, dat de ellende van degenen die tot Christus komen, en wiens verlossing door Hem ondernomen wordt, onder de hand kan toenemen, eer de verlossing komt, welke nochtans zekerlijk komen zal? Zie hier dan uit:

1. Welk een wrede vijand de duivel is van de onsterfelijke zielen, en van haar eeuwige zaligheid. Zo snel toch begint niet een ziel ernstige gedachten te krijgen van de godsdienst, en van tot Christus te komen om hulp en verlossing, of zij wordt het voorwerp van 's duivels spijt en boosheid. Zolang de mensen genadeloos, onchristelijk en sleurdienstig blijven, zal de satan hen met vrede laten, en hen in slaap wiegen in hun zorgeloosheid; maar zodra zij beginnen tot Christus te komen, dan zal hij ondernemen om ze terneder te werpen en te verscheuren, en hij zal al zijn goddeloze instrumenten opwekken, om hen mismoedig te maken en te belachen, of om hun naam en hun achting te verscheuren, om hen te vervolgen met hand en tong en een groot geschreeuw te verwekken tegen hen, alsof zij uitzinnig en buiten hun verstand geraakt waren. Als zij nog komen, scheurt de duivel hen, en verscheurt hen.
2. Zie hier, de reden van al de droefgeestige buien, van al de zware tegenheden, en grote moedeloosheden van vele eerstbeginnenden, die zich zetten op 's Heeren weg. Hoewel de wegen der wijsheid liefelijkheid zijn, zo wil de satan, die een leugenaar is van de beginne, de wereld nochtans doen geloven, dat dezelve wegen van bitterheid en van droefheid zijn, en dat het beginsel van de godsdienst maar een beginsel is van smart.
3. Zie hier ook, het onderscheid tussen de overtuiging des geestes en de verzoeking van de satan; alsook het onderscheid tussen de verlegenheid van de ziel, welke uit een overtuiging van de wet ontstaat voor de bekering, en tussen die, welke ontstaat door de aanvallen van de vijand van onze zaligheid. Het is waar, wanneer de overtuiging begint, en de ziel verlegen wordt over haar zonden, en voor de hel en de toorn Gods bevreesd is, komt de satan in dit troebele water vissen, zijn verzoekingen met de overtuiging des Geestes tezamen mengende, opdat, indien het in zijn macht was, hij

door list of door geweld de overtuiging mocht doen verdwijnen, ten einde de overtuigde ziel nooit tot Christus moge komen om genezing; de satan zal aan haar rechterhand staan om haar te wederstaan. Maar het onderscheid tussen dezelve is tweeledig.

a. De overtuigingen des Geestes zijn voordat de ziel tot Christus komt, en dienen als een strenge tuchtmeesteres om haar tot Christus te leiden (Galaten 3:24). Maar de verzoekingen van de satan zijn inzonderheid wanneer de ziel tot Christus komt, ten einde zij van Hem zou afblijven, en niet tot Hem komen. Indien de Geest van God door de overtuiging van de wet de mens terneder werpt, en hem als schijnt te verscheuren, zo is het oogmerk om hem tot Christus te drijven om hulp en genezing, en om hem op te wekken om tot een Zaligmaker te komen, en te vluchten tot de vrijstad. Maar de verzoekingen van de satan, wanneer hij de ziel terneder werpt en verscheurt, zijn als zij tot Christus komt, ten einde hij haar mocht afhouden, of moedeloos maken om tot Hem te komen.
b. De overtuigingen des Geestes zijn vernederend, strekkende om de ziel te doen wanhopen in haarzelf, of ook in God buiten Christus. Maar de verzoekingen van de satan zijn verschrikkend, strekkende om de ziel te doen wanhopen van ooit enige hulp bij Christus of bij God door Hem te verkrijgen. De eerste sluit de deur der hoop door de wet, maar de duivel wil de deur der hoop sluiten door het Evangelie.
4. Zie hieruit, dat er geen grond is om de godsdienst, of de godsdienstige plichten te beschuldigen, niettegenstaande de moedeloosheden en de beproevingen die er in de weg van onze plicht zijn. Hoewel de zaken erger mogen worden in de weg van uw plicht en van uw komen tot Christus, zo beklaagt u nochtans niet over uw komen tot Hem, al valt u de duivel onderweg op het lijf; gij hebt genoeg om over uzelf te klagen, al beklaagt gij uzelf niet dwaselijk. Het zou vrij wat erger met u zijn, indien de duivel en uw eigen goddeloos hart zo veel de overhand kregen, om u af te houden van het gebruik van de middelen. Wanneer gij met Petrus uzelf aflaat op het water om tot Christus te komen, weest dan niet bevreesd, hoewel de duivel een storm mocht verwekken; want de Heere Jezus ‘is geweldiger dan het bruisen van grote wateren, dan de geweldige baren der zee’ (Psalm 93:4). Denk nooit te minder van Christus, hoewel de zaken erger mogen schijnen te worden, wanneer gij tot Hem om rust komt, en gij kwelling vindt; want het is de duivel en het boze hart die u al de kwellingen veroorzaken. Bewaar toch goede en betamelijke gedachten van de Heere Jezus; gelooft dat Hij alles voor u doen kan, en wacht totdat gij ook ondervindt dat Hij het voor u doet. Schep, als het ware, wind uit alle tegenstrijdige voorzienigheden, om u te meer te drijven tot uw rustplaats; want allen die tot Hem komen, zullen ten spijt van de duivel rust vinden. Sommigen beginnen hier in de tijd rust te vinden, hoe zeer zij ook van de duivel en van het ongeloof van tijd tot tijd ontrust mogen worden, totdat zij eens een volkomen rust genieten zullen in de hemel.
5. Zie hier ook, het merkteken van een waar gelovige, en van een komende tot Christus. Indien de duivel geen vijand is van uw geloof, dan mag gij weten dat het een vals geloof is. Velen hebben een geloof daar de duivel wel genoeg mee vergenoegd is, en daarom valt hij hen ook nooit over hetzelve lastig; maar indien gij het zaligmakende geloof hebt, dat zal een spijt voor de hel zijn; of indien gij tot Christus komt, dan mocht gij vrijelijk staat maken dat de duivel u op het lijf zal vallen. Zo snel begint het ware geloof niet, of de strijd des geloofs neemt zijn aanvang. Sommigen mogen Zichzelf zegenen dat zij nooit door de duivel aangevallen zijn, daar zij ondertussen in zijn wieg liggen en door hem in slaap gesust worden. Beproeft dan uw

geloof. Indien het uit de hemel is, zo zal het tegenstand ontmoeten van de hel; ‘want wij hebben de strijd niet tegen vlees en bloed, maar tegen de overheden, tegen de machten, tegen de geweldhebbers der wereld der duisternis dezer eeuw, tegen de geestelijke boosheden in de lucht’ (Éfeze 6:12). En daarom worden wij geroepen om, als een gedeelte van de geestelijke wapenrusting, inzonderheid aan te nemen ‘het schild des geloofs, met hetwelk wij al de pijlen des bozen kunnen uitblussen’ (vers 16). De duivel kan u vreedzaam tot de plichten laten gaan, tot het lezen, tot het bidden en tot het avondmaal, omdat gij deze dingen vleselijk en sleurdienstig doen kunt, en nochtans naar de hel gaan. Maar indien gij eens begint tot Christus te komen, en de plichten gelovig te verrichten, dan zijt gij op de weg naar de hemel; en zo de duivel dan maar kan, dan zal hij u terug trekken, en u neerwerpen met moedeloosheden, en ook verscheuren met verzoekingen, hetzij dan als gij komt, of nadat gij gekomen zijt. Maar het is altijd het beste geloof, dat het meest wordt tegengestaan van de duivel.

Nu heb ik nog een woord:

1. Tot degenen, die nog nooit tot Christus om hulp en zaligheid gekomen zijn. O! blijft niet van Hem af uit vrees dat de duivel u nederwerpen en verscheuren zal. Het is beter in het komen tot Christus terneder geworpen te worden, dan eindelijk door de hand van God met de duivel geworpen te worden in de hel, die u en de duivel beiden daarin werpen zal, indien gij niet tot Christus komt. Het is beter dat de duivel u verscheurt wanneer er een Jezus voorhanden is om u van hem te verlossen, dan dat God Zelf u verscheurt wanneer er niemand zal zijn om u te redden; ‘verstaat dit toch, gij God vergetenden; opdat Ik niet verscheure, en niemand redde’ (Psalm 50:22). Komt dan, of anders blijft gij slaven van de duivel en van uw begeerlijkheden. O! wordt eens gevoelig voor uw ellende en slavernij; weet dat niemand u kan helpen of behouden, dan onze Heere Jezus Christus; Hij is een machtige en barmhartige Zaligmaker. ‘En de zaligheid is in geen ander; want er is ook onder de hemel geen andere naam gegeven onder de mensen, door welken wij moeten zalig worden’ (Handelingen 4:12). Geef dan het werk in Zijn hand, opdat Hij uw ziel zalig make. Breng uw zoon hier, zeide Christus tot deze man. O! kom en breng uw kinderen met u; hoort Hem tot u zeggen: breng uw zoon, breng uw dochter tot Mij, breng uw ziel en uw geval tot Mij, o! breng uw kwaal tot Mij, breng uw harde hart tot Mij, en Ik zal het verzachten; breng uw onrein hart tot Mij, en Ik zal het reinigen; brengt uw hart dat van de duivel bezeten is tot Mij, en Ik zal hem uitwerpen; breng uw zeven duivelen tot Mij, en Ik zal ze uitwerpen.
2. Tot ulieden, die in gehoorzaamheid aan Zijn roeping tot Hem komt. O, weest verbaasd noch afgeschrikt, hoewel de duivel u terneder werpt en verscheurt, als gij in het komen tot Christus zijt; want hier is een Jezus die gereed is om u op te helpen, wanneer de satan u terneder werpt, en om u te genezen wanneer hij u verscheurt. Hij is gereed om allen, die door de oude slang gebeten zijn, te helpen; het is Zijn ambt om ‘de werken des duivels te verbreken’ (1 Johannes 3:8). Gij mocht verzekerd zijn, dat het een boze geest is die u bewerkt, als hij u verhinderen en beletten wil om tot Christus te komen; want de stem van de Geest Gods is: komt (Openbaring 22:17): ‘En de Geest en de bruid zeggen: Kom’. De Geest Gods moge, als een Geest der dienstbaarheid de ziel terneder werpen eer zij tot Christus komt, en ook ten einde zij tot Hem komen zou, maar het is niet de Geest Gods die een komende gelovige terneder werpt; nee, ‘wij hebben niet ontvangen de Geest der dienstbaarheid wederom tot vreze’ (Romeinen 8:15). Na het komen tot Christus, en het geloof in Hem, is het

alleen de duivel die u terneder werpt en verscheurt. Vreest niet voor de helse leeuw, omdat de Leeuw uit de stam van Juda hier is om u te beschermen. Het is het ongeloof en het afwijken van Christus, die u in het grootste gevaar brengen; en daarom vreest niet, gelooft alleenlijk.

TWEEDE GEBRUIK VAN VERMANING EN RAADGEVING

Deze leer kan ook worden toegepast tot vermaning en raadgeving, inzonderheid voor degenen, die wanneer zij tot Christus willen komen, verzocht en gescheurd worden van de duivel, ten einde zij door genade tegen zijn aanvallen en vurige pijlen versterkt mogen worden. Daar zijn alleen zes soorten van verzoekingen, tegen welke ik u voor het tegenwoordige zal zoeken te versterken.

1. Ten aanzien van inwendige Godslasteringen.
2. Ten aanzien van inwendige omzwerving van het hart.
3. Ten aanzien van het nalaten van de plicht.
4. Ten aanzien van het bedrijven van de zonde.
5. Ten aanzien van onbetamelijke bevattingen van God.
6. En ten aanzien van zelfmoord.

Daar zijn ten aanzien van al deze dingen verzoekingen, tegen welke gij nodig hebt gesterkt te zijn. Terwijl gij tot Christus komt, kan de satan u terneder werpen, en u in al deze en vele andere opzichten verscheuren. Maar ik zal van elk van de gemelde dingen maar een woord spreken.

1. Vooreerst, daar zijn verzoekingen van de satan ten aanzien van inwendige Godslasteringen, door welke hij de zielen, van degenen die tot Christus Jezus willen komen, als het ware zoekt te verscheuren. Zij kunnen tot schrikkelijke en godslasterlijke gedachten, die wegens haar hatelijkheid en gruwelijkheid niet te noemen zijn, verzocht worden. Deze zijn vreselijk voor het gemoed, en verschrikkelijk voor een zwak gelovige die tot Christus komt. Ten einde gij dan tegen dezelve gesterkt mocht zijn, zal ik deze volgende raadgevingen voordragen.

a. Weest niet door dezelve ontzet, omdat zij u meer kwaad doen door haar verschrikking, dan door haar schuld. Het is waar, de schuld daarvan is zo groot, dat dezelve onvergeeflijk is voor hem die ze ingeeft. Zij zijn de zonden van de satan, en niet de uwe; hij zal er rekenschap voor geven, en niet gij. Hoewel hij deze bastaarden voor uw deur leggen mocht, zo is hij er nochtans de vader van. Zulke gedachten zijn gelijk de bliksem in een kamer of vertrek, welke grotelijks doet verschrikken; maar gelijk de bliksem niet uit enige oorzaak in het huis of vertrek ontstaat, zo ontstaan ook deze gedachten niet uit iets dat in u is; zij komen niet eigenlijk van uw verdorvenheden, want zelfs worden ze van de onwedergeborenen gehaat; en hoewel de zaden van alle zonden in onze natuur zijn, zo schiet nochtans deze zonde zeer zelden, indien ooit, zelfs in verworpenen op; ja de duivel zelf denkt zo niet van God, als deze gedachten te kennen geven. Omdat gij dan niet dadelijk aan deze gedachten toestemming geeft, noch ook oorspronkelijk in Adam aan dezelve toestemming gegeven hebt, zo zijn ze uw zonden niet. Stel dat de één of andere snode boef, een kuise maagd in het veld ontmoetende, haar verkracht; indien zij schreeuwt en tegen worstelt, is zij volgens de wet van God onschuldig; het is wel haar verdrukking, maar

niet haar zonde; zij mag wel treuren om haar lijden, maar niet om haar schuld, inzonderheid als zij niets gedaan heeft om hem op te wekken; het zou kunnen zijn, dat de schelm haar in het gebed vond, gelijk de duivel u vindt wanneer hij u deze gedachten inwerpt. Weest daarom goedsmoeds: gij zijt meer verschrikt dan beschadigd; want een zorgeloze en omzwervende gedachte in het gebed heeft meer schuld in zich, dan deze allen tezamen. Toen Christus in de woestijn was, verscheen hem de duivel in een lichamelijke gedaante; Hij wist dat het de satan was, maar was in het minst niet bevreesd. Wij moesten Hem dan trachten na te volgen. Wanneer iemand schielijk dreigt ons in het oog te slaan, al weten wij dat hij niet voorheeft het dadelijk te doen, zo kan hetzelve nochtans niet nalaten zich toe te sluiten; zo kunnen wij ook nauwelijks nalaten voor die gedachten te schrikken, maar wij moeten die vrezen tegengaan en overwinnen. Ik zeg niet, dat wij van die gedachten geen afgrijzen moeten hebben, want dan zouden wij slimmer dan de heidenen zijn; maar zij moeten ons door vrees niet uit ons geloof, uit onze plichten en uit onze vertroosting jagen.

b. Laten deze godslasterlijke gedachten en ingevingen u niet afzetten van uw plichten; want hoewel deze gedachten uw zonden niet zijn, zo kunnen zij nochtans een oorzaak tot zondigen zijn, wanneer zij u van het geheel en van andere plichten aftrekken. Gij kunt mogelijk denken, dat het beter is niet te bidden, dan met deze gedachten bezet te zijn, maar weet dat uw gebeden u meer goed kunnen doen, dan deze gedachten u kwaad doen kunnen; en hoe zult gij overwinnen, wanneer gij uw wapenen wegwerpt? Wilt ook niet haasten om van uw plichten uit te scheiden, want dus zoudt gij de duivel te veel onderdanigheid bewijzen; zijn verzoekingen moesten u te meer, maar niet te korter of te zeldzamer doen bidden.

c. Overdenk deze gedachten niet weer, zelfs dan niet wanneer gij tot God gaat om over de satan en zijn vreselijke aanvallen te klagen; want indien gij aan de verzoeker niet toegeeft, dan zijn die lasteringen geen stof van belijdenis, maar veeleer van klacht, gelijk een vrouw die verkracht is, haar verdrukking niet belijdt, maar betreurt. Wilt ze ook niet overzeggen, wanneer gij tot een leraar of tot een christelijke vriend komt, om raad of om troost; meldt alleen maar in het algemeen dat schrikkelijke gedachten en lasteringen u beroeren, dan zullen zij u wel verstaan; zij zouden misschien wel zo graag hebben dat de satan zulke gedachten inwierp, dan dat zij u die hoorden noemen.

d. Bidt veel tegen deze lasteringen, en zoekt zo door dezelve voordeel te doen, om u op de satan daarover te wreken; hetgeen geschieden kan, indien gij doet gelijk diegenen deden, daar wij van lezen in Handelingen 19, welke, wanneer zij hoorden dat sommigen hun godin Diána tegenspraken, omtrent twee uren lang uitriepen: Groot is de Diána der Efézeren; zodat een iegelijk, die tegen Diána wilde spreken, niet gehoord kon worden. Doet ook gij desgelijks; wanneer de satan lasterlijke gedachten inwerpt, wilt dan God loven en prijzen, en wanneer gij zulks niet kunt doen, beproeft dan enige psalmen, die vol van lof of dankzeggingen zijn, te lezen of te zingen, gelijk Psalm 103,105,116,145 en anderen; en wanneer gij alleen zijt, daar waar u niemand horen kan, leest of zingt ze dan met een luide stem, en als de satan dan bemerkt, dat gij door zijn verzoekingen profijt doet, zo zal hij moede worden om u langer te verzoeken. Deze lasteringen zijn satans lasteringen van de God des hemels, en daarom moet gij met dezelve handelen gelijk Hizkía deed met de brieven van Rabsaké: ‘Hij ging op en breidde die uit voor des HEEREN aangezicht’ (2 Koningen 19:14). Hij wilde die niet lezen, maar breidde die uit voor het aangezicht des Heeren; alzo moest gij, zonder de lastering te noemen, daartegen bidden, dat God deze rook des afgronds wilde verdrijven. Gij mocht wel over enigen van zijn lasteringen redetwisten, gelijk wanneer

hij u verzoekt om het aanwezen Gods en de waarheid der Goddelijke openbaring in twijfel te trekken, gelijk Michaël met de duivel twistte over het lichaam van Mozes (Judas:9), maar wanneer gij ook zo, bijvoorbeeld verzocht wordt om te twijfelen of de Schriftuur Gods Woord is, zo mocht gij de klare argumenten overwegen, welke het bewijzen, en de satan vragen waarom hij voor dezelve vlucht? Indien de ark niet Gods ark was, waarom viel Dagon dan daarvoor neer? Indien de Schriftuur niet Gods Woord is, waarom verzoekt mij de satan dan om dezelve niet te geloven? Maar vertrouw niet op uw redenering, want de satan zal voor uw redenering te sterk zijn; maar begeeft u tot de Heere Jezus door het gebed; want hoewel de satan het tegen uw argumenten uit mocht houden, zo zal hij nochtans het gebed des geloofs niet kunnen wederstaan: De 'archangel Michaël zeide: De Heere bestraffe u' (Judas:9). Hoewel de satan voor uw bestraffingen niet vluchten zal, nochtans zal en moet hij voor de bestraffing Gods de vlucht nemen. En ziet hier in het voorbijgaan de uitnemendheid van Christus boven de archangel: Christus bestraft de satan door Zijn eigen macht en autoriteit, want Hij zegt niet: De Heere bestraffe u', maar: 'Ga weg achter Mij, satanas!' (Mattheüs 16:23).

2. Ten tweede, daar zijn verzoekingen van de satans, met opzicht op de omzwervingen van het hart in de plichten. De satan weet dat, indien hij deze vliegen kan doen komen en blijven in deze kostelijke zalf, dat zij dezelve zullen doen stinken. Hij weet dat, indien de gedachten omzwerven, de Heere dan geen acht geeft op de woorden van de mond; en indien hij uw gebeden kan bederven, zo hij vreest niet voor enig goed dat u de ordonnantiën doen zullen. Indien uw gedachten aards zijn, dan scheelt het hem niet hoe hemels uw woorden zijn. Hierin ontvangt de satan veel bijstand van het boze hart (Mattheüs 15:19): 'Uit het hart komen voort boze bedenkingen', enz. Zij komen voort uit het hart, gelijk spranken uit een oven; zij blijven niet in het hart, maar zij zijn werkzaam en vliegen naar het hoofd, en zij komen niet uit het hart als vonken uit een keisteen, die door kracht en geweld daaruit gedrongen worden, maar zij komen er uit voort zegt Christus; dat is, zij komen er vanzelf uit voort, en zij komen er altijd uit voort, in een aanhoudende werkzaamheid.
's Satans verzoekingen, ten aanzien van de omzwervingen van het hart, worden ook bevorderd door een menigte van bezigheden; en dat tweeledig, wanneer wij van een menigte van bezigheden afkomen; want ons hart is als een beroerde zee; het moet enige aanmerkelijke tijd hebben eer het gestild is, hoewel de winden, die de storm verwekt hebben, op mogen houden; maar wanneer wij van onze bezigheden afkomen, dan moet er enige tijd wezen eer onze harten stil en gerust kunnen zijn, en bekwaam wezen voor het gebed. Ja in deze moeten onze harten erger zijn dan de zee, omdat de toekomende bezigheid ons zal aftrekken, eer ze dadelijk gekomen is. De zee is niet onstuimig voordat de wind waait; maar de bezigheid die wij te verrichten hebben, zal ons beroeren voordat dezelve verricht wordt. Het is een zware zaak om de bezigheid uit onze gedachten te houden wanneer wij bidden, en om dezelve te doen ophouden totdat wij gedaan hebben. Om u nu daartegen te versterken, zal ik deze vier volgende raadgevingen voordragen:

a. Benaarstigt u om de liefde van de wereld gedood te krijgen; want waar onze liefde is, daar zullen onze gedachten zijn. Uw liefde te zetten op de wereld, en uw gedachten op God, dat zult gij bevinden geheel en al onmogelijk te zijn. 'Zo iemand de wereld liefheeft, de liefde des Vaders is niet in hem' (1 Johannes 2:15). O, zoek dan dit gedood te krijgen.

b. Legt uw schat in de hemel; want ‘waar uw schat is, daar zal ook uw hart zijn’ (Mattheüs 6:21). Het hart van de Joden ‘wandelde de gierigheid na’ (Ezechiël 33:31). Toen zij het Woord kwamen horen, konden zij hun harten en gedachten niet bewaren waar hun lichamen waren, maar zij moesten zijn waar hun liefde en waar hun schat was.
c. Laat niet de wereld uw gemeenzame vriendin worden; want gemeenzame vrienden komen binnen zonder te kloppen of verlof te vragen; weest gij dan een vreemdeling voor deze tegenwoordige wereld, gelijk degenen van wie wij lezen in Hebreeën 11:13: ‘Zij beleden dat zij gasten en vreemdelingen op de aarde waren’; zij waren niet in dit of in dat deel van de aarde vreemdelingen, maar op de gehele aarde. Weest gij dan een vreemdeling voor de wereld, en dan zal de wereld u niet komen bezoeken in het gebed.
d. Stelt het gebed tot uw vermaak, en niet tot uw taak. De kinderen zijn gewoon gedurig van hun boek af te zien, omdat zij er geen lust in hebben; maar wanneer zij spelen, dan zijn zij ijverig en naarstig. Een vogel klapt met de wieken in de kooi, maar op een boom zal hij stil zitten en zingen. ‘En dat ik inga’, zegt David, ‘tot de God der blijdschap mijner verheuging’ (Psalm 43:4). Wanneer onze gedachten voldoening krijgen, dan nemen zij haar verblijf en zwerven niet meer om.

3. Ten derde, daar zijn verzoekingen van de satan, met opzicht tot het nalaten van de plicht. Bijvoorbeeld, wanneer hij de zwaarheid en moeilijkheid vertoont die in dezelve is. O, ik kan niet recht bidden of de zonde doden, en daarom mag ik dezelve wel nalaten. Ten einde gij u nu tegen deze verzoeking sterken mocht, zo overweegt:

a. Dat de plicht noodzakelijk is. Gij moet u oefenen tot de godzaligheid; gij moet u benaarstigen om uw geweten onergerlijk te bewaren voor God en voor de mensen, en ‘standvastig, onbeweeglijk, altijd overvloedig te zijn in het werk des Heeren, als die weet dat uw arbeid niet ijdel zal zijn in de Heere’ (1 Korinthe 15:58). Wat de goddelozen betreft, die anders gezind zijn, hart noch wil hebbende tot ‘s Heeren dienst, die kunnen anders niet verwachten dan dit: ‘Deze mijn vijanden, die niet hebben gewild dat ik koning over hen zou zijn, brengt ze hier en slaat ze hier voor mij dood’ (Lukas 19:27). Ja ‘Hij zal met vlammend vuur wraak doen over degenen die God niet kennen, en over degenen die het Evangelie van onzen Heere Jezus Christus niet gehoorzaam zijn’ (2 Thessalonicenzen 1:8). Daarom zijn dezelve volstrekt noodzakelijk.
b. Overweegt ook, dat het mogelijk is om de Heere, door Zijn eigen genade, welbehaaglijk te dienen. Hoewel de plichten zwaar en moeilijk zijn voor de natuur, indien gij nochtans de Geest Gods ontvangt om u te helpen, zo zult gij ze wel kunnen doen; en tot dit einde heeft God ook Zijn hulp beloofd (Jesaja 40:29,31): ‘Hij geeft de moede kracht, en Hij vermenigvuldigt de sterkte dien die geen krachten heeft. Die de HEERE verwachten, zullen de kracht vernieuwen’, enz. Al de heiligen hebben Gods weg beproefd, en bevonden dat de weg des Heeren sterkte voor hen geweest is; ja dat ‘de wegen der wijsheid, wegen van liefelijkheid zijn, en dat al hun paden vrede waren’ (Spreuken 3:17), ‘hun vermaak is in des Heeren wet’ (Psalm 119:70). ‘In het houden van Zijn geboden is grote loon’ (Psalm 19:12). Een aanblik van Gods gunst is al uw arbeid overwaardig, al ware dezelve nog duizendmaal meer. Daar is altijd enige zoetigheid in de godsdienst, die met het zorgvuldig waarnemen van dezelve gepaard gaat. Hoewel de ziel niets te eisen heeft, uit hoofde van haar eigen werken en plichten, zo behaagt het de Heere nochtans genadiglijk Zijn eigen weg te zegenen, wanneer de

ziel daarop gevonden wordt, behalve dit genadeloon, hetwelk zij te verwachten heeft in de hemel. Laat dan het geloof deze verzoeking van de satan terneder werpen, zeggende: Hoewel de satan zwarigheden voorstelt in de weg, zo heeft Christus nochtans grotere zwarigheden ondergaan; Hij heeft de last des daags en de hitte gedragen; ik word niet geroepen om Gods rechtvaardigheid te voldoen, dat heeft Christus voor mij gedaan; ik word niet geroepen om de wet te vervullen als verbond der werken; Christus heeft dat voor mij gedaan; ik word niet geroepen om te werken om het leven, maar om te werken uit liefde voor Hem, Die al mijn werken in mij en voor mij werkt, en Die, gelijk Hij mij tot dit werk van liefde roept, ook beloofd heeft in mij te werken het willen en het werken naar Zijn welbehagen; daarom zal ik in Zijn Naam en in Zijn sterkte heengaan, en Zijn gerechtigheid vermelden, de Zijne alleen; en in Zijn Naam wil ik zelfs met de duivel worstelen, want Christus heeft hem reeds overwonnen.

4. Ten vierde, daar zijn verzoekingen van de satan, met opzicht tot het bedrijven van de zonde. Hij zal de ziel inboezemen, dat het een kleine zonde is, en dat God niet om een kleine zonde vertoornd zal zijn; gelijk om een leugen in dwaasheid, om een ijdel woord, enz. Kan zulk een kleine zonde de ziel in gevaar stellen? Om u dan tegen deze verzoeking te versterken, zo overweegt:

a. Dat de eerste zonde, die het ganse mensdom in een ellendige staat gebracht heeft, een kleine zonde scheen te wezen. Het was maar het eten van een verboden vrucht; nochtans zou die zonde het menselijke geslacht voor eeuwig bedorven hebben, indien Christus voor dezelve niet voldaan had. Daar was een man die maar een weinig hout zocht op de sabbatdag; dit zou men denken maar een kleine zonde geweest te zijn; nochtans waren Gods gedachten anders dan de onze; want God oordeelde die zonde de dood waardig te zijn (Numeri 15:32,35). Uza's zonde, dat hij zijn hand uitstrekte naar de ark, en ze hield toen de runderen struikelden, scheen een kleine zonde; en nochtans weet gij, hoe hij terstond doodgeslagen werd (2 Samuël 6:7). Het is gevaarlijk om zelfs een kleine verkeerde vasthouding te doen aan een struikelende ark.
b. Overweegt de natuur van elke zonde. Hoewel sommigen in vergelijking klein en anderen groter zijn; dat is, dat zij wegens verschillende verzwaringen, zwaarder voor God zijn dan anderen, zo zijn nochtans geen zonden op zichzelf klein. De minste zonde wordt begaan tegen een oneindig God, en een oneindige autoriteit, en kan niet dan door een oneindige voldoening worden weggenomen; ook zijn het geen kleine beloften of kleine bedreigingen die door uw zonden veracht worden; ja daar is geen kleine ondankbaarheid tegen God in kleine zonden; daar is grote onvriendelijkheid tegen de Heere in kleine zonden. Zullen wij God, onze beste Vriend, vertoornen om een kleine zonde? O, snode ondankbaarheid! Is dit uw liefde tot uw Vriend? 'De bezoldiging van elke zonde is de eeuwige dood' (Romeinen 6:23). Het is geen kleine ellende daar iedere zonde u voor blootstelt. Zult gij de toorn van een oneindige God licht achten? Acht dan de kleine zonden niet licht. Met één woord, gedenkt dat de stoutheid in kleine zonden een aanmoediging zijn zal tot grotere. De zonde is van een indringende en betoverende natuur; een kleine diefstal kan de weg banen tot een grotere. De duivel zoekt de mensen van de ene trap tot de andere te brengen; hij verzoekt hen tot het tegendeel van hetgeen van de welgelukzalige mens getuigd wordt (Psalm 1:1); hij verzoekt hen om te 'wandelen in de raad der goddelozen'; met hen gewandeld hebbende, verzoekt hij hen verder om te 'staan op de weg der zondaren', hetwelk een trap verder is; en dan een tijd met hen daarop gestaan hebbende, verzoekt

hij hen eindelijk, om te ‘zitten in het gestoelte der spotters’, zelfs tot de hoogte van goddeloosheid. De duivel doet u eerst nederzitten bij de dronkaard, dan met hem drinken, en dan dronken drinken. Dus leidt hij de mens van onreine gedachten tot onreine lonken, woorden en werken. Laat dan het geloof deze verzoeking weerstaan, en weest toch waakzaam tegen datgene hetwelk gij een kleine zonde noemt. Daar is niemand die de zonde recht gezien heeft, die enige zonde klein noemen kan; ook kan het nooit zijn, totdat er een kleine wet is om verbroken te worden, een kleine God om te vertoornen, een kleine schuld te maken, en een kleine toorn te verdienen, welke allen onmogelijk kunnen zijn, godslasterlijk te wensen, en onzinnigheid te verwachten.

5. Ten vijfde, daar zijn verzoekingen van de satan, met opzicht tot onbetamelijke bevattingen van God. De satan kan zeer wonderlijke en onbetamelijke bevattingen en gedachten van God inboezemen, aller-onwaardigste gedachten van Hem, hoedanigen niet te noemen zijn; en de overste dezer wereld heeft aan ons, die zo onkundig zijn van God, veel hulp om deze wanschapen gedachten in ons te bevorderen. Maar om u tegen deze aanvallen te versterken, zal ik deze twee besturingen, aangaande de weg hoe wij van God zullen denken, voordragen:

a. Wij hebben van Hem te denken, dat Hij onbegrijpelijk is; want de gedachten die wij van Hem hebben moeten, zijn overstelpende gedachten. Zolang wij alleen werkelijk zijn, en wij onze gedachten van God meester zijn, zijn ze onwaardig van Hem. Al wat wij begrijpender-wijze verstaan, en het niet oneindig boven ons begrip bevinden te wezen, dat is God niet, en moet niet aangebeden worden. Ik heb eens een samenspraak tussen een heiden en een christen gelezen. De heiden, de christen zeer ernstig in het gebed vindende, en geen beeld voor hem ziende, vroeg hem, wie hij aanbad; waarop de christen antwoordde dat hij het niet wist. Waarom bidt gij Hem dan aan, zei de heiden? Ik bid Hem daarom aan, zei hij, omdat ik Hem niet kennen kan. Het is wonderlijk, zei de heiden, dat iemand ernstig datgene aanbidt, hetwelk hij niet kent; maar het is nog wonderlijker, zei de christen, om datgene aan te bidden, dat wij begrijpen kunnen. Indien wij onszelf niet in onze gedachten van God verliezen, zo zijn onze gedachten van Hem verloren. Wanneer wij een steen werpen in een sloot of in een vijver, zo zal zulks hoe langer hoe grotere cirkels in het water maken, totdat zij eindelijk aan de kant komen; maar zo iemand een molensteen wierp in het midden van de oceaan, hoewel die grotere cirkels maken mocht, zo zouden ze nochtans de kant niet raken, omdat de kracht lang verspild zou zijn, eer ze zover aankomen. Maar wanneer wij ook zo van het schepsel denken, dan kunnen wij gemakkelijk onze gedachten uitbreiden, dat wij haast een einde zien aan haar volmaaktheid, en om meer van haar uitnemendheid te begrijpen; maar wanneer wij van God denken, dan ‘kunnen wij Hem niet uitvinden, tot de volmaaktheid toe’ (Psalm 119:96; Job 11:7). Hier moet onze kennis in verwondering, en onze liefde in verrukking eindigen. Ja wij moeten van God denken, als zijnde boven alle woorden, boven alle verwonderingen, boven alle kennis, boven alle liefde en boven alle verrukking. Maar laat ons tot de Schriftuur gaan; God weet best van Zichzelf te spreken, en wij mogen veilig in de Schriftuurlijke uitdrukkingen berusten (Nehémia 9:5): ‘En men love de Naam Uwer heerlijkheid, die verhoogd is boven allen lof en prijs’, boven de lof van mensen en van engelen. Dit is een zeer hoge uitdrukking; maar kan dezelve Hem wel bereiken? Och nee; want dan zou God niet verhoogd zijn, boven alle lof en prijs, omdat dit Hem bereiken zou.

b. Wij hebben van God te denken en Hem te begrijpen in Christus; wij hebben op Christus te zien in onze toenaderingen, en in al onze daden van godsdienst. Al de voorgaande aanmerkingen zullen ons maar op een grotere afstand van God houden, ons van Hem vervaard maken, en van Hem doen vluchten, indien wij niet verder gaan. Het uiterste daar wij anders toe gebracht zullen worden, is om aan barmhartigheid te denken zonder een belofte, hetwelk een zeer willekeurige zaak is; en wij zien dat God geen barmhartigheid bewezen heeft aan de gevallen engelen, want daar is nooit een duivel bekeerd geworden; daarom moeten wij noodzakelijk gedachten van Christus hebben. Wij moeten 'allen de Zoon eren, gelijk wij de Vader eren' (Johannes 5:23).

Wij moeten de Zoon eren als Koning. God heeft Christus verhoogd verre boven al de hemelen, en heeft ons bevolen alles in Zijn Naam te doen (Kolossenzen 3:17): 'En al wat gij doet met woorden of met werken, doet het alles in de Naam des Heeren Jezus, opdat zij allen de Zoon eren, gelijk zij de Vader eren. Die de Zoon niet eert, eert de Vader niet, Die Hem gezonden heeft' (Johannes 5:23). Ik zal u tot dit einde een geschiedenis verhalen, welke deze is: Theodosius de keizer, een edict of plakkaat gemaakt hebbende om de arianen vrijheid te geven om te mogen prediken, zo sloeg Amphilochius deze weg in, om de keizer dat plakkaat te doen herroepen. Theodosius, zijn zoon Arcadius tot medekeizer en Cesar, nevens zich gemaakt hebbende, zo kwamen verschillende bisschoppen om de keizer te begroeten, Arcadius geluk te wensen, en hun goedkeuring over 's keizers daad te kennen te geven; alsook om hierdoor hun eer en achting voor Arcadius te tonen, dat zij hem aannamen voor de opvolger van Theodosius in het keizerrijk; onder andere kwam ook Amphilochius, bisschop van Iconium, die nadat hij zeer onderdanig zijn eerbewijzing aan Theodosius bewezen had, heenging zonder enige eerbied te bewijzen aan Arcadius, hoewel hij nevens Theodosius zat in al zijn keizerlijke gewaden. Theodosius riep daarom Amphilochius toe, zeggende, weet gij niet dat ik mijn zoon Arcadius tot medekeizer met mij gemaakt heb? Waarop Amphilochius naar Arcadius toekwam, en hem op het hoofd kloppende, zeide dat hij een jongeling van goede hoop was. Theodosius, over deze onwaardigheid zijn zoon aangedaan, vertoornd zijnde, beval dat men hem in de gevangenis zou werpen. Amphilochius, nadat hij een weinig voortgegaan was, keerde weder, en zeide: O, Theodosius, gij zijt op mij vertoornd, omdat ik uw zoon dezelfde eer niet geef die ik u geef, terwijl gij hem een gelijke majesteit als uzelf gegeven hebt; maar meent gij dat God een welgevallen heeft, dat gij de arianen toelaat dat zij Christus Zijn Zoon onteren, Die Hij aan Zijn rechterhand gezet heeft in heerlijkheid, en bevolen heeft dat alle mensen de Zoon zullen eren, gelijk zij de Vader eren? Waarop het edict terstond herroepen werd. Zo mag ik ook tot u zeggen: Meent gij dat God uw dienst aan Hem zal aannemen, al is dezelve nog zo groot, indien gij op Christus geen acht geeft? Weest verzekerd, dat God u en uw godsdienst verwerpen zal.

Maar gelijk God wil dat Christus de eer van Zijn Koninklijk ambt ontvangen zal, zo ook van Zijn Priesterambt. Onderstelt, dat de één of andere grote monarch, met toestemming van zijn zoon, de straf van enige oproerige onderdanen op zijn zoon leggen zou, daardoor zowel de eer van zijn zoon, als het pardon van de rebellen bedoelende, en dat de koning daarop een proclamatie liet uitgaan, om te laten weten dat zijn zoon aan zijn gerechtigheid voldaan had, en voor hen de vergeving verworven, maar dat velen van hen hier niet op vertrouwende, geschenken wilden zenden tot de koning om zijn gunst te verwerven, zo zou de koning om deze reden hun geschenken verachten, inzonderheid omdat zij dus zijn zoon beroven van de eer van hun vrede en vergeving te verdienen, alsook omdat zij daardoor klaar te kennen

zouden geven, dat hun misdaad niet zo groot was, of een kleinigheid zou die wel vergoeden kunnen, gelijk deze hun geschenken. Gewis, indien geschenken de zaak hadden kunnen goedmaken, zo had zijn zoon grotere geschenken dan zij, en dan had hij niet behoeven te sterven of te lijden. De verklaring van deze gelijkenis kan gemakkelijk gedaan worden. God heeft een walg van onze gebeden en van al onze godsdiensten, wanneer wij die brengen als een voldoening aan Zijn rechtvaardigheid; wanneer wij met ons modderig water, onze tranen, het verzoendeksel besprengen willen, en wij het heiligdom met de stinkende reuk en vuile dampen van onze gebeden vervullen willen, welke niet met het reukwerk van Christus' gerechtigheid welriekend zijn gemaakt, of die niet beter zijn dan de rokerige dampen van een mesthoop; ik zeg hiermee tot het heiligdom te gaan, in plaats van met het reukwerk van Christus' verdiensten en gerechtigheid, is niet om God te verzoenen, maar om Hem te tergen en te vertoornen. Dit maakt de paapse gestrengheden tot daden van hoogmoed, in plaats dat zij daden van afsterving en doding zouden wezen.
God wil ook, dat Hij de eer zal ontvangen van Zijn Profetisch ambt; want het is door Zijn Geest dat Hij ons leert en onderwijst hoe wij bidden zullen, zowel als enige andere plichten van gehoorzaamheid oefenen. Door Zijn verdiensten zijn wij aangenaam, en door Zijn Geest ontvangen wij bijstand. Indien een kind eens enige uitnemende verhandeling over de wiskunde schrijven zou, in de Griekse taal, zo zouden wij zekerlijk besluiten dat hem iemand geleerd of zulks voorgezegd had; maar wanneer gij geestelijk of in de geest bidt, om deze of gene geestelijke weldaden, wie meent gij dat u zulks leert of voorzegt? Dit is niet uw moedertaal; het is zekerlijk de Geest van Christus, Die uw zwakheden te hulp komt. Kortom, Christus heeft door Zijn dadelijke en lijdende gehoorzaamheid, door welke Hij Gods rechtvaardigheid voldaan heeft, zulk een wonderlijk vermogen bij God, oneindig meer dan al de engelen in de hemel, in zoverre, dat God behagen heeft om de grootste zondaar te vergeven om Christus' wil. Daarom moet gij God in het gebed als een oneindig groot God en een God in Christus aanmerken. Wendt u tot God in Christus, een ootmoedig gevoel van uw afstand en zondigheid bewarende; merkt God in Christus aan als de aller-tederste en liefhebbendste Vader in de wereld. Indien Hij u niet alles geeft wat gij van Hem begeert, dat vloeit niet voort uit Zijn onwilligheid om het u te geven, maar uit uw ongeschiktheid om het te ontvangen.

6. Ten zesde, daar zijn verzoekingen van de satan, ten aanzien van zelfmoord. De satan verzoekt menigmaal op deze wijze, inzonderheid wanneer de ziel tot Christus wil komen, dan werpt hij ze terneder en scheurt ze, haar dringende om zichzelf te verscheuren; om zich maar te verdoen, en om een einde te maken aan haar leven. Dit is een stof daar ik zelden of ooit gelegenheid toe genomen heb om er op deze wijze van te spreken; maar nu acht ik dezelve te meer noodzakelijk, alzo wij in een tijd leven waarin wij omringd worden van schrikkelijke voorbeelden, dat de belijders gelaten zijn onder, en overmachtigd worden door het geweld van deze verzoeking; ja daar zijn zulke voorbeelden, die mogelijk het hart van velen hier tegenwoordig hebben doen beven. En daarom, omdat hetgeen geschied is, weer geschieden kan, en omdat ik niet weet of er onder zulk een groot aantal van mensen als hier vergaderd is, niet wel de één of ander onder zulk een verzoeking mocht zijn, zo zal ik deze volgende raadgevingen voordragen, ten einde gij tegen deze aanvallen gesterkt mocht worden.

a. Overweegt, dat de zelfmoord een zonde is, die zelfs strijdt tegen het licht van de natuur en tegen de uitgedrukte letter van Gods Wet: 'Gij zult niet doodslaan'; en gij

mag verzekerd zijn, dat geen gedachte van die soort, die in uw hart opkomt, van God zijn kan, omdat het beeld van de duivel daarop uitgedrukt is; ‘hij is een mensenmoorder van de beginne’ (Johannes 8:44).
b. Geeft de verzoeker niet toe; want hoewel dit een verzoeking is, die Gods volk eigen is, in zoverre dat er mogelijk maar weinigen zijn, die dus niet verzocht zijn geworden, gelijk ook zelfs de Heere Jezus alzo verzocht geworden is, tot Wien de duivel zeide: ‘Indien Gij Gods Zoon zijt, werp Uzelven nederwaarts’ (Mattheüs 4:6). Nochtans lezen wij van niet één heilige in de Bijbel, die de verzoeker bewilligd heeft. Wij lezen daar van niemand, dan van goddelozen die Zichzelf van het leven beroofd hebben, gelijk Saul, Achitófel en Judas; en immers zoudt gij niet begeren hun gelijk te zijn?
c. Overweegt ook, de tegengestelde praktijk van de heiligen in de Schriftuur, zowel in hun beste als slechtste toestanden. De oude Siméon ontving Christus in zijn armen; maar zocht hij nu zijn leven af te snijden, opdat hij in de hemel mocht zijn? Nee, hij wenste wel heen te mogen gaan, maar hij onderwierp zich aan de wil Gods, zeggende: ‘Nu laat Gij, Heere, Uw dienstknecht gaan in vrede, naar Uw woord’ (Lukas 2:29). Paulus was opgenomen in de derde hemel, en dus moet zijn begeerte, om ontbonden te worden, zeer groot geweest zijn; nochtans is hij tevreden om te wachten, totdat hij ontbonden wordt. Aan de andere kant, indien pijnen van het lichaam, of verschrikkingen van het geweten dienen mochten om zulk een verzoeking te versterken, zo heeft Job een groot deel gehad van die beiden; maar nochtans, in plaats van zich zijn leven te benemen, hoewel hij waarlijk zijn geboortedag vervloekt heeft, en ook naar de dag van zijn dood verlangde, zeide hij: ‘Ik zou al de dagen mijns strijds hopen, totdat mijn verandering komen zou’ (Job 14:14).
d. Overweegt ook, dat gij door zulke schrikkelijke ingevingen verzocht wordt, om uzelf een voorrecht aan te matigen dat God alleen toekomt. Hij die alleen zeggen kan: Ik leef in eeuwigheid, kan ook alleen zeggen: ‘Ik dood en maak levend, Ik versla en Ik heel’ (Deuteronomium 32:39-40). Uw leven is het uwe niet om er bestelling over te hebben; en gelijk gij uw leven niet kunt verlengen, zo mag gij hetzelve ook niet verkorten.
e. En daarom moet gij, wanneer gij dus verzocht wordt, de raadslagen van de duivel niet bewaren, noch zijn secretaris zijn, maar ga tot de één of ander leraar of geoefend christen, en zeg hun dat gij dus verzocht wordt; want deze verzoeking is ten dele overwonnen, wanneer dezelve geopenbaard wordt.
f. Voor dezulken, die wanneer zij sterven, denken verdoemd te worden, en naar de hel te gaan, is het de grootste onzinnigheid van de wereld om hun dood te verhaasten. Dat zij uit vrees voor de hel, in de hel als springen zouden, is zo strijdig tegen alle menselijke rede, dat het wonder is dat iemand zo zeer zou ophouden mens, ik laat staan christen te zijn, dat hij een zaak zou doen, die zo strijdig is tegen de natuur, en nog veel meer tegen de genade. Laat ik u eens vragen: Zoudt gij het verdragen kunnen om onder de Godslasteraars te zijn? Zoudt gij God zelfs wel voor een jaar, of ook wel voor een uur lang, kunnen lasteren, en die gehele tijd doorbrengen met enkel te vloeken en God te lasteren? Indien uw ziel hier voor schrikt, waarom wilt gij dan in de hel als inspringen, welke een plaats is van eeuwige godslasteringen? Ik heb van iemand gelezen, die een lange tijd verzocht zijnde om zichzelf van kant te helpen, eindelijk vastbesloten was om het te doen, want de gedachten van de helse kwellingen waren niet krachtig genoeg om haar daarvan af te schrikken; maar zoals zij heenging, om zichzelf het leven te benemen, werd zij indachtig dat zij in de hel voor eeuwig zou lasteren, waarvan zij een afkeer hebbende, om diezelfde reden teruggehouden werd. Indien gij alleen in een staat van schrik en pijn zoudt zijn, zo zou dat genoeg wezen

om u daarvan af te houden; maar dat gij uzelf werpen zou in een staat van godslastering, o, hoe kunt gij de gedachten hiervan dragen?
g. Wacht u om met de satan te strijden met de menselijke rede, want deze leviathan belacht de drilling der lans; zijn scherven zijn te hard om er mee te kunnen doorstoken worden; maar neemt het zwaard des Geestes, hetwelk is Gods Woord, hetwelk doorgaat tot de verdeling der ziel en des mergs en der samenvoegselen, en zegt tot de satan: Daar is geschreven: Gij zult niet doodslaan.
h. Bidt veel; want het zwaard des Geestes moet bestuurd worden door de ervaren arm van de Geest Gods. Indien gij heengaat in vertrouwen op uw eigen bekwaamheid, om de Schriftuur te kunnen behandelen door uw eigen kracht en wijsheid, zo zal het u gaan gelijk degenen daar wij van lezen in Handelingen 19:15-16; welke de duivelen wilden uitwerpen in de Naam des Heeren Jezus; ‘maar de boze geest antwoordende zeide: Jezus ken ik, en Paulus weet ik; maar gijlieden, wie zijt gij? En de mens in welken de boze geest was, sprong op hen, en hen meester geworden zijnde, kreeg de overhand tegen hen, alzo dat zij naakt en gewond uit dat huis ontvloden’.
De grote drangreden die de duivel gebruikt, om u tot zelfmoord te bewegen, is u wijs te maken dat gij een verworpeling zijt; maar gij moest hier overwegen dat de satan zulks niet weten kan. Is de satan, meent gij, in de raad Gods geweest, toen Hij Zijn eeuwige besluiten genomen heeft? De satan, die zelfs niet zo veel is als één van Gods huurlingen, maar die een slaaf en misdadiger in ketenen is, is er zo ver af van in Gods raad gestaan te hebben, dat hij zelfs niet van Gods familie is. Indien gij zegt: mijn geweten getuigt dat ik een verworpeling ben, zo weet, dat geen levend mens zeggen kan wie verworpelingen zijn, en dat ook niemand zulks van zichzelf weet, of hij moest de zonde tegen de Heilige Geest begaan hebben, welke niemand begaan heeft die bedroefd is te denken dat hij ze begaan zou hebben; want ‘het is onmogelijk dezulken wederom te vernieuwen door of tot bekering’ (Hebreeën 6:6).
Gij, die in duisternis wandelt en geen licht hebt, en die met deze verzoekingen besprongen wordt, overweegt eens met welk een God wij te doen hebben. Wij dienen zulk een grote Heere, daar alle monarchen in de wereld maar als bedelaars bij zijn; zulk een genadige Vader is onze God, dat de tederhartigste ouders en de liefste vrienden in de wereld bij Hem maar tirannen zijn, ja die in vergelijking van Hem zijn als wolven en tijgers; en zo wij hen zo tergden gelijk wij God tergen, en zij ons zo gemakkelijk vernielen konden als ons God vernielen kan, dan zouden wij welhaast bevinden dat hun tederste barmhartigheden wreedheid zijn. De verschillende voorzienigheden Gods zullen voor u niet zijn als gal en addervergif, bitter en dodelijk; maar als rabarber en aloë, door welke uw ongerechtigheid uitgezuiverd zal worden; en dit zal deszelfs vrucht zijn, dat Hij uw zonden zal wegdoen (Jesaja 27:9). En hoewel ‘de kastijding, als die tegenwoordig is, geen zaak van vreugde schijnt, maar van droefheid, zo geeft zij toch daarna een vreedzame vrucht der gerechtigheid, dengenen die door dezelve geoefend zijn’ (Hebreeën 12:11).
Maar om niet meer bijzonderheden te noemen, zo vermaan ik u allen die mij hoort, om tot Christus Jezus te komen, wat tegenstand van de hel u ook in de weg mocht staan; en hoewel de duivel u, als gij komt, mocht scheuren en verscheuren, zo zal Christus u nochtans helpen en genezen. O, wat heeft de wereld toch tegen Christus Jezus? Zeg mij, zondaar, wat hebt gij tegen de Heere Jezus? Wat hebt gij tegen Zijn Persoon? Is Hij niet ‘het Afschijnsel van Zijns Vaders heerlijkheid?’ (Hebreeën 1:3), en ‘draagt Hij niet de banier boven tienduizend?’ (Hooglied 5:10). Is Hij niet de roos van het paradijs, en de vreugde van de hemel? Wat hebt gij tegen Zijn ambten? Is Hij niet een Profeet die u kan leren, een Priester die u kan verzoenen, en een Koning die u

kan overwinnen? Wat hebt gij tegen Zijn betrekkingen? Is Hij niet een Herder om u te voeden, een Medicijnmeester om u te genezen, een Vader om Zich over u te ontfermen, en een Man om u te verzorgen? Wat hebt gij tegen Zijn gehoorzaamheid om de wet voor u te vervullen, of tegen Zijn lijden en sterven om de gerechtigheid Gods voor u te voldoen? Wat hebt gij tegen Zijn juk? Is Zijn juk niet zacht, Zijn last niet licht? Zijn Zijne wegen niet liefelijk, en Zijn paden vrede? Wat hebt gij tegen Zijn genade en heerlijkheid? Zegt dan, mijn vrienden, wat gij tegen Hem hebt. Is Hij uw moeite niet waardig, al moest gij door de hel lopen om tot Hem te komen? Is hier niet een ziel in deze vergadering, die graag tot Hem zou willen komen? Helaas, wilt gij liever tot de duivel gaan, dan tot Christus komen? Ach! wat is dat een jammerlijke zaak, dat een dierbare Christus geen twee of drie zielen winnen kan in deze gehele vergadering! O, wat is dat bedroevend, dat de schoonheid van de Godheid geen liefhebbers krijgen kan! Wilt gij dan allen zo onzinnig zijn, dat gij Christus voorbij zult gaan, en tot andere minnaars lopen, daar Hij uw liefde verzoekt, en als het ware op Zijn knieën ligt, ons uitzendende om u van Zijnentwege te bidden, om u met Hem te laten verzoenen? Daarom bid ik u, mijn vrienden, in Zijn gezegende Naam, gaat Hem toch niet voorbij. Ik bid het van u als de grootste gunst die gij aan mijn Meester en aan mij doen kunt, dat gij tot Hem komt. Ik bid u door de ontferming Gods, en door de innige beweging van de ingewanden van Christus, dat gij tot Hem komt; Hij wil de ergste van u allen, die maar tot Hem komt, welkom doen zijn; en als gij maar uw verdorde hand en hart tot Hem uitstrekt, zo zal Hij u helpen en uw hand en hart beiden aangrijpen. Hij is tevreden om tot u te komen, en gij zult dan niet tot Hem komen? Hij staat aan de deur van uw hart te kloppen, en Hij wacht totdat gij Hem vergunt om in te komen, en Hem toegang zult verlenen. Hebt gij een verhard hart? Hij wil er in wezen om het week te maken; zijt gij daarmee tevreden? Hebt gij een onrein hart? Hij wil er in wezen om het te reinigen; zijt gij daarmee tevreden? Hebt gij een goddeloos hart? Hij wil er in wezen om het te vernieuwen; zijt gij daarmee tevreden? Indien gij niet tot Hem wilt komen, laat Hem dan tot u komen, om u gewillig te maken. O, overweegt eens wat er aanstaande is! O, is er niet een dag van droefheid en ellende voor de deur? Waarom wilt gij dan niet tot Christus komen? Is er niet een dag des doods voorhanden? Waarom wilt gij dan niet tot Hem komen? Is er niet een dag des oordeels te wachten? Waarom komt gij dan niet tot Hem? Waarom komt gij tot iemand anders? Waarom komt gij tot de ordonnantiën, indien gij niet tot Christus wilt komen, omdat Hij het leven van de ordonnantiën is? Waarom komt gij tot de predicaties, indien gij niet tot Christus wilt komen, die toch de inhoud is van alle predicaties? Waarom komt gij tot het Avondmaal, indien gij niet tot Christus komen wilt, want Hij is het hart van het Avondmaal? Waarom hoopt gij op de hemel, indien gij niet tot Christus komen wilt, want Hij is het alles van de hemel, ja de hemel van de hemel. Duizend hemelen tegen Hem in de weegschaal gelegd, zijn lichter dan een veer, en kunnen bij Hem niet ophalen. Had ik de tong van een serafim, zo zou ik Hem niet genoeg kunnen aanprijzen; maar o! mocht Hij Zichzelf aan uw harten aanprijzen, en u uw onsterfelijke ziel doen werpen in Zijn zaligmakende armen, niettegenstaande al de moed-benemende verzoekingen van de satan, en al de tegenwerpingen en de tegenstand die er in de weg mogen zijn van uw komen tot Hem.

AMEN